

యద్ధనపూడి సుర్యచంద్రాని

భాగ-1

తల్లి చెల్లెళ్ళు - తమ్ముళ్ళ కోసం అహర్నిశలూ శ్రమిస్తూ కుటుంబ బాధ్యత తీసుకున్న ఉత్తమ వ్యక్తిత్వం గల హీరో కృష్ణ - మీనాకే కాదు, మనందరికీ ఇష్టం అవుతాడు. నవలలో అతని వ్యక్తిత్వానికి అతని నేపథ్యానికే ప్రాధాన్యం.

దాదాపు 45 సంవత్సరాల క్రితం ఈతిబాథలతో, నలుగురున్న విలువలకి ప్రాణంయిస్తూ గడిపే కుటుంబాలు, వారు పడే కష్టాలు - వేదనలు చేసే నిశబ్ద యుద్ధాలు, పట్నం - పల్లె ఆకర్షణ - వికర్షణ మీనా నవలకి అద్దంపడ్డాయి.

నాకు చాలా ఆశ్చర్యం వేసేది ఒక్కటే, విలువలు నశించాయి. మార్పులు వచ్చేశాయి. అవి అందరూ తల్లడిల్లుతున్న ఈ దశాబ్దంలో 45 సంవత్సరాల నాటి మన కుటుంబాలు, కోపతాపాలు, పట్టుదలలు, త్యాగాలు ప్రతిబింబించే! 'మీనా' నవలని అభిమానిస్తున్నారు అంటే ఆ విలువల్ని ప్రేమించే వారు మనలో యింకా చాలా మంది వున్నారన్న మాట వాస్తవం.

ఇది ఎన్నో పనర్ముద్రణో కూడా గుర్తులేకుండా పోయింది. దాదాపు ప్రతి సంవత్సరం 'మీనా' నవల పునర్ముద్రణ చేయల్సిన అవసరం పబ్లిషర్స్ కి వస్తూనే వుంది. ఇన్ని దశాబ్దాల తర్వాత కూడా, ఇన్ని తరాలు మారినా, పాఠకులు యీ నవలని అభిమానంతో గుండెలకి హత్తుకోవటం నాకు చాలా ఆనందంగా వుంది. నా అభిమాన పాఠకులైన మీకు, క్వాలిటీ పబ్లిషర్స్ వారికి యివే నా నమస్సుమాంజలి.

ఇప్పటి నా కల

ఇప్పటి యువకులు మీనాలో కృష్ణలాగా వల్లెటూళ్ళకి తిరిగి వెళతారని గ్రామీణ భారతాన్ని సస్యశ్యామలం చేస్తారనేది నా మధురస్వప్నం. కొన్ని సంవత్సరాల తర్వాత ఇది సాదరస్యంగా మనమందరం చూడగలమని నేను ఆశిస్తున్నాను.

- యద్దనపూడి సులోచనారాణి

మీనా - 1

రెండు గంటలపాటు అవిరామంగా, సుదీర్ఘంగా ఆలోచించిన నేను చివరికి ఒక నిశ్చయానికి వచ్చాను.

“ఏమైనా సరే, అమ్మను అడిగి తీరతాను. వెంట తీసుకువెళ్ళమని పట్టుబట్టి తీరతాను. అవసరం అయితే ఏదవను కూడా ఏడుస్తాను. అనుకుంటూ లేచి నా గదిలోంచి సరాసరి అమ్మ గదిలోకి వెళ్ళాను.

గదిలో అమ్మ మెత్తటి తోలుపెట్టే మంచంమీద పెట్టి, దానిలో బట్టలు సర్దుకుంటోంది. ఆవిడ చుట్టూ రకరకాలైన, రంగురంగుల చీరలు వున్నాయి. వంటమనిషి తాయారమ్మ అమ్మ ప్రక్కనే నిలబడి ఏ చీరకి సరిపోయే ఆ జాకెట్ అందులో పెట్టి భద్రంగా అమ్మ చేతికి అందిస్తోంది.

నేను గదిలోకి వెళ్ళుతుంటూనే యిద్దరూ ఒక్కసారి తలతిప్పి నా వైపు చూసి మళ్ళీ వెంటనే వాళ్ళ పనిలో మునిగిపోయారు.

“మమ్మీ!” గుమ్మం దగ్గర నిలబడే పిలిచాను.

“ఊ!”

“.....”

“చెప్పు.”

“నేను,” సందేహంగా ఆగిపోయాను.

“నువ్వు...”

“నేను...నేను....”

“అలా మాటలు నమిలివేయవద్దని ఎన్నిసార్లు చెప్పాను నీకు! చెప్పదల్చుకున్నదేదో సూటిగా గబగబా చెప్పేయాలి.”

“మమ్మీ!”

“చెప్పమంటుంటే.”

“నేను - నేను కూడా నీతో వస్తాను మమ్మీ!” ప్రాణం అంతా బిగబట్టుకుని ఎలాగో అనేశాను. అమ్మ చేస్తున్న పని ఆపి వెనక్కు తిరిగి క్షణంసేపు నావైపు సూటిగా, రెప్పవాల్చుకుండా చూసింది.

నేనింత వరకూ కూడగట్టుకుని, నా వెంట తెచ్చుకున్న ధైర్యం, చొరవా ఆ ఒక్క చూపుతో గాలిలో కలిసిపోయినాయి.

“ఏమిటీ” అంది. ఏమంటున్నావు నువ్వు అన్నంత తీక్షణంగా.

“నేనుకూడా నీతో వస్తాను, ఇక్కడ నాకేం తోచదు.” చీర కొంగు వేళ్ళతో లాక్కుంటూ నసిగాను.

“తోచదా? నువ్వు కూడా నాతో వస్తావా?” నమ్మలేనట్టు చూస్తూ అడిగింది.

అక్షరాలా జెను అన్నట్టు తలూపాను. మమ్మీ కనుబొమ్మలు ముడిపడ్డాయి.

“నాలుగైదు రోజుల్లో ఢిల్లీనుంచి సారధి యిక్కడికి వస్తున్నాడన్న సంగతి నీకు తెలుసా?” అంది.

“తెలుసు.”

“తెలిసే అడుగుతున్నావా?”

మాట్లాడలేదు నేను.

“నీకు బుద్ధిలేదా?” సింపుల్ గా ఫాక్ట్ చెబుతున్నట్టుగా అంది.

“నాకు - నాకు డార్జిలింగ్ చూడాలని వుంది” కుంటిగా అన్నాను.

అమ్మ కళ్ళల్లో నా మనసులోని భావం యిట్టే గ్రహించేసిన ఆలోచన తళుక్కుమంది.

“నీకంత చూడాలని వుంటే - పెళ్లి అయిపోగానే సరాసరి ముందు డార్జిలింగ్ తీసుకెళ్ళమని సారధికి చెబుతారే” అంది అమ్మ పరిహాసంగా.

అమ్మ ఆశించినట్టు నాకు సిగ్గుగాని, సంతోషంగాని కలగలేదు.

“సారధి వస్తుంటే - తాయారమ్మ వుందిగా! ఇక్కడ నేనుండి మాత్రం చేసేది ఏముంది?” అన్నాను మొండిగా.

నేన్నన్న మాటల్లో అపహాస్యం యేముందో ఏమో! అమ్మా - తాయారమ్మా ముఖముఖాలు చూసుకున్నారు.

“ఈ ఒక్కసారి వస్తాను. ఇంకెప్పుడూ అడగనులే” అంటూ వాగ్దానం చేశాను.

అమ్మ నా వైపు రెప్పవాల్చుకుండా చూసింది. ఆవిడ ముఖంలో నవ్వు ఎగిరిపోయింది.

“ఇలారా” అంది.

నేను దూరంగా నిలబడి వున్నాను.

“రా! దగ్గరకి.”

మెల్లగా భయపడుతూ భయపడుతూ అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ దగ్గరగా వెళ్ళాను.

“ముఖం ఎత్తు.”

ఎత్తాను.

“నే నొకమాట చెబుతాను, వింటావా?”

వింటానన్నట్టు తలూపాను.

అమ్మ నా చేయి పట్టుకుంది. నా కళ్ళల్లోకి చూస్తూ అంది. “నీకు వయసు వచ్చింది, బుద్ధి తెలిసింది. పెద్దదానివి అయ్యావు, ఇదివరకులా నిన్ను ఓ చెంపదెబ్బ వేసి నీచేత పనిచేయించే స్థితి దాటిపోయింది. ఒక విషయం పదిసార్లు చెప్పే అలవాటు నాకెప్పుడూలేదని నీకు బాగా తెలుసు. తెలిసికూడా యిలా నన్నెందుకు విసిగిస్తున్నావు? సారధి వస్తున్నాడు. నువ్వు ఇక్కడ వుండి తీరాలి. ఊరికే వుండటం కాదు. ఆనందంగా, హాయిగా సారధి మనసు ఆకర్షించుకునేలా వుండాలి. తెలిసిందా?”

మాటలు చెప్పటం వుదువుగానే చెప్పినా, వాటిలో వున్న తీవ్రమైన పడునుకి తట్టుకోలేకపోయిన నేను, వెంటనే ‘తెలిసింది’ అన్నట్టు తలూపాను. ఆ క్షణంలో నాకు నేనసలు యీ గదిలోకి యెందుకు వచ్చానా అనిపించింది. చప్పున ఏదో ఒక వంకతో అక్కడ నుంచి పారిపోతే బాగుండుననిపించింది.

“నేను నా గాడ్రెజ్ బీరువాలో చీరెలని సర్దిపెట్టాను. వాటికి తగిన నగలు కూడా వాటిల్లో పెట్టాను. ఆ చీరెలు కట్టుకుని, ఆ నగలు పెట్టుకుని ముస్తాబు చేసుకో. హుషారుగా వుండు. ఉసూరుమంటూ వుండకు. అతన్ని నీ ఏడుపు ముఖంతో పిచ్చెక్కించి మూడోరోజునే పారిపోయేలా చేయకు. మంచి సంబంధం మనకి మళ్ళీ జన్మలో అలాటి అవకాశం రాదు. ఇప్పటికే ఇదేమయినా కాస్త బెదిసికొడుతుందా, మన అమ్మాయిలని యిద్దాము అని నలుగురయదుగురు నక్కల్లా కాచుకుని కూర్చున్నారు. వెధవది, ఈ దరిద్రపు ప్రయాణం కూడా నాకిప్పుడే

వచ్చింది. అతడు వస్తాడని కనీసం ఒకటి రెండు రోజులు ముందు తెలిసినా, నేను దీన్ని కాన్సిల్ చేసి వుండేదాన్ని. తప్పనిసరి అయిపోయింది” అంటూ అమ్మ నా చేయి వదిలేసింది.

యుద్ధాన్ని గురించి సంధి చేయడానికి వచ్చి, జరగదని, సంభవం కాదని తెలుసుకున్న మధ్యవర్తిలా ముఖం దించుకుని వెళ్ళిపోబోయాను నేను.

“ఇదిగో చూడు!” వెనక నుంచి అమ్మ కేకవేసింది. ఆగాను, కానీ వెనక్కు తిరగలేదు.

“నేను తాయారమ్మకి అంతా వివరంగా చెప్పి వెళుతున్నాను. నువ్వేం పిచ్చి వేషాలు వేసినా నాకు తెలిసిపోతుంది. ఈ విషయంలో మాత్రం ఏ కాస్త అస్వస్థంగా జరిగినా క్షమించను నేను. ఇది నీ భవిష్యత్ కి సంబంధించినది. ముందు ముందు ఒక రోజున అమ్మ ఎందుకింత గడ్డగా పట్టుబట్టిందో నీకే తెలిసినప్పుంది. ప్రయత్నం నాదీ, ఫలితం నీది అన్న సంగతి మర్చిపోకు”.

ఆపైన యిక వినాల్సిందేమీ లేదన్నట్టు నేను చటుక్కున గదిలోంచి యివతలకు వచ్చేశాను. సరాసరి నా గదిలోకి వచ్చి దభీమని తలుపులు మూసుకుని మంచంమీద కూలబడ్డాను. అమ్మముందు ఓడిపోయిన ప్రతిసారీ ఏం జరిగిందో, ఈ సారి కూడా అదే జరిగింది. నా కళ్ళనిండా గిర్రున నీళ్ళు తిరిగాయి. ఏం చేయాలో తోచని విపత్తుర స్థితి యెదురయినప్పుడు గోళ్ళు కొరకడం నాకు అలవాటు. ఇప్పుడుకూడా అదే చేయటం ప్రారంభించాను. నా చేత గోళ్ళు కొరకడం మాన్పించాలని అమ్మ ఎంత ప్రయత్నించిందో దేవుడికే తెలుసు. పెన్సిల్ తీసుకుని చిన్నప్పుడు నాలుగైదుసార్లు వేళ్ళ మీద వాతలు తేలేట్టు కాట్టింది కూడా. అయినా సరే అలవాటు నాకు పోలేదు. నాకు తెలియకుండానే నేను చిటికెన వేలి గోరునో, చూపుడు వేలి గోరునో నోట్లో పెట్టుకుని గంటలు గంటలు కూర్చోవటం బాగా అభ్యాసం అయిపోయింది. నలుగురిలో కూర్చోవాల్సి వచ్చినప్పుడు కాని, ఒక్కడాన్ని కూర్చున్నప్పుడు గాని నా ఈ అలవాటు నాకు తోడుగా, హాయిగా అన్పిస్తుంది.

గదిలో మంచం మీద నిస్సహాయంగా! ఆశాభంగంతో కూర్చుని వున్న నాకు అమ్మమీద చెప్పలేని ఆగ్రహంగా వుంది. అది పేదవాడి కోపం, బలవంతుడి ముందు ఏం చేయలేని బలహీనుడి అసమర్థత, అధికుడి ముందు ఏం అసలేక చాటున యీసడించుకుని కనీ తీర్చుకునే అల్పుల తక్కువ భావం. మా అమ్మ యిప్పుడే కాదు, నేను పుట్టిన ఈ యిరవైరెండు సంవత్సరాలలోనూ నేను కోరినది జరిపించలేదు. అడిగినది యివ్వలేదు. అలా చేస్తే అతిగారాబంత అయిపోయి అసలే మొండిదాన్ని అయిన నేను యింకా రణపెంకిగా తయారవుతానేమోనని ఆవిడ భయం. తానసలు ఇంత జగమొండి అవటానికి కారణం అమ్మేనని నాన్న ఎప్పుడూ

అంటూనే వుంటారు. రాను రాను నాకు వయసు పెరిగి, నేను పెద్దదాన్ని అయినకొద్దీ అమ్మ చెప్పింది నేను కాదనటం నేను చెప్పింది అమ్మ ఖండించటం బాగా అలవాటుయిపోయింది. మా ఇద్దరి మధ్యా సృష్టికంతా అత్యంత మధురమైన తల్లి కూతుళ్ళు బాంధవ్యం లేనేలేదు. ఎన్నో స్వతంత్ర భావాలు కల అమ్మ బైట ప్రపంచంలో ఎంతో సరళ వృద్ధయురాలు అనిపించుకునే అమ్మ. తనకి ఏకైక సంతానం అయిన నా విషయంలో ఇలా నియంతగా ఎందుకు ప్రవర్తిస్తుందో నాకు అర్థం కానేకాదు. మా అమ్మలాంటి వ్యక్తికి కూతురుగా పుట్టటం చాలా అదృష్టం అని నా సాటి వాళ్ళంతా ఏకగ్రీవంగా అంటూ వుంటే నా కది దూరపు కొండలు నునుపు అనే సామెతగా కన్పిస్తుంది. ఎన్ని సంవత్సరాలు గడిచినా, నేనెంత పెద్దగా పెరిగినా అమ్మకి నేను ఒక వయసు వచ్చిన వ్యక్తిగా, కొన్ని భావాలున్న మనిషిగా, నావి అన్న ఆలోచనలు అమలుపరచుకోవాలనే తహతహ నాకున్నట్లుగా ఆవిడ గుర్తించనే గుర్తించదు. ఇప్పటికీ నాకేం తెలియదనీ, నేనొక వెర్రిబాగులదాన్ననీ అమ్మ ఉద్దేశ్యం. ఆ ఉద్దేశ్యం మార్చడానికీ, ఖండించడానికీ సమయం దొరికినప్పుడల్లా నేను స్పష్టంగా ఇలా చెబుతూనే వున్నా ఆవిడ నమ్మకపోగా ఇంకా తన అభిప్రాయాన్ని బలపరచుకోసాగింది. దీనికి కారణం అమ్మ నన్ను ఏదోదో చేయాలనీ, ఎంతో గొప్ప వ్యక్తిగా మలిచి ఫలానా వారి అమ్మాయి అని గుర్తించబడేలా చేయాలని ప్రయత్నించి ఆశాభంగం పొందటమేనేమో.

ఆ ఆశాభంగాలు ఒకటి కాదు, అనేకంగా వున్నాయి. వాటిల్లో మొట్ట మొదటిది నన్ను డాన్సర్ చేయాలని ఆవిడ అనుకోవటం, అది నాకు వంట పట్టకపోవడం. నాకు 10-12 సంవత్సరాల వయసప్పుడు అమ్మ ఓ రోజు మధ్యాహ్నం వేళ “మీనా! ఇలా రామ్మా” అంటూ పిలిచి అమ్మ కెదురుగా అతి వినయంగా కూర్చునివున్న ఒక వ్యక్తికి “మా అమ్మాయండీ” అంటూ పరిచయం చేసింది. ఆయన్ని చూపిస్తూ, నాకు, వీరు డాన్స్ మాష్టరుగారు, రేపటి నుంచీ నీకు డాన్స్ నేర్పూరారు అంది. వచ్చినాయన్నీ నేను తీక్షణంగా చూశాను, గిరజాల జుట్టు, దిట్టబొమ్మ, కోసం కర్రపుల్లలకి తగిలించినట్టు వదులుగా వేశ్యాడే పైజామా, లాల్చీ, ముఖంలోంచి ముందుకు పొడుచుకువచ్చినట్లు పొడుగ్గా, బలంగా వున్న ముక్కు ఆడవాళ్ళలా కులికే శరీరం ఇలా వున్న ఆ నాట్యాచారుణ్ణి చూసీచూడగానే నాకు ఆపుకోలేనంత నవ్వు వచ్చింది.

ఆయన నాకు డాన్స్ నేర్పటం ప్రారంభించాడు.

ఆ జులపాల జుట్టేసుకుని ఆయన తటిత, తాం ధీం అని ఎగురుతుంటే నేను నవ్వు ఆపుకోలేక చచ్చిపోయేదాన్ని. అంతెత్తు మగాడు అలా కుప్పిగంతులు వేస్తున్నట్టు ఎగురుతుంటే, నాకేమిటో మహా అసహ్యంగా వుండేది.

ఆయన నా దగ్గరగా వచ్చి నా రెండు చేతులూ పట్టుకుని, అలా, ఇలా అని చూపిస్తుంటే నేను అభినయం మాని ముక్కు మూసుకునేదాన్ని.

ఏమిటది అని అడిగితే, నేను ముఖం వికృతంగా పెట్టి అబ్బ! చెమట కంపు అనేదాన్ని.

ఇది వినగానే మా అమ్మ, నా రెండు చెవులూ గట్టిగా మెలిపెట్టి “పెద్ద వాళ్ళని అలా అనవచ్చునా? అందులో గురువుగార్ని” అంటూ పెద్ద వాళ్ళ ముందు ఎలా ప్రవర్తించాలో గంట లెక్కై ఇచ్చింది. నేను నాకిష్టం లేని అమ్మ మాటల్లానే అవి ఆ చెవిలోనుంచి విని, యీ చెవిలోంచి వదిలేశాను.

నాట్యచార్యులవారు మొదటి జీతం అందుకుని జేబులో వేసుకోగానే అమ్మకు సవినయంగా రెండు చేతులూ జోడించి నమస్కరించి శలవు తీసుకుంటూ, “అమ్మా! మీ అమ్మాయికి నాట్యం నేర్పడం నా వల్ల కాదు. ఇంకెవరవల్లనైనా అవుతుందని కూడా నేను అనుకోను. చిన్న పిల్ల అయినా ఆ పిల్ల కళ్ళల్లో కంపరం, నవ్వులో అపహాస్యం చూస్తే అవి మా ప్రాణాలు తినేసి మాకున్న విద్య కూడా అంతరించేలా చేస్తాయి. అమ్మా! కాబట్టి మన్నించండి శలవు” అని వెళ్ళిపోయాడు.

అమ్మకు నా మీద పట్టరానంత కోపం వచ్చింది.

ఆ కోపంతో రెండు సంవత్సరాలు నన్ను తీసుకువెళ్ళి బోర్డింగ్లో పారేసింది.

ఈ బోర్డింగ్ స్కూల్లో జాయినవడం నాకు ఒక్కసారి పక్షికి పంజరం తలుపులు తెరిచినట్లయింది. అక్కడ టీచర్స్ చాలా మంచివాళ్ళు. క్రమశిక్షణకి క్రమశిక్షణ వుండేది. మళ్ళీ పిల్లల అంతర్యాలు కనిపెట్టి వాటి ద్వారా వాళ్ళ మనస్తత్వాలు మృదువుగా, సునిశితంగా మలచడానికి ప్రయత్నించేవారు. నా కయితే ఆజన్మాంతం ఆ స్కూలులోనే వుండాలనిపించింది. కాని అమ్మ నన్ను వదిలిపెట్టి వుండలేకనే లేక నలుగురూ, వున్న ఒక్క పిల్లని బోర్డింగ్లో పారేసింది, ఈవిడ క్లబ్బికి, షికార్లకి అడ్డుపెట్టుందని కాబోలు అని విమర్శించడం ప్రారంభించినందువల్లనో, యింటికి తీసుకువచ్చేసింది. బోర్డింగ్నుంచి వచ్చిన తర్వాత ఇంటి జీవితం, అమ్మతో నాస్పృహత్యం నాకు మరి దుర్భరంగా అన్వించసాగింది. అమ్మ ముందు నోరెత్తలేని నేను నా అయిష్టతని ఏదో రకంగా వెల్లడిస్తూనే వుండేదాన్ని. ఉదాహరణకి అమ్మ నన్ను నీట్గా డ్రెస్ చేసుకోమనీ, ఎవరైనా వస్తారనీ హెచ్చరించేదనుకోండి నేను డ్రెస్ చేసుకున్నట్టే చేసుకుని, దానికి బొట్టో, కాటుకో పులిమేదాన్ని. అమ్మ నా తిండి విషయంలో మహాతూకం చూపించేది. నే నసలే మెత్తటివంటిదాన్ననీ, నాన్నలా కాలుబారుదాన్ని అవటంవల్ల ఆ పొడుక్కి ఈ లావువస్తే యిట్టే వయసుగల దానిలా అయిపోతాననీ అమ్మ భయం. ఇంట్లో అమ్మ ఎంత తూకంగా పెట్టినా, ఎంత

తేలిక పదార్థాలు, ఆకుకూరలు తినిపించినా, నేను బైటికి వెళ్లి ఏ స్నేహితురాలింట్లోనో దోసెలు, గారెలు, ఇడ్డీలు సుష్టుగా తిని వచ్చేదాన్ని. ఒక్కొక్కసారి స్వయంగా నాన్నే నన్ను అమ్మకు తెలియకుండా రహస్యంగా హోటల్కి తీసుకెళ్ళి కడుపునిండా తినిపించేవారు.

క్లబ్లో చాలా మందికి అమ్మకి అసలు నా అంత కూతురు వున్నట్టే తెలియదు. దానికి కారణాలు రెండు. ఒకటి! ఆవిడ వస్త్రధారణ, శరీరాన్ని క్రమవ్యతిరేక వుంచుకోవటానికి వ్యాయామం చేసే తీరు. రెండోది-నేను ఎప్పుడో తప్ప క్లబ్బికి వెళ్ళేదాన్ని కాదు. నా ప్రపంచం చాలా వరకూ మా నాన్న చుట్టూ అల్లుకుని వుండేది.

నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి అమ్మ లేడీస్ క్లబ్బికి ప్రెసిడెంట్గా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక అవుతోంది. అంటే కేవలం మిసెస్ లింగంగారి పలుకుబడి, అభిమానం కాణం అని అందరికీ తెలుసు. మిస్టర్ లింగం సుప్రీంకోర్టు జడ్జిగా చేసి రిటైర్ అయ్యారు. వాళ్ళకి బిడ్డా పాపాలేరు. మిసెస్ లింగం, అమ్మ యిద్దరూ చాలా మంచి స్నేహితులు. వాళ్ళను స్నేహితులు అనే కంటే ఒక ప్రాణం, రెండు శరీరాలను ఆశ్రయించిందేమో అంటే బావుంటుంది. ఇద్దరూ ఏకజాతి వక్షులు. అభిప్రాయాలు పాలు - నీళ్ళలా కలిసిపోయినాయి. ఆవిడ మాటంటే అమ్మకు భక్తి శ్రద్ధలు ఎక్కువ. అమ్మ మాటంటే ఆవిడకి ఎక్కడలేని గురి, ఒకరికి ఒకరు సలహా సంప్రదింపులు పాటించడం ఎవరూ ఏం చేయరు.

అమ్మ క్లబ్బికి ప్రెసిడెంట్ అయిన ఈ నాలుగేళ్ళలో మెంబర్స్ చాలా ప్రదేశాలు చూశారు. ఒక్కోసారి క్లబ్లో ఏదయినా ఫంక్షను జరుగుతున్నప్పుడు వాళ్ళందరి మధ్యా తిరుగుతూ, ఎన్నో విధాలుగా ఎంతో చాచకక్యంతో పనులు పురమాయిస్తూ, దగ్గరుండి చేయిస్తున్నప్పుడు చూస్తే పొట్టిగా సన్నగా పిట్టలా ఉండే ఈ మనిషిలో యిత ధీశక్తి ఎక్కడుండా అనిపిస్తుంది. నిజంగా అంతమందిలో ఏకధాటిగా అలా మెప్పు సంపాయిగుడుకోవడం పెద్ద నేర్. అలాటి సమయాల్లో అమ్మని చూస్తుంటే నా గుండెల్లో గర్వం లాటిది రెపరెపలాడుతుంది. ఇంత మంది మనస్తత్వాలని యిత సులభంగా అర్థం చేసుకోగలిగిన అమ్మ ఇంట్లో వున్న నన్నూ, మా నాన్ననీ ఫండుకు అర్థం చేసుకోలేదు. లేక మేమే ఆవిడని సరిగ్గా అర్థం చేసుకోలేకపోతున్నామా అనిపిస్తుంది అప్పుడప్పుడూ.

అమ్మ చాలా సమర్థురాలు. నే నెప్పుడూ కాదనను నా మీద ఆవిడకి ఆపేక్షలేదని కూడా నేను అనను, కానీ అమ్మ చూపించే ఆపేక్ష కేవలం మాకు బాధ్యతగా కనిపిస్తుంది. మా నాన్న అలాకాదు. ఆయనకి యావత్ ప్రపంచం నేనే నేమో అనిపించే సమయాలు చాలా వున్నాయి.

నాకు జ్వరం లాంటిది వచ్చి ఏదయినా సుస్తీ చేస్తే మా అమ్మ వెంటనే మంచి డాక్టర్‌ని పిలిపించి నాకు సరైన మందు తెప్పించి అది ఏ వేళకు వేయాలో తాయారమ్మకు అప్పగించేసింది. అంతటితో ఆవిడ బాధ్యత తీరిపోయేది. కానీ నాన్న అలా కాదు. నాకు కాస్త ప్రక్కలు వెచ్చబడగానే తన పసంతా మానుకుని దగ్గరకు వచ్చి కుర్చునేవారు. మాటిమాటికీ నా నుదుటిని తాకి చూస్తూ, జ్వర తీవ్రత ఎలా వుందో తెలుసుకునేవారు. క్షణక్షణానికి మీనా! ఏం కావాలమ్మా! గ్లూకోజ్ యివ్వనా? హార్డిక్స్ తాగుతావా? ఎలావుందిప్పుడు అని అడుగుతూ ఉండేవారు. ఒక్కసారి జ్వర తీవ్రతకి నేను తట్టుకోలేక అటు ఇటు చేప పిల్లలా కొట్టుకొంటూ వుంటే ఎత్తుకుని భుజాన వేసుకుని, రాతంతా అటు యిటు తిప్పుతూ మేలుకుని గడిపేవారు. ఆమ్మా! మా నాన్న లేకపోతే నేనేమైపోయేదాన్ని! అనించే క్షణాలు నా జీవితంలో లక్షలా, కోట్లా వున్నాయి. నా బాల్య స్మృతులన్నీ మా నాన్న జ్ఞాపకాలతో జతచేసి బంధింపబడి వున్నాయి. మా నాన్న ప్రక్కన లేకుండా నాకు ఒక్కదానికీ ప్రత్యేకంగా గుర్తుపెట్టుకోవాల్సిన సంఘటన ఏదీ లేదు.

అప్పుడప్పుడూ అమ్మ, నన్ను నాన్న మరీ గారాబంచేసి పాడు చేస్తున్నారనీ, నేను ఎందుకూ కొరగాకుండా పోతానని ఆయనతో కలహానికి దిగుతూ ఉండేది. నాకు ఇంటర్లో క్లాస్ వచ్చేలా చేసి నన్ను మెడిసన్‌లో చేర్పించి, మా అమ్మాయి డాక్టర్ చదువుతోంది అని చెప్పుకోవాలని మా అమ్మ ఎంతగానో సరదా పడింది. నాకసలు కప్పలన్నా వానపాములన్నా చెడ్డ భయం, భరించలేనంత కంపరం. అమ్మకు ఎదురు చెప్పలేని నేను నాన్న దగ్గర చేరి సణుగుడు ప్రారంభించాను. నాన్న నా చేత యిష్టం లేని పని చేయించడానికి వీల్లేదని పట్టుబట్టారు. ఈ విషయం మీద అమ్మా నాన్నా ఘర్షణ పడ్డారు. నేను చివరికి మెడిసన్‌లో చేరనేలేదు. నాలుగు సంవత్సరాలకి ఎలాగో అలా కుంటిగుర్రం నడకలా బి.ఏ. అయిందీ అనించాను.

ఈ మధ్య అమ్మా నాన్నల మధ్య పోట్లాటలు, చికాకులు బాగా తగ్గిపోయినాయి. ఆఖరిసారి, దాదాపు సంవత్సరం క్రితం యిద్దరూ, చాలా తీవ్రంగా ఘర్షణపడ్డారు. దానికి కూడా కారణం నేనే. స్థానికంగా వున్న అమ్మ పరిచయస్థులు కొంతమంది మెద్రాస్‌నుంచి సినిమా ప్రొడ్యూసర్ని తీసుకువచ్చి అమ్మకు పరిచయం చేశారు. అతను నన్ను కూర్చోమని, నడవమని, అటు తిరగమని, ఇటు తిరగమని సంతలో పశువుని పరీక్షించినట్టు పరీక్షించి, నేను సినిమాకి బాగా పనికివస్తాననీ, నాకు ఉజ్జులమైన భవిష్యత్ వుందనీ నా జీవితం ఇంద్రధనస్సులా కీర్తి ప్రతిష్ఠలతో మిలమిలా మెరిసి పోతుందనీ ఏమిటేమిటో చెప్పాడు. అమ్మ ముఖం ఆయన మాటలతో చికసింది. నాకు బుద్ధి తెలిసిన తర్వాత మొట్టమొదటిసారిగా నావైపు

ఆపేక్షగా, అపురూపంగా చూసింది. వచ్చినాయనకి కృతజ్ఞతతో నమస్కరిస్తూ, ఆయన వెళ్ళటప్పుడు నన్ను సినిమాలో చేర్పించటానికి తప్పక మెద్రాస్ పంపుతానని వాగ్దానం చేసింది. కన్న సంతానం గొప్పవారవుతుంటే ఏ కన్నతల్లి మాత్రం సంతోషించదు. అందులో మా అమ్మ-నేనెందుకూ పనికిరానని నా మీద అన్ని విధాల ఆశలకి నీళ్లు వదులుకున్న ఆవిడ కిది కేవలం తన అదృష్టంగానే అనిపించింది. అన్ని విషయాలూ మాట్లాడేసుకున్నారు. రేపు సాయంత్రం కాగితాల మీద ఒక్క సంతకాలు పెట్టడమే తరువాయి.

ఆ సాయంత్రం కోర్టు నుంచి నాన్నగారు రాగానే అమ్మ తనే స్వయంగా కాఫీ తీసుకువెళ్ళింది. ఆ సమయంలో నేను కూడా అక్కడే వున్నాను. అమ్మ మధ్యాహ్నం జరిగిందంతా చెప్పడం ప్రారంభించింది. ఆవిడ ఈ విషయం మొదలు పెట్టగానే నాన్న సగం తాగిన కాఫీ కప్పు క్రింద పెట్టేసి - శ్రద్ధగా వినసాగారు.

అమ్మ చెప్పటం పూర్తి చేసేసరికి నాన్నగారి ముఖం కందగడ్డలా తయారైంది. ఆయన కళ్ళు అగ్నిగోళాల్లా అయినాయి. “నువ్వేమని జావాబు యిచ్చావు” అన్నారు.

“ఏమంటాను! సిరిరా ఏవరైనా మోకాలు అడ్డుపెడతానంటారా?”

“ఉన్న సిరి చాలదా మనకి?”

“డబ్బుకి మితం ఏముంది?”

“ఎందుకులేదు! ఉన్నదానితో తృప్తిగా, సుఖంగా బ్రతకటం నేర్చుకోగలిగితే డబ్బుకి తప్పకుండా మితం ఏర్పడుతుంది.”

“ఇంతకీ మీరేమంటారు?”

“దాన్ని సినిమాలో చేర్పించకు.”

అమ్మ తృప్తిపడినదానిలా చూసింది. “ఇప్పుడా? అన్ని మాటలు జరిగిపోయిన తర్వాతనా!”

“ఎన్ని మాటలు జరిగిపోయినా ఇంకా కాగితాల మీద సంతకాలు కాలేదుగా?”

“కాకపోతే మాత్రమేం? మాట ఇచ్చేసిన తర్వాత?”

“నీ మాటకోసం దాని భవిష్యత్ పాడుచేస్తావా? అసలు నీకు బుద్ధి యెలా లేకపోయింది? నోట్లో నాలుకలేని వెర్రిమొహందే అది. నీ స్నేహితులు ఆడవాళ్ళే నలుగురు వచ్చి కూర్చున్నప్పుడు వాళ్ళ దగ్గరకి రావటానికే వెనకాముందూ తారట్లాడుతుంది కదా? అలాంటిది క్షణక్షణం గిరగిరా తిరిగి బంగారు బంతులమీద నడకలాటి ఆ జీవితం దానికి ఎలా సరిపడుతుందనుకున్నావు? కన్నతల్లివేనా నువ్వు” అన్నారు.

అమ్మ కన్నుమని లేచింది. “నా కూతురు-నా యిష్టం.”

“అది నా కూతురు కూడా అన్న విషయం మర్చిపోకు” అంటూనే ఆయన హఠాత్తుగా రెండు చేతులా జోడించాడు. ఎంతో దీనంగా, అర్థిస్తున్నట్టుగా అన్నారు. “కృష్ణవేణీ! మనిద్దరం పెళ్లి చేసుకుని, జీవితాలు కలుపుకుని, కలిసి జీవించటం మొదలు పెట్టి ఇన్ని సంవత్సరాలయింది. ఇన్ని ఏళ్ళలో నే నెప్పుడూ నీ నుంచి ఏదీ కోరలేదు. ఇది మాత్రం అడుగుతున్నాను. నువ్వు దాని జీవితం నాశనం చెయ్యకు!” అన్నారు.

అమ్మ విచిత్రంగా చూస్తూ నిలబడిపోయింది.

“దాన్ని దాన్నిలా చూసి, విలువ యిచ్చి అంతో యంతో ప్రేమను పంచి యిచ్చే వ్యక్తిని చూసి పెళ్లి చేసేద్దాం. మీనా మంచి గృహిణిగా తప్ప ఇంకెందుకూ పనికిరాదు. భగవంతుడు మనకి ఇచ్చిన దబ్బు చాలు. అది ప్రత్యేకంగా సంపాదించుకోవాల్సిన అవసరం లేదు మనకి” అన్నారు నాన్న.

“మీరు - మీ పిరికితనమూనూ! నాకు ఒళ్ళు మండుతుంది, మీలా భయం వున్నవాళ్ళు జీవితంలో ఏదీ సంపాదించుకోలేరు” కఠినంగా అంది అమ్మ.

“సంపాదించుకోకపోయినా ఫర్వాలేదు, ఉన్నది వూడగొట్టుకోకుండా వుంటే చాలు. అందలం ఎక్కుదాం అనే ఆశతో ఎగిరి, అందక క్రిందపడేకుంటే మన రెండుకాళ్ళతో మనం నింపాదిగా నడిచి వెళ్ళటం చాలా వుత్తమం.

“ఇలాంటి వెధవ వేదాంతం చెప్పి మీరు దాన్ని ఎందుకూ పనికి రాకుండా చేసేస్తున్నారు.” రెచ్చిపోతూ అంది అమ్మ.

“దానికున్న విచక్షణాజ్ఞానంలో వెయ్యో వంతయినా నీకుంటే నువ్వు దాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకోగలిగే దానివి”.

అమ్మ గఠ్ఠమని లేచింది. ఇద్దరి మధ్యా మాటామాటా పెరిగింది. నేను మెల్లిగా అక్కడ నుంచి జారుకుని బయటికి వచ్చేశాను.

“నేను బలవంతంగా దాన్ని చేర్చించేస్తే ఏం చేస్తారు మీరు?” చివరికి మొండిగా అంది అమ్మ.

“చూడు, ఏం చేస్తానో!”

“ఏం చేస్తారు?” రెట్టిస్తున్నట్టుగా అంది.

“నీకు విదాకులు యిస్తాను.”

“నాకు విదాకులా?”

“ఔను, దాని చేత యిష్టంలేని పనులు చేయిస్తున్నావని, దాన్ని బాధిస్తున్నావనీ, నుంచి విడిపోతే తప్ప మా ఇద్దరి జీవితాలకి శాంతి లేదని కేసు పెడతాను! నానా ఎవరివైపు పలుకుతుందో నీకు తెలుసు.”

“మీరు - మీరు నన్ను బెదిరిస్తున్నారా?”

“సవ్యంగా చెబితే వినకపోతే యేదయినా చేస్తాను. నీ ఆశలకి, ఆలోచనలకీ జీవితం ఆహుతి చేశాను. అది చాలు, దాని బ్రతుకుమీద నీ నీడ కూడా డనివ్వను నేను. నిజం చెబుతున్నాను కృష్ణవేణీ దానికోసం నే నేదయినా చేస్తాను. ఖురీకి-ఆఖురీకి నిన్ను చంపటానికి కానీ, నేను చావటానికి కానీ దేనికైనా ధృష్టమే.”

అమ్మ హఠాత్తుగా ఏడవడం ప్రారంభించింది.

నాన్న కంఠం మళ్ళీ అదోలా అయిపోయింది. “నీ ఏడుపు నన్నేం కరిగించదు. ప్రపంచంలో నాకున్నది మీనా ఒక్కతే. దానికెలాటి హాని జరిగినా నేను గిరించలేను” దృఢంగా చెప్పారాయన.

బైటికి వచ్చేసి గుమ్మం ప్రక్కన పొంచి నిలబడి లోపల నుంచి వినిస్తున్న సంభాషణంతా తు.చ. తప్పకుండా వింటున్న నాకు నాన్నగారి మాటల విసగానే కృసారి పరుగెట్టుకు వెళ్ళి ఆయన్ని బలంగా హత్తుకుపోవాలన్నంత ఆసందం సింది. ఎప్పుడుచూసినా, పరధ్యానంగా, నిద్రమత్తుగా, విసుగ్గా వుండే నాన్నలో యంత ఆవేశం వుందని నాకింత వరకూ తెలియదు.

“దానికి, దానికి నేనంటే పడకపోవటానికి మీరు మీరే కారణం!” ఏడుస్తూనే అంది అమ్మ.

“నువ్వు తల్లిలా ప్రవర్తిస్తే అది నిన్ను కూతురిలానే చూస్తుంది” అంటూ బయటికి వచ్చేశారు నాన్న.

గదిబైట గుమ్మం ప్రక్కగా గోడవారగా ఆనుకుని సంభ్రమాశ్చర్యాలతో నిలబడిపోయిన నన్నా చూడగానే నాన్న తెల్లబోతూ, మీనా! అన్నారు.

ఒక్క నిమిషం ఏం చేయాలో నాకు తోచలేదు. తర్వాత వెంటనే చటుక్కున అంగి ఆయన రెండుపాదాలు కళ్ళకద్దుకుని మెరుపులా అక్కడినుంచి పారిపోయి వచ్చేశాను. ఆ విధంగా నేను సినిమాలో చేరలేదు. లేకపోతే నా మొహం - నేను సినిమాల్లో చేరడం ఏమిటి?

ఈ సంఘటన జరిగిన తర్వాత అమ్మా-నాన్న మరి దేనికీ ఘర్షణ పడలేదు. నుంచి యిద్దరూ ఒకరి మాటకీ ఇంకొకరు విలువ ఇస్తున్నట్టు, అభిమానం ట్టిపడుతున్నట్టు ప్రవర్తించసాగారు. ఇది నటనేనని నాకు తెలుసు. మళ్ళీ ఏ

మాత్రం గాలి విసిరినా అభిప్రాయ భేదం నివురు తొలగించిన నిప్పులా బయటపడుతుంది. అమ్మ ప్రవర్తనలో హఠాత్తుగా నా పట్ల చాలా మార్పు వచ్చింది. ప్రతిదానికీ నా అభిప్రాయం అడుగుతోంది. నాతో ఇంటి విషయంలో కూడా సలహా సంప్రదింపులు ప్రారంభించింది. ప్రతి దానికీ నీ ఇష్టం, మీ నాన్న ఇష్టం అంటూండటం వల్ల నాపని ఇరకాటాన పడింది. అలా మెత్తగా, మృదువుగా మాట్లాడేవాళ్ళని నిరాశపరచటం ఎలా?

క్రిందటి వేసవిలో ఢిల్లీ నుంచి మిసెస్ లింగంగారి తమ్ముడి కొడుకు సారధి వచ్చాడు. అతను ఫారిన్ వెళ్ళి వచ్చాడు, ప్రస్తుతం ఏదో ప్రయివేలు సంస్థలో పనిచేస్తున్నాడు. ఆ సంస్థతరపున కొద్దిరోజులకు నాలుగు సంవత్సరాలపాటు ఏదో ట్రయినింగుకోసం మళ్ళీ చికాగో వెళ్తాడట. మా అమ్మ అమ్మే, అవిడ అవిడ ఇంట్లో పిల్లకి పిల్లలు పుట్టినా పూరంతా చాటింపు వేయాల్సిందే! మిసెస్ లింగం తన మేనల్లుడు ఇంకో నెలకి వస్తాడనగానే ముందునుంచే పట్లినీటి మొదలుపెట్టింది. మా వాడు వస్తున్నాడు, వాడికి అది ఇష్టం, ఇది ఇష్టం, వాడికది చూపించాలి ఇది చూపించాలి. అంటూ యింట్లో వున్నా క్లబ్బీకి వెళ్ళినా యిదే టాపిక్కు మాట్లాడేది. అప్పటికే మేమంతా అతని ఫోటో చూసి వున్నాం. మా అమ్మ ఎందుకో తెలియద కాని ఆ ఫోటో అడిగి తీసుకుని నా ఫోటోలున్న ఆల్బంలో భద్రపరిచింది.

సారధి రాగానే అతన్ని ఎంగ్జే చేయడం కోసం మా అమ్మ తను కూడా కొన్ని ప్లానులు తయారు చేసి పెట్టుకుంది.

సారధి వచ్చాడు. మా అమ్మ కూడా మిసెస్ లింగంతో యెరోడ్రోమ్ కి వెళ్ళింది వచ్చిన రోజు సాయంత్రమే మా యింటికి వచ్చాడు. 5 గంటలకి అతను మి ఇంటికి వస్తాడనగా మా అమ్మ చేసిన హడావుడి అంతా ఇంతా కాదు.

అతనికి గ్రీన్ అంట్ చాలా యిష్టమట. అంటూ లేతాకుపచ్చ చీర, జాకెట్ న్నయంగా తనే ముస్తాబు చేసింది. నగలు అలంకరించింది. వంట ఇంట్లోకి తాయారమ్మ దగ్గరుండి ఫలహారాలు సరిగా వున్నాయో లేదో చూసింది. ప్రతి చిన్న పనిలోనూ ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకుంది.

సారధి, మిసెస్ లింగం వచ్చారు. నాన్నగారు, అమ్మా ఎదురువెళ్ళారు. నేను హాలులో బొమ్మలా నిలబడి వున్నాను. వాళ్ళు లోపలకు వచ్చారు. పరిచయాలు జరిగాయి. అమ్మా, మిసెస్ లింగం సారధికి చెరో ప్రక్కన అతని కెదురుగా నాన్న, నేను కూర్చున్నాం.

అతను కూర్చున్న ఆ రెండు గంటల్లో ప్రపంచంలో వున్న ప్రతి విషయమీదా సంభాషణ జరిగింది. అన్ని విషయాలూ అనర్గళంగా మాట్లాడి అన్నింటిలోనూ

తనకి ప్రవేశం వుందనీ నిరూపించుకున్నాడు. అతను ఏ సంభాషణ ఎత్తినా అమ్మా, మిసెస్ లింగం వెంటనే అందుకుని దాని లోతు రీతులు గురించి మాట్లాడారు. ప్రసంగం ఎక్కువగా వారి ముగ్గురి మధ్యనే నడిచింది. నాన్న అప్పుడప్పుడూ మార్పుదకోసం ఒకటి అరా మాట్లాడారు, నాకెమో కూర్చుని, కూర్చుని నడుంనొప్పి పుడుతోంది.

నాకు వాళ్ళ సంభాషణ చిరాగ్గా వుంది. పరధ్యాసంగా నా ఆలోచనలోకి జారిపోయిన నేను అలవాటు చొప్పున ఎండంచేయి చిటికెనవేలు నోట్లోపెట్టుకుని కొరకసాగాను. అలా ఎంత సేపటి నుంచీ కొరుకుతున్నానో నాకు గుర్తులేదు. మధ్యలో అమ్మ ఒక మారు అందరికీ ఐస్క్రీమ్ కప్పులు అందిస్తూ నా దగ్గరికి వచ్చినపుడు నావైపు, నా వేలివైపు ఉరిమి చూసింది. నేను చటుక్కున తీసేశాను.

వీళ్ళు యెప్పుడు వెళ్ళిపోతారా భగవంతుడా అనుకుంటూ, క్షణాలు రెక్కపెడుతూ గదిలో గుమ్మాలని, వాటికున్న పరదాలని, కుర్చీలని క్రిందపరచివున్న కార్పెట్స్ మార్చి మార్చి చూస్తూ కూర్చున్నాను. ప్రతి రోజూ మనిషి నిత్యజీవితంలో యిలా యిష్టంలేని పనులు తప్పనిసరిగా చేస్తూ చిన్న చిన్న నరకాలని ఎన్ని అనుభవిస్తారో కదా!

సారధి లేచి వెళ్ళేటప్పుడు టైమ్ చూసుకున్నాడు. వెంటనే కనుబొమ్మలెత్తి ఆశ్చర్యంగా, “అరే! చాలా టైమయిందే! గంటలు నిముషాల్లాగ గడచిపోయినాయి” అన్నాడు.

అమ్మ సుతారంగా, తన అందమైన నవ్వు నవ్వింది.

అతను అమ్మవైపు గౌరవాభిమానాలతో చూశాడు.

వెళ్ళేటప్పుడు నాతో కూడా చెప్పాడు. కానీ అందులో ప్రత్యేకత ఏమీ లేదు. కృష్ణవేణమ్మగారి కూతుర్ని కాబట్టి చెప్పాలనుకుని చెప్పినట్టుంది.

కానీ, క్షణంలో సగంసేపు నా వైపు చూసిన ఆ చూపుల్లో ఒక విధమైన ఆకలి వున్నట్టు నేనే పసిగట్టాను. స్త్రీ ఇతని ముందు స్త్రీ కాదు. ఓ జిలేబీముక్కలానో, మైసూరుపాకలానో కన్నీస్తుంది. ఆ చూపు తన మీద పడగానే ప్రతి ఆడదాని ఒళ్ళూ రుబ్బుమంటుంది. ఆడపిల్లని తినుబండారంగా భావించి, అందితే అమాంతం కొరుక్కుతినేయాలనే మనస్తత్వం, ఆశా, ఆకలి గల మనిషిలా వున్నాడతను.

మొత్తానికి అమ్మకి సారధి చాలా నచ్చాడు. అతను వెళ్ళిపోయిన తర్వాత అమ్మ అతని ఫోటోని వివిధ కోణాల్లో పరిశీలిస్తూ, మనిషిలో రీతి, దర్పం వున్నాయి. రాజసం పుట్టిపడుతోంది అని వర్ణించసాగింది.

నాకేమో అతను అసలు నచ్చలేదు. మెళ్ళో టై, జబ్బులకి బిగువు అంటిపెట్టుకుని వున్న టెర్లెస్ షర్ట్, పక్కపాపిడితో జాగ్రత్తగా దువ్వుకున్నట్టు జు (వెనక బట్టతల అవుతుందేమోనని అనుమానం) వీటన్నిటినీ చూస్తే అతను విషయంలో చాలా శ్రద్ధ తీసుకుంటాడని అనిపించింది. ఆ నవ్వు మరీను, అతని ముఖంలో నవ్వు గోడకి మేకుకొట్టి తగిలించినట్టు వుంటుందే తప్ప సహజం వుండనే వుండదు. పై పెదవిని బిగపట్టి, క్రిందపెదవిని కుడివైపుకు సాగలాగుతూ పూర్తిగా నవ్వేస్తే ఆయన సొమ్ము ఏం పోతుందోమరి. కళ్ళు మాత్రం ఎదుటివా మీద పడగానే అదేదో లోతులు కొలిచే యంత్రంలా వున్నాయి. మనిషిని చూడగా వారి మనస్తత్వాలు కనిపెట్టేయగల నేర్పున్నట్టుంది.

సారధి వున్న వారంరోజులూ యిట్టే గడిచిపోయినాయి. అమ్మ సూచనమీ మిసెస్ లింగం బలవంతం చేయగా అతను మరో వారం సెలవు పొడిగించాడు. అతను వున్నన్ని రోజులూ మేము అతన్ని నీడలా అంటి పెట్టుకునే తిరిగాం. అతని కోసం మా అమ్మ ఆ పదిహేను రోజుల్లోనూ చాలా డబ్బు ఖర్చు పెట్టింది. సారధి నాకు వివాహం ఖాయమవబోతోంది అన్న వార్త ఎవరినోటినుంచి యె వెలువడిందోగాని, యిట్టే ప్రచారంలోకి వచ్చేసింది. ఎవరి నోటినుంచి విన్నాయి క్లబ్ కి వెళ్ళినా బజార్లో ఎవరు కలిసినా, మేం ఎవరింటికి వెళ్ళినా, ఎవరయినా అయింటికి వచ్చినా అందరూ నాకు అభినందనలు తెలపటం ప్రారంభించారు. అంత అదృష్టవంతురాలు లేదని పొగడసాగారు. ఇదంతా నీ అదృష్టం అనేకం మీ అమ్మ ప్రయోజకత్వమని ద్వంద్వం వచ్చేట్టు కొంతమంది మాట్లాడారు.

సారధి వెళ్ళిపోయే రోజు వచ్చింది. మా అమ్మ ఆర్పాటంగా విడు యేర్పాటు చేసింది. ఆ రోజు నన్ను షోకేస్ లో పెట్టే బొమ్మలా అలంకరించింది. రాత్రి భోజనాలు అయిన తర్వాత అందరం కూర్చున్నప్పుడు, సారధి నన్ను వివాహ చేసుకోవడానికి సుముఖంగా వున్నట్టు మాటలద్వారా వ్యక్తపరిచాడు. అమ్మ ముగ్ధుల వెయ్యి ఓట్లుల బల్బ్ లా వెలిగిపోయింది. అతను వెళ్ళే ముందు నా దగ్గరకు వచ్చాడు. నా చీర బాగుంది అని మెచ్చుకున్నాడు. నా నగలు అలంకరించుకొనే విధానం కొత్తగా వుందని ప్రశంసించాడు. ఇదంతా అమ్మ ప్రతిభే - నాకేంరాదు అన్నా అతడిని గ్రీగంట కనిపెడుతూ.

అప్పు నేను అనుకున్నట్టే అయింది. అతని కళ్ళు అప్రయత్నం ప్రశంసాపూర్వకంగా అమ్మవైపు తిరిగినాయి. వాటిల్లో అభిమానం తొడికిసలాడింది. సారధి అమ్మ దగ్గర అరగంట నిలబడి శలవు తీసుకోవటం నేను గమనించకపోలేదు.

వాళ్ళు వెళ్ళిపోగానే అమ్మ అమాంతం నా దగ్గరకు వచ్చి గట్టిగా గుండె కొలిచుకుంది. ఎంతో ఆనందంగా, “నువ్వు చాలా అదృష్టవంతురాలివే మీ

నువ్వు కాదు నేను, అలాటి అల్లుడు దొరకాలంటే యెంత భాగ్యం చేసుకుని పుట్టాలి” అంది అమ్మ. చివరిమాటలకి నేను ముఖం ముడుచుకోవటం అంత ఆనందంలో వున్న ఆవిడ గుర్తించనేలేదు.

“అతను అడుగు పెట్టగానే నా యింటికే కొత్త కళ వచ్చింది” అంది అమ్మ, నాకది నచ్చలేదు.

అమ్మ లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. నేను చాలా సేపు అక్కడే నిలబడి వున్నాను.

2

ఇల్లు మాటుమణిగింది. ఉదయం నుంచి విశ్రాంతి లేకుండా, గిలికలా గిరిగిరా తిరిగిన అమ్మ అలసిపోయినదానిలా త్వరగా నిద్రపోయింది. తాయారమ్మ యింకా ఇల్లు సర్దుతూనే వుంది. నేను మెల్లగా పైకి వెళ్లి చప్పుడు కాకుండా నాన్న గది తలుపు తోశాను. గదిలో బేబిల్ లైట్ వెలుగుతూనే వుంది. నాన్న ఇంకా మేలుకునే వున్నారు. నేను తులపు తెరిచి లోపలకు తొంగిచూడగానే ఆయన,

“ఏం మీనా?” అన్నారు.

“లోపలకు వస్తాను నాన్నగారూ.”

“రా!”

లోపలకు వెళ్ళాను.

ఆయన మంచం మీద పడుకుని వున్నారు, నిద్ర రావటం కోసం కాబోలు చేతిలో పుస్తకం వుంది.

నేను వచ్చి మంచం ప్రక్కన వున్న టేబిల్ ని ఆనుకుని నిలబడ్డాను.

ఆయన వెంటనే ఏం కావాలి అని అడగలేదు నన్ను.

నేను కూడా ఎందుకు వచ్చానో చెప్పలేదు.

కొద్ది సేపయ్యంతర్వాత మెల్లగా పిల్చాను.

“నాన్నా!”

“ఏమూ!”

“ఇవాళ-ఇవాళ మీకు చాలా సంతోషంగా వుండా నాన్నా?”

ఆయన వెంటనే సమాధానం చెప్పలేదు. కళ్ళజోడు తీసి, తలెత్తి నావైపు చూశారు.

రెప్పవాల్చుకుండా నా ముఖంలోకి చూస్తూ నా ముఖం ద్వారా నా మనసులోని ఆలోచన పసిగట్టాలని ప్రయత్నిస్తున్నారు.

“అమ్మ-ఈ రోజు అంత సంతోషంగా వుందేం నాన్నా?” చీర అంచున లాగుతూ అన్నాను.

“అల్లుడు వస్తున్నాడని కావచ్చు” నాన్న నవ్వుబోయారు, కానీ నవ్వు రాలేదు.

“మరి మీకు లేదా? మీరు మామూలుగానే వున్నారే?”

“నాకూ సంతోషంగానే వుంది మీనా, కొంత మంది మనసులోని భావాల పైకి బాహటంగా ప్రదర్శిస్తారు. కొంతమంది ప్రదర్శించలేరు. అంతే తేడా!”

నేను నిట్టూర్పు విడిచాను.

“సారధి గురించి మీ ఉద్దేశ్యం ఏమిటి నాన్నా?”

“చాలా తెలివకలవాడు, కడు సమర్థుడు.”

మంచి వాడు అనే మాట నాన్న నోటినుంచి రాలేదు. ఆ విషయం నేనె వెంటనే పసిగట్టేశాను.

“తెలివకలవాడూ, సమర్థుడూ అయినవాడిని భర్తగా పొందిన స్త్రీ జీవితం ఎలా వుంటుంది నాన్నా?”

“నాన్న మళ్ళీ నా వైపు చూశారు, తర్వాత నిదానంగా అన్నారు.

“ఆ రెండింటికీ మంచితనం, మమతా తోడు అయితే స్వర్గం అవుతుంది స్త్రీ జీవితం.”

“లేకపోతే?”

“లేకపోతే! చెప్పలేం. అలాటి వాడిని పంచుకున్న స్త్రీ మనస్తత్వం మీ ఆధారపడి వుంటుంది. భార్య కూడా తెలివితేటలు గలదై, నేర్పరి అయితే ఇద్దరు యుద్ధంలో ప్రత్యర్థుల్లా అవుతారు. వారి జీవితాలు రణరంగమే అవుతుంది. అలా కాకుండా భార్య కాస్త నమ్రత కలది, వినయ విధేయతలు కలది అయితే యజమాని సేవకుల బాంధవ్యం ఉపమానం అవుతుంది. ఇదంతా ఇప్పుడెందుకమ్మా?”

“సారధితో నాకు వివాహం అయితే యెలా వుంటుందో నేను ఆలోచించ చూసుకుంటున్నాను.”

నాన్న నా వైపు చూశారు, మా యిద్దరి కళ్ళూ కలుసుకున్నాయి. ఆయన నయనాల్లో ఆపేక్ష ఆదరణ తొంగిచూసింది. నా కళ్ళల్లో కృతజ్ఞత తొడిగిసలాడింది.

ఆయన మెల్లగా నా చేయి అందుకుంటూ అన్నారు. “చూడు మీ ఇంతవరకూ నే నెప్పుడూ అడగలేదు. ఇలా అడిగే అవసరం వస్తుందని ఎన్నడూ అనుకోలేదు కూడా. ఇలాంటి విషయాల్లో నీ అభిప్రాయం గుర్తించాలనే తెలివితేటలు

గాని, నేర్పూగాని మీ అమ్మకి లేవు అన్న సంగతి నాకు తెలుసు, చెప్పమ్మా! నీ వూహల్లో భర్తంటే ఎలా వుండాలని చిత్రించుకుంటున్నావు?”

అనుకోకుండా హఠాత్తుగా ఎదురైన యీ ప్రశ్నకి వెంటనే సమాధానం చెప్పలేకపోయాను నేను.

“చెప్పమ్మా సంకోచించకు.”

“నా కిప్పటివరకూ ఎలాటి వూహలూ లేనేలేవు నాన్నా!”

మా ఇద్దరిమధ్యా నిశ్శబ్దం ఏర్పడింది.

“సారధి గురించి నీ కెలాంటి అభిప్రాయం ఏర్పడిందమ్మా?” మెల్లగా, ఎంతో మృదువుగా అడిగారాయన.

“మీరన్నట్టు అతను చాలా తెలివి కలవాడు. అతనలా అన్ని విషయాల్లోనూ ఏకధాటిగా మాట్లాడేస్తుంటే అందులో ఒకటికూడా నాకు సరిగ్గా తెలియనే తెలియలేదు. నాకు నేనే చాలా అల్పురాలిని అనిపించాను. అదే కాదు, ఇంకోటి కూడా నాకు బాగా తెలిసింది. అతని ప్రవర్తనలో కన్పిస్తున్న ఆ అణుకువ, ఆ నిదానం, ఆ అతి వినయం, మర్యాద ఇవి స్వతఃసిద్ధంగా వచ్చినవి కావనీ తెప్పిపెట్టుకున్నవి అని బాగా తెలుస్తోంది. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే అవన్నీ అమ్మ లక్షణాలు, అమ్మ వ్యక్తిత్వం లాంటి వ్యక్తిని నేను చస్తే భర్తగా స్వీకరించను. నా జీవితానికి ఒక నియంత చాలు.

“మీనా!”

“మీరు అమ్మతో చెప్పండి. మొదటి చూపులోనే సారధి అంటే నాకు బోర్ కొట్టింది. అతని సమక్షంలోనే నేను గొంగళిపురుగులా ముడుచుకు పోతాను. హాయిగా నవ్వులేను, నిర్భయంగా మాట్లాడలేను. నేను అల్పురాలిననే భావం నన్ను వదలదు” అనేసి వడివడిగా గుమ్మంవైపు వచ్చేశాను.

“మీనా!” చేనకనుంచి పిల్చారు.

గుమ్మం దగ్గర క్షణం ఆగాను. వెనక్కు తిరిగి నాన్నవైపు చూస్తూ మళ్ళీ అన్నాను.

“నన్ను పెళ్ళి చేసుకుని నా యింట్లో స్థానం కావాలి అనుకునేవాడు నా కవసరం లేదు. తన యింట్లో స్థానం యివ్వగలవాడు నాకు కావాలి. నా పరువు ప్రతిష్టల కోసం ఆరాటపడే మనిషి నాకు వద్దేనద్దు. అతనికి డబ్బు లేకపోయినా ఫర్వాలేదు. నన్ను ఆత్మీయంగా చూడగలిగితే చాలు. మీకు వార్ధక్యంలో నా యింట్లో భర్త పిల్లాజెల్లా మధ్య ప్రశాంత వాతావరణం కల్పించాలని కలలుకంటున్న నాకు

తోడుగా నిల్చి నా ఆలోచనలు సక్రమంగా ఆచరణలో పెట్టటానికి సాయపడేవాడు నాకు కావాలి. నా అందాన్ని పూజించేవాడు మా అమ్మ గుణగణాలు కీర్తించేవాడు వద్దు నాకు. మా అమ్మని నా తల్లిగా మాత్రమే గుర్తించి గౌరవించగలిగిన వాడు నాకు కావాలి మీరు చెప్పండి అమ్మకి."

"మీనా- మీనా" నాన్నగారు లేచి కూర్చుని ఆదుర్దాగా పిల్చారు.

నేను గడ్డిపై పరుగెత్తేను. నా గదికి వచ్చి పడ్డాను. ఇప్పుడు నా గుండెలు తేలికపడ్డాయి. నాన్న నన్ను తప్పక అర్థం చేసుకోగలరు. మేమిద్దరం ఏకమైతే అమ్మ మమ్మల్ని ఏమీ చేయలేదు అనే భావం నాకు గుడ్డి నమ్మకంగా ఏర్పడి, ధైర్యం యివ్వసాగింది.

సారధి పూరు వెళ్ళినప్పటినుంచీ అతని దగ్గర నుంచి తరచుగా ఉత్తరాలు వస్తూనే వున్నాయి. అన్నింటికీ అమ్మ సమాధానం వ్రాస్తూనే వుంది. ఒకటి రెండు సార్లు మాత్రం కవరు తెచ్చి నన్ను వ్రాయమంది. "నాకు రాదు. నువ్వే వ్రాయ" అన్నాను. ఒకసారి అమ్మ సారధికి వ్రాసిన ఉత్తరం నేను బజారుకు వెళుతుంటే నాకు పోస్టు చేయమని ఇచ్చింది. నేను వీధిలోకి రాగానే అది విప్పి చూశాను. ఉత్తరం పెద్దదే. ఇక్కడ అమ్మ క్షణే తరపున చేసే అన్ని పనుల్నూ, విశేషాలూ అందులో వివరంగా వున్నాయి. అమ్మ ఇంత మంచి భాష వ్రాయగలదని నాకింత వరకూ తెలియదు. చివరలో నా గురించి ఒక పేరా వుంది. అందులో నేను సారధికి ఉత్తరం వ్రాయనందుకు నా తరపున తను క్షమార్పణ కోరుతూ తర్వాత ఇలా వ్రాసింది. "సారధీ! మీనా నాకున్నది ఒక్కగానొక్క కూతురు. అది నా జీవితానికి వెలుగు అంటే అతిశయోక్తి కాదేమో. మేము చిన్నప్పటి నుంచీ దాన్ని అతి గారాబం చేసి పాడుచేశాం. దాని వయసు వికసించినా మనసు వికసించలేదు. అదంత మూర్ఖురాలంటే కనీసం నీకు ఉత్తరం వ్రాయడం కూడా తెలియదు. దాన్ని నీ చేతుల్లో పెడితే నాక్కూడా తృప్తి, ఆనందం కలుగుతాయి. దాని భవిష్యత్తు గురించి నిశ్చింత లభిస్తుంది. నీలాటివాడు అల్లుడుగా దొరకటం నాకు చాలా అదృష్టం. దానికి రాబోయే భర్త గురించి నేనంత బెంగపడ్డానో దేవుడికే తెలుసు.

భగవంతుడు నిజంగా చాలా కరుణామయుడు. నాకు నిన్ను ప్రసాదించాడు..." నా బుగ్గల్లోకి వేడిరక్తం పొంగుకు వచ్చింది. అమ్మ నన్ను గారాబం చేసిందా! నేను వట్టి మూర్ఖురాలినా! సారధికి ఉత్తరం వ్రాయాలన్న సంగతి నేను తెలుసుకోలేక మానేశానా! నిజంగా చాలా చాలా మండిపోయింది. ఆ ఉత్తరం చించి ముక్కలుచేసి వీధి చివర వున్న చెత్త కుండీలో పారేసి నా పనిమీద వెళ్ళిపోయాను. అప్పుడు ఆవేశంతో ఆ పనిచేశాను కానీ, తర్వాత తర్వాత నా గుండెలు పీచుమంటూనే వున్నాయి.

సారధికి ఆ ఉత్తరం అందలేదని నాకు తెలుసు. మరి దాని జవాబు రాదని తెలుసు. నేను చేసిన పని మాత్రం బైటికి రాలేదు.

అమ్మ అతన్ని అల్లుడుగా చేసుకోవాలనే ఆరాటం గమనించిన తర్వాత నేను సమయం దొరికినప్పుడల్లా సారధిని వెక్కిరిస్తూనే వచ్చాను. అతని కళ్ళల్లో మెల్ల వుండన్నాను. అతను రెండు కాళ్ళమీద స్థిరంగా పావుగంట సేపయినా నిలవలేదు. మాటిమాటికీ శరీరం బరువు ఆ కాలు మీద నుంచి యీ కాలుమీదికి మార్చుకుంటూ వుంటాడు. అతని జాబ్బు మరీ పల్లగా వుంది. రెండు సంవత్సారాలలో బోడిగుండు అవుతుంది. బట్టతల వాళ్ళంటే నాకు అసహ్యంలేదు కానీ, సారధి బట్టతల అయితే, చాలా వికృతంగా వుంటాడని చెప్పడం ప్రారంభించాను.

నేను నవ్వుతూ, నవ్వుతూ కాస్త కాస్తగా పైకి కనబరుస్తున్న ఈ అయిష్టాన్ని అమ్మ నాది పైపైన నటన అని భావిస్తోందని చాలా రోజుల వరకూ గ్రహించలేకపోయాను. అది తెలిసేసరికి మూర్ఛవచ్చినంతవరకైంది. చమటలు పట్టాయి. అమ్మతో యీ విషయం ఎలా చెప్పాలా అని ఉపాయాలు వెతకసాగాను.

ఓ రోజు చివరికి ధైర్యం తెచ్చుకుని అమ్మ పడుకోబోయేటప్పుడు రాత్రిపూట గదిలోకి వెళ్ళాను. అమ్మ మంచం మీద కూర్చుని వుంది. ప్రక్కనే చేతినిండా రశీదులు పట్టుకుని తాయారమ్మ నిలబడివుంది. ఆ రోజు శనివారం అన్న సంగతి నాకు హఠాత్తుగా గుర్తుకువచ్చింది. ప్రతి శనివారం రాత్రి అమ్మ ఆ వారం అంతా యింట్లో ఖర్చయిన డబ్బుకి జాబితాలు, లెక్కలు సరిచూస్తుంది. ఆ లెక్క రాత్రి పది పదికొండు గంటలకుక్కానీ తెమలదు. లాభం లేదనుకున్న నేను విరమించుకుని వచ్చేశాను.

రాత్రంతా ఆలోచించి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాను. ఒక కాగితం మీద ఇలా వ్రాసాను. "మమ్మీ! నాకు సారధి అంటే యిష్టం లేదు. అసహ్యం అనిపిస్తుంది కూడా."

ఈ కాగితాన్ని పొద్దున్నే తాయారమ్మ చేతికిచ్చి అమ్మకి బెడ్ కాఫీ ఇచ్చేటప్పుడు అందివ్వమని బ్రేలో పెట్టాను. తాయారమ్మ అమ్మ గదిలోకి వెళ్ళింది.

వంటయింట్లో నిలిచివున్న నాకు గుండెల్లో గుండెలు లేవు. ఆ చిన్న కాగితం అమ్మ గుండెలో బాంబు పేలుస్తుంది. దాంతో ఆవేశంతో పూగిపోతున్న అమ్మ "ఎక్కడిది? ఏదీ?" అంటూ శివంగిలా లేచి నేనున్నచోటికి వస్తుంది. అప్పుడు నేను దూరంగా నిల్చుని నిర్భయంగా మనసులో సారధిపట్ల వున్న కంపరం అంతా కక్కేస్తానుకుంటూ నిలబడ్డాను.

ఎంతో సేపయింది.

ఆ పీడిత మొహం తాయారమ్మ రానేలేదు. ఆలస్యం అయిన కొద్దీ నాలో ఆత్రుత హెచ్చిపోతోంది. చివరికి తాయారమ్మ వచ్చింది.

ఆవిడకి ఎదురుగా వెళ్ళి ఆదుర్దాగా అడిగాను. “ఇచ్చావా అమ్మకి?”

“ఇచ్చాను”

“ఏమంది?”

“ఏమనలేదు. ఇదిగో యిది యిచ్చేయమన్నారు” అంటూ చేతిలో వుండలా పట్టుకున్న కాగితం తీసి ఇచ్చింది.

“అదేమిటి? తిప్పి తెచ్చాశావే? అమ్మ చదవనేలేదా?”

“ఏమో నాకు తెలియదు” ఆవిడ వంటింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

నేను కాగితం అవతల పారేద్దామనుకున్నా, అంతలోనే ఎందుకో అప్రయత్నంగా విప్పి చూశాను. దానిమీద అమ్మ జవాబు వుంది. నేను వ్రాసిన దానికి సరిగ్గా క్రింద వ్రాసింది.

“సారధిని నువ్వు యిష్టపడి తీరాలి. అతను నీకు కాబోయే భర్త అన్న సంగతి మర్చిపోకు” టపాకాయలా పేలింది జవాబు. అదేదో మిలటరీ జనరల్, క్రింది ఆఫీసర్ కి యిచ్చే ఆర్డరులా వుంది. నా ముఖంలోకి వేడి రక్తం స్రవన దూసుకువచ్చింది.

“సారధిని యిష్టపడి తీరాలి” అది ఆజ్ఞా? నా యిష్టావిష్టాలతో పనిలేదా? నేను చేసుకోబోయేవాడు నాకు నచ్చొద్దా? అమ్మ నియంతృత్వం యీ యింట్లో ఎప్పుడు నశిస్తుందో! ఎప్పటికీ నశించదు. రాజు పతనం అయితేకదా, రాజ్యం శిథిలమయ్యేది. అమ్మలాటి వ్యక్తుల కంటంలో వూపిరి వుండగా అలా జరగనివ్వరు. ఇందుకు ఒకటే మార్గం. నేను ఇంట్లోంచి వెళ్ళిపోవాలి.

ఆ సాయంత్రం నాన్నకి నేను జరిగిందంతా చెప్పాను. “సారధి అంటే నీకీష్టం లేకపోతే నువ్వు చేసుకోవాల్సిన అవసరం నీకేం లేదు. బలవంతంగా చేసే అధికారం మీ అమ్మకి అసలే లేదు” అన్నారాయన గంభీరంగా.

అమ్మవాళ్ళ క్లబ్ తరపున మొంబర్రందరినీ యీసారి డార్జిలింగ్, నైనిటాల్ మొదలైనవి చూసిరావటానికి తీసుకెళ్ళే ఏర్పాట్లు జరిగాయి. అమ్మ ఇలా తామంతా వెడుతున్నట్లు సారధికి ఉత్తరం వ్రాసింది. ఆ వుత్తరం అందినట్టు జవాబు రాలేదు కానీ, సరిగ్గా వాళ్ళ ప్రయాణం రేపు రాత్రి అనగా సారధి దగ్గర నుంచి వుత్తరం వచ్చింది. అందులో తను వాళ్ళ కంపెనీ పనిమీద యిక్కడికి వస్తున్నట్లు, ఒక వారం రోజులు వుంటున్నట్లు వ్రాశాడు. సరిగ్గా రేపే ప్రయాణం అమ్మ నీళ్ళు కారిపోయింది.

మిసెస్ లింగం తన ప్రయాణం కాన్సిల్ చేసుకుంటానంది. అమ్మ వెళ్ళకపోతే ప్రయాణం సాగదు. తీరా యింతమందిని బయలుదేరతీసి అన్ని ఏర్పాట్లా చేసి మానేస్తే బాగుండదు. అమ్మ తప్పనిసరిగా బైలుదేరింది. మిసెస్ లింగాన్ని కూడా తనతో బయలుదేరతీసింది. సారధి ఇక్కడున్న వారం రోజులూ, మా యింట్లోనే వుండేట్టు చకచకా ఏర్పాట్లు జరిగినాయి. అమ్మ తాయారమ్మని పిలిచి ఏదేది ఎప్పుడెప్పుడు ఎలా చేయాలో ఒకటికి రెండుసార్లు కంఠోపాతంగా చెప్పింది. అజమాయిషీ తాయారమ్మ చేతికి యిస్తే ఆవిడ హనుమంతుస్వామిలా తు.చ. తప్పకుండా ఆచరిస్తుందని అమ్మకి తెలుసు.

అమ్మ లేకుండా యిక్కడ సారధితో గడపాలంటే నాకు గుండె దడ పట్టుకుంది. అందులో అమ్మ రాత్రి భోజనాల దగ్గర నాన్నతో, “అతను వస్తున్నాడు. మనింట్లోనే వుంటాడు. వాళ్ళిద్దర్నీ సరదాగా కలిసి తిరగనివ్వండి. ఒంటరిగా గడపనివ్వండి. మధ్యమధ్యలో మీరు మీ వెధవ రాజకీయాలతో తలదూరుస్తూ ఉండకండి” అని గట్టిగా వార్నింగ్ యిచ్చేసింది.

“అలాగే” అన్నారు నాన్న రెడీగా ఒప్పేసుకుంటూ

“నాకిక్కడ వంటరిగా వుండి అతనితో గడపడం ఏ మాత్రం యిష్టంలేదు. అందుకే ధైర్యంచేసి అమ్మను తనతో వస్తానని అడిగాను. అది విఫలం అవుతుందనీ సోగే ప్రయత్నం కాదనీ నాకు మనసులో పీకుతూనే వుంది. అయినాసరే, అమ్మ నాలోని యీ కలవరాన్ని కాస్తయినా గుర్తించకపోతుండా అనే ఆశతో వెళ్ళి ఆశాభంగం పొందివచ్చాను. అమ్మ నన్ను తీసుకువెళ్ళదు. ఆ సారధితో కలిసి గడపక తప్పదు. ఈ వూహతో నాకళ్ళల్లో గిర్రున నీళ్ళు తిరిగాయి. నా స్వభావమే అంత. ఏదయినా విషయం అనుకుంటే పట్టుదలగా ప్రయత్నిస్తాను. ఎంతో కష్టపడతాను చివరికి ఫలితం దక్కకపోతే అనవసరంగా శ్రమపడ్డాననే బాధ విపరీతంగా కలుగుతుంది. అపజయం పొందాననే వుక్రోపం నాలో రోషాన్ని రెచ్చగొట్టి నన్ను శివంగిలా తయారుచేస్తుంది.

అమ్మ దగ్గర నుంచి వచ్చేసిన తర్వాత అలా గది తలుపులు బిగించుకుని నేనెంత సేపు కూర్చున్నానో నాకే తెలియదు. ఎంత టైము గడిచిపోయిందో స్పృహ లేకపోయింది.

ఎప్పటికో అమ్మ వచ్చి నా గది తలుపులు తట్టి, “మీనా-మీనా” అని పిలవటంతో యీ లోకంలోకి వచ్చిపడ్డాను.

“నిన్నే, తలుపు తియ్.”

నేను పలకలేదు. తలుపు తీయలేదు.

“మాట్లాడవా నాతో” అసహనంగా అడిగింది అమ్మ.

విస్మించినట్టే వూరుకున్నాను.

“సరేలే, నీ అలుకంతా సారధి వచ్చి తీరుస్తాడలే” అనేసి వెళ్ళి పోయింది. కన్ను తూతుతో అలా పరాచికాలు ఆడతారా ఎవరన్నా? అలా ఆడేవాళ్ళని తల్లులు అంటారా.

అమ్మ వెళ్ళిపోయినట్టు పాదాల సవ్వడి విన్నించింది. పావుగంట గడిచింది. మళ్ళీ అమ్మ తప్పక యిక్కడికి వస్తుందనే ఆశతో, నమ్మకంతో నేను వెళ్ళి తులుపులు తెరచి వచ్చి మంచం మీద కూర్చున్నాను.

కానీ ఎంత సేపు చూసినా అమ్మ రానేలేదు. క్రింద కారు బయటికి తీసిన చప్పుడు విన్నించింది. కిటికీదగ్గర వేళ్ళి గోళ్ళు కొరుకుతూ క్రిందికి చూస్తూ నిలబడ్డాను.

కారులో డ్రైవర్, తాయారమ్మ సామాను సర్దుతున్నారు. నాన్నగారు కూడా అక్కడే నిలబడి వున్నారు. అమ్మ లేత నీలరంగు జరి అంచు చీరతో, దాని మాచ్ అయ్యే జాకెట్తో, ఆవిడకి ఎంతో అందంగా కన్పించే సిగతో, చంకన బాగ్ తగిలించుకుని, కళ్ళకి కూలింగ్ గ్లాస్స్ పెట్టుకుని బైటకి వచ్చింది. ఆ సమయంలో అమ్మను చూసిన వాళ్ళవరూ నా అంతటి కూతురుంది అని రుజువు చూపించినా సరే నమ్మరు. అమ్మ మనుష్యులందరినీ గుప్పెట్లో పెట్టుకున్నట్టే వయస్సుని కూడా పెట్టుకుందేమో అనిపిస్తుంది.

ఎంత బిగపట్టుకుందామన్నా సాధ్యంకాని నిట్టార్పు ఒకటి నా గుండెల్ని చీల్చుకుంటూ బయటికి వచ్చింది. అమ్మ అక్కడ హాయిగా స్నేహితులతో, సుందర దృశ్యాలు చూస్తూ, షికారు తిరుగుతూ గడుపుతూ వుంటుంది.

ఇక్కడ నేను రాక్షసునిలాటి ఈ సారధితో.... అతన్నుంచి ఎలా తప్పించుకోవాలా అని అహర్నిశలూ యాతనపడుతూ, క్షణమొక యుగంగా గడుపుతూ వుండాలి కాబోలు.

క్రిందకి చూస్తున్నాను. అమ్మ హఠాత్తుగా తలెత్తింది. కిటికీ దగ్గర నిలబడివున్న నన్ను చూసి నవ్వింది. చెయ్యెత్తి వీడ్కోలు ఇస్తున్నట్లు గాలిలో అటుయిటు వూపింది.

నేను చలుక్కున ఇవ్వతలకి వచ్చేశాను. కారు కదిలిన చప్పుడు విన్నించింది. కదిలిన ఆ కారు గుండెల మీద నుంచే దూసుకుపోయినట్టు అనిపించింది.

కిటికీ రెక్కకి తల ఆనించి, పెదవి గట్టిగా బిగపట్టి నిలబడిపోయిన నాలో రోషం, దుఃఖం రెండూ పోటీపడి ఆక్రమించుకోవాలని చూస్తున్నాయి. చివరికి దుఃఖాన్ని రోషం జయించి.

ఏం చెయ్యాలో తోచనిదానిలా మంచం మీద కూర్చున్నాను.

మంచం మీద వున్న దిండు తీసుకుని అందులో ముఖం దాచు కున్నాను. అంతలోనే మెరుపులా గుర్తుకువచ్చింది. ఆ దిండు కవరుకూడా అమ్మ కొన్నదే. అది తీసుకురాగానే ఆ రంగు నాకు నచ్చలేదని చెబితే, సుతారంగా నవ్వి “నీ మొహం. నీకు రంగుల సెలక్షన్ కూడా తెలుసా!” అంటూ అదే తొడిగింది.

దిండుని కంపరంగా చూసిన నేను రెండు చేతులతో ఎత్తి సాధ్యమైనంత దూరంగా విసిరేసాను. నా కసి అంతా ఎలాగో అలా తీర్చుకోలేకపోతే నాకు ఊపిరి ఆడనట్టుగా వుంది. కానీ దగ్గర వున్న బీపాయ్ని బలంగా తన్నేశాను. లేచి మళ్ళీ కిటికీ దగ్గరగా వచ్చి నిలబడ్డాను.

“ఔను! నువ్వు నాకు అమ్మవి కానేకావు. నా పాలిట దెయ్యం, భూతం అయిన రాక్షసిలాటి ఓ కృష్ణవేణమ్మా! అక్షరాలా నీ స్వభావం అంతా నాలోనూ ఉంది. నీకెంత పట్టుదల వుందో అంతకు వేయిరెట్లు మొండితనం నాకూ వుంది. నన్ను సారధిని ఆకర్షించుకోమని కదూ వదిలేసి వెళ్ళావు. నేను చస్తే ఆ పని చెయ్యను. క్రిందపడ్డ పాదరసంలా అతని చేతికి దొరకను. నువ్వు నీ వెంట నన్ను తీసుకెళ్ళనంతమాత్రాన అతని నుంచి తప్పించుకునే ఉపాయం నాకు తిలియదనుకోకు. నేను నివురుగప్పిన నిప్పుని, లాయర్ హనుమంతరావుగారి అమ్మాయిని, అని నా ముందు లేని అమ్మతో శపథం చేస్తూ, కసిగా ప్రతినబూనాను.

3

చాలా సేపు అయింతర్వాత గది గుమ్మం ముందు అలికిడి అయింది. నేను తలెత్తి చూసేలోపలే హఠాత్తుగా నాన్నగారి కంఠస్వరం విన్నించింది. “అమ్మా! మీనా!” ఎంతో ఆత్మీయంగా, ఎంతో ఆర్ద్రతతో పిలిచారాయన.

ఉలిక్కి పడిన నేను చప్పున పయటకొంగు తీసి, ఎర్రబడి కొద్దిగా వాచివున్న కళ్ళని గట్టిగా తుడుముకొని లేచి సరిగా కూచున్నాను.

నాన్నగారు గుమ్మంలోకి వచ్చి నిలబడ్డారు. క్షణం సేపు మా ఇద్దరి కళ్ళూ కలుసుకున్నాయి.

పితృవాత్సల్యం నిండిన ఆ ముఖంలో జాలీ, బాధా, కరుణా ఇవి కూడా కూడగట్టుకుని ఉండటం గమనించలేకపోలేదు నేను.

నా కళ్ళల్లో నీళ్ళు కన్పిస్తే ఆయన గుండెలు బరువైపోతాయి. ఇది తెలుసుకున్న నేను చిరునవ్వు నవ్వుతూనికీ ప్రయత్నించి విఫలమైనానయ్యాను. నా పెదవులు నవ్వుబోయి, చేతకాక వూరుకున్నాయి. ఎంత ఆపుకుందామన్నా ఆగక కళ్ళల్లో నీళ్ళు గిరున తిరిగాయి. చప్పున తల వంచుకున్నాను.

ఆయన దీర్ఘంగా దేన్నిగురించో ఆలోచిస్తున్నట్టు కొద్దిసేపు అలాగే నిలబడిపోయారు. తర్వాత మెల్లగా అన్నారు. “నేను పనిమీద అలా బజారులోకి వెళుతున్నాను, నువ్వు కూడా వస్తావా నాతో?”

“మీరు రమ్మంటే వస్తాను.”

“రా! త్వరగా ఐదు నిముషాల్లో తయారుకావాలి. చప్పున బట్టలు మార్చుకొని ముఖం కడుక్కోమరి. రెండు నిముషాల్లో జడవేసుకోవడం అయిపోవాలి?” చేతి వాచి చూసుకుంటూ అన్నారాయన.

“తలా, బట్టలు బాగానే వున్నాయి. ముఖం కడుక్కోవటానికి మూడు నిముషాలు చాలు. ఇప్పుడే వస్తాను.” అని లేచి లోపలకు పరుగెత్తాను.

నేను కావాలనే తల దువ్వుకోలేదు. చీర మార్చుకోలేదు. మా అమ్మే గనుక ఇప్పుడు ఇక్కడ వుంటే పాతబడిన ఈ సాదా వాయిల్ చీరతో, రేగిన జుట్టుతో ముఖానికి కనీసం పొడర్ అయినా లేకుండా బజారు బయలుదేరిన నన్ను చూసి మూర్ఛ అయినా పోయివుండేది. లేకపోతే నా కాళ్ళు రెండూ విరక్కొట్టి నన్ను ఓ మూలవైనా పారేసి వుండేది. ఇంట్లో వున్నప్పుడు మనం ఎలా వున్నా, బజారులో వెళ్ళేటప్పుడు పదిమంది కళ్ళూ మనమీద పడే సమయాల్లో, ఇష్టం వున్నా లేకపోయినా, తప్పనిసరిగా, నీటిగా, అందంగా, అద్భుతంగా వుండితీరాలి అంటుంది అమ్మ. నువ్వు హుషారుగా వుండు. నీతో పాటు పదిమంది కలిసి ఆ హుషారు పంచుకోవాలని చూస్తారు. నువ్వు వుసూరుమంటూ వున్నావంటే నీ దరిదాపులోకి కూడా ఎవరూ రారు అనే వాక్యాన్ని అక్షరాలా జీర్ణించుకున్న అమ్మ క్షణిక వచ్చే ఆదవాళ్ళందరినీ ఉత్సాహంగా వుండమని ఎన్నో విధాలుగా ప్రోత్సహిస్తూ వుండేది. దుస్తులు ధరించే తీరులో, వేషభాషల్లో వాళ్ళు కన్నురించే నిర్లక్ష్యానికి మహా విసుక్కున్నేది. ఎదుటివారి దగ్గర ఏ మాత్రం చనువున్నా ముఖం వాచేట్లు చివాట్లు వేస్తూ వుండేది. ఏ కాస్త సమయం దొరికినా వాళ్ళకి ఇలాటి జాగ్రత్తలను గురించి హెచ్చరిస్తూ-వారి అభిప్రాయాలని సంస్కరించాలని తాపత్రయపడేది. నాకేమో ఇంటాబైటా ఎల్ల వేళలా ఒకే రీతిగా వుండాలనిపిస్తుంది.

బైటకి వెళ్ళినప్పుడు అప్పరసల్లా తయారై, ఇంట్లో వున్నప్పుడు హిడింబితా వుండే ఆదవాళ్ళని నేను చాలమందిని చూశాను. అద్దం ముందు గంటలు గంటలు టాయిలెట్ అయి, తీరా బైటకి వచ్చిన తర్వాత ఏ కాస్త అజాగ్రత్తగా ప్రవర్తిస్తే, ఆ అలంకరణ యెక్కడ చెడిపోతుందోననే భయంతో, ప్రాణాలు బిగపట్టుకుని కొయ్యబొమ్మలా కూర్చోవటం కృత్రిమంగా నవ్వుతూ, కులాసాగా వున్నట్టు నటించటం. ఇవికూడా నేను చాలా మందిలో చూశాను. అలాటి ఆదవాళ్ళని

చూచినప్పుడల్లా నాకు జాలితో అయ్యో అనిపిస్తుంది. పాపం! ఫాషన్ పేరుతో ఎన్నో అవస్థలు పడతారు కదా వీళ్ళు! కాని యీ ఫాషన్స్ అనేవి వున్నాయే-అవి మహా చెడ్డవి. దూరం నుంచి మనల్ని మురిపించి ఆయస్కాంతాల్లా ఆకర్షించి దగ్గరకు రాగానే మన జుట్టు చేత్తో పట్టుకుని, మనల్ని బానిసల్ని చేసుకుంటాయి. అలంకరణ అనేది మన సరదాకోసం మనం సృష్టించుకున్నదే తప్ప, వాటి విలాసం కోసం మనం పుట్టలేదన్న సంగతి అందరూ, ముఖ్యంగా ఆడవాళ్ళు తెలుసుకోవాలి. నువ్వెలాంటి అలంకరణ అయినా చేసుకో-నీ కాళ్ళూ చేతులూ నిరాటంకంగా కదులావాలి. నీ ముఖంలో చిరునవ్వు సహజంగా వుండాలి. నువ్వు కూర్చోవటంలో, నిలబడటంలో, మాట్లాడటంలో నిజమైన ఆనందం కన్పించాలి. నా మొహంలో నవ్వు యెలా వుందో, అసలు వుందో లేదో చూసుకోవటానికి అద్దం ముందుకు వెళ్ళి నా ప్రతిబింబం చూసుకున్నాను. కళ్ళు ఎర్రబడి రెప్పలు కొద్దిగా వాచి వున్నాయి. ఇంత క్రితం చాలాసేపు పదే పదే చీదటం వల్ల, ముక్కు కొన అదోరకమైన ఎరుపుతో మెరుస్తోంది. చెవులకి, మెడకి ఎలాటి నగా లేకపోవటం వల్ల ముఖం అంతా బోసిగా, ఏదో పెట్టి తీసేసినట్టుగా వుంది. అద్దంలోంచి తదేకంగా నావైపు రెప్ప వాల్చుకుండా చూస్తున్న నా ప్రతిబింబానికి నేను చూపుడు వేలికేసి చూపించి బెదిరిస్తూ, పెదవులు బిగపట్టి మనసులో యిలా అనుకున్నాను, “చూడమ్మాయి! ఈరోజు, ఈ క్షణం నుంచీ అంతా నా యిష్టం. నే నెవరి మాటా వినను. నా బుద్ధికి తోచినట్టుగా నేను ప్రవర్తిస్తాను. నా కేది మంచి అనుకుంటే అది చేస్తాను. అమ్మ తిరిగి రాగానే నాలో కలిగిన ఈ మార్పు చూసి గంగవెట్టులెత్తిపోవాలి. ఆవిడ నాకు యెన్నోసార్లు వెర్రెత్తించింది. ఇక నుంచి ఆవిడకి నేను వెర్రెక్కిస్తాను.

“మీనా!” బైటనుంచి నాన్నగారి కంఠం వినిపించింది.

“వస్తున్నా” చప్పున బయటకి పరుగెత్తాను.

వరండాలో నిలబడి క్రిందికి రోడ్డువైపుకి చూస్తున్న నాన్నగారు నా చెప్పులు చప్పుడు వినగానే వైనక్కు తిరిగి చూసి ఆశాభంగం చెందిన మనిషిలా “ఇదేమిటి? మళ్ళీ మనసు మార్చుకున్నావా? రావా నాతో?” అన్నారు.

“వస్తున్నాను. పదండి వెళదాం” అన్నాను.

“వస్తున్నావా? బట్టలు మార్చుకోవా?” కాస్త విస్మయంగా అడిగారు.

“ఉడహు” ఈ చీర బాగానే వుంది.

నా కళ్ళల్లో పెంకితనం ఆయన సరిగ్గానే గ్రహించినట్టున్నారు. చిరునవ్వుతో “సరే, నీ యిష్టం, పద. మన సంతృప్తే మన భాగ్యం అన్నారు పెద్దలు.”

ఇద్దరం క్రిందికి దిగి వచ్చాం.

“ఏమంటాను నేను, ప్రేమ పేరుతో యెల్లవేళలా హృదయంలో అంకు గుచ్చుతూ వుంటే భరించటం కష్టం కదండీ!” అన్నాను.

“కాదనటంలేదు నేను, కానీ ఆ బాధని సహించటానికి అలవాటు పడటం లేక తప్పించుకోవటానికి ప్రయత్నమో చేయాలని అంటున్నాను. ఈ ప్రపంచం తల్లికి మించిన అద్భుతమైన సృష్టి యింకోటి ఏదీ లేనేలేదు మీనా! ముందు ముందు ఒకనాడు నీకూ తెలుస్తుంది. తొమ్మిది నెలలు తన గర్భంలో పెగల మరణయాతనకి గురి అయి, స్త్రీ సంతానానికి జన్మ యిస్తుంది. ఆ తల్లిని తప్పు హక్కు కాని, కించపరిచే అధికారంగాని, ఏ సంతానానికి ఎప్పుడూ లేదు. సంతానం పట్ల తల్లి ఎలాగైనా ప్రవర్తించనీ ఆమెని గౌరవించాల్సిన బాధ్యత మాత్రం ఎల్లవేళ మీద వుంటానే వుంటుంది.”

నాన్నగారిలా పూర్తిగా అమృతైపు మాట్లాడటంతో నాకు చాలా విరక్తి, విసుకలగటం ప్రారంభించాయి. నాన్నగారి దగ్గర నాకున్న చనువుబట్టి కాస్త దురుసు అన్నాను.

“తల్లిని పూజించాలి, తండ్రీని గౌరవించాలి, భర్తని ప్రేమించాలి” సేహితీపట్ల నిజాయితీతో ప్రవర్తించాలి. ఈ హక్కులూ, ఈ అధికారాలూ బాధ్యతలూ, ఈ సంబంధ బాంధవ్యాలన్నీ మనిషి కృత్రిమంగా కల్పించుకున్న సృష్టికి ఆదిలో యివేవీ లేవని ఏ కాస్త ఆలోచించినా యిట్టే అర్థం అవుతుంది. తల్లికి పిల్లమీద లేని మమత పిల్లకి తల్లిమీద ఎలా వస్తుంది? ఎక్కడ వస్తుంది? అనలేందుకు రావాలి? ఈ పూరికి ఆ పూరు ఎంత దూరమో పూరికి ఈ పూరుకూడా అంతే దూరం అనే సామెత ఎందుకు వర్తించకూడదు?”

“అది వట్టి స్వార్థపరులు చేసే వితండవాదన. నిన్ను ప్రేమించిన వానిని నువ్వు తిరిగి ప్రేమించటంలో నీ గొప్పేమీలేదు. నీ వాళ్ళు అనుకున్న వాటిని తెలిసి తెలియకో మూర్ఖత్వంలో నిన్ను గుర్తించలేకపోతే నీ తెలివితేటలతో వాటిని చైతన్యం తెప్పించి నిన్ను అర్థం చేసుకునేలా చేయాల్సిన బాధ్యత నీమీద వుంది.”

“ఆ తెలివితేటలూ, ఓపికా, లేనివాళ్ళు ఏం చెయ్యాలి?”

“ఓపిక అనేది ప్రయత్నించి తెచ్చుకుంటే వస్తుంది. తెలివితేటలు అంటే అసలవి లేనివాళ్ళ దగ్గర యింత లోతుగా ప్రసంగం చేసే అవసరమే రాదు.”

నాన్నగార్ని బజారులో వేరే పని ఏదీ లేదని, నన్నీలా కొద్దిసేపు గాలికి నన్ను ఉల్లాసపరచటం కోసమే యిలా తీసుకువచ్చారని నాకు అనిపించసాగింది. నా ఉద్దేశ్యమే యిలా నిజమన్నట్లు కారు సరసరి టాయిస్ ఎంపోర్ దగ్గరకి తీసుకువచ్చి ఆపారు. ఆ బొమ్మల షాపు నాకు చాలా చిరపరిచితమే.

నాకు బుద్ధి తెలిసిన తర్వాత ఇక్కడ ఎన్నో బొమ్మలు కొనుక్కున్నాను. అదేం చిత్రమోగాని, ఇంత వయసు వచ్చినా నాకు బొమ్మల మీద ఆసక్తి పోలేదు. ఇప్పటికీ కూడా ఒక్కోసారి నాకేం తోచకపోతే బీరువా తెరచి నాకున్న బొమ్మలన్నీ తెచ్చి చూస్తూ పెట్టుకుని కూర్చుంటాను. అవి నాకు ప్రాణంలేని బొమ్మలుగా కన్పించవు. నా ప్రపంచంలో ఏదో వాటిమధ్య వున్నట్టే అనిపిస్తుంది. నాకున్న బొమ్మల్లో ఎప్పుడు ఎవరు ఏది యిచ్చిందీ యిప్పటికీ నాకు క్షణంగా జ్ఞాపకమే. బొమ్మలపట్ల నాకు గల ఆసక్తిని గుర్తించిన నాన్నగారు అడపాదడపా ఎప్పుడో ఒకసారి ఏదో ఒకటి కొత్తరకమైన బొమ్మ తెప్పించి, అది చూడగానే నేను ఆశ్చర్యానందాలతో ఎగిరెగిరి పడుతుంటే చూసి ముచ్చటపడటం ఆయనకి సరదా.

“పద! ఈ షాపుకి వచ్చి చాలా రోజులైంది. కొత్త బొమ్మలేమైనా ఉన్నాయో చూద్దాం” అన్నారు నాన్నగారు.

ఎప్పుడూ రకరకాలైన రంగురంగుల బొమ్మలతో, వాటిని కొనటానికి వచ్చిన మనుష్యులతో కిటకిటలాడుతూ వుండే షాపు ఈ రోజు నిర్దీపంగా వుంది.

షాపులో మేనేజర్ వున్న చోట యింకెవరో కొత్తాయన వున్నాడు.

మమ్మల్ని చూడగానే నల్లగా, సన్నగా, పంగడిసిన చువ్వలావున్న గుమస్తా పరుగెత్తుకు వచ్చాడు.

“రండి, రండి. చాలా రోజులకి దయచేశారు” అంటూ అప్యాయంగా అహ్వానించాడు. అహ్వానిస్తూనే జేబులోంచి రుమాలు తీసి రెండు బిల్లులు దులిపి, “కూర్చోండి” అన్నాడు.

“ఏమిటి? షాపు ఇలా వుందీ? అమ్మకం తగ్గిపోయిందా?” చుట్టూ చూస్తూ విస్మయంగా అడిగారు నాన్న.

నాక్కూడా యెలాగో వుంది. ఎప్పుడు చూసినా కళకళలాడుతూ వుండేది. ఈ రోజు ఎండోకో దుమ్ము ధూళితో, మూలపోరేసి మర్చిపోయిన పాత వస్తువులా వుంది.

నన్నూవున్నతనను నాన్నగారికి షాపును గురించి గంటసేపు సోదిలాటిది చెప్పాడు. అతను చెప్పే వివరాలు నాన్నగారు చాలా ఆసక్తిగా వినసాగారు. ఆ చెప్పే అతని కంఠం కాస్త మృదుగంభీరంగా, వినసాంపుగా వుంటే నాకూ విాలనిపించేదేమో. తారా స్థాయిలో మాట్లాడితే కీచుగా, ఆడదాని గొంతులా, మందర స్థాయిలోకి వచ్చి బొంగురుగా, బోదురు కప్పలా వున్న ఆ స్వరం వినటానికి రెండు నిమిషాలకే విసుగేసింది. లేచి వెళ్ళి అద్దాల బీరువాలో వున్న బొమ్మలు పరీక్షగా చూడటం ప్రారంభించాను. అన్నీ పాతవే-వినాటివో. ఈ మధ్య కొత్తవి తెప్పించినట్టే లేదు. నాన్నతో ఒక చెంప మాట్లాడుతూనే అతను మధ్యమధ్యలో

చటుక్కున వచ్చి బొమ్మలు తీసి, అవి నడిచే విధానం చూపెట్టడం ప్రారంభించాడు. అతని మాటలను బట్టి నాకర్థమైంది ఏమిటంటే ఆ పాపు యజమానులు అయిన అన్నదమ్ములిద్దరూ లాభం పంచుకోవటంలో తగాదాపడి కోర్టుకెక్కారనీ, ఒకప్పుడు బాగా కలిసిమెలిసి వుండి, అచ్చు రామలక్ష్మణులే అన్నించేట్టున్న ఇద్దరూ ఇప్పుడు డబ్బు మూలంగా బద్ధశత్రువులయ్యారనీ, ఒకళ్ళని ఒకళ్ళు చంపుకోవటానికి కూడా చూస్తున్నారనీ తెలిసింది.

అంతా శ్రద్ధగా విన్న నాన్నగారు నిట్టూర్పు విడుస్తూ అన్నారు.

అంతే మరి ఈ రోజుల్లో డబ్బు ప్రభావం అలాగే వుంది. దేవుడు సృష్టించి మనిషి దేవుడిని మించిపోవాలని చూస్తున్నాడే మనిషి సృష్టించుకున్న డబ్బు మనిషి మింగాలని చూస్తోంది." అన్నారు.

"ఏం డబ్బో బాబూ! వెదవ డబ్బు రాకుండా వున్నా బాగుండేది ఇద్దరూ హాయిగా వుండేవారు. ఇద్దరిమధ్యా ఆ ఆత్మీయత ఏమైపోయిందో ఇప్పుడు చూస్తున్నాం. నిజంగా చిత్రమనిపిస్తోంది" నడ్దిన ఒక చేయి పెట్టుకుని మరో చేయి బుగ్గ అనించుకుంటూ అన్నాడు గుమాస్తా.

"ఆత్మీయత వుంది, అదెక్కడికీ పోదు. కాకపోతే ఈ డబ్బు ప్రభావం కలుషితమైపోయింది అంతే" అన్నారు నాన్న.

"డబ్బు పాపిష్టిది అన్నారు ఇందుకే కాబోలు."

"ఈ డబ్బు అనే నిచ్చెన" దొరికితే దాని మీద అలాగ్గా పైకి ఎక్కి కీ ప్రతిష్టలు స్వర్గసౌఖ్యాలు అందుకోవచ్చని చాలామంది ఆశపడుతారు కానీ నిచ్చెనకి దుఃఖము, అశాంతి అనే రెండు విషసర్పాలు పెనువేసుకుని వున్నాయనీ వాటి బారి నుంచి తప్పించుకోవటం చాలా కష్టం అనీ అంతమందికీ తెలియదు. గుమాస్తా రెండు చేతులా ఎత్తి నమస్కరించాడు.

"నిజం చెప్పారు బాబూ - నిజం చెప్పారు. ఈ డబ్బు అనేది వున్నా చూశారా! ఇది ఇవ్వని సుఖం లేదు, పెట్టని బాధకూడా లేదు" అన్నారు.

"నాన్నగారూ! ఇక వెళదామా?" మెల్లగా అన్నాను.

ఉన్న ఆ పాతబొమ్మలలోనే ఒకటి కొనుక్కొని బైటపడ్డాం.

4

ఇద్దరం ఇంటికి తిరిగి వచ్చేసరికి వీధి వాకిట్లోనే ఎదురైంది తాయారమ్మ. కారు దిగి లోపలకు వచ్చిన నేను ఆవిడని సరిగ్గా చూడనట్టే నటిస్తూ నా గదిలో వెళ్ళిపోబోయాను.

ఆవిడ నా వెనుకేవస్తూ, "అమ్మాయిగారూ!" అని పిల్చింది.

"ఏం!" అన్నాను తిరిగివస్తూ.

మరుక్షణమే నాగుండె నీరయింది.

చేతిలో కాగితం చూపిస్తూ ఒక్కసారి బావురుమంది ఆవిడ.

"ఏమిటది!" ఏమయింది!

నాన్నగారూ, నేనూ చప్పున ఒకేసారి అడిగేశాం.

నేను ఆవిడ చేతిలో కాగితం లాక్కుని చూశాను. అది ఆవిడ అల్లుడు ఇచ్చిన టెలిగ్రాం.

"వెంకటి సీరియస్, స్టార్ట్ ఇమిడియట్లీ" అని వుంది.

వెంకటి అంటే తాయారమ్మ గారి ఏకైక కుమార్తె వెంకట సూర్య సీతారత్నం, ముద్దుగా అంతా వెంకటీ అని పిలుస్తారు.

ఆ అమ్మాయికి ఇద్దరు పిల్లలు-కాశీలో వుంటున్నారు. భర్త అక్కడ దేవాలయంలో అర్చకుడుగా పనిచేస్తున్నాడు.

"పది రోజుల క్రితం జ్వరం వస్తోంది. బొత్తిగా లేవటంలేదని ఉత్తరం వ్రాశాడమ్మా! నా ప్రాణం అప్పుడే రెపరెపలాడింది. వెళతానంటే అమ్మగారు ఒప్పుకోలేదు. 'ఇబ్బంది అవుతుంది, వద్దు' అన్నారు. ఇప్పుడు నేనేం చెయ్యను? అఖిర చూపు కూడా దక్కుతుందో లేదో నాకు" తాయారమ్మ మరోసారి ఘొల్లుమంది నాన్నగారూ, నేనూ మొహమొహాలు చూసుకున్నాం.

నేను చప్పున ఆవిడ దగ్గరకు వెళ్ళి భుజంమీద చేయి వేసి ఓదార్చుగా అన్నాను.

"ఏమీ కాదు మీరేం కంగారు పడకండి, మీరు ఒకసారి వస్తే బాగుంటుందేమోనని అలా ఇచ్చేరేమో."

"లేదమ్మా లేదు, వెంకటికి అమ్మగారి సంగతి బాగా తెలుసు, ఎంతో తప్పనిసరి అయితే తప్ప అలా ఇవ్వటానికి ఒప్పుకోదు."

నాన్నగారు వాచి చూసుకుంటూ, మీరు ఆలస్యం చేయకుండా వెంటనే బయలుదేరండి. ట్రయిన్ కి టైమయింది. నేను స్టేషన్ కి కారులో తీసుకువెళ్ళి "దింపుతాను" అన్నారు.

తాయారమ్మ నాన్నని దేవుడిని చూసినట్టుగా చూసి లోపలకు వెళ్ళిపోయింది.

నేనక్కడే అలాగే బొమ్మలా నిలబడిపోయాను. నా మెదడు చురుగ్గా పనిచేస్తోంది. మెరుపులాటి అలోచన వచ్చింది నాకు. తాయారమ్మతో నేను కూడా

వెడితే, సారధి వచ్చిన తర్వాత అతనినుంచి తప్పించుకోచూసుకొని దాగుడుమూతలు అడేకంటే, అతను వచ్చే సరికి అసలు లేకుండా పోవడం యెంతో ఉత్తమం కదా. ఆలోచన రావటం ఏమిటి? ఆ వెంటనే నాన్నగార్ని చెప్పేటంటే యేమిటి? రెండూ ఒకేసారి జరిగిపోయాయి. నాన్నగారు తెల్లబోయారు. కొద్దిసేపటి వరకూ నేను అసలు మతివుండే మాట్లాడుతున్నానోలేదో అనుమానం కలిగినట్లుగా నా వైపు చూడటం ప్రారంభించారు.

“పాపం! ఆవిడసలే కూతుర్ని గురించి కంగారులో వుంది. పెద్దది వెంట ఎవరూ లేకపోతే అంతదూరం ఒంటరిగా ఒక్కటే యెలా వెళ్ళగలదు! మనింట్లో ఎన్ని రోజుల నుంచి వుంటుంది. మనకి యెంతో చాకిరీ చేస్తోంది. ఈ క్షాన సాయం మనం చేయకపోతే యెలా? నేను కూడా వెళతాను ఆవిడతో” అన్నాను.

నాన్నగారు నవ్వారు. “భలే యింతక్రితం మనం బజారు వెళ్ళేటప్పుడు ఆవిడతో మాట్లాడిన మీనావేనా నువ్వు యింతలో ఇంతమార్పు ఎలా వచ్చేసింది. చిత్రంగా వుందే” అన్నారు. అసలేం తెలియనట్లు అమాయకత్వం నటిస్తూ.

“నేను వెళతాను నాన్నగారూ! సారధి నుంచి తప్పించుకోవటానికి యింతకంటే సువర్ణావకాశం యింకేం వుంటుంది?” మనసులో అసలు మాట తేల్చి చెప్పాను.

నాన్నగారి ముఖం గంభీరం అయింది. “మీ అమ్మకి తెలిస్తే”.

“తెలియనీయండి. రెండు తిడుతుంది-అంతేగా. ముందు ఈ ప్రమాదం అయితే తప్పిపోతుంది.”

“ఇలా చాటదోవలు వెతుకుతూ దూరంగా పారిపోయేకంటే సారధితో ముఖాముఖి నిలబడి నీ అయిష్టాన్ని స్పష్టంగా చెప్పేటంటే చాలా మంచిది మీనా!”

“ఎలా చెప్పగలను నాన్నగారూ, అతన్ని చూస్తేనే నాకు నోట్లోంచి మాట రాదు. అందులో యిలాంటి అప్రియమైన సంగతి యెలా చెప్పేను? అయినా ఎందుకు చెప్పాలి, అతన్ని ఆఖరి క్షణం వరకూ అందినట్టే మభ్యపెట్టి వూరించి, ఆఖరి క్షణంలో అవతలికి తోస్తాను, అలాంటి వాళ్ళకి పారం ఆ విధంగా నేర్పాలి.”

“ఇంతకీ తాయారమ్మతో వెళ్ళి తీరుతానంటావు?”

“ఔను” అన్నట్లు తలూపాను.

“సరే, నీ యిష్టం”

“నేను ఎంతో ఆనందంతో చప్పున లోపలకు పరుగెత్తాను.”

తాయారమ్మగారు నన్ను చూడగానే “అయిపోయిందమ్మగారూ” అంది.

“ఆగండి, ఒక్క నిమిషం నేను కూడా మీతో వస్తున్నాను” నేను గబగబా నా గదిలోకి వెళ్ళి అల్లెరా తెరచి సూట్ కేస్ తీసి నా బట్టలు సర్దసాగాను.

నేను చేస్తున్న పని చప్పుడు వినిపించింది కాబోలు-తాయారమ్మ గదిలోకి తొంగి చూసింది.

నేను పెట్టె సర్దుకోవడం చూస్తూ, ఆశ్చర్యంగా “అదేమిటి? మీరు కూడా ఏదైనా పూరు వెళుతున్నారా?” అంది.

“మీతో కాశీ వస్తున్నాను నేను. అంత దూరం పాపం మీరొక్కరూ ఎలా వెళ్ళగలరు? నాన్నగారు నన్ను మీ వెంట వెళ్ళమని చెప్పారు?” అన్నాను.

తాయారమ్మ క్షణం సేపు కళ్ళు వెడల్పుచేసుకుని చూసింది. ఆ వెంటనే రెండంగళ్ల నా దగ్గరికి వచ్చి, నా చేయి గట్టిగా పట్టుకుంటూ, “ఇదేమిటి? మీరు నాతో వస్తున్నారా? మీకు మతిపోయిందా ఏమిటి? రేపటిల్లండిలో అల్లుడిగారిక్కడకు వస్తున్నారన్న సంగతి మర్చిపోయారా?” అంది.

“వస్తే రానీండి, మీకంటే ఎక్కువారా?” అన్నాను.

తాయారమ్మ చప్పున లెంపలు వేసుకుంది.

“అమ్మమ్మ, ఎంత మాట! అలా ఎప్పుడూ అనకండి” ఆవిడ కళ్ళలో గిద్రున నీళ్ళు తిరిగాయి.

నా చెయ్యి పట్టుకుంటూ ఏడుపు గొంతుకతో అంది. “అమ్మాయి గారు మీరింత మంచివారని నేను కలలో కూడా అనుకోలేదు. నా మీద మీకు ఆపేక్ష వుందని యింతవరకూ తెలియదు. నన్ను క్షమించండి. మీచల్లటి చూపు ఆదరాభిమానాలు యివి చాలు నాకు. వాటి బలంతో నేనెంత దూరం అయినా ప్రయాణం చేయగలను”. పావుగంట సేపు నేనెంత వారించినా ఆవిడ నా మాట వినలేదు. ఆవిడతో నేను రావటానికి ససేమిరా ఒప్పు కోలేదు.

చివరికి వెంట నేను వచ్చి తీరుతానంటే తను ప్రయాణమే మానుకుంటానని కూర్చుంది. నాకు ఒళ్ళు బిడిపోయింది. పిడత మొహం తాయారమ్మ.....? కనీదీరా రెండు వాయిండ్ల లన్నంత కోపం వచ్చింది.

నాన్నగారు ట్రేయిన్ టైమ్ అయిపోతోందని హెచ్చరించసాగారు.

ముగ్గురం స్టేషన్ కి వెళ్ళాం.

నాన్నగారు గబగబా వెళ్ళి, టికెట్ కొని తెచ్చి తాయారమ్మ చేతిలో పెట్టారు. పర్పు తెరిచి మరికొంత డబ్బు ఆవిడ చేతిలో పెట్టి ఇంకా అవసరం అయితే వెంటనే ఉత్తరం వ్రాయమని చెప్పారు.

తాయారమ్మ ప్రతి దానికీ అలాగే-అలాగే అని తల గబగబా పూపి ఆదరా బాదరా రైల్వే కెళ్ళి కూర్చుంది.

నేను చూస్తుండగానే రైలు చెవులు చిల్లులు వదేలా కూతవేస్తూ బయట దేరింది. నా ప్రాణం ఉసూరుమంది.

అనుకోకుండా భగవంతుడు నాకు ప్రసాదించిన అవకాశాన్ని ఉపయోగించుకోలేని అనమర్థరూపిని కదా అనిపించసాగింది.

అసలయినా ఇంత భయం దేనికి? ఇంత గుంజాటన నేను ఎందుకు పదవి సారథి రాగానే అతని ముఖంమీద చెప్పేస్తే! నువ్వుంటే నాకిష్టం లేదు అని స్పష్టంగా సూటిగా అతనికే తెలియచేస్తే! ఉహం లాభంలేదు. అతని సమక్షంలో గొంతు తదారిపోతుంది. మనసు పిల్లిలా ముడుచుకుపోతుంది. ఈ చొరవా, ధైర్యం అప్పుడనలు ఆ పరిసరాల్లో కూడా వుండవు. ఎందుకో గాని నా అయిష్టాన్ని అతడు లక్ష్యపెట్టడు అన్న సంగతి నాకు బాగా తెలిసిపోయింది. మౌనంగా సీరియస్ గా, ఓడిపోయిన దానిలా కూర్చున్న నన్ను నాన్నగారు మీనా అంటూ పిల్చారు.

నేను యాంత్రికంగా ఆయన వైపు తిరిగాను.

“నువ్వు నిజంగా ఎక్కడికైనా వెళ్ళాలని అనుకుంటున్నావమ్మా?”

“వచ్చిన అవకాశం నేల జారిపోయింది. ఇంకెక్కడికి వెళతాను?” అన్నాను నిస్పృహగా.

“నువ్వంతగా వెళ్ళాలని కోరుకుంటే ఒకచోటు వుంది. నేను నిన్ను పంపించగలను” నాగుండెల్లో కొండెక్కబోతున్న ఆశ మళ్ళీ రెపరెపలాడింది.

“ఎక్కడికి పంపిస్తారు నన్ను? ఎవరున్నారు నాకు? అన్నాను.”

“నువ్వు కమలత్తయ్య దగ్గరకెళ్ళు.”

“కమలత్తా!”

“ఔను, కమలా పిల్లలు నిన్ను చూడాలని యెన్ని రోజులనుంచో అనుకుంటున్నారు. ఇటు నీ అవసరం తీరినట్టు వుంటుంది, అటు వాళ్ళుకీ నిన్ను చూసిన తృప్తి దక్కుతుంది.

“కమలత్తయ్య అంటే.... నిమ్మలూరు....” సందేహంగా అగిపోయను.

నేను తల తిప్పుకున్నాను. ఈ కమలత్తయ్య అనే ఆవిడ గురించి ఆవిడ కుటుంబ పరిస్థితుల గురించి అమ్మానాన్నల మధ్య అప్పుడప్పుడూ కాస్త కాస్తా ప్రసంగం రావటం నేను చాలా సార్లు విన్నాను. ఆవిడ నాన్నకి వరసకి చెల్లెలు అవుతుంది. ఆవిడన్నా, ఆవిడ కుటుంబం అన్నా మా అమ్మకి సదభిప్రాయం లేదు. మా రెండు కుటుంబాల మధ్యా యెన్నడూ రాకపోకలుగానీ, ఒకరి క్షేమం గురించి మరొకరు తెలుసుకోవాలనే ఆసక్తి గానీ ఏదీ లేదు.

“ఏం మీనా? ఏమంటావ్?”

“ముక్కా మొహం ఎరగని వాళ్ళ దగ్గరికి యెలా వెళ్ళగలనండీ! అందులో ఇలాటి సమయంలో” నుదురు చిల్లిస్తూ అన్నాను. మా అమ్మ మాటలద్వారా నాకు వాళ్ళంటే ఒక తేలిక రకమైన అభిప్రాయం యిప్పటికే ఏర్పడి వుంది. వాళ్ళు చదువు, సంధ్యారాని శుద్ధ పల్లెటూరి మొద్దులు. మర్యాద, మన్నన తెలియని మూర్ఖులు, దబ్బంటే పడిచచ్చే మనుషులు-ఒకరు పచ్చగా వుంటే చూసి ఓర్వలేని నిశ్శబ్దులు, మాకుంటుంబం కాస్త హాయిగా తిండికీ, బట్టకీ లోటు లేకుండా వుందని చూసి ఓర్వలేక మాతో తగాదా పెట్టుకుని మా ఇంటికి రావటం మానేశారు. అలాంటివాళ్ళ ఇంటికి యెలా వెళతాను నేను. అక్కడ ఒక్క రోజు కాదుకదా ఒక్క క్షణం కూడా గడపలేను.

“నువ్వు వెళ్ళు మీనా, నా మాట కాదనకు” అన్నారు నాన్న.

“బోత్తిగా తెలియనివాళ్ళ మధ్యకి వెళ్ళాలంటే ఎలాగో వుంటుందండీ” నసిగాను.

“వాళ్ళు నీకు పరాయివాళ్ళు కాదు మీనా, వెళ్ళిచూడు నీకే తెలుస్తుంది. నువ్వు వాళ్ళని చూడలేదు, కానీ వాళ్ళకి నీ గురించి అంతా తెలుసు.”

నాన్నగారి ముఖం గంభీరంగా మారింది.

“మీనా! వాళ్ళు మీ అమ్మ చిత్రించి చెప్పినంత ఛాదస్తపు మనుషులు కానీ, చెడ్డవాళ్ళు కానీ కానేకాదు.”

నాన్నగారి కంఠం పలికిన తీరుబట్టి అది కేవలం స్వాభిమానం అని తెలుస్తూనే వుంది. “అక్కడెవరెవరు వుంటారో యేమో!” జంకుగా అన్నాను.

“నీ వయసుదే రాజేశ్వరీ వుంది. దాన్ని అంతా రాజూ అని పిలుస్తారు. తర్వాత పిల్లపేరు కామేశ్వరి. కామేశ్వరి తర్వాత ఒక మగపిల్లవాడు. వాడు మధూ, తర్వాత మళ్ళీ ఒక ఆడపిల్ల. దాని పేరు కమల. వాళ్ళ అత్తగారి పేరు పెట్టారు మాణిక్యం అని. అంతా మణి అని పిలుస్తారు. వీళ్ళంతా నిన్ను చూడాలని ఎప్పటినుంచో తీవ్రతహాలాడుతున్నారు. నే నెప్పుడూ వెళ్ళినా “వదిలని తీసుకురా మామయ్యా” అంటూ నా చుట్టూ చేరి నా ప్రాణాలు తీసిస్తారు.

“మీ చుట్టూనా? మీ రక్కడికి వెదుతూ వుంటారా?” నమ్మలేనంత ఆశ్చర్యంగా అడిగాను.

నాన్నగారి ముఖం ఎర్రబడింది.

“అవును మీనా, ఒక్కోసారి నా యీ దొంగతనానికి నాకే సిగ్గువేస్తూ వుంటుంది. నేను అక్కడికి వెళ్లినని తెలిస్తే మీ అమ్మ చేసే గొడవ భరిచడం

కష్టం. అందుకని చెప్పను. ఎప్పుడైనా ఎంతో బెజవాడపై కదిలి వెళ్ళటం తటస్థిస్తే ఓ సారి అక్కడక్కడా వెళ్ళి వస్తాను. ఈ మధ్య వెళ్ళి చాలా రోజులైంది.”

“వాళ్ళు మనింటికి ఎందుకు రారండీ?”

నాన్నగారు వెంటనే సమాధానం చెప్పలేదు.

పరధ్యానంగా ఆలోచిస్తూ కూర్చుండిపోయారు.

నేను ముఖం తిప్పి చూశాను.

ఆయన కళ్ళు దీర్ఘాలోచనతో దూరంగా చూస్తున్నాయి. ముఖంలో బాధ, వేదన తొంగి చూస్తున్నాయి. ఆయన మనసులో సుళ్ళు తిరుగుతున్న జ్ఞాపకాలు అంత ఆనందకరమైనవికావని గ్రహించాను. నాన్నగారు అన్నారు.

“ఒకసారి చాలా సంవత్సరాల క్రితం అంటే నా పెళ్ళి అయిన కొత్తలో అన్నమాట. కమలం, మా అమ్మమ్మ యిక్కడకు వచ్చారు. వాళ్ళకనలు నేనిలా ఇల్లరికం రావటం యిష్టం లేనేలేదు కానీ అప్పట్లో నాకు మీ అమ్మమీద వుండే కోర్కెతోనో, లేక మోజువల్లనో వాళ్ళ ఇష్టాన్ని అంతగా లక్ష్యపెట్టలేదు. నాకు వాళ్ళు, మీ అమ్మ యిద్దరూ కావాలనిపించింది. ఎవరిని ఒదులుకోవాలన్నా ఎంతో బాధగా అన్పించేది. ఓ సారి నేను ఎంతో బలవంతం చేయగా వాళ్ళు ఇక్కడకు వచ్చి పదిరోజులు వున్నారు. ఆ పదిరోజుల్లో మీ అమ్మకి, వాళ్ళకి మధ్య ఏం జరిగిందో నాకు తెలియదు. ఓ రోజు సాయంత్రం నేను యింటికి వచ్చేసరికి హఠాత్తుగా వాళ్ళు పెట్టేబేడా సర్దుకుని ప్రయాణం అయికుర్చున్నారు. కారణం ఏమిటని ఎంత అడిగినా చెప్పలేదు. వాళ్ళతోపాటు నేనుకూడా బైలుదేరి నిమ్మలూరు వెళ్ళాను. దోవలో అమ్మ చెప్పేసింది, నేను ఎదురుగాలేని సమయంలో మీ అమ్మ వాళ్ళని చాలా చులకనగా మాట్లాడింది! ఒట్టి వెరిబాగులవాళ్ళు అంటూ స్నేహితులతో అంటుండగా విన్నారు. ప్రతిదానికీ పల్లెటూరి రకాలు అంటూ ఈనడిస్తూ విదిలింపి పారేసిందట.

చివరికి ఆఖరిరోజున, “ఇల్లు సత్తలలా అయింది వెధవమూక, వెధవ చాకిరి, కొత్తగా పెళ్ళయినవాళ్ళం అని ఒక సరదాలేదు, చట్టుబందాలేదు, దరిద్రపుజన్మ అయిపోయింది నాది” అందిట.

అమ్మమ్మా వాళ్ళు యిక భరించలేక, నాకేం చెప్పలేక యింటికి ప్రయాణం అయ్యారు.

ఆ వెళ్ళటం కమల మళ్ళీ నా గుమ్మం ఎక్కలేదు. చాలామంది బ్రతుకుల్లో ఆశించినది కనీసం ఒకటి, రెండయినా జరుగుతాయి. నేను ఆశించింది ఏ చిన్నదీ కాకపోవటం నా జీవితంలో విశేషం. నేను చదువుకునే టప్పుడు, ఉద్యోగం చేసి,

దబ్బు సంపాదించి, కమలకి కాస్త మంచి సంబంధం తీసుకురావాలని, దాన్ని పెళ్ళి నా చేతులమీద నేను స్వయంగా చేయాలని ఎన్నెన్నో అనుకున్నాను. నేను ఇల్లరికం రావటంతో యేదీ కాలేదు. పెళ్ళి అయిన తర్వాత, ప్రాక్టీసు పెట్టగానే నాకు పల్లెటూరు వెళ్ళటానికి అసలు తీరిక చిక్కేది కాదు. నేను ఎప్పటికప్పుడు వస్తానని సమ్మతంగా ఉత్తరాలు వ్రాసి వెళ్ళకపోవటంతో అమ్మమ్మ చాలా విరక్తి చెందింది.

చివరికి కమలానికి ఆ వూళ్ళోనే మున్నబు చేస్తున్న ఒక నడివయసు ఆయనకి మొదటిభార్య చనిపోవటంతో, పిల్ల వూళ్ళో కళ్ళు ఎదురుగా వుంటుందని అతనికి ఇచ్చి చేసింది. ఆ సంబంధం గురించి నాకు ఉత్తరాలు వ్రాసిందట. అవి నాకు అందలేదు. అమ్మమ్మకి కోపం వచ్చి శుభలేఖ పంపి వూరుకుంది. అదీ నాకు అందలేదు. నేను పెళ్ళికి వెళ్ళనేలేదు. తర్వాత ఎప్పుడో నాకు వీలయి వెళితే అప్పటికి పెళ్ళయి నెల కావస్తుంది. నన్ను చూడగానే అమ్మమ్మ చదామదా తిట్టింది. నా గుమ్మం ఎక్కడ్లు నడు అవతలకి అంది. నేను మీ ఉత్తరాలు నాకు అందలేదంటే వాళ్ళెవరూ నా మాటలు నమ్మనేలేదు. అభిమానంతో కళ్ళనీళ్ళు నిండివున్న కమలం నాతో మాట్లాడలేదు. నావైపు కన్నెత్తి చూడలేదు.

ఇంటికి రాగానే మీ అమ్మని పిలిచి నిగ్గదీసి అడిగితే వచ్చిన ఉత్తరాలు తీసి దాచినమాట నిజమేనని ఒప్పుకుంది. కారణం ఏమిటని ప్రశ్నిస్తే “మీరు యీ పెళ్ళి పేరుతో ప్రాక్టీసు చెడగొట్టుకుని అక్కడకు వెళ్ళి కూర్చుంటారేమో నని భయం వేసింది. ఇప్పుడిప్పుడే కాస్త బాగా కేసులు వస్తున్నాయి” అంది.

తర్వాత ఎప్పుడన్నా ఒకసారి వెదుతూ వుండేవాడిని. అమ్మమ్మ చనిపోయింది. కమలం బాధ్యతగల ఇల్లాలు అయింది. పిల్లలు పుట్టారు. నేనేంసాయం చేయలేకపోయానా, కమలం నేను ఆశించినట్లుగానే సుఖంగానే వుంది.

నాకిక్కడ ప్రాక్టీస్ పెరిగింది. ఊపిరిసలుపని పనులతో సతమత మయ్యేవాడిని. క్షణంకూడా తీరిక చిక్కేదికాదు. ఎప్పుడో ఉత్తరం వ్రాయమని కమలం ఓ సారి ఉత్తరం వ్రాసింది. దాంట్లో భర్తకి ఒంట్లో ఏమాత్రం బాగుండటంలేదని, డాక్టర్లకి చూపిస్తే కాన్సర్ అంటున్నారని తనకు కాలు ఆడటం లేదని ఏం చెయ్యాలో చెప్పమంటూ వ్రాసింది.

నేను తక్షణం బైలుదేరి వెళ్ళాను.

మంచి డాక్టర్ కి చూపించాను.

ఫలితం లేకపోయింది. అప్పటికే ముదిరిపోయింది. నేను నీళ్ళలా వాడిన దబ్బు కమలకి భర్తని దక్కించలేకపోయింది.

నడివయసు అయినా రాకముందే వైద్యం పొంది, జీవితంలో అన్ని సుఖాల దూరం అయిన కమలని చూస్తే నా గుండెలు చెరువయ్యేవి.

నా సంపాదనలో రూపు తెలియకుండా మాయమవుతున్న డబ్బును గురించి మీ అమ్మ సవాలక్ష ఆరాలు తీయటం ప్రారంభించింది. చివరికి పట్టుబడిపోయి జరిగిందంతా చెప్పేశాను. అప్పుడు ఆ సమయంలో మీ అమ్మ నన్ను ఏమీ అనలేదు.

కానీ పదిరోజుల తర్వాత కమల దగ్గర నుంచి పిడుగులాంటి ఉత్తరం వచ్చింది. అందులో, “ఇన్నాళ్ళూ నువ్వుచేస్తున్న సహాయం వదిలనకు తెలియదని నేను కలలో కూడా అనుకోలేదు, అనుకునివుంటే చిల్లి గవ్వకూడా ముట్టుకునేదాన్ని కాదు. నీ డబ్బు మీద నాకు స్వతంత్రంలేదని, నువ్వీలా చాటుగా సాయం చేయాలనుకోవడంలోనే తెలిసిపోయింది. భగవంతుడి దయవల్ల నాకు పిల్లలున్నారు. వాళ్ళు కాస్త పెరిగి పెద్దయితే నాకేలోటూ లేదు. నేనసలే చాలా బాధలో వున్నాను. నువ్వు నా మీద ఏమాత్రం అభిమానం వున్నా డబ్బు వంపవద్దు. ఎవరి చేత ఎలాటి అవమానం పడే శక్తి నాకు లేదు. నీకు కమల అనే చెల్లెలు వుందనే సంగతి మర్చిపో” అంటూ వ్రాసింది. ఆ ఉత్తరం చూసిం తర్వాత దాదాపు ఆరు నెలలు నేను మీ అమ్మతో మాట్లాడలేదు.”

నాన్నగారు నిట్టూర్పు విడిచారు.

ఆయన ముఖం అంతా వ్యధాపూరితమైన గతంలో మరింత ముడతలుపడి ఇంకా వయసు చెల్లినట్లు కన్పించసాగింది.

“నేను ఎప్పుడు వెనక్కి తిరిగి చూసుకున్నా మీ అమ్మతో సవ్యంగా గడిపిన క్షణాలకంటే, పోట్లాడిన సంఘటనలే ఎక్కువగా గుర్తుకువస్తాయి” అన్నారు.

ఆ రాత్రి-మేము స్లేప్స్ నుంచి ఇంటికి వచ్చేసి, భోజనం ముగించుకుని పడుకోబోయేవరకూ నాన్నగారు ఎన్నెన్నో విషయాలు చెప్పి సాగారు. నాకు బట్టి తెలిసిన తర్వాత ఆయన ఇలా నిస్సంకోచంగా, ఇన్ని విషయాలు చెప్పగా నేను ఎనాడూ వినలేదు. నాలో నాకు తెలియనివి, నేను విననివి విన్నా మరో రకంగా అర్థంచేసుకున్నది అనేకం వున్నాయి. ఎన్ని రోజుల నుంచో ఆయన గుండెల్లో గుప్తంగా దాచుకున్న స్మృతులు ఒక్కసారిగా వెల్లువలా ఉధృతంగా పొంగిపొరలి బయటికి రాసాగినాయి.

5

రాత్రి నాన్నగారు చెప్పినదాన్ని బట్టి నాకు నిజంగా కమలత్తయ్య వాళ్ళని చూడటానికి చాలా హుషారుగా అనిపించింది. ఎలాటి పసతులు లేని పల్లెటూరు, పాడిపల్లటా పుష్పలంగా ఉండే సంసారం. మట్టి ఇంటిలో నేల మీద కిరోస్సిన్

లాంతరు పెట్టుకుని, దానిచుట్టూ గుండ్రంగా కూర్చుని చదువుకునే పిల్లలు, పైన కప్పులేని స్నానాల గదులు, బావిసీళ్ళు. నాన్నగారు ప్రతి చిన్న విషయం వర్ణించి చెబుతుంటే శ్రద్ధగా చెవులు అప్పగించి వింటున్న నాకు ఆ ఇల్లు, ఆ పరిసరాలు కళ్ళ ముందు కదలసాగింది. అప్పటికప్పుడు వెళ్ళి ఆ పరిసరాలలో తిరగాలన్నంత ఉత్సాహం వచ్చింది.

మర్నాడు నాన్నగారు లేవగానే వెళ్ళి టెలిగ్రాం యిచ్చి వచ్చారు. ముందు ఉత్తరం వ్రాయాల్సిన అవసరం లేదన్నారు. నే నెప్పుడు వెళ్ళినా వాళ్ళు నన్ను ఆనందంగా ఆహ్వానిస్తారని చెప్పారు. సారథి వచ్చేసరికి నాతోపాటు తను కూడా లేకుండాపోతే ఇద్దరం కూడబలుక్కున్నట్లు అవుతుందేమోనని సందేహించారు కానీ, లేకపోతే తనుకూడా నాతో వచ్చేవారే.

బ్యాంకోల్ నా పేరుమీద వున్న ఎకౌంట్లోంచి ఒక 500రూ. అప్పివ్వమని అడిగారు నన్ను. అప్పుడప్పుడూ అవసరానికి నా దగ్గర అప్పు తీసుకుని మళ్ళీ వడ్డీకోసం ఇచ్చేయటం అమ్మకీ, నాన్నగారి ఇద్దరికీ అలవాటే.

బ్యాంక్ నుంచి డబ్బు తీసుకుని సరాసరి బజారు వెళ్ళాం.

నా దగ్గర తీసుకున్న 500రూ. పెట్టి నాన్నగారు, రాజేశ్వరికి ఒక ముత్యాలగొలుసు కొన్నారు. తన దగ్గర వున్న 200 పెట్టి మిగతా పిల్లలందరికీ బట్టలు కొన్నారు. అవి కొంటున్నంత సేపూ వాళ్ళ రూపు, స్వభావాల గురించి నాకు వర్ణించి చెబుతూనే వున్నారు.

తిరిగి తిరిగి ఇంటికి వచ్చేసరికి మధ్యాహ్నం అయింది. నేను పెట్టె సర్దుతుండగా, నాన్నగారు వచ్చి దగ్గర నిలబడ్డారు. ఎంబ్రాయిడరీ చేసిన నైలాన్ జాకెట్ చీరలు ఒకటి రెండు మాత్రం వుంచి మిగతావన్నీ తీసేశారు. వెంకటగిరి, వుప్పాడ జరి చీరలు పెట్టుకోమన్నారు. స్టీవ్ లెస్ జాకెట్లు వద్దన్నారు. అక్కడున్నన్ని రోజులూ రెండు జడలు మానేసి ఒక జడ వేసుకోమన్నారు. సాధ్యమైనంతవరకు వాళ్ళలో ఒక పిల్లగ్ కలిసిపోమ్మని ఎలాంటి ఎబ్బెరికం లేకుండా చనువుగా ప్రవర్తించమని కోరారు. నాకిదంతా తమాషాగా, కలలా గమత్ గా వుంది. నేనీంత వరకూ నా వెంట అమ్మగాని నాన్నగారు గానీ లేకుండా ఎక్కడికీ వెళ్ళలేదు. నే నెన్నడూ చూడని వాళ్ళ దగ్గరికి, అందులోనూ అమ్మకి వాళ్ళపొడంటే గిట్టని వాళ్ళ దగ్గరికి సరిగ్గా సారథి వస్తున్న సమయంలో ఇక్కడ లేకుండా వెదుతున్నాను. అమ్మకి ఇదంతా తెలిస్తే, ఏమౌతుందోననే ఊహ విచిత్రంగా, కుతూహలంగా, చీకటిగిలి పెడుతున్నట్లుగా అనిపించసాగింది. ఆ రాత్రే ప్రయాణం. నాన్నగారు నేను ఎలా వెళ్ళాలో వివరంగా కాగితం మీద వ్రాసి ఇచ్చారు. అది ఎంత స్పష్టంగా

వుందంటే ఎలాటి కొత్తవాళ్ళయినా సరే, కళ్ళు మూసుకుని వెళ్ళి సరైన మార్గంలో ఆ ఇంటి ముందు నిలబడవచ్చు.

రాత్రి అయింది. స్టేషన్ కి వెళ్ళాల్సిన టైమ్ దగ్గరకు వడుతున్న కొద్దీ నా భయం భయంగా బెంగగా, అత్యద్భుతంగా, అపురూపంగా అన్పించ సాగింది.

“భయం వేరుడందేదుగా మీనా?” నాన్నగారు హఠాత్తుగా అడిగారు.

“ఉహూం” తల అడ్డంగా తిప్పాను.

“నీకు ఏదయినా ఇబ్బంది అనిపిస్తే.”

“లేదు. లేదు. అలాంటి దేమీలేదు.” తెచ్చి పెట్టుకున్న ధైర్యంతో అన్నా.

స్టేషన్ కి మేం వచ్చేసరికి రైలు అప్పటికే ప్లాట్ ఫామ్ మీదికి వచ్చి ఆగివుంది. నేను లోపల ఎక్కి కూర్చున్నాను. ఐదునిముషాలలో ట్రయిన్ కదలబోతుంది.

నాన్నగారు హఠాత్తుగా నా చెయ్యి పట్టుకుంటూ, “మీనా! ఏం భయంలేదు? సంతోషం ఏమాత్రం వద్దు. నీకు ఎప్పుడు వెనక్కి తిరిగి రావాలనిపిస్తే ఆ క్షణం వచ్చేయి-ఏం” అన్నారు.

నేను అలాగే అన్నట్టు తలూపాను.

“అత్తయ్యనడిగానని చెప్పు” అన్నారు.

తలూపాను.

రైలు కూతవేసింది.

నా ఒళ్ళు ఝల్లుమంది.

“వెళ్ళిన వెంటనే బెలిగ్రాం యిప్పించు.”

“అలాగే.”

రైలు కదిలింది.

నాన్నగారు క్రిందకు దిగారు.

“జాగ్రత్త సుమా! మళ్ళీ నిన్ను చూసేవరకూ నాకు యెలాగో వుంటుంది చెయ్యి వూపుతూ అన్నారు.

నేను కూడా చెయ్యి వూపాను.

ప్లాట్ ఫామ్ మీద నిలబడి నాన్నగారు క్రమంగా వెనక్కి అయిపోయి చివరికి కన్పించకుండా అదృశ్యమైపోయారు!

రైలు వేగాన్ని వుంజుకుంది.

నాకు ఒక్కసారి ఒళ్ళంతా వెచ్చటి వడగాడ్పు కొట్టినట్టుగా వేడి ఎక్కింది.

గుండెల్లో మొదలైన సముద్రం హోరులాటి శబ్దం చెవులవరకూ పాకింది.

వంటరిగా వెడుతున్నాను అనే పూహ భయంగా మారి వెన్నెముక మీద జరజర పాకటంతో శరీరం అంతా గగుర్పడిచింది.

ఒక్కక్షణం అంతా అయోమయంగా అన్పించింది.

మరుక్షణంలో గిరుమంటూ కళ్ళు తిరిగాయి.

స్పృహతప్పి క్రిందపడిపోతున్నాననే అనుకుంటూ రెండు కళ్ళు గట్టిగా మూసుకున్నాను.

6

మనుషుల్లో ఆత్మసంయమనశక్తి అని ఏదో వుంటుంది అంటారే, అది నాలోకూడా వున్నట్టు ట్రయిన్ బయలుదేరిన కొద్దీ సేపటికి నాకు తెలిసింది. ఎన్నడూ కనీసం రిక్షా అయినా యెక్కనివాళ్ళని, బలవంతంగా స్పృత్తిక్ లో కుదేసి భూమిమట్టు ప్రదక్షిణం చేసినప్పుంటే భయంతో వాళ్ళలా బెదిరిపోతారో అలా బెదిరిపోయిన నా మనసు క్రమేపీ కుదుటపడసాగింది. నేను అనుకున్నట్టుగా నాకు స్పృహతప్పలేదు. చెవుల్లో హోరుమంటూ విన్పిస్తున్న శబ్దం కాస్తకాస్తగా తగ్గిపోసాగింది. ప్రపంచం యధా ప్రకారంగానే వుంది నా చుట్టూ. ఇంతక్రితం కళ్ళు ముక్కులు గల వింత జీవాలుగా కనిపించిన జనం ఇప్పుడిప్పుడే మామూలు మనుషుల్లా కన్పించసాగారు.

కిటికీ దగ్గర నిలబడి నాన్నగార్ని వీడ్కోలు ఇచ్చి మళ్ళీ నా స్థానం లోకి వెళ్ళి కూర్చోబోయే యీ కాస్త సమయంలోనే నాలోయింత భూకంపం వచ్చి, మళ్ళీ శాంతించింది. రైలు ఎక్కటం అంతగా అలవాటు లేని నేను, రైలు వూపుకి లయగా పూగిపోతున్న నా శరీరాన్ని స్థిరంగా నేలబెట్టడానికి కాస్త శ్రమే పడాల్సి వచ్చింది. నేను కూర్చునే బెర్తు కెదురుగా ఒక సూటువాలా కూర్చుని వున్నాడు. బంగారు ఫ్రేమున్న కళ్ళద్ధాల్లా పెట్టుకున్న అతను నావైపు తినేసేలా చూడటం నేను గమనించాను.

“అమ్మ, సారథీ ఈ జాతిపక్షులు ఈ ప్రపంచంలో చాలా వున్నాయే!” అనుకున్నాను. రైలు వూపుకి నిలదొక్కుకోవాలని ప్రయత్నిస్తూ వస్తున్న నేను సూటువాలావైపు తూలిపడబోయి, ఎలాగో నిగ్రహించుకున్నానుకానీ ఆ ప్రయత్నం పూర్తిగా సఫలం కాలేదు. ఎదురుగా వున్న ఒక అరవావిడ ఒళ్ళో వెళ్ళి పడ్డాను. రెప్పపాటు ఆవిడ నేను పడబోతున్నట్టు గ్రహించిన దానిలా, నా బరువు ఆవిడమీద పడకుండా రెండు చేతులతో నాభుజాలు పట్టుకుని గట్టిగా ఆపింది.

“సారీ అయామ్ సారీ క్షమించండి” గబగబా అనేశాను.

సమాధానంగా ఆవిడ ఏం అనలేదు.

కానీ తనేం నొచ్చుకోలేదన్నట్టు చల్లని చిరునవ్వు నవ్వింది.

నేను ఆవిడ ప్రక్కనే వున్న నా స్థానంలో కూర్చున్నాను.

ఎదురుగా వున్న సూటువాలా గోర్డెన్ ఛాన్సేదో కాస్తలో తప్పి పోయిన వాడి చూస్తూ కూర్చున్నాడు.

నాకు తెలుసులే నీ వెధవ ఆలోచన అనుకున్నాను.

వంటరిగా కూర్చోవాల్సివచ్చిన నేను ఏం చెయ్యాలో తోచని నేను ఎడమ చెయ్యి నోట్లో పెట్టుకుని వేళ్ళు గోళ్ళని కొరకటం ప్రారంభించాను. గోళ్ళ కొరుకుతున్నట్టు నటిస్తూనే ఓరకంటితో నా ప్రక్కనున్న ఆవిడని పరిశీలించాను. వంగపండు రంగు వరయూరు చీర కట్టుకుంది. ముక్కుకి బేసరి వుంది. చెవుల రవ్వల దిద్దులున్నాయి. ఆవిడకీ నాకు మధ్య చిన్న కూజా బిందె అంత మరణం వుంది. ఆవిడ నా ఓరచూపులు పసిగట్టినట్టుంది.

నవ్వుతూ అడిగింది.

“ఏ పూరు వెడుతున్నారు?”

“బెజవాడ.”

“ఎవరున్నారు అక్కడ?”

“మా అత్తయ్య.”

“అంటే మేనత్త?”

అవునన్నట్టు తలూపాను.

తర్వాత ఆవిడేం మాట్లాడలేదు.

కొద్దిసేపయిం తర్వాత

“మీ రేపూరు వెడుతున్నారు?” నే నడిగాను.

“మెట్రాస్.”

“ఎవరున్నారక్కడ?”

“మా అమ్మాయి.”

తర్వాత మా ప్రసంగం యెలా పెంచాలో నాకు తెలియలేదు. బహుశా మా అమ్మ అయితే మీ అల్లుడు ఏం వుద్యోగం చేస్తాడు? అతని జీతం ఎంత అవ్వబో అడిగేదేమో - నాకు అడగాలనిపించలేదు.

నా ఆలోచనలన్నీ వేరే దిశవైపు పరుగులు తీస్తున్నాయి.

అత్తయ్యా వాళ్ళు ఏం చేస్తుంటా రీపాటికి?

సరాసరి నేను వెళ్ళి గుమ్మంలో నిలబడతాను.

“కమలత్తయ్యా!” అని కేకవేస్తాను

ఏ కందిపచ్చడో చేస్తున్న అత్తయ్య రుబ్బటం మానేసి పరుగెత్తు కొస్తుంది.

పిల్లలంతా కూడా బిలబిలలాడుతూ బయటికి వస్తారు.

నన్ను చూసి వాళ్ళంతా తెల్లబోతారు.

నేను అదేదో పుస్తకాల్లోలాగా, చట్టుక్కున వంగి ఆవిడ పాదాలకి వంగి వేస్తాను. “నేను మీనాక్షిని అత్తయ్యా! మీ తమ్ముడి కూతుర్ని” అంటా

“మా అమ్మో మాతల్లే” అంటూ ఆవిడ లేవనెత్తి, నా బుగ్గలు పుణుకుతుంది. రైలు లయతో పాటు పూహల అలల మీద ఉయ్యాల లూగుతున్న నాకు “మీ నాన్నగారేం చేస్తారు” అంటూ ప్రక్కనున్న అరవావిడ కంఠం విస్పించటంతో ఈ లోకంలోకి వచ్చాను.

“లాయరు.”

“పేరేమిటి?”

“హనుమంతరావు.”

“ఏ హనుమంతరావు?”

చెప్పాను.

“ఏమిటి?” అందావిడ ఆశ్చర్యంగా.

తర్వాత ఆవిడ నన్ను పూపిరి ఆడకుండా చాలా ప్రశ్నలు వేసింది.

చాలా కబుర్లు ఆడింది.

దూరంగా ముఘర్ చెవులు చుట్టుకట్టుకుని, వెనక్కు తలవాల్చి కునికిపాట్లు పడుతున్న ఒక ముసలాయన్ని చూపించి “వారు మావారు, వారికి మీ నాన్న గారు బాగా తెలుసు. ఒకసారి మీ నాన్న గారు మా యింటికి వచ్చారు కూడా” అంది.

“అలాగా!” అన్నాను.

నాన్నగారికి స్నేహితులు ఎవ్వరూ లేరు. కానీ పరిచయస్థులు చాలా మంది వున్నారు. పరోపకారి అయిన ఆయనకి, హితులు అసంఖ్యాకంగా వుండటంలో ఆశ్చర్యం ఏమీలేదు. మా అమ్మ ప్రమేయం లేకుండా తెలిసిన వారందరూ ఆయన్ని

దేవుడంటారు. లోకుల ధృష్టిలో మంచితనంగా గుర్తింపబడిన ఆయన స్వభావం మా అమ్మ ధృష్టిలో చాతకానితనంగా కనిపిస్తుంది. అంతే మరి ఈ రోజు సమర్థత అంటే ఏమిటి? పరులని పీడించాలి. తెలివితేటలంటే ఏమిటి? పదవుల సంపాదించాలి, ఈ రెండూకాని మనుష్యులు, అమ్మలాంటివాళ్ళ ధృష్టిలో వాజమ్యులు.

నేనెవరో తెలిసిన తర్వాత మామీ నాకు చాలా కబుర్లు చెప్పింది. ఆవిడను పేరు పట్టమ్మగారు, కానీ యిరుగూ పొరుగూ అంతా మామీ అని పిలుస్తారట. ఆవిడ భర్త స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాలో క్యాషియర్ గా చేస్తున్నట్టు.

వాళ్ళకి ఒక్కడే కూతురు.

మెద్రాసులో వుంటోంది.

అల్లుడు ఏడాదికి పదిరోజులైనా భార్యని పుట్టింటికి పంపట్ట. అందుకే ఆరైల్లకి ఒకసారి వీళ్ళి వెళ్ళి చూసివస్తుంటారుట.

ఆవిడ వాళ్ళ కుటుంబ చరిత్ర అంతా చెబుతోంది.

మామికి మంచి వాగ్ధాటి వుంది.

తను చెప్పే కబుర్లు ఎదుటివాళ్ళు పొల్లుపోకుండా వింటేట్టు చేయటంలో భవనీర్పుంది.

ఎంతో సుదీర్ఘంగా, భారంగా గడుస్తుందనుకున్న సమయంలో, ఆ పుణ్యమా అని ఆకాశంలో కారవిల్ విమానంలా రివ్వన వేగంగా పరుగెత్తింది నిద్రలేమి అంటే ఏమిటో ఏనాడూ ఎరుగని నేను తూగటం ప్రారంభించాను.

ఆవిడ జరిగి, నన్ను కాస్త నడం వాల్చుమంది.

పడుకున్నాను.

గంటయినా కాకముందే 'బెజవాడ' వచ్చేసింది అంటూ నన్ను లేపింది.

ఉలిక్కిపడి లేచి కూర్చున్నా. రైలు ఆగింది, బయట తెలతెలవారుతోంది. నా గుండెల్లో మళ్ళీ ధన్ ధన్ టక్ టక్ మొదలైంది. అలా మొదలైనప్పుడల్లా నాకే అతిగా వాగ్ధాలనిపిస్తుంది.

కానీ మామి నాకు మాట్లాడే అవకాశమే యివ్వటం లేదు. అడ్రస్ ప్రాంతం ఇచ్చింది. తను పదిరోజుల తర్వాత మెద్రాస్ నుంచి హైదరాబాద్ తిరిగి వచ్చేస్తానని నన్ను తప్పుకుండా వాళ్ళింటికి రమ్మనమని మరీ మరీ అహ్వానించింది.

అలాగే వస్తానని వాగ్ధానం చేశాను.

అక్కడ ట్రయిన్ చాలాసేపు ఆగడం వల్ల వాళ్ళతో పాటు దిగి, ముఖం అదీ కడుక్కుని యిక్లీ తిని కాఫీ తాగారు, నా చేత తాగించారు.

అయ్యంగారు రైల్వే పోర్టర్ ని పిలిచి నా పెట్టె బెడ్డింగ్ అతనినెత్తి కెత్తారు.

మామి దగ్గర శలవు తీసుకున్నాను.

పొడుగు వున్న ప్లాట్ ఫారం మీద చకచకా నడిచి ముందుకు వచ్చేస్తున్న నేను అప్రయత్నంగా వెనక్కు తిరిగి చూశాను. మామి అక్కడే నిలబడి యిటే చూస్తోంది. వీడ్కోలు యిస్తున్నట్టుగా చేయెత్తి గాలిలో వూపాను. ఆవిడ కూడా వూపింది. హైదరాబాద్ వెళ్ళేసరికి ఆవిడ నాకు గుర్తువుంటుందో, ఉండదో, కాని యీ క్షణం మాత్రం నా హృదయంలో చిరంజీవిగా నిల్చిపోతుంది. నేను మలుపు తిరగటంతో వాళ్ళు అదృశ్యమై పోయారు.

నా పెట్టె బెడ్డింగ్ తెచ్చిన పోర్టర్ చాలా మంచివాడులా వున్నాడు. బస్ స్టాండ్ కి రిక్షా తనే మాట్లాడాడు. రిక్షా అతను చెప్పిన ధరకి సగానికి సగం తగ్గించి బేరం ఆడి ఒప్పించాడు.

నేను దానికి కృతజ్ఞతగా వాడికి యివాళ్ళినదానికి రెట్టింపు అతని చేతిలో పెట్టాను.

కళకళలాడే ముఖంతో రెండుచేతులూ జోడించి నమస్కరించి "అమ్మాయిగారిని జాగ్రత్తగా తీసుకువెళ్ళు" అని రిక్షావాడిని హెచ్చరించాడు. ఈ బెజవాడ వాళ్ళు ఎంత మంచివాళ్ళు అనుకున్నాను.

రిక్షా రివ్వ రివ్వన పరుగెత్తసాగింది. నా కదేదో ఎత్తుగా వున్న సింహాసనం మీద కూర్చుని, ప్రాతఃకాల వేళలో వాహ్యళి వెడుతున్నట్టుగా వుంది. ఈ బెజవాడ రిక్షాలు ఎత్తుగా, విశాలంగా, ఏనుగుల్లావుంటే, మా హైదరాబాద్ రిక్షాలు పొట్టిగా, చిన్నగా, ఎలకలా వుంటాయనిపించింది. రిక్షా అతను గంట గణగణలాడిస్తూనే నోటితో "తప్పుకో-తప్పుకో" అని అరుస్తున్నాడు.

నగరం యింకో పూర్తిగా నిద్రలేవలేదు. అప్పుడే మెలకువ వచ్చి బద్దకంగా, ఒళ్ళు విరుచుకుంటున్నట్టుగా వుంది. నాలుగయిదు గజాలు దాటగానే జేబురుమాలుతో నా కంఠంలో ఊపిరి ఆగిపోయేటంత గట్టిగా ముక్కు మూసుకున్నాను. చూడలేనంత మురికి, భరించలేనంత దుర్వాసన, జంతువుల్లో కూడా టార్వాన్లుంటాయని ఆ పండులని చూస్తే తెలిసింది. ఈ నగరం యొక్క ముఖ్య విశేషం ఏమిటంటే, యిక్కడే స్వర్గం నరకం రెండూ వున్నట్టున్నాయి.

అలా తలెత్తి పైకిచూస్తే ఎత్తయిన కొండలు, సుందరమైన ప్రకృతి, కొండలమీద అక్కడక్కడా తెల్లగా కన్పించే తమాషా అయిన యిక్కు, నేను తరచుగా

చూసే మార్నింగ్ పోస్ ఇంగ్లీషు సినిమాలలో ఆంగ్లేయుల పాత పట్టణం వుంటుంది.

తలవంచి క్రిందికి చూస్తామా!

అమ్మో! భరించలేం. నరకానికి ప్రతిరూపం. వర్ణించటానికి భాష లేదు.

మరి ఈ పరిసరాల ప్రభావం ఇక్కడుండే మనుష్యుల మీద ఉండడా వుంటుందేమో!

రిక్షా తూనీగలా బస్ స్టాండ్ ముందు ఆగింది.

లోపలి ఆవరణలోనుంచి కూలీలు పరుగెత్తుకు వచ్చారు. వాళ్ళలో ఒకరి నా పెట్టె బెడ్డింగ్ అందించి, నేను వెళ్ళాల్సిన వూరుపేరు చెప్పాడు రిక్షా ఆటం.

“అదిగో! బస్ రెడ్డిగానే వుంది రండి” అన్నాడు వాడు. రిక్షావాడి కిష్టపడి దానికంటే ఒక పావలా ఎక్కువే చేతిలో పెట్టాను. వాడు కూడా నమస్కారం చేశాడు.

కానీ రైల్వే పోర్టల్లా వీడిముఖం మాత్రం వికసించలేదు.

ఇంకో అర్ధరూపాయి యిద్దామా! మరీ పినాసిడాన్నిగా అనుకుంటుంటే అనుకుంటుందగానే కూలీ కేకపెట్టాడు. “చప్పున రండి బస్సు కదిలేట్టుగా వుంది”

నేను నా ఆలోచనమాని వాడి వెంట పరుగులాటి నడక ప్రారంభించాను. నేను ఎక్కేసరికి బస్సులో జనం నిండివున్నారు. కొద్దిగా మాత్రమే సీట్లు ఖాళీ వున్నాయి.

“అడ్డరోడ్డు నాకు తెలియదు, మీరు చెప్పాలి” అన్నాను. కండక్టరుతో.

“అలాగే” అన్నాడతను.

నేను కూర్చున్నచోట సరిగా నా ముందు సీటులో తెల్లగా, బొద్దుగా, ముఖం విభూతి రేఖలతో, ధవళవస్త్ర కిరీటధారి అయిన ఒక బామ్మగారు కూర్చుని వుంటే ఆవిడని చూడగానే నా కళ్ళు తళతళలాడినాయి.

బామ్మగారిలాటి వాళ్ళతో స్వయంగా ముఖాముఖీ మాట్లాడే భాగం నాకింతవరకూ లభించలేదు. ఈ సువర్ణావకాశం వదులుకోదల్చుకోలేదు. నేను కూర్చున్న సీటులోంచి లేచిపోయి ఆవిడ ప్రక్కన ఖాళీగా వున్న చోట కూర్చున్నా. తిరిగిచూసింది ఆవిడ. నేను నవ్వుబోయాను. ఆవిడ ముఖం చిల్లించి నేను తగ్గితనక్కడ మైలపడిపోతానో అన్నట్టు దూరంగా జరిగి కూర్చుంది. ఆశాభంగం పోయి నా మనసు చివుక్కుమంది. ముఖం తిప్పుకుని బస్సులో మిగతావాళ్ళవై చూడసాగాను. వాళ్ళందరిలో నేను పరదేశిగా, విడిగా ప్రత్యేకంగా కన్పిస్తున్నా.

అందరూ కుతూహలంగా, కొత్త వస్తువుని చూసినట్టు నా వైపు చూస్తున్నారు. బస్సు కదిలింది. కొద్ది దూరం వచ్చిందో లేదో కండక్టర్ బెల్ కొట్టి ఆపాడు, ఎవరో ఒకతను పరుగెత్తుకొంటూ వచ్చి బస్సుకొచ్చాడు.

“ఏంటి సార్ ఆ తొందర? క్షణంలో పట్టు అందింది. లేకపోతే కిందపడేవారు.” కండక్టర్ మందలించుగా అంటూ టికెట్ చించి యిచ్చాడు.

“ఘోరాదేదు. నా కలవాటే” అంటూ అన్న అతను ముందుకి పోబోతున్నవాడల్లా నా దగ్గర ఆగిపోయి నావైపే చూడటం ప్రారంభించాడు.

“యధాలాపంగా తలెత్తి చూసిన నాకు ఒళ్ళు మండిపోయింది.

అతని చూపులు నన్ను తినేయటం లేదు కానీ, వాటిల్లోగల ఆశ్చర్యం కుతూహలం నాకు చిరాకుని తెప్పించాయి.

వెంటనే బ్యాగ్ తెరచి నల్లకళ్ళద్దాలుగల చలవజోడు పెట్టుకున్నాను. వీటిల్లో ఒక సుఖం వుంది. బయట వాతావరణం చల్లగా వుండటమేకాక ఎదుటివాళ్ళని నిశితంగా, సఖశిఖ పర్యంతం మనిష్టంవచ్చినంతసేపు పరిశీలించవచ్చు.

నా ఎదురుగా నిలబడివున్న అతను పైజామా, లాల్సీ వేసుకుని వున్నాడు.

ఆ బస్సులోవున్న అందరిలాగే అతనూ వున్నాడు. అతనిలో ఎలాటి ప్రత్యేకత కన్పించలేదు.

బస్సు మళ్ళీ కదిలింది. నేను ముఖం తిప్పుకుని బయటకి చూడసాగాను. ఈ వూరు ఆంధ్రదేశానికి నడిబొడ్డులాటిది, తెలుగువాళ్ళ తీరుతెన్నలు, వారి ఆచారవ్యవహారాలు గమనించాలంటే ఇక్కడ రెండు రోజులుంటే చాలు-అంతా తెలిసిపోతుంది. మగవాళ్ళంతా దాదాపు ఓ రకంగా వున్నారు. వాళ్ళకి బట్టలు ధరించే విషయంలో అట్టే శ్రద్ధవున్నట్టు కన్పించలేదు. ఆడవాళ్ళకి నగలమీద ఆపేక్ష చాలా వున్నట్టుంది. నగలులేని స్త్రీ శరీరమే కన్పించటంలేదు. బస్సు విజయవాడ పోలిమేరలు దాటింది. బయట వాతావరణం చాలా హాయిగా ఆహ్లాదంగా వుంది.

ఎండ వస్తోంది. కానీ నిలవటంలేదు. ఎండని మబ్బు, మబ్బుని ఎండ తరుముకుంటూ, దోబూచులాడుతున్న మిశ్రమ వాతావరణం యేర్పడింది.

రాత్రి నిద్ర లేమితో ఆలోచనా భారంతో అలసివున్న నాకు ఆ చల్లటిగాలి హాయిగా సేద తీరుస్తున్నట్టు వుంది.

బయట పరిచేలు, చెరుకు, తమలపాకులు, కూరగాయల తోటలు ఒకదాని వెంట ఒకటి వేగంగా రీలులా పెరుగెత్తుతున్నాయి. ఎంతో పచ్చగా, సుందరంగా వున్న ఆ పరిసరాలు కళ్ళకెంతో హాయిని కల్పించసాగాయి.

ఎంత హాయి అనిపించినా మనసు ఎలాగో వుండనే వుంది.

పరుగు పందెం ప్రారంభించిన వాడు తను చేరాల్సిన గమ్యస్థానం దగ్గర పడిన కొద్దీ ఏలా ఆత్రుత, ఆందోళన చెందుతారో నా స్థితి కూడా అలాగే వుంది.

దగ్గరకు వస్తున్నా, వచ్చేస్తున్నా, చెవుల్లో ఎవరో ఊది చెబుతున్నట్టుగా వుంటే నేనలా వెదుతున్నట్టు అమ్మకు తెలిస్తే? తెలియనీ నే నిదివరకులా భయపడకునేనిప్పుడు కృష్ణవేణమ్మ చేతిలో కీలుబొమ్మని కాదు. లాయర్ హనుమంతగా గారి ఏకైక పుత్రిక మీనాక్షిని. నాకాసమయంలో నాకేదో దృఢమైన వ్యక్తిత్వం వచ్చినట్టుంది.

కొంచెం నిటారుగా కూర్చున్నాను, బస్సు మళ్ళీ ఆగింది. అలా అప్పటి నాలుగో సారి.

“ఇదే నంది అడ్డరోడ్డు” అన్నాడు కండక్టర్.

ఉలిక్కి పడ్డాను.

“దిగుతారా!” ఎంత మర్యాదగా అడిగాడు.

చకచకా దిగాను.

నా పెట్టె, బెల్టింగు క్రిందికి దింపాక, నేను చూస్తుండగానే బస్సు కదిలిపోయింది. నేనలాగే చూస్తున్నాను. బస్సు క్రమేపీ దూరమై చిన్న చుక్కగా మారి పూర్తిగా అదృశ్యమై పోయింది.

7

నేను నిలబడిన వైపునకు అభిముఖంగానే నిమ్మలూరు 5 కి.మీ. అని కట్టె పాతిన ఒక బోర్డు వుంది. దానికి కావాలని ఆ చెక్కని బిగించారు కాబోలు. ఒక మేకు వదులై ఆ బోర్డు ప్రేలాడుతోంది. ఏం మనుష్యులు, ఇంతమంది ఈ రోడ్డు మీద తిరుగుతారు. ఒక చిన్న మేకు తెచ్చి దాన్ని సరిచేయకూడదూ - అనిపించింది.

ఒకసారి పరిసరాలన్నీ కళ్ళతోనే కలియజూశాను.

చుట్టూ దిగుతాల వరకూ వ్యాపించి వుందా అన్నట్టు పచ్చటి నున్న నీలులూ మెరుస్తున్న ఆ ఆకుపచ్చటి వరిచేలమీద సయ్యాట లాడుతున్నట్టు చిరుగాలులు అలలుగా తేలిపోతున్నాయి. ఒక్క నిమిషం నా ఆత్మ సర్వం మరల ఈ శరీరాన్ని విడిచి ఆ గాలిలో ఐక్యమైపోవాలని తపించింది.

చుట్టూ నిశ్శబ్దం, భరించలేనంత ప్రశాంతత. మనిషి ఏకాకి అనే వైర్యం ప్రశ్నించే మౌనం, ఆ మౌనంలో నుంచి నుందరంగా వినిపిస్తోంది. హుషారు గాఢి పాడుతున్న ఈలపాట. హఠాత్తుగా గుర్తుకువచ్చింది నాకు. ఆడమ్మ

వంటిదాన్ని, ఒంటిమీద నగా, నట్రా వున్నదాన్ని ఇక్కడ ఎంతసేపు నిలబడాలో! ఇలాటి వాతావరణం మనిషిలో కాని బుద్ధులు ప్రకోపింప చేస్తుంది. ఈ గాలిలో యేదో మత్తు వుంది. ఎవరైనా నా కంఠం పిసికేస్తే!

నగల కోసమే అయితే అవన్నీ వలిచి మూటకట్టి చేతిలో పెట్టి నమస్కారం చేస్తాను. కాని-కాని, ఛ-ఛ కొత్తగా వ్యక్తిత్వం తెచ్చుకున్న నేను ఎంత చెత్తగా ఆలోచిస్తున్నాను. ఉపాంక అలాంటిదేం జరగదు. ఎవరయినా వెనుకగా వచ్చి ఏ కత్తితోనైనా వెన్నులో గుచ్చితే ఆ నిమిషంలో నేను కాలక్షేపం కోసం హుషారుగా చూసిన డిటెక్టివ్ సినిమాలన్నీ కళ్ళముందు గిరగిరా తిరిగినాయి. నా వెన్నులో ఎవరో పొడవలానికి సిద్ధంగా వున్నట్లు అనిపించింది. వెనక్కు తిరిగాను.

ఎందురుగా పైజామా లాల్చీ వేసుకుని వున్న వ్యక్తి కనిపించాడు.

నేను గిరుక్కున వెనక్కు తిరగటంతో అప్పటి వరకూ తదేకంగా నన్నే గమనిస్తున్న అతను వెంటనే యేమీ తెలియనివాడిలా తికమకగా చూసాడు.

నేను అతని వైపు వెళ్లి దానిలా చూశాను.

ఇతను ఇక్కడెందుకు దిగాడు? నా వెనుకే ఎందుకు నిలబడ్డాడు. నావైపు అంతపరీక్షగా ఎందుకు చూస్తున్నాడు?

నా కళ్ళకి నల్లదూల చలువజోడు వుంది కాబట్టి కళ్ళలో నా కలవరపాటు అతనికి కన్పించలేదు. థ్యాంక్ గాడ్! లేని ధైర్యం తెచ్చిపెట్టుకుని దర్పంగా అడిగాను. “నేను నిమ్మలూరు వెళ్ళాలి. ఇక్కడ బండిలాంటిదేమయినా దొరుకుతుందా?”

అతను క్షణంసేపు నా వైపు రెప్పవాల్చుకుండా చూశాడు. ఆ తర్వాత చకచకా అత్తడనుంచి వెళ్ళిపోయాడు. నేనడిగింది అతనికి విన్నించలేదా? చెబితివాదా? లేక మూగవాడా? మాట్లాడడేమిటి?

అతను వెళ్ళిన వేపే చూస్తున్న నాకు అతను సరాసరి రోడ్డుకి ఆ వైపున వున్న పాకలోకి వెళ్ళటం కన్పించింది. ఆ చుట్టుప్రక్కల ప్రదేశానికి మానవ సంవారానికి, ఆ పాక ఒక్కటే నిదర్శనంగా వుంది. రెండు నిట్టాళ్ళ మీద లేచి నిల్చున్న పాక.

అది కాఫీ హోటల్ లేక కిళ్ళీకొట్టో లేక రెండూనో తెలియదు. కానీ ఆ పాక తడికలికి అంగుళం మేర కాళీ లేకుండా సినిమా పోస్టర్లు అంటించబడి వున్నాయి. వాటిలోని హీరోలు, హీరోయినులు రకరకాల ఫోజుల్లో అసహజంగా, వికృతంగా వున్నారు.

ఇక్కడెక్కడా బండిలాంటిదేదీ లేదు, నాన్నగారు తప్పకుండా దొరుకు తుందన్నారు. ఇప్పుడేం చెయ్యటం?

కర్తవ్యం కోసం సీరియస్గా ఆలోచిస్తున్న నా వైపు ఆ పాకలోంచి వస్తూ సంవత్సరాల కుర్రాడొకడు సోదా బాటిల్ వుచ్చుకుని రెండు మంటూ పరుగెత్తుకు వచ్చాడు. నా దగ్గరగావచ్చి అగిపోయాడు. సోదా తాగుతారా? అంటూ సమాధానం కోసం చూడకుండానే కొట్టేయబోయాడు.

నేను వెంటనే ఆపుచేస్తూ వద్దు అన్నాను.

“వద్దా? ఆయన ఇమ్మన్నారే” అన్నాడు.

“ఆయనా! ఎవరాయన?” అన్నాను.

“కృష్ణారావు గారు.”

“కృష్ణారావ్! ఎవరా కృష్ణారావ్?”

కుర్రాడు నే నడగటంలోగల తీవ్రతకి కాబోలు తెల్లబోయి ఒక అడుగు వెనక్కివేసి నిలబడ్డాడు.

“సోదా గీదా తాగటానికి నేనేం కడుపునొప్పితో బాధపడటం లేదని చెప్పా అన్నాను.

రాస్మెల్! ఎంత ఇన్నల్టు. బస్సులో నుంచి నా వెంట దిగిందేగాక డైరెక్టు సోదా కూడా పంపిస్తున్నాడు. నే నీ దేశానికి పరదేశినని బాగా తెలిసింది వుంది. అందుకే ఆ చొరవ, దగ్గరకురాని చెబుదును. సోదా కుర్రాడు ఏమనుకున్నా ఏమో-మారుమాటాడకుండా వెనక్కి పరుగెత్తాడు.

“ఇదుగో-నిన్నే” వెనుక నుంచి పిలిచాను.

వాడు నిల్చి ఆశగా తిరిగి చూశాడు. సోదా కావాలంటాను అనుకున్నా కాబోలు. “ఇక్కడెక్కడా బళ్ళు లేవా?” అన్నాడు.

“లేవు. రెండెద్దుల బళ్ళున్నాయిగాని, కిరాయి మీద వెళ్ళిపోయినాయి ఇప్పుడు రావు” అనేసి పరిగెత్తాడు.

అక్కడ అతనితో ఏం చెప్తాడో ఏమో!”

ఆ కృష్ణారావు అన్న అతను నవ్వుతూ వెనక్కు తిరిగి నావైపు చూసి జేబులోంచి డబ్బు తీసి మళ్ళీ అటుతిరిగి వాళ్ళకిచ్చాడు.

ఇంతలో పాకవెనకనుంచి ఎత్తుగా రథంలా వున్న రెండెద్దు బండి ఒకటి వయ్యారంగా, మెల్లగా రోడ్డుమీదకి వస్తోంది. దాన్ని చూడగానే నా మొహం విప్పారింది. బండి ఖాళీగా వుంది. నా భయం అంతరించింది. గుండెలు తేలి పడ్డాయి. బహుశా ఆ బండిలో నేను వెళ్ళవచ్చు ననుకుంటాను. తెల్లగా, బలంగా ఎత్తుగా వున్నాయి ఎద్దు. బండికి కట్టిన గుడిసె కొత్తదిగా, అందంగా వుంది.

లోపల చారల జంపకానా పరచి మెత్తటి పక్కవుంది. బండి ముందు నల్లగా, పొట్టిగా, లావుగా వున్న ఒకతను మోకాళ్ళమీదకి గట్టిగా కట్టిన పంచెతో, బినియంతో, నోట్లో బారెడు చుట్టతో నిదానంగా నడిచి వస్తున్నాడతను. అదేదో పుస్తకంలో నీగ్రో నాయకుడిలా వున్నాడు. అతను తాడులాటి దానితో ఆ ఎద్దని పట్టుకోలేదు. అయినా అవి పెంపుడు కుక్కల్లా నమ్మిన బంటుల్లా అతని వెనకే వస్తున్నాయి. నాకా దృశ్యం చూడముచ్చటగా వుంది.

“ఇదిగో నిన్నే” చప్పట్లు చరిచి పిలిచాను.

అతను నా దగ్గరగా వచ్చాడు. బండికూడా అతని వెనకాలే వచ్చి ఆగింది. “ఇదుగో తాతా! ఈ బండి ఎవరిది? యెక్కడికి వెళుతుంది?” అని అడిగాను. అతను నోట్లో చుట్ట క్రింద పడిపోయేటంత ఆశ్చర్యంగా చూడసాగాడు.

“నిన్నే అడిగేది. నేను నిమ్మలూరు వెళ్ళాల్సి. ఇది అక్కడికి వెళుతుందా?”

“ఆ వెళుతుంది. మీరు నిరభ్యంతరంగా యిందులో యెక్కచ్చు” వెనుక నుంచి వినిపించింది.

తిరిగిచూశాను. ఆ విలన్ కృష్ణారావు బండి దగ్గరగా వస్తున్నాడు. అతని చెరోచేతిలో నా పెట్టె బెడ్డింగ్ వున్నాయి.

“ఈ బండి ఆ వూరే వెడుతోంది” చేత్తో సామానుని బండిలో పెట్టి పైకి తోస్తూ అన్నాడు.

నాకు శరీరం భగ్గుమంది. ఏమిటో జబర్దస్తీ! నన్నడక్కుండా నా యిష్టాయిష్టాలతో ప్రమేయం లేకుండా నా సామాను బండిలో పెట్టే అతని చొరవకు మండిపోయింది. చేదు పదార్థం నోట్లో పెట్టుకొన్న దానిలా ముఖం పెట్టి నిలబడ్డాను.

“ఎక్కండి” అన్నాడు.

నేను బండివైపు చూశాను. అది చాలా ఎత్తుగా వుంది. ఎలా ఎక్కటం!

“నేను సాయం పట్టేదా?” ఎంతో మర్యాదగా అడిగాడు కృష్ణారావు.

“సాయమా? ఎలా?” అన్నాను.

అతను నా వెనుకగా వచ్చాడు.

అతను ఏం చేస్తాడో నేను గ్రహించగలిగేలోపలే, రెండు చేతుల్లో నా నడుం దగ్గరపట్టి పైకెత్తి బండిలోకి తోశాడు. చప్పున లోపల కమ్మిపట్టుకున్నాను లేకపోతే జారి క్రిందపడి వుండేదాన్ని. అలా కూలెసి వదిలేశాడు నన్ను.

బండిలో సరిగ్గా కూర్చున్న నేను కళ్ళజోడు తీసి, ఛర్రుమన్నట్టు వెనక్కు తిరిగి మిరి చూశాను. కాని ఏం లాభం! వేస్తు పూర్ వేస్తు. అతను నావైపు

చూడలేదు. అప్పటికే నా కళ్ళెదుట లేకుండా పక్కకి పోయాడు. స్కాండ్రల్, ఇదియే ఇంకొక్క నిమిషం నా కళ్ళెదుట వుంటే కాలి చెప్పుతో పూజచేసి వుండేదాన్ని.

“వీరయ్యా, నువ్వు నడు. నేను తొట్లో కూర్చుంటా” అన్న స్వరం వినిపించింది “చిత్తం దొరా” అంటున్నాడు వీరయ్య.

నేను బైటికి తొంగి చూశా. ఎవరూ కన్పించలేదు. మళ్ళీ యిటు తిరిగేసరికి కృష్ణారావు బండిచక్రం మీద నుంచి ఎక్కి ముందు కూర్చున్నాడు. ఏమిటి! ఇతను కూడా వస్తున్నాడా నాతో!

ఆశ్చర్యంతో కొయ్యబారిపోయాను.

అతనేదయినా అసభ్యంగా ప్రవర్తిస్తే ఏం చెయ్యటం? చూస్తాను వీరయ్య వుండగా అంత సాహసం చేయగలడా? వీరయ్య నా ప్రాణదాతలా అంగరక్షకుడిలా బండివెంట నడవసాగాడు.

దూరంగా చేలల్లో అక్కడక్కడా మనుష్యులు కన్పిస్తున్నారు. ఎరువు, నీలం వంగపండు రంగు యిలాటి ముదురు రంగు చీరలు కట్టుకున్న ఆడవాళ్ళ కొంతమంది వంగి ఏమిటో పీకి పారేస్తున్నారు. బహుశా కలుపు తీయటం అంటే అదేనేమో అనుకున్నాను. బండి వరిచేల మధ్య తెల్లగావున్న రోడ్డుమీద యిసుకతో సర్రుమని శబ్దం చేస్తూ, చక్రాల గుర్తులు గీసుకుంటూ సాగిపోయింది.

గుండెలు బిగబట్టి కూర్చున్న నాకు ఆ పరిసరాలు, ఆ ప్రకృతి సౌందర్యం ఇంత క్రితంలా అంత ఆనందంగా, అద్భుతంగా అన్పించలేదు. వరదలోనూ కొట్టుకుపోతున్న వాడికి ప్రాణభయం తప్ప నీటిలో తిరుగుతున్న సుడిగుండాల అందం వాళ్ళకేం తెలుస్తుంది.

★

★

★

ఓ చెంప విలన్ కృష్ణారావుని కనిపెడుతూనే, యింకోవైపు చుట్టూ ప్రక్క పరిసరాలని గమనించటం ప్రారంభించాను.

కనుచూపు మేర వరకూ అదే పచ్చదనం. అకుపచ్చటి పైరుమీద నుండి వీస్తున్న గాలితో చెప్పలేనంత హాయి వర్షించిన నలవికానంత సుఖం కనిస్తున్నాయి. మానసికంగా కానీ శారీరకంగాగానీ అలసిపోయిన వ్యక్తి యీ చోటులో యింత సేదతీరవచ్చు.

ఎంతో విశాలమైన యీ భారతదేశం అంతా యిలా సస్యశ్యామలం అయిపోయిందంటే బాగుంటుంది! మన దేశానికి యీ ఆకలి దారిద్ర్యంనుంచి విముక్తి ఎప్పుడో

మనిషికి తిండిలేమి కంటే మించిన మహా సరకం యింకేముంది. ఎడ్లు వయ్యరంగా! నిదానంగా ఆలోచనలో పడినట్లు మెల్లగా నడుస్తున్నాయి. సిటీలో ఎల్లవేళలా కారులో రియ్ మంటూ దూసుకుపోవటానికి అలవాటుపడిన నాకు, ఈ రెండేళ్లు బండి ప్రయాణం బొత్తిగా నత్తగుల్ల నడకలా అన్పించింది. కాలం ఏదో ఆగిపోయినట్టే వుంది. అయినా ప్రతివసే యింత నిదానంగా చేసుకుంటూపోతే మనిషి ప్రగతి ఏం సాధించగలుగుతాడు.

మనం నిర్వర్తించాల్సిన పనులు చకచకా ముగించేసుకుని, కాలం మిగుల్చుకున్నప్పుడే కదా కొత్త విషయాలు నేర్చుకోవటానికి, సాధించటానికి సమయం మిగిలిన అవకాశం అంటూ ఏర్పడేది. త్వరిత గమనానికి అలవాటు పడిన యీ తరానికి నిదానం బద్ధ శత్రువులా కన్పించటంలో ఆశ్చర్యం ఏమీలేదు. ప్రతీదానికి తోందర, అర్జెంటి, రాకెట్ వేగంకావాలి. ఆ రోజుల్లో వుస్తకాలు తీసుకోండి. మొదటి పేజీ మొదలు పెడితే - ఆగకుండా చకచకా చివరిపేజీ తీసేవరకూ పాఠకుణ్ణి చదివించేసేలా వుండాలి!

సినిమాలు చూడండి. ప్రేక్షకుడికి ఏదీ ఏమిటి అనే ఆలోచనలు రాకుండా కత్తి యుద్ధాల్లో, గుర్రపుస్వారిలో, ఏడుపులో, నవ్వులో, పెదబొబ్బులో రీలు వెంట రీలు పరుగెత్తాలి. థియేటర్లలో కూర్చున్న కొద్దిసేపు వాళ్ళకి ఆలోచించేందుకు సమయం అందనివ్వకూడదు.

ఇదివరకూ రైళ్ళలో రోజుల తరబడి ప్రయాణం చేసే ఓపిక యిప్పుడెవరికీ వుంది? ఆ సాహసం అంతరించటానికి కారణం ఏమిటి?

సరైన దూసుకుపోతూ, గంటల ప్రయాణాలని, నిముషాల్లో తేల్చేసి గమ్యస్థానం చేర్చగలిగినవి విమానాలేగా? ఒకనాటికి యివికాదా పాతపడే రోజులు రావచ్చు.

ఈ ప్రపంచంలో కొత్త అనేదాని ఆయుష్షు చాలా అల్పం, ఈ రోజు ఉదయం నూతనమైన విషయం సాయంత్రానికి పాతపడిపోయే వేగంలోకి వచ్చిపడ్డాయి.

వీటికంతటికీ మూలకారణం ఏమిటి?

మన తాతముత్తాతల కాలంలో నిండుగా, సూరేళ్ళపంటగా అనుభవించే జీవితం యీనాడు అనారోగ్యంతో, అడుగడుగునా ఎదురయ్యే ప్రమాదాలతో క్షణ భంగురంగా తయారైంది.

మనిషికి జీవితం బుద్బుదప్రాయం అన్న సత్యం అర్థమైనకొద్దీ దీన్ని అన్ని విధాలా అనుభవించాలనే ఆరాటం, ఆశా యెక్కువైపోయినాయి.

అసలు నా కనుమానం. భూమి తన చుట్టూ తాను తిరిగే వేగంలో కూడా ఏదయినా మార్పు వచ్చిందేమో! ఆ మార్పు మనుష్యుల మీద, వారి స్వభావం మీద ఇలాంటి ప్రభావం చూపుతోందేమో?

ఎప్పుడూ ఇంతే ఒక్క నిమిషం వూరికే కూర్చున్నానా! నా బుర్ర ఇలాగే గందరగోళంగా తయారవుతుంది. ఆలోచనలు రాకెట్లలా ఒకదాన్ని మరోదాని కొట్టుకునేంత తీవ్రంగా దూసుకుపోతూ వుంటాయి.

కూలింగ్ గ్లాస్ తీసి చేత్తో పట్టుకుని వాటిని అటుయిటు ఊపుతూ ఆలోచన జాలులోపడి వేగంగా జారిపోతున్న నేను, కృష్ణారావు తలతిప్పి ఇటు చూడటంతో నేను చివ్వున తలతిప్పి చూశాను.

అతను నవ్వుతూ ఏదో అనబోయాడు.

నేను పదును పెట్టిన జంటకత్తులు గురిచూసి ఒక్కసారి విసిరినట్టుగా చురచురా చూశాను.

అతని ముఖంలో నవ్వు ఎగిరిపోయింది. కనుబొమలు ముడిచి నా వంశ విచిత్రంగా చూశాడు. ఏదో అనబోయాడు. మళ్ళీ ఏమనుకున్నాడో ఏమో, చటుక్కున ముఖం త్రిప్పేసుకున్నాడు.

నేను మాత్రం ఇంకా అతన్ని అలాగే పరీక్షగా చూడసాగాను.

వెనుక నుంచి చూస్తే అతని తల, ఆ జుట్టు దువ్వుకున్న తీరు, ఆ భుజాలు, ఆ కూర్చోవటం కాస్త అందంగానే కన్పించాయి. బాగుంది. విలస్థలో మాత్రం అందమైన వాళ్ళు లేరా? ఆ మాటకొస్తే ఆమెరికా అధ్యక్షులని హత్యచేసిన హంతకులలో ఇద్దరు ముగ్గురు చాలా అందంగా వున్నారు. సినిమాల్లో కన్పించే విలస్థలో కూడా చాలామందికి కనుముక్కు తీరు బాగానే వుండటం నేను చూశాను. ఈ విలస్థలో కూడా రెండు రకాల వాళ్ళున్నారు. వాళ్ళల్లో మొదటి రకం: వీళ్ళ గుబురుమీసాలు, వుబ్బిన బుగ్గలు, ఎర్రజీరలున్న కళ్ళు, గళ్ళలుంగీతో భీకరంగా చూడగానే ఇట్టే తెలిసిపోతారు. రెండో రకం విలస్థు; వీళ్ళు అందంగా, హుందాగా నీట్గా, పక్కా పెద్ద మనుష్యుల్లా వుంటారు. వీళ్ళ బుద్ధులు విషపర్వాలే. ఈ కృష్ణారావు అందమైన విలస్ కావచ్చు.

మన సంఘంలో అసలు ఈ రెండో రకం విలస్థతోనే పెద్ద బాధ వచ్చిపడింది.

మొదటి రకాన్ని చూడగానే భయపడిపోతాం. జడుసుకుని దూరంగా పారిపోతాం. రెండో రకం వుండే - వాళ్ళనసలు గుర్తుపట్టటమే కష్టం. ఒక పేరు గుర్తుపట్టినా, వాళ్ళని విలస్థని ప్రపంచానికి ఋజువు చేయటానికి చాలా శక్తులు యుక్తులు కావాలి.

నిమ్మలూరు వెళ్ళగానే ఈ కృష్ణారావు ఉదంతం కనుక్కోవాలి.

అప్పటివరకూ పది నిమిషాలకొకసారి వాచీ చూసుకుంటున్న నేను ఇరవయ్యేసారి చూసుకున్నాను.

దూరంగా వూరి లాంటిదేదో కన్పించసాగింది.

అందమైన వరిచేలని అంతంచేస్తూ కుడివైపున పెద్ద తోటలాంటిది మొదలైంది. దాని చుట్టూ ఇనుపముళ్ళ తీగ ఫెన్సింగ్ లా అల్ల బడి వుంది. దానికి ఆక్రమకర్తగా గుబురుగా అడవితీగలేవో అల్లుకుని వున్నాయి. మామిడితోటలా వుంది. దట్టంగా, ఎత్తుగా పెరిగివున్న మామిడి చెట్ల శిఖరాగ్రాలు కన్పిస్తున్నాయి.

లోపల ఇంకా ఏ మొక్కలున్నాయో ఏమో! తోట ప్రక్కనుంచి బండి వెళుతుంటే రకరకాల వాసనలు మిళితమైన సువాసన ఒకటి ముక్కు పూటల్లో ప్రవేశించి పువీరితిత్తులు విశాలంగా చేసుకుని ఇంకాస్త గాలి పీల్చేలా చేస్తోంది.

“వీరాయి, నేనిక్కడ దిగుతాను, నువ్వు అమ్మాయి గారిని యింటికి తీసుకెళ్ళు” అన్నాడు కృష్ణారావు.

“చిత్తం దొరా” వీరాయి బండి ముందుకు వెళ్ళాడు.

కృష్ణారావు బండి ఆపి, దిగేశాడు.

వీరాయి బండి ముందు నడవసాగాడు.

జోడెడ్లబండి అతని వెనక పెంపుడు కుక్కలా బైలుదేరింది. కృష్ణారావు చకచక అడుగులు వేస్తూ తోటవైపు నడక ప్రారంభించాడు. అతను ఒక్కసారి వెనక్కి తిరిగి చూస్తాడేమో కాస్త ప్రసన్నంగా, కృతజ్ఞత తెలియబరుస్తున్నట్టుగా చూద్దాం అనుకున్నా. కానీ అతను వెనక్కి తిరగలేదు. అతని కర్మ, నాకేం. నేను మొహం యిటు తిప్పుకున్నాను.

బండి వందగజాల దూరం, మలుపు తిరిగిందో లేదో వూరు ప్రారంభమైంది. అది బహుశా ఆ వూరిచివర అవటం వల్లనేమో ఆ చుట్టూ ప్రక్కల అంతగా యిళ్ళు లేవు. ఎదురుగా రోడ్డుకి కుడివైపుగా పెద్ద బావి ఒకటి కన్పిస్తోంది. దానికి రెండు గిలకలున్నాయి. బావిచుట్టూ ఆడవాళ్ళు చాలా మంది వున్నారు. ఒకళ్ళిద్దరు గిలక మీద నుంచి బరబరా బకెట్లు లాగుతున్నారు. ఇంకా కొంతమంది బావి అంచుకి దిగువన కూర్చుని బిందెలని పరపరా తోముతున్నారు. నూతిలోంచి నీళ్ళు తోడుతున్న వాళ్ళు బకెట్లు ఎత్తి ఆ భుజంమీద యీ భుజంమీద పోసుకుంటూ, కబుర్లు చెప్పుకుంటూ స్నానాలు చేస్తున్నారు. నేను కూర్చున్న బండి ఆ బావి ప్రక్కగానే రాసాగింది. ముందుగా, బిందె తోముతున్న ఒకావిడ ఈ బండిని, బండిలో వున్న

నన్ను చూచి ప్రక్కనున్నావిదని మోచేత్తో పొడిచింది. ఆవిడ తిరిగి చూసి చూడగానే యింకో ఇద్దరికి సైగచేసి పిలిచి నావైపు చూపించింది. మొత్తాన క్షణంలో అంతా చేస్తున్న పనులు ఆపి ఇటువైపు చూడసాగారు.

నేనుకూడా చిరునవ్వుతో వాళ్ళ వైపు చూడసాగాను.

పల్లెటూరులో యిలా గుంపుగా చేరిన వ్యక్తులనే కాబోలు అమ్మలక్కల అంటారు.

వాళ్ళందరినీ పరిశీలించే అవకాశం లేకుండా బండి ముందుకు సాగిపోయింది.

వెనక నుంచి ఒకావిడ పిల్చి కేకవేస్తూ అడిగింది.

“వీరాయి ఎవర్రా?”

“అమ్మాయి గోరు” వెనక్కు తిరగకుండానే జవాబు చెప్పాడు వీరాయి.

“ఏ వూరు?”

“పట్నం.”

వాడి జవాబులుకి నాకు నవ్వాల్సింది. నిజంగా నా పేరేమిటో ఊరేమిటో వాడికి తెలియదు. కానీ వాడి జవాబులు తెలియనట్టుగా లేకుండా గడుస్తూ వున్నాయి.

బండి వూరులోకి ప్రవేశించింది. అన్నీ చిన్న చిన్న యిళ్ళు చాలా వరకే పాకలే. దాదాపు అన్ని యిళ్ళకి వీధిలో కూర్చోవటానికి అనువుగా అరుగులున్నాయి.

పశువులని పొలాలకి తోలుకుపోతున్న గొడ్డకాపర్లు కొంతమంది నా బండి వెనక ప్రాసెషన్ గా బయలుదేరి కొంత దూరం వరకూ వచ్చి వదిలి వెళ్ళారు.

బజార్ లో అట్టే జనం లేరు. వీధుల్లో సందడలేదు. అక్కడక్కడా కొంతమంది కూర్చుని వున్నారు. ఒకళ్ళిద్దరు అప్పుడే నిద్రలేచినట్టు సూచనగా వీధి అరుగుల ఎక్కి ముఖప్రక్షాళన చేస్తున్నారు.

ఇదేమిటి? పల్లెటూరివాళ్ళంతా వేకువరూమునే లేచి కాలకృత్యాలు తీర్చుకు తమతమపన్నకి వెళ్ళిపోతారని నాన్నగారు చెప్పగా అనేకసార్లు విన్ననేను నిజంగా విస్తుపోయాను.

బద్దకస్తులకి పట్నవాసులు, పల్లెటూరు అనే భేదం లేదేమో!

నేను బ్యాగ్ తెరిచి నాన్నగారు వ్రాసి యిచ్చిన కాగితం చూసుకున్నాను. వీధి మధ్యగా గ్రామపంచాయితీబోర్డు అన్న ఆఫీసు కన్పించింది. దాని తర్వాత

బైబిలి కెదురుగా వున్న సందులో ప్రవేశించి కొద్దిదూరం వెళ్ళిన తర్వాత కుడివైపు తిరగాలి. అక్కడ మరో చిన్న సందు వస్తుంది.

బండి ఈ సందులో ప్రవేశిస్తుండగా నేను కాగితం మడిచి బాగిలో పెట్టేసి ఆత్రంగా ఆ వీధిలోకి చూడసాగాను.

నా గుండెలు గుబుగుబ లాడుతున్నాయి. ఆంతర్యం నిండా అర్థంగాని తాటం, ఏదో తొందర భయం. నా కళ్ళు ఆ వీధిలో ఎడమవైపు పెద్ద రావిచెట్టు వున్న యింటికిసం వెతకసాగాయి. కర్క! నాన్నగారు చెప్పలేదు. ఆ వీధిలో అలా రావిచెట్టు వున్న యిళ్ళు ఒకే వరసలో రెండు వున్నాయి. అందులో ఏది? మొదట రావిచెట్టు వున్న యింటిగుమ్మం ముందు నిలబడి ఒక వయసు మళ్ళిన ఆవిడ యిటే చూస్తోంది. రెండో చెట్టు వున్న గుమ్మంలో నలుగురు స్త్రీలు నిలబడి వున్నారు. బహుశా వాళ్ళు అయివుంటారు. ఎందుకంటే నా బండిని చూడగానే నిలబడిన ఆ పిల్లల్లో ఒక చిన్న పిల్ల లోపలకి పరుగెత్తింది. బండి సరిగ్గా ఆ యింటి ముందు వచ్చి ఆగింది.

8

పిల్లలంతా బిలబిలలాడుతూ బండి ముందుకే వచ్చారు.

లోపల నుంచి దాదాపు నా వయసేవున్న ఒక అమ్మాయి గబగబ బైటికి వచ్చింది. ఆ అమ్మాయి వెనకాల తల బాగా నెరిసిపోయి బక్కపలచగా పొడుగ్గావున్న ఒకావిడ వచ్చింది. నేను వాళ్ళవైపు చూస్తున్నాను. వాళ్ళంతా నావైపు చూస్తున్నారు. నా వయసేవున్న అమ్మాయి బండికి దగ్గరగా వచ్చి చిరునవ్వుతో “దిగు” అంది.

“నువ్వు రాజువి, అవునా” అన్నాయి.

రాజేశ్వరికి ఎడమచేవి దగ్గర పుట్టుమచ్చ వుందని నాన్న యెప్పుడో చెప్పగా విన్నట్టు జ్ఞాపకం.

రాజేశ్వరి కళ్ళు ఆనందంతో మిలమిల లాడుతున్నాయి. “అవును” అన్నట్టు తలూపింది.

నేను బండిలోంచి క్రిందకి దూకబోయి ఆగిపోయాను. నా చిన్నప్పుడెప్పుడో ఒకసారి మా యింట్లో పనిపిల్ల ఒక అమ్మాయి నిచ్చిన వేసుకుని సన్నజాజిపూలు కోయబోయి పట్టుదెప్పి క్రిందపడి కాలు విరగకొట్టుకుంది. కుంటిదయింది. ఆ దృశ్యం చూసినప్పటినుంచీ నాకు గోడలెక్కటం అన్నా, ఏకాస్త ఎత్తునుంచి క్రిందకు దూకటం అన్నా చచ్చినంత భయం.

అందులో నా స్వభావం యేమిటో బోత్తిగా నాకే తెలియదు గానీ మనస్సులో మంచికంటే చెడునే ఎక్కువగా వూహిస్తూ వుంటుంది. ఇప్పుడీ ఉత్సాహం పట్టిన నేను బండిలోనుంచి క్రిందికి దూకాననుకో ఏ కాలో నడుమో బెడకితే.

రాజేశ్వరి నా వూహ పసిగట్టి వెనక్కు తిరిగి 10, 12 సం॥ పిల్లాడిని “మధు చప్పున వెళ్ళి కుర్చీ తీసుకురా! అని చెప్పింది. మధు బాణంలా లోపలికి పడుకుని మరుక్షణంలో కుర్చీ తీసుకువచ్చి నా ముందు పెట్టాడు. నేను బండిలో నుంచి పాదం దానిమీద అన్ని జాగ్రత్తగా క్రిందకు దిగాను.

అయినా సరే? నేనెక్కడ పడిపోతానో, నాకు దిగటం యెక్కడ రాదో అన్న రాజేశ్వరి నా జబ్బు గట్టిగా పట్టుకుంది.

అత్యీయత నిండిన ఆ స్ఫుర్తికి నా మనస్సు పులకరించింది. ఎదురు అత్తయ్య వుంది. చుట్టూ వరసగా-పిల్లలున్నారు. క్షణంసేపు వాళ్ళని నేను, నా వాళ్ళని చూస్తూ మంత్రముగ్ధుల్లా నిలబడిపోయాం. నేను ట్రయిన్లో వూహించుకున్నట్లు ఏమీ చేయలేక పోయాను. నా కనలు నోట్లో నుంచి ముప్పించానో నాకు తెలియదు. రావటంలేదు. వాళ్ళందరి ముఖాల్లో ఆనందం, కుతూహలం వెల్లివిరిసి వున్నాయి.

“లోపలికిరా” అంది అత్తయ్య దారితీస్తూ.

అందరం లోపలికి నడిచాం. వీరాయి నా పెట్టె, బెడ్డింగ్ తెప్పిస్తూ పట్టాడు.

“మీ అయ్యగార్ని నా థ్యాంక్స్ చెప్పు” అన్నాను.

అత్తయ్య, రాజేశ్వరి అర్థంకాని భాష మాట్లాడినట్లు చూశారు.

వీరాయి అసలు విన్నించుకున్నట్టే లేదు, వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా పోయాడు. హాలు మధ్య గదిలో కొత్తగా అల్లినట్లు తెల్లగా అల్లిన నవ్వులు మంచంమీద కూర్చున్నాను నేను.

“అమ్మానాన్నా బాగున్నారా?” గుమ్మం దగ్గర క్రింద కూర్చుంటూ అడిగింది అత్తయ్య.

“ఆ! నాన్న నిన్ను అడిగినట్టు మరీ మరీ చెప్పుమన్నాడు. అసలు తనకు వచ్చేవాడే అర్జెంట్ కేసు ఒకటి రావటంవల్ల రాలేకపోయాడు.”

అత్తయ్య జవాబు ఏమీ అనలేదు. కానీ ఆవిడ ముఖం స్వాభిమానంతో కూడిన బాధ తారట్లాడటం నేను గమనించకపోలేదు. రాజేశ్వరి లోపలకు వెళ్ళింది.

అడ్డరోడ్డు దగ్గర దిగగానే బండి ఏదీ కన్పించకపోయేసరికి నేను ముందుగా కంకారా కత్తయ్యకి చెప్పాను.

“అదేమిటి? అబ్బాయి నీకు కన్పించలేదా?” అంది అత్తయ్య ఆశ్చర్యంగా.

“అబ్బాయీ! ఏ అబ్బాయి? ఎవరబాబ్బాయి?” రెట్టింపు ఆశ్చర్యంగా నిడుద్రుళ్ళ వేశాను.

“ఇంకెవరు? మా వాడు, మా పెద్దాడు.”

“మీ పెద్దాడా?”

అత్తయ్య దగ్గర నుంచి ఎవరా పెద్దాడు? ఏమా కథ? అని అతని ఉదంతం తెలుసుకునే లోపల..... ఇంతలో నల్లగా, పొట్టిగా, గుమ్మటంలాగా అడ్డంగా, ముక్కు బస్తాలావున్న ఒకావిడ గబగబా లోపలికి వస్తూ ఏవే కమలాం, హనుమంతు హతురు వచ్చిందట, నిజమేనా? అంటూ అడుగుతూ వచ్చింది.

“నిజమే ఇదుగో” అంటూ అత్తయ్య నన్ను చూపించింది.

ఆవిడ నన్ను ఎగాదిగా చూసింది. నేనూ చూశాను. ఆవిడదృష్టిలో నేనెలా నాకు మాత్రం ఆవిడ శరీరం ఈ వృధివే మోయలేనంత భారంగా వుండింది. అబ్బ! ఏం లావు, ఉబ్బి బుగ్గలు జారివున్న ఆ ముఖంలో కళ్ళు మింటాకుల్లా వున్నాయి. ముక్కు బలంగా, పొడుగ్గా వుంది.

ఆవిడికి అందమైన పలువరుస వుండని, దానిచుట్టూ ఇంకా ఏమాత్రం పడలేదని నవ్వినప్పుడు గాని తెలియదు. వయసు సుమారు 50-60 మధ్య వుంటుంది.

నన్ను పరీక్షించటం పూర్తయిన తర్వాత ఆవిడ మా అత్తయ్యవైపు తిరిగి. “కమల! ఈ పిల్లలో నీ పోలికలు చాలా వున్నాయే!” అంది.

అత్తయ్య కళ్ళలో క్షణంసేపు సగర్వ రేఖలు తొంగిచూశాయి.

నేను మా నాన్నపోలిక. అత్తయ్యలో నాన్న పోలికలు చాలా వుండటం కాగానే-ఆవిడని చూడగానే గ్రహించాను.

వచ్చిన ఆవిడ అంది. “ఇదుగో పిల్లా! నా సేరేమిటో తెలుసా! మంగమ్మ.

నాన్న నేనూ చిన్నప్పటి స్నేహితులం. అసలు కత్తలో తప్పిపోయింది కానీ మీ

నాన్న చేసుకోవాల్సిన పని!” ఆవిడ నిర్మోహమాటానికి విస్తుపోయాను.

అయ్యో! ఈవిడా నాన్నగారి భార్య! అంటే నాకే తల్లి! వద్దు బాబోయ్ ఈ

మహాకాయాన్ని తల్లిగా భరించేకంటే, ఆ కర్మోటకునాకి కూతురవటం వేయి

ట్లు నయం.

అవిడ మళ్ళీ నిలదీసింది. మీ నాన్న మంగ అంటూ నా పేరేమిట? ఎందుకెత్తుతారులే గొప్పవాడయిపోయాడుగా, ఇప్పుడు గుర్తుంటామా!” సాగదీస్తూ అంది.

ఈవిడ మా అమ్మ సమాజంలోకి నేను మంగనీ, హనుమంతు స్నేహితు అంటూ వస్తే-వాళ్ళ ముఖాలు ముఖ్యంగా మా అమ్మ ముఖం ఎలావుంటున్నా పూహించుకున్న నాకు అప్రకోలేనంత నవ్వు వచ్చింది.

“రాజా! పిన్ని కూడా వచ్చింది. ఇంకో గ్లాసుతో కాఫీ తీసుకురామ్మా” అని కేక వేసింది అత్తయ్య.

మంగమ్మగారు అత్తయ్య ప్రక్కనే క్రింద చతికిలవడింది. రాజేశ్వరి పెద్ద గ్లాసులతో కాఫీ తెచ్చి ఒకటి అవిడకి యిచ్చి రెండోది నాకు అందింది.

పావుగజం పొడుగున్న ఆ గ్లాసులో నిండుగా వున్న కాఫీని చూసి “ఇంత తాగలేను”. అన్నాను.

“కొంచెమేగా” అంది రాజేశ్వరి.

“ఉహూ, ఒక్కసారి అంత తాగలేను.”

“తాగే వేల్లా! ఫర్వాలేదు” మంగమ్మగారు తాను తాగుతూ ఆజ్ఞాపించింది.

రాజేశ్వరి ఏమనుకుందో ఏమో లోపలికి వెళ్ళి సగం తగ్గించి తీసి యిచ్చింది.

రెండు నిమిషాలలో పావుగజం ఇత్తడి గ్లాసుడు కాఫీ నాలుగు గుళి మింగేసినట్టు తాగి గ్లాసు క్రిందపెట్టేసిన మంగమ్మగారి వైపు నేను మా అమ్మ విచిత్రంగా చూశాను.

ఒకటి మాత్రం నిజం, వీళ్ళు ఒకేసారి తాగేస్తారు. మేం క్లాసు నాలుగైదుసార్లు తాగుతాం అంతే తేడా అనిపించింది.

పిల్లలందరిలో చిన్నది మణి. తల్లి దగ్గర చేరి చెవిలో గునగునలా ఏదో చెబుతోంది. దాని చూపులు వచ్చినప్పటినుంచి నా మీదనే వున్నాయి.

“ఏమో, నాకు తెలియదు తల్లీ! రేపు పరీక్ష వుందన్నావు. ఇవాళ నా మానేస్తే అన్నయ్య కోప్పడతాడు.”

“ఊ, ఊ, నువ్వు చెప్పు” గునుస్తూ అంది.

విషయం గ్రహించిన నేను వెంటనే అనేశా - “ఈ పూట అంతా మామే అందరం కబుర్లు చెప్పుకుందాం.”

పిల్లలందరి కళ్ళూ తళతళలాడినాయి.

“మీ అందరికీ నేనో తాయిలం తెచ్చాను” మంచం మీద కూర్చున్న నేను లేచి వెళ్ళి పెట్టె తెరిచి నాన్న ఇమ్మని ఇచ్చినవి పేరు పేరున వరసగా యిచ్చాను.

“ఎందుకమ్మా ఇప్పుడివన్నీ” అంది అత్తయ్య.

“నాకేం తెలుసు, వాళ్ళ మామయ్య వాళ్ళకి పంపించాడు” అన్నాను నవ్వుతూ.

పరికిణీ గుడ్డని జాకెట్టుగుడ్డని చంకన పెట్టుకుని గంతులేస్తున్న మణి నా దగ్గరకు వచ్చి హఠాత్తుగా అడిగింది. “మరి మా పెద్దన్నయ్యకో?”

“పెద్దన్నయ్యా! నేను తెల్లబోయాను.

“హుష్ పూరుకో” అత్తయ్య మందలించింది.

మంగమ్మగారు రాజేశ్వరికి తెచ్చిన గొలుసు అందాన్ని, నాణ్యాన్ని పరిశీలిస్తోంది.

“స్నానానికి వేడి నీళ్ళు పెట్టి వచ్చాను. బట్టలు తీసుకుని వస్తావా” అంది రాజేశ్వరి. నేను బట్టలు తీసుకుని బయలుదేరాను.

నాన్నగారు చెప్పిన పై కప్పులేని బాతరూమ్‌లో ప్రవేశించుతూ క్రిందంతా గచ్చవేసి శుభ్రంగా వుంది. కుడివైపున గోడవారగావున్న పెద్ద సిమెంట్ తొట్టి నిండా నీళ్ళున్నాయి. ఓ ప్రక్కన బకెట్‌లో వేడినీళ్ళు ఎత్తుపీట, సబ్బు, తువాయి పెట్టివున్నాయి. ఆ స్నానాలగదికి గుమ్మంవుంది. కానీ దానికి తలుపులు లేవు.

“ఎవరన్నా వచ్చేస్తే?” అన్నాను బెరుకుగా.

“ఎవరోస్తారు? ఎవరూరారు” అంది రాజేశ్వరి నవ్వుతూ.

జెను నిజమే యీ యింట్లో అసలు మగవాళ్ళే లేరుగా, అంతలోనే గుర్తుకు వచ్చింది.

“రాజా! మీ అమ్మ పెద్దాడు అంది. మణి మా పెద్దన్నయ్యకి తేలేదా! అంది. నీకో అన్నయ్య వున్నాడా?” అని అడిగాను. రాజేశ్వరి క్షణం సేపు నావైపు ఆశ్చర్యంగా చూసింది.

“అదేమిటి! నీకు మా అన్నయ్య వున్నట్టు తెలియనే తెలియదా?”

నేను తల అడ్డంగా వూపాను.

“ఉహూ నాన్న ఎప్పుడు మీ విషయాలు చెప్పినా పిల్లలందరిలోకి నువ్వే పెద్దదానివని చెప్పేవారు.”

“ఓ! అదా, అమ్మ సంతానంలో నేను పెద్దదాన్ని. నిజమే, కానీ అన్నయ్య మా మారుటి అమ్మకొడుకు. కానీ మాకా సంగతి ఎప్పుడూ గుర్తుకు రానే రాదు.”

ఇంతలో అత్తయ్య “రాజూ” అని కేక వేయటంతో రాజేశ్వరి “వద్దు అని వెళ్ళిపోయింది.

బాత్‌రూమ్‌లో ఒంటరిగా క్షణం సేపు పెదవి కొరుక్కుంటూ నిలబోయాను. బకెట్‌లో నీళ్ళు వేడిగా వున్నాయి, పైన ఎండగా వుంది.

ప్రయాణంలో కలిగిన అలసటవల్ల వళ్ళంతా చికాకుగా వుంది. ఎదుట పెద్ద తొట్టినిండా చల్లటినీళ్ళు నన్ను రమ్మని ఆహ్వానిస్తున్నట్లుగా అనిపించి బకెట్‌లో నీళ్ళు పారబోసి పెద్ద తొట్టిలోని దాని నిండా చన్నీళ్ళు పోసి క్రిందపెట్టా తర్వాత జుట్టు నడినెత్తిమీదకి చుట్టుకుని చెప్పులు వదిలాను.

పది నిమిషాల అనంతరం రాజేశ్వరి “వదినా? యేం చేస్తున్నావు” అని బయటనుంచి కేక వేసింది.

“స్నానం చేస్తున్నా” తొట్టిలోకిదిగి టబ్‌బాత్ తీసుకుంటున్నప్పుడు సమాధానంగా కేక వేశాను.

“స్నానం చేస్తున్నావా? పదినిమిషాలనుంచీ యిక్కడ నిలబడ్డాను. ఒక పాత నీళ్ళు పోసుకున్న చప్పుడే రాలేదు. నేను లోనికి రానా?”

“బాబోయ్ వద్దు.”

“వీపు తోముతాను.”

“ఊహుహు. వద్దు వచ్చావంటే ఒట్టే” కంగారుగా అరిచా.

“రానులే భయపడకు” రాజేశ్వరి నవ్వుకుంటూ వెళ్ళిపోయిన వినిపించింది.

చల్లటి నీళ్ళలో స్నానం చేయటంతో నాకు బడలిక తీరి చాలా హాయి అనిపించింది. చీర, జాకెట్లు ధరిస్తుండగా రాజేశ్వరి మళ్ళీ కేక వేసింది.

“లోపలికి రానా?”

“రా!”

“లోపలికి వచ్చిన రాజేశ్వరి సబ్బునరగలు తేలుతున్న నీళ్ళ తొట్టి పైకి వైపు మార్చి మార్చి కళ్ళు వెదకబ్బు చేసుకుని చూడసాగింది.

“ఏమిటిది? ఏమైంది?” అన్నాను.

“అవి, అవి, మేం వాడుకోవటానికి పెట్టుకున్న నీళ్ళు-ఫర్వాలేదు. మళ్ళా తోడి పోస్తాను” కడుగుతూ అంది.

నేను స్నానం చేసిన నీళ్ళని వదిలేసి తొట్టి కడిగి, అప్పటికప్పుడు బావి నుంచి తోడి ఆ తొట్టిని రాజేశ్వరి నీటితో ముంచుతుంటే నా తెలివితేటలానికే నామీద కోపం, సిగ్గు వేసినాయి.

నీళ్ళ బిందెలు నేను సాయం పడతానని రాబోతే అత్తయ్యా, రాజూ, మధు వద్దంటే వద్దు పొమ్మన్నారు. నిజంగా నాకెంతో సిగ్గు వేసింది. ఈ పూళ్ళో వుండగా యిలాటి తెలివితక్కువ పని యింకోసారి చేయననుకున్నాను. ఈ ఒక్క విషయం గురించే నాన్నగారు నన్ను హెచ్చరించనందుకు కోపం వచ్చింది.

ఇక్కడ వుండబోయే యీ కొద్ది రోజుల్లో యిలాటి పొరపాటు పని యేదీ జరగకుండా ఉండేందుకు మెలకువగా, తెలివిగా వుండటానికి నిశ్చయించుకున్నాను.

9

స్నానం అయిన తర్వాత రాజేశ్వరి, నేనూ మంచంమీద కూర్చుని కబుర్లకి ఉపక్రమించబోతుండగా, ఇంతలో అత్తయ్య, “అన్నాలు పెట్టాను రండే రాజూ” అని పిలవటంతో లేచి లోపలకు వెళ్ళాను.

వంట గదిలో పిల్లలంతా బారుతీర్చినట్లుగా వరసగా కూర్చున్నారు.

అతిథి అవటం వల్లనేమో పంక్తిలో మొదటి స్థానం నాకు కేటాయించారు. వెండిపూలున్న ఎత్తుపీట వేసి, స్టీలు కంచం పెట్టారు.

నా ప్రక్కన రాజేశ్వరి కూర్చుంది.

పీటమీద కూర్చుంటున్న నేను, కంచంలోఅన్నం చూడగానే “అమ్మో! ఇంత అన్నమే!” అన్నాను. దాదాపు యిద్దరు మనుష్యులు తినేంత అన్నం వుంది.

“అదేగా! రాత్రి ఎప్పుడు తిన్నావో ఏమో?” అంది అత్తయ్య.

“ఒక పూట మానేస్తే దాన్ని భర్తీ చేసేందుకు రెండు పూటలది కలిపి ఒకేసారి తినే సత్తువ లేదత్తయ్యా” అనాలనిపించింది.

కాని భయపడ్డాను. అపరిచితులతో అందులో పెద్దవాళ్ళతో అసలు పరాచికాలు ఆడకూడదని నాన్న నాకు ఎన్నోసార్లు చెప్పారు.

“కావాలంటే అడుగుతాలే మోహమాట పడనులే, తీనేయ్” అన్నాను. అత్తయ్య ఏమనుకుందో ఏమో తీసేసింది.

వంటగది, భోజనాలగది రెండూ అదే కావటం వల్ల వండిన గిన్నెలన్నీ అక్కడే కనిపిస్తున్నాయి.

నాకు బుద్ధితెలిసిన తర్వాత నే నెప్పుడూ యిలా క్రింద కూర్చుని తినలేదు.

చాలా చిన్నప్పటినుంచే మా అమ్మ నన్ను డైనింగ్ టేబిల్ దగ్గర అన్నం క్రిందపడకుండా జాగ్రత్తగా తినేలా తర్ఫీదు యిచ్చింది. నా కెదురుగా ముందుతున్న

పొయ్యి, దానిమీద కాగుతున్న పులుసు, పొయ్యి ప్రక్కనే మా యింట్లో నాలుగు రోజులకి సరిపడేంత ఓ పెద్ద బోండాం గిన్నెతో అన్నం, ఇంకోపక్క పళ్ళెంలో వేయించి వుంచిన అప్పడాలు, అవన్నీ కలియచూస్తూ అన్నంతినట ప్రారంభించాను. అత్తయ్య వడ్డిస్తూ అన్నం మధ్యమధ్యలో చాలా దిప్తవేటికీ మా కుటుంబపరిస్థితులను గురించి అడిగింది.

వేడి వేడి అన్నం, కమ్మటి నెయ్యి, కందినున్ని కలిస్తే అంత కమ్మటి ఉంటుందని నా కింతవరకూ తెలియదు.

అమ్మ ఎదురుగా లేదు. కాబట్టి నాయిష్టం వచ్చినంత తినేయవచ్చునని పూహించుకున్న నాకు చాలా ఆకాభంగమే కలిగింది. అలవాటు లేని పొద్దు అవసరానికి మించినది స్వీకరించటానికి ఏమాత్రం యిష్టపడలేదు.

ఆ పిల్లలు యింత మళ్ళీ మారు వడ్డించుకోవటం చూసిన నాకు కళ్ళ తిరిగినాయి. బాప్! వాళ్ళు గనుక పట్నవాసం వచ్చారంటే? చాచ్చామన్నమాట రేషన్ రోజుల్లో వారం రేషన్ ఒక్క రోజుకుకూడా రాదు. అన్నం తినటం అయితే తర్వాత, నేను పెరుగు అన్నంలో కలుపుకోకుండా గిన్నెలో వేయించుకుని చెంబా తుత్తడి తింటుంటే వాళ్ళు నన్ను వింతగా చూడటం ప్రారంభించారు.

భోజనాలు అయిన తర్వాత రాజేశ్వరి ఎంగిలి కంచాలన్నీ తీసుకొని కడుగుతుంటే నేను కూడా వెళ్లి నిలబడ్డాను.

దొడ్లో బాదం చెట్టు క్రింద చకచకా శుభ్రంగా కడిగేసి ప్రక్కన పెట్టెస్తోంది "నేను కూడా కడగనా!" అన్నాను.

"ఉహూ వద్దు" అన్నట్టుగా తలవూపింది రాజేశ్వరి.

ఎంతో మెత్తగా, నిదానంగా కన్నించే రాజేశ్వరి పనిచేయటంలో ఒక విధమైన తొందరా, చాకచక్యం వుండటం నేను గమనించాను.

ఆ అమ్మాయికి ఇలా అతిగా పనిచేసే, చాలా మితంగా మాట్లాడే వాళ్ళందరూ చాలా యిష్టం.

అమ్మ సంగతి గుర్తు రాగానే నా గుండెలు ఝల్లుమన్నాయి.

క్షణం సేపు నాకు నా చుట్టూ వున్న వరిసరాలు వింతగా, కలలా తోచాయి. ఈ బాదం చెట్టు నీడలో నేను నిలబడటం, రాజేశ్వరి కంచాలు కడగటం దూరంగా కాకులగుంపు యెంగిలి మెతుకులకోసం చుట్టూముట్టడం ఇదంతా నిజమేనా అనించసాగింది.

అసలు కొత్తవాళ్ళంటేనే ఆసాంతం బిగుసుకుపోయి, నల్లరాయిలా చలించలేకుండా నిలబడిపోయే నేను యింత తక్కువ వ్యవధిలో వీళ్ళతో ఎలా

కలిసిపోయాను. నేను వాళ్ళలో కలిశాను-అనేకంటే వాళ్ళే నన్ను కలుపుకున్నారంటే బాగుంటుంది.

స్నేహపూరితమైన రాజేశ్వరి చూపులు, వాత్సల్యాభిమానాలు నిండిన అత్తయ్య మాటలు, నేనంటే స్వర్గంలోంచి దిగవచ్చిన దేవతలా చూస్తున్న పిల్లలు. ఇవన్నీ నాలో సహజంగా ఉండే సంకోచానుమానాలని దూరంగా, నాకు తెలియకుండానే నెట్టివేసినా రాకరాక వచ్చిన దాన్నని వీళ్ళు ఆర్పాటాలేం చేయటంలేదు. నేను ప్రతిసారీ శలవులకో, పండగలకో, ఇక్కడకు వచ్చిపోయే మనిషినన్నట్టు ప్రవర్తిస్తున్నాను. వాళ్ళ ప్రవర్తనలో నిరాదంబరత వచ్చింది. అతిశయంలేని స్వభావం నన్ను ఆకర్షించింది. ఆంతర్యంలో ఆదరాభిమానాలున్నా కళ్ళకు ప్రతిఫలించే తప్పు మాటల్లో బహిర్గతం చేయటం వీళ్ళకి చాతకాదు.

చేతిలో పని అయిపోయిన తర్వాత రాజేశ్వరి నాకు యిల్లు, వాకిలి అంతా తిప్పి చూపించింది.

దొడ్లో వంట ఇంటి గుమ్మం నుంచి బావి వరకూ గచ్చు వేయించి ఉండటం వల్ల కాలికి మట్టి అయ్యే అవకాశం తక్కువ, వీధి వైపు వాకిలి విశాలంగా వుంది. అక్కడక్కడా గులాబీ చెట్లు, నందివర్ధనపు చెట్లు వున్నాయి. కుడివైపున పెద్ద పారిజాతం చెట్టు వుంది. వీధివైపు వరండాలో రెండు పొడుగాటి బెంచీలు వేసి వున్నాయి. మగవాళ్ళు ఎవరయినా వస్తే అక్కడ కూర్చుని మాట్లాడి వెళతారట. ఆడవాళ్ళయితే అత్తయ్య ఎక్కడ వుంటే అక్కడికి సరాసరి లోపలికి వస్తారు.

రాజేశ్వరికి స్నేహితులనే వాళ్ళు లేనేలేరట.

ఎప్పుడూ అత్తయ్య వెనక తిరుగుతూ, దాదాపు ఇంటి పనంతా తనచేతిమీద చక్కబెట్టే రాజేశ్వరికి, స్నేహితులతో సరదాలకి, కబుర్లకి టైముందని నేను అనుకోను.

రాత్రంతా నిద్రలేంపా, అందులో రాగానే చన్నీళ్ళు స్నానం చేసి వేడి వేడి భోజనం తిన్నానేమో, నీటి నిండిన నాకు కళ్ళు నిద్రాభారంతో మత్తుగా తూగసాగాను.

రాజేశ్వరి వెంటనే ఇది గ్రహించిన దానిలా "కాసేపు పడుకుంటావా!" అంది.

"నిద్ర రావటం లేదు. కానీ కొద్ది సేపు పడుకుంటే బాగుండునని పిస్తోంది" అన్నాను మొహమాటంగా.

నిజం చెప్పాలంటే, సుస్తీ చేసినప్పుడో, కాక చాలా బడలికగానో వుంటే తప్పు నాకు పగటినిద్ర అలవాటులేదు.

రాజేశ్వరి నన్ను వెంట తీసుకుని పెద్ద హాలులావున్న ముందు గదికి కుడివైపు ఆనుకుని వున్న మరో గది తలపు తెరుస్తూ "ఇక్కడ పడుకో నిద్రపడుతుంది. గొడవ వుండదు" అంది.

ఆ ఇంటి మొత్తానికి అదొకటే గదిలా వుంది! చిన్నగావున్నా గాలి వెలుగు ధారాళంగా వస్తున్నాయి. పడమటి వైపున వున్న కిటికీలోంచి దూరంగా దేవాలయం కనిపిస్తోంది. గదిలో మంచంవేసి వుంది. దానిమీద అకుపపు నడు కలిసిన గళ్ళతోనున్న చేనేత దుప్పటి పరిచివుంది. దిండుకి ఉతికి ఇస్త్రీచేయ గలిబు తొడిగి వుంది.

“నువ్వు పడుకో, నేనిప్పుడే వస్తా రాజేశ్వరి వెళ్ళిపోయింది. మంచం మీద కూర్చున్న నేను గదంతా పరిశీలించా.

నా కెదురుగావున్న గోడమీద అత్తయ్య చిన్నతనంలో ఎవరో నడివయస్సు ఆయనతో కలిసివున్న ఫోటో వుంది. రాజేశ్వరి తండ్రి బహుశా ఆయనే అనుకుంటా.

మంచం వైపున గూడులాంటి అల్మేరాలో రెండు వరసలు ఏవో వస్త్రకా పెట్టి వున్నాయి. వాటిని చూడగానే నాకు కుతూహలం కలిగింది.

ఈ ప్రపంచంలో నాకు జొమ్మల తీర్వాత మళ్ళీ అంత ఆసక్తిని కలిగిందే కథల వుస్తకాలే. వీటిల్లో అద్భుతమైన సృష్టి మన కళ్ళకి కనిపిస్తుంది. మన చూడలేని, చూడాలని కలలుకన్నవి వీటిలో దొరుకుతాయి. ఈ వుస్తకాలే లేకపో మనిషి జీవితంలో వస్తున్న మార్పు మనకి అర్థం అయేది కాదు. వుస్తకాలు మానవ మేధస్సు సృష్టించిన అద్భుతాల్లో మొట్టమొదటిది. ఈ వుస్తకాల సెలక్షన్ బాగా మనిషి వ్యక్తిత్వం నిర్ణయించవచ్చని నాకు బాగా తెలుసు. నేనింతవరకూ చూడనాన్న నాకు చెప్పటం మర్చిపోయిన, ఈ రాజేశ్వరి పెద్దన్నగారి వ్యక్తిత్వం విలువ కట్టేయటానికి నాకు మంచి అవకాశం లభించింది. మంచం మీద కూర్చున్నదాస్తూ నేను ఆ గూడు వైపు వెళ్ళి దాని ముందు నిలబడి ఒక్కొక్క వుస్తకం తెరిచి చూశాను. అందులో పై వరసలో వున్నవన్నీ హోమియోపతికి సంబంధించిన వుస్తకాలే. క్రింద వరసలన్నీ ఏ చెట్టుకి, ఏ రోగం వస్తే నిర్మూలించటానికి ఏయే చర్మ రోగం తీసుకోవాలో ఏఏ మందులు వాడాలో వివరాలు తెలుపుతున్న వుస్తకాలు. మొత్తాన రెండూ రోగాలు, వాటి నిర్మూలనకి సంబంధించినవే. వెగటుగా మొహం పెట్టి నేను మళ్ళీ వచ్చి మంచం మీద కూర్చున్నాను.

నాకు తెలిసిపోయింది. రాజేశ్వరి పెద్దన్నయ్య పంచెకట్టు వైద్యుడు. బాగా చిన్న పిలకా, మెళ్ళో రుద్రాక్షమాలలు వున్నా వుండవచ్చు. అందుకే నాన్న నాకు చెప్పి వుండరు. నాన్నగారు అతన్ని నాకు పరిచయం చేయాల్సినంత ప్రత్యేక అతనిలో ఏమీ వుండదు.

మంచం మీద పడుకున్న నాకు వెంటనే నిద్ర పట్టేసింది.

అరగంట పడుకున్నానో, గంట పడుకున్నానో, మళ్ళీ నాకు మెలకువ వచ్చి కళ్ళు తెరిచి చూసేసరికి రాజేశ్వరి ఏదో పనిమీద నేనున్న గదిలోకి వచ్చి నిశ్శబ్దంగా, అడుగులు చప్పుడు కాకుండా వెళ్ళిపోతోంది.

“రాజూ అప్రయత్నంగా వెనకనుంచి పిలిచాను.”

ఉలిక్కిపడిన రాజేశ్వరి గిరుక్కున వెనక్కు తిరిగి నవ్వుతూ “మెలకువ వచ్చేసిందా? రెండుసార్లు వచ్చి వెళ్ళాను. మంచి నిద్రలో వున్నావు, ఉండు అన్నయ్యకి వక్కపొడి యిచ్చి యిప్పుడే వస్తా.” అంటూ వెళ్ళిపోబోయింది.

“అన్నయ్యా, ఓహో! పంచికట్టు వైద్యులా!” అన్నాను.

“పంచికట్టు వైద్యులేమిటి?” రాజేశ్వరి వింతగా చూసింది.

“మీ అన్నయ్య మనుష్యులకి, మొక్కలకి వైద్యం చేస్తాడు కదూ?”

“ఔను, నీకెలా తెలుసు?” ఇంకా ఆశ్చర్యంగా అడిగింది.

“ఇవిగో, ఇవి చెబుతున్నాయి” అన్నాను వుస్తకాలవైపు చూస్తూ.

రాజేశ్వరి అందంగా, సుతారంగా నవ్వేసి వెళ్ళిపోయింది.

“త్వరగా రా! నీకో మంచి తమాషా చెబుతా.” అన్నాను.

“ఇప్పుడే ఒక్క నిమిషం.”

రాజేశ్వరి వెళ్ళిపోయింది.

పిల్లలంతా యింట్లో లేనట్టున్నారు. ఇల్లంతా నిశ్శబ్దంగా వుంది. దూరంగా వంట యింట్లో మాటలు వినిపిస్తున్నాయి.

“మీ మేనకోడలు నన్ను గుర్తుపట్టనే లేదమ్మా?” అంటోంది పురుష కంఠం.

“దాని మొహం, దానికేం తెలుసు. ఎప్పుడైనా చూసిందా, పెట్టిందా?” అంటోంది అత్తయ్య.

తెలియకపోతే తెలియకపోయింది. పోనీ కనీసం మీరెవరు అని అయినా అడగవచ్చుగా. బాప్! ఏమిటో అనుకున్నాను కానీ ఈ మీనాక్షి మామయ్య కూతురుకాదు..... అచ్చు ఆ కృష్ణవేణమ్మగారి నోట్లోంచి వూడి వడ్డట్టుగానే వుంది.

“ఏమిటి? నేను మంచం మీదనుంచి చట్టుక్కున లేచి కూర్చున్నాను.

నా యిన్నేళ్ళ జీవితంలో ప్రప్రథమంగా, అందులోను నాకు ముక్కుమొహం తెలియని అపరిచితుడి నోటినుంచి నేను అచ్చు మా అమ్మపొలిక అన్నమాట విన్నాను. ఎవరో ధీశాలి; ఒకసారి చూద్దాం-అని లేచివచ్చాను. వస్తూండగానే అదే కంఠం మళ్ళీ అంది.

“అమ్మా! నువ్వు పిల్లలు మరీ గొడవ చేస్తున్నారని తప్పనిసరిగా ఒప్పుకున్నాను. కానీ, అసలు ఆ అమ్మాయి మన యింటికి రావటం నా కిష్టమేలేదు. ఒకటి రెండు రోజుల్లో వెళ్ళిపోతానంటే నువ్వు ఉండు గిండు అంటూ బలవంతు చేయకు.”

నా బుగ్గలోకి వేడి రక్తం ఒక్కసారి పొంగి వచ్చింది. నా అడుగులు మే నిగ్రహించుకునే లోపలే నేను వంటయింటి గుమ్మం దగ్గరకు వచ్చేశాను.

నేను అచ్చు మా అమ్మకూతురన్న ఆ ధీశాలి. ఆ వీరుడు నన్నక్కడి నుండి త్వరగా పంపపేయమని అత్తయ్యని హెచ్చరిస్తున్న, ఆ వీరుడు అప్పుడే భోజనం అయినట్లు సూచనగా భుజంమీద వేసుకున్న తువాయికి చేయి తుడుచుకుంటూ పీటమీదనుంచి లేస్తున్నాడు.

రాజేశ్వరి వక్కపొడి యిచ్చేసి అతను తిన్న కంచం తీస్తోంది. అత్తయ్య భోజనం యింకా కాలేదు. మజ్జిగ అన్నం తి తోంది.

నేను గుమ్మంలోకి వచ్చి నిలబడగానే యిటువైపే రాబోతున్న అతని ఆగిపోయాడు.

క్షణం మా యిద్దరి చూపులు కలుసుకున్నాయి.

అతను నవ్వుబోయి మానేశాడు. నేను తెల్లబోయాను, గతుక్కు ముట్టచూశాను. అతను మరెవరో కాదు, విలన్ కృష్ణారావు. నాకు నోట్లో మాటరాలేదు. చటుక్కున ముఖం తిప్పుకుని గదిలోకి వచ్చేశాను.

పదినిముషాల్లో రాజేశ్వరి వచ్చింది.

“నేను చప్పున ఎదురువెళ్లి రాజేశ్వరి చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకుని “మీ అన్నయ్య ఇతనా! ఈ విలన్ కృష్ణారావా?” అన్నాను

“మా అన్నయ్య, కానీ విలనేమిటి?” అంది రాజేశ్వరి తెల్లబోతూ.

“ఇలారా, నేను చెబుతాను” రాజేశ్వరిని చెయ్యి పట్టి లాక్కెళ్ళి మంచం మీద కూర్చోపెట్టి జరిగినదంతా క్లుప్తంగా, వినసొంపుగా అందమైన మాటలతో చెప్పేశాను.

రాజేశ్వరి పైటకొంగు నోటికి అడ్డం పెట్టుకుని నవ్వుసాగింది. నేను కూడా శృతి కలిపాను.

“తనెవరో నేను గుర్తుపట్టేందుకు అసలు-కృష్ణారావు అనే అతను ఈ ఇంట్లో ఉన్నట్లు తెలిస్తేనా! నా కోసం వచ్చిన పెద్దమనిషి తను ఫలానా అని పరిచయం చేసుకోకూడదూ? తప్పా! పరువునష్టమా అంది.”

“అన్నయ్య అలా ఎప్పుడూ చేయడే. నిన్ను ఆట పట్టించటానికి అలా తెలియనట్లు వూరుకున్నాడేమో” అంది రాజేశ్వరి.

“ఊరుకున్న వాడు ఊరుకోక అత్తయ్యతో ఫిర్యాదు చేస్తాడెందుకు? పై నుంచి నన్నక్కడనుంచి పంపేయమని మీ అమ్మకి సలహాలు శలవిస్తున్నాడే” మధ్యలో నవ్వు ఆపేసిన నేను, సీరియస్‌గా అడిగేశాను.

రాజేశ్వరి ముఖంలో నవ్వు ప్రసన్నత వూదేసిన దీపంలా ఆరిపోయింది. క్షణంసేపు సమాధానం ఏమీ చెప్పలేని ఆశక్తురాలయి పోయింది.

స్టోర్‌రూమ్ నేనే మళ్ళీ అనేశా, “ఫర్వాలేదులే. నేనేమీ అనుకోనులే ఇది మా అత్తయ్య యిల్లు. నా యిష్టం వచ్చినన్నాళ్ళు వుంటాను. వెళ్ళమనటానికి, ఉండమనటానికి అతనెవరు మధ్య?” చివరి మాటలు కావాలని కాస్త బిగ్గరగానే అన్నాను.

రాజేశ్వరి కంగారుగా, భయంగా గుమ్మంవైపు చూసింది.

“నేను వచ్చింది విలన్ కృష్ణారావు యింటికి కాదని, మా నాన్న స్వంత చెల్లెలియిన మా అత్తయ్య దగ్గరకని బాగా గుర్తు పెట్టుకుంటాను.”

రాజేశ్వరి నా చెయ్యి పట్టుకుంటూ ఎర్రబడిన ముఖంతో ఆదుర్దాగా “పదినా! అన్నయ్య తమాషాకి అన్నాడు. నువ్వామాటలు మనసులో పెట్టుకోకు” అంది.

“నిజంగా అన్నా, నేను లక్ష్యపెట్టనని చెబుతున్నాగా” అన్నాను నిర్లక్ష్యంగా.

రాజేశ్వరి ముఖంలో బాధ చూస్తే నాకు జాలివేసింది.

“నేను పూరికే అన్నానులే, నువ్వేమీ కంగారుపడకు.”

రాజేశ్వరి ముఖం ప్రసన్నంగా అయింది.

రాజేశ్వరి తృప్తి కోసం పైకి అలా అన్నాను కానీ నేను చస్తే, ఆ మాట మర్చిపోతానా! కృష్ణారావు నిజంగా విలనే.... లేకపోతే నేను అచ్చు మా అమ్మ నోటినుంచి వూడి పడ్డానంటాడా! నా సంగతి తనకేం తెలుసునని రెండోది, నాకు తనెవరో చెప్పకుండా, చనువు ప్రదర్శించి నన్ను కంగారు పెట్టి ఆటపట్టిస్తాడా! మిస్టర్ కృష్ణారావ్ ఐ విల్ టీచ్ ఎ లెసన్ టు యూ అనుకున్నా.

నేను నిమ్మలూరులో వున్నది వారం పదిరోజులే. కానీ ఈ స్వల్ప వ్యవధి నా జీవన స్రవంతిని విభిన్న మార్గానికి తిప్పింది. నా భవిష్యత్‌కి ఒక మైలురాయిగా నిలబడిపోయింది. మనిషి మనుగడలోని మహా విచిత్రం అదే. రోజులు, వారాలు,

సంవత్సరాలు, అసంఖ్యాకంగా ఎలాంటి మార్పు లేకుండా జరిగిపోతూ వుంటాయి. కానీ ఎక్కడో ఒక చోట చిన్న మెలిక ఏర్పడుతుంది. దాని నుంచి తప్పించుకోవటానికి శక్తి కొద్ది గింజుకుంటాడు మనిషి. ఆ తర్వాత అది జీవితంలో ప్రధానాంశం అయి కూర్చుంటుంది.

దాదాపు ఇరవై సంవత్సరాలు అమ్మ సొసైటీలో నేను నేర్చుకోలేనిది గుర్తించలేనివి యిక్కడ గమనించటం జరిగింది. అవి అతిచిన్న విషయాలే కావచ్చు. మామూలు జీవితంలో వాటికి అట్టే ప్రాధాన్యత లేకపోవచ్చు కానీ వాటి ప్రభావం మనమీద మనకి తెలియకుండానే అపారంగా వుంటుందని మరువకూడని సత్యం.

నేను వచ్చిన ఒకటి రెండు రోజులలో కమలత్తయ్య-రాజేశ్వరి మధ్య గల అనుబంధం ఎంత సున్నితమైందో, ఎంత విలువైనదో గ్రహించాను. నిజానికి అత్తయ్య అసలు మితభాషిణి.

ఆవిడ యింటి విషయాల గురించి పెద్ద కొడుకుతో అప్పుడప్పుడు చెప్పుకుంటూ తప్ప మిగతా వేళల్లో అట్టే మాట్లాడినట్టుగాని అసలు మాట్లాడాలని ఆసక్తి వున్నట్టుగాని కన్పించలేదు."

కానీ పిల్లల్ని, రాజూ, మధూ, మణి, అని పిలవటంలోనూ, ఆ పిల్లలలోనూ నాకు సృష్టిలోని మాతృత్వపు మమత అంతా ప్రతిధ్వనిస్తున్నట్టుగా కన్పించేది వాళ్ళ మధ్య అనవసరమైన అతి మర్యాదలు లేవు.

మనసులో ఒకటి వుంచుకుని పెద్దల ముందు మన్ననకోసం మరో మాట్లాడాల్సిన అవసరమేమీ లేదు వాళ్ళకి. పిల్లలు పిల్లలుగానే వున్నారు. తల్లి అంటే తల్లిగానే వుంది. మళ్ళీ అత్తయ్య అంత చదువుకున్న మనిసి కూడా కాదు. పిల్లల పెంపకం విషయంలో ఆవిడ అట్టే శ్రద్ధ తీసుకుని, క్రమశిక్షణతో తీర్చిదిద్దినట్టు కూడా నాకు కన్పించలేదు. ఎప్పుడూ యింటి పనులతో మునిగి తేలుతూ, వంట వార్పుతో సతమతమయ్యే మనిషిలా వుంది.

అయినా సరే! పిల్లలంతా బుద్ధిమంతులుగానే వున్నారు. ఎవరిపనులు వాళ్ళ చేసుకుపోతారు. ఏ వేళప్పుడు ఎలా ప్రవర్తించాలో వాళ్ళకి క్షుణ్ణంగా తెలుసు. ఒకటి మాత్రం నిజం. మా యింట్లో నాకు జరిగినంత గారాబం యిక్కడ వీరేవుంటే లేదు. అమ్మా, నాన్నగారు, నౌకర్లు అంతా నన్ను అందలం ఎక్కించి, అత్యంత వున్నతంగా చూస్తారు. ఇక్కడ వీళ్ళ అవసరాలు తీర్చటం మినహా యిక వాళ్ళ గొడవే ఎవ్వరూ పట్టించుకోరు. కానీ వాళ్ళకి ఈ ఇంట్లో వున్నంత చనువు, స్వతంత్రత నాకు మా యింట్లో వున్నాయా అనే అనుమానం రాసాగింది. నేను ఏ పని చేయబోయినా లక్షవైపుల ఆలోచిస్తాను.

నేను చేయబోయే పని నాన్నగార్ని నచ్చుతుందా? అమ్మ ఏం బాధపడదు కదా? తాయారమ్మ వాళ్ళు ఏమీ అనుకోరు కదా! నేను నలుగురిలో నవ్వులపాలు అవను కదా? ఇలా నా ఆలోచనలు పరిపరివిధాలా పరుగులు పెడతాయి.

షాదరసంలా చేతినుంచి జరిపోయే ఈ ఆలోచనలు తిరిగి చేజిక్కించుకునే లోపలే ఆ పుణ్యకాలం కాస్తా గడిచిపోయిన సమయాలు, ఆ తర్వాత నాకెందుకూ పనికిరావని నాలో నేను మదనపడిన సన్నివేశాలు చాలా వున్నాయి.

ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే అచ్చు నేను వూహించి కావాలని కలలు కనే తల్లిలా వుంది కమలత్తయ్య.

రాజేశ్వరిని చూస్తే మా అమ్మ తను కోరుకునే కూతురు యిలా వుండాలని అనుకుంటుందేమో!

రాజేశ్వరి, పిల్లలు అంతా నన్ను వదినా అని పిలుస్తారు.

ఆ 'వదినా' అన్న పిలుపులో నాకు ఆప్యాయత, ఆదరణ, చనువు స్నేహం ఎన్నెన్నో కన్పిస్తున్నాయి.

పట్నంలో ఎప్పుడూ 'మిస్, మీనా' అని పిలిపించుకోవటానికి అలవాటు పడిన నాకు ఈ బంధుత్వాన్ని సూచించే పిలుపు వీనులవిందుగా వుంది.

వచ్చిన రోజు రాత్రి, కృష్ణ పడుకునే మంచం తెచ్చి నాకు విడిగా పక్కవేసే ఏర్పాటు చేస్తుంటే నేనే వద్దని తిరస్కరించాను.

పిల్లలందరి మధ్యా రాజేశ్వరి ప్రక్కన బెడ్డింగు పరుచుకుని పడుకున్నాను. కృష్ణ అవతలి గదిలో తన పక్కమీద పడుకున్నాడు.

అత్తయ్య పిల్లలకి ఆ చివరగా గుమ్మం దగ్గరగా పడుకుంది. బయట సన్నగా వాన పడుతున్న శబ్దం వినిపిస్తోంది. రాజేశ్వరి, నేనూ చీకటిలో కంఠాలు తగ్గించి ఏవరికీ నిద్రాభంగం కాకుండా చాలా సేపు మాట్లాడుకున్నాం.

రాజేశ్వరి మా అమ్మ గురించి, నాన్న గురించి, నా కాలేజీ గురించి నా స్నేహితుల గురించి ఎన్నెన్నో కబుర్లు అడిగింది.

నాకు ప్రాణ స్నేహితులంటూ ఎవరూ లేరని నేనంటే రాజేశ్వరి సమ్మలేదు. కొంతసేపటికి రాజేశ్వరి నిద్రపోయింది.

బైట చిన్నగా శబ్దంచేస్తూ పడుతున్న వాన చప్పుడు వింటూ నిద్ర పోతున్న రాజేశ్వరి చేయి గట్టిగా పట్టుకుని పడుకుని వున్న నేను చాలా సేపు మెలకువగానే వుండిపోయాను. మాతో పోల్చిచూస్తే వీళ్ళు చాలా లేమిలో వున్నట్టే లెక్క. కానీ వీళ్ళని ఆ లేమి ఏమీ బాధిస్తున్నట్టుగా నాకూ కన్పించలేదు. వీళ్ళింట్లో ఖరీదయిన వస్తువులు లేవు. నిజమే? కానీ, వీళ్ళందరి ముఖాలలో అనిర్వచనీయమైన తృప్తి,

శాంతి స్పష్టంగా కన్పిస్తున్నాయి. ఎంత బాధాకరమూ జుగుప్సాభరితం అని చెప్పే బీదరికాన్ని వీళ్ళు తెలివిగా, యుక్తిగా, మచ్చిక చేసుకున్నట్టు కన్పించసాగింది.

11

మర్నాడు.

పిల్లల తా భోజనం చేసి స్కూలుకు వెళ్ళిపోయారు. నేనూ రాజేశ్వరి కూడా అలాగే వెళ్ళిపోయాను.

రాజేశ్వరి వంట యింట్లో అత్తయ్య కేదో సాయంచేస్తోంది. నేను గుండె కూర్చుని నాన్నగారి ఉత్తరం వ్రాస్తున్నాను.

నాన్నగారూ!

నిమ్మలూరు వచ్చేశాను.

ఈ ఊరు, ఈ పరిసరాలు నాకు అద్భుతంగా వున్నాయి. అత్తయ్య చాలా నచ్చింది.

రాజేశ్వరి నేనూ ఒకటి రెండు రోజులలో శరీరాలు వేరయినా ఊరి ఒకటిగా ఐక్యమైపోయాం అనటానికి ఏ మాత్రం సందేహం లేదు.

మొదటి చూపులోనే రాజేశ్వరి, నేను ఒకరిని ఒకరం గాఢంగా ప్రేమించుకున్నాం.

పిల్లలంతా నాకు నచ్చారు.

మీరు చెప్పని-ఏనాడు మాటవరసకి కూడా అత్తయ్య యింట్లో కృష్ణ వ్యక్తి ఒకడున్నాడని, అతనిమీద ఈ సంసారం చాలా ఆధారపడివుందని పోషించా కూడా నాకు మీరు తెలియనీయని ఆ వ్యక్తిసంగతి నాకు అనవసరం. అది అతని ప్రసక్తి ఈ ఉత్తరంలో ప్రైవేట్ ఆఫ్ చేస్తున్నా! నాకు ఒక రకంగా మీరు అంతటాని కోపంగా వుంది.

ఇంకోరకంగా మితిలేని కృతజ్ఞతతో చేతులు జోడిస్తున్నాను. కోపం ఎందుకంటారా!

ఇన్ని సంవత్సరాలు ఇంత ఆత్మీయుల నుంచి నన్ను దూరం చేసి వంచించినందుకు.

ఇన్ని రోజులకైనా ఈ అవకాశం నాకు లభింపచేసినందుకు కృతజ్ఞత అమ్మ దగ్గర నుంచి వుత్తరం రాగానే నాకు టెలిగ్రాం యివ్వడం మర్చిపోయాను.

సర్వదా మీ ఆశీర్వాదములు కోరే మీ కుమార్తె

“మీనా”

ఉత్తరం కవరులో పెట్టి అంటిస్తుండగా, గదిలోకి రాజేశ్వరి వచ్చింది. వసునే “వదినా! అన్నయ్యకి అన్నం తీసుకువెడుతున్నాను నువ్వు కూడా వస్తావా నాతో” అంది.

కవరుమీద అద్రసు వ్రాయబోతున్న నేను తలెత్తి చూశాను.

ఎదురుగా నిల్చునివున్న రాజేశ్వరి చేతిలో నాలుగు గిన్నెలది జర్మన్ సిల్వర్ క్యారియర్ వుంది.

“అదేం? భోజనానికి యింటికి రాదా!” అన్నాను.

“పని చాలా వుంటే రాదు. వస్తావా నువ్వు - యిద్దరం కలిసి వెళ్ళవచ్చు. ఏళ్ళు దూరం లేదు. డౌంక వెంబడి వస్తుంటే మీ బస్తీవాళ్ళు పికారుకి వెళ్ళినట్టు సరదాగా వుంటుంది. నువ్వు మా తోట చూసినట్టు కూడా వుంటుంది.” అంది.

“కోట! అంటే, పూలతోట? ఏవి పూలున్నాయి?” అన్నాను. ఉత్సాహంగా

“రాజేశ్వరి ముఖం చిన్నబుచ్చుకున్నట్టు తలదించుకుని పూలతోట కాదు కూరగాయలతోట” అంది.

“ఓస్ కూరగాయలా!” అనబోయిన నేను నాలిక చివర మాట నాపుకుని “సరే పద” అన్నాను.

నేను వెళ్ళి, మూలనున్న చెప్పులు వేసుకుంటుంటే, రాజేశ్వరి ఇబ్బందిగా చూస్తూ “చెప్పులు వదిలేస్తేనే బాగుంటుందేమో! వదినా వెళ్ళే దోపిలో మధ్యమధ్యలో నీళ్ళా, బురదా వుంటాయి అవి పాడయి పోతాయేమో?” అంది.

చెప్పులు లేకుండా నేను ఇంట్లోనే నడవను.

“చెప్పులు వదిలేసిన పాదాలతో గచ్చు నేలమీద నడిస్తేనే నాకేమిటోగా వుంటుంది. అలాంటిది - ఈ ఆరుబయలులో ఈ బురదలో పాదం పెడతానా” రాజేశ్వరి భయం నేను గ్రహించాను.

బంగారంలా మెరిసిపోతూ, సుకుమారంగా వున్న ఈ జరి చెప్పులు బురదకి, ఆ నీళ్ళకి పాదపుత్తాతుని భయమేమో!

ఇవిపోతే యింకోటి కొనుక్కుంటాను అంతే గాని, కాళ్ళకి అవి లేకుండా నడవటమే! అందుకే రాజేశ్వరి హెచ్చరికకి, జవాబుగా చిరునవ్వు నవ్వేసి నేను బయలు దేరాను.

బయట వాతావరణం చాలా హాయిగా వుంది. వాన పడటం లేదు గానీ యింకా దట్టంగా పట్టిన మబ్బులు విడిపోలేదు. గాలి రియంమని వీస్తోంది.

మేం వెడుతున్న దారిలో అక్కడక్కడా చిన్న చిన్న కాలువలున్నాయి వాటిల్లో ఎక్కడ నుంచో వస్తున్న వాననీరు సర్రున ప్రవహిస్తూ పోతుంది. నీళ్ళు నిర్మలంగా

అదుగున యిసక కన్పిస్తూ స్వచ్ఛంగా వున్నాయి. అవి వచ్చినప్పుడల్లా, నేను రాజేశ్వరి హెచ్చరికతో చెప్పులు తీసుకుని చేత్తో పట్టుకుని చీర కుచ్చెళ్ళు మరోచోట మోకాళ్ళవరకు పట్టుకుని నడిచాను. రాజేశ్వరి వద్దన్నా వినకుండా నేనెక్కడో పడిపోతానో అన్నట్టు నా చేయి గట్టిగా పట్టుకునేది. కాలువలు దాటి, డొంకమొదల సాగినబాట చాలా అందంగా వుంది. ఎటు చూసినా ఆకుపచ్చగా, సజీవంగా కనుల పండువుగా వుంది.

తీరా తోటదగ్గరికి వచ్చే సరికి నాకు హఠాత్తుగా జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆరోగ్యం నేను వచ్చేటప్పుడు కృష్ణ బండిలోంచి దిగి వెనక్కి తిరిగి చూడనైనా చూడకుండా వుదాయించింది ఈ తోటలోకే కాబోలు!

“పువ్వులు లేవన్నావు, ఇంత మంచి వాసన ఎక్కడి నుంచి వస్తోంది?” అన్నాను. తోటలో అదుగు, పెడుతుండగా అక్కడ మరీ చిత్రవిచిత్రమైన సువాసనలు గాలిలో తేలివస్తున్నవి. గుండెలనిండా ఆప్రయత్నంగా గాలి పీల్చుకున్నాను.

“పువ్వులున్నాయి, అసలు లేకపోలేదు” అంది రాజేశ్వరి.

ఇద్దరం తోటలోకి వచ్చాం. ఆ ప్రదేశం అంతా ఎన్నెకరాలో, దాని వైశాల్యం ఎంత వుంటుందో నాకు తెలియదు గానీ కనుచూపుమేర వరకూ అన్నీ చెట్లున్నాయి. వాటిలో పనస, జామ, నిమ్మ మొదలుకొని శీతాఫలం ములగ చెట్లవరకూ వున్నాయి.

ఆ చెట్లను జాగ్రత్తగా పహరా వేస్తూ కోటగోడలా రక్షణ కల్పిస్తున్నట్టు రోజు అదుగుల ఎత్తువరకూ ముళ్ళున్న ఇసుప తీగె అల్లబడి వుంది. ఆ తీగెకి, పెద్దపెద్ద సూదుల్లాటి ముళ్ళతో అడవితీగె దట్టంగా పాకివుంది.

తెలియక ఏ అమాయకుడైనా ఆ తోటలో ప్రవేశించి, ఏ పళ్ళో పువ్వుల ఎత్తుకుని కంచెమీదుగా పారిపోవాలంటే ఆ ముళ్ళతీగె వంద ఇంజక్షన్లు ఒకసారి గుచ్చుతుంది. వాడి ప్రాణం హరిమనాల్సిందే. ఎదురుగా పెద్ద వేపచెట్టు వుంది దానిచుట్టూ ఎత్తుగా గట్టులాకట్టి, గచ్చువేసి నునుపుచేశారు.

వేపచెట్టు కెదురుగా, పెద్ద పాక వుంది. ఆ పాక మీద బీర, సార పాడు పాకి వున్నాయి. అవేం కన్పించకుండా పూవులున్నాయి. గడ్డికప్పిన ఆ తాటాకుల పాకమీద ఆ తీగెలు వింతసోయగంతో పూగులాడుతున్నట్టుగా అన్పించింది నాకు. రాజేశ్వరి క్యారియర్ తెచ్చి వేపచెట్టు దగ్గరున్న గట్టుమీద పెట్టింది. ఆ చుట్టుప్రక్కల మరెవరూ కన్పించలేదు.

“అక్కడ వున్నట్టున్నారు, రా” అని నేను వెంటరాగా అటు వైపు వెళ్ళింది. పాకకు కుడివైపుగా కొన్ని గజాలు దాటి వెళితే అక్కడంతా కూరగాయల మొక్కలున్నాయి.

నేను క్షణం సేపు పూపిరి పీల్చటం మర్చిపోయినదానిలా అలాగే నిలబడ్డాను.

అక్కడ తోటకూరనుంచి, కాబేజి, కాల్ ఫిష్ వరకూ అన్నీ కూర గాయలు వున్నాయి. వాటన్నిటికీ ఎడమవైపుగా పెద్దగా చేసిన మడిలో కృష్ణ మరో యిద్దరు కలిసి చిన్న చిన్న మొక్కలు వరసగా, క్రమపద్ధతిగా పెడుతున్నారు.

“ఏమిటా మొక్కలు.” అని అడిగా రాజేశ్వరిని.

“వంగ! టమాటా” అంది.

వంగి పనిచేస్తున్నవాళ్ళు వెనకవచ్చి నిలబడిన మా ఇద్దరినీ చూడలేదు.

“అన్నయ్యా! అన్నం తెచ్చా” అంది రాజేశ్వరి.

రాజేశ్వరి గొంతు అసలే మృదువుగా వుంటుంది. దానికితోడు ఆ రిత్తో మాట్లాడేటప్పుడు వుండే అణకువా, నమ్రత ఇంకో వింత మాధుర్యాన్ని తెచ్చి పెట్టాయి. కృష్ణతో మాట్లాడేటప్పుడు రాజేశ్వరి మాటల్లో ఒక విధమైన గారాబం ప్రతిధ్వనించటం కూడా నేను గమనించకపోలేదు. చేతుల నిండా మట్టితో వున్న కృష్ణ వెనక్కి తిరిగి చూశాడు. ఆపేక్షగా చెల్లెలివైపు చూసిన ఆ కళ్ళు ప్రక్కన నిలబడివున్న నన్ను గమనించగానే చిల్లించినట్లు వెంటనే అవతలికి తిరగేసివాయి.

“వస్తున్నా అక్కడ పెట్టు” అన్నాడు.

రాజేశ్వరి, నేను తిరిగి వేపచెట్టు దగ్గరికి వచ్చాం. నేను ఆ గట్టు మీదనే, క్యారియర్ ప్రక్కగా కూర్చున్నా. రాజేశ్వరి వెళ్ళి లేతగా వున్న అరిటాకు ఒకటి తీసి, కడిగి తెచ్చి కారియర్ దగ్గర పెట్టింది.

పాకలోకి వెళ్ళి గ్లాసుతో నీళ్ళు తెచ్చింది. ఈ లోపల కృష్ణ కాళ్ళూ చేతులూ కడుక్కుని వచ్చాడు.

ఎంత నిర్లక్ష్యంగా కూర్చోవాలని అనుకున్నా. నేనక్కడ కూర్చో లేకపోయాను.

లేచి వెళ్ళి రాజేశ్వరి దగ్గరగా నిలబడ్డా. కానీ రాజేశ్వరి నేను నిల్చునట్టు నా ప్రక్కన నిలబడలేదు. వెళ్ళి క్యారియర్ విప్పి అతనికి వడ్డించింది. కృష్ణ భోంచేస్తున్నంతసేపూ అక్కడే నిలబడింది.

కృష్ణకి కొద్దిగా వెనకగా నిలబడి వున్న నేను అతన్ని పరీక్షగా చూడసాగాను. వెనక నుంచి చూస్తే అతని భుజాలు, ఆ వంపు చాలా అందంగా వుంటాయి. ఎంత నిర్లక్ష్యంగా, ఎంత గబగబా భోజనం చేసేస్తున్నాడో!

అతనికి కావాల్సింది అన్నం. అది ఎందులో తింటున్నాను, ఎక్కడ కూర్చుని తింటున్నాను అనే ధ్యాసే వున్నట్లు లేదు.

డ్రెనింగ్ టేబుల్ లేదు. కుర్చీలు లేవు, తళతళ మెరిసే గాజుపళ్ళెం మా కవి భోజనంలో ఒక భాగంగా కనిపిస్తాయి. డ్రెనింగ్ టేబుల్ మీద గుడ్ల పప్పు వుంచకుండా మాకు డిన్నర్ సర్వీస్ సైదని ఒక వంట వాడిని మా ఉద్యోగంలోంచి తీసిపారేసిన సన్నివేశం నాకు గుర్తుకు వచ్చింది.

“ఇక వెదదామా?” పరధ్యాసంగా ఆలోచిస్తున్న నా దగ్గరకి మధ్య రాజేశ్వరి.

ఉలిక్కిపడి చుట్టూ చూశాను.

కృష్ణ భోజనం ముగించుకుని వెళ్లిపోతున్నాడు. తోటలోకి ఇంతసేపయింది. అతను కన్నెత్తి నావైపు చూడలేదు, వన్నెత్తి పలకరించలేదు అనలు నా ఉనికినే గుర్తించనివాడిలా వూరుకుండిపోయాడు. యిది గుర్తించుకోవచ్చేసరికి నాకు ఒళ్ళు మండింది. ఇంకెవరైనా అయినట్లయితే ఎంత తోటంతా తిప్పి చూపించేవాళ్లేమో!

రాజేశ్వరి అరె మర్చిపోయా, ఇప్పుడే వస్తాను వుండు వదినా అంటూ వెళ్ళిన వైపు పరుగెత్తింది.

పదినిమిషాల తర్వాత చెంగులో ఏమిటో మూటకట్టుకొని వచ్చింది.

“ఏమిటవి? అన్నాను.

“సన్నజాజి మొగ్గలు” అంది.

ఇద్దరం కలిసి బయటికి వచ్చాం.

రాజేశ్వరి దోవ పొడుగునా ఏదో అడుగుతూనే వుంది. నేను వచ్చేట్టు చెప్పినంత ఉత్సాహంగా జవాబులు చెప్పలేదు.

“అదిగో కాలవ వస్తోంది. విప్పు విప్పు నీ పాదరక్షలు” అంది రాజేశ్వరి. నేను నవ్వులేదు. చెప్పులు విప్పి చేతపట్టుకున్నా-చీర కుట్టి పైకి పట్టుకున్నా కాలవ దాటుతుండగా హఠాత్తుగా అడిగా, “రాజా! మీ అన్నదా నేను రావటం ఇష్టంలేదా? నిజం చెప్పు!” అన్నా, నడుస్తున్న రాజేశ్వరి హఠాత్తుగా ఆగిపోతూ.

“అదేమిటి?” అంది.

“నేను వచ్చినప్పటినుంచి చూస్తున్నా మీరంతా ఇంత ఆహ్లాదంగా మాట్లాడుతున్నారు. నేను మీకు కొత్తగాని, నాకు మీరు కొత్తనిగాని అనిపిస్తున్నా లేదు. ఇప్పుడు చూడు నేను తోటకి వచ్చినా కనీసం మర్యాదకైనా ఒక మాట మాట్లాడలేదు. మాలో ఎంత కోపంగాని, ద్వేషంగాని వుంటే తప్ప మాట్లాడడం మానెయ్యం.”

“వదినా!” రాజేశ్వరి నా చెయ్యి పట్టుకుంది.

నేను కూడా ఆగిపోయాను. ఇద్దరం గలగలమని పారుతున్న ఆ నీళ్ళ కాలవలో ముఖాముఖి నిలడ్డాం. రాజేశ్వరి ముఖం ఎర్రబడింది! దెబ్బతిన్న దానిలా చూస్తూ అంది “అదేం కాదు వదినా? అన్నయ్యకి మోహమాటం చాలా ఎక్కువ, అంతకంటే ఇంకేం లేదు.”

“మోహమాటమా? లేక గర్వపోతుతనమా!” అన్నాను మధ్యలోనే.

“నువ్వు రెండు రోజులుండు. మా అందరికంటే వాడే బాగా మాట్లాడతాడని నువ్వే ఒప్పుకుంటావు” కంగారుగా గబగబా అంది.

“అవసరంలేదు. నన్ను ఒకసారి నిర్లక్ష్యపరచిన వాళ్ళని నేనెప్పుడూ తివితంలో కన్నెత్తి చూడను. రాజా! నువ్వు నా బలహీనత అను యింకేదయ్యింది. అను! నాకు చాలామంది విషయంలో మొదటి చూపుతోనే స్థిరమైన అభిప్రాయం ఏర్పడుతుంది. అది ఓ పట్టాన మారటం అంటూ జరగదు. నిజం చెప్పాలంటే మీ అన్నయ్య నాకు నచ్చలేదు. పద వెదదాం, ఇక ఈ మాట మనం ఎత్తొద్దు” అనేశాను.

12

ఆ రోజు ఉదయం పదిగంటల వేళ.

రాజేశ్వరి, నేనూ స్నానాలపీ ముగించుకుని, భోజనాలకి కూర్చోబోతుండగా, కమలమ్మా, ఉన్నావుటమ్మా యింట్లో?! అంటూ వాకిట్లోంచి కేక వినిపించింది.

అత్రయ్య, రాజేశ్వరి లోపల వున్నారు. ముందు గదిలో వున్న నేను బయటికి తొంగి చూశాను.

వచ్చినావిడకి - దాదాపు 50-60 సంవత్సరాలుంటాయి. జుట్టంతా నెరిసి వెండిలా తళతళా మెరుస్తోంది. మధ్యపాపిడి తీసుకుని నుదురు మీద క్రిందికి దువ్వకుని చెవులవెనుకనుంచి గట్టిగా, బిరుబిళ్ళచుట్ట చుట్టకుంది. ఒక ముక్కుకి పెద్ద అడ్డవేసి వుంది. ముక్కుకింద ముత్యంలా మెరుస్తున్న వంటిరాయితో బులాకీ వుంది. మెడలో పేర్చినట్లున్న 5 వరసల చంద్రహారం, ఇంకా ఓ రెండు మూడు గొలుసులు పచ్చటిరంగులో వున్న అవిడ వంటి ఛాయలో కలిసిపోతున్నాయి. పంగపండురంగు పట్టుచీర కానీబోసీ కట్టుకుని వెడల్పాటి జరి అంచున్న పయిట కొంగు విశదంగా, వెడల్పుగా కన్పించేలా ముందుకు తిప్పి దోపుకుంది. పండు ముత్యయిదుపులా, కథలో కవులు వర్ణించేలా లక్ష్మీదేవిలా వున్న అవిడని నేను తనివిడిరా, తదేకంగా కుతూహలంగా రెప్పవాల్చుకుండా చూస్తూ అలాగే నిలబడిపోయాను.

“హనుమంతరావు కూతురివి నువ్వేనా? మీ అత్తయ్య వుండితే అని అడుగుతూనే ఆవిడ లోపలకు వచ్చింది.

“ఉంది రండి, కూర్చోండి” అంటూ ఎంతో మర్యాదగా ఆవిడని ఆహ్వానిస్తూ లోపలివైపుకి తిరిగి “అత్తయ్యా! ఎవరో వచ్చారు” అన్నాను.

“ఎవరది? వస్తున్నా కూర్చోమను” అత్తయ్య విసుగు ధ్వనిస్తున్న గొంతు కేక పెట్టింది. సరిగ్గా భోజనాల టైమ్ లో ఎవరయినా వస్తే కూర్చోమనటం వీలుండదు. వెళ్ళమనటం బాగుండదు. పనివేళప్పుడెవరైనా వస్తే అత్తయ్యకి కలగటం ఇప్పటికే నేను ఒకటి రెండుసార్లు చూశాను.

వచ్చినావిడ నన్ను చూస్తూ పట్టెమంచం అంచున కూర్చుంటూ “మీకు నాన్నా, అంతా బాగున్నారటే అమ్మాయి!” అని యెన్నో రోజుల నుంచి పరిచి వున్న దానిలా నన్ను అడిగింది.

నేను బాగానే వున్నారన్నట్టు తలూపాను.

“ఎవరు వదినా వచ్చింది?” అంటూ రాజూ, వెనక అత్తయ్య యింట వచ్చారు.

“అయ్యో మీరా! నేనింకా ఎవరో అనుకున్నాను” ఆవిడని చూడగానే ఆనందం కంగారుగా దగ్గరగా వస్తూ సమతగా, మర్యాదగా “మీరని అనుకోలేదు సుమయ్య అంది తను ఆలస్యం చేసినదానికి చాలా నొచ్చుకుంటున్న దానిలా కన్పించింది.

“నే నేనే అమ్మాయి. సాయంత్రం అమ్మడుకి పసుపు కుంకుమ యిప్పిస్తూ పూరంతా పిల్లలు వెళ్ళారు. మన హనుమంతు కూతురు వచ్చిందని తెలిస్తే చూసినట్టు వుంటుంది, పిలిచినట్టు వుంటుందని బొట్టు పుచ్చుకుని నేనే వచ్చాను, సాయంత్రం పేరంటానికి రాజుతో పాటు ఆ అమ్మాయిని కూడా ముందు అంది.

అత్తయ్య అలాగే అన్నట్టు తలూపింది. ఆవిడ ఎక్కువ సేపు కూర్చోకుండా కూర్చున్న కొద్ది సేపటిలోనే ప్రసంగం అంతా ఎక్కువ రాజేశ్వరి పెళ్లి గురించి జరిగింది.

“చూస్తున్నారా ఎక్కడైనా సంబంధాలు” అంది ఆవిడ.

“చూడకేం పిన్నీ! మనలాటివాళ్ళ యిళ్ళలో పిల్ల మెడలో ముడిపడటం మాటలా?” అంది అత్తయ్య.

పెళ్లి ప్రసంగం వచ్చేసరికి రాజూ మెల్లగా అక్కడ నుంచి జారుకుంది.

అత్తయ్య ముఖంలో ఆవేదన బాధ, దిగులు గూడుకట్టుకోవటం గమనిస్తూనే ఆవిడ వెళ్ళిపోయిన తర్వాత రాజేశ్వరి, నేను భోజనాలు చేస్తుండగా ఆళ్ళ

చెప్పింది, ఇంతక్రితం వచ్చిన మహాలక్ష్మమ్మగారు అనబడే ఈవిడ భర్తకి నాన్నగారికి గురుశిష్యుల సంబంధంలాటిది ఉండేదిట. ఇద్దరి మధ్యా వయసు తేడా చాలా వున్నా, ఎంతో స్నేహంగా ఉండేవారట. ఈవిడని వదినా అని, ఆయన్నీ అన్నా అని పిించేవారట. ఈవిడ దగ్గర నాన్నగారి చాలా చనువు ఉండేది.

అత్తయ్య చెప్పినవన్నీ ఓ చెవితో శ్రద్ధగానే వింటున్న నేను మధ్యలో రాజేశ్వరిని “రాజూ నేను ఆవిడ ఫోటో తీసుకుంటానికి వీలవుతుందా?” అని అడిగాను.

“ఫోటోనా? ఆవిడనా? ఏం చేసుకుంటావు?” అంది రాజూ ఆశ్చర్యంగా.

“ఏం చేసుకోవటమేమిటి? దగ్గరుంచుకుంటాను. ఎక్కడ ఏ కాస్త అందంగా, అద్భుతంగా, తమోషాగా ఏది కన్పించినా దానిని మంచి యాంగిల్ లో ఫోటో తీసుకోవటం నాకు చాలా యిష్టం, అలవాటు కూడా, అదీకాకుండా యీవిడ ఫోటో దేనికైనా పోటీకి పంపవచ్చు” అన్నాను.

“పోటీకా? ఏం పోటీ?”

“ఇలస్ట్రేటెడ్ వీక్లీ లాటి మాగజైన్స్ అప్పుడప్పుడూ ఫోటో పోటీలు నిర్వహిస్తూ వుంటాయి. అలాటి పోటీలలో పాల్గొనడమే గాకుండా మామూలుగా కూడా అందమైన దృశ్యాలు తీసి వాటి క్రింద అద్భుతమైన భావం స్ఫురించేలా ఒకటి రెండు లైన్స్ వ్రాసి పత్రికలకి పంపటం నాకు సరదా, ఈ సరదా నాన్నే నేర్పారు నాకు” అన్నాను.

ఒకసారి ఒక పత్రిక నిర్వహించిన పోటీలో సుర్యాస్థమయం అన్న నా ఫోటోకి ప్రథమ బహుమతి వచ్చినవైనం విశ్వాసం అన్న విషయం మీద కుక్కలతో తీసిన దానికి ప్రత్యేక బహుమతి వచ్చిన సందర్భం నేను అత్తయ్యకి, రాజుకి వివరంగా చెప్పాను.

సాయంత్రం అయింది. చిన్నపిల్లలంతా మూడు గంటల నుంచే ముస్తాబు కావటం ప్రారంభించారు. రాజేశ్వరి వాళ్ళకి తలలు దువ్వి, ముఖాలు కడిగి బట్టలు వేసి తయారు చేసిరిది.

5 గంటలు అవుతుండగా నేను కూడా ముఖం కడుక్కుని చకచకా తయారయ్యాను. జడవేసుకుని, బొట్టు కాటుక తీర్చిదిద్దినట్టు పెట్టుకున్న నేను పెద్ది తెరిచి రెండు చీరలు తీశాను.

ఒకటి గోధుమ రంగుమీద నల్లటి చుక్కలున్న మెత్తటి కాశ్మీర్ సిల్క్ చీర, రెండోది పింక్ కలర్ ఫారెన్ నైలాన్ జార్జెట్ మీద చెమ్మితో అందంగా కుట్టుపూలు కట్టబడి వున్న చీర.

రెండూ తీసుకుని చేతిమీద వేసుకుని రాజేశ్వరి దగ్గరికి వెళ్లి “నీకేది కా తీసుకో” అన్నాను.

“రాజేశ్వరి విన్నయంగా చూసింది. కళ్ళు పెద్దవి చేసి చూస్తూ “ఎందు అంది.

“ఎందుకేమిటి? పేరంటానికి వెళ్ళటానికి. ఒకటి నువ్వు తీసుకుంటే రెండో నేను కట్టుకుంటా.”

“నువ్వు వస్తున్నావా పేరంటానికి?”

ఈ సారి అశ్చర్యపోవటం నావంతయింది.

వెనక్కి తగ్గుతూ, “ఔను, ఏం? రాకూడదా నేను” అన్నాను సందేహం రాజేశ్వరి కళ్ళు ఉత్సాహంతో మెరిశాయి.

“ఎందుకు రాకూడదు! నువ్వు రావేమో—యిలాటివి నీకు నచ్చే అనుకున్నాను. ఉండు— ఒక్క ఐదునిమిషాల్లో నేను తయారయి వస్తాను.” మెరుపు అక్కడ నుంచి పరుగెత్తబోయిన రాజేశ్వరిని నేను జబ్బు పట్టుకుని ఆపేస్తూ “ముప్పటిలో ఏది కావాలో చెప్పు మరి” అన్నాను.

రాజేశ్వరి ఆసక్తిగా వాటివైపు మార్చి మార్చి చూస్తూ,, “ఎందుకు మీరే నావి వున్నాయిగా” అంది.

“ఉన్నాయిలే, లేవని ఉద్దేశ్యంతో నేనివ్వటం లేదుగా” అన్నాను. రాజేశ్వరి రెండింటిని పరిశీలించి, చివరికి నేను ఊహించినట్లుగానే కాశ్మీర్ శీల్ తీసుకుంది.

అరగంటలో యద్దరం తయారయ్యాం. నేను రాజేశ్వరిని బలవంతం నాలాగా వదులుగా జడవేసి ఒక ప్రక్క గులాబీ పెట్టా. నేను రోజూ పెట్టే రింగులు తీసి, రాజేశ్వరి వద్దని గోల పెడుతున్నా వినకుండా చెవులకి పెట్టా.

మెత్తటి కాశ్మీర్ సిల్క్ చీరతో, చెవులకి రింగులతో, వదులుగా వున్న ఒక ప్రక్కనున్న గులాబీతో రాజేశ్వరి రూపమే మారిపోయింది. ఆరోగ్యం యవ్వనంతో మిసమిసలాడుతూ, పుష్టిగా, బిగువుగా వున్న రాజేశ్వరి చెక్కిన బొన్న వుండనటానికి సందేహమేమీ లేదు. చిన్న చిన్న మార్పులతో కొత్త ఆంధ్రా సంతరించుకున్న రాజేశ్వరిని చూడగా నాకు చాలా సంతోషం వేసింది. చేయి లాక్కెళ్ళి అత్రయ్య ముందు నిలబెట్టి “చూసుకో, మీ అమ్మాయిని” అన్నాను. రాజేశ్వరి సిగ్గుపడిపోయింది.

అత్రయ్య కళ్ళలో వాత్సల్యం, తృప్తి తొణికిసలాడటం గమనించిన నేను ఘనకార్యం చేసినంత ఆనందం వేసింది.

మా అమ్మ చెప్పిన మాట ఎంత నిజం! కాస్త జాగరూకత వహిస్తే మనం అందం పొందలేకపోయినా ఆకర్షణ తెచ్చుకోవచ్చు అంటూ అమ్మ క్లబ్ మెంబర్స్ తో పడే పడే ఎందుకు అంటూ వుండేదో యిప్పుడు నాకు అర్థమయింది.

రాజేశ్వరి విషయంలో ఈ మాట అక్షరాలా నిజమవటం కళ్ళారా చూశాను నేను. మేం యద్దరం ఇంచుమించు ఒకే వయసు వాళ్ళం. రాజేశ్వరి నాకంటే బాగా బొడ్డుగా, కాస్త పొట్టిగా వుండటం వల్ల పినరంత నాకంటే పెద్దదానిలా కన్పిస్తుందేమో.

ఈ రోజు యద్దరం కావాలని నా పట్టదల మీద ఒకేరకంగా తయారయ్యాం. మేము ఇబ్బదాటి బైటికి రాబోతుండగా, మా కెదురుగా కృష్ణ వచ్చాడు. అతను తోట నుంచి వస్తున్నట్లున్నాడు. చేతిలోని బుట్టనిండా తాజాగా సవనవలాడుతున్న కూరగాయలున్నాయి. అతని కెదురుగా ముఖాముఖీ వచ్చిన మా యద్దర్ని చూస్తూ క్షణంసేపు ఆలాగే నిలబడిపోయాడు. అతని కళ్ళలో సంభ్రమాశ్చర్యాలు స్పష్టంగా కన్పించాయి. అతని చూపులు నా మీద రెపుపాటుకంటే ఎక్కువసేపు నిలవనేలేదు. చెల్లెల్ని ఆసాంతం చూసుకోవటంలో సర్వం మర్చిపోయినట్లుగా నిలబడ్డాడు. నాకు ఒళ్ళు మండింది. మోచేత్తో రాజేశ్వరిని తాకుతూ “పద” అన్నాను.

నామాటతో తెప్పరిల్లినట్లయిన కృష్ణ “ఎక్కడికే రాజూ” అన్నాడు.

“కర్దంగారింటికి పేరంటానికి అన్నయ్యా.”

వెనకనుంచి వచ్చిన అత్రయ్య “యింకెక్కడికీ వెళ్ళకుండా సరాసరి యింటికి వచ్చేయండే రాజూ! నుభ్బుమ్మా వాళ్ళు వదిలని వాళ్ళింటికి తీసుకురమ్మని పిలుస్తారేమో, పిచ్చి మొహంలా వెళ్ళకు. “మీరే రండి మా యింటికి” అని చెప్పు” అంటూ హెచ్చరించింది.

మేం ముందుకు వస్తుంటే వెనుక నుంచి కృష్ణ స్వరం మెల్లగా వినిపించింది. “అమ్మా! మంచిబట్టలు, కాస్తో కూస్తో ఆడపిల్లకి ఎంత అవసరమో ఇప్పుడు తెలుస్తోంది.” ఆ మాటలు పలకటంలో, మృదు గంభీరంగా వున్న ఆ స్వరంలో ఏదో బాధ, నిస్సహాయత్వం అంతర్దినమైనట్టు అన్పించిన నేను అనుకోకుండా తల తిప్పి వెనక్కు చూశాను.

కృష్ణ కళ్ళు సర్వం మరిచి రాజానే తనివితీరా చూస్తున్నాయి. ఆ చూపుల్లో తొగిచూస్తున్న ఆపేక్ష నేను గమనించకపోలేదు. ఎందుకో చెప్పలేను. నా ఒంటినిండా కారం రాచుకున్నట్లుగా అయింది. రాజేశ్వరి బాగుంది - ఆ విషయం అందరికంటే ముందుగా నేనే ఒప్పుకుంటా, దాని మీద నాకెలాటి ఈర్ష్యా లేదు. కానీ నేను ఇప్పుడు కట్టుకున్న చీర చాలా అందమైంది.

ఆ చీర కట్టుకున్నప్పుడు నా అందం పదింతలు ఇనుమడిస్తుంది సాధారణంగా ఎలాంటి చీర అయినా నేను కట్టుకోవటంతో దానికి అందం వస్తు కానీ యీ చీర నాకే ఓ విధమైన అందం తెచ్చి పెట్టిందని చాలా మంది ఎన్నో అనగా వినాను.

ఏనాడో చీర విషయం వట్టించుకోని నాన్నగారు కూడా కట్టుకున్నప్పుడు “ఇది నీకు చాలా బాగుంధమ్మా” అని కాంప్లిమెంటు ఇచ్చాడు.

అందరి దృష్టిని అలా ఆకట్టుకున్న అపురూపమైన యీ చీర కృష్ణ కాస్త కూడా కదిలించకపోవటంతో నాకు ఒళ్లు మండింది.

నాకు తెలియకుండానే మనసు రోషంతో కరకరలాడింది.

“అనలయినా ఈ పల్లెటూరి వెర్రిబాగులవాడికి ఏం తెలుసులే... మొహం” అని విసురుగా తలతిప్పుకుని నన్ను నేను మనసులో నిర్లక్ష్య తీసిపారేస్తున్నట్టుగా ఈనడించుకుని నన్ను నేనే వూరడించుకున్నాను.

13

మేం వెళ్ళేసరికి పేరంటం మొదలైపోయింది. అక్కడ కూర్చున్న ఆడవాళ్ళు చూస్తే దాదాపు ఈ ఊళ్ళో వున్న ఆడ జనాభా అంతా అక్కడే వున్నట్టు తోచే నాకు. అందరూ గోలగా, బిగ్గరగా మాట్లాడుకుంటున్నారు. కూర్చోవటానికి లేనందువల్ల కొంత మంది నిలబడి వున్నారు. నడవలా వున్న ఆ జాగా యిరువండుటం వల్ల ఆడవాళ్ళంతా యిరుక్కుని కూర్చోవటం వల్ల కదిలే లేకపోవటంతో పిల్లలు కొంత మంది చిరాకుపడి ఏడుపులు లంకించుకునే పెద్దవాళ్ళు సముదాయించాలని చూస్తున్నారు. కానీ సాధ్యం కావటంలేదు. యేడుపులు వాళ్ళవిగానే వున్నాయి. వీళ్ళ మాటల ధోరణి వీక్షిడిగానే వుంది.

గర్భవతి అయిన కర్ణంగారి అమ్మాయి కొత్తచీర కట్టుకుని తలతిప్పులు పెట్టుకుని, ఒంటినిండా మోయలేకుండా వుండా అన్నింటినినీ రాళ్ళపై పెట్టుకుని ధగధగా కాంతులీనుతూ కుర్చీలో కూర్చుని వుంది.

ముగ్గురు వయసు మళ్ళీన ముత్తయిదువులు హారతి పళ్ళెం పట్టుకుని కెదురుగా నిలబడ్డారు. ఆ ముగ్గురిలో సన్నగా, బిక్కు పలచగా పేదరాలులాంటి చీర కట్టుకుని వున్న ఒకావిడ మంగళహారతి కాబోలు పాట ఎత్తుకుంది.

ఆవిడ పాట విన్నించగానే ఒకే ఒకనిమిషం సూది క్రిందపడినా విప్పించే నిశ్శబ్దం అయింది. అంతే మరో రెండు నిమిషాల్లో మళ్ళీ మాటలు, కం పలకరింపులు, పిల్లల ఏడుపులు, సముదాయంపులు ప్రారంభమైనాయి.

అంతవరకూ ఆవిడని పాటపాడమని కోరి, పాడితేగాని వీలేదని బలవంతం చేసిన వాళ్ళవరూ ఆవిడ పాటని వినడం లేదని నేను గమనించాను. అదే నాలాటిది అయితే చురచుర చూసి ముఖం మాడ్చుకుని, ముక్కుమీదకి కోపం తెచ్చుకుని, టక్కున పాట ఆపేసి వుండేది.

కానీ ఆ పాటపాడే ఆవిడ మహా ఓపికమంతురాలుగా వుంది. ఏదయినా పని మొదలు పెడితే దాని చివరికంటా సాధించి. నరంలా సాగే స్వభావం కలదేమో, ఏవరూ వినకపోయినా అందరూ వింటున్నంత శ్రద్ధగా కంఠంయెత్తి తన మానాన తను పాడుకుంటూనే వుంది.

చోటులేక గుమ్మందగ్గరే నిలబడిపోయిన మమ్మల్ని చూడగానే కర్ణం గారి భార్య కాళ్ళకడియాలూ, గొణ్ణెపు గొలుసులూ కణకణ లాడించుకుంటూ వచ్చి- “అదేమిటే రాజూ! పరాయిపిల్లలా అక్కడక్కడో నిలబడిపోతావు యింత మోహమాటం గలదానివి రేపు పెళ్ళయితే ఎలాగే తల్లి - ఇలా రండి- అంటూ మమ్మల్ని తన వెంట తీసుకువెళ్ళి కుర్చీ దగ్గరగా కూర్చుని వున్న యిద్దరు ఆడపిల్లల్ని భుజం తట్టి, “మీరు కాస్త అటు సర్దుకోండి కోడలు పిల్లలూ” అంటూ వాళ్ళని లేపి మమ్మల్ని కూర్చో పెట్టింది.

పేరంటానికి వచ్చిన వాళ్ళల్లో చాలా మంది కళ్ళు నా మీదనే కేంద్రీకృతమై వున్నట్టు నేను కనిపెట్టకపోలేదు. కానీ అదేం గమనించని ముగ్గురాలిలా రాజేశ్వరితో మాట్లాడటం ప్రారంభించాను.

ఒక పిల్ల మా కాళ్ళకి పసుపు రాసింది. మరో అమ్మాయి నుదుట బొట్టుపెట్టి, కంఠానికి గంధం వూసింది. ఒక వయసులో వున్నావిడ అదేదో ఘాటు వాసనగల సెంటుకలిపిన పన్నీరు జోరుగా మామీద చిలకరించింది.

ఎవరో రాజేశ్వరిని పాటపాడమని కేకపెట్టారు. ఇంకో యిద్దరు బలపరిచారు. రాజేశ్వరి మొహమాటంగా, అయిష్టంగా, అభ్యంతరంగా తల వూపింది.

“పాడవే రాజూ ఏమిటి మరో బ్రతిమాలించుకుంటున్నావు?” కర్ణం గారి భార్య ఆజ్ఞాపించింది.

“వచ్చా నీకు? అన్నాను రాజేశ్వరి వైపు చూస్తూ.

“అంత బాగా రాదు!” నసిగింది రాజూ.

చివరికి అందరూ పట్టుపడితే, తప్పనిసరిగా రాజూ గొంతు సవరించుకుంది. నాకు దానిమీద భలే జాలివేసింది. పాపం! చిట్టి గంగిగోవులాటి మనిషికదా, నలుగురుకలిసి ఏ పనిచేయమన్నా చేసిస్తుంది. కాదనే సాహసం దానికి లేనేలేదు. ఇప్పుడు వీళ్ళంతా పాడమన్నారు కదా అని వచ్చినా, రాకపోయినా, గొంతు వణికినా,

ఏదో పాదాననిపించుకుంటుందే తప్పు, మానదు. ఇలాటి గంగిగోవుల్లాంటి వాళ్ళ జీవితంలో ఎంత కష్టం! బలహీనతని ఆధారంగా చేసుకుని నలుగురూ పట్టె ఎక్కాలని చూస్తారు.

మరోసారి గొంతు సవరించుకున్న రాజేశ్వరి “సావిరహే తవదీనా” అంటే ఎత్తకుంది.

నేను ఉలిక్కి పడ్డాను, అందరూ మాటలు ఆపేసి వింటున్నారు. ఆశ్చర్యంతో కళ్ళు పెద్దవి చేసి మోకాలిమీద గడ్డం ఆస్తుకుని క్రిందికి వస్తూ పాడుతున్న రాజేశ్వరినే చూస్తున్నా!

ఎంత కమ్మటి కంఠం! తీగిలా వుంది. మృదువుగా, మధురంగా వున్న కంఠములో ఆ మాటలు పలకటంలో భావస్ఫూర్తి నిండుగా వుంది.

క్షణసేపు నేను సర్వం మరచి రాజేశ్వరి పాటలో లీనమయి పోయాను. పాట అయిపోయింది. నేను చప్పట్లు కొట్టబోయాను. రాజేశ్వరి చప్పున నా చేతుల పట్టుకుని ఆపేసింది. ఇద్దరం ఒకళ్ళముఖంలోకి మరొకరం చూసుకున్నారు.

“ఇంత బాగా పాడతావని నేను కలలో కూడా అనుకోలేదు” అన్నాను. ఆశ్చర్యం దాచుకోలేని కంఠంతో.

రాజేశ్వరి నా చేయి నాకు వదిలేసింది.

పేరంటం అయిపోయింది.

అందరికీ చలిమిడి వుండలూ, లడ్డూలు, శనగలు, తమలపాకుల పంచిపెట్టారు.

“నాకు పెట్టరా? మాకు పెట్టండి ఏమండీ మా చెల్లెలికండీ” అని అడుగులడ్డూలు పంచిపెడుతున్న కర్ణంగారి భార్యని పిల్లలంతా ఎగిరిగిరి పీకినంత వుండే చేశారు. నాకు నవ్వు వచ్చింది. విచిత్రంగా కన్పించింది కూడా. నావి, తన కలిపి రాజేశ్వరి వెంట తెచ్చుకున్న గజం గుడ్డలాటి జేబురుహులతో మూటకట్టుకుంది.

చాలా మంది నా చుట్టూ, రాజేశ్వరి చుట్టూ గుమిగూడారు.

కొంతమంది రాజేశ్వరిని, “మీ వదివటగా” అని అడిగారు. “ఈ చీర అమ్మాయిదా?” రాజేశ్వరి చీర పరీక్షిస్తూ అడిగారు.

రాజేశ్వరి సగర్వంగా ఔను అన్నట్టు తలూపింది.

కొంత మంది నా చీర కూడా పరీక్ష చేసి “ధర యెంత?” అన్నారు. నా తెలియదన్నాను. నిజంగానే నాకు తెలియదు. చాలా వుంటుందనుకున్నాను. మరే

వుంటుందో అంచనా వేశారు. మరి కొంతమంది “ఉంటారా పదిరోజులు” అంటూ పలకరించారు. ఇంకా కొందరు, “మా ఇంటికి రండి” అంటూ ఆహ్వానించారు. చాలా ప్రశ్నలకి నా తరపున రాజేశ్వరి జవాబు ఇచ్చింది.

కర్ణంగారి భార్య నా జబ్బు పట్టుకుని, నలుగురైదుగురు పెద్దవాళ్ళ దగ్గరకు తీసుకెళ్ళి “మన హనుమంతు కూతురు” అంటూ చూపించింది.

నా మనసు పురివిప్పిన నెమలిలా అయింది. ఇన్ని సంవత్సరాలకి మెట్టమెదటిసారిగా నాకెంతో ప్రിയమైన మా నాన్నగారి కూతురుగా నేను నలుగురిలోనూ చెప్పుకోబడ్డాను, గుర్తించబడ్డాను. నాకు చాలా ఆనందం వేసింది తీరిన కోరికేమో అని భయపడ్డ నాకు ఆ కోరిక తీరింది.

చాలా సేపయింది. పేరంటానికి వచ్చిన వాళ్ళలో చాలామంది వెళ్ళిపోయారు.

రాజేశ్వరి, నేను వచ్చేస్తుంటే, కరణంగారి భార్య రాజుని వెనక్కు పిలిచి, యింకా కొన్ని లడ్డూలు, చలిమిడి వుండలు, అరటిపళ్ళు ఇచ్చి “కృష్ణుడికి పెట్టవే రాజా! వాడి మధ్య ఆ తోట హడావుడిలో పడి మరీ బొత్తిగా మా యింటికి రావటం మానేశాడు. అమ్మమ్మకి కోపం వచ్చిందని చెప్పు” అంది. రాజేశ్వరి అవికూడా మూటకట్టుకుని అలాగే అన్నట్టు తలూపింది.

“వెళ్ళేలోపల ఈ అమ్మాయి, నువ్వు ఒకసారి మా యింటికి భోజనానికి రండి. నేను మళ్ళీ కబురుచేస్తాలో” అంది.

రాజేశ్వరి మళ్ళీ తలూపింది.

ఆవిడ వీధి వాకిలివరకూ వచ్చి మమ్మల్ని సాగనంపింది.

మేం యింటికి వస్తుండగా దోవలో యిద్దరు ముగ్గురు వాళ్ళ యిళ్ళకి రమ్మని పిల్చారు.

రాజేశ్వరి ఆగకుండానే, నడకని మరింత వేగం చేస్తూ “యిప్పుడు కాదు, రేపు వస్తాం” అని నమ్రతగా మర్యాదగా జవాబు ఇచ్చింది.

ఇంటి గుమ్మంలో అడుగు పెడుతుండగా - నేను కావాలనే కాస్త వ్యంగ్యంగా, హేళనగా, రాజా! మీ అన్నయ్య పని భలే బావుందే, చీరా, జాకెట్టు కట్టుకుని, పేరంటానికి వచ్చే ప్రయాస లేకుండానే లడ్డూలు కొట్టేశాడు” అన్నాను.

రాజేశ్వరి అదిరిపడిన దానిలా నావైపు తిరిగింది, అర్థంగాని దానిలా చూసింది. నామాటలతో రాజేశ్వరి చివుక్కుమన్న మనసు కళ్ళలో స్పష్టంగా ధ్రువీభవించింది.

నేను కొంటితనం తెచ్చి పెట్టుకుంటూ, “నాకు తెలుసులే-కర్ణంగారి భార్య మీ అన్నయ్యకి వాయిదా ఇవ్వడం నేను చూశాలే” అన్నాను.

రాజేశ్వరి చిన్న బుచ్చుకున్న ముఖంతో అంది.

“ఛ ఛ అదేం కాదు, వాళ్ళకి అన్నయ్య కొడుకుతో సమానం. క్రింద సంవత్సరం వాళ్ళ ఇంట్లో అందరికీ అమ్మవారు అయితే అన్నయ్య యెంత చేశా తెలుసా? ఏ బంధువులు, ఏ స్నేహితులూ చెయ్యనంత సాయం చేశాడు. అది ఆ కృతజ్ఞత చాలా వుంది. అదే కాదు, పూరి విషయాల్లో కూడా కష్టంగా అన్నయ్య చాలా సాయంగా వుంటాడు. వాళ్ళింట్లో ఏం చేస్తున్నా ఆవిడ అన్నదా ప్రత్యేకంగా పంపిస్తుంది.” ఇద్దరం ఇంట్లోకి వచ్చేయడం వల్ల నాకు ఎలాటి కామం చేయడానికి అవకాశం చిక్కలేదు.

మేం యింట్లో అడుగు పెట్టేసరికి ముందు గదిలో అత్తయ్య గుమ్మం దగ్గర కూర్చుని అరటికాయలు తరుగుతోంది.

కృష్ణ ఆవిడ కెదురుగావున్న మంచం మీద వెళ్ళికిలా పడుకుని, తల క్రింద చేతులు పెట్టుకుని, పై కప్పుతేసి గూస్తూ దీర్ఘంగా ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు. తరుగుతున్న అత్తయ్య కూడా సీరియస్ గా వుంది.

వాళ్ళ ధోరణి చూస్తే తల్లి కొడుకులు యిద్దరూ అప్పటివరకూ ఏదో నా సీరియస్ గా అయిన విషయం చర్చించుకుని, పరిష్కార మార్గం తోచని వాళ్ళ గంభీరంగా ముఖంగా వున్నారు.

మా అడుగుల చప్పుడు విని అత్తయ్య తలెత్తి చూసింది.

కృష్ణ తలతిప్పి చూశాడు.

ఈ సారి అతని చూపులు క్షణంలో సగంసేపు నా మీద స్థిరంగా నిల్చి మళ్ళీ అంతలోనే అది నిజమా లేక భ్రమా అన్నించేటంత వేగంగా అంతలోనే మళ్ళీ రాజేశ్వరి మీదకి తిరిగిపోయినాయి.

అత్తయ్య మాతో ఏం మాట్లాడలేదు.

పేరంటం గురించి విశేషాలేమీ అడగలేదు.

మమ్మల్ని చూడగానే ముక్కలు తరిగిన గిన్నె కత్తిపీట తీసుకుని లేచి రోమ్ వెళ్ళిపోయింది.

కృష్ణ లేచి కూర్చున్నాడు.

రాజేశ్వరి వెళ్ళి అతను కూర్చున్న మంచం మీదనే జేబురుమాలు మూటట్టు కట్టంగా భార్య అన్న మాటలు చెప్పి ఆవిడ యిమ్మన్నవి యిచ్చింది. కృష్ణ బిడ్డలా మాత్రం తీసుకుని మిగతావి వద్దని తిరస్కరించాడు.

నేను బట్టలు మార్చుకోటానికి గదిలోకి వచ్చాను.

ముక్కాపీటమీద పెట్టివున్న లాంతరు తీసుకుని పెట్టెలోంచి. వాయిల్ టీ సెడుకుందామని వెళ్ళిన నేను పెట్టెమీద నా వెంట తెచ్చుకున్న ఓమెన్ ఆండ్ కోమ్ మాగజైన్ వుండటంతో అది తీసి యధాలాపంగా ప్రక్కన మంచంమీద వేసి పెట్టె తెరవబోయాను.

మంచంమీద విసిరినట్టుపడిన ఆ మాగజైన్ తెరిచినట్టుగా, పరిచినట్టుగా పడింది. అది మధ్యపేజీ, ఆ పేజీలో సీరియల్ వుంది. ఈ మాగజైన్ సరిగ్గా నేను పూర్తి బయలుదేరబోతుండగా ఆ రోజే వచ్చింది. అందులో రెండు మంచి ప్రేమకథలు సీరియల్ గా వడుతున్నాయి. వాటిని చదవటానికి వ్యవధి లేకపోవటంవల్ల నేను పెట్టెలోపెట్టి వెంట తెచ్చుకున్నాను.

అవి ఈ మధ్యాహ్నం చదువుదామని పెట్టెలోంచి తీశాను. కాని వీలు పడలేదు. పేరంటానికి వెళ్ళేటప్పుడు పెట్టెమీద పడేసి వెళ్ళిపోయాను.

ఆ పత్రికవాళ్ళు ఆ సీరియల్ కి మంచి అద్విష్టచేత నిజమైన ఫోటోలా అన్వంత మహిళా బొమ్మలు వేయస్తారు. పురుషులు, ముఖ్యంగా ప్రేమికులు ఒకరి చేరువగా మరొకరు గుండెలమీద ముఖం దాచుకున్నట్టు ఒకరి భుజం మీద ఇంకొకరు తల ఆనించుకున్నట్టు ఈలాటి బొమ్మలు వుంటాయి. ఈ సీరియల్ పడిన భాగంలో పరిగ్గా ఆ బొమ్మలు వున్నంత మేరా ఎవరో జాగ్రత్తగా కత్తిరించి పారేశారు. నేను మాగజైన్ చేతిలోకి తీసుకుని చూశాను. ఆ పుస్తకంలో అలా స్త్రీ పురుషులు సన్నిహితంగా వున్నట్టున్న నాలుగు పెద్ద బొమ్మలూ లేవు. నాకు ఏడుపు వచ్చినంత వుంది. అసలు నిజం చెప్పాలంటే ఆ కథలకంటే ఆ బొమ్మలు నాకెంతో యిష్టం. ఏంటో అందంగా వుంటారు వాళ్ళు! వాళ్ళ ముఖాల్లో భావం చెప్పలేనంత ఆపురూపంగా వుంటుంది. వారు చేసివుంటారీవని! క్రిందపెదవి గట్టిగా పళ్ళతో నొక్కిపట్టి ఆలోచించాను. ఏదై వుంటారు? నాకు వెంటనే తోచలేదు. ఈ బొమ్మలవల్ల ఎవరికి నష్టం కలిగింది? ఏం బాధ వచ్చింది వాళ్ళకి.

హఠాత్తుగా నాకు గుర్తుకు వచ్చింది.

అత్తయ్యకి ఇంగ్లీషు రాదు.

పిల్లలు, రాజేశ్వరి నాతో పేరంటానికి వచ్చేశారు.

ఇక మిగిలినవారు.

కృష్ణ!

నా మొహం జేపురించింది.

నాకు చాలా రోపం వచ్చింది.

ఎందుకు చేశాడీవని? బ్రూట్, ఇప్పుడే తేల్చుకోవాలి.

లాంతరు ఆ పుస్తకం చెరో చేత్తో పుచ్చుకుని వెనక్కి తిరిగిన నా బయటనుంచి “వదిలా! బట్టలు మార్చుకున్నావా? నేను రానా? లోపలికి... అన్న రాజేశ్వరి కంఠం వినిపించింది..

“రా!” అన్నాను. దగ్గరగా వేసి పున్న తలుపులని తోసుకొని రాజేశ్వరి లోపలి వచ్చింది.

లోపల అడుగు పెడుతూనే అదోలా నిలబడిన నన్ను చూసి “అదేమి అలా వున్నావే? ఏమైంది?” అంది.

“ఇలా రా నా దగ్గరకి” పిల్చాను.

దగ్గరగా వచ్చింది.

“చూడు మీ అన్నయ్య చేసిన పని?” అన్నాను పుస్తకం చూపిస్తూ.

రాజేశ్వరికి అర్థంగాలేదు.

నేను వివరంగా చెప్పా.

“అరే! యిదేమిటి? అన్నయ్య ఎప్పుడూ అలా చేయడే” అంది అపనవ్వుతో చూస్తూ.

“చేస్తాడనటానికి ఇంతకంటే మంచి నిదర్శనం ఏం కావాలి అన్నాను.

“అన్నయ్య కారణం లేందే ఏ పనీ చేయడే” ఇంకా నమ్మనట్లు అంది.

“కారణం లేకపోవటమే? ఉందిగా” అన్నాను.

“ఏమిటది?”

“నేను యిక్కడికి రావటం యిష్టం లేదని మొదటి రోజునే నా కనిపించింది.

“ఛ, ఛ అదేం కాదు. ఉండు నేనిప్పుడే అడిగివస్తా” రాజేశ్వరి వేగం వెళ్ళబోయింది.

నేను చెయ్యిపట్టుకుని ఆపేశాను. “ఆగు నువ్వెందుకు? నువ్వువద్ద నా అడుగుతా. అసలతని ఉద్దేశం యేమిటో నేనే తెల్చుకుంటా. మూర్ఖులకి భయం అమాయకురాలిని కాదు, నేను” అన్నా.

రాజేశ్వరి నాలాగే పెదవి కొరుక్కుంటూ నిలబడిపోయింది. నేను పిట్ట చీర భద్రంగా మదతపెట్టి పెట్టెలో వేశాను. రాజేశ్వరి కూడా బట్టలు మార్చుకుని ఇద్దరం బయటికి వచ్చాం, నేను చేత్తో పుస్తకం పట్టుకునే యివతలికి వచ్చాను.

కృష్ణ ముందు గదిలో లేడు, వాకిట్లోనూ లేడు, వంట యింట్లోనూ కనిపించలేదు.

“ఏదీ? అన్నా నాకు ఇప్పటికప్పుడు అదేదో తేల్చుకుంటేగాని పూపిరి సరిగ్గా ఆదనంత ఆవేశంగా వుంది.

“అమ్మా! అన్నయ్యేదీ?” రాజేశ్వరి తల్లిని అడిగింది.

“దాగ్గీ అవుని చూసిరావటానికి వెళ్లాడు. ఏం? ఎందుకు?” అంది రాజేశ్వరి మాట్లాడలేదు.

అత్తయ్య కూర వేయించే పనిలోవుంది.

నేను దొడ్లోకి వచ్చాను. రాజేశ్వరి నా వెనకే రాబోయింది. నేను వద్దని వారించాను. దొడ్లంతా చీకటిగా వుంది. గొడ్డపాకలో కృష్ణ పెట్టిన లాంతరు కొద్దిగా ఇటువైపుకి కాంతిని ప్రసరింపచేస్తూ మార్గం కన్పించేలా చేస్తోంది.

నేను మెల్లగా పాక దగ్గరకు వెళ్ళాను. కృష్ణ ఆవుకి, గేదెలకి గడ్డి వేస్తున్నాడు. నేను ఆక్కడే నిలబడ్డాను. నేను వచ్చినట్లు అతనికి తెలియనే తెలియదు. గడ్డి వేయటం అయింతర్వాత రేపోమాపో ఈనటానికి సిద్ధంగా బరువుగా, భారంగా వున్నట్లున్న ఆవుని గంగడోలు నిమిరాడు. చివరికి వెళ్ళటానికి ఉద్యుక్తుడవుతూ, లాంతరు తీసుకుని యిటు తిరిగిన వాడల్లా చీకట్లో కన్పించి కన్పించనట్లు తెల్లచీరతో నిలబడివున్న నన్ను చూసి ఉలిక్కిపడి ‘ఎవరు?’ అన్నాడు.

“నేనే” అన్నాను. నాలో కోపం, ఆతిశయం, అహంకారం అంతా ఆ నేనే అనటంలో చూపిస్తూ.

నా కంఠస్వరం వినగానే అతను కొంచెం వెనక్కి తగ్గాడు. “చీకట్లో యిక్కడి కెందుకు వచ్చావ్?”

“దీని ఉద్దేశ్యమేమిటో కనుక్కుందామని” చేతిలో పుస్తకం చించిన చోట తెరచి అతనికి కన్పించేలా ముందుకు పెట్టాను. లాంతరు ఎత్తి పట్టుకోవటం వల్ల కృష్ణ ముఖం నాకు స్పష్టంగా కన్పిస్తూనే వుంది. నేను ముందుకు పట్టుకున్న పుస్తకం చూడగానే అతని ముఖంలో చిత్రవిచిత్రమైన భావాలు కదిలివాయి. అది రెప్పపాటుమాత్రమే. ఆ తర్వాత ఆ ముఖం ఎలాటి భావం లేకుండా నిర్లిప్తంగా వుండిపోయింది.

చాలా నిదానంగా, మృదువుగా, గంభీరంగావున్న స్వరంతో పలికాడు. “చూడు మీనా, నువ్విక్కడ నాలుగురోజులపాటు సరదాగా గడపటానికి వచ్చావని నాకు తెలుసు. దానికి మాకెవరికీ అభ్యంతరమూలేదు పై నుంచి మేమంతా ఎంతో

అనందించాం కూడా. నువ్వు సరదాకి, కాలక్షేపానికి వచ్చి వెళ్ళిన ఈ సమయంలో ఒక్కరి మనసుమీదా ఎలాటి విపరీతమైన ముద్ర వేయకూడదు. ఆ పుస్తకం ఇంత క్రితం గదిలో చూడగానే నా కెలాగో అనిపించింది. అది చదవకూడదు కాదు. అవి అసభ్యంగా జుగుప్సాకరంగా వున్నాయనీ నేను అనటం లేదు.

“మరి ఎందుకు చించావ్?”

“రాజు గుర్తుకు వచ్చింది. వయసులో వున్నప్పిల్ల. దాని పూహలకి ఆలోచనలు ఆ బొమ్మలు ఎలా రెచ్చగొడతాయో కాస్త పూహించేసరికి నాకు చెప్పలేనంత విచిత్రం వేసింది. నీ సంగతి వేరు. చిన్నప్పటినుంచీ అంతో యంతో అలాంటి పుస్తకాల చూడటానికి అలవాటుపడిన నీకు అంతగా ఏమీ అనిపించకపోవచ్చు. నా చెల్లెల్లా వేరు, పిల్లలకి వయసువచ్చినా ఇబ్బందుల్లోపడి పెళ్ళి చేయలేని పెద్దవాళ్ళు వయసు వాళ్ళలో యెలాంటి వికారం రేకెత్తించకుండా జాగరూకత వహించేవాళ్ళా కూడా తీసుకోవాలి. నేను చేసినది పొరపాటే, ఆ పుస్తకం ఖరీదు నాకు తెలుసు ఇచ్చేస్తాను, నువ్వు హైదరాబాద్ వెళ్ళగానే మరోటి కొనుక్కో దీన్ని గుట్టె యింకెలాటి గొడవా చేయవద్దు దయయించి.”

నేను అలాగే నిలబడ్డాను. అంతో యంతో విచక్షణాజ్ఞానం గల నా బుద్ధి అతను చెప్పింది సబబుగానే తోచింది కానీ అతను చెప్పింది మారు మాట్లాడకుండా వప్పుకోవాలంటే అవమానంగా కూడా తోచింది.

అందుకే వెక్కిరింతగా అన్నాను. “రాజుకి ఏమైనా అనిస్తుందనా? బొమ్మలు చూడగానే ఆ వికారంలాటిదేదో నీకే కలిగిందా?”

వెళ్ళబోతున్న కృష్ణ చటుక్కున ఆగి నావైపు చూశాడు. అతని ముఖం కఠినమారింది. ఎర్రబడింది కూడా.

క్షణంసేపు సూటిగా, రెప్పవాల్చకుండా నా కళ్ళలోకి చూసి “నీ యింట్లో ఎలాగయినా అనుకో” అన్నాడు.

ఆ అనటంలో నిర్లక్ష్యం, లెక్కలేని తనం నా అహంకారాన్ని, ఆత్మశ్రద్ధాను కాటువేశాయని వేరే చెప్పనవసరం లేదనుకుంటాను.

కృష్ణ నా సమాధానం కోసం ఆశించకుండా లాంతరు అక్కడ పెట్టిపోయాడు.

చీకట్లో అదృశ్యమైపోతున్న అతనివైపు పరీక్షగా చూస్తూ నేను కృష్ణ నిలబడిపోయాను.

పరధ్యానంగా నిలబడిన నా దగ్గరికి రాజేశ్వరి గబగబా వచ్చింది.

నా చెయ్యి పట్టుకుంటూ, “వదినా? అన్నయ్య ఏమన్నాడు?” అంది.

“ఏమీ అనలేదు” అన్నాను.

రాజేశ్వరి లాంతరు తీసుకుంది.

ఇద్దరం బయటకి వచ్చేస్తుండగా రాజేశ్వరి అడిగింది “అడిగావా నువ్వు!”

“పుస్తకం చూడగానే అతనికి ఏదో వికారం లాటిది కలిగిందట.”

“వికారమా?” అంది రాజేశ్వరి.

“ఔను వికారమే.”

రాజేశ్వరి నావైపు చూసింది.

రాజేశ్వరి ముఖం చూడగానే నేను ఫక్కున నవ్వాను. రాజేశ్వరి కూడా బలవంతంగా నవ్వింది. ఇద్దరం లోపలికి వచ్చాం.

పెరటి గుమ్మం దగ్గర మా కెదురైన కృష్ణని చూడగానే నేను నవ్వు ఆపేసి ముఖం సీరియస్‌గా పెట్టుకున్నాను.

15

మేం భోజనానికి కూర్చోబోతుండగా, కృష్ణ “అమ్మా! రాజుకి దిష్టి తీయమని చెప్పాను, తీశావా!” అని అడగటం విన్నించింది.

“లేదురా! మర్చిపోయాను” అంటూ అత్తయ్య మా యిద్దర్నీ పిలిచి ముందు నాకు తీసి, తర్వాత రాజేశ్వరికి తీసింది.

లాంతరు వెలుగులో ఆవిడ ముఖం దుఃఖాన్ని అణచుకుంటున్నట్టుగా బాధని దిగమింగుతున్నట్టుగా కన్పించటం గమనించిన నేను చకితురాలిని అయ్యాను.

పిల్లలందరం భోజనం చేశాం.

కృష్ణ మాతో యెప్పుడూ రాదు. అతను, అత్తయ్య కలిసి తినటం అలవాటు.

భోజనాలు కాగానే ముందుగదిలో పక్కలు పరుచుకున్నాం. పగలంతా ఆడి ఆటోపియన్ పిల్లలు అంతలోనే నిద్రపోయారు. రాజేశ్వరి యింకా పడుకోవటానికి రాలేదు.

నిద్రపట్టని నేను అలాగే చూస్తూ పడుకున్నాను.

వంటగదిలోంచి అత్తయ్య స్వరం దిగులుగా, మెల్లగా, బాధగా ఏదో అనటం విన్నించింది.

కృష్ణ కంఠం దానికి జవాబుగా స్థిరంగా, నిశ్చయంగా పలికింది.

“ఆ అమ్మాయి వున్న నాలుగురోజులూ నువ్వు ఇలాంటి విషయం ఎత్తవద్దమ్మా. అయినా దిగులు పడినంత మాత్రాన జరిగేది ఏముంది నున్నానుగా ఆ విషయం నాకు వదిలేసి నువ్వు మర్చిపో, నువ్వు నిశ్చింతగా ఉన్నావు.”

ఆ తర్వాత వాళ్ళు ఆ సంభాషణ ఆట్టే పొడిగించలేదు.

నేను చాలాసేపు ఆలోచించాను.

ఏమైంది? అత్తయ్య ఎందుకు దిగులుపడుతోంది? ఏమిటా విషయం?

ఏదై వుంటుంది? రాజుని అడిగితే చెబుతుంది నిజమే. కానీ తెలుసుకోవాలంటే నేనే చేయగలను? నాలుగు రోజులు సరదాగా గడిపి వెళ్ళటానికి వచ్చాను. విషయం నేను మర్చిపోకూడదు.

ఆలోచనలు బలవంతంగా వదిలించుకుని నిద్రకి ఉపక్రమిస్తూ ఉన్నాను.

మెల్లగా నాకు నిద్రపట్టేసింది.

రాజేశ్వరి ఎప్పుడు వచ్చి నా పక్కన పడుకుందో నాకు తెలియనే తెలియదు.

16

గాఢనిద్రలో వున్న నాకు ఎవరో తట్టి లేపినట్టే మెలకువ వచ్చింది. పడి కళ్ళు తెరిచి చుట్టూ చూశాను. క్షణంసేపు నేను అపరిచితంగా వున్న పరిసరాలలో ఎందుకు వున్నానో నాకు అర్థంగాలేదు. తర్వాత మెల్లగా తెలిసింది. -నేను వున్నది నిమ్మలూరు అని. యిది అత్తయ్య యిల్లని! తల్లి గుండె చల్లబడింది. నిదానంగా మళ్ళీ చుట్టూ చూశాను అందరూ మంచి వున్నారు.

ఒక్కోసారి యిలా నిద్రలో చటుక్కున లేచి కూర్చోవటం నాకు అలవాటే. చేతికి వాచీ లేకపోవటం వల్ల టైమెంతయిందో తెలియలేదు. ఇదే మా ఇంట్లో అయితే తలతిప్పి కుడివైపుచూస్తే నా మంచం ప్రక్కనే వున్న రోజ్ పుడ్ టేబిల్ మీద రెండు పిట్టలు చెరోవైపు నిలబడి ముక్కులతో పట్టుకున్నట్టున్న అందమైన గదియే. రేడియం డయల్ తో నేను కళ్ళు తెరవగానే టైమ్ చెప్పటానికి సిద్ధంగా నిలబడి టీక్ టీక్ మంటూ వుండేది. అది గాకుండా నైట్ గౌనుతో నిద్రపోవటానికి అలవాటైన నాకు ఈ నూలు చీర ఎంత మెత్తగావున్నా, ఏమిటో గుడ్డలమధ్య చుట్టూ వున్నాయిందిగానే వుంది.

ఓ ప్రక్కకి తిరిగి చెంపకి చేయి ఆనించుకుని పడుకుని నా ఆలోచనల సదీగందంలోకి మెల్లమెల్లగా జారుతున్న నాకు హఠాత్తుగా, నిశ్శబ్దాన్ని చీల్చుకుంటూ దూరంనుంచి “అంబా” అని అవు అరవటం వినిపించింది.

ఆ అరుపు మామూలు అరుపులా లేదు.

ఆక్రందనంలా వుంది.

ఆవదలో నిలబడి ఆవులకోసం ఎలుగెత్తి అరుస్తూ పిలిచిన పిలుపులా వుంది. రాజేశ్వరి నిశ్శబ్దాన్ని చీల్చుకుంటూ వచ్చిన అరుపుకి నా గుండెలు ఎక్కువగా కయినాయి.

మరోసారి, వెంటవెంట రెండుసార్లు వినిపించింది.

అవతలిగదిలో గాఢనిద్రలో వున్న కృష్ణ మంచం మీద అటూయిటూ కదిలిన వప్పుడు వినిపించింది.

మరోసారి ఆవు అరుపు వినిపించింది.

కృష్ణ చప్పున లేచి యివతలికి వచ్చాడు. మేం పడుకున్న గదిలో మూలగా పెట్టివున్న లాంతరు తీసి, దాని వత్తి ఎక్కించి పరుగులాటి నడకతో బయటికి వెళ్ళిపోయాడు.

నేను కళ్ళు తెరిచి అతన్ని గమనిస్తున్నానన్న సంగతి అతనికి తెలియదు.

దొడ్లోకి వెళ్ళిన పదినిమిషాలకి కృష్ణ “అమ్మా-రాజూ” అని బిగ్గరగా పిలవటం వినిపించింది.

నేను చటుక్కున లేచి కుర్చున్నాను.

అత్తయ్య కదులుతూ లేచి కూర్చుని వున్న నన్ను రాజేశ్వరి అనుకుని “రాజూ! అత్తయ్య పిలిచినట్టుందేమిటమ్మా? పిలిచాడా నన్ను” అంది.

“అవునత్తయ్యా. ఆవు అరుస్తోంది, కృష్ణ లేచాడు, పిలుస్తున్నాడు మిమ్మల్ని” అన్నాను.

“అవునా! అయ్యో ఆవు యీనిందేమో” అంటూ అత్తయ్య కూడా లేచి దొడ్లోకి వెళ్ళింది.

నాకిక పడుకోబుద్ధి కాలేదు.

రాజేశ్వరిని తట్టి లేపాను.

మా మాటలకి మధూ కూడా లేచాడు. ముగ్గురం కలిసి దొడ్లోకి వెళ్ళాం. బయట తెలతెలవారుతోంది. పిట్టలు కిచకిచ లాడుతున్నాయి. తూర్పునంతా

కుంకుమ అద్దినట్లు ఎర్రటి ఎరుపు అలుముకుని వుంది. వెలుగు నీడల్లో ఏడు కాని ఆ మిత్రము వాతావరణం నా కళ్ళకి అహోదంగా, అద్భుతంగా, సర్వం తేదేకంగా అటువైపే చూడాలన్నంత విచిత్రంగా వుంది.

“అక్కయ్యా ఆవు ఊనింది.” మాతో నడుస్తున్నవాడల్లా మధు అని ముందుకు పరుగెత్తాడు.

“ఏ దూడో అదగరా అన్నయ్యని” రాజేశ్వరి కూడా పరుగెత్తింది. వెళ్ళగా, ప్రాగ్గిశనుంచి కళ్ళు తిప్పుకోలేనిదానిలా నడుస్తూ వచ్చిన నేను కె కొద్ది దూరంలో ఆగిపోయి పాక లోపలికి చూశాను.

కృష్ణ అప్పుడే పుట్టిన దూడని పొదివిపట్టుకుని గోళ్ళు గిల్లివేస్తున్నాడు. సంతానాన్ని ఆత్రంగా చూసుకుంటున్న దానిలా ఆవు దూడని నాకుతోంది.

మధు వెళ్ళి కృష్ణ వీపు మీదపడి రెండు చేతులా అతని మెడ మీద పెనవేసి ఉత్సాహం ఆపుకోలేని వాడిలా ముందుకి వెనక్కి వేగంగా పోతూ “అన్నయ్యా మన కొత్త దూడకి ‘మల్లీ’ అని పేరు పెడదామా!” అంటున్నాడు.

మధు వూపుకి ఆగలేని కృష్ణ తనుకూడా ముందుకి వెనక్కి వూగుతూ “బాబూ” ఇన్నేళ్ళకి మనింటిలో కోడెదూడ పుట్టింది” అన్నాడు.

“నిజంగా నా అన్నయ్యా” అంది రాజేశ్వరి పట్టలేని సంతోషంతో.

ఔనే రాజూ, అంది అత్తయ్య.

అందరి ముఖాలు వరుసగా పరిశీలించిన నాకు కోడె దూడ అనే అమ్మ వాళ్ళలో చూసేసరికి ఒళ్ళు మండింది.

ఈ సృష్టికి స్త్రీ పురుషులిద్దరూ సమానమే, ఆదామగా భేదం దానికోసం ఈ ఆధిక్యతలు, అల్పత్వం కేవలం మనుష్యులు కల్పించుకున్నవే. మనుకుటుంబాలలో అదపిల్ల పుట్టిందనగానే అయ్యో అని వుసూరుమనటం, మగిల్ల అనగానే ఆ! ఇలాగే అని సంతోషంతో ఎగిరి గంతులేయడం చాలాసార్లు చూశాను.

స్త్రీ పురుషులలో ఎవరి ప్రత్యేకత వాళ్ళది. ఒకరికి మరొకరికి సామ్యం ఒక విధంగా ఆలోచిస్తే స్త్రీకే బాధ్యత, బిరుపు ఎక్కువేమోనని నాకు అనిపిస్తోంది.

యింతలో కృష్ణ నవ్వుతూ అమ్మా! ఇదంతా నీ మేనకోడలు కాబట్టే వేళా విశేషం. ఎన్నడూ రానివారు వస్తే ఎప్పుడూ జరగనిది జరిగింది అమ్మా.

అత్తయ్యా, రాజేశ్వరి, మధు నావైపు చూసి ఒక్కసారి నవ్వేశారు.

అత్తయ్య ఔనన్నట్టు తలూపింది. రాజేశ్వరి నావైపు ఆపేక్షగా చూసి నేను గంటుపెట్టుకున్న ముఖంతో అన్నాను.

“అత్తయ్యా! నా రాకవల్ల మీ యింటిలో కోడెదూడ పుట్టే భాగ్యం లభించిందని నీ కొడుకు అంటే నేనేం సంబరపడి మురిసిపోను, ఈ సృష్టి కొనసం స్త్రీ యెంత యాతనపడుతుందో, ఆ బాధ్యత యెంత భయంకరమైందో, గుర్తించని మనుష్యులంటే నాకు మహామంట, చెప్పలేనంత చిరాకు. నిజంగా ఆలోచిస్తే మగజాతిలో గొప్పతనం ఏమిటో నాకర్థం కానే కాదు.”

అత్తయ్య నేనేం మాట్లాడుతున్నానో అర్థంగానట్లు అయోమయంగా చూసింది. రాజేశ్వరి నవ్వుతూ అన్నగారివైపు “నువ్వేమంటావ్!” అన్నట్లు చూసింది.

కృష్ణ ముఖం గంభీరంగా మారింది.

స్వరం కూడా గంభీరంగానే పలికింది.

“స్త్రీ సృష్టిని కల్పిస్తుంది నిజమే, కానీ ఆ సృష్టికి పురుషుడు చరిత్రని కల్పిస్తాడు కాబట్టి ఆధిక్యత ఎంత లేదన్నా మగజాతిదే.”

యథాలాపంగా అవువైపు తిరిగిన నాకు హఠాత్తుగా కృష్ణమాటలు వినిపించటం మోసేసినాయి, ఉలిక్కి పడ్డట్టుగా చూశాను.

నేను పుట్టి యిన్ని సంవత్సరాలు అయింది. నేను పొరపాటుగా కూడా ఆడవాళ్ళు ప్రసవించడం గాని, జంతువులు ఈనటంగాని చూడలేదు.

అలాటిది ఈనాడు హఠాత్తుగా ఈ ప్రాతఃకాలవేళ, బైట ప్రకృతి యెంత అందంగా రంగులు సంతరించుకుంటూ, చెప్పలేనంత అద్భుతంగా వర్ణించలేనంత ఆహ్లాదంగా వుందని అనుకుంటున్న యీ సమయంలో అప్పుడే యీనిన ఆవుని చూడగానే నాకు భయం వేసింది. కదుపులో వికారం పెట్టింది. మనసంతా జగుప్పతో ఉండమట్టుకు పోయినట్టయింది. ఈ సృష్టి అనేది యింత భయంకరమా! ఇంత అసహ్యమైన పరిస్థితులలో ప్రాణి ఉద్భవిస్తుందా! ఎంత వికృతం! ఎంత అసహ్యం! ఎలాటి బాధ! నాకక్కడనుంచి మైళ్ళ దూరానికి పారిపోవాలని అనిపించింది. నేను జన్మ జన్మలకి యెంత ప్రయత్నించినా మరిచిపోలేనంత గాఢంగా ఈ దృశ్యం నా హృదయఫలకం మీద హత్తుకుపోయింది.

అత్తయ్యా, రాజూ ఎలాంటి వికారం లేకుండా, అదంతా యెంతో సహజమైనట్లు నిలబడి వున్నారు. వాళ్ళ దృష్టి అంతా అప్పుడే పుట్టిన ప్రాణి మీద కేంద్రీకరించి వుంది.

కృష్ణ అయితే మరీను.

వెనక నుంచి మీదపడి మధు వూగుతుండగా, ఒళ్ళో పొదివి పట్టుకుని వున్న దూడని ఎలాటి అసహ్యం లేకుండా, ఎంతో ఆపేక్షగా, శుభ్రంగా తుడుస్తున్న అతను నాకు విచిత్రంగా కనిపించాడు.

ఆ తుదవదంలో ఆప్యాయత, ఆ పట్టుకోవడంలో ఒక విధమైన మృదువైన అతని చూపులో కరుణ స్పష్టంగా కన్పిస్తున్నాయి. ఓహో! ఎంత మంచి భావం! ఎంత మంచి యాంగిల్? నేను గిరుక్కున తిరిగి, గబగబా లోపలికి పరుగెత్తి వెళ్లి తెరిచి కెమెరా తీసుకుని దొడ్లోకి వచ్చాను.

మెడల మీద మధు, ఒళ్ళో వెన్నముద్దలాటి ఆవుదూడతో వున్న కళ్ళ మంచి యాంగిల్ లో ఫోటో తీశాను.

“ఏయ్, ఏయ్. ఏమిటిది?” కెమెరాతో వున్న నన్ను చూడగానే దూడ జాగ్రత్తగా క్రింద దింపి, గడ్డితో చేతులు తుడుచుకుంటూ, పాక బైటకు వెళ్లి అన్నాడు.

“ఫోటో” అన్నా. యీసారి అతన్ని ఒక్కడిని యాంగిల్ చూస్తూ కృష్ణ క్రింద పంగి చిన్న రాయి ఒకటి తీసి చేయి చాచి వినరబోతున్న వాడిలా పట్టుకున్నా. “మర్యాదగా చెబుతున్నా ఫోటోలు గిట్టేయేం పనికీరావు సుమ్మిక్కడ నుంచి ఏం జ్ఞాపకం తీసుకెళ్ళటానికి వీలేదు” అన్నాడు.

“నువ్వెవరు నన్ను ఆజ్ఞాపించటానికి?” నోరుమూసుకో మన్నంత గట్టిగా అన్నాను.

కృష్ణ రాయి వినరబోయాడు. విసిరాడనే అనుకున్నాను, అతని ముఖం అంత సీరియస్ గా వుంది.

నేను దెబ్బ తగులుతుందేమోనని భయంతో కాస్త పక్కకి తగ్గాను.

కృష్ణ వినరలేదు. రాయి క్రింద విడిచి పకపకా నవ్వాడు.

కెమెరాలో యాంగిల్ చూచుకుంటున్న నాకు ఆ నవ్వు చక్కిలిగిట్టే పెట్టినట్టయింది. టక్కున మీటనాక్కి ఎర్రని చిగుళ్ళు కొద్దిగా కన్పిస్తున్నాయి. దంతాలన్నీ కన్పించేట్టు, విరగబడి నవ్వుతున్న కృష్ణ ముఖాన్ని శాశ్వతంగా కెమెరాలో బంధించుకున్నాను. అతను అంతలా నవ్వుటం నే నెప్పుడూ చూడలేదు.

కృష్ణ అంతలోనే నవ్వుడం మానేసి సీరియస్ గా వెనక్కి తిరిగి, “అమ్మో అన్నయ్య కూతురు నాలుగు రోజులు యిక్కడ వుండదల్లుకుంటే యిలాటి పనులు చేయవద్దని గట్టిగా చెప్పు. ఇంకోసారి యెప్పుడైనా యీ ప్రదేశంగా ఇక్కడ మనుషుల్నిగాని ఫోటో తీయాలని చూస్తే తక్షణం బందెక్కిస్తానని చెప్తారాత నవ్వు తిట్టినానరే” అంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

అతను వెళ్ళినవైపే చూసిన నేను పెదవులు ముడిచి మూతితిప్పాను.

అదేమిటో కానీ, వెనకనుంచి అతని విగ్రహాన్ని యెన్ని సార్లు చూడతనివితీరక, యింకా చూడాలనే అనిపించటం ఒక విశేషమే.

మర్నాడు ఆవుపాలు జున్ను వండుకుని అందరూ ఆనందంగా, అమృతం తింటున్నట్టు తిన్నారు. అత్తయ్య నాక్కూడా పెట్టింది. నేను తినలేదు. దానివైపు చూడగానే, నాకు అప్పుడే యీనిన ఆవు గుర్తుకు వచ్చింది. కడుపంతా చేయిపెట్టి తినేట్టు వికారం పెట్టింది. వద్దని తిరస్కరించాను.

17

సాయంత్రం అవుతుండగా మంగమ్మగారు వచ్చింది. ఆవిడ పట్టినప్పటినుంచీ నా దగ్గరే కూర్చుని నాతో కబుర్లకి దిగింది. రాజేశ్వరి నేనూ చాలామీద కూర్చుని సన్నజాజులు, కనకాంబరాలు, మరువం కలిపి అందంగా మాల గుమ్మతున్నాం. ఈ రోజు శుక్రవారం. ప్రతిశుక్రవారం సాయంత్రం మేమిగోపాలస్వామి ఆలయానికి తోటలోవున్న పూలన్నీ కోసి పెద్ద దండగుచ్చి కాసుగా పంపటం అత్తయ్యవాళ్ళకి అలవాటుట. మంగమ్మగారు నేను కట్టుకున్న రీతి, నా చేతులకున్న గాజులు, నా మెళ్ళో గొలుసు వీటన్నిటినీ పరీక్షగా చూస్తూ మాయింటి వివరాలు అడగటం ప్రారంభించింది.

“మీ నాన్న పెద్ద ఇల్లు కట్టాడటగా! ఎంత ఖరీదయిందే అమ్మదూ?”

“మా నాన్న కట్టలేదు. మా తాతగారు కట్టించి మా అమ్మకిచ్చారు” అన్నాను.

“మీ తాతగారు నీకు గుర్తున్నారా?”

లేదన్నట్టు తలూపాను.

ఆవిడ అసక్తిగా నావైపుకి వంగి మరీ అడిగింది.

“పట్నంలో గొప్పవాళ్ళ యిళ్ళలో స్నానానికి అవేవో పెద్దపెద్ద తొట్టు వుంటాయటగా? మీ యిల్లో వుందా?”

ఉన్నట్టు తలూపాను.

ఆప్రయత్నంగా రాజేశ్వరి నేను నవ్వుముఖాలతో ఒకరివైపు మరొకరు చూసుకున్నాం. మా ఇద్దరి మనసులో నేను ఇక్కడికి వచ్చిన రోజున జరిగిన సంఘటన మెదిలింది.

“మీ హైదరాబాదులో మా ఆడబడుచుకి పిన్నత్రగారి మేనల్లుడు అక్కడే వున్నాడు. మాకు బాగా తెలుసులే. ఎప్పుడూ రమ్మని వ్రాస్తూ వుంటాడు. అదేదో కిక్కిపల్లిలో వుంటాడట. ఆ పేటలో 50 రూ. పెట్టినా ఒక గది దొరకదుట. వెళ్ళి ఒకసారి యెప్పుడో వస్తాను. వచ్చినప్పుడు తప్పకుండా మీ యింటికి కూడా వస్తాను. మీనాన్నకి చెప్పు.”

అలాగే అన్నట్టు తలూపా. కానీ గుండెలు భయంతో పీచుపీచుగా ఈవిడ అన్నంత పని చేసి ఓ శుభముహూర్తాన మా యింట్లో అడుగుపెట్టేది.

“నీకు వంట వచ్చుటే పిల్లా!” మళ్ళీ అడిగింది ఆవిడ.

“రాదు” అన్నట్టు కళ్ళతోనే సూచించా. నా సమాధానం విని ఆవిడ చివర వేలేసుకుంది.

“రాదూ! ఇంత వయసువచ్చి వంట రాకపోతే యింకేమిస్తుందో నీకు! రేపు పెళ్ళయితే మొగుడికి ఏం వండిపెడతావ్? వంటరాదని వాడు తగిలేస్తే.”

అత్తయ్య కల్పించుకుంది. “ఏమిటండీ మంగమ్మగారూ, మీ చచ్చిపోతూ మాటలూ మీరూను. వంట చేయటానికి ఆ అమ్మాయికేం కర్కండీ!”

ఎట్టెట్టా - అన్నట్టు చూసింది మంగమ్మగారు.

“కర్మా! వంట చేయటం ఆడదాని కర్మయితే మనమంతా కర్మ వాళ్ళమన్న మాటేగా. ఏమిటి కమలమ్మా! నువ్వు మరి సోద్యంగా చెబుతూ మన రాజుకి వంటరాదూ? పట్టువాసపు పిల్ల అంటే యింకా రకరకాలుగా మి కొత్తకొత్త పోకడలతో చేస్తుందనుకుని అడిగాను.”

“బాగుందండీ యింట్లో వంటమనిషి వుంది. వాళ్ళమ్మ వుంది. వాళ్ళమ్మ వంటింట్లోకి వెళ్ళాల్సిన అవసరం యేముందో చెప్పండి.” అన్న నన్ను సమర్థిస్తూ అంది.

“పోనీ వీళ్ళమ్మకైనా వచ్చునా అని” ఆవిడ నన్ను సందేహంగా చూస్తూ అంది.

“అబ్బ, హుష్. కాస్త నెమ్మదిగా మాట్లాడండి అన్నయ్య పడుకున్నాడు” అంది రాజేశ్వరి.

కృష్ణ అంతక్రితమే చాలా ఆలస్యంగా వచ్చి భోజనం చేసి పడుకున్నాడు. అన్నం తినగానే ఒక్క పదినిమిషాలు అలా పక్కమీద వాలి ఏ పుస్తకమో, పత్రికా తిరగవేస్తూ విశ్రాంతి తీసుకోవటం అతని అలవాటు. అతను యింట్లో రేపు ఆ గదిలోకి స్వతంత్రంగా వెళ్ళే నేను అతను అక్కడుంటే ఆ భాయలకి కావాలి పోను. అతను కూడా అంతే! నేను ఆ గదిలో వున్నట్టు తెలిస్తే అసలావైపున అతని తగ్గించకుండానే.

కృష్ణ యింట్లోనే వున్నాడా యేమిటి? అంది ఆవిడ గొంతు ఏమీ తగ్గించకుండానే.

మళ్ళీ నావైపు తిరిగి “సరే నీకు పనిపాటలు వస్తే నా కెందుకు రాకపోతే కెందుకు గానీ - ఇంతకూ మాకు పప్పున్నం ఎప్పుడు పెడతావ్ చెప్పు” అంది.

నా కర్కం కాలేదు. పప్పున్నం అంటే? రాజేశ్వరి వైపు ఏమిటన్నట్టు చూచాను. రాజేశ్వరి తలవంచుకుని పూలుగుచ్చుతూ, నవ్వాపుకుంటూ “ఆవిడనే అడుగు” అంది.

ఈ సారి మంగమ్మగారు చెప్పలేనంతగా ఆశ్చర్యపోతూ, రెండు దవడలూ నొక్కుకుని “అయ్యో రామా, నే నడిగింది తెలియనేలేదా నీకు? మీ యింట్లో ఆసలు తెలుగు మాట్లాడుకుంటారా?” అంది.

“మాట్లాడుకుంటాం” నిస్సహాయంగా అన్నాను.

ఆ క్షణంలో నాకు రాజేశ్వరి మీద చిరుకోపం వచ్చింది. చేయి జూచి ఆవిడకి కప్పించుకుండా రాజేశ్వరి తొడమీద గిల్లి, మంగమ్మగారితో మర్యాద వుట్టిపడుతున్న కంటితో, అతి వినయంగా, “పప్పున్నానికేం భాగ్యం! మీరు ఎప్పుడు మా యింటికి వస్తే అప్పుడే. ఒకసారి కాదు, వందసార్లు మీకు విసుగొచ్చేటన్నిసార్లు పెడతాను. మీరు రావాలేగానీ” అన్నాను. పప్పున్నం అంటే విందుభోజనం అయి వుంటుందని హాహుళ్యం.

రాజేశ్వరి ఫక్కుమని నవ్వింది. అత్తయ్య పెదవులమీద చిరునవ్వు కదిలింది. ఆశ్చర్యంగా చూసిన మంగమ్మగారు కూడా ఘోల్లుమని పైకప్పు ఎగిరిపోయేలా నవ్వింది. వాళ్ళు ముగ్గురూ అలా ఒక్కసారిగా ఎందుకు నవ్వారో నాకర్థం కాలేదు. అయినా నేనూ నవ్వాను.

“కమలమ్మా! మీ అన్నయ్యకి ఉత్తరం వ్రాయలేకపోయావా?” అంది మంగమ్మగారు నవ్వు సర్దుమణిగిన కొద్దిసేపటికి.

“ఏమని?”

“మీ కృష్ణడికి యాడేగా యీ అమ్మాయి. చిలాకా గోరింకల్లా వుంటారు, అయిన సంబంధం”

నేను తెల్లబోయి చూశాను. రాజేశ్వరి కోపంగా తలెత్తింది. అత్తయ్య ముఖం పాలిపోయినట్టుగా అయింది.

కాస్త కోపంగా, “చాలే వూరుకోండి. మీరు మరిను, ఏది మాట్లాడొచ్చో ఏది మాట్లాడకూడదో బోత్తిగా తెలియదు” మందలించుగా అంటూ లేచి వంటింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

“నేను కానిమాట ఏమన్నానే కమలమ్మా! మీ అన్నయ్య తన కూతురికి యంతకంటే మంచి సంబంధం తెస్తాడా? అయినా మన కృష్ణడికి అసలు ఏం తక్కువని-”

“పిన్నీ! వెనక నుంచి వున్నట్టుండి కరినంగా, వారిస్తున్నట్టుగా వినిపించింది.

ఉలిక్కిపడిన నేను తిరిగిచూశాను.

గది గుమ్మంలో నిటారుగా నిలబడి వున్నాడు కృష్ణ.

పడుకుని చదువుకుంటున్న వాడల్లా, హఠాత్తుగా, ఆ పేపరు అలాగే పుస్తకం లేచి వచ్చినట్టుగా వున్నాడు. ఎందుకో అతని ముఖం జేషరించి వుంది. కళ్ళు ఎర్రజేరలు తొంగిచూస్తున్నాయి, కఠినమైన స్వరంతో అన్నాడు.

“చూడు పిన్నీ, నీ క్యావలసింది కాఫీయే అయితే అమ్మ ఇచ్చే మెదలకుండా కూర్చుని తాగి వెళ్ళు. లేదు తోచటం లేదంటావా యింకా యింటికైనా వెళ్లి నీ భారతం విప్పు. అంతేగాని యీ యింట్లో కూర్చుండి అధికప్రసంగం చేస్తే మాత్రం నేను వూరుకోను, నాకు నచ్చదు.”

అతని నిర్వాహమాటానికి, ఆ ఖచ్చితమైన తిరస్కారానికి, తెల్లబోయిన నేను కంగారుగా మంగమ్మగారి వైపు తిరిగి చూశాను.

ఆవిడ కనుబొమ్మలు ముడిచి ముఖం ముద్దుకుంది.

చాపమీద పోసిన పూలు చేతిలోకి తీసుకుని గుచ్చుతున్నట్టుగా దారం లాగా “నే నిప్పుదంత కానిమాట ఏమన్నానురా? ఏదో మీరూ మీరూ అయినవా కాబట్టి వరస కలిసినవాళ్ళు కాబట్టి అన్నాను కానీ.” అంటూ నసిగింది.

కృష్ణ వెనకకు తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు.

మంగమ్మగారి కెంత కోపం వస్తుందో అనుకున్నాను నేను. అదేయింకో అయినట్టుయితే ఆ క్షణంలోనే రుసురుసలాడుతూ అక్కడ నుంచి లేచిపోయేవాళ్ళా కానీ మంగమ్మగారు లేవలేదు. అత్తయ్య కాఫీ తెచ్చే వరకూ మాతో అవీయే మాట్లాడుతూ, కాఫీ ఇవ్వగానే గ్లాసు అందుకుని ఆవురావురు మన్నట్టుగా నాకు గుక్కల్లో తాగేసి లేచి నిలబడుతూ, వచ్చిన పని అయిపోయినదానిలా వెళ్ళిపోతూ “నా మాటలు కృష్ణుడికి కోపం తెప్పించాయో ఏమిటో! పెద్దదాన్ని చాడస్తూ ఏదో అన్నాను. ఏమీ అనుకోవద్దని చెప్పు కమలం. రేపు వీలయితే కూరకీ కానీ వంకాయలు పంపించు” అంటూ వెళ్ళిపోయింది.

ఆవిడవెళ్ళిపోయిన తర్వాత రాజేశ్వరి చెప్పింది. ఆవిడ ఆ వూళ్ళో వెళ్ళి యిల్లు లేదట. పనీ పాటా లేని యీవిడ అందరిళ్ళకీ వెళ్లి వాళ్ళకి ఆవురావురు నటిస్తూ, ఆ ఇళ్ళలో విషయాలన్నీ తెలుసుకుని, ఒకటికీ నాలుగు కల్పించి అందరినీ చెబుతుంది. ఆవిడ విషయం తెలిసికూడా ఎవరూ ఏమీ అనలేరు. ఇంట్లో రానివ్వకుండా చేయలేరు, ఎందుకంటే ఆవిడ నోరు మహాచెడ్డది. అందుకే సాధ్యమైనంతవరకూ అంతా ఆవిడతో సామరన్యంగా ఉండాలనే ప్రయత్నిస్తుంటారుట. రోజూ మధ్యాహ్నం అయేసరికి కాఫీ కోసం అత్తయ్య

వాల్లింటికి చేరుతుంది. ఆ గుక్కెడు కాఫీ దొరికే వరకూ ఇరుగమ్మ పొరుగమ్మ కబుర్లు వద్దన్నా విన్నీస్తూ వుంటుంది. ఒకసారి ఎవరిని గురించో అసహ్యంగా మాట్లాడుతోంటే విన్న కృష్ణ ఆవిడ ముఖం వాచేట్లు చీవాట్లువేసి, ఇలాంటి కబుర్లు చెప్పేటటువంటి అసలు మా యింటి గుమ్మమే ఎక్కడ్డు అన్నాట్ట. దాంతో కోపం వచ్చి కొద్ది రోజులు రాలేదు. రాకపోవటంవల్ల ఆవిడకే నష్టం. ఆవిడకి ‘అత్తయ్యలా’ పోనీలే పాపం పెద్దది, అంటూ జాతితో ప్రతిరోజూ కాఫీ ఇచ్చే వాళ్ళు ఎవరూ లేరు.

ఈ మధ్య మళ్ళీ రావటం ప్రారంభించింది.

“ఇదిగో యిది జరిగింది. మళ్ళీ ఓ వారం రోజులు మా ఇంటివైపు కూడా చూడదనుకొంటా” అంది రాజు.

మంగమ్మగారి గురించి అన్ని విషయాలు ఆసక్తిగా విన్న నాకు, ఊరంతా ధుడినే ఆ మహాకాయానికి కృష్ణ ఏమాత్రం భయపడదు అని తెలియగానే అతడంటే నాకు గౌరవంలాంటిది కలిగింది. మగవాళ్ళలో కానీ ఆడవాళ్ళలో కానీ అలాటి ధైర్యం నాకు నచ్చుతుంది.

పూలు గుచ్చటం అయిపోయింది.

రాజేశ్వరి కాఫీ గ్లాసు కడగటానికిని వంట యింట్లోకి వెళ్ళింది.

నేను తయారైన దండని రెండు చేతుల్లోను కాస్త దూరంగా పట్టుకుని దేవుడి మెళ్ళో వేస్తే ఎలా వుంటుందో ఊహించి చూస్తున్నాను.

ఉన్నట్టుండి దొడ్లోంచి వీరాయి గొంతు గావుకేకలా వినిపించింది.

“రాజమ్మా! అన్నయ్యని చప్పున పిలుపు, మన కొత్త ఎద్దు మళ్ళీ తాడు తెంచుకున్నది. నాకు అందటంలేదు. దొడ్డినపడి వంగ నారంతా తొక్కుతోంది.”

“అన్నయ్యా-అన్నయ్యా!” రాజేశ్వరి కంగారుగా అన్నయ్యగారిని పిలుస్తూ దొడ్డికి పరుగెత్తింది.

నేను మాల అలాగే పుచ్చుకుని పరుగులాటి నడకతో దొడ్డి గుమ్మం లోకి వచ్చి నిలబడ్డాను.

బలిష్ఠంగా పొంకంగా, పొగరుగావున్న ఎద్దు దొడ్డినపడి వీరాయికి ఆందకుండా పరుగెత్తుతోంది. దాని మెళ్ళో కట్టుకొయ్యనుంచి తెంచుకున్న సగంతాడు తెంచుకున్న బంధంలా వేళ్ళాడుతోంది. వీరాయి ఆ తాడు కొన అందుకోటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు. కానీ దొరకలేదు. ఎద్దు అతన్ని చూడగానే బుసలు కొడుతూ, మీదకి వచ్చింది.

వీరాయి భయంతో వెనక్కి పరుగెత్తబోయి వెళ్లికిలా పడ్డాడు.

అదృష్టవశాత్తు ఆ ఎద్దు అతని మీదకి రాకుండా యింకో వైపుకి వెళ్ళిపోయింది.

ఇంతలో వెనకనుంచి ఎప్పుడు వచ్చాడో కృష్ణ నా వెనుకగా వచ్చి అడ్డంగా నిలబడిన నన్ను “ఉండు, లే” అంటూ జబ్బు వుచ్చుకుని ప్రక్కన దొడ్డికి పరుగెత్తాడు.

“దీనికి మళ్ళీ ఇవాళ తిక్క రేగింది దొరా. కట్టుకొయ్యకి నిలవటం అన్నాడు వీరాయి లేస్తూ.

కృష్ణ ఎద్దు వైపుకి వెళ్లాడు. “అ! అ!” గర్జిస్తున్నట్టుగా, వారిస్తున్నట్టుగా అతని కంఠం.

“దా, దా! క్స్ క్స్” పిలుస్తున్నట్టుగా, అజ్ఞాపిస్తున్నట్టుగా, అంటూ దగ్గరగా వెదుతున్న కృష్ణని చూసి నేను రాజేశ్వరి చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకున్నా.

తన కెదురుగా, బాగా దగ్గరగా వస్తున్న యజమానిని చూసి ఎద్దు విసిరింది.

కృష్ణ ఒడుపుగా ఒక చేత్తో దాని వీపు మీద ఆ కొమ్ముని గట్టిగా పట్టుకుంటూ యెడం చేత్తో దాని వీపు మీద అదమాయిస్తున్నట్టుగా గట్టిగా రెండు మూడు చరిచాడు.

అంత వరకూ బుసలు కొడుతూ, పోట్లగిత్తలా దొడ్డినపడి పరుగెత్తుకు యెద్దు, కోపం తెచ్చుకున్న తల్లిని చూచి భయపడుతూ మారాం తగ్గించి పిల్లలా అయింది.

కృష్ణ తాడు తీసుకుని పాక వైపు లాగాడు. రెండు మూడు అడుగుల మామూలుగానే వేసిన అది అంతలోనే తల ముందుకు చాచి ఒక్కసారిగా కొమ్ము కృష్ణని కుమ్మటానికి సిద్ధమైంది. కానీ కృష్ణ చటుక్కున మెరుపులా వెనక్కుడుచి వెళ్ళిపోయాడు. అతని ముఖం కోపంతో అసహనంతో కరినంగా మారింది. కుబిగపట్టినట్లు దవడ ఎముకలు పైకి లేచి కన్పించాయి. పాక లోపలికి వెళ్ళి చాచి పెట్టిన చర్నాకోల్ తెచ్చి రుగిపించి ఛెక్ ఛెక్ ని బలం అంతా ఉపయోగించి తిన్నాడు.

ఆ దెబ్బలు నాకే తగినట్టుగా భయపడ్డ నేను. చూడలేనట్టుగా కళ్ళు గుడ్డి మూసుకున్నాను. అబ్బ! నోరులేని జంతువుని అంత నిర్దాక్షిణ్యంగా బాదటం.

“ఇలా తెంచుకోవటం యిది రెండోసారి” అంది నా వెనక వచ్చి నిలబడి అత్తయ్య.

నేను మెల్లిగా కళ్ళు తెరిచాను. చర్నాకోల్ ఓ చేత్తో పట్టుకుని, కృష్ణ ఎద్దు తాడు వుచ్చుకుని లాక్కెళ్ళి కట్టుకొయ్యకి కట్టేశాడు.

అంతవరకూ అంబోతులా అందరినీ భయపెడుతూ గంతులు పెట్టిన ఎద్దు కృష్ణని చూచి భయపడినదానిలా వెనక్కి వెనక్కి బెదురుతూ వెళ్ళటం చూడగానే నాకు చెప్పలేనంత ఆశ్చర్యం వేసింది.

“వీరాయి! యీ తాడు దానికి పనికిరాదు. ఇనుప గొలుసు తేవాలి.” అంటూ కృష్ణ చైకి వచ్చాడు. అతని నుదుట చెమటలు పట్టాయి. మనిషి కొద్దిగా అమానపడటం కూడా కన్పించింది నాకు.

నేను సంభ్రమాశ్చర్యాలతో అలాగే నిలబడి అతనివైపు నిస్సంకోచంగా చూస్తున్నాడు.

ఎంత మామూలుగా కన్పిస్తాడీ మనిషి? ఎంత సేపు తనేదో తన పనేదో తప్ప యింకో గొడవేదీ పట్టించుకోనట్టుండే కృష్ణ యీ రోజు నాకు వింతగా, కొత్తగా కన్పించాడు. అంటే ముట్టనట్టుండే అతని స్వభావం దేనిమీదా ఆసక్తిగా రేపట్టు నిర్దిష్టంగా వుండే అతని మనస్తత్వం గమనించిన నేను చాలాసార్లు అతన్ని ఒడుడుగాను, మందమతిగానూ భావించుకున్నాను.

కానీ - ఈ రోజు - సన్నగా, పొడుగ్గా రివలలా వుండే అతనిలో అజ్ఞాతంగా ఇంత అద్భుతమైన శక్తి దాగి వుందని కళ్ళారా చూచిన యీ క్షణంలో నిజంగా చకిలారానినే అయ్యాను.

నోరు చెడ్డదని పూరంతా భయపడే మంగమ్మ అంటే అతనికి లక్ష్యం లేదు. పొగుడుతూ గొడ్డంటే బెదురు ఏ మాత్రం లేకపోగా అలాటి దాన్ని వదుపుగా వలం చేసుకునే నేర్పు, సాహసం వున్నాయి.

సహజంగా మృదువుగా వుండే అతని స్వరం అవసరం అయితే ఎదుటివారిని నిశ్చేష్టలను చేసేటంత భీకరంగా గర్జించగలదు అని యింతక్రితం ఎద్దుని పిలవటంలోనే చూశాను. తమ్ముడిని, చెల్లెళ్ళని చూసినప్పుడు ప్రేమని, అనురాగాన్ని వర్షించే ఆ కళ్ళు ఒక్కొసారి ఆగ్రహవేశాలు వస్తే నిప్పులు కురిపించగలవు.

తనకి అయిష్టమైనదాన్ని ఖచ్చితంగా, స్పష్టంగా, నిర్మోహమాటంగా తిరస్కరించగల మొండితనం కూడా వుంది అతనిలో.

క్షణం క్రితం మంగమ్మని మందలిస్తున్నప్పుడు అతనిపట్ల నాకు ఏర్పడిన గౌరవం ఈ క్షణంలో రెట్టించు అయినట్లుగా అన్పించింది.

దాదాపు గంట తర్వాత, అంత క్రూరంగా బాదిన ఆ ఎద్దుకి అతను పుత్రుల తనచేత్త తవుడు, ఉలవలూ కలిపిన దాణా ఆప్యాయంగా తినిపించటం నేను మరీ తెచ్చిబోయాను. అతని స్వభావం నాకు చిత్రంగా కన్పించింది. అతని లేగదూడని పెట్టుకోవటంలో అతను చూపించిన అప్యాయత, ఇంత క్రితం తెంచుకుని, దీనినవడి మొక్కలు నాశనం చేసిందని కొత్త ఎద్దుని నిర్దోషం అతను శిక్షించిస్తూ తీరు, మళ్ళీ ఇప్పుడు పసిపాపకి కన్నతల్లి వెన్ను మీద అన్నం తినిపించినట్లుగా దానికి ఆహారం పెట్టే తీరుకి నేను ముగ్ధురాలని అనిపించెందాను కూడా.

ఈ యింట్లో పిల్లలందరూ యింత క్రమశిక్షణగా ప్రవర్తించటానికి కారణం ఏమిటో హఠాత్తుగా నాకిప్పుడు అర్థమైంది. పిల్లల్లో ఎవరూ అన్నం అజ్ఞాతంగా వున్న యీ ఉగ్ర సరసింహమూర్తిని చూడటానికి ఇష్టపడరేమో.

పిల్లలే కాదు, చివరికి మంగమ్మకూడా అంతే. ఊరందరినీ భయం మంగమ్మ కృష్ణుడి మనసు నొప్పించనేమోననే భయంతోనే వెళ్ళేటప్పుడు పెద్ద ఏమీ అనుకోవద్దను అంటూ సగం క్షమార్పణ కోరుకుని వెళ్ళింది.

ఎంత మామూలు వ్యక్తి అతను! కానీ యెంత అసాధారణమైన వ్యక్తి! మరుగునపడ్డ మాణిక్యం అంటే యేమిటో నా కిప్పుడు తెలిసి వచ్చింది.

18

మర్నాడు కాకుండా, ఆ మూడోరోజు.

ఆ రోజు ఉదయం లేవగానే రాజేశ్వరి మామూలుగా ఇంట్లోకి వచ్చి నాకు కాఫీ అత్తయ్య తెచ్చి యిచ్చింది.

“రాజు ఏమైందత్తయ్యా!” అన్నాను లేచి యెదురెళ్ళి కాఫీ గ్లాసు తీసుకు

“దాడ్లో వుంది” అనేసి అత్తయ్య వెళ్ళిపోయింది.

నేను కాఫీ తాగుతూనే వంటయింటివైపు వచ్చాను. అక్కడ అత్తయ్య పనితో సతమతమౌతోంది. అత్తయ్యకు సాయం చేయకుండా రాజేశ్వరి పనివేళ దాడ్లో అరుగుమీద జేబురుమాలూ మీద ఎంబ్రాయిడరీ చేసుకు తీరికగా కూర్చోవటం చూసేసరికి నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది.

“ఇదేమిటి అమ్మాయిగారు యీ రోజు యింత తీరికగా యిక్కడ కూర్చో ఎవరిమీదనైనా అలుకు వహించారా?” అంటూ కాఫీ తాగుతూనే వెళ్ళి రావడం ప్రక్కగా కూర్చోబోయాను.

రాజేశ్వరి దూరంగా జరిగి కంగారుగా, అ! అ! దూరం” అంది. నేను విడిచినచోటే అలాగే అగిపోయి ప్రశ్నార్థకంగా చూశాను.

“నేను మూడు రోజుల సత్సాగ్రహంలోకి దిగానివాళా?” అంది నవ్వుతూ. నా కర్థమయింది.

కానీ రాజేశ్వరి అలా అంటుకోటానికి వీల్లేకుండా దూరంగా ఎందుకుండాలో మాత్రం అర్థంకాలేదు. ఇందులో తాకరానిది ఏముంది? ప్రకృతి సిద్ధంగా, స్త్రీకి ఎంతో సహజమైన యీ ఋతు కార్యక్రమం యిలా ఎడంగా కూర్చుని ఫలానా అంటూ నలుగురికి, చాటిచెప్పటం ఏం బాగుంది? ఛీ - ఛీ - అసహ్యం కదూ? నాశయిస్తే సిగ్గుకూడా వేసింది. పల్లెటూళ్ళలో, సనాతన కుటుంబాల్లో ఈ ఆచారం వుంటుందని వినటమేతప్ప నే నింతవరకూ చూడలేదు. ఈ రోజు స్వయంగా చూశాను. ఎందుకోగానీ నాకీ ఆచారం నచ్చలేదు. ఈ రోజుల్లో పల్లెటూళ్ళు మాత్రం సామాన్యంగా వున్నాయో! పట్నవాసాలకి అవి ఎందులో తీసిపోతున్నాయి? విద్యుద్దీపాలు వాడుతున్నారు. రేడియోలు పెట్టుకుంటున్నారు, సినిమాలు చూస్తున్నారు. వ్యవసాయ పద్ధతుల్లో కొత్త కొత్త పద్ధతులు నేర్చుకుంటున్నారు. మగళ్ళు, ఆడవాళ్ళు క్షణాలు అవి పెట్టుకుంటున్నారు. ఏ విషయంలో వీళ్ళు వెనకబడి వున్నా? నిశానికి? అలాంటిది ఎంతో ముఖ్యమైన ఇలాటి చిన్న విషయంలో ఎందుకు మారరు? ఇన్ని విధాల కొత్త అలవాట్లకి లోనయిన వీళ్ళు ఈ పాత విషయానికి స్పృహ ఎందుకు చెప్పలేదో నాకర్థం కాలేదు. అయినా మన దేశంలో మనుష్యులు కాస్త విచిత్రమైన వాళ్ళని చెప్పవచ్చు. కొత్త విధానాలకి ఓ పట్టన యెవరూ అలవాటు పడటానికి ముందుకు రారు. నూటికీ, కోటికీ ఏ ఒక్కరో క్షాంతిగవహింపి, ధైర్యం వహించి ముందుకు వస్తే వాళ్ళని వేలుపెట్టి చూపించి, వెళ్ళింది నోటినిండా తూర్పారపట్టి ఈటెల్లాంటి మాటలతో విమర్శించి, చంపి దిసికి ఓ శుభముహూర్తాన వీళ్ళూ ఆ పని చేయటం ప్రారంభిస్తారు. ఈ సంస్కారం, తెలివీనతతో కూడిన అమాయకత్వం నేను మా పట్నవాసంలో గమనించాను.

రాజేశ్వరి కడుపునొప్పితో బాధపడటం గమనించిన నేను అత్తయ్య దగ్గరికి వెళ్ళి “రాజుకి మందేమీ ఇప్పించలేదా అత్తయ్యా” అని అడిగాను.

“మందేమీ లేదుటమ్మా, పెళ్ళయితేగాని పోదుట” అంది అత్తయ్య. ఆ మూడు రోజులూ రాజేశ్వరి భోజనం కూడా సరిగా చేయదు, ముఖం అంతా వాడిపోయి, మనిషి నీరసంగా, బద్ధకంగా ఎలాగో వుంటుంది.

మధ్యాహ్నం అయింది. మా అందరి భోజనాలు అయినాయి. కృష్ణ కోసం హాసీ చూసి అత్తయ్య కూడా తినేసింది. కృష్ణ యింకా కాలేదు. వీరాయి పనిమీద పొరుగుూరు వెళ్ళాడు. రాజేశ్వరి యింట్లోకి రావటానికి వీల్లేదు. మధూ వాళ్ళంతా

స్కూలుకు వెళ్ళిపోయారు. రెండు గంటలు కావసోంది. కృష్ణ జాడలేదు. అయింట్లోకి బైటికి కాలు కాలిన పిల్లిలా తిరుగుతోంది.

“ఏం చెయ్యనే రాజా! మన కావయ్యగారి గోపాలం కూడా లేదు, వెళ్ళేట్ట. ఇప్పుడాస్తాడో రాడో చెప్పి వెళ్ళలేదు అన్నది సీత పిన్ని. అయినా మరీ బొత్తిగా ఇంత జ్ఞానం లేకుండా పోతోందే! నువ్వు యింట్లోకి రావాలి. వీల్లేదని తెలుసుకుదా, వేళ పట్టున వచ్చి నాలుగు మెతుకులు తినిపోకుంటే ఏం మనిషి ఆ పనిలో పడ్డాడంటే ఇంకా ఒళ్ళే తెలియదు” అత్తయ్య సగం బాధ సగం విసుగ్గా అంది. ఆవిడ బాధ చూస్తుంటే నా కెలాగో అనిపించింది. ఆవిడకి సవతి కొడుకు అంటే ఎవరూ నమ్మరు. నేను వచ్చినప్పటినుంచీ గమనిస్తున్నాను. ఆవిడకి నా పిల్లలు అనే పక్షపాతం లేకపోగా, గట్టిగా పరిశీలిస్తూ కృష్ణమీదనే అభిమానం జూస్తేమో అనిపిస్తుంది. రాజేశ్వరి మాటల ద్వారా తెలుసుకున్నది ఏమంటే ఆవిడ పెళ్ళయి వచ్చేరికి కృష్ణ చాలా పసివాడు. కావాలనే వచ్చిన నాలుగయిదు సంవత్సరాలకి కాని రాజేశ్వరి పుట్టలేదు. అందుకే కనకపోయినా ఆవిడకి కృష్ణ ప్రథమ సంతానం క్రింద లెక్క. అందుకే అన్నామని కన్న ప్రేమకంటే పెంచిన ప్రేమ గొప్పదని. ఆ మాట కొస్తే అసలు పెంచు కన్నవాళ్ళకి గూడా ఆ అనురాగం కలుగుతుందేమో!

కృష్ణ రానేలేదు. ఆలస్యం అయిన కొద్దీ అత్తయ్య మనసు విలలాడిపోతోంది.

చివరికి నిరాశతో వున్నారంటున్నట్టుగా, విరక్తిగా, “ఈ పూట వీడికి భోజనం ప్రాప్తి లేనట్టేవుంది. ఛీ-ఛీ- ఏం మనిషి. అమ్మ ఎదురు చూస్తుందనే తెలివైనదేదో? అయ్యో రామా? ఇవాళ కొబ్బరి పెరుగు పచ్చడి కూడా చేశాను” అంటూ ఆవిడ బాధ నాకు చూడలేనిదిగానే తోచింది ఆ క్షణంలో.

రాజేశ్వరితో చింతగింజలు ఆడటం నేర్చుకుంటున్న నేను, అవి పక్కన లేచి నిలబడుతూ, అత్తయ్యా! క్యారియర్ సర్దు, నేను వెళ్ళి ఇచ్చి వస్తాను” అన్నా.

“నూవ్వా!” అంది అత్తయ్య.

“ఏం? వెళ్ళకూడదా నేను? నేను తీసుకువెడితే తినడా మీ అబ్బాయి!”

“అయ్యో అదేం మాటమ్మా!” తినదని కాదు. కాని, నువ్వెందుకులే వస్తా వస్తే వాడే వస్తాడు? లేకపోతే పోనీలే” అయిష్టంగా అంది అత్తయ్య.

“ఫర్వాలేదులే అత్తయ్యా. యింట్లో కూర్చుని కూర్చుని నాకు పోటీ వుంది. ఏం తోచడం లేదు. అలా సరదాగా వెళ్ళి వస్తాను. కాస్త నడిచినట్టు వుంటుంది?”

అత్తయ్య అయిష్టంగానే క్యారియర్ సర్దింది.

“దోప గుర్తుందా నీకు?” అంది అనుమానంగా చూస్తూ.

“భలే దానివత్తయ్యా రాజేశ్వరితో మొన్న వెళ్ళి లేదూ నేను! దోప గుర్తులేక పోటానికి యిదేమైనా మహాపట్టుమా? మహానగరంలో మెలికలు గల దోపనే ఓకరి చూస్తే నేను మర్చిపోను. అలాటిది దొంక వెంబడి సరాసరి సూటిగా వెళ్ళే ఈ దోప గుర్తుందా?”

“వాడే మంటాడో ఏమో!” జంకుగా అంది అత్తయ్య.

“నీమీ అనదు. పస్తుపడుకోకుండా అన్నం తీసికెళ్ళినందుకు నాకు తెలుసా. చెప్పకపోయినా ఫర్వాలేదు. నేను లెక్క చెయ్యను”

“రాజా! పోనీ నువ్వుకూడా వెళ్తావటే వదినతో!”

“పూరుకో అత్తయ్యా, పొద్దుటనుంచీ అదలా కూర్చునే శక్తి లేక రావడమంటేను, నాకేం ఫర్వాలేదులే. నన్నెవరూ ఎత్తుకుపోరులే, భయపడకు” అంటూ అత్తయ్య చేతిలో క్యారియర్ తీసుకున్నాను.

“జాగ్రత్త వదిలా? నీ కాళ్ళకి చెప్పులు కూడా లేవు. ముళ్ళవీ టంటాయి గుచ్చుకుంటాయేమో చూసుకుని నడిచి వెళ్ళు.”

రాజేశ్వరి నన్ను హెచ్చరించింది. రాజేశ్వరి మాటలు లక్ష్యపెట్టకుండా నేను నీళ్ళో, బురదలో అవి వేసుకుని తిరిగేసరికి నా జలతారు చెప్పులు అలిసిపోయి పడిపోయినట్టు పుట్టుక్కున తెగి పూరుకున్నాయి. నిన్నటినుంచీ నేను కాలికి చెప్పులు లేకుండానే నడుస్తున్నాను. అవి కుట్టి బాగుచేయటానికి అత్తయ్య గూడెంలో ఎవరికో కబురు చేసింది. కానీ ఆ మనిషి రానేరాలేదు.

క్యారియర్ తీసుకుని బయలు దేరాను.

ఆ సత్తు క్యారియర్ పట్టుకుని కాళ్ళకి చెప్పులు లేకుండా దొంక వెంబడి నడుస్తుంటే నాకు వేచిత్రంగా గమతేగా అనిపించింది. ఎక్కడుండో మా అమ్మ! ఓహోయినా నన్ను గురించి జ్ఞాపకం చేసుకుంటుందో లేదో, నేనీలా వున్నానని కలలోకూడా వూహించలేదని గ్యారంటీగా నాకు తెలుసు. మా అమ్మ వూహకందని ఏమీ నేను చేస్తున్నాననే జ్ఞాపకం నాకు గర్భంగా చక్కలిగింతలు పెట్టినట్టుగా వుంది. పైగాగి పీల్చుకుంటూ ఆకాశంలో తేలిపోతున్న తెల్ల హబ్బుల్ని తలెత్తి మధ్య మధ్యలో పరీక్షగా చూసుకుంటూ, ఎంతో అందంగా వున్న పరిసరాలని కనుల విందుగా గమనిస్తూ, సాధ్యమైనంత తాత్పర్యం చేసుకుంటూ నడవసాగాను. ఔనుమరి! అత్తయ్య బాధపడుతుంటే చూడలేక తెచ్చాను గాని, కృష్ణ ఆకలితో వుంటే నాకేం?

నేను వెళ్ళేసరికి కృష్ణ అరటి చెట్లకి బోదెలు చేస్తున్నాడు. అతనితో పనిచేసే మిగతావాళ్ళు ఎవరూ లేరు. వాళ్ళు భోజనానికి వెళ్ళారేమో! పాత కూరగాయలు నింపిన గంపలు వరుసగా పెట్టి వున్నాయి.

“ఇదిగో అన్నం తెచ్చా” బిగ్గరగా అన్న నేను క్యారియర్ని గట్టు మీద పెట్టా.

ఉలిక్కిపడ్డట్టుగా కృష్ణ చటుక్కున తిరిగి చూశాడు.

అతని కళ్ళల్లో ఆశ్చర్యంలాటిది కన్పించింది.

“నువ్వెందుకు వచ్చావ్?”

“చిత్రం తమరు ఆ ప్రశ్న వేస్తారని నాకు ముందే తెలుసు. మీరే తేలేదు. అత్తయ్య తన సుపుత్రుడు అన్నం తినలేదని బాధపడుతుంటే దీని తీసుకుని వచ్చా.”

కృష్ణ క్షణం సేపు రెప్పవాల్చుకుండా నా వైపు చూశాడు. తర్వాత పార క్రిందపెడతూ, సీరియస్ గా “చాలా శ్రమపడ్డావు. మా అమ్మ కోసం కష్టపడ్డ మనిషిగా నేనింతవరకూ చూడలేదు. మంచిది అక్కడ పెట్టి వెళ్ళు” అన్నాడు. నాకు ఒళ్ళు మండింది. పూరకేశాడు, కిరననాయిలు వేసి నిప్పుపుల్ల గీసి వంట భగ్గుమంది.

“నేను నీకు అన్నం తీసుకువచ్చాను. కానీ నీ ఆజ్ఞలు శిరసావహించరాలేదు. వెళ్ళాలనుకున్నప్పుడు నేను వెళ్ళగలను. నువ్వు నాకు చెప్పనవలసింది లేదు” - అంటూ గట్టుమీద కూర్చున్నాను.

కృష్ణ నా మాటలకి పెదవుల మీద కదలబోయిన చిరునవ్వుని అణచుకోకుండా ముఖం తిప్పుకోవటం నేను గమనించకపోలేదు. ఏమనుకున్నాడో ఏమో మాట్లాడకుండా కాళ్ళూ, చేతులూ కడుక్కుని అరిటాకు తెచ్చుకుని వచ్చి క్యారియర్ని విప్పాడు.

నేను అతనివైపు చూడలేదు. నా దృష్టి అంతా తోట అందం పరిశీలించడానికే పూర్తిగా నిమగ్నమైనట్టు కూర్చున్నాను.

అతనూ నా వైపు చూడలేదు. అన్నం తినటమే ఆ క్షణంలో అతని జీవితానికి అన్నట్టుగా ఆకులో శ్రద్ధగా వడ్డించుకోసాగాడు.

అతడు అన్నం కలుపుకుంటుండగా అన్నాను. “నువ్వుంత మానో బ్రాట్ వని నేను కల్లోకూడా అనుకోలేదు.”

అన్నం నోట్లో పెట్టుకోబోతున్న కృష్ణ ఆగిపోయి తలెత్తి కళ్ళు పెప్పిరి కనుబొమ్మలెత్తి ఆశ్చర్యంగా చూశాడు. కాలుమీద కాలు వేసుకుని మోకాటి

మీద బేతులు పెనవేసుకుని ముందుకి, కొంచెం పూగుతూ కూర్చున్న నేను ఏమీదూ వున్న పాకమీద అందంగా విచ్చుకుని వున్న బీర పూలని వుద్దేశించి కన్నట్టుగా, వాటివైపు తదేకంగా చూస్తూ అన్నాను. “లేకపోతే ఏమిటి? యింత ఎండలో కాళ్ళు పీక్కుపోయేలా నడుస్తూ, చెయ్యి తిమ్మిరెక్కేలా ఆ క్యారియర్ హెసుకుని తెచ్చాను. కనీసం నువ్వు థ్యాంక్స్ అయినా చెప్పలేదు నాకు.”

కృష్ణ చుట్టూ చూశాడు, ఓ సారి తలెత్తి మబ్బుబట్టి ఆహ్లాదంగా వున్న ఆకాశంవైపు చూశాడు “యింత ఎండా! యింటి నుంచి యిక్కడికి అదో దూరమా! యా క్యారియర్ మోయటానికి నీ చేతులు నొప్పి వుట్టాయా!” అశ్చర్యపడుతున్నట్టుగా అడిగాడు.

“అంటే నీ ఉద్దేశ్యం” నేనతని వైపు సూటిగా తిరిగాను.

కృష్ణ మళ్ళీ క్షణంలో సగంసేపు నా వైపు సూటిగా చూశాడు. తర్వాత కళ్ళింక భజారెగేసి “ఐయామ్ సారీ. నేను ఈ పల్లెటూరు వచ్చి స్థిరపడిపోయిన తర్వాత బస్తీ మర్యాదలు పూర్తిగా మర్చిపోయాను. ఐయామ్ రియల్లీ వెరీ వెరీ సారీ, థాంక్ యూ” అన్నాడు.

నా కతని కళ్ళల్లో కొంటెతనం కన్పించింది. కంఠంలో వెక్కిరింపు కూడా వుంది. గంటపెట్టుకున్న ముఖంతో అన్నాను.

“నువ్వు థ్యాంక్స్ చెప్పే కన్నా అసలు చెప్పకపోవడమే బాగుంది.”

“అదేమిటి?”

“థ్యాంక్స్ చెప్పమంటే వెక్కిరించమని కాదు.”

“నేను వెక్కిరించానా! నిన్ను!”

ఈ సారి నవ్వు అతని కళ్ళల్లోనే కాదు, పెదవులమీద దొంగతనంగా తొంగిచూస్తోంది.

అతని ముఖం చూసేసరికి నాక్కూడా నవ్వు రాబోయింది. కానీ మొహం తిప్పేసుకుంటూ, “కాదామరి, అలాగేనా చెప్పేది? ఒకమాట చెప్పటంలో, దాని పరికే తీరును బట్టి ఎలాటి అర్థం తెప్పించవచ్చో తెలియదా నీకు?” అన్నాను.

“చచ్చాం పో” కృష్ణ నిస్సహాయంగా అని అన్నం తినడం ప్రారంభించాడు.

నేను మళ్ళీ చుట్టూ చూడసాగాను.

కృష్ణ ఎప్పటిలాగానే చకచకా తినేశాడు.

భోజనం చివరిలో పెరుగు వేసుకుంటూ హఠాత్తుగా, “తమరి మకాం యింకా విన్నాళ్ళిక్కడ?” అన్నాడు.

ఈ సారి ఉలిక్కి పడటం నావంతు అయింది.

“ఏమిటి?” అంటూ అతనివైపు తిరిగాను.

“ఇంకా యెన్నాళ్ళు వుండదల్చుకున్నారెక్కడ అని అడుగుతున్నాను” ముఖం ఈ సారి చాలా సీరియస్‌గా వుంది.

నా ముఖంలో వెచ్చటి రక్తం ఒక్కసారిగా పొంగి వచ్చింది.

కోపంలాంటిదో రోషంలాటిదో ఏదో తీవ్రంగా కలిగింది. కానీ నిగ్రహించుకుంటూ “నీకు మరి అంత బాధగా వుంటే యీ సాయంత్రం వెళ్ళిపోతాను” అన్నాను.

“బంగారు తల్లివి ఆ పని చేశావంటే యీ సారి మనస్ఫూర్తిగా కృతజ్ఞుడై అర్పించుకుంటాను. జరి అంచు తెల్ల చీర కానుకగా యిచ్చి రాజారాణికి ఆశీర్వాదిస్తాను కూడా.”

నేను అతని ముఖంలోకి పరీక్షగా చూశాను. ఇతను నన్ను వెళ్ళిపోనూటిగా చెబుతున్నాడు. ఇది పరిహాసమా? లేక నిజమేనా? కానీ కృష్ణ ఉప్పునీళ్ళ క్యారియర్‌లో వెతుకుతున్నట్లు శ్రద్ధగా క్రిందికి చూస్తుండటం వల్ల అతని ముఖం ఏ భావం వుందో నా కర్ణం కాల్చేదు. కానీ నా చూపుల్లో తన చూపులు కలసినట్లు జాగ్రత్త పడ్డాడని మాత్రం స్పష్టంగా తెలిసింది.

నేను అతనివేపు చూస్తూ చాలా నిష్కారంగా అన్నాను.

“నేను వచ్చినప్పటినుంచీ చూస్తూనే వున్నాను. ఎందుకో నాకు తెలియకానీ నువ్వు మాత్రం నన్ను చూసినప్పటినుంచీ ముళ్ళమీద వున్నట్లుగా మా బాధపడుతున్నావు. నా రాకవల్ల నీకేం నష్టం కలిగిందో కాస్త వివరిస్తే నా సంతోషించి, ఈ సాయంత్రమే బండి ఎక్కుతాను నేను.”

“నష్టం నాకేం లేదు. నష్టంగాని, బాధగాని ఏదయినా కలిగితే ఆది కలగాలి.”

“నాకా?”

“ఔను.”

“అంటే నీ ఉద్దేశ్యం?” పూర్తిగా అతనివైపు తిరిగి నిందిస్తున్నట్లుగా దూకుతూ అడిగాను.

“నువ్విక్కడికి వచ్చినట్లు ఏ పరిస్థితుల్లోనూ మీ అమ్మకి తెలియటం మాకూ ఎవరికీ అంత క్షేమం కాదని నా ఉద్దేశ్యం.”

“ఏమిటి!” నివ్వెరపోయాను నేను.

“మీ అమ్మ డార్మిలింగ్ వెళ్ళటం వల్ల, సారధిని తప్పించుకోటానికి ఇక్కడికి పారిపోయి వచ్చావని నాకు తెలుసు. సారధి నువ్వు పూహించినట్లుగా హైదరాబాదు రావలసిందే. అతని ప్రయాణం కాన్సిల్ అయింది. నువ్వు సాధ్యమైనంత తొందరలో ఇక్కడినుంచి వెళ్ళిపోమని నా నలహా, హెచ్చరిక కూడా”.

నిరుత్తురాలాని అయ్యాను నేను! నిశ్చేష్టరాలని కూడా అయాను. నోట మాట రాకుండా, రెప్ప వాల్చటం మర్చిపోయి అతనివైపు వింత మృగాన్ని చూసినట్లు చూడసాగాను. ఏమిటి యితను మాట్లాడేది? ఎలా మాట్లాడుతున్నాడో! ఇంతకంటే మరో అవమానం యింకేమైనా వుందా? అనలిదంతా ఇతనికెలా తెలుసు? తెలిస్తే తెలిసింది. తెలిసినంతమాత్రాన జంకూ గొంకూ లేకుండా ముఖాన ఆనీయటమేనా? రావాలా కుతకుత లాడుతూ, భళ్ళున బద్దలయిపోతున్న అగ్ని పర్యవంలా అయిన నేను కర్మకంగా అడిగాను. “మా అమ్మకి తెలియకుండా వచ్చానని నువ్వెలా అనుకున్నావో! సారధి వస్తున్నందువల్ల నేనిలా పారిపోయి వచ్చానని ఎవరు చెప్పారు నీకు?”

భోజనం ముగించి క్యారియర్ సర్దిపెట్టేస్తున్న కృష్ణ క్షణం సేపు చేస్తున్న పని ఆపిని తలెత్తి నా వైపు చూశాడు.

అతని కళ్ళు నా కళ్ళలోకి లోతుగా, సూటిగా చూసినాయి.

సమాధానం వెంటనే ఏదో అనబోయి నిగ్రహించుకొన్నవాడిలా ఆగిపోయాడు. తర్వాత కొద్దిగా ఆగి మృదుస్వరంతో అన్నాడు. “నువ్వు అబద్ధం చెప్పదల్చుకుంటే నాకేమీ అభ్యంతరంలేదు. కానీ మనల్ని గురించి అన్నీ విషయాలు క్షుణ్ణంగా తెలిసినవాళ్ళ దగ్గర అబద్ధాలు చెప్పటం, దబాయించాలనుకోవటం కేవలం హాస్యాస్పదమే అవుతుంది.”

చేష్టలుడిగిన నేను సమాధానం చెప్పలేని అశక్తురాలిలా చూడసాగాను.

అతని స్వరం మృల్లీ నిర్వికారంగా, నిశ్చలంగా పలికింది. “మా గురించి నీకేం తెలియదని నాకు తెలుసు. కానీ నీ గురించి నాకు అన్నీ తెలుసుననే సంగతి నీకు తెలియదని నా కిప్పుడే తెలుస్తోంది. ఎలా తెలుసు నీకు అని నన్నడక్కు వాళ్ళని తెలుసు. నీ వయసు పెరిగినకొద్దీ మీ అమ్మ మధ్యా, నీ మధ్యా పెరిగి పడ్డవవుతున్న అఘాతం నే నెరగనిది కాదు. మీ ఇద్దరి మధ్యా ఒక్కోసారి ఎటువైపులేక మామయ్య నలిగిపోయిన సంఘటనలు కూడా నాకు తెలుసు.”

అతని నోటి నుంచి వెలువడుతున్న ఒక్కొక్క వాక్యం వింటున్న కొద్దీ నేను నిటారుగా కూర్చుని, పాలిపోయిన ముఖంతో నా జీవితంలో అతి ముఖ్యమైన రహస్యాల్ని తెలుసుకుని నన్ను బ్లాక్ మెయిల్ చేస్తున్న మనిషివైపు చూస్తున్నట్లుగా

చూడటం ప్రారంభించాను. ఎంతో మామూలు వాడు ఎలాటి ప్రశ్నకూ అతినాధారణమైన మనిషి అని నేను తీసి పారేసినట్టు నిశ్చయించుకున్నాను. ఈ కృష్ణ అన్నింటింది.

అతను మాట్లాడుతున్న వాదల్లా నాముఖం చూసి హఠాత్తుగా ఆగిపోయింది. అతని చేయి నా చేయి పట్టుకోబోయినట్టు అప్రయత్నంగా ముందుకువచ్చి అది మళ్ళీ నిగ్రహించుకున్నట్టుగా వెనక్కి వెళ్ళి పోయింది.

రవంత బాధని స్ఫురించే స్వరంతో క్షమార్పణ కోరుకుంటున్నట్టుగా అన్నాడు.

“సారీ మీనా! నేనివన్నీ నీతో చెప్పాలని అనుకోలేదు. నువ్విక్కడ ఉన్నావో రోజులుండటం, మా దగ్గరికి వచ్చావని మీ అమ్మకి తెలియటం అంత ముఖ్యం కాదనే వుద్దేశ్యంతో నిన్ను హెచ్చరించాలనుకున్నానే తప్ప.”

నేను చట్టుక్కున లేచి నిలబడ్డాను.

నా గురించిన విషయాలు అన్నీ అతనికి తెలుసునన్న సత్యం నన్ను ఢిల్లీకి చేసింది, వెలెక్కించింది.

ఏమనాలో తోచని నేను నోటికి వచ్చింది అనేశాను.

“నువ్వు-నువ్వు ఇలాంటి మనిషివని కల్లోకూడా అనుకోలేదు నేను. నేను అపురూపంగా భావించుకుంటున్న ఈ ప్రయాణంలో అపశృతిలా అయ్యాను.”

“మీనా!”

“నాకిప్పుడు తెలిసింది. నువ్వు కావాలనే అన్నానికి యింటికి రావడం కాజేశ్వరి యింట్లోకి రావటానికి వీలేదు, అత్తయ్య యిల్లు వదిలి బైటికి వెళ్ళిపోవాలి. మీరాయి వూళ్ళో లేదు, నేను తప్పకుండా అన్నం తీసుకుని వస్తానని నీకు తెలుసు. నాకీ మాటలు చెప్పటానికీ, ఈ అవకాశం నీవు చిక్కించుకోవటానికీ యింట్లో రాకుండా యిక్కడ కూర్చున్నావు. నువ్వు చాలా తెలివి కలవాడివి. తెలివి కలవారోయోచన ఎప్పుడూ గురి తప్పదు. చూడు నువ్వు ఊహించినట్టుగానే వెలి మొహం నేను రానే వచ్చాను.”

“మీనా” వారిస్తున్నట్టుగా పిల్చాడు.

నే నతని వారింపు అసలు లక్ష్యపెట్టలేదు.

మండిపడుతున్నట్టుగా అన్నాను.

“అసలెంతా ఎందుకు? ఒక్కమాటలో సూటిగా చెప్పిస్తే సరిపోతుంది.”

అమ్మయ్యా! మీ యింటికి మమ్మల్నెవరినీ రానివ్వలేదు. మా యింటికి సిగ్గుకొనే ఏ మొహం పెట్టుకుని వచ్చావని ఒక్కమాట నా మొహం పట్టుకుని అన్నాను.

కోమడిగా, పైగా యివన్నీ నాకు చెప్పదల్చుకోలేదుట. ఏం నటన! పాపం, ఎంత పెద్దమనిషి. అబద్ధాలు ఆడేది ఎవరు? నువ్వు నేనా?”

కృష్ణ మధ్యలో నన్ను ఆపటానికి విశ్వప్రయత్నం చేస్తున్నవాడిలా ఏదో అనబోయాడు.

నేను వినిపించుకోకుండా అనేశాను.

“మా విషయాలన్నీ నీకు తెలిసినంత మాత్రాన నువ్వు నన్ను అవమానించాలని వుందా? మా అమ్మకు తెలియకుండా వచ్చానే అనుకో! కానీ ఆ విషయం ఎత్తి చెప్పించటానికి నువ్వెవరు మధ్య?”

“మీనా! నేనా? వెక్కిరించానా! అలా అర్థంచేసుకున్నావా నా మాటలు కృష్ణ చాలా విస్మయంగా, వెనక్కి తగ్గినట్టుగా అన్నాడు.

నన్నుండుకు ప్రతీకారంగా అతన్నికూడా మాటల్లో గాయపరిస్తే తప్ప నాకు శాంతి వుండదనిపించింది ఆ క్షణంలో. అందుకే ఆఖరి అస్తం తీసి విసురుతూ, ఎంతో వ్యంగ్యంగా అన్నాను. “ఔనులే మా అత్తయ్య చేతిలో పెరిగినంత మాత్రాన అవిడ మంచి బుద్ధులు నీకెలా వస్తాయి? పెంచినంత మాత్రాన రక్తం ఒకటి అవుతుందా! ఎంత కూడదనుకున్నా వాళ్ళందరిలో నువ్వు పరాయివాడివిగా వేలు పెట్టి చూపించినట్టు కనిపిస్తానే వున్నావు?”

నా కనీ తీరింది. కృష్ణ అతి సున్నితమైన చోట బాధ తగిలిన వాడిలా చూశాడు. క్షణం సేపు విలవిలలాడుతున్న అతని హృదయం, చురుకైన ఆ కళ్ళలో రెపరెపలాడుతూ ప్రతిఫలించింది. మరుక్షణంలో అతని ముఖం చిదిపితే రక్తం రిందేటంతగా ఎర్రబడింది. అప్రతిభుడైనవాడిలా రెప్ప వాల్చుకుండా అలాగే నా వైపు చూడసాగాడు. నేను వెళ్ళబోతూ ఒక్క నిమిషం ఆగి అతనివైపు చూస్తూ అన్నాను.

“నీ వార్షికోత్సవం నా థ్యాంక్స్! నా యిష్టం మీదనే నేను వచ్చాను. మా అమ్మకి తెలియకుండా వచ్చిన మాట నిజమే. కానీ దానికి నే నేమీ సిగ్గు పడటం లేదు. అసలు యిదేమీ దాచాల్సినంత రహస్యం కానేకాదు. నేను వెళ్ళగానే చెబుతాను. నే నీక్కడ వుండదల్చుకున్నాళ్ళు వుంటారు. నేను నీయింటికి రాలేదు. నీ హెచ్చరికలు నాకేమీ అవసరం లేదు. ఇక ముందెప్పుడైనా నాతో మాట్లాడ దల్చుకుంటే మర్యాదగా మాట్లాడు, లేకపోతే అసలు మానేసేయి.” చటుక్కున వెనక్కి తిరిగి సుడిగాలిలా అక్కడినుంచి పారిపోయి వచ్చాను.

వెనుక నుంచి అతను ‘మీనా-మీనా’ అని పిలవటం నాకు విన్నిస్తూనే ఉంది. కానీ నేను లక్ష్యపెట్టలేదు, వెనక్కి తిరిగిచూడలేదు.

కానీ-యింటికి తిరిగి వస్తోంటే నా మనసు పరిపరి విధాలపోయింది. అలోచనలు నన్ను ఒక్కసారిగా చుట్టుముట్టినాయి. మా కుటుంబంలో ఏ నిగూఢమైన సంగతులు యితని కెలా తెలిసినాయి? ఎవరు చెప్పి వుంటారు నాకు చెప్పలేనంత ఆశ్చర్యంగా వుంది.

మా అమ్మ మధ్యా నా మధ్యా అఖాతం వుండిట!

అది నా వయసు పెరిగినకొద్దీ పెద్దదవుతోందిట!!

నిజంగా నాకు చెప్పరాని మంటగా వుంది. భరించరాని కనిగా వుంటున్న అతన్ని ఒక్కసారి నమిలి మింగేయాలన్నంత ఆవేశంగా వుంది.

ఎలా తెలిసి వుంటాయి? ఎవరు చెప్పి వుంటారు? ఎంత ఆలోచించినా పూహకి అందలేదు.

చివరికి ఓ నిశ్చయానికి వచ్చాను.

ఇలాటి విషయాలు తెలియదం పెద్ద బ్రహ్మవిద్య ఏమీకాదు. కలి కుటుంబాల్లో అభిప్రాయభేదాలుంటే అవి నౌకర్లు, చాకర్లు ద్వారా గోరుతుంటే కొండంతలుగా మార్చబడి బైట ప్రపంచంలోకి రవాణా అవటంలో అబ్బురం వుంటుంది. అంటే నాకిప్పుడు అర్థమైంది. వీళ్ళు మా ఇంటికి రాకపోయినా ఎప్పటికప్పుడు మా విషయాలన్నీ తెలుసుకుంటూనే వున్నారన్నమాట.

ఛ-ఛ వీళ్ళు అందరినీ కలుపుతానేం నేను. రాజేశ్వరికి తెలిసి వుంటుంది అత్యయ్యకి తెలిసినా తెలిసినట్టే కన్పించటంలేదు. అందరిలోకి యీ కృష్ణా హఠాత్తుగా అంతా తేటతెల్లంగా కన్పించసాగింది. నేను వచ్చినప్పటినుంచి కృష్ణా ఎందుకు ముఖావంగా వుంటున్నాడో యిప్పుడర్థమైంది. అంటే అతని తెలుసునన్నమాట “నువ్వు మా ఇంటికి వచ్చింది మా మీద ప్రేమవల్ల కాదు మమ్మల్ని చూడాలనే ఆపేక్షవల్లా కాదు, కొద్ది రోజులు ఎక్కడికైనా పారిపోవాలన్నార్థంతో వచ్చావు. నాకు తెలుసులే, నీ సంగతి” అన్నట్టు ప్రవర్తించాడు. ఛ-ఛ నా కా సంగతే తెలియదు.

రోషావమానాలతో నాకు మళ్ళీ ఒక్కసారి భగ్గుమని మండింది. కోపంతో పరధ్యాసంగా వేగంగా నడుస్తున్న నేను వున్నట్టుండి కెవ్వమని చటుక్కున అగిపోయాను. నా పాదంలో కసిక్కిన ఏదో దిగింది. అది వాడిగా వుండటం వల్ల ఎప్పుడూ చెప్పులు విడవని నా మెత్తని పాదంలోకి లోతుగానే దిగిపోయింది.

కాలు ఎత్తి పాదంచూసుకున్నాను. నల్లటిముల్లు. కృష్ణారావు మొహం వుంది. నే నెంత జాగ్రత్తగా తీయబోయినా అది మధ్యలో విరిగిపోయింది. పాదంలోపలికి వెళ్ళిన భాగం రానేలేదు. పాదం అడుగు భాగం కాస్త నొప్పిగా అనిపిస్తూ ఉండవలసినంత బాధగా ఏమీ అనిపించలేదు. కానీ మామూలుగా నవడలేక పోయాను.

“అదేమిటి! ఏమైంది కాలికి?” వీధి గుమ్మంలోనే నిలబడి నా రాక కోసం ఎదురుచూస్తున్న అత్తయ్య, రాజేశ్వరి ఒక్కసారి అడిగారు.

“ముల్లు గుచ్చుకుంది, వచ్చేసిందిలే తీసేశాను” అన్నాను గొప్పగా.

“బాగానే వుంది. పంపానన్న మాటేగాని నాకు భయంగానే వుంది” అంది అత్తయ్య.

నేను ముఖావంగా లోపలకు వచ్చేశాను.

“వదినా! అలా వున్నావే?” నా ముఖంలో మార్పు వెంటనే పసిగట్టేసిన రాజేశ్వరి నా వెనకే వస్తూ అంది.

“ఎలా వున్నాను? బాగానే వున్నానుగా” అన్నాను.

నా కెందుకో యిక్కడ ఒక్కక్షణం వుండబుద్ధి కావటంలేదు. అప్పటికప్పుడు ఆ కళ్ళి నుంచి వెళ్ళిపోవాలనిపిస్తోంది. నా ఒంటినిండా తేళ్ళూ జెర్రులా పాకినట్టుగా వుంది.

నా బట్టలన్నీ సర్దుకుంటూ “రాజూ! రేపు ఉదయం నేను వెళతాను” అన్నా.

“నిజం చెప్పు అసలేమైంది? అన్నయ్య ఏమన్నాడు నిన్ను?” అంది రాజేశ్వరి.

నేను తెచ్చి పెట్టుకున్న ఆశ్చర్యంతో రాజేశ్వరివైపు తిరిగాను.

“బాగుంది నువ్వనేది, ఏమంటాడు మీ అన్నయ్య నన్ను? ఏమీ అనలేదు. అంటే నేను పూరుకుంటానా?” ఎంత మామూలుగా చెప్పాలను కున్నా నా కంఠం ఎలాగో అయింది.

రాజేశ్వరి అనుమానంగా చూస్తూ “నువ్వు చెప్పకపోయినా నాకు తెలుస్తూనే వుంది, ఏదో అయింది. నువ్వు వెళ్ళినప్పటిలా హుషారుగా లేవు. అన్నయ్యని ఇంటికి రానీ. నేను అడుగుతాను” అంది.

“మంచిదనివ్వే, నీకు పుణ్యం వుంటుంది. ఆ పనిమాత్రం చేయకు” అన్నాను. కృష్ణ ఆ రాత్రి చాలా పొద్దుపోయిన తర్వాత గానీ ఇంటికి రాలేదు. భోజనాల దగ్గర అత్తయ్యకి నా ప్రయాణం సంగతి చెప్పాను.

అత్తయ్య కూడా తెల్లబోయింది.

“అదేమిటమ్మా! ఇంకో వారం పదిరోజులు వుంటానన్నావుగా, అప్పుడే విసుగు వచ్చేసిందా ఈ పల్లెటూరు నీకు?” అమాయకంగా అడుగుతున్న అత్తయ్యమాటలకి మనసు ఆర్పమైంది.

“లేదమ్మా, వదినకి కోపం వచ్చింది” అంది రాజేశ్వరి.

“కోపమా? ఎందుకు?” అంది అత్తయ్య కంగారుగా.

నేను రాజేశ్వరిని తంజాను అన్నట్టు వేలితో బెదిరించాను.

అత్తయ్యవైపు తిరిగి “ఛ-ఛ అదేం లేదత్తయ్యా, అమ్మని, నాన్నని నేనేప్పుడూ యిలా రాలేదు. ఏమిటో బెంగగా వుంది అంతే” అన్నాను.

అత్తయ్య నా మాటలు నమ్మింది.

భోజనం అయింతర్వాత కామేశ్వరి, మణి, మధు అంతా నా చుట్టూ కూర్చున్నారు.

“వద్దు వదినా, వెళ్ళద్దు ఇంకా కొన్ని రోజులుండవూ” అని బ్రతిమిలాడుతూ వాళ్ళకి యేం చెప్పాలో నాకు తోచలేదు. అందరం పడుకున్నాం.

నేను కూడా నిద్రపోవటానికి సిద్ధపడుతుండగా కృష్ణ యింటికి వచ్చాడు. నేను నిద్రపోయినట్టే పడుకున్నాను.

పిల్లలందరూ భోజనాలు చేశారా అని అడుగుతూ, కృష్ణ ప్రత్యేకంగా తిన్నానా లేదా అని అడిగి తెలుసుకున్నాడు.

తర్వాత ఏమిటమ్మా నువ్వు ఒక్కరోజు భోజనం లేకపోతే నేనేమైతే? కూరలు బుట్టలు నిండా నింపారు. వెంకటేశు బండి తీసుకురాలేదు. వాళ్ళంతా అన్నాలకి యింటికి వెళ్ళారు. అక్కడెవరూ లేరని నేను వుండటంతో ఆ అమ్మాయిచేత భోజనం పంపించటం ఏమిటమ్మా, నీకు మతిపోయిందా? సగం విసుగ్గా, సగం కోపంగా కృష్ణ అనటం నాకు విస్మయమే వుంది.

“ఏమిటోరా! పెరుగుపచ్చడి చేశాను. నువ్వు అన్నానికి రాకపోయేసరికి కెలాగో అనించింది. అక్కడికి నేను వద్దని చెబుతూనే వున్నాను. అయినా పిచ్చి ఇంట్లో కూర్చుని విసుగ్గా వుంది. ఇలా వెళ్లి వచ్చినట్టుగా వుంటుందీ అత్తయ్య అని ఇమ్మంటే ఇచ్చాను. ఏమిటో అనుకున్నాను. కానీ పిల్లల బుద్ధిమంతురాలురా. ఇలా వుంటుందని కట్లోకూడా అనుకోలేదు నేను.”

“ఆకలి వేస్తోంది అన్నం పెట్టమ్మా” కృష్ణ ఆ సంగతి మార్చివేశాడు. భోజనాలుచేసి యెప్పుడు లేచారో నాకు తెలియదు. నాకు నిద్ర పట్టేసింది.

19

మర్నాడు నేను నిజంగా ప్రయాణానికి సిద్ధం అవటం చూసిన అత్తయ్య తెల్లబోతూ, కొడుకుతో “కృష్ణ! మీనా ఈ పూట వెడతానంటోందిరా” అంది.

కృష్ణ ఆ పూట తోటకి వెళ్ళలేదు. ఇంట్లోనే వున్నాడు. ఈ సందర్భం వంటయింట్లో జరుగుతోంది. నేను ముందుగదిలో జడ వేసుకుంటున్నాను.

“అదేమిటి? ఇంకో వారం వుంటానందిగా, ఇంతలో ఏ మొచ్చిందిటి?” పే తెలియనట్టుగా అడుగుతున్నాడు కృష్ణ.

“నువ్వేదో అని వుంటావు” అంది రాజేశ్వరి.

నేను ప్రయాణం మానుకోవని, ఇవాళ వెళ్లి తీరుతానని లేవగానే చెప్పాను. రాజేశ్వరి ముఖం చిన్నబుచ్చుకుంది. నాతో ఆ విషయం గురించి ఇంకేమీ తీర్చుకుండా అవతలకి వెళ్ళిపోయింది.

నేను వెళ్ళిపోతాననటానికి వాళ్ళ అన్నయ్య కారణం అయివుంటాడనే అనుమానం రాజేశ్వరిలో కలగటం నేను గమనించాను.

“నేనా?” అన్నాడు కృష్ణ.

“నువ్వే, లేకపోతే యింకెవరుంటారు! నిన్న అన్నం తెచ్చినప్పుడు తన మనసుకి భార కలిగేలా ఏదో అని వుంటావు?”

నేను క్షణం సేపు రాజేశ్వరి నిర్భయత్వానికి విస్తుపోయాను. కృష్ణకి కూడా పెంటనే నోటి నుంచి మాట రాలేదులా వుంది.

కొద్దిసేపాగి తర్వాత, “విన్నావమ్మా రాజు మాటలు?” అంటూ అత్తయ్యతో పిర్కాడు చేశాడు.

“ఏమిటే రాజూ! నీ మొహం, కాకపోతే యేమిటా మాటలు. అన్నయ్య పెండుకంటాడు? వాడికేం పని?” అంది అత్తయ్య మందలించుతూ.

“నీకు తెలియదమ్మా, వచ్చినప్పటినుంచీ చూస్తూనే వున్నాను. వదినతో అసలు సగి మాట్లాడనే మాట్లాడదు. అన్నయ్యా! తనెంత బాధపడిందో తెలుసా! తను యిక్కడికి రావటం మనకి యిష్టం లేదేమో అని కూడా అనుకుంటోంది”.

నేను మెల్లగా ముందు గదిలోంచి కృష్ణ గదిలోకి జారుకున్నాను. నా గురించి వాళ్ళ తర్ఫీతిచ్చిరి. జరుపుకుంటున్నప్పుడు నేను అక్కడండటం బాగుండదు. ఏంకో మెత్తగా, మేకలా అమాయకంగా కన్నించే రాజేశ్వరి, అందులో అన్నగారితో ఆలా గట్టిగా మాట్లాడటం చూడగానే నాకు కాస్త ఆశ్చర్యమే వేసింది. అమ్మో, ఆమో ఫర్వాలేదు. అవసరం వస్తే బాగానే దబాయించగలదు.

నేనలా కాదు, ఉత్తప్పుడల్లా గట్టిగా మాట్లాడి, తీరా అవసరం వచ్చే సరికి తెగ సంకోచిస్తాను. ఒకటే గుంజాటన పడతాను, చివరికి యెదుటివారు ఏమనుకుంటారోనని నీళ్ళు కారిపోతాను.

నేను వెళ్ళాలని నిశ్చయించుకోవటానికి కారణం నిన్న కృష్ణ ఆ మాటలు అన్నాడని కానేకాదు. నాలో ఒక బలహీనత వుంది. అంతలో కోపం తాటాకుల

మంటలా భగ్గున వస్తుంది. మళ్ళీ అంతలోనే ఆరిపోతుంది. కోపం వచ్చిందని నేనేం మాట్లాడుతానో నాకే తెలియదు. తర్వాత నా అంత పశ్చాత్తాపం ఇంకెవరూ ఉండరేయో.

★

★

★

కృష్ణ మీద నా కిప్పుడు ఏం కోపంలేదు. తెల్లవారుఝామన మెలకువ మళ్ళీ నిద్రపట్టని సమయంలో నేనే నిదానంగా బాగా ఆలోచించుకున్నాను.

అత్యుపాత విషయాలేవీ గుర్తయినా పెట్టుకోకుండా నన్నితో ఆలోచించి చూస్తోంది. రాజేశ్వరి స్వంత చెల్లెలికంటే మిన్నగా ఆప్తమిత్రురాలి కంటే ఆసక్తి అత్యంత పంచియిస్తోంది. పిల్లలంతా నన్నే దేవతలా అవురూపంగా చూస్తూ ఈ విధంగా యీ యింట్లో యిన్ని రకాలుగా అతిధ్యం పొందుతున్న నేను ఏదీ ఏ ఒక్కరికైనా, ఏ రూపంగానైనా, ఇంకా ఏ వేయోవంతయినా ఎదురు యివ్వగలగని రోజులు ఇక్కడ వున్న నేను ఒక్కసారి ఒక్కపూటయినా రాజేశ్వరిని నా వచ్చి మా యింట్లో వుండమని కోరగలనా? అసంభవం! ఇవ్వటానికి తప్ప వాళ్ళకి తీసుకునే అర్హత మాత్రం ఎక్కడనుంచి వస్తుంది? ఒకవేళ తీసుకున్నా దృష్టిలో అది దానం స్వీకరించటమే. నాకేమిటో చెప్పలేనంత బాధగా వున్న నేను నిర్భయంగా, నిక్కచ్చిగా, నిర్మోహమాటంగా అమ్మమ్ముడు వీళ్ళ ప్రసంగం ఎత్తి, వీళ్ళంటే నాకు ఇష్టం అని నేను తెగేసి చెప్పగలిగిన నాడు నేను మళ్ళీ యింటికి వస్తాను. అత్యుపాత ధైర్యంగా, ఎలాటి దాపరికం లేకుండా నాకు నాకూ మధ్యగల అభిప్రాయభేదం వివరించి చెప్పగలిగిన రోజున నా యింట్లో వచ్చినన్ని రోజులు ఉండగలుగుతాను. అంతేకానీ యిప్పుడు వుండలేను. నాకేమిటో దొంగతనం చేసినట్టుగా వుంది. అర్హత లేనట్టుగా అన్వించసాగింది.

జడ అల్లుకుంటూ గదిలో కిటికీ దగ్గర నిలబడి బైటికి చూస్తూ, జడ మరోసారి ఆలోచిస్తున్న నాకు వెనక యెవరో గదిలో వచ్చి నట్టు పాదాల నుంచి విన్పించటంతో వెనక్కి తిరిగిచూశాను. కృష్ణ గదిలోకి వచ్చాడు. క్షణసేపు యిద్దరి చూపులూ కలుసుకున్నాయి.

“ఏమిటీ నామీద రాజుతో ఫిర్యాదు చేస్తున్నావుట!” అన్నాడు.

అతని ముఖం ప్రసన్నంగా వుంది. స్వరం కూడా ఎంతో మృదువైనది వుంది. చిరునవ్వుతో వున్న అతన్ని చూడగానే నాతో పోట్లాడటానికి రావోస్తూ స్పష్టంగా తెలుస్తూనే వుంది. అంతేకాదు, ఆ మాటలు పలకటంలో ఓ విధమైన చనువు కూడా కన్పించింది నాకు.

నేను సమాధానం చెప్పలేదు. ముఖం తిప్పేసుకుని జడ వేసుకోవటం ప్రారంభించాను. కృష్ణ నానుంచి సమాధానం ఆశించినవాడిలా నా పెట్టె దగ్గరగా వెళ్ళాడు.

“అన్నీ సర్దుకోవటం అయిందా? ఇంకేమైనా మిగిలిందా?” పెట్టెని పరీక్షిస్తూ అడిగాడు. నేను దానికూడా సమాధానం చెప్పలేదు. నన్ను కాదన్నట్టు పూకున్నాను. కానీ నా వాలుచూపులు అతని ప్రతి కదలికనీ జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తూనే వున్నాయి.

నేను ఈ వూరు వచ్చినప్పటినుంచీ తాళం చెవులు ఎక్కడైనా పారవేస్తూనేమో నే నే ఖయంతో పెట్టెకే పెట్టి వుంచుతూ వచ్చాను.

పెట్టె దగ్గరగా వెళ్ళిన కృష్ణ ఆ తాళం చెవులు చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. నా పైపు తలపిప్పి చూస్తూ “పెట్టెకి తాళం వేయటం ఒక్కటేనా తరువాయి?” అన్నాడు.

జినన్నట్లు తలూపాను.

కృష్ణ తాళం వేసేశాడు.

తాళం చెవులు చేత్తోపట్టుకుని ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్టుగా క్షణం సేపు అలాగే నిలబడిపోయాడు. తర్వాత మెల్లగా వెనక్కి తిరిగి నావైపు చూస్తూ నిలబడ్డాడు. అతని వరస చూస్తే ఇదే సమయం అని నన్ను ఈ క్షణంలోనే బండి ఎక్కించేట్టుగా కన్పించాడు.

నేను అతని నోటినుంచి రాబోయే మాటలకి ఒళ్ళంతా చెవులు చేసుకుని ఎదురుచూస్తూ నిలబడ్డాను. పెట్టెని ఆనుకుని నిలబడిన అతను నే నేమైనా విచిత్రమో నన్నట్లు చూడసాగాడు. నాకక్కడ అలా మాటా పలుకు లేకుండా నిలబడినానికి యిబ్బందిగా వుంది. కొద్దిసేపు చూసి గదిలోంచి మెల్లిగా బైటకి వెళ్ళిపోయాను.

“మీనా!” వెనకనుంచే వున్నట్టుండి హఠాత్తుగా పిల్చాడు.

ఆగిపోయాను, నేను.

“నిన్న నా మాటలు నీకేమైనా బాధ కలిగిస్తే నన్ను క్షమించు.”

అతని మాటల్లో పశ్చాత్తాపం లేదు. తొందర పడ్డానేమోననే బాధ అసలే లేదు. ఎంతో కష్టపడి కంఠతాపట్టిన పాఠం ముక్కున పెట్టుకుని అప్పుచెప్పి బరువు తీర్చుకున్నట్టుగా ఎవరో బలవంతం పెడితే గత్యంతరం లేక తప్పని సరిగా చెప్పి నట్టుగా వుంది. కేవలం రాజేశ్వరి తృప్తికోసం అతని నాలిక చివరనుంచి ఈ మాటలు వచ్చాయని నాకు తెలుస్తూనే వుంది.

అందుకే సమాధానం యివ్వకుండా, వినీవిననట్టుగా నిలబడిపోయాడు.

“నువ్వివాళ యింత హఠాత్తుగా వెళ్ళటానికి వీల్లేదు” అన్నాడు.

నేను చివుక్కున వెనక్కు తిరిగాను “ఎందుకని? నేను వెడతాను, వెళ్ళిపోతాను. ఇవాళ నేను వెళ్ళదల్చుకుంటే నన్నెవరూ ఆపలేరు?” అన్నాను మొండిగా.

నా వైపు సీరియస్ గా చూస్తున్న అతను చటుక్కున నవ్వేశాడు. నవ్వు అన్నాడు. “ఒక్కళ్లుగా పుట్టి, అమిత గాఢాబంతో పెరిగిన వాళ్ళతో యీ చివర వాళ్ళ గొడవే తప్ప, యెదుటివాళ్ళ యిబ్బంది అర్థంకాదు.

“నేను వెళ్ళటంవల్ల యిప్పుడెవరికీ యెలాటి యిబ్బంది లేదని నాకు తెలుసు. ఒకవేళవున్నా లక్ష్య పెట్టను.”

“నీ స్వభావం చాలా చిత్రమైంది. నువ్వు యెదుటివాళ్ళతో యెంతో చురుకైన రెచ్చగొడుతున్నట్టుగా మాట్లాడుతావు. తీరా ఆ యెదుటివాళ్ళు కాస్త చురుకైన సమాధానం యిస్తే నువ్వు భరించలేవు. నిన్ను చిన్నబుచ్చారనుకుంటావు. జరిగింది కూడా అంతే. మామూలుగా వచ్చి అస్తం తెచ్చి అక్కడపెట్టి వెళ్ళి యేమీ వుండేది కాదు. నీ మాటలతో నువ్వు చూపించిన చనువుతో, స్వభావంతో, తీసుకుని నేనేదో చెప్పబోతే నువ్వింకేదో వూహించుకుని, ఏదోదో మాట్లాడేవాడవు.”

నేను మాట్లాడలేదు.

వృదుమధురమైన స్వరంతో గంభీరంగా అన్నాడతను. “ఒకటి చెప్పమీనా, నేను నీకు పరాయిగా అన్నిస్తున్నానేమోగానీ, నువ్వు నాకు అలా అన్ని అన్పించటంలేదు. దానికి కారణం నీ గురించి నాకు బాగా తెలియటమే కాదు. ఆ చనువుతోనే నిన్న అలా అనేశాను”.

నేను కస్సుమన్నట్లు చూశాను. మళ్ళీ అదేమాట అంటాడే! నా గురించి తెలుసని ఈ పెద్దమనిషికి?

చేతిలో తాళంచెవులు అటు యిటూ తిప్పుతూ, ఈ సారి వాటివైపు చూసి అన్నాడతను. మళ్ళీ “నువ్విక్కడికి రాకముందు మేమంతా, ముఖ్యంగా నేను మీ గురించి చాలా వేరుగా వూహించుకున్న మాట నిజమే. కానీ నువ్వు వచ్చిని కొద్ది రోజుల్లో, నువ్వు నా చెల్లెల్తో, అమ్మతో కలిసిపోయిన తీరుని చూసిన తర్వాత నా అభిప్రాయం పూర్తిగా మారింది. మీ అమ్మ అంత జాగ్రత్తగా నిన్ను పెంచు ఆవిడ అంశలేవీ నీకు వంటబట్టకపోవటం విచిత్రంగానే వుంది నాకు.”

నేను అతని మాటలు విననట్టుగా, దువ్వుతున్న జుట్టునే యింకా కట్టుకుని ఉన్నాను.

కొద్దిసేపాగి మళ్ళీ అన్నాడతను. ఈ సారి తలెత్తి సూటిగా నా వైపు చూస్తూ చెప్పాడు. “నేను యీ ప్రపంచంలో అమృతంబే యెక్కువగా గౌరవించి మన్నించే ప్రవృత్తి వున్నాను. ఆ వృత్తి మీ నాన్నేనంటే నన్ను నమ్ముతావా నువ్వు! నువ్విక్కడినుంచి కోపంతో అలిగి వెళ్ళి పోవటానికి వీల్లేదు. ఆయన మరోలా అనుకోవచ్చు. ఆ ఆవకాశం రానివ్వను నేను.”

“ఏం చేస్తావు రానివ్వక?” రెచ్చగొడుతున్నట్టుగానే అన్నాను.

“నిన్నీ రోజున వెళ్ళనివ్వను. వెళతానన్నా పంపను నేను.”

“పంపకపోవటానికి నువ్వెవరు మధ్య? నన్ను నువ్వు ఆహ్వానించ లేదు. నేను నీ ఇంటికి రాలేదు” తిరస్కారంగా అన్నాను.

కృష్ణ కళ్ళలో గంభీరత మాయమై మళ్ళీ కొంటెతనం కన్పించింది. చిరునవ్వు రావకుంటూ అన్నాడు.

“నువ్వు ఎవరింటికి వచ్చావనేది అప్రస్తుతం. కానీ ఈ యింట్లో నే నెవరినో, దేదీలో అమ్మని అడుగు, లేకపోతే పిల్లల్ని గానీ వీరాయిని గానీ యిరుగూ, రెండుగూ యెవరయినా అడుగు నే నెవరో చెబుతారు. నీకు. నేను ఒప్పుకుని తాళికిరెంబట్టి నువ్విక్కడకి వచ్చావు. నా అనుమతి లేకుండా వెళ్ళలేవు” అంటూ తాళం చెవులు లాల్చి జేబులో వేసుకుని బైటికి వెళ్ళిపోయాడు. నాకు మరో మాట మాట్లాడేందుకు అవకాశమే లేకపోయింది.

తన అభిప్రాయం నాకు విన్నించింది. అది అక్షరాలా ఆవరించి తీరాలి అన్నట్లు ఆజ్ఞాపించి వెళ్ళిపోయినట్టుగా వుంది ఆ ధోరణి.

నిశ్శబ్దరాల్చినై నిలబడిపోయిన నాకు బైట అతని స్వరం విన్నించింది.

“దిగులుపడకే రాజా, మీ వదిన యివాళ వెళ్ళటం లేదు. నేను క్షమార్పణ కోరుకున్నాను.”

కోపంతో, అపమానంతో, రోషంతో కుతకుతలాడుతూ నిలబడి పోయాను నేను. ఆ రోజు నా ప్రయాణం సాగలేదు చివరికి.

నన్నింతవరకూ మా అమ్మతప్ప యింకెవరూ ఆజ్ఞాపించినవాళ్ళు లేరు. మా అమ్మయినాసరే ఆజ్ఞాపించినట్టు మాట్లాడితే నాకు చెడ్డకోపం వస్తుంది. వాళ్ళు కాదునో వసిచేసి తీరాలనే వెర్రి పట్టుదల వస్తుంది. కానీ చిత్రం! గమత్ ఏమిటంటే నా మనసు రోషంతో మండిపోయినమాట నిజమే. కానీ కృష్ణ చెప్పినదానికి వ్యతిరేకంగా చేసి తీరాలని పట్టుదలగా మాత్రం అన్పించలేదు. నా అంతరాంతరాల్లో ఎక్కడో ఈ రోజు యింత హఠాత్తుగా నేను వెళ్ళిపోతే, తనెక్కడ

దోషిగా మా నాన్న ముందు నిలబడి రావాల్సివస్తుందోనని కృష్ణ భయపడి జారిపోయింది. అదీ కాకుండా అతనికి మా నాన్న గౌరవనీయుడు. మా నాన్న అభిమానించి, గౌరవించిన వ్యక్తిని నేను నొప్పించలేను, బాధపెట్టలేను. అది బలహీనతేనని చెప్పుకోవాలి.

ఉదయం నా పెట్టె తాళం చెవులు జేబులో వేసుకుని వెళ్ళిపోయాను. మధ్యాహ్నం ఒంటిగంట అవుతుండగా యింటికి తిరిగి వచ్చాడు. అప్పటికి భోజనం కాలేదు. అత్తయ్య నాలుగయిదుసార్లు పిలిచినా ఆకలి లేదని తిరస్కరించటంతో వూరుకుంది.

కృష్ణ వస్తూనే నేను తిన్నానా లేదానని అడిగాడు. అత్తయ్య లేదని చెప్పి మా ఇద్దరికీ కలిపి వడ్డించమని చెప్పి నేనున్న గదిలోకి వచ్చాడు.

“ఏం సత్యభామగారూ! మా యింట్లో కోపగృహం లేదు. కాబట్టి తన అలుక వహించినా బాగుండు. రండి భోజనానికి” అన్నాడు ఎంతో విసమయం.

నేను చదువుతున్న పుస్తకం చటుక్కున మూసేసి చప్పుడయ్యేలా పెట్టెను పడేస్తూ తీక్షణంగా చూస్తూ, “నాపేరు సత్యభామ కాదు, మీనాక్షి. కోపగృహం గృహంలో చేరాలన్న కోరిక నాకనలే లేదు. నాకు ఆకలి కాక తినలేదు. నా బలవంతంగా ఎవరూ తినిపించలేరు”. అన్నాను మొండిగా.

సత్యభామ కృష్ణ ముఖం హఠాత్తుగా గంభీరమైంది. “అదుగో! మళ్ళీ నువ్వే రెచ్చగొడుతున్నావు. నువ్వు కాదంటే ఆ పనిచేసి తీరాలని నాకు అనిపిస్తోంది. యింట్లో నేనేదైనా చేయాలనుకుంటే అడ్డుపెట్టే వాళ్ళు గాని, అసలు చూపేవాళ్ళుగానీ ఎవరూలేరు. నువ్వు తిననంటే నేను బలవంతంగా తినిపించ వస్తుంది. నీ కోరిక అదే అయితే భోజనానికి వంట యింట్లోకి రాకుండా వెళ్ళి కూర్చో, ఐదునిముషాల టైమిస్తున్నాను” అని వెళ్ళిపోయాడు.

నాకు నవ్వు వచ్చింది, కోపం వచ్చింది. కూడా. మాటలు రాని ముందు అనుకున్న కృష్ణేనా యితను.

ఐదు నిముషాల గడిచిపోయాయి. కృష్ణ పెట్టిన గడువు అయిపోయింది. నేను గదిలో కూర్చుని అలాగే చూస్తున్నాను. ఏం చేస్తాడో చూడాలనే ఆసక్తితో.

కృష్ణ ముందు గదిలోంచి గట్టిగా కేక పెట్టాడు. “అమ్మా నీ మేనకోడలు యివాళ నన్నోకోరిక కోరింది. నా చేత్తో నేను తనకి అన్నం తినిపించాలి. నా రాక వచ్చిన మనిషి మక్కువపడిన కోరిక కాబట్టి తప్పుదు. అందుకే ఇంకోసం అన్నానికి రాకుండా కూర్చుంది. ఏం చేస్తాం గిన్నెలో అన్నం కలుపు. తప్పుతుంది కోరి తెచ్చుకున్న తర్వాత.....” అన్నాడు.

అత్తయ్య నిజంగా గిన్నెలో పట్టుకు వస్తున్నదేమో నని భయం వేసింది. ఖురగా లేచి వంట యింట్లోకి పరుగెత్తాను. అక్కడ వాల్చివున్న పీటమీద కూర్చుంటూ “అత్తయ్యా! నీ కొడుకు అసాధ్యుడు నుమా? ఏమో అనుకున్నాను” అన్నాను కోపంగా.

అత్తయ్య నవ్వింది. నేను వచ్చిన యిన్నాల్లికి కృష్ణ హఠాత్తుగా యిప్పుడు ముప్పా, ఆ ఇంట్లో మిగతా అందరిలా మాట్లాడటం ప్రారంభించాడు. ఆ రోజు మొదటిసారిగా నేను, అతను ప్రక్క ప్రక్కన కూర్చుని భోజనాలు చేశాం.

20

ఆ రోజంతా పాదం కొద్దిగా ఎత్తివేస్తూ నడిచిన నాకు మర్నాడు సాయంత్రం అడుగురికి పాదం బాగా వాచి భారం అయింది. కాలు క్రిందపెట్టగానే పోటు, నొప్పి ప్రారంభమైంది. రాజేశ్వరి దూరం నుంచే నా పాదం చూచి “ముల్లు యంకా లోపల వుండిపోయి వుంటుంది. అందుకే అంత నొప్పి చేసింది” అంది.

రాజేశ్వరి తను అంటుకుని ముల్లు తీస్తాను దగ్గరకు రమ్మంది, కానీ అత్తయ్య ఒప్పుకోలేదు.

“ఈ మాత్రం దానికి నువ్వు అంటుకోవాలా? ఇలా రమ్మను నేనే చూస్తాను” అంది. అత్తయ్య ఆదేశం ప్రకారం నేను దొడ్లో అరుగుమీద కూర్చున్నాను. అత్తయ్య ముక్కరిపీట తెచ్చి నా ముందు వేసుకుని కూర్చుని “ఏదీ చూడనీ” అంటూ పాదం తీసుకుంది. “ముల్లు వున్నట్లుంది” అంటూ ఆవిడ పిన్నీసు తీసుకుని వాచిన పీట గుచ్చగానే నేను కెవ్వుమన్నాను. ఆవిడ చేతుల్లోంచి చటుక్కున నా కాలు రావేసుకుని భయంగా చూస్తూ, “వద్దలే అత్తయ్యా, వుంటే వుందిలే” అన్నాను.

“ఏమిటి వదినా, మరి చిన్న పిల్లలా చేస్తావు? అది తప్పుకుండా తుమ్మముల్లు అయివుంటుంది. రేపటికి విరిగినదోట వుంటుందో, ఇంకా లోపలకు పోతుందో? ఇప్పుడే చెప్పుకుండా అశ్రద్ధ చేశావు. కేకలు పెడితే పెట్టిందిలే, నువ్వు తీసేయమ్మా” అంది రాజేశ్వరి తల్లితో.

అత్తయ్య మళ్ళీ నా పాదం చేతుల్లోకి తీసుకుంది. ఆవిడ ముట్టుకోక ముందే సేసు కెవ్వుమన్నాను. నా అరుపులు విని కాబోలు కృష్ణ దొడ్లోకి వచ్చాడు. అతను ఈ రోజు మధ్యాహ్నంకూడా తోటకి వెళ్ళలేదు. ఎవరో ఆచార్యుగారట, ఆయన రాజేశ్వరికి సంబంధం వుంది, వివరాలు చెప్పటానికి వస్తాను. కృష్ణుడిని యింట్లో వుండమని కోరుతూ కబురుచేశారు. మూడు గంటల నుంచి ఆయన కోసం కృష్ణ, అత్తయ్య ఎదురుచూస్తున్నారు. మూడు దాటింది. నాలుగైంది, అయిదు కూడా

కావస్తోంది. మధుని పిల్చి ఆచార్యుగారిని పిలుచుకురమ్మనమని కృష్ణ పీఠికి ఎదురు చూస్తున్నాడు.

“ఏమిటిది? ఏమైంది కాళికి?” నేను పెద్దన్న కేకలకి కంగారుపడి ముని వచ్చినవాడిలా గబగబా అడిగాడు.

“ఏం లేదురా, కాళిలో ముల్లు విరిగింది. అది యే ముల్లో ఏమో, అలా చూస్తుంటే పాదం ముట్టుకోనివ్వటం లేదు.” అంది అత్తయ్య.

“ముల్లా! ఎప్పుడు విరిగింది?” ఈ మహారాణి చెప్పలు లేకుండా నడిచిందెప్పుడు అన్నట్టుగా చూస్తూ అడిగాడు.

“నిన్న నీకు అన్నం యిచ్చి వస్తుంటే విరిగిందట” నా తరఫున రాణి సమాధానం చెప్పింది.

“ఓ!” కృష్ణ అర్థమైంది అన్నట్టుగా చూశాడు.

ఈ మాటల సందడిలో మళ్ళీ అత్తయ్య ప్రయత్నించబోయింది. విలవిల అత్తయ్యని తోసినంత పనిచేసి కాలు లాగేసుకున్నాను. కామేశ్వరి, మణి కృష్ణ వినోదంగా చూస్తున్నారు.

“అబ్బ! నేనింకా ఏమిటో అనుకున్నాను. ఈ కాస్తదానికే యింత కంగారు వున్న లేమ్మ, నేనూ చూస్తాను” అన్నాడు కృష్ణ.

“వద్దు వద్దు” పాదాల చివర వరకూ చీర కుచ్చెళ్ళు కప్పేసుకుంటూ తిప్పుతూ అన్నాను. ఛీ-ఛీ అతను నా పాదం పట్టుకోవటం ఏమిటి? అస్థిమేధాక్షణంలో నాకు.

“ఏమోరా! ఆ అమ్మాయి కేకలకి ముల్లుమాట ఎలా వున్నా ముందు నా గుండెదడ వచ్చేట్టుంది” అంటూ అత్తయ్య పీట మీద నుంచి లేచింది. కృష్ణ అత్త లేచినచోట వచ్చి కూర్చున్నాడు.

“చూపించుకో వదినా, అన్నయ్య తీస్తే అస్సలు నొప్పే తెలియదు. చాచురుగ్గా తీస్తాడు. రెప్పపాటులో లాగేస్తాడు. ఒకసారి నాకు తీశాడు” రాణి ధైర్యం చెబుతున్నట్టుగా! సగం బ్రతిమిలాడుతున్నట్టుగా లాలిస్తూ అంది.

నేను ససేమిరా ఒప్పుకోలేదు.

కృష్ణ నా అభ్యంతరాన్ని లక్ష్యపెట్టలేదు. నా అంగీకారం కోసం చూడలేదు. నా పాదం తన చేతుల్లోకి తీసుకుని అత్తయ్యని పిన్ను ఇవ్వమని అడిగాడు.

అతను నన్ను తాకగానే నా శరీరం అంతా విద్యుత్ ప్రసరించినట్టు ఒక్కసారి మండి. అతనిసగ్గు చక్కలిగింతలు పెట్టినట్టుగా అయింది. ఆతనిపై

పూడికి ఇష్టపడని దానిలా ముఖం తిప్పుకుని రాజేశ్వరివైపు చూశాను. రాజు శాశు ధైర్యం యిస్తున్నట్టుగా చూసింది. కృష్ణ పిన్నుతో నొప్పిగా వున్న భాగాన్ని కొట్టాడు. గట్టిగా అరచిన నేను కాలు లాక్కోబోయాను. ఇంతక్రితం నేనలా బయటనే అత్తయ్య బెదిరిపోయినదానిలా చటుక్కున వదిలేసింది. కానీ కృష్ణ అలా పీటలపాదం ఎడంచేత్తో కదలటానికి వీలులేనంత గట్టిగా నొక్కి పట్టాడు. ముద్దాకోసం చూడటం ప్రారంభించాడు. నా ప్రాణం పోతున్నట్టే అనిపించింది ఆ రోజుకి.

చేపలా గిలగిలలాడాను.

అత్తయ్య, రాజేశ్వరి ఏదో చెబుతున్నారు. మణి, కామేశ్వరి హంసేమీకుని నా వైపు జాలిగా చూస్తున్నారు.

“ఈ మాత్రానికే, ఇంత చిన్న బాధకే-” అంటూ కృష్ణ నన్ను వెక్కిరిస్తూ శాశు షం తెప్పించాలని రెచ్చగొడుతూ, తన పని తాను చేస్తూనే వున్నాడు.

ఆ బాధ భరించడం నాకు అసాధ్యమయింది.

చేతుల్లో అతన్ని గట్టిగా తోసేయబోయాను, ఫలించలేదు - నా పాదం బలంగా లోహాలని చూశాను రాలేదు.

వివరికి అతని భుజాల్ని చేత్తో నా గోళ్ళు అతని చర్మం మీద గాట్లు వడేంత గట్టిగా గుచ్చెట్టుకుని కూర్చున్నాను. నా నుదుట చిరుచెమటలు అలుముకున్నాయి.

రెండు నిమిషాల్లో నేను ఊహించినదానికంటే పొడుగ్గానే వున్న రాక్షసి లో ముల్లు బయటికి వచ్చింది.

“ఓదిగో! ఎంత పొడుగ్గా వుందో” కృష్ణ అందరికీ చూపించాడు.

“ఏదీ? ఏదీ?” అంతా చూశారు. ఇంతలో మధు “అన్నయ్యా, ఆచార్యుగారు వచ్చారు” అంటూ పరుగెత్తుకు వచ్చాడు.

“ఏమిటమ్మా కేమలమ్మా యీ గలభా” అంటూ మధు వెనకే నామాలు పెట్టుకుని నడివెళ్లిన పిలకముడితో ఏకాక్షిలా ఒక కంటితో, ఆచార్యుగారు కూడా రోడ్లోకి వచ్చారు.

“ఏం లేదులేండి” అనేసి కృష్ణ మధుని పిలిచి తన గదిలో అల్మోరాలో రెండో అంతస్తు ఒక మందు పేరు చెప్పి పట్టుకు రమ్మనమని, నా పాదం వదలకుండా ఆ పట్టుకునే ఆచార్యుగారితో సంభాషణకి ఉపక్రమించాడు.

అత్తయ్య లోపలికి వెళ్లి గబగబా ఒక కుర్చీ తెచ్చి ఆయనకు వేసి ఎంతో మృదంగా, “కూర్చోండి బాబాయిగారూ” అంది.

నాకు కొద్ది దూరంలో కూర్చునివున్న ఆయన ఒకసారి ముక్కుపై నంబంధం వివరాలు చెప్పడం ప్రారంభించాడు.

ఆయన మాటల్ని బట్టి ముఖ్యంగా తెలిసిన సంగతులివి.

“పిల్లలు పాసయింది స్కూలు ఫైనలేగానీ ప్రయివేట్ కంపెనీలో నెల వందలు తెచ్చుకుంటున్నాడు. ఇంటికి యీ అబ్బాయి పెద్ద కొడుకు. ఆశీస్సలు నలుగురు ఆడపిల్లలు, ముగ్గురు మగపిల్లలూ వున్నారు. తండ్రి హెడ్ డిప్రెర్ అయిపోయాడు.”

“కట్నం ఎంతలో వున్నాడు?” అన్నాడు కృష్ణ.

“కట్నం మీద పెద్ద ఆశలేదు. పెళ్ళి ముచ్చటగా, వేడుకగా, అన్నిలాంటి జరిగితే చాలుట.”

“లాంఛనాలంటే?” కృష్ణ కనుబొమ్మలు ముదుస్తూ అడిగాడు.

“మొందు వాళ్ళు పిల్లని చూడనీవయ్యా. పిల్ల నచ్చిందంటే తర్వాత మాట్లాడుకుందాం. మనకి తెలిసినవాళ్ళే. ఫర్వాలేదు. పిల్ల వాళ్ళకి నచ్చుతున్నంతంతోనే వాళ్ళకి చెప్పాను నేను?”

“చూడటానికి ఎప్పుడు వస్తారు?”

“మీ కభ్యంతరం లేకపోతే ఎల్లుండి తిథి వారం అన్నీ బాగున్నాయేమో బందరు పనిమీద వెడుతున్నాను. ఎల్లుండి నువ్వు తీసుకు రు వెంటపెట్టుకుని తీసుకు వస్తాను” మరోసారి ముక్కుపొడుం పట్టిస్తూ అన్నాడు.

కృష్ణ వెంటనే సమాధానం చెప్పలేదు.

మధు తెచ్చిన తెల్లటి పౌడర్ లాటి మందు నాకాలికి పెట్టి కట్టుకట్టాడు.

ముల్లు గుచ్చుకున్న చోట దాన్ని తీస్తుంటే కొద్దిగా చీము, రక్తం వచ్చినా నా కాలికి కట్టు కడుతున్నప్పుడు అతని చేతివేళ్ళని నేను పరీక్షగా చూసన్నగా, పొడుగ్గా పలచగా వున్న ఆ వేళ్ళ కదలికలో ఒక విధమైన చురుకు వుంది.

“వాడిని అడిగేదేమింది, తీసుకురండి” అంటోంది అత్తయ్య.

ఆచార్యుగారు ఏదో అంటున్నారు. కానీ ఆ మాటలు నా చెవులకి ఎక్కడా నా దృష్టి అంతా నా ఎదురుగా ముక్కావిపీటమీద కూర్చుని నా పాదం పట్టుకుని, కొద్దిగా తలవంచుకుని కట్టుకడుతున్న కృష్ణ మీదనే కేంద్రీకృతమై వున్నాయి. ప్రక్కనుంచి చూస్తే అతని చెంప ఆ నుదురు ముక్కు, చెక్కినట్టుగా తీరుగా అయి

వున్నాయి. సీరియస్ గా ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్టు బిగపట్టిన అతని దవడ ఎముక పైకి తీసికొనివచ్చడం కూడా ఓ అందంగానే వుంది. నేను వచ్చినప్పటినుంచీ చూస్తూనే వున్నాను. అతను బట్టల విషయంలోగాని జాట్టు దువ్వుకోవటంలోగాని ప్రత్యేకమైన ప్రవర్తన ఏదీ తీసుకున్నట్టు నాకు కన్పించలేదు. అయినా సరే, ఎలాంటి శ్రద్ధా భక్తికోపోయినా అతని జాట్టులో ఒక విధమైన తీరు వుంది. అందులో యీ సామంతం నీరెండ అతనిమీద పడి ప్రతిఫలిస్తుండగా, అత్తయ్య వాళ్ళు సీరియస్ గా, రాజేశ్వరి పెళ్ళి గురించి చర్చిస్తూ, దాదాపు నేను అనేదాన్ని అక్కడ వున్నట్టే పట్టిపోయిన ఆ సమయంలో నేను సర్దుం మరచి, క్షణం సేపు కృష్ణ వైపు తడేకంగా చూస్తూ కూర్చుండిపోయాను. ఎందుకో తెలియదు. ఆ క్షణంలో నా కతను కొత్త మిషన్ వింతగా, ఆసక్తిగా మరీ మరీ చూడాలనిపించేలా కన్పించాడు.

పెళ్ళి ప్రసంగం రాగానే రాజేశ్వరి అక్కడనుంచి మెల్లగా జారుకుంది. కొద్ది సేయంతర్వాత నేనుకూడా కుంటుతూ అక్కడనుంచి లేచివచ్చేశాను.

నేను అతని భుజం గుచ్చి పట్టుకున్నప్పుడు నా పాదం అతను చేతిలోకి తీసుకున్నప్పుడు ఏర్పడిన అతని స్పర్శ నేను చాలా సేపటివరకూ మర్చిపోదామన్నా పట్టిపోలేకపోయాను.

21

రాజేశ్వరి పెళ్ళివారు చూడటానికి వచ్చేది ఆ రోజునే. ఆచార్యుగారు బందురు వెళ్ళినప్పుడు అత్తయ్య కోరిక ప్రకారం వాళ్ళని వెంటబెట్టుకుని వచ్చారు. పరాయి వూరు అవటం వల్ల ఆచార్యుగారికి బాగా తెలిసినవాళ్ళు అవటంవల్ల ఆ రాత్రికి శాఖయింట్లో వున్నారు. మర్నాడు ఉదయం వర్షం ఉందిట, వేళ బాగాలేదు. పొద్దుపూం మూడు గంటల తర్వాత ముహూర్తం దివ్యంగా వుందని, ఆ సమయంలో హాటెట్టుగా ఏర్పాట్లు చేశారాయన.

రాత్రి వాళ్ళు చాలా పొద్దుపోయి రావటం వల్ల కృష్ణ వెళ్ళి మాట్లాడటానికి ఏలుకలేదు. ఉదయం తొమ్మిది గంటలవేళ ఆచార్యుగారు కృష్ణని తీసుకువెళ్ళటానికి వచ్చారు. కృష్ణ అప్పుడే వ్యాయామం చేసి, స్నానం చేసి పాలు తాగుతున్నాడు.

వాళ్ళంతా వంటయింట్లో కూర్చుని మాట్లాడుకుంటున్నారు. నేను స్నానం చేద్దామని బట్టలవీ తీసుకుని దొడ్లోకి రాబోతున్నదాన్నట్లా వంట యింట్లో సంభాషణ చేసి చదుక్కున ఆగిపోయాను. వాళ్ళ మాటల్లో ఏదో నా గురించే చర్చ సాగుతున్నదని చురుగ్గా పసిగట్టేసిన నా మెదడు “ఆగు వెళ్ళకు అదేమిటో విను” అంటూ ఆజ్ఞాపించింది.

ఏకాక్షి అయిన ఆచార్యగారు అంటున్నారు. “ఇద్దరూ ఒక వయసు మీ మేనకోడలిని ఆ సమయంలో కాస్త ఏ కర్ణంగారింటికైనా.....” ఆచార్యగారు నసుగుతున్నట్టుగా అన్నారు.

“ఎలా చెబుతామండీ! బుద్ధి తెలిసిన పిల్ల, ఏమనుకుంటుంటే మీరు చెప్పింది కూడా నిజమే, ఈ సంగతి నాకు రాత్రే అనిపించింది” అంటోంది ఆత్మయ్య.

“ఏమిటమ్మా నువ్వనేది” మందలించుగా అన్నాడు కృష్ణ.

అతని కంఠం విసుగ్గా, నిష్కర్షగా యిలా పలికింది. “చూడండి ఆచార్యగారు మీనా ఎక్కడికీ వెళ్ళదు, ఇక్కడే వుంటుంది. అంతేకాదు ఆ సమయంలో ఆ కావాలిన కాఫీలు, ఫలహారాలు ఆ అమ్మాయిచేతనే యిప్పిస్తాను. స్వల్ప పాసుకాని మనిషి, వెనక దుమ్మిడీ ఎత్తులేనివాళ్ళు ఆ అమ్మాయిని చూస్తే కావాలని ఎలా అంటారు. కానివ్వండి! ఇది కూడా ఒకందుకు మంచిది. అత్యాశలేమైనా వుంటే, నా చెల్లెల్ని అసలు యివ్వనే యివ్వను. వ్యక్తిత్వం గుర్తు వాళ్ళు తాము వచ్చిన పనేమిటో మర్చిపోయే వాళ్ళంటే నాకు మహా దీంతో ఆ అబ్బాయి అసలు రూపం కూడా నాకు తెలుస్తుంది”.

“మీ యిష్టం, నాదేముంది!” అన్నాడు ఆచార్యగారు. ఆయన ఆ అని పలకటంలోనే మొహం మాడ్చుకున్నాడని తెలుస్తూనే వుంది.

“బాగానే వుంది, రాకరాక వచ్చిన సంబంధం, అన్నివిధాలా అందుబాటులో వున్నట్టుంది అని అగపడుతున్నది. ఇది ఇప్పుడే రావాలి వచ్చినా ఆ అమ్మాయి ఇప్పుడే ఉండాలా, మా రాత్రాకపోతే...”

ఆత్మయ్య స్వరంలో గూడుకట్టుకున్న వేదన, దిగులు నా ము అంబుమొనలా తాకినాయి.

నేను చటుక్కున వెనక్కి తిరిగి వచ్చేశాను. నేను మాత్రం ఇంకా లేనిదాన్ని కాదు. నేనా మాటలు వినటం చాలా మంచిది అయింది. నిర్మోహమాటం నాకు నచ్చింది. కానీ ఆత్మయ్య బాధ కూడా నాకర్థమైంది.

స్నానానికి వెళ్ళటానికి సిద్ధమై బట్టలు తీసుకున్న నేను, ఆ ప్రయత్నంలో జడ వేసుకుని, బట్టలు మార్చుకుని కృష్ణ పడుకునే మంచం మీద పడుకున్నా.

వ్యక్తిత్వం గుర్తించలేనివాళ్ళు, వచ్చినపని మర్చిపోయే వాళ్ళంటే నాకు మంట! కృష్ణ నోటి నుండి వెలువడిన వాక్యాలు నా చెవుల్లో పడి

గింగురుమంటున్నాయి. అతని కెంత ఖచ్చితమయిన అభిప్రాయాలున్నాయో

వాడిని అమలుపరుచుకోవటంలో ఎంత నిర్మోహమాటం అవలంబిస్తాడు. కృష్ణ కూడా అంతే!

కానీ అమ్మకీ కృష్ణకీ ఒక తేడా వుంది. కృష్ణ అమ్మలా ప్రతి చిన్న విషయం మీదీ వారి నెత్తిమీద రుద్దాలని చూడదు. ఎదుటివారి విషయాలను తన దృష్టితో కాక, అవలంబిస్తాడు మంచి చెడ్డలతో తూచి యోచిస్తాడు.

నా కెందుకో ఒక్కొక్క రోజు గడిచినకొద్దీ కృష్ణలో ఒక్కొక్క కొత్తదనం కనిపిస్తున్నట్టుగా అనిపించసాగింది.

నా కన్న మనసులో నాకు తెలియకుండానే అతని గురించి అస్పష్టంగా ఒక తీర్మాన కల రూపొందసాగింది. నాన్న తర్వాత నాకు నచ్చిన మొట్టమొదటి మగవాడు ఇతనేనన్న విషయం నాకు బాగా గుర్తుకు రాసాగింది.

ఆచార్య గారితో వాళ్ళింటికి వెళ్ళబోతున్న కృష్ణ ఎందుకో నా గదిలోకి వచ్చాడు.

నేను ఎప్పుడూ లేచి పగలు తన మంచంమీద పడుకుని వుండటం చూసి అతని కళ్ళలో లీలగా ఆశ్చర్యం కన్పించింది.

పడుకునివున్న నన్ను చూడగానే మొహమాటంగా వెళ్ళిపోబోయాడు.

“ఫర్వాలేదులే రా!” అన్నాను.

కృష్ణ వెనక్కి తిరిగి లోపలికి వచ్చి నా తలవైపున వున్న అల్లారా లోంచి పక్క జేబునుమాలు తీసి లాల్చీ జేబులో పెట్టుకొంటూ, “పడుకున్నావే?” అన్నాడు.

“తల నొప్పిగా వుంది” అన్నాను కణతలు నొక్కుకుంటూ.

“లేచి స్నానం చే” వేడి కాఫీ తాగు అదే పోతుంది” చెప్పేసి బైటికి వెళ్ళిపోయాడు.

నేను మంచానికి వెళ్ళుచుపోయిన దానిలా మళ్ళీ లేవనే లేదు. భోజనం కూడా తిరస్కరించాను. భోజనం యెందుకు వద్దన్నానంటే ఒక్కపూట భోజనం మానేసా, ఎక్కువగా ఆలోచించినా నా ముఖం సాయంత్రం అయేసరికి వాడిపోయి, సుశీపడిన దానిలా అవుతుందని నాకు తెలుసు.

మధ్యాహ్నం అవుతోంది. ఆత్మయ్య వంటయిట్లో రాబోయే పెళ్ళి వారికి టిఫిన్ చేసి ఉంటంలో హడావుడి పడుతోంది. ఆవిడకి సాయపడటానికి మంగమ్మగారు కూడా వచ్చింది.

నేను రాజుని తయారుచేయడం ప్రారంభించాను. ఇదివరకు లాగానే పదులుగా జడవేసి ఓ పక్కగా వువ్వు పెట్టాను. చెవులకి పొట్టిగా వున్న ముత్యాల

జూకాలు పెట్టాను. మెళ్ళో పైకి పయిటమీద కన్నించేలా జంట హస్తం అందమైన పతకం వున్న ముత్యాల గొలుసు వేశాను. కుడి చేతికి ముత్యాల బడే ఒకటి వేసి, ఎడం చేతికి నా రిస్ట్ వాచీ పెట్టాను.

ఆకుపచ్చ, నలుపులో అర్ధరూపాయంత డాట్స్ వున్న తెల్లటి ఫర్ వాచీ చీరలో - మెడకి చేతులకి నల్లటి గోటువున్న తెల్లటి జాకెట్ తో రాజేశ్వరి అవుతుంది. ఆడపిల్లనయిన నేనే కళ్ళు మరల్చుకోలేక పోయాను. రాబోయే ఎవరో గానీ చాలా అదృష్టవంతుడు. రాజేశ్వరి అందంగా వుంది. కానీ అందానికి మించిన మరో సుగుణం, నిదానం వుంది. మగవాళ్ళు ఆడవాళ్ళలో కోరిక వినయ విధేయతలున్నాయి. ఎలాటి వాడి జీవితంలోనైనా మూగగా, నిశ్చలంగా అంతర్వాహినిలా ఐక్యమైపోయే స్వభావం కలది. ఎవరి జీవితంలో అడుగుపెడుతుందో, అతను అదృష్టవంతుడు. ఎందుకంటే, ఆతని జీవితం నందనవనం అవుతుంది.

కృష్ణ పెళ్ళివారిని తీసుకువచ్చాడు. అతను వెళ్ళే సరికి రాజేశ్వరి జడ వేసి కాటుకా, బొట్టా పెట్టుకుంది గానీ యీ అలంకరణ అంతా మొదలవడం చేతులతో నేను స్వయంగా, శ్రద్ధగా అలంకరించిన రాజేశ్వరిని పూర్తిగా తర్వాత అత్తయ్యని, మంగమ్మగారిని పిలిచి చూపించాను. రాజేశ్వరిని చూసి అత్తయ్య సంతృప్తిగా తలూపి లోపలకు వెళ్ళిపోయింది. “లక్ష్మీదేవిలా ఉన్నా ఆప్యాయంగా మెటికలు విరుస్తూ అంది మంగమ్మగారు.

కృష్ణ యింటికి రాగానే పెళ్ళివారిని ముందు హాల్లో కూర్చోపెట్టి రాజేశ్వరి చూడటానికి మేమున్న గదిలోకి వచ్చాడు.

“అయిందా రాజూ!”

సమాధానంగా నాతోపాటు మంచం మీద కూర్చుని వున్న రాజేశ్వరి నీలబడింది.

ఒక్కక్షణం కళ్ళు చురుగ్గా రాజేశ్వరిని ఆసాంతం పరీక్షించిచూచి. ఆ కళ్ళలో అనందం ఆశ్చర్యం సంతృప్తి కదలాడటం నేను గమనించక పోలేదు. కానీ మేము ముఖం చిట్టించాడు కనుబొమలు ముడుచుకున్నాయి. చిరచిరలాడుతున్నట్లా చూస్తూ -

“ఈ అలంకారం అంతా యేమిటి? ఇదంతా చేసుకోమని యెవరు చెప్పినీకు” అన్నాడు.

నేను తెల్లబోయాను.

రాజేశ్వరి పిడుగుపడినదానిలా చూసింది.

“తీయ్, తీయ్, ఆ లోలకులూ, గాజులూ, గొలుసు అన్నీ తీసేయి ఆ చీర మీద విప్పు అన్నాడు.

ఆతని నోటినుంచి ప్రశంసావాక్యాలు వస్తాయని ఎదురు చూస్తున్న నేను పాశాత్తుగా అతనలా చిరాకుపడటం చూసి యేమనాలో తోచనిదానిలా గొడవపోయాను.

ఇంతలో అత్తయ్య గదిలోకి వచ్చింది. అవిడ వెంట మంగమ్మగారు కూడా వుంది.

కృష్ణ గిరుక్కున అత్తయ్యవైపు తిరిగి కోపంగా అన్నాడు. “ఏమిటమ్మా, ఇదంతా ఏమైపోయింది?” ఇంత చిన్న విషయం కూడా నేను మీకు చెప్పాలన్నమాట. ఎలా కానీ తయారుచేయాలో కూడా తెలియదా నీకు!

అత్తయ్య తెల్లబోయినదానిలా మాట్లాడలేదు.

కానీ మంగమ్మగారు ఊరుకోలేదు. అవిడ అందుకుంది. “అమ్మాయి తేముందిరా? అచ్చు లక్ష్మీదేవిలా వుంటే!”

“అదీ ఉంటుంది, కానీ కట్టుం యివ్వలేమని బేరాలాడున్న మనం పిల్లని యివ్వనిగలతో చూపిస్తే యెంతయినా బాగుంటుంది. అనలయినా యింత అంకారం దేనికి? ఇదేమయినా బ్యాటీ కంటెస్టా? పిల్ల యింట్లో యెలా వుంటుందో ఆలా చూపాలి గాని, రాజూ! ఎవరికో మతిలేదనుకో, నీకెలా లేకపోయిందే!” అంటూ గబగబా పిల్లలందరూ బట్టలు పెట్టుకొనే పెట్టె దగ్గరికి వెళ్ళి, దాన్ని తెరిచి అందులో రాజుకున్న ఒకే ఒక మంచది - తెలుపు చీర చిన్న చిన్న పూలున్న తైలీర్ తీసి మంచంమీద గిరాబేస్తూ, రెండు నిముషాల్లో తయారవాలి. ఆ నగలన్నీ తీసేయి. చేతులకి నీ ఎర్ర మట్టి గాజులు వేసుకో. నేను మళ్ళీ ఈ గదిలోకి వచ్చేసరికి నువ్వు నిద్రిండా వుండాలి అని ఆజ్ఞాపించి, “రా అమ్మా, ఈ లోపల వాళ్ళకి - కాఫీ ఫలహారాలు యిచ్చేద్దాం” అన్నాడు.

అత్తయ్య, మంగమ్మగారు, కృష్ణ వెనక వెళ్ళి పోయారు.

నేను రాజేశ్వరివైపు చూశాను. రాజేశ్వరి యేడుపు ఆపుకుంటున్నట్టుగా క్రింద పెదవి పళ్ళతో నొక్కిపట్టి గబగబా గొలుసు, గాజులూ అన్నీ తీసేసింది. చకచకా యిరురంగు మట్టి గాజులు నాలుగేసి రెండు చేతులకి వేసుకుంది. నేను కట్టిన చీర, శాటిన్ లంగా విప్పి, తన లంగామీద కృష్ణ పడేసిన చీర కట్టేసుకుంది. జడలో గులాబీ కూడా పీకి మంచంమీద పడేసింది.

టైమ్ లేకపోయింది. లేకపోతే జడవిప్పి బిగువుగా వేసుకునేదేమో! టిఫింనట్టున్న నాకు ఈ అవమానం రాజేశ్వరిదా, నాదా అన్నించసాగింది.

నిశ్చేష్టురాలని అయిపోయిన నేను నీరసంగా మంచం అంచున కూర్చుని కొరకసాగాను.

బైటగదిలో కృష్ణ పెళ్ళివారిని “మంచినిళ్ళు కావాలా? ఇంకో రెండు కోనేటినుకోండి” అంటూ ఎంత నమ్రతగా, మర్యాద ఉట్టిపడుతున్న కంఠంతో బదులిచ్చేస్తూన్నాడు.

క్షణం క్రితం కోపంతో ఖంగుమని, ఎదుటివాళ్ళని మూడున్నీ చేసిన కన్నా ఇప్పుడీ స్వరానికి పోలికే లేదు.

కృష్ణ సంగతి తెలియనివాళ్ళంతా, మొదట నేను అనుకున్నట్లే ఎంతో మనిషో అని అపోహపడే అవకాశం వుంది.

ఐదు నిమిషాల్లో కృష్ణ చెప్పి వెళ్ళినట్టుగా మళ్ళీ గదిలోకి వచ్చాడు. రాజేశ్వరి భయం భయంగా అతనివైపు చూసింది.

ఈ సారి కృష్ణ కళ్ళు సంతృప్తిగా చూసినాయి.

దగ్గరగా వచ్చి, రాజేశ్వరి ముఖం పట్టి పైకెత్తి “ఏదీ యిలా చూడు, పుట్టి యీ చివర కంటికి కాటుక ఎక్కువ కొన వచ్చేసింది” అంటూ తన జేబునుండి తీసి తుడిచాడు. పౌడర్ అడిగి తీసుకొని తనే ఆ కాటుక కన్నించకుండా నరిక్కుకున్నాడు.

తర్వాత హఠాత్తుగా నవ్వుతూ, రాజేశ్వరి నెత్తిమీద చిన్నగా ముద్ద వేసి భయంలేదు, మరి బిగుసుకుపోయినట్లు కూర్చోకు, వాళ్ళు నిన్ను తినటానికి గానీ ఎత్తుకుపోవటానికి గానీ రాలేదు? ఏదయినా అడిగితే బెదిరిపోయి తడబడకు. నీకు నత్తి వుందని నచ్చలేదంటారు. చక్కగా సమాధానం చెప్పు. నీ కేసు భయం వేస్తే నా వైపుగాని, అమ్మ వైపుగాని చూడు. తెలిసిందా” అన్నాడు.

రాజేశ్వరి ఎర్రబడిన ముఖాన్ని దించుకుని అలాగే నన్నట్లు తలూపింది.

కృష్ణ హఠాత్తుగా నావైపు తిరిగి “ఇదేమిటి? నువ్వు జడయినా వేసుకోకుండా యిలా కూర్చున్నావు?” అన్నాడు.

“నాకు తలనొప్పి పోలేదు” అన్నాను కోపంగా.

కృష్ణ రాజేశ్వరిని వెంటతీసుకొని వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ రోజు ప్రత్యేకంగా, పెళ్ళివారు వస్తున్నారని, మరుగు వుండదని ముందే గదికి, ఈ గదికి ఎవరినో అడిగి పరదా ఒకటి తెచ్చి కట్టారు. అది యెప్పుడో యిక్ష్వాకులనాటిదో! గుడ్డ పాతబడి, చిరగటానికి సిద్ధంగా వుంది. కుడివైపు ఒకచోట ఎలుక కొట్టేసింది. పరదానిండా ముదురు రంగు పూవులుండడం వల్ల పరిక్షగా చూస్తే తప్పు అక్కడ చిరుగు వున్నట్లు కన్పించటం లేదు.

రాజేశ్వరి వెళ్ళిపోయిన తర్వాత నేను ఆ పరదా దగ్గరకి వచ్చి ఆ కన్నంలోంచి తుడిచాను.

పరదా చాలా పొడవుగా వుండటం వలన నేలకి ఆనుకుని వెళ్ళాడు తోంది. బట్టి నేనుగానీ, నా పాదాలు గానీ వాళ్ళకి కన్పిస్తాయనే భయం ఏమీ లేదు.

ముందు గదిలో మామూలుగా పట్టెమంచం వేసి వుండే చోట అది తీసేసి హుక్కుయ్యకర్చులు వేశారు. ఆ కుర్చీల ప్రక్కన యింకో చిన్న స్టూలు వుంది. వాటి కెదురుగా గది మధ్యగా, ఓ చాప వేసి వుంచారు. ఆ చాపమీద రాజేశ్వరి కోసం యింకో వయసుమళ్ళినావిడ, మరో ముగ్గురు ఆడపిల్లలు కూర్చుని వున్నారు.

కుర్చీలో మూడింటిలో తలుపు దగ్గరగా, రాజేశ్వరి కెదురుగా పెళ్ళికొడుకు కాలేట ఓ పాతికేళ్ళు పడుచువాడు, అతని ప్రక్కన అతని పోలికలు స్పష్టంగా కనిపిస్తున్న ముసలాయన, ఆయన తర్వాత ఆచార్య గారు కూర్చుని వున్నారు.

కృష్ణ గోడవరగా ఓ ప్రక్క నిలబడి వున్నాడు. అతనిలో ఓ విధమైన హింసాభావంతో పాటు బాగా పెద్దమనిషి తరహాకూడా కన్పిస్తోంది.

ఆడవాళ్ళు రాజేశ్వరిని మ్యూజియంలో కూర్చోబెట్టిన బొమ్మని చూసినట్లు బేరగా చూస్తున్నారు.

నేను పెళ్ళికొడుకుని పరీక్షగా నఖశిఖవర్ణంతం విమర్శగా, దీక్షగా జ్యేష్ఠాకుండా చూడసాగాను.

అతను ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే జూలో జంతువులా విచిత్రంగా వినోదంగా వున్నాడు.

శరీరభాయ చామనచాయకి ఒక రంగు తక్కువే, కనుబొమలు వత్తుగా కొద్ది వున్నాయి.

ముక్కు ధృఢంగా, పొడుగ్గా మొహానికి మించి వుండటంతో ముఖంవైపు చూడగానే ఒక ముక్కెక్కిస్తోంది, కళ్ళు చిన్నవిగా వున్నాయి. పెదవులు బండలా, హెబుగా, సిగరెట్ కాలే అలవాటున్నట్లు నల్లగా, లోపల ఎర్రగా వున్నాయి. పక్కాపిడి తీసుకుని, వేస్ట్రైన్ బాగా రాచుకుని అబచినట్లు దుమిస్తూ ఆ జుట్టు చుట్టిన వంకీలతో ఒక పక్క కొండలా మరోపక్క మామూలుగా వుంది. నల్లటి బ్రిట్ పాటు వేసుకొన్నాడు. చారల చారల బుష్ షర్టు ఛాతీ మీద రెండు గుండీలు వేసితిని ధరించాడు. కాళ్ళకి వేసుకున్న ఫుల్లెబూట్ మేజోళ్ళు కొత్తవి కాబోలు, అందరికీ కనిపించేలా కాల్చిమీద కాలేసుకుని కూర్చున్నాడు.

అతను కూర్చున్న తీరే నచ్చలేదు నాకు. మగవాళ్ళలోకల మగసిరి హింసాభావం అసలు వాళ్ళు కూర్చోవడంలోనూ, మాట్లాడటంలోనే కన్పిస్తుందని

నా నమ్మకం. అతనిని చూడగానే మాడ్చుకుని చురచురా చూసి గిడుక్కులోపలికి రాకుండా ఓపికగా అక్కడే కూర్చున్న రాజేశ్వరి సహనానికి నేను బాంధాను.

రాజేశ్వరి చుట్టూ కూర్చున్న ఆడవాళ్ళు దాన్ని ప్రశ్నలతో చంపేస్తూ “వంట వచ్చునా అమ్మాయి?” వయసు మళ్ళిన ఆవిడ అడిగింది. రాజేశ్వరి ఎత్తకుండానే వచ్చు నన్నట్టు తలూపింది.

గుమ్మం వద్ద నిలబడివున్న మంగమ్మగారు అందుకుంది. “అమ్మో! మాటే అడిగారూ? మా అమ్మాయి ములక్కాడవేసి సాంబారు చేసినా, రోజు గుత్తివంకాయకూర తిన్నా అమ్మతం తిన్నట్టే వుంటుంది.”

“అలాగా! వంటకేముంది లేంది, ఆడపిల్లలన్న తర్వాత అందిరికి ముక్కుటూ, అల్లికలూలాటి వేమైనా - “ఈ సారి ప్రశ్న అధగడం తన భాష కుటక్కున అడిగింది, ముగ్గురిలో ముదురురంగు ఎరుపుచీర కట్టుకొన్న ఆడవాళ్ళు రాజేశ్వరి మాట్లాడలేదు.

“మంగమ్మగారే మళ్ళీ అందుకుంది, “కుట్టుమాట చెప్పారూ! రాజేశ్వరి కుట్టలేదు. ఏ పుస్తకం చూసినా యిట్టే నేర్చుకుంటుంది. పూళ్ళో ఆడపిల్లల మధ్యాహ్నం దాని చుట్టూ చేరి క్షణం ఊపిరాడనివ్వరు.”

“కుట్టినవేమైనా వున్నాయా?”

“బోలెడన్ని మీకు చూసే ఓపికకుండాలిగాని” మంగమ్మగారు రోపరికి అత్తయ్యని అడిగి రెండు మూడు తెచ్చింది.

వాళ్ళు వాటిని పరీక్షిగా చూసి పక్కన పెట్టేశారు.

“పాటలేమైనా వచ్చా? మా అన్నయ్యకి పాటలంటే యిష్టం” కిమ్మగారు వున్న ఒకమ్మాయి హుషారుగా ముందుకు వంగి అడిగింది.

పెళ్ళికొడుకు ముసిముసి నవ్వులు నవ్వాడు.

రాజేశ్వరి, రావన్నట్టు తలూపింది.

మంగమ్మగారు గండు మన్నట్టు కసిరింది. “రావంటావేమే! ముసిముసిగ్గపడితే యింకెప్పుడు నువ్వు పాడేది? పాడు ఒకటి” అని, వాళ్ళతో పాడుతుంది, సంగీతం చెప్పించలేదు కానీ అపర సరస్వతి అంటే ముసిముసి అంది.

“సినిమా పాటలేమైనా పాడించండి” అన్నాడు పెళ్ళికొడుకు.

రాజేశ్వరి మంగమ్మగారి బలవంతంమీద, అత్తయ్య చెప్పగా, చివరికి కృష్ణ కూడా “పాడమ్మా ఏదన్నా ఒకటి” అనగా చివరికి రేడియోలో తరచుగా వినిపించే కృష్ణ శాస్త్రి గారి భావగీతం ఒకటి పాడింది.

నేను అసహనంగా నుదురు కొట్టుకున్నాను.

“భర్త! ఎందుకే పిచ్చిమొహండానా. యింకా అక్కడ కూర్చుని పాట పాడతావు కిరీక, వాళ్ళ మొహానికి నీ పాట వినే అర్హత కూడా లేదు” అనుకున్నా.

రాజేశ్వరి కంఠం తీగెలా, సున్నితంగా, సుకుమారంగా, అలలు అలలుగా గగనాధుర్యాన్ని రుచి చూపిస్తుంటే సర్వం మరచి దానివైపు చూడాల్సిన పెళ్ళికొడుకు తలెత్తి పైకెక్కుకేసి, గుమ్మాలకేసి పరీక్షగా చూడసాగాడు. పాట ముగియింది.

“నువ్వేదైనా మాట్లాడవయ్యా” అన్నాడు ఆచార్యగారు.

జంతువులాటి పెళ్ళికొడుకు కాళ్ళు నేలకి తన్ని పెట్టి కుర్చీలో వెనక్కు వాలి, రాజీవి ఊపించి కూర్చుని “నీ పేరేమిటి?” అన్నాడు.

“రాజేశ్వరి” తల ఎత్తకుండానే అంది రాజేశ్వరి.

ఇంతలో ఆచార్యగారు కృష్ణని దగ్గరికి పిలిచి చెవిలో ఏదో అడిగారు. కృష్ణ నేను గద్దెపై రావటం చూసిన నేను చటుక్కున పారిపోయి వచ్చి మంచం మీద పడుకుని, తలనొప్పి భరించలేకనిదానిలా వేళ్ళతో కణతలు నొక్కుకోసాగాను.

రోపరికి వచ్చిన కృష్ణ నా తలవైపున వున్న అల్మేరూ దగ్గరికి వెళ్లి చేతిలోవున్న క్లబ్ భరిణిలో యింకొంచెంపక్కపొడి వేసుకుని వెళ్ళిపోయిడు.

నేను మళ్ళీ పరదా దగ్గరకు వెళ్ళలేదు.

పెళ్ళి చూపులు ఆయిపోయినాయి కాబోలు.

ఆచార్య గారు “మంగమ్మగారూ? అమ్మాయిని రోపరికి తీసుకు వెళ్ళండి” అన్నాడు.

వాళ్ళంతా రాజేశ్వరితో వంటయింట్లోకి వెళ్ళినట్టున్నారు.

అక్కడనుంచి మంగమ్మగారి కంఠం కంగుమని వినిపిస్తోంది.

“చూశారా యివన్నీ, ఈ మొక్కలన్నీ అమ్మాయి పెట్టినవే. దానికి, రాని పని రేడుకోండి.”

కృష్ణ జాగ్రత్తగా, శ్రద్ధగా పెంచిన మొక్కలని రాజేశ్వరి పనితనం అన్నట్టు చూపుతున్న ఆవిడ మాటలకి నేను నవ్వుకున్నాను.

పెళ్ళికి ముందే యివన్నీ నేర్చుకుని వుండాలా?

పెళ్ళి యిన తర్వాత నేర్చుకోకూడదా?

వీళ్ళు 16 వేలలు, సమాధానాలు చాలా గమ్యుత్తుగా వున్నాయి.

వచ్చినవళ్ళు వెళ్ళిపోతున్నట్లున్నారు.

నమస్కార ప్రతి నమస్కారాలు జరుగుతున్నాయి.

ఆచార్యుగారు తనకి తొందరపని వున్నందువల్ల “వాళ్ళతో రోడ్డు మీద రాలేనందుకు నొచ్చుకుంటూ క్షమార్పణ కోరుకుంటున్నాడు.

“లేదు రెండి అబ్బాయి వస్తున్నాడుగా” అంటున్నారు వాళ్ళు.

“తమరిని ఎల్లుండి నేను బందరు వచ్చినప్పుడు కలుస్తాను.”

“అలాగే” అంగీకరించారు వాళ్ళు.

“వెళ్ళొస్తామండీ” అడవాళ్ళు ఒక్కొక్కరే చెబుతున్నారు.

నా కెలాగో వుంది.

సారధితో నాకూ ఒకరకంగా పెళ్ళిచూపులు జరిగాయి.

కానీ దానికి దీనికి పోలిక లేదు.

అమ్మ ఆ రోజు నా ప్రాణం తీసి నన్ను బొమ్మలా అలంకరించింది.

ఇక్కడ కృష్ణ రాజేశ్వరిని ఎలాంటి అలంకరణా లేకుండా యింట్లో మామూలుగా ఎలా వుంటుందో అలా చూపించాడు.

సారధికి నేను నచ్చాను. నిజమే! కానీ ఇప్పుడు అనిపిస్తోంది.

సారధికి నచ్చింది నేనా లేక అమ్మ నాకు చేసిన అలంకరణ!

కళ్ళు మూసుకుని పరధ్యానంగా ఆలోచిస్తున్న నాకు గదిలోకి ఎవరో వచ్చి అలికిడి అవటంతో కళ్ళు తెరిచి చూశాను.

కృష్ణ లోపలికి వచ్చాడు.

క్షణం సేపు మా యిద్దరి కళ్ళు కలుసుకుని అంతలోనే మెరుపు విడిపోయినాయి. నేను మళ్ళీ కళ్ళుమూసుకున్నాను.

ఉదయం నుంచీ భోజనం లేని నాకు, ఆ క్షణంలో నిజంగానే అలసిపో అనిపించింది.

అల్మోరా దగ్గరికి వెళ్ళి ఏదో తీసుకున్న కృష్ణ వెళ్ళబోతూ, నా మంచం మీద ఆగి “మీనా” అని పిల్చాడు. నేను పలకలేదు.

“తలనొప్పి తగ్గలేదా?”

తగ్గలేదన్నట్టుగా తల తిప్పాను.

అతను హఠాత్తుగా, నేను కల్లోకూడా వూహించని విధంగా చెయిజూచి నా చీటి మీద ఆనిస్తూ “జ్వరం ఉందా?” అన్నాడు.

అతని స్పర్శకు నా ఒళ్ళు రూల్లుమంది. మెరపు దెబ్బతిన్నదానిలా కళ్ళు మెరుపు.

“ఒళ్ళు వేడిగా లేదు, ఒట్టి తలనొప్పి అయివుంటుంది. నేను వాళ్ళని పంపి రావడానికి వెళ్ళుతున్నాను. వస్తూ శారదన్ తెస్తాను, అది వేసుకొని వేడి వేడి కాఫీ తాగితే తగ్గిపోతుంది” అన్నాడు చెయి తీసేస్తూ.

“ఏం నీ దగ్గర చాలా మందులున్నాయిగా!” అన్నాను వెక్కిరింతగా.

“అవి నీలాటి మొండివాళ్ళకి పని చేయవులే” అన్నాడు నవ్వుతూ.

క్షణం సేపు నేను, నవ్వుతున్న అతనివైపు అలాగే చూస్తుండి పోయాను.

అతనికూడా ఏమైందో ఏమో! రెప్పవాల్చుకుండా నా ముఖంలోకి చూడసాగాడు.

తర్వాత-అంతలో తనను తాను సర్దుకున్నవాడిలా. “అనవసరంగా భోజనం మానేశావు, చూడు ముఖం ఎలా వాడిపోయిందో. అమ్మతో చెప్పి వెళ్ళతాను త్వరగా పడు చేస్తుంది. భోజనం చేసేయి. శారదన్ అంతగా అయితే పడుకోబోయేటప్పుడు మేకుండువుగానిలే” అని నా నుంచి ఇంకెలాంటి మాటలు వినటానికి యిష్టపడని వాడిలా చటుక్కున వెనక్కి తిరిగి అక్కడ నుంచి బైటికి వెళ్ళిపోయాడు.

నేను చాలా సేపు అతను వెళ్ళిపోయిన ఆ గుమ్మంపైపే చూస్తూండి పోయాను. ఆడేమిటో నా మనసంతా అతి తియ్యగా, భరించలేనంత చేదుగా కోపంగా, సంతోషంగా, చిత్ర విచిత్రంగా ఉండిపోయింది చాలా సేపు.

22

రెండు రోజుల తర్వాత ఆచార్యుగారు బందరు నుంచి తిరిగి వచ్చారు. ఆయన యింటికి వెళ్ళుకుండా సరాసరి ఇక్కడికే వచ్చాడని చేతిలో వున్న నంచీ, గొడగ చెబుతున్నాయి. వీధి గుమ్మంలోంచే “కమలమ్మా! కృష్ణా” అంటూ కేకలు పెడుతూ వచ్చాడు.

“రండి, రండి, ఊరు నుంచి ఇదేనా రావటం!” అంటూ అత్తయ్య ఎదురు వెళ్ళింది.

“అవునమ్మా, ఇంకా ఇంటికి కూడా వెళ్ళలేదు” అన్నాడాయన లోపలికి కిచ్చి మంచంమీద కూర్చుంటూ.

యద్ధనపూడి సుర్యచంద్రాని

భాగ-1

“వెళ్ళిన పని ఏమైంది? కాయా? పందా?”

“నేను చేయి పెట్టిన ఏ పనైనా కాయ అవటం నువ్వు చూశావా? విన్నావా?” ముక్కు పొడుం పీలుస్తూ అన్నాడాయన.

అక్కడే నిలబడివున్న నేను ఆ మాట వినగానే అత్తయ్య ముఖం దీప్తిపడింది. అవటం చూస్తూనే వున్నాను.

“ఏమన్నారు వాళ్ళు?” ఆనందాన్ని, కుతూహలాన్ని అణచుకుంటూ స్వరంతో ఆరుద్రాగా అడిగింది.

“ఏమంటారు? పిల్ల అన్ని విధాలా నచ్చింది. నచ్చుతుందనే నమ్మకం వుండబట్టే నేను తీసుకువచ్చాననుకో.”

“అయితే కుదిరినట్టే నంటారా?”

“కుదిరినట్టే. మిగతా విషయాలు మాట్లాడుకోవటానికి కృష్ణుడి వెంటబెట్టుకుని వస్తానని చెప్పాను. నువ్వు ఎప్పుడు వెళ్ళమంటే అప్పుడైతే బయట వెళ్ళుతాను.”

“అయ్యో! నా మొహం నాకేం తెలుస్తుంది బాబాయిగారూ! మీరు ముందే రోజు చూడండి. మీరేరోజు అంటే ఆ రోజు వాడు బైలుదేరి మీతో వస్తాడు.”

“అబ్బాయి లేదా యింట్లో?”

“లేదు, లైబ్రరీలో యేదో మీటింగ్ వుందనీ గవర్రాజుగారు కబురు పలికి వెళ్ళాడు. వచ్చేస్తాడీప్పుడే.”

“సరే, నే వెదతాను మరి” అంటూ ఆయన లేచాడు.

“ఆగందాగండి, కాఫీ తాగి వెడుదురుగాని” అంటూ అత్తయ్య వంటింట్లో పరుగెత్తింది.

“ఇప్పుడేం కాఫీ తల్లీ, నేనింకా స్నానం చేసి సంద్యవార్డుకోలేదు. ఈ వర్షం మీకు చెప్పాలనే ఆత్రంతో చీకటితో లేచి మొదటి బస్సుకే చక్కా వచ్చాను.”

“దేవుడు మిమ్మల్ని చక్కగా చూస్తాడు. మీ పుణ్యం వూరికే పోయి బాబాయిగారూ” అత్తయ్య వంటింట్లోనే అంది.

అన్నం కోసం పెట్టిన మరుగుతున్న నీళ్ళలోంచి కాసినితీసి ఇద్దరి గ్లాసులలో నిండా చిక్కగా, వేడి వేడిగా పొగలు గక్కుతున్న కాఫీ తెచ్చి యిచ్చింది.

స్నానం చేయలేదని, తాగనని చెబుతున్న ఆచార్యుగారి బెట్టు ఆ కాఫీ చూడగా నడలిపోయింది. వద్దంటూనే కాఫీ గ్లాసు తీసుకుని రుచి చూస్తూ, తల వంచి

తాగాలంటే నీ చేత్తో కాచిందే తాగాలమ్మా. ఎన్ని చోట్ల తాగాను కానీ, ఈ రోజుకేరాదు. నీ చేతిలో ఏముందో ఏమో” అన్నాడు.

ఆయన ఆ గ్లాసుడు కాఫీ పూడుకుంటూ ఒక్కొక్క గుక్క తాగేలోపల అత్తయ్య ముఖం విషయం గురించి యేమిస్తే బాగుంటుందో సలహా సంప్రదింపులు చేసింది.

ఆయన చాలా తేలికగా చెప్పేశాడు.

“అ! ఏముందమ్మా? ఆడపిల్ల లందరికీ కలిసి వెయ్యి నూటపదహార్లు త్రాగి రెండు కాసుల బంగారం, నూటపదహార్లు, పిల్లాడికి వెండి వంతు, ముగ్గురేబట్టలు, మిగతావి మనకు తెలిసినవే! పానకంబిందెలు, బొట్టుపెట్టెలు, కప్పుకడుగు పళ్ళెము ఇవన్నీను. కుర్రాడు మాత్రం ఏమిచ్చినా ఏమివ్వకపోయినా పనికిరేదీయో కావాలని నోరుతెరిచి చెప్పాడు. రేడియోది ఏముంది? ఈ రోజుల్లో పిల్లనా వస్తుంది. ఇచ్చినా మన అమ్మాయికే వుంటుందిగా? ఆ! పిల్లనా వస్తుంది. అప్పగింత బట్టలు కుటుంబంలో అందరికీ కాకుండా మరో నాలుగు పాటలు యెక్కువ కావాలన్నారు. పిల్లాడికి ముగ్గురు మేనత్తలున్నారు. వాళ్ళు పెద్ద రోజుల్లో వస్తారు. వాళ్ళకి అప్పచెప్పబోతే బాగుండదు. తర్వాత, పిల్లాడి అమ్మమ్మ, తాతయ్య వున్నారు. వాళ్ళకున్న ఎకరం పొలం వాళ్ళ తదనంతరం ఈ పొలంబానికే రాస్తారట, వాళ్ళకి పెట్టకపోతే బాగుండదు. ఆ! ఇంకో విషయం మీరుంటే. వాళ్ళ ప్రస్తుతం పిల్లకి నగలేమీ పెట్టమని చెప్పారు. వాళ్ళ ఇంకొందరివో వాళ్ళు చెప్పారు. కాలం కలిసివచ్చి, అమ్మాయి పేరు బలంమీద మీరునా డబ్బు వస్తే అప్పటికి చేయిస్తారట.”

“నగలుదేముందిలేండి” అంది అత్తయ్య. పిల్ల నచ్చిందని ఆచార్యుగారు చెప్పగానే పెట్రోమాక్స్ లైటలు వెలిగిన ఆవిడ ముఖం కట్టాల జాబితా వినగానే అత్తయ్య ఆదిపోయింది. అక్కడే నిలబడి యివన్నీ వింటున్న నాకు అప్పుడు మండిపోయింది. ఆ కోతి ముఖానికి ఇన్ని కావాలా? అత్తయ్య ఏమైనా అడుగుంటుందేమోనని వెనక్కు తగ్గాను కానీ లేకపోతే, “ఇవి చాలండీ! ఇంకేమీ వసరంలేదా?” అంటూ వెక్కిరించి హేళన చేసేదాన్ని.

ఆచార్యుగారు ఖాళీ చేసిన గ్లాసు క్రిందపెట్టి, సంచీ గొడుగు తీసుకుంటూ, “సరి నే వస్తానమ్మా యీ కృష్ణుడు రాగానే అన్నీ చెప్పు. నువ్వు వాడూ తోలింతుకుని నాకు కబురు చేయండి” అన్నాడు.

ఆయన వెళ్ళిపోయిన తర్వాత కూడా, చాలా సేవటి వరకూ అత్తయ్య కట్టలోవలో పడినట్టు కూర్చున్న చోటినుంచి కదలనే లేదు. వంట మాట కూడా

మర్చిపోయి ప్రతిమలా అక్కడే కూర్చుండిపోయింది. వంట ఇంట్లో మిగిలి రాజేశ్వరి పూర్తిచేసింది.

భోజనం వేకకి కృష్ణ వచ్చాడు. అత్తయ్య అతనికి అన్నం పెడుతూ జాగ్రత్త చెప్పినవన్నీ చెప్పింది. లాంఛనాల మాట వినగానే నేను పూహించుకుంటున్న మండిపదలేదతను, నెయ్యి వేయించుకుంటున్న వాడల్లా నవ్వుతూ తల్లికి ఆ కోరికలు, ఇంకేమైనా వున్నాయా? కట్నం వద్దంటూ మంచి బేరమే. కట్నం తీసుకోలేదని పేరూ దక్కుతుంది, అటు కానుకల రూపంలో కావల్సింది ముట్టనూ ముడుతుంది. మంచి పద్ధతి తెలివైన పని" అన్నాడు.

"ఏమోరా నాయనా! నాకు తెలిసినంత వరకూ యింతకు మించిన పని రాదనే అన్నిస్తోంది. ఒకవేళ వచ్చినా వాళ్ళ కోర్కెలకి మనం అందకపోతే భగవంతుడి దయవల్ల ఇదయినా స్థిరపడి, అది ఒక ఇంటిదై పోతే" అన్నాడు కంఠం వణికింది.

"ఏమిటమ్మా నువ్వనేది, ఒక ఇంటిదికాక మన ఇంటినే పట్టుకూర్చుంటుందనుకున్నావా?" అన్నాడు.

అత్తయ్య బ్రతిమలాడుతున్నట్టుగా అంది.

"నువ్వు ఈ సంబంధం విషయంలో అభ్యంతరాలేమీ చెప్పకురా నాకు మనం ఎలాగో రెండు మూడు వేలు కట్నం ఇవ్వటానికి సిద్ధంగానే వున్నా పోనీ అది ఈ రూపంలో అనుకో....."

"ఎందుకు అనుకోవాలమ్మా, ఒక విషయాన్ని మరో విషయంగా మారుచూడాలి. కావాలంటే కట్నం తీసుకోమను, నా కభ్యంతరం లేదు."

అత్తయ్య నిస్సహాయంగా అంది. ఆవిడ కళ్ళల్లో అసహనం తొంగిపూర్చుంది.

"నాకు తెలుసు, నేను ఇంత క్రితం నుంచి ఇదే గుంజాటిన పడుతున్నానీ మొండితనం నాకు తెలియంది కాదుగా. నాకీ భయం వుండనే వుంది. ఒప్పుకోవని నాకు ముందే తెలుసు. ఏం చేస్తాం దాని కర్మ, పెళ్ళయే రాక మొహనం వుందో లేదో."

"అమ్మా! ఏమిటి నువ్వనేది-నేను-నేను-దానికి" ఆవేశంగా ఏదో అనబోయే కృష్ణ హఠాత్తుగా తగ్గాడు.

అతని స్వరం అనుకోకుండా మృదుగంభీరంగా మారింది. నిద్రా మెచ్చాడు.

"నీ కిష్టమేలే, రాజు ఒప్పుకుంటే నాకేం అభ్యంతరం లేదమ్మా. నువ్వెలా చెబుంటే అలా చేస్తాను. నువ్వు మాత్రం కంటతడి పెట్టకు" మరేం మాట్లాడకుండా నీకు ముగించి లేచి వెళ్లిపోయాడు.

కృష్ణ అంగీకరించగానే అత్తయ్య మెడలమీద నుంచి మోయలేని బరువు విడుదలచేసి కన్నించింది నాకు. ఆవిడ ముఖం ఎలాటి బాధ లేకుండా పోతో కకకలాడటం, యీ పూరు వచ్చిన యిన్నాల్లికి నేను ప్రప్రథమంగా చెప్పి చూశాను. ఆనందంతో, కంగారుతో, కాలూ చేయి అదని మనిషిలా పోతోంది. నాకు నెయ్యి వడ్డించబోయి పెరుగు వడ్డించింది. రాజేశ్వరికి కూర వేయబోయి వులుసు పోసింది. చివరికి "ఏమిటోనే! నాకు మతి లేకుండా వుంది" అంటూ అన్నీ మా దగ్గర పెట్టి అక్కడ నుంచి వెళ్లిపోయింది. మధ్యాహ్నం వచ్చాడు. మళ్ళీ లాంఛనాల గురించి చర్చ జరిగింది. వాడ వివాదాల జరిగాయి. కృష్ణ అత్తయ్య బలవంతం వల్ల చివరికి అన్ని విషయాల్లో రాజేశ్వరికి చేయటానికి ఒప్పుకున్నాడు. రాజేశ్వరి వివాహం దాదాపు సమీపించినట్లే.

అత్తయ్య ఆనందం చెప్పనవసరం లేదు.

కృష్ణ కూడా సంతుష్టిగా వున్నట్టే కన్పించాడు.

కానీ నాకు ఎందుకో రాజేశ్వరి ముఖమే చిన్నబోయినట్టుగా కనిపించింది.

పెళ్ళి స్థిరపడిందనే ఆనందం, ఆ ముఖంలో నా కెక్కడా కన్పించలేదు.

తక్కువీ పరీక్షగా, యిది నా అనుమానమూ లేక నిజమేనా అన్నట్టు ఒకటికి రెండే చూశాను.

ఇంకా సందేహం ఎందుకు? దానికి ఆ పెళ్లికొడుకు నచ్చలేదు. కానీ దాని తీర్మానం కనుక్కునే నాధుడేడి?

రాజేశ్వరిపట్ల జాతితో, సానుభూతితో నా గుండెలు కరిగి నీరయినాయి. కృష్ణ మీద, అత్తయ్య మీద పట్టరానంత ఆగ్రహం కలిగింది.

ఏం మనుష్యులు ఏళ్ళు! అత్తయ్య రాజేశ్వరి కన్న తల్లి. కృష్ణ చెల్లెల్ని కనుపాప కంటే అపరాధంగా చూసుకుంటూన్నట్టు కన్పించే అదర్శనోదరుడు.

ఆడపిల్ల జీవితానికి ఆయువుపట్టులాంటి ఈ విషయంలో దాని అభిప్రాయం వుంటే ఏ ఒక్కరూ అడగరే? వాళ్ళ మెళ్ళో భరించలేని గుడిబండలా, ఎప్పుడు పట్టి పదిలించుకుందామా అని ఎదురుచూస్తున్న మనుష్యుల్లా ప్రవర్తిస్తారే!"

నాకు మండిపోతోంది. ఆపుకోలేనంత ఆవేశంగా వుంది. నా స్వభావం దుష్టదీనుదీ అంతే. ఎక్కడ ఏ కాస్త అన్యాయం చూసినా నా మనసు అగ్గిమీద

గుగ్గిలం అయిపోతుంది. నేనీది చూస్తూ పూరుకోలేను. రాజేశ్వరిని బట్టి ప్రోత్సహిస్తాను. ఎదురుతిరిగి దాని యిష్టాన్ని నిక్కచ్చిగా చెప్పగల బైబిల్ నూరిపోస్తాను. నోటి మాట రానట్టుండే యీ అమాయకురాలిలో భయం, రోషం, అభిమానం, పట్టుదల సృష్టించటం నా కనీస ధర్మం అనిపిస్తుంది.

ఇంకా నయం! ఈ సమయంలో నే నిక్కడ వుండటం ఎంత ఆర్థిక కేవలం రాజేశ్వరిని ఈ బలవంతం పెళ్ళి నుంచి తప్పించటానికే ఇక్కడ వుండటం ఎవరికి తెలుసు?

కానీ రాజేశ్వరితో యీ విషయం మాట్లాడాలంటే మా ఇద్దరి మధ్య ఏకాంతం కావాలి. ఆ ఏకాంతం యీ యింట్లో లభించటం సున్నా. ఎవరో ఒకరుంటారు. అక్కడికి ఒకటి రెండుసార్లు ప్రయత్నించి చూసి దిద్దుకోని విఫలమైనకొద్దీ నా మనసులో ఆరాటం యెక్కువ కాసాగింది.

సాయంత్రం అయిపోయింది.

ఆ సాయంత్రం వంట కూడా రాజేశ్వరీ చేసింది.

చీకటి పడుతుండగా అత్తయ్య వళ్ళెంలో ఒక కొబ్బరికాయ అరటిపళ్ళు, కానీని సన్నజాజిపూలు, హారతి కర్పూరం, అగర్బత్తులు పెట్టి గుడికి వెళ్లి ఈ కొబ్బరికాయ కొట్టి దేవుడి దగ్గర బొట్టు పెట్టుకురావాలని గుడికి వెళ్లి ఈ కొబ్బరికాయ కొట్టి దేవుడి దగ్గర బొట్టు పెట్టుకురావాలని

రాజేశ్వరి త్వరత్వరగా పని ముగించుకుని-కాళ్ళూ చేతులు కడుక్కుని మార్చుకుని పళ్ళెం తీసుకుని బయలుదేరింది.

“ఉండు రాజా! నేనూ వస్తున్నా” అంటూ చీర మార్చుకుని నేను రాజేశ్వరి వెంట బైలుదేరాను.

బైలు బాగా చీకటి పడింది.

వీధుల్లో పంచాయితీబోర్డు నౌకరు వీధి దీపాలని వెలిగిస్తున్నాడు.

రాజేశ్వరి, నేను మౌనంగా, మాటలు రాని వాళ్ళలా ఎవరి బోధన వాళ్ళం గుడికి చేరుకున్నాం.

వేణుగోపాలస్వామి ఆలయం.

కృష్ణ గదిలో మంచం మీద పడుకుని చూస్తే కనిపించే అంతులే దీనిదే, గుడి చుట్టూ ఎత్తుగా ప్రహరీ గోడ వుంది.

ఆ గోడకి జేగురురంగు తెలుపుతో వేసిన చారలున్నాయి.

సింహద్వారం చాలా ఎత్తుగా, విశాలంగా వుంది.

రోపల విశాలంగా వున్న ఆవరణలో వున్న దేవాలయం చిన్నది. గుడికి ముప్పైపున రాతి కట్టడంతో కట్టిన మెట్లతో కోనేరు. కుడివైపున పెద్ద మండపం వున్నాయి.

రాజేశ్వరి నేను కోనేటి మెట్లమీద నిలబడి కాళ్ళు కడుక్కున్నాం. మేం వెళ్ళేసరికి హరి సంధ్య దీపం వెలిగించి, గంట వాయిస్తున్నాడు. రాజేశ్వరి యిచ్చిన పళ్ళూ హరి దేవుడి ముందు పెట్టి కొబ్బరికాయకొట్టి హారతి యిచ్చి, శరణాగతం తెచ్చి హరిద్వారం నెత్తిన పెట్టాడు.

హారతి భక్తిగా కళ్ళకడ్డుకుంటున్న రాజేశ్వరి చెంగుముడి విప్పి రెండు ముప్పైను తీసి ఒకటి నాకిచ్చి, రెండోది తను పళ్ళెంలో వేసింది.

“సత్సర కళ్యాణ ప్రాప్తిరస్తు.... దీర్ఘసుమంగళీభవ సుపుత్ర పౌత్రాభివృద్ధిరస్తు” అర్చనలు కూడా మంత్రాలతోపాటు కలిపి చదివేశాడు పూజారి. ఆయన ఇచ్చిన కుంకుమ ఆ పూలు ఇద్దరం తీసుకున్నాం.

“ప్రసాదం తీసుకున్న తర్వాత కొద్దిసేపు కూర్చోవాలి” అంది రాజు చుట్టూ చూస్తూ.

“అక్కడ కుర్చుందామా” అన్నాను మండపంవైపు చూపిస్తూ.

“పద” అంది.

ఇద్దరం వెళ్ళి మండపం ఎక్కి పై మెట్లమీద పక్కపక్కగా ఒకరిని ఒకరు తిసుకునేంత దగ్గరగా కూర్చున్నాం.

పార్శ్వమి వెళ్ళిన విదియనాటి వెన్నెల గుడి ఆవరణంతా అప్పుడప్పుడే తిరించుకొంటోంది.

నేను చుట్టూ పరిశీలనగా చూశాను.

తెలుపు ఎరుపు చారలతో వున్న ఆ ప్రహరీ గోడ, ఆ వెన్నెల, ఆ కోనేరు యీ మండపం, నాకు చాలా ప్రశాంతంగా, ఆహ్లాదంగా కన్పించాయి. దేవాలయం అంటే యిలా నిశ్శబ్దంగా, నిర్మలంగా, శాంతి కలిగించేలా వుండాలి.

పట్టవాసంలో భగవంతుడి దగ్గర కెళ్ళినా ప్రశాంతత దొరకదు. అక్కడకూడా క్షూలు, పూజారీ చేజాపుళ్ళు, టిక్కెట్లు కొనుక్కోవటం, రద్దీగా వుంటే నగలు పోతాయేమోననే భయం. జరగండి, జరగండి వెనకవాళ్ళకి చోటు యివ్వండి అనే అదలింపులు-వీటితో చిత్తవైర్పూలంతో రెండు నిమిషాలపాటు భగవంతుడిని చూసే అవకాశమే వుండదు. ఎంత విసుగో! ఏ సినిమాహాలుకో, ఎగ్జిబిషన్ కో వెళ్ళినట్టు ఎప్పుడు బైటపడతారా భగవంతుడా అనిపిస్తుంది.

రాజేశ్వరి ఏం మాట్లాడకుండా మౌనంగా వుండటం చూసిన నేను చెప్ప రాజూ" అన్నాను.

"ఏం చెప్పను నేను! నువ్వు చెప్పు" అంది.

"ఒకటి అడగనా?"

"అదుగు."

"మొన్న వచ్చిన పెళ్లికొడుకు నీకు నచ్చాడా?"

రాజేశ్వరి హఠాత్తుగా వచ్చిన యీ ప్రశ్నకి చకితురాలయినట్లు తన నా వైపు చూసింది.

"నిజం చెప్పు రాజూ, నీ అభిప్రాయం యేమిటి? అతన్ని బాగా చూసావా?"

తల వంచుకున్న రాజేశ్వరి చూశానన్నట్లు తల వూపింది.

"నచ్చాడా నీకు?"

సమాధానం చెప్పలేదు. పళ్ళెంలో వున్న పూలని వేళ్ళతో కడుపు పూరుకుంది.

"నా కెందుకో నీ కతను నచ్చలేదని బాగా అన్విస్తోంది. నా అభిప్రాయం నిజమానో కాదో తెలుసుకుందామని, నిన్ను అడగాలని పొద్దుటి నుంచి తప్పకుండా లాడుతున్నాను నేను. చెప్పు రాజూ, మొహమాటం లేకుండా నీ మనసులో వున్న బైటపెట్టేయి."

"తెలుసుకుని ఏం చేస్తావు వదినా?" రాజేశ్వరి కంఠం యెలాగో అని నేను గమనించాను.

"నువ్వలా అంటే నేనేం చెప్పలేను. నేనేమీ చేయలేనంత మాత్రాన తెలుసుకోకూడదని వుందా? స్నేహితురాలిగా, నీ వయస్సులోని అడుగుతున్నానంతే. ఎందుకో చెప్పలేను. నీ ఉద్దేశం ఏమిటో గ్రహించాలని ప్రాణం కొట్టుకుంటుంది. నన్ను ప్రశ్నలతో చంపక, నాతో తర్కానికి దిగక అభిప్రాయం ఏమిటో చెప్పు రాజూ!" బ్రతిమిలలాడుతున్నట్లుగా అన్నాను.

"నా అభిప్రాయంతో పనేముంది వదినా, దానికి విలువ ఏముంది?"

"అదేమన్నమాట. పెళ్లి చేసుకోవాల్సిన దానివి నువ్వు. ఆ మూడు ముగిసిన పడినప్పటినుంచీ యావజ్జీవితం అతనితో కాపురం చేయాల్సిన మనిషివి నువ్వు. పెళ్ళయిన తర్వాత ఎదురయ్యే కష్ట నిష్టారాలన్నీ భరించవలసింది కూడా నువ్వు. నీ అభిప్రాయానికి విలువ లేకపోతే యింకెవరి అభిప్రాయానికి విలువ వుంటుంది? ఆవేశంగా అన్నాను.

రాజేశ్వరి నోటినుంచి ఎలాటి సమాధానం రాలేదు. నా మాట వినీ విన్నట్లుగా భావించిపోయింది.

"మీ అన్నయ్య నిన్నడక్కుండా పూరుకోవటం చాలా అన్యాయం, దారుణం" రాజేశ్వరి నవ్వుతూ నావైపు చూసింది.

"అన్నయ్య అంటే చాలు ఒంటికాలుమీద లేస్తావేం నువ్వు? అన్నయ్య నన్ను బ్రతికేదని నీకు ఎవరు చెప్పారు? అడిగాడు నన్ను."

"అడిగాడా? ఎప్పుడు" అబద్ధం అన్నట్లుగా చూశాను.

"మధ్యాహ్నం ఆచార్యుగారు వచ్చినప్పుడు నేను కాఫీ తయారు చేస్తూ వంట బుద్ధి వుండగా కాఫీ గ్లాసులు తీసుకెళ్ళటానికి వచ్చినప్పుడు అడిగాడు."

"ఏమన్నావు నువ్వు?"

"ఏమంటాను? నా పరిస్థితుల్లో వున్న ప్రతి ఆడపిల్లా ఏమంటుందో అదే అన్నాను."

"ప్రతి ఆడపిల్లా అని అందరినీ కలవకు నాలాటిది అయితే నాకిష్టం లేదని భీతంగా తెగినట్లు చెప్పి వుండేది."

"నీ పరిస్థితులు వేరు వదినా! నువ్వు ఒక్కగానొక్క పిల్లవి, దబ్బున్న దానివి. ఏమేదన్నా చెల్లుతుంది. సామాన్య కుటుంబంలో నలుగురిలో ఒకరుగా వుడితే అరాధ్యం. కాము పుట్టి పెరిగిన పరిస్థితులు పిల్లల స్వభావాలని చాలా తీర్చి దిద్దుతాయి. నువ్వే నా చోటులో వుండి కుటుంబం అర్థికంగా దిగజారి-ఇబ్బందులకి గురి అయ్యేటట్టే, కనీసం నా బరువు తగ్గినా వీళ్ళకి చాలు అని అభిప్రాయపడి పుడి- నువ్వు అదేపని చేసి ఉండేదానివేమో!"

"బరువా నువ్వు బరువేమిటి?" నవ్వుతారెవరైనా వింటే. కన్న వాళ్ళకి పెంచాల్సిన బాధ్యత లేదా?"

"ఉంది, కాదనను కానీ అది తల్లిదండ్రులకి మాత్రమే వర్తిస్తుంది. అన్నగారికి ఆరుదలో సవతి అన్నగార్ని అసలే వర్తించదు. మనం ఇక వెదదామా" ప్రసంగం పైన పోడించటం యిష్టం లేనిదానిలా రాజేశ్వరి లేవబోయింది.

నేను చేయి పట్టుకుని లాగి కూలేశాను.

"సవతి అన్నగారంటావే? మీ అన్నయ్యకి నువ్వు ప్రాణం కంటే ఎక్కువగా."

"ఇప్పుడు మాత్రం కాదంటున్నానా? కానీ వాని మంచితనం లోకువగా చేసుకుని, మోయలేని భారం వాని నెత్తిమీద వేసి మెదలు వంచటం న్యాయమే వంటావా?"

నేను సమాధానం చెప్పలేకపోయాను.

నా కెందుకో రాజేశ్వరి తన మనసులో అభిప్రాయం తెలియజేయడం దాటేస్తోందో అనిపిస్తుంది.

తెచ్చి పట్టుకున్న కోపంతో, నిష్ఠూరంగా అన్నాను. “ఏవేవో చెబుతున్నావు నేను అడిగిందిమాత్రం చెప్పటంలేదు. నువ్వు చాలా గడుసు దానివని దృఢార్థమాతోంది నాకు. అవునులే నే నెంతయినా పరాయి దాన్నే. నువ్వనేమీ నాలుగురోజులుండి పోయేదాన్ని. నాతో ఎందుకు చెప్పాలి. చెబితే నా ఏమొస్తుంది? అదగటం నాదే పొరపాటు నా తెలివితక్కువ తనానీ క్షమించు.”

రాజేశ్వరి చప్పున నా చెయ్యిమీద తన చేయి ఆనించింది.

అభిమానం, ఆప్యాయత పుష్కలంగా నిండిన స్వరంతో అంది. “మీ అలా అనకు. నీ సంగతి చెప్పనా? నువ్వు వచ్చిన రోజున మనస్థిరం ఒకరు చూసుకున్న ముహూర్తం ఎలాంటిదోగానీ నేను నిన్ను విడచి వుండలేక అనిపిస్తోంది. నువ్వెళ్ళిపోతే నాకు యెంత శూన్యంగా, దిగులుగా అనిపిస్తోంది నువ్వు పూహించలేవు, నువ్వు ఇక్కడి నుంచి వెళ్ళగానే నీ స్నేహితుల గొడవలు మమ్మల్ని మర్చిపోవచ్చు.”

“రాజా! నీకు లక్షసార్లు చెప్పాను, నాకెవ్వరూ స్నేహితులు లేరని.”

రాజేశ్వరి నా మాట వినిపించుకోకుండానే అనేసింది. మనస్థిరం కలుసుకుంటామో లేదో. కానీ నా మనసు నీకోసం ఎప్పుడూ కలసివుంటుంది. నువ్వు నా కొక తియ్యటి కలలా ఎప్పటికీ మరుపురాని జ్ఞాపకం నా మనసులో జీవితాంతం నిల్చిపోతావు. నువ్వు పరాయిదానివి కానే కాదు.

రాజేశ్వరి చేతిని నేను గట్టిగా నొక్కాను. నా కెందుకో ఆ క్షణంలో రాజేశ్వరి మెదడు చుట్టూ చేతులు వేసి, ఆప్యాయంగా, అభిమానంగా, తన గుండెలకు హత్తుకోవాలనిపించింది.

“రాజా! నేనంటే నీకెంతో యిష్టమని చెబుతున్నావు. మరి అలాంటి నాతో అభిప్రాయం చెప్పటానికే?”

రాజేశ్వరి ముఖం క్రిందకు వాలింది.

“తెలుసుకుంటే నీకేం వస్తుంది!”

“ప్రతి దానికీ ప్రయోజనం వుండాలా?”

“ఉండాలని అన్నయ్య అంటూ వుంటాడు.”

మీ అన్నయ్యంత మూర్ఖుడు, దౌర్జన్యపరుడు ఈ లోకంలో ఇంకెవరూ నా నమ్మకం.”

“మా అన్నయ్య సమర్థుడు, మంచివాడు ఈ ప్రపంచంలో ఇంకెవరూ వుండరని నా విశ్వాసం.”

రాజేశ్వరి తల సగర్వంగా పైకి లేచింది.

వెన్నెట్లో మిలమిలలాడుతున్న ఆ కళ్ళలో అన్నగారిపట్ల ఆరాధన గర్వం తోడికిసరాదటం గమనించాను నేను.

“జను పాపం! అందుకే చెల్లెలి మనసెలాటిదో గ్రహించకుండా, కోతిలాటి ఆ మనిషి కుందనపు బొమ్మలాంటి నిన్ను కట్టబెట్టాలని చూస్తున్నాడు. మీ అన్నయ్య మూర్ఖుడేకాదు, గుడ్డివాడు కూడా.”

“కాపురాలు సవ్యంగా జరగటానికి అందచందాలకంటే, మనిషి గుణగణాలు విక్రమ ముఖ్యం అని మా అన్నయ్యకి బాగా తెలుసు.”

“అయితే యిక నీ కర్మ అనుభవించు అనుకుంటాను నేను.”

“కృతజ్ఞురాలిని.”

నేను ఓడిపోయిన దానిలా మొహం తిప్పుకుని బైట వెన్నెట్లోకి చూడసాగాను.

లాభంలేదు. దీనితో తర్కించి ప్రయోజనంలేదు అనిపించింది.

రాజేశ్వరి నాకు నచ్చచెప్పబోతున్నట్టుగా అంది.

“పదినా! నలుగురిలో పుట్టినవాళ్ళు తమ ఆశలకీ, సుఖాలకంటే కుటుంబ క్షేమానికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత యివ్వాలి. ఎవరి సుఖం వాళ్ళు చూసుకుంటే ఎలా? వ్యక్తుల స్వార్థపరత్వంతో నిండిన ఏ సమిష్టి వ్యవస్థ లోను సుఖ శాంతులుండవు.”

“అమ్మో! ఏమో అనుకున్నాను. మీ అన్నయ్య నీకు చాలా నేర్పాడే. జీవితాన్ని గురించి. యికా ఏమేం నూరిపోశాడు చెల్లెలుగారూ.”

రాజేశ్వరి నా వ్యంగ్యానికి బాధపడలేదు, చిరునవ్వుతో సమాధానం యిచ్చింది.

“అందని ఆశలకిపోయి బ్రతుకు అశాంతి చేసుకోకూడదు. ఉన్న దాంతో తృప్తిపడాలి మనం. మనకి వీలయినంతవరకూ ప్రకృతివాళ్ళ సుఖ శాంతులకి చేయూత నివ్వాలి. మనవల్ల ఏ రూపంగానైనా యితరులకు ప్రయోజనం వుండాలి. ఇది మొదటి పాఠం, కావాలంటే నువ్వు కూడా నేర్చుకోవచ్చు.”

“నాకేం అవసరం లేదు. కానీ నువ్వు ఈ పెళ్లి చేసుకున్నందువల్ల జరిగే లాభం ఏమిటి?”

“నా బరువు వాళ్ళకి తీరుతుంది.”

అదీ? అనలు సంగతి. నా అనుమానమే నిజమైంది, దాని కిష్టంలేదు, లేకపోయినా కుటుంబం కోసం ఒప్పుకుంటోంది, రాజేశ్వరి నిర్ణయం నాకు నచ్చలేదు.

అందుకే భయపెడుతున్నట్టుగా, బెదిరిస్తున్నట్టుగా అన్నాను.

“బరువు తీరుతుందని నువ్వు అనుకుంటున్నావు. అది చాలా పొడవైన అనుకుంటున్నాను. ఆర్థిక పరిస్థితులు సరిగ్గా లేకపోతే అప్పు చేసుకోవటం మానేసేయి. పెళ్ళికి ఎంత ఖర్చు పెట్టాలి? అంతటితో ఆగిపోవాలి. పెళ్ళయిన తర్వాత పండగలకి, పబ్బాలకి అల్లుడిగారి రాకపోకలు, ముచ్చట్లు అంటారు. తర్వాత నీకు పురుడూ-పుణ్యం, పిల్లా-జెల్లా ఎంత బాగుంటుంది. అదేం వీలేదు. నా పెళ్ళి అయిందంటే తర్వాత నా మీద ఒక్క కాసేపు పెట్టనివ్వ నేను” రోషంగా అంది.

“పెట్టనివ్వకపోవటానికి నువ్వెవరు మధ్య? మీ అత్తగారు అడుగుతారు. అమ్మ ఒప్పుకుంటుంది. తల తాకట్టు పెట్టుకున్నా సరే మీ అన్నయ్య తీరు అంటే యిప్పుడు నీ ఒక్కదానితో పోయే ఖర్చు అప్పుడు రెట్టింపు అవుతుందన్నమాట నా మంత్రం పనిచేసింది.

రాజేశ్వరి ఆలోచనల్లో పడిన దానిలా మాట్లాడకుండా మోకాలిమీద గుడ్డ అనించుకుని దూరంగా చూడసాగింది.

“నేనే నువ్వయినట్టుయితే, మా అన్నయ్యమీద నిజంగా నాకు ఆదరణ ఉంటే, నా కోసం అర్థంలేని ఈ కానుకలు, కట్నాల రూపంలో యింకాకాదు దోచుకోనివ్వను. మధ్యాహ్నం ఆచార్యుగారు చెప్పినప్పుడు వాళ్ళ కోర్కెలు విన్నానువ్వు?”

రాజేశ్వరి విన్నానన్నట్టుగా తలూపింది.

“దానినిబట్టి వాళ్ళ ఎలాటి మనుష్యులో నువ్వే ఆలోచించు.”

“తెలుసు వదినా, అదే నాకు ఓ మూల గుచ్చుకుంటున్నట్టుగా ఉంది.”

“గుచ్చుకుంటోందని పూరుకుంటే ఏం ప్రయోజనం? నువ్విప్పుడే మీ కుమార్తె కావాలని తహతహలాడి పోవటం లేదుగా? అలాంటప్పుడు అందిరి క్షేమం దీనితో ఈ పెళ్ళి నా కిష్టంలేదని చెప్పటానికేం? ఒక వేళ నువ్వు చెప్పలేకపోతే నీ తండ్రి నేను చెబుతాను. నీకు పెళ్ళి చేసేయాలని తొందరపడుతున్న అత్తయ్యకి కూడా నేను చెప్పి తర్రించగలను. కానీ రాజా! నువ్వు ఏమైనాసరే ఆ కాలిని చేసుకోవాలి. వీలేదు వద్దు. నీకు అంతకంటే మంచి భర్త లభిస్తాడని నాకు నమ్మకం. రాజా! నువ్వన్నమాట చాలా నిజం మనిద్దరం కలుసుకున్న వేళ ఎలాటిదో ఏమోతానో నాకీ ప్రపంచంలో నీ కంటే ఆత్రీయతవరూ లేరనివిస్తోంది. నీ ప్రక్కన ఆ జంటను భర్తగా పూహించటానికే నా మనస్సు ఒప్పుకోవటం లేదు.”

రాజేశ్వరి ఇంకా ఆలోచిస్తూనే వుంది. నా మంత్రం ఫలించిందేమోనని ఏకే ఆశతో అడిగాను.

“చెప్పి నువ్వీ పెళ్ళికి ఒప్పుకోవటం లేదని, నీ కిష్టంలేదని, అత్తయ్య వాళ్ళతో చెప్పా నీను.”

రాజేశ్వరి ఈ లోకంలోకి వచ్చిన దానిలా తల అడ్డంగా తిప్పుతూ, “వద్దు మీనా, వద్దు” అంది.

“వద్దా!” విస్మయంగా చూశాను.

నా యీ గంటన్నర తర్కం..... ఈ ఉపన్యాసం, ఈ కంఠరోష అంతా పూర్తయినా? నాకు నీరసం వచ్చేసింది.

చిన్న బుచ్చుకున్న ముఖంతో, ఎలాగో అయిన కంఠంతో అంది రాజేశ్వరి.

“నీకు తెలియదు వదినా! అన్నయ్యకి ఏమాత్రం వీలుగా వున్నా తనే డబ్బుకునేవాడు కాదు, ఆ సంగతి నాకు తెలుసు!”

నాకు భగ్గమని మండింది. “ఏం మనిషి! తన గొడవే పట్టదే!” తీవ్రంగా కావ్వాను.

“ఊరకో నువ్వు. మీ అన్నయ్యమీద నీకున్న ఆపేక్షలో అతనికి నీ మీద మొహంపంతునా వున్నట్టుయితే ప్రాణం పోయినా ఈ సంబంధానికి ఒప్పుకునేవాడు కాదు. అన్నయ్య! అన్నయ్య! నేను మొదట మీ యిద్దర్నీ చూసినప్పుడు అతనికి నీ మీద ఎంత ఆపేక్షో అనుకున్నాను. నువ్వెంత అర్థవంతమైనదానినో అనుకున్నాను. అదేం లేదు, నాకిప్పుడు బాగా అర్థమౌతోంది. అదంతా నాలాటి వాళ్ళని హెసబుచ్చేందుకు నటన.”

“వదినా!”

“లేకపోతే నీ ఇష్టం ఆ మాత్రం గ్రహించలేదా? ఒక వేళ గ్రహించినా దిబ్బ ఇవ్వటం లేదా? గ్రహించలేదంటే అది చాలా అన్యాయం, గ్రహించి కూడా దిబ్బ ఇవ్వటం లేదంటే అంతకంటే దారుణం-యింకేమీ లేదు.”

రాజేశ్వరి నా భుజం గట్టిగా పట్టుకుని బ్రతిమాలుతున్నట్టు అంది.

“వదినా! నీకు పుణ్యం వుంటుంది. అన్నయ్యను ఏమీ అనకు, నీకు మొదటి చెప్పాను. వాడిని గురించి నీకేం తెలియదని, వాడు మా కోసం ఎంత చేశాడో చెప్పానా? తెలిస్తే నువ్విలా అనవు.”

“ఏం చేశాడేం మహా! ఇంటికి పెద్దయిన తర్వాత ఆ మాత్రం చేయవద్దా? ఓడి గొప్పగా?”

“పెద్ద! హు! నాన్న పోయిన మరుక్షణంలోనే, సవతితల్లి కోసం సంబంధంలేని పిల్లలం మా కోసం వాడు పదహారుసంవత్సరాలకే పెద్దగా తెచ్చుకున్నాడు. చిన్న వాడయినా ఆ చీకటి దినాల్లో అమ్మకి ఎంత ఆనందం వాడో! ఎంత ధైర్యం చెప్పేవాడో! నాన్న చచ్చిపోగానే అన్నయ్య వేసిన వచ్చి ఆస్తి పంచి యిచ్చెయ్యమని, కుర్రాడ్ని తమతో తీసికెళ్లి వాళ్ళ యిచ్చే వుంచుకుని చదువు చెప్పించుకుంటామని పేచీ పెట్టారు. అమ్మ ఏం జూర చెప్పలేక ఏడుస్తూ కూర్చుంది. ఆ రోజు నాకిప్పటికీ గుర్తుంది. ఇంట్లో గొడవలతో కేకలతో, పోట్లాటలతో, యిరుగు పొరుగు వచ్చి యిచ్చిన తీర్మానం మా యిల్లంతా ఎలాగో అయింది. మేం పిల్లలంతా బెదిరిపోయిన వాళ్ళలా మూల బిక్కు మొహాలు వేసుకుని కూర్చున్నాం.

అన్నయ్య అప్పుడే కర్ణంగారింటికి వెళ్లి ఇంటికి వచ్చాడు. గుమ్మంలో కళ్ళు తుడుచుకుంటూ దిగులుగా కూర్చున్న అమ్మను చూసి, “ఏమిటమ్మా! ఏమట దిగులు. నేను ఆయనతో వెడతాననే అనుకుంటున్నావా? నువ్వేం బాధపడకు నీ దగ్గరనుంచి నా చెల్లెళ్ళు తమ్ముడు పెద్దవాళ్ళయే వరకూ దేవుడు కూడా తీసుకెళ్ళలేదు” అన్నాడు.

అమ్మ ఒక్కసారి వాడి చెయ్యిపట్టి దగ్గరకు లాక్కుని గుండెలకి హత్తుకుంటూ పిచ్చిదానిలా వాడి జుట్టుమీద రెండు మూడు సార్లు ముద్దులు పెట్టుకుంది.

అన్నయ్య అన్నట్టుగానే వాళ్ళ మామయ్యతో వెళ్ళలేదు.

“మా అమ్మని, పిల్లల్ని వదిలి పెట్టి నేనెక్కడికీ రాను” అని ఖచ్చితంగా నిర్మోహమాటంగా చెప్పేశాడు.

ఎప్పుడూ లేచి రాజేశ్వరి ఆవేశంగా మాట్లాడటం చూసిన నేను చీకటిలో అయ్యాను.

విషయం ఒకటి మొదలుపెడితే అనుకోకుండా మరో దాంట్లోకి దిగింది రాజేశ్వరి కృష్ణ గురించి చెబుతున్న విషయాలు ఆసక్తిగానే, వినసాంపుగా ఉండటంతో నేను కుతూహలంగా వినసాగాను.

రాజేశ్వరి నోటి నుంచి వాక్రవాహానికి అడ్డుకట్ట తెగినట్టే హలం వచ్చేస్తున్నాయి.

“హైస్కూలులో చదివేటప్పుడు ఆటల్లో, చదువుల్లో, అన్నింటిలో అన్నయ్యే ఫస్టున వుండేవాడు. వాడికి చిన్నప్పటినుంచి మొక్కలంటే తగని ఆవేక్ష. చెప్పలేనంత కుతూహలం. ఎప్పుడూ తను బి.యస్.సి. చదివి యిమ్.యస్.సి. పాసుయి రీస్ట్రీ చేస్తాననేవాడు. కానీ, ఏం లాభం! వాడు స్కూలు ఫైనల్ పాసయి కాలేజీలో ఇంట్రం

మొదటిసారి చదివే సరికి తాతలు దిగివచ్చారు. ఇంట్లో వాడు లేకపోవటంతో వచ్చి ఇంకాదులుగానే వుండేవి. అమ్మ అయితే చిన్నపిల్లలా బెంగపడిపోయింది. బి.యస్.సి.లో ఫస్ట్ క్లాసులో స్టేట్ మొత్తానికి మొదటివాడుగా పాసయ్యాడు. బి.యస్.సి.లో మొదటి స్కాలర్ షిప్ వచ్చింది.

కానీ ఆ వేసవి సెలవుల్లో యింటికి వచ్చినవాడు, ఇంటిని, మమ్మల్ని, అమ్మని చూసి పరిస్థితులు గమనించి కాలేజీలో చేరననీ చెప్పేశాడు. కర్ణంగారు వాళ్ళు, అమ్మ ఎంతో చెప్పి చూశారు. కానీ వినలేదు వాడు. మొండిగా తిరస్కరిస్తూ, మరో సంవత్సరం నేను వేరే వూళ్ళో వుంటే అమ్మ నాకు దక్కదు. తండ్రిలేని వాడే అయ్యాం ఇప్పుడు. చూస్తూ చూస్తూ చేతులారా తల్లిలేని వాళ్ళం కాలేము అమ్మ అన్నాడు. అన్నయ్యకి ఉద్యోగాల మీద ఎప్పుడూ గౌరవంగాని నమ్మకం గాని లేవు. వాడు చిన్నప్పటి నుంచీ స్వతంత్రంగానే బ్రతుకుతాను అనేవాడు. అప్పట్లోనే దిగ్గి కూడా రాలేదు. కర్ణంగారి సలహామీద యిప్పుడుచేస్తున్న పొలం కొరకే తీసుకున్నాడు. ఆ పొలం రంగరాజు అని ఈ వూరతనిదే. అతను పెళ్ళి చేసుకుని ఇల్లరికం వెళ్లిపోయాడు. ఇప్పుడు మీ హైదరాబాదులోనే వుంటున్నాట్ట. అక్కరి తరపున అతను ఆశించినంతగా ఆస్తి రాలేదు. ఇక్కడ యిల్లు, ఇంకా కొంత అమ్మేశాడు. అన్నయ్య ఆరు సంవత్సరాలు ఒకేసారి కొలు రానుకోవటంవల్ల అది అమ్మకినీకీ వీలేకపోయింది. ఎప్పుడూ ఏమాత్రం ఇబ్బంది వచ్చినా పొలానికి రేం వచ్చింది అమ్మేస్తున్నాను అని ఉత్తరాలు వ్రాస్తాడు. ఆ ఉత్తరం చూసిందంటే నీకు వచ్చింది అమ్మేస్తున్నాను అని ఉత్తరాలు వ్రాస్తాడు. ఆ ఉత్తరం చూసిందంటే అమ్మ ఏదోహో. అన్నం తినదు. అన్నయ్య వ్రాణం తాకట్టుపెట్టి అయినా సరే ఆ ఉత్తరం ఆ సమయానికి పంపేస్తాడు.”

“ఎంత వుంటుంది గాని ఖరీదు?” అన్నాను.

“నాలుగేకరాలంటి. ఎకరం అయిదువేలు చొప్పున యిరవైవేలు రావచ్చు, అంతకంటే ఎక్కువ కూడా రావచ్చు. మొన్న నీ మధ్యనే మళ్ళీ ఉత్తరం వచ్చింది. మళ్ళీ వచ్చిన తర్వాతనే!”

“నేను వచ్చిన తర్వాతనా? ఎప్పుడు?” అన్నాను.

రాజేశ్వరి క్షణం ఆలోచించి, మనం కర్ణంగారింటికి పేరంటానికి వెళ్ళి మర్రామే ఆ రోజు.

నాకు సులభంగానే గుర్తుకు వచ్చింది.

అత్తయ్య ఆనాడు నాకు, రాజేశ్వరికి దిప్తి తీసేటప్పుడు దుఃఖాన్ని తెలుసుకుంటుందటం, భోజనాలు చేసేటప్పుడు కృష్ణ దిగులువడకమ్మా,

సుఖపడేవాడో! నాది ఒకటే బాధ, మా కోసం వాడు చివరికి సంసారము దూరం అవటానికికూడా సిద్ధమౌతున్నాడు. అది నేను భరించలేకుండాను. సుందరి స్వభావం మేము ఆ నోటా, ఈ నోటా బాగానే తెలుసుకున్నాము.

“నేను సర్దుకుపోగలనులే, అని వాడన్నాడు. అన్నమాట తప్పని వాడు సర్దుకుపోవచ్చు కూడా. కానీ ఆ సర్దుకుపోవటానికి వాడు జీవితాంతం సహనం తీసుకోవాలో, సుఖశాంతులు ఎంతగా ఫణం పెట్టాలో నాకు ఏ మాకింత చేసినందుకు వాడికి దక్కే ప్రతిఫలం యిది. నా స్వభావం మేరే నేనెలాటి వాళ్ళతోనైనా యిట్టే సర్దుకుపోగలను. కాని వాడు పూర్తిగా బానిస విరుద్ధం. వాడి మనసు ఎంత సున్నితమో, అంత దుడుకు కూడా. నేను కోరిక దేవుడిని ప్రార్థించేది ఒకటే, అన్నయ్యకి ఈ సుందరి కాకుండా, యింకా అమ్మాయి కాస్త వాడి కంటికి నచ్చిన పిల్ల, వాడిని వాడుగా అర్థం చేసుకుని గుర్తించగలిగిన మనిషి తోడుగా దొరకాలి. మాకోసం వాడికి నూటికినూరుపాళ్ళూ బలికాకూడదు. మేం పెద్దవాళ్ళమైన తర్వాతనైనా మా బాధ్యతల బరువు వదిలించుకుని, తన భార్యతో, పిల్లలతో, సుఖంగా, అమృతం వుండాలి. ఇప్పుడు చెప్పు వదిలా, మా అన్నయ్య మూర్ఖుడేనంటావా అసమర్థుడేనంటావా వాడు?”

నేను జవాబు చెప్పలేనిదానిలా చూడసాగాను.

రాజేశ్వరి తలెత్తకుండానే దిగులు కూడగట్టుకున్న స్వరంతో “అన్నయ్యకోసం, అన్నయ్య భవిష్యత్ని బలిదానంగోరే ఆ పొలం కొనకావాల్సిన 30 వేలకోసం నేను ఏం చేయటానికైనా సిద్ధంగా వున్నాను. దీని కంటే, గుడ్డీ అయినా లక్ష్యపెట్టకుండా, డబ్బు గలవాడు అయితే, కాకాలూచుకున్న ముసలివాడిని అయినా సరే చేసుకోవటానికి సిద్ధంగా వున్నాను. అసలు భగవంతుడు నన్నెందుకు ఆడపిల్లగా పుట్టించాలి! మగపిల్లడితోనే సమంగా ఆ బాధలు, బాధ్యతలు పంచుకోగలిగే దాన్ని. యద్దనపూడి కష్టపడేవాళ్ళం. ఏం చేయలేను. నేనేం చేయలేను.” చివరి మాటలు నిస్సహాయం గుండెల్ని చీల్చుకుంటూ వస్తున్నట్టుగా, నాకు చెబుతున్నాననే మాట మర్చిపోదానిలా, తనకి తాను చెప్పుకుంటున్నట్టుగా అంది రాజేశ్వరి.

నే నెలాగో అయిపోయాను. ఆ క్షణంలో రాజేశ్వరితోబాటు, కష్టం కూడా జాలితో, సానుభూతితో నా హృదయం ద్రవించిపోయింది. ఇద్దరూ చాలా మౌనంగా బొమ్మలా, ఎవరి ఆలోచనల్లో వాళ్ళు మునిగి పోయినట్టుగా పూల అలాగే కూర్చుండిపోయాం.

చాలాసేపయిం తర్వాత నేను రాజేశ్వరి తలమీద చేయి వేస్తూ అన్నాను. “గొంతులో ఏదో అద్భుతపడ్డట్టుగా వచ్చాయి ఆ మాటలు.

“ఏమిటో రాజూ! ఈ ప్రపంచంలో డబ్బుకింత విలువ వుందని కానీ, ఆర్థిక సమస్యల యింత ఘోరంగా వుంటాయని గానీ ఆ సమస్యలకి యింత దూరణంగా అయిపోతారని నాకు తెలియనే తెలియదు. నా కిప్పుడు బాగా అర్థమౌతుంది. నా అమ్మ అందుకే కాబోలు, డబ్బు విషయంలో అంత జాగ్రత్త తీసుకుంటుంది. మన పొరబడ్డను నేను.”

రాజేశ్వరి కళ్ళు తుడుచుకుంటూ సరిగ్గా కూర్చుని అంది. “మమ్మేం అనుకోకుండా ఏమిటో నా మనస్సులో వున్న బాధంతా ఒక్కసారి బయటపెట్టేసింది. ఇప్పుడేలేకపోయాను. అనవసరమైన విషయాలతో నీకు విసుగు తెప్పించానేమో.”

“అదిగో, అదే వద్దన్నాను. ఇందులో అనవసర విషయాలేం వున్నాయి. ఈ సేను చాలా సంగతులు తెలుసుకోగలిగాను. నేను నీకు కృతజ్ఞతలు చెప్పకోవాలి.”

రాజేశ్వరి చుట్టూ చూస్తూ ఉలిక్కిపడినదానిలా అంది “చాలా బాధపడినట్టుంది, అమ్మ కంగారుపడుతుందేమో యిహ వెడదామా?”

“వెల్దం పడ.”

దేవాలయం సింహద్వారం దాటివస్తుండగా నేను ఒక్కసారిగా వెనక్కు తిరిగి చూచుకున్న మందపం వైపు చూశాను. తెల్లటి వెన్నెల్లో, ఓ ప్రక్క పడటానికి సిద్ధమైట్టు కొద్దిగా ఒరిగి, నల్లరాతితో వున్న ఆ మందపం, రాజేశ్వరి, నేను కలిసి కూర్చున్న ఆ పై మెట్టూ అక్కడ నేను విన్న విషయాలు జన్మలో మర్చిపోలేనేమో అనిపించింది.

ఇద్దరూ మౌనంగా, మాటలు లేకుండా ఇంటివైపు నడిచి రాసాగాం. దోవలోనే నేను రాజేశ్వరి చేతివేళ్ళని నా వేళ్ళతో బంధిస్తూ “రాజూ నాకు చాలా బాధగా వుంది. నేను నీకు ఏ విధంగా సాయం చేయలేని నా ఆశక్తతకి నాకు సిగ్గువేస్తోంది” అన్నాను.

రాజేశ్వరి నా దగ్గరగా జరిగి నన్ను ఆసుకునేలా నడుస్తూ “ఛ-ఛ- అదేమిటి పడ? నవ్వాలి ఎందుకనుకోవాలి, నువ్వు యిచ్చే అభిమానం నాకెంత విలువైందో నీకు తెలియదు. అది చాలు నాకు-నేనింత వరకూ నా జన్మలో ఎప్పుడూ పడకోనా యిలా మనసు విప్పి మాట్లాడలేందటే నమ్ముతావా నువ్వు?” అంది.

“నమ్ముతాను” అన్నాను.

ఇద్దరూ చేయి చేయి పట్టుకుని నడవసాగాం.

“చాలు చాలు, ఆపావు. నాకు కళ్ళు తిరుగుతున్నాయి” అంటూ అరిచాను.

రాజేశ్వరి మెల్లిగా ఆగి నా చేతులు పదిలేసింది. రాజా నా చేతుల పదిలేయగానే, హఠాత్తుగా నా కేమిటో కాళ్ళక్రింద ఆధారం పోయినట్లే అయిపోయాను. దొర్లుకుపోతున్న బంతిలా అయ్యాను. కళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. కళ్ళు తెలిపోతున్నాయి. నిలదొక్కుకుందామన్నా నా శరీరం ఆగడంలేదు. చేతులు బాగా ఆపుకోవాలని, నిలదొక్కుకోవాలని, విశ్వ ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. కళ్ళ ముందు భూమి ఇంకా గుండ్రంగా తిరుగుతూనే వుంది.

“కూర్చో పదినా, కూర్చో కళ్ళు గట్టిగా మూసుకో తగ్గిపోతుంది.” అంటూ రాజేశ్వరి చప్పున దగ్గరగా వచ్చి నన్ను గట్టిగా పట్టుకుంది.”

రాజేశ్వరి చెయి పట్టుకుని కళ్ళు మూసుకున్నాను.

ఐదు నిమిషాల్లో అంతా తగ్గి మామూలు మనిషిని అయ్యాను.

“అబ్బ! ఇలా యెప్పుడూ అవలేదు నాకు” అన్నాను కళ్ళు చేత వచ్చిన నొక్కుతూ.

ఇంతలో హఠాత్తుగా వరండాలోంచి విన్పించింది.

“గుడ్! రాజా! మీ పదిన నీకు డాన్స్ నేర్పుతానంటే నువ్వే తనవే” అంటూ మంచి డాన్స్ చేయించావే!”

నేను ఉలిక్కిపడినదానిలా కళ్ళుతెరిచి, మెడతిప్పి అటువైపు చూశాను.

కృష్ణ యెప్పుడు వచ్చి అక్కడ నిలబడ్డాడో మేము చూడనేలేదు. మరలా చేతులు కట్టుకుని, స్తంభానికి కొద్దిగా భుజం ఆనేలా చేరగిలబడి ఆ నిలబడినట్లు ప్రసన్నంగా, చిరునవ్వుతో వున్న ఆ ముఖం చూస్తుంటే అతను అక్కడికి వచ్చి నిలబడి చాలా సేమయినట్టుగా అనిపిస్తోంది.

పంటయింట్లో సాయంకాలపు పంట ప్రయత్నంలో వున్న అత్తయ్య కళ్ళు బైటకి వచ్చింది.

వస్తూనే మమ్మల్ని చూడగానే “అయ్యో! ఏమిటరా ఆ తడవటం-చిన్న పిల్ల లోపలకు రండి. తలలు నానిపోవడం లేదూ? రాజా నీకయినా బుద్ధి లేదు” అంది.

“రాజుని ఏమీ అనకత్తయ్యా! నేనే లాక్కెళ్ళాను. ఇక్కడ ప్రేక్షకులున్నా సంగతి మాకు తెలియదులే. లేకపోతే యిందాకనే మానేసే వాళ్ళం” అన్నా కృష్ణవైపు చిరుకోపంగా చూస్తూ.

“నీ భర్త్యులేకుండా, యింత మంచి డాన్స్ కనిపిస్తుంటే చూడకుండా ఎలా ఉంటుంది?” నవ్వుముఖంతో నా కళ్ళులోకి సూటిగా చూస్తూ అన్నాడు. నేను ముసే జవాబు చెప్పలేకపోయాను.

ఎదుకంటే ఎప్పుడూ లేంది, కృష్ణ చూపులు నన్ను తాకినట్టుగా అయినాయి. అలాగే అయిన నేను చటుక్కున, వేగంగా అక్కడనుంచి పారిపోయినట్టుగా భావించాను.

ఆ రాత్రి తెల్లవార్లు ఎవరికీ సరిగ్గా నిద్రపట్టలేదు. అందరికీ ఒకే తుమ్ములు, హానికి కాస్త తగ్గింది.

కానీ టాన్నిల్స్ వున్న నాకు బాగా భారం చేసి, జలుబు, తలనొప్పి, వాళ్ళు పోయి వచ్చినాయి.

పొద్దుట లేవగానే అత్తయ్య నా వళ్ళు పట్టుకుని చూసి, జ్వరం వుందని ప్రిల్స్ అయినా తాగనీయకుండా మిరియాల కషాయం కాచి యిచ్చి తాగమంది. గుండెలో పట్టుకుని ఒక్కగుక్క మింగానో లేదో యింటి పైకప్పు ఎగిరిపోయేలా రక్తం ఉక్కిరిబిక్కిరి అయ్యాను.

అప్పుడే స్నానం చేసి తల తుడుచుకుంటూ లోపలకు వస్తున్న కృష్ణ నేనున్న కిందకి తొగిచూస్తూ సంగతి విని, ఆ కషాయం తాగద్దని తను వేరే మందు ముసేసి చెప్పాడు.

అత్తయ్య చాదస్తంగా ఆ కషాయం అంతా నా చేత ఎక్కడ మింగిస్తుందోనని భయపడిన నేను, ఆ ప్రమాదం తప్పించినందుకు అతనివైపు కృతజ్ఞతగా చూశాను.

తర్వాత కొద్దిసేపటికి కృష్ణ యిచ్చిన ఎర్రమట్టిలాటి పొడి మింగి వేడి వేడి తాగాను. 9 గంటలు అవుతుండగానే రాజేశ్వరి పసుపు వేసిన మరుగుతున్న కళ్ళ పెద్ద రగ్గ తెచ్చి నాకు ఆవిరి పట్టింది.

“చూశావా పదినా! నేను చెబితే వినలేదు నువ్వు. చూడు యెంత జలుబు పీడో అంది నిష్కారంగా.

“నీ మాట యింత విలువైందని నాకు తెలియదు. ఇక ముందెప్పుడూ నీ మాట నిర్లక్ష్యం చేయనులే” చెమటలు దిగజారుతున్నముఖాన్ని రగ్గ ముసుగులోంచి బైటకి తీస్తూ నవ్వుతూ అన్నాను.

కృష్ణ టాన్నిల్స్ వాపు తగ్గటానికి కూడా మందిచ్చాడు.

మంచంమీద మగతగా అనిపిస్తుండగా పడుకుని వున్నాను.

కృష్ణ ఎన్నడూ లేనిది ఈ రోజు తెల్లటి మలైపువ్వులాంటి బట్టలు వేసుకుని బట్ట చక్కగా దువ్వుకుని, నీటిగా తయారయి బైటికి ఎక్కడికో వెళ్ళబోతున్నాడు.

నాకతన్ని చూడగానే, ఎప్పుడూ ఇలా వుండకూడదూ యితను అన్నయ్యని రాజేశ్వరి పిల్లల బట్టలన్నీ తీసి ఒకచోట పడేసి చాకలికి వేయటానికి పద్మరాజు అన్నయ్యని అనుకోగలడు." అన్నాను.

రాజేశ్వరి నవ్వు ముఖంతో అన్నగారివైపు చూసింది.

"ఒట్టి మాట లేందుకులేవే రాజా! ఇచ్చేదా-పెట్టేదా?" అన్నాడు నిర్లక్ష్యంగా, నాది ఫీజు యివ్వని హోపెలెస్ కేస్ అని ముందే తెలిసినట్లుగా.

"ఒట్టి మాటలేం కాదు. నిజంగా అంటున్నాను. ఎవరిచేతనయినా పనిచేయించుకోటం గాని, అయోచితంగా సాయం పొందటంగాని నా కంటే లేదు."

"అయితే సరే. లేచి వెంటనే పది గుంజీలు తీయమను, అదే నా ఫీజు నేను తెల్లబోయాను. గుంజీలా! నేనా! చేతిలో యేం లేదు, లేకపోతే అతని మీద కొట్టాలన్నంత కోపం వచ్చింది. రాజేశ్వరి కిలకిలా నవ్వింది కూడా నవ్వు వచ్చింది, కానీ బలవంతంగా అవుకున్నాను.

కృష్ణ గదిలోంచి వెళ్ళిపోబోతూ, వెనక్కి తిరిగి అన్నాడు. "రాజా! నా సరిగ్గా లెక్కపెట్టు. పక్షపాతం చూపించావంటే చెప్పలేకల్లాగుతాను. పది గుంజీల కరెక్టుగా తీయాల్సిందే. నేను చాలా కఠినమైన ఫీజు తగ్గితే పూరుకోను."

రాజేశ్వరితో ఈ మాటలు చెప్పటం అయిపోయే ముందు, ఆరోజు మెరుపులా నా కళ్ళతో కలిసి పక్కకు తిరగటం గమనించాను నేను.

కృష్ణ వెళ్ళిపోయాడు.

"చూశావా! ఓడిపోయావు? యిస్తావా ఫీజు" రాజేశ్వరి కొంటెగా అడిగింది.

"ఏమిటి యీరోజు విశేషం? మీ అన్నయ్య హుషారుగా వున్నాడు రాజుకుమారుడిలా తయారయ్యాడు?" ప్రసంగం మారుస్తూ అడిగాను.

రాజేశ్వరి మళ్ళీ తన పని చూసుకుంటూ అంది "ఈ రోజు ఊళ్ళో నాకు వుంది. అప్పుడప్పుడు మా వూళ్ళో లైబ్రరీ కమిటీ యిలా నాటకమా, బుర్రామా హరికథో యేర్పాటుచేస్తూ వుంటుంది. ప్రదర్శనకి ముందుగావున్న వాళ్ళందరూ బలవంతంగా టికెట్లు అంటగట్టి డబ్బు వసూలు చేస్తారు. నాటకం మాత్రం అందరికీ ఉచితం. టికెట్లు కొన్న వాళ్ళకి ముందు నాలుగైదు వరసలు కుర్చీలు ప్రత్యేకంగా కేటాయిస్తారు."

"అయితే ఈ రోజు వెళుతున్నారా మీరంతా?"

"అ! టికెట్లు ఎప్పుడో కొనేశాం. నువ్వు కూడా వద్దువుగాని వస్తావా?" అని మనస్తృప్తు తలూపాను.

"ఈ వూళ్ళో అన్నీ చూడటం పడుతోంది. కానీ ఆ సుందరిని చూడటమే కురుకు లేదు" అన్నాను.

"సుందరిని నిజంగా నీకు చూడాలని వుందా?"

"నిజంగా చూడాలని వుంది."

"ఎందుకని వదినా?"

"ఏమో! తెలియదు రాజూ, చూడాలని మాత్రం గట్టిగా అనిపిస్తోంది. అప్పుడప్పుడు వెళ్ళిపోతే నా యీ ప్రయాణంలో ఏదో అసంపూర్తిగా వుండిపోయినట్టే అనిపిస్తుందేమో నాకు.

"నీకా అసంతృప్తి రానివ్వను నేను. నీకు అంత చూడాలని వుంటే సుందరినే చూడకీ రమ్మనమని కబురుచేస్తాను."

"కబురుచేస్తే వస్తుందా?"

"వస్తుంది ఎందుకురాదు? కాబోయే అత్తవారి యిల్లుగా. అప్పుడప్పుడు వీటో ఒక వంక పెట్టుకుని వచ్చి అన్నయ్యని చూసి వెళుతూనే వుంటుంది" అంది నవ్వుతూ.

"కృష్ణ బాగా మాట్లాడతాడా ఆ అమ్మాయికో?" కుతూహలంగా అడిగాను.

రాజేశ్వరి తల అడ్డంగా వూపింది.

"ఉహా! పెళ్ళికొందే ఎలా మాట్లాడుకుంటారు? అసలయినా అన్నయ్య ఆ మాటలతో ఎవరితో అంతగా మాట్లాడడు. నీతో కూడా చూశావా మొదట్లో ఎలా వున్నాడో! నేను పోతే అయిప్పుడు ఆ మాత్రం చనువుగా మాట్లాడుతున్నాడు, నా సభావేషం అదో రకం."

వంట యింట్లోంచి అత్తయ్య "రాజూ" అని కేక పెట్టడంతో "వస్తున్నానమ్మా" అంటూ రాజు వెళ్ళిపోయింది.

నేను చాలాసేపు పరధ్యానంగా ఆలోచిస్తూ వుండిపోయాను.

రాజేశ్వరి పోట్లాడబట్టే కృష్ణ నాతో చనువుగా మాట్లాడుతున్నాడా? అంతకంటే యింకేం లేదా! చెల్లెలి సంతృప్తికోసమే మాట్లాడే మనిషి అయితే అప్పుడప్పుడు ఆ కళ్ళలో ఆ మెరుపు యెందుకు కనిపిస్తోంది? నేను పొరబడతున్నానా రాజేశ్వరి పొరబడుతుందా! ఏమో అసలయినా యీ ఆలోచనలన్నీ ఎందుకు? నాకు మగతగా అనిపించి, క్రమంగా నిద్ర పట్టేసింది.

24

ఆ రోజు నేను భోజనం చేయలేదు. 12 గంటలకు కొద్దిగా ట్రైక్ అయి పాలు తాగాను. కృష్ణ ఆ పగలంతా యింటికిరానేలేదు. రాత్రి అయింది.

అందరూ గబగబా భోజనాలు ముగించుకుని నాటకానికి వెళ్ళే ప్రయత్నం పూర్తి చేశారు. నాటకం మొదలవటమే రాత్రి 9 గం.లకు మొదలవుతుంది అది పూర్తి అయేసరికి యెంత టైమయినా పట్టవచ్చు సీనుకీ సీనుకీ మురగాలకరణ మార్చటానికి ఒక్కొక్క దానికి కనీసం అరగంట అయినా పడుతుంది పగలంతా భోజనం చేయకపోవటంతో నాకు చాలా నీరసంగా వుంది. అయితే అందరితో పాటు నేనూ తయారయ్యాను.

పడుకొని వున్న నేను లేచి చీర మార్చుకుని కూర్చోవటం చూసి నుదురు చిల్లింది "నువ్వెక్కడికి?" అన్నాడు కృష్ణ.

"ఇంకెక్కడికి? నాటకానికి?" అన్నాను విసుగ్గా. నిజంగా నా కాళ్ళందరూ ఆ నాటకం అంటే విసుగ్గానే వుంది. ఇంట్లో అందరూ బైలుదేరు తుంటే గత్యంతరం లేక నేనూ బైలుదేరాల్సి వచ్చింది.

"మంచిదానివే, ఏం? ఈ వూరు వదలిపెట్టి వెళ్ళదల్సికోలేదా నువ్వు రాత్రంతా నిద్రపోలేదు. పగలంతా టెంపరేచరుంది. ఈ చల్లటి గాలిలో ఆరుబయలు ఎలా కూర్చుంటావు?"

"ఎలాగో అలా కూర్చుంటాను నీ కెందుకా విషయం" అన్నట్టుగా అన్నాను.

"జ్వరం తగ్గిందికదుట్రా" అంది అత్తయ్య. అసలు సంగతి నాకు తెలుసు నన్ను ఒక్కదాన్ని ఇంట్లో వదలటం యిష్టంలేదు. అలా అని నా కోసం ఆగిపోవడానికీ కూడా ఎవరూ సిద్ధంగా లేరు.

"ఏమిటమ్మా నువ్వు చెప్పేది! ఈ చల్లటి గాలికి మళ్ళీ ఏదయినా తేలిక చేస్తే-" అన్నాడు కృష్ణ.

"ఆ వంకతో నేనెక్కడ ఈ ఇంట్లో వుండిపోతానో అని నీ కొడుక్కీ భయం అత్తయ్యా" అన్నాను.

"నువ్వు నీ యిష్టంతో కావాలని ఎన్నాళ్ళున్నా నా కభ్యంతరం లేదు. కానీ ఏ సుస్తీయో చేసి, ఎందుకు వచ్చావ్రా భగవంతుడా అనుకుంటూ గత్యంతరం లేనట్లు వుండటం, నిజంగా నాకేమాత్రం యిష్టంలేదు, అమ్మా! మీరు బైలుదేరండి తమ రాదు" అన్నాడు సీరియస్ గా.

"అన్నయ్యా నేను శాలువా తెస్తాను. కప్పుకుని కూర్చుంటుంది. అంతగా అయితే దిండు కూడా పట్టుకువస్తాను, ఆనుకుని కూర్చుంటుంది." అంది రాజేశ్వరి.

ఇంకా నయం, ఓ మంచం, పరుపు తెస్తాను వేసుకు పడుకుంటుంది అన్నావు కాదు."

కృష్ణ అన్న ఆ తీరుకి పిల్లలంతా నవ్వారు. నాక్కూడా నవ్వు వచ్చింది. ఏదీవు బిగబట్టి ఆపుకున్నాను.

"పోస్ట్ నేను వుంటాలే, మీరంతా వెళ్ళిరండి" అంది అత్తయ్య.

"నువ్వెందుకమ్మా వుండటం, అందులో సత్యహర్షిశృంధ్ర నాటకం. నే నుంటాలే" అంది రాజేశ్వరి.

"ఎవరూ వుండనవసరంలేదు, అందరూ బైలుదేరండి....." అన్నాడు కృష్ణ.

"ఒక్కరీ ఎలా వుంటుందిరా?" అంది అత్తయ్య యిబ్బందిగా నావైపు చూస్తూ.

"ఓందలేకపోవటానికి మనలా పల్లెటూరి మనిషి అనుకున్నావా? అక్కడ తేల్చుకొని మామయ్యా వెళ్ళిన చోటికల్లా యీవిడగారిని తీసుకు వెళ్తున్నారంటావా?"

నేను నీటూరుగా కూర్చున్నాను. నాకేం భయంలేదత్తయ్యా, మీరు వెళ్ళిరండి" అన్నాను కోపంగా తెగించిన ధైర్యంతో.

"అక్కడ అలవాటుయిన యిల్లు, యిక్కడ కొత్త, రాత్రిపూట, వంటరిగా, ఏదీపడి మళ్ళీ ఏదయినా తెచ్చుకుంటే" అంది అత్తయ్య.

"అబ్బా! అమ్మా నీ చాదస్తం, సరే నే వుంటాను. సరేనా? వదండి, మిమ్మల్ని పిలిపిస్తాను" కృష్ణ విసుగ్గా అన్నాడు.

అందరూ సమస్య తీరిపోయినట్టుగా చూశారు.

రాజేశ్వరి మొగపూటంగా, నన్ను వదలలేనట్టుగా తారట్లాడసాగింది. ఇది గమనించిన నేను "ఫర్వాలేదు, వెళ్ళు నాకు బాగా నిద్రవస్తుంది" అన్నాను.

రాజేశ్వరి నిశ్చింతగా వెళ్ళిపోయింది.

అందరూ వెళ్ళిపోయిన తర్వాత, ఆ ఇంట్లో వంటరిగా మిగిలిపోయిన నాకు హఠాత్తుగా గమ్యతగా విచిత్రంగా అన్పించసాగింది.

హంకా ఊళ్ళో మానసికంగా విశ్రాంతి ప్రసాదించే యెలాటి వ్యాపకంలేని పక్క ఈ నాటకం అంటే అంత సరదా వుండటంలో నాకేమీ ఆశ్చర్యం కన్పించలేదు.

దూరం నుంచి నాటకం దగ్గర పెట్టిన లౌడ్ స్పీకర్ లోంచి రకరకాల పినిపాటలూ వినిపిస్తున్నాయి. మధ్యమధ్యలో మైక్ గరగరమని కీచు మని రకరకాల శబ్దాలు చేస్తోంది. అది వినలేక రెండు చెవులూ మూసుకున్నాను.

కృష్ణ వాళ్ళని దింపి తిరిగి వచ్చేస్తాడు. నాలుగైదు గంటలు మేం ఇద్దరం ఎవరూ లేని ఈ ఇంట్లో రాత్రివేళ వంటరిగా వుంటాం. ఈ వూహ నాకెలాగో వుంది.

హఠాత్తుగా నాకు అనుమానం వచ్చింది.

కృష్ణ కావాలని నాతో యీ ఏకాంతం కల్పించుకోలేదు కదా! ఆత్మ వయసువాళ్ళని వంటరిగా వదలకూడదనే అనుమానం కాస్తయినా రాలేదా!

అదే మా అమ్మ అయితే యిలా వదిలేదా? ఎన్ని ఆలోచించేది? పూహించేది? ఒక వేళ గత్యంతరం లేక తప్పని సరిగా వెళ్ళాల్సివస్తే నాకు జాగ్రత్తలు నేర్చి వెళ్ళేది? ఏమ్మనుషులు వీళ్ళు! ఆ నాటకం హడావుడితో అసలీమీ గుర్తువున్నట్టే లేదు?

అంతవరకూ మామూలుగా వున్న నేను ఆలోచనలు యిలా వంకరలా పట్టడంతో యెలాగో అయి, కృష్ణ ఆగమనం కోసం వేచి చూడసాగాను.

ఏమంటాడతను.

చనువుగా నా చెయ్యిపట్టుకుని, “నువ్వుంటే నా కిష్టం మీనా” అంటూ ఛస్తే నమ్మను నేను.

నిన్న మొన్నటి వరకూ యిష్టంలేనివాడికి ఈ రోజు ఈ క్షణంలో హఠాత్తుగా ఎలా యిష్టం వచ్చేస్తుంది?

నేను చెయ్యి విడిలించి పారేస్తాను. కటువుగా నిర్లక్ష్యంగా ఏదయినా అనేస్తాను. తొలి యవ్వనంలో ప్రప్రథమంగా, పురుషుడితో ఏకాంతంగా గడపబోతున్న సమయం ముందు కన్నెపిల్ల హృదయం ఎలా కంగారు పడుతుందో ఎంత తికమకగా ఆలోచిస్తుందో, నేను కూడా అలాగే అనుభూతి చెందసాగాను.

నాకు భయభయంగా, అవ్యక్తంగా, కుతూహలంగా, ఎలాగో అన్వించసాగింది. అరగంట అయింది. గంట గడిచింది, రెండో గంటలో సగంకా తరిగిపోయింది. కృష్ణ తిరిగి రానేలేదు. అసలు వచ్చే జాడకూడా కన్పించలేదు. నిజంగా నాతో ఏకాంతం కోసం తపించిపోతున్న వాడయితే యింతకాలం పూ చేస్తాడా?

క్రమంగా నాలో వెర్రిమొర్రె ఆలోచనలన్నీ అంతరించినాయి. ఆంధ్రం కుదుటపడింది. అతని కసలు ఆ ఉద్యేశ్యమే వుండి వుండదు. ఎప్పుడూ ఎన్నడూ వయసు వచ్చిన మగవాళ్ళతో ఒక క్షణం కూడా ఒంటరిగా గడపని నేను, కుతూహలంతో, ఆ భయంతో ఇదంతా పూహించుకున్నాను. తలా తోకా లేనివా ఆలోచనలకి నాకే కోపం వచ్చింది. సిగ్గు వేసింది కూడా.

కృష్ణకి కూడా నాటకం చూడాలని వుందని, కేవలం అత్రయ్యని సంకల్ప పరచటం కోసం, రాజు ఎక్కడ మానేస్తుందోననే భయంతో అలా అని వుంటాను. అతను ఈ పాటికి హాయిగా, సర్వం-మరిచి కుర్చీకి అంటుకుపోయి, ఆ నాటకం

హృదయంలో లీనమై వుండవచ్చు. అసలు యీ యింట్లో నేనంటూ ఒకదాన్ని మరొక వున్నాననే జ్ఞాపకం కూడా అతనికి వుండకపోవచ్చు. వాళ్ళవరూ ముందస్తుడే యింటికి రారు అనే వూహ నాకు భయాన్ని కలగజేసింది.

దీందు సరిచేసుకుని పడుకున్న నాకు నిద్రపట్టలేదు. ఎక్కడో ఎవరో నడిచిన ట్టు వినిపించింది. చటుక్కున లేచి కూర్చున్నాను. వీధి తలుపు దగ్గరగా వేసి వుండి లోపలికి ఎవరూ రాలేదు కదూ! ఏమో! వీధిలో ఏ మూలయినా నక్కి వుండి యింట్లో నేను తప్ప అంతా వెళ్ళిపోయారని గ్రహించి లోపలికి వస్తే! నా గొంతు పిసికితే! నా సగలు యిమ్మని బెదిరిస్తే! అసలే కాస్త వంటరిగా వున్నానంటే, నా ఆలోచనలు వంకరటింకరగా పరుగెత్తుతాయి. అంతులో ఒంట్లో లాగే పోతే మరిను. చీకటి పడితే నాకు చచ్చేంత భయం. చూసిన ప్రతిదానికి ఏమీ ముక్కు చెవులూ వున్నట్టే కన్పిస్తాయి. మంచంమీద కూర్చున్న నాకు లేచి వెళ్ళి వీధి తలుపు గడియవేసి రావాలని ఎంతగానే అన్పిస్తోంది. కానీ కాళ్ళు కలుటం లేదు. ఇంతలో ఎక్కడో ఏదో దభలుమని పడిన శబ్దమయింది. మంచం మీద అంతేత్తున యెగిరిపడ్డట్టుగా ఉలిక్కిపడ్డాను. శరీరంలో అణువణువూ బిగపట్టి, గ్రహ శక్తిసంతా రెండు చెవుల్లో కేంద్రీకరించి, మళ్ళీ యేదయినా శబ్దం ఉత్పన్నమైనాని చూడసాగాను. ఏదీ విన్పించలేదు. కానీ మళ్ళీ అడుగుల చప్పుడు వస్తే వరసర కోస్తున్న ధ్వని, ఎవరైనా లోపలికి వచ్చేసేయలేదు కదా? నేను పేదకోసి కూర్చున్నానని, ఏం చెయ్యటమా అని ఆలోచిస్తూ నిలబడిపోలేదు కదా! పో అడుగుల శబ్దం ఎందుకు ఆగిపోయింది?

గదిలో లాంతరు వెలుగులోవున్న నాకు బైట అంతాచీకటిగా వుండటంతో ఏ కన్పించలేదు. చివరికి ఎలాగో, నాకు నేను ధైర్యం చెప్పుకుని చిన్నప్పుడు మా వాళ్ళ చెప్పిన రాజకుమారుల సాహస కృత్యాలన్నింటిని గుర్తుచేసుకుంటూ, లాంతరు వెలుగుని ఎత్తి పట్టుకుని చూస్తూ, బైట హోల్లోకి వచ్చాను. లాంతరు పట్టుకున్న నా చెయ్యి చరిజ్యరం వచ్చిన వాళ్ళ చెయ్యిలా గడగడ వణుకుతూ వుండటం స్పష్టంగా నాకే కన్పిస్తోంది.

నా అనుమానం నిజమే! నేను వృధాగా భయపడలేదు. ముందు గదిలో టిక్కి కుడిపక్కన మూలగా, ఉదయం రాజేశ్వరి నాకు కప్పి ఆవిరి పట్టిన నల్లటి రంగు కప్పకుని యెవరో నిలబడి వున్నాడు. శరీరం అంతా రగ్మతో దాచబడి వుంది. ఏర్రగా, వికృతంగా వున్న రెండు కళ్ళు మాత్రం నావైపు క్రూరంగా చూస్తున్నాయి.

“ఏ-ఎవరది?” వణుకుతున్న కంఠంతో పిలవబోయాను. కానీ నా నోట్లోంచి పలు సరిగా రాలేదు.

నేను కదిలితే నా మీదకి వురకాలన్నంత జాగ్రత్తగా ఆ కళ్ళు నిర్దోషంగా నా వైపు రెప్పపాల్చుకుండా చూస్తున్నాయి. నాకు నోట మాట రాలేదు. మౌనం పోస్తున్నాయి. నేనిక్కడ అరిచినా, చచ్చి గిపెట్టినా, నన్ను అడుకునే నాడుకుంటూ ఉంటూ వూరంతా ఆ నాటకం దగ్గరే వుండన్న సత్యం నన్ను చిగురుబాటు కంపించిపోయేలా చేసింది. నేను స్పృహతప్పి పడిపోతానేమో అనుకున్నా ఉన్నట్టుండి తలుపులు తెరుచుకున్నాయి. అప్రయత్నంగా తలకిప్పి బయట చూశాను.

లోపలికి వచ్చిన కృష్ణ హఠాత్తుగా ఆగిపోయాడు. నేనక్కడ ఆలా వుండడం అతనికి విచిత్రంగా కన్పించి వుండవచ్చు.

“మీనా!” అన్నాడు అర్థంగానట్టు చూస్తూ. నేనేమన్నానో నాకే తెలియదు. నా చేతిలో లాంతరు క్రింద ఎలా పడిందో కూడా నాకు గుర్తులేదు. రెండంగళ్లో వచ్చి అతన్ని కరుచుకుపోయాను.

“ఏమిటిది? ఏమైంది? ఏమైంది?” కంగారుగా, అదుర్దాగా అడుగులు వేస్తున్నాడతను.

“దొ-దొంగ, ఆ-మూల” అన్నాను.

క్రిందపడ్డ లాంతరు గవ్వగవ్వమని ఎగిరి ఆరిపోయింది. చిమ్మ టేజీ అతన్ని హత్తుకుపోయి నిలబడిన నాకు, అతని స్పర్శ కాస్త ప్రాణం వచ్చినట్లుగా ఉంది.

“ఎక్కడ? ఎవరు? ఉండు నన్ను చూడనీ-” అతను నన్ను విడిచి కోవటానికి ప్రయత్నిస్తూ అన్నాడు.

“పద్దు వెళ్లిపోనీ, వంటరివాడివి. అతని చేతిలో కత్తి లాటిది యేమో వుండేమో!” అతణ్ణి కదలనివ్వకుండా చేస్తూ అన్నాను. అప్రయత్నంగా ప్రయత్నంగానో క్షణంసేపు అతని చేతులు నన్ను బలంగా గుండెలకి హత్తుకున్నాయి. అది భ్రమో, లేక యధార్థమో తెలియనంత వేగంగా జరిగిపోయింది.

అతను ఆ వెంటనే నా చేతుల్ని విడదీస్తూ, నీ మొహం యీ యిల్ల అంత ధైర్యంగా రావటానికి ఎవరికీ గుండెలు లేవు. ఉండు లాంతరు ఆరిపోయి వెలిగించని- నన్ను” అన్నాడు.

“నాకు భయంగా వుంది” అతని చేయి గట్టిగా పట్టుకుంటూ అన్నాను.

“నేనుండగానే?” అతని స్వరం ఎలాగో అయింది.

నేను అతని చేతిని వదలలేదు. అతనుకూడా ఈ సారి వదిలించుకోవడా చూడలేదు.

తేబులోంచి అగ్గిపెటె తీసి పుల్ల వెలిగించి లాంతరు దగ్గరకు వెళ్ళి లాంతరు వెలిగించి వత్తి సరిచేశాడు.

“ఏదీ ఎక్కడ-ఇప్పుడు చూపించు” అన్నాడు.

“అదుగో ఆ మూల”- రహస్యంగా చెప్పి చేత్తో చూపించాను.

లాంతరు పట్టుకున్న అతని చెయ్యి కొద్దిగా కంపించటం నేను గమనించక పోతే కృష్ణ నేను చూపించిన వైపు వెళ్ళి రగ్గు చూపిస్తూ “ఇక్కడా?” అన్నాడు. దీని అన్నట్టు తలూపాను. ఈ సారి ఆ కళ్ళు లేవు. మనిషి మాత్రం ఒదిగి బిడె స్పష్టంగా కన్పిస్తూనే వున్నాడు.

కృష్ణ దాని దగ్గరకు వెళ్ళి వున్నట్టుండి బిగ్గరగా నవ్వాడు, “యదా! ఈ రగ్గు! భదానివి! యదేమిటో చూడు? చేత్తో రగ్గు లాగి, దాన్ని క్రిందకి తోశాడు.

చిరిగి, దూది బైటికి వస్తున్న పరుపు చుట్టి నిలుపుగా ఎత్తి నిలబెట్టబడి వుంది. దానిమీద పాత బట్టలమూట ఒకటి పెట్టారు.

నవ్వుతూనే చెప్పాడు. ఇది ఇన్నాళ్ళూ పాకలో వుండేది. మొన్న వానకి టిఫిపోయిందని అమ్మ కేకలేస్తే వీరాయి తెచ్చి ఈ మూల పెట్టాడు. అసహ్యంగా వుందని రాజు ఆ నల్లరగ్గు కప్పింది. భలేదానివి, హడలు గొట్టావు నన్ను.”

నేను కళ్ళు పెద్దవి చేసి ఆ పరుపువైపు చూశాను. అయితే యింత క్రితం నాకు కన్పించిన కళ్ళ మాటేమిటి?

ఇంతలో మ్యాప్ మ్యాప్ అని వినిపించింది. యద్దరం అటు తిరిగి చూశాం. కుర్చీ క్రింద నుంచి నల్లపిల్లి యిటువైపు చూస్తూ అరుస్తోంది. అవి దాని కళ్ళు.

“దీన్ని చూస్తూ కూడా భయపడ్డావా?” ఇంకా నవ్వుతూనే అన్నాడు కృష్ణ. నాకు కోపం వచ్చింది. అభిమానం వేసింది, సిగ్గు కలిగింది.

“ఇప్పుడు నన్ను వెక్కిరిస్తున్నావు, ఇప్పుడు యింత క్రితం లాంతరు పట్టుకున్నప్పుడు నీ చేయి కంపించటం నేను చూడలేదనుకోకు” అన్నాను.

“అది భయపడి కాదు.”

“మరింతేమిటి?”

నవ్వుతున్న కృష్ణ ముఖం హఠాత్తుగా గంభీరమైంది.

“నేను వచ్చాగా, ఇక భయం లేదు. వెళ్ళు- వెళ్ళి పడుకో. పద లాంతరు కీసుకువస్తాను” అన్నాడు.

ఇద్దరం గదిలోకి వచ్చాం. నేను మంచం మీద కూర్చున్నాను, కృష్ణ లాంటి వేదిక మీద పెట్టాడు.

మళ్ళీ ఎదుగుల శబ్దం వినిపించింది.

నేను కూర్చున్నదాన్ని లేచి నిలబడుతూ “అదుగో, పాదాల చప్పుడు” క్షణం సేపు తడకంగా విన్నాడు.

“అవో, గేదో విప్పుకుంది” కృష్ణ చటుక్కున లాంతరు తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

చీకట్లో వంటరిగా నిలబడిన నాకు ఈ సారి భయం అన్పించలేదు. కృష్ణ ఏమనుకుంటాడు, ఏమిటిలా చేశాను నేను! నాకు గుర్తుకొస్తే ఎలాగోనూ అతని కేమీ అన్పించటంలేదా?

ఛీ - ఛీ జన్మలో ప్రాణంపోయే ప్రమాదం వచ్చినా యింకెన్నడూ భయపడని పది నిమిషాల్లో కృష్ణ తిరిగి వచ్చాడు. అతని ముఖం చాలా సీరియస్ వుంది.

క్షణం క్రితం నా భయం చూసి విరగబడి నవ్వున మనిషి ఈ మనిషి అన్పించింది నాకు.

గదిలోకి తిరిగివచ్చిన అతను నా వైపు చూడలేదు. లాంతరు బేసిల్ మీద పెట్టి పేపరు ఒకటి తీసుకుని, పడక్కుర్చీలో కూర్చునిచూడసాగాడు. నేను అతని వైపు చూడసాగాను. ఆ క్షణంలో ఆ లాంతరు వెలుగులో అతని ముఖం ఎందుకోనా ఈ ప్రపంచంలో యింకేదీ సాటిరానంత ఆకర్షణీయంగా కన్పించింది. నేనెప్పుడూ సేపయిం తర్వాత పేపరు పేజీలు తిప్పుతూ, మడతపెడుతున్న అతను నా వైపు తిరిగి చూశాడు. నేనతనివైపు నుంచి చూపులు తిప్పుకునే అవకాశమైనా దొరికింది.

“నిద్ర రావటంలేదా?” అన్నాడు.

రావటంలేదన్నట్టు తలూపాను.

అతడు పేపరులో చూడాల్సిందేమీ లేనట్టుగా విసురుగా బేసిల్ మీద వ్రాసే లేచివచ్చి కిటికీ దగ్గరగా నిలబడి జేబులు తడుముకుని సిగరెట్ తీసి వెలిగించుకున్నాడు.

“నువ్వు సిగరెట్లు కాలుస్తావా!” అన్నాను నమ్మలేనంత ఆశ్చర్యంగా చూపుతూ.

“అప్పుడప్పుడూ ఏం?”

“ఏం లేదు. నేనీంత వరకూ ఎప్పుడూ చూడలేదు.”

“చాలా తక్కువగా కాలుస్తాను. ఏ అలవాటయినా మనం దానికి బానిస కాకుండా, మనం దాన్ని అదుపులో వుంచగలిగితే ఫర్వాలేదు అనే సూక్ష్మ నమ్మతాను నేను.”

నేను సమాధానం చెప్పలేదు.

చాలా రోజుల తర్వాత గోళ్ళు కొరకాల్సిన అవసరం వచ్చింది నాకు. ఈ పప్పుదావు అలవాటే మర్చిపోయాను. నాకింకా ఎలాగో వుంది. అతనివైపు చూడలేకపోయాను.

“రాజు పెళ్ళి విషయంలో నీకేమైనా చెప్పిందా! ఉన్నట్టుండి అడిగాడతను.

“అంటే?”

“అదే-పిల్లవాడి గురించి, అతనెలా వున్నాడో-”

“నన్ను అడుగుతావేం? నీ చెల్లెల్ని నువ్వు అడగలేదా?”

“అడిగాను - కానీ-”

కృష్ణ అలా మామూలుగా మాట్లాడి వేరే ప్రసంగంలోకి దింపటంతో నాలో కృష్ణ సంతోషం మెల్లగా వదిలిపోయి, “దాన్ని యిష్టాయినట్లాకి విలువ వుందా?” అన్నాను.

“ఎందుకు లేదు?”

“ఉన్నట్టుయితే ఆ సంబంధం మానేసేయి.”

కృష్ణ హతాశుడయినట్టు నావైపు చూశాడు.

“రాజుని నువ్వు స్వయంగా అడిగావు. అది నీకు సమాధానం చెప్పింది. కానీ నీకు నమ్మకం లేదు. అందుకే నన్నడుగుతున్నావు ఔనా?”

ఔనన్నట్టు తలూపాడు.

“అంటే అది చెప్పిన అభిప్రాయంమీద నీకే నమ్మకం లేదన్నమాట. అంత స్పష్టంగా తెలిసి కూడా మళ్ళీ నన్ను అడుగుతావేందుకు?”

కృష్ణ సమాధానం చెప్పలేనట్టుగా చూసి యింకో సిగరెట్ తీసి వెలిగించు కున్నాడు.

ముందు యిది చెప్పు నువ్వు “సుందరిని మనస్ఫూర్తిగానే చేసుకుంటున్నావా?”

“అగ్గిపల్ల బైట పారేయబోతున్న అతను అప్రయత్నంగా అగిపోయి నిటారుగా అయ్యాడు.”

“నిజం చెప్పు” రెట్టిస్తున్నట్టుగా అడిగాను.

“అదేం ప్రశ్న?”

“అడగవలసిన ప్రశ్నే, నీకు మనసు కలిగింది ఆ అమ్మాయి మీదనా లేక ఆ అమ్మాయి ఆస్తిమీదనా?”

“ఏదయితే నేం? భర్తగా నా విధులన్నీ నేను నిర్వర్తించగలిగినప్పుడు ప్రశ్నే రాదు.” అగ్గిపుల్ల వినురుగా అవతలపారేస్తూ అన్నాడు.

“భర్తగా విధులంటే?”

“భార్యకి కావాల్సినవన్నీ యివ్వటం.”

“కావాల్సినవన్నీ అంటే?”

కృష్ణ నావంక నిదానంగా చూసి, కోపం వస్తున్నవాడిలా మునిగి పిచ్చుకున్నాడు.

“ఆ కావల్సినవన్నీ ఇవ్వటంలో మనసు అనేది ప్రధానం అని, ఆ ప్రప్రథమంగా లెక్కలోకి వస్తుందనీ నీకు తెలుసా?”

కృష్ణ ఛరుమన్నట్టు ఇటువైపు తిరిగాడు. “తెలుసు, అంతేగాదు నాటి 99 మంది ఆడవాళ్ళు భర్తంటే, పిల్లలు, నగలు, పేరు ప్రతిష్ఠ దబ్బు యివ్వాలని మాత్రమే అనుకునే యిడియట్స్ అని కూడా నాకు తెలుసు. నూటికో, కోటికో ఏ చాదస్సులకో ఏ మూర్ఖులకో తప్ప ఈ రోజుల్లో ఈ మనసు, దానితో ఎవరి పనిలేదని కూడా నాకు తెలుసు. నే నడిగేది రాజేశ్వరి విషయం, నా విషయం కాదు.”

అనుకోకుండా అతడు చూపించిన యీ ఆవేశానికి నేను క్షణం పు నిరుత్తరాలినయ్యాను. కాని అతని కోపానికి ఏమాత్రం జంకనిదానిలా, నేను కూడా తీవ్రంగా అడిగాను.

“నీ విషయానికి, రాజేశ్వరికి చాలా సంబంధం వున్నదన్న సంగతి విన్న మర్చిపోకు. నీ కోసం కాకపోతే అది ఛస్సే ఒప్పుకునేది కాదు ఈ పెళ్ళికి. నేను కూడా వచ్చిన కొత్తలో అన్నా చెల్లెళ్ళుగా మీ యిద్దరి బంధం చూసి ముచ్చటపడ్డాను. నీలాటి అన్నయ్యని పొందిన రాజేశ్వరి అదృష్టానికి ఈర్ష్యపడ్డానుకూడా. కానీ ఇప్పుడు అన్నిటానీ నువ్వు వాళ్ళ మీద చూపే అభిమానం అంతా నటన. లోకుల్ని మోసం చేయటానికి పైపైన ఆడే నాటకం. నీలాటి స్వార్థపరుడు అన్నయ్యగా వుండటం అసలు లేకపోవడం ఉత్తమం. దబ్బుకోసం నిన్ను నువ్వే అమ్మకోగలిగిన వాడు నువ్వొకేదయినా చేయగలవు.”

నేను ఆశించింది లభించింది. కృష్ణ ముఖంలో గబగబా రంగులు మారాయి.

“మీనా!” అన్నాడు వారిస్తున్నట్టుగా.

“లేకపోతే యేమిటి? ఎంత ఆర్థిక పరిస్థితులు వత్తిడి అయితే మాత్రం మీ మనసుకి నచ్చని అమ్మాయిని చేసుకుంటావా? ఆ అమ్మాయికి తెలియదేమో!”

ఇంక దురదృష్టవశాత్తూ ముందు ముందు ఎప్పుడయినా ఆ అమ్మాయికి గ్రహింపు కలుగ వచ్చే సువ్వు పెళ్ళాడింది తనని కాదని, తన ఆస్తినిని తెలిస్తే, ఎంత బాధపాలినా యెంత యిడియట్ అయినా ఆడపిల్ల ఆడపిల్లే! దెబ్బతిన్న త్రాచే ఇవ్వండి. అప్పుడు మీ యిద్దరి జీవితాలు ఏమయిపోతాయి!”

కృష్ణ హఠాత్తుగా నవ్వాడు. చాలా అందమైన నవ్వు అది.

“ఈ విషయాలన్నీ ఎవరు చెప్పారు నీకు? రాజేనా? దానికి యీ మధ్య తేడా ఏమిటైపోతోంది.”

“అదేం చెప్పలేదు, నేనే గ్రహించాను. నీకు పుణ్యం వుంటుంది దాన్ని నీకు.”

“రాష్ట్ర ఏమీ అనను-నిన్నే రేపు బండి ఎక్కిస్తాను” దగ్గరగా వస్తూ అన్నాడు.

“నీ తరంకాదు” రెచ్చగొడుతున్నట్టుగా చూస్తూ అన్నాను.

కానీ నా చూపులు కృష్ణ మీద పనిచేయలేదు. జేబులోంచి ఏదో కాగితం తీసి నా కందించాడు.

“ఏమిటి?”

“టెలిగ్రాం, మామయ్య యిచ్చారు.”

అది చూడకముందే అందులో ఏముందో తెలిసిపోయింది.

ఆయన యాంత్రికంగా చదివాను. “శుక్రవారం బయలుదేరు, శని వారం ముప్పై పందొండ్రి” అని వుంది. నాలో శక్తి అంతా యెవరో వూచేసినట్టు అనిపిస్తోంది.

“ఎప్పుడు వచ్చింది యిది?” నీరసంగా అడిగాను.

“మధ్యాహ్నం.”

“నాకు చెప్పలేదే?”

“నువ్వు బైలుదేరుతావని భయపడకు. ఈ రోజు గురువారమేగా శుక్రవారం బయలుదేరి వస్తున్నావని మామయ్యకి నేను టెలిగ్రామ్ యిచ్చాను.”

నేను తలెత్తి చూశాను. నాకెదురుగా నిల్చునివున్న కృష్ణ తదేకంగా నావైపు చూస్తున్నాడు. క్షణం సేపు మా యిద్దరి చూపులు కలుసుకున్నాయి. నేనేం అనిపిస్తోంది. అతనేం చెప్పలేదు. నేను మెల్లగా చూపులు విడదీసుకున్నాను. తన ముఖంగా, వెళ్ళి పడక్కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. ఆ తర్వాత మా యిద్దరి బాధాకంకగా ఏం మాటలు జరగలేదు. ఆ రాత్రి నాకు నిద్రపట్టలేదు. హఠాత్తుగా కదిలే కరిగిపోయినట్టుగా అనిపించసాగింది.

25

మర్నాడు నేను లేచేసరికి కృష్ణ అప్పటికే స్నానంచేసి ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయి ఇంట్లో వాళ్ళకి, ఇరుగూ పొరుగుకి అందరికీ ఆ మధ్యాహ్నం నేను వెళ్ళిపోవుట తెలిసిపోయింది.

టైం రెక్కలగుర్రంలా పరుగెత్తుతోంది. అత్తయ్య త్వరత్వరగా పంటపొలాలు అన్నం పెట్టింది. 12 గంటలు అవుతుండగా కృష్ణ వచ్చాడు.

నేను వెళ్ళిపోతున్నానని తెలిసి మంగమ్మగారు వచ్చింది. మా నాన్నకిప్పుడు ఏవో కబుర్లు చెబుతోంది. నేను ఈ చెవితో విని, ఆ చెవితో వదిలేస్తున్నాను.

12 గంటలు దాటింది. నా పెట్టెలో బట్టలన్నీ నేను ఏ ఒక్కటి మర్చిపోయాను. రాజేశ్వరి సర్దింది. నేను ముఖం కాళ్ళూ చేతులూ కడుక్కుని జడ మేలు తయారయ్యాను. అత్తయ్య ముక్కాల్లిపీట వేసి నన్ను కూర్చోమంది. మడమ తెచ్చి నా పాదాలకి పూసింది. రాజు పళ్ళెంలో ఒక చీర, జాకెట్ గడ్డ వంటి వస్తువులు తెచ్చిచుట్టపెట్టి నా చేతులకి అందిచ్చింది.

“ఇదేమిటి?” అన్నాను.

“తీసుకో! ఏదో మా శక్తి కొద్ది” అంది అత్తయ్య.

“తీసుకోమూ! ఇంటికొచ్చిన ఆడపిల్లవి” అంది మంగమ్మగారు.

చేత్తో పళ్ళెం అందుకున్నాను. అందులో తెల్లజరీచీర, జాకెట్ గడ్డ వస్త్రాలు.

“ఇది ఎవరి సెలక్షన్?” అన్నాను అనుమానంగా చూస్తూ.

“ఇంకెవరిది? అన్నయ్యదే. కట్టుకో వదిలా!” నీ చీరల్లో ఇది వెలివేసేస్తావుంటుందనుకో-”

నేను చప్పున రాజేశ్వరి నోరు మూసేశాను.

చీర కట్టుకని వచ్చాను. తెల్లటి జరీచీర, మెత్తగా పాము కుబుసలా ఉంటుంది. ఖరీదు అట్టే కాకపోయినా, అంచులు అందంగా వున్నాయి.

కొత్త బట్టలు కట్టుకున్నప్పుడు ప్రతిసారి అమ్మకి, నాన్నకి నమస్కారం చేయాలి. ఆశీర్వాదనం అందుకోవడం నా కలవాటు. అందుకే యెవరూ చెప్పకుండానే అత్తయ్యకి నమస్కరించాను. ఆవిడతోపాటు పక్కనున్న మంగమ్మ గారికి కూడా నమస్కరించాను. ఆవిడ ఉబ్బి తబ్బిబ్బయిపోతూ, “పప్పున్నానికి పిలు, మర్రిపోకు” అని రాజేశ్వరి నేను ముఖముఖాలు చూసుకుని నవ్వుకున్నాము. పప్పున్నం అంటే ఏమిటో ఇప్పుడు నాకు తెలుసు.

“మీ బావకి కూడా పెట్టమూ” అంది మంగమ్మగారు.

“పెండుకండి, మీచాదస్తం” అంది అత్తయ్య.

మరో వస్త్రే కృష్ణ బైట వసారాలో వాళ్ళతో మాట్లాడుతున్నాడు.

అతనితో నాకెలాగూ పనివుంది. నేను నాన్నగారు ఇచ్చారని చెప్పిన వాచీ ద్వారా వస్త్రేలేదు.

నేను గదిలోకి వెళుతూ “మణీ! మీ అన్నయ్యని ఒకసారి పిలుపు” అన్నాను. అతనిని పిలిచి పెట్టె తెరిచి డబ్బు తీసి చేత్తో పట్టుకున్నాను. కృష్ణ లోపలికి వెళ్ళి క్షణసేపు యిద్దరం ఒకరిని ఒకరు చూస్తూ, నిలబడిపోయాం. అతని కళ్ళు మెరుపులా కొత్తచీరలో వున్న నన్ను నఖశిఖ పర్యంతం సరిగీరించటం ప్రయత్నించాడు. అతని కళ్ళలో సంతృప్తి కన్పించింది నాకు.

“చీర బాగుంది నీకు” అన్నాడు.

“నేను బాగాలేదని అనలేదే? అన్నాను.

“థ్యాంక్స్!”

అతను వచ్చిన పని అయిపోయినట్టుగా వెనక్కు తిరిగి వెళ్ళిపోబోయాడు.

“అలా?” అన్నాను.

ఆగి నావైపు తిరుగుతూ “ఏమిటి?” అన్నాడు.

“వెళ్ళిపోతున్నానుగా, తెల్లంచుజరీచీర పెట్టావు. రాజారాణివి అవమని చేయవద్దు.”

కృష్ణ నవ్వాడు.

నేను దీవించినా, దీవించకపోయినా నువ్వు మహారాణివే.”

అతని చిరునవ్వు, ఆ మాటల్లో సరళత్వం, ఆ చనువు అందులో నిర్మలత్వం కనిపిస్తాయి. అతని నవ్వుతనానికి దగ్గరగా వెళ్ళమని పురిగొలుపుతూ, నా మనసుకి తాడువేసి దోసెగానాయి.

రాత్రి చీకట్లో, భయంతో నేను అతన్ని హత్తుకుపోయినప్పుడు అతని చేతులు మృదులుగా గుండెలకి అదుముకున్నాయి. అది నిజమా! లేక నా భ్రమ! కృష్ణ ఒకసారి అతను నన్ను తాకితే నాకు తెలిసి పోతుంది. నాకు మాటిమాటికీ ఆ సుఖమే గుర్తుకువస్తోంది. అతనికి చేరువగా వెళ్ళాలని ఒక్కసారి అతన్ని తాకిన మరీ మరీ అనిపిస్తోంది. కాని కృష్ణ నా గుండెల్లోని ఈ కలవరం గుర్తించాడో లేదో, ఆ అవకాశం మాత్రం యివ్వలేదు.

నేను దగ్గరగా వెళ్ళి దణ్ణం పెట్టబోతే వద్దు - అదేంపని అంటూ దూరంగా వెళ్ళిపోయాడు.

“ఒక్కమాట అడుగుతాను నిజం చెప్పు” అన్నాను.

“నువ్వేది అడిగినా నేను నిజం చెబుతాను.”

“నా గురించి అంతా తెలుసునని నువ్వే చెప్పావు, ఈ చీర కట్టకోసం నిజంగా నాకు అర్హత వుందంటావా?”

క్షణంసేపు అతను మాట్లాడలేదు. అతని ముఖంలో ప్రసన్నత మామూలు తర్వాత మృదు గంభీరంగా అన్నాడు.

“మీనా! నువ్వు అలాటి ఆలోచనలు ఏమీ పెట్టుకోవద్దు. ఈ మేనకోడలివిగా నీకు అన్ని అర్హతలు, అధికారాలూ వున్నాయి.”

నేను చూపులు చప్పున నేలమీదికి దించుకున్నాను. నాకెలాగో వున్న అతనలా మాట్లాడేకంటే నన్ను వెక్కిరించి, హేళన చేస్తే బాగుండేదేమో!

క్షణాలు గడిచినాయి.

“బైట వాళ్ళు నిలబడి వున్నారు. నేను వెళ్ళనా? ఎంతో ప్రియమైన దగ్గర శలవు కోరుతున్నట్టుగా అడిగాడు.

“ఈ డబ్బు తీసుకో.”

“దబ్బా! ఎందుకు” అతని మాటల్లో లాలిత్యం ఎగిరిపోయింది. ముచ్చటగా చిట్టిస్తూ అడిగాడు.

“వాచీ కొనుక్కో.”

“నేను చిన్న పిల్లాడిని కాదు. ఒకరి దగ్గర బహుమతులు పొందాను మనస్తత్వం నాకు చిన్నప్పటినుంచీ లేదు. యింటికి పెద్దగా పుట్టినవాడిని కాదు. చాలా చిన్నతనం నుంచే ఇవ్వటం తప్ప తీసుకోవటం అలవాటులేని పెద్దవాడి వచ్చింది నాకు”.

“నువ్వు తీసుకోవాలి, తప్పదు” పట్టుదలగా అన్నాను.

“కృష్ణక్షణంసేపు డబ్బువైపు, నా ముఖంవైపు మార్చిమార్చి చూశాడు. చివరకు రోషపుజీర తొంగిచూస్తున్న కంఠంతో అన్నాడు. “నువ్విక్కడ వున్న దానీషి ముట్టచెబుతున్నానంటే తప్పకుండా తీసుకుంటాను. కానీ ఇది బోర్లెండు కాదు నా మనవి.”

నేను చటుక్కున చెయ్యి వెనక్కు లాక్కున్నాను. చివ్వున తలెత్తి చూశాడు. కృష్ణ నావైపే రెప్పవాల్చుకుండా చూస్తున్నాడు.

అతని కళ్ళలో గాయవడిన అభిమానం స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది.

“ఇక్కడ నీకు బాధ కలిగించే సంఘటనలేమైనా వుంటే ఇక్కడే మర్చిపో వున్నా గురించిన మంచి జ్ఞాపకాలు మాత్రమే నీ వెంట తీసుకువెళ్ళు, ఇది నా భర్తన.”

నేను జవాబు చెప్పలేకపోయాను.

“పస్తా నేను.” బైట వాళ్ళు కూర్చున్నారు వాళ్ళని పంపివేస్తే గానీ నేను నీతో బయటపడినానీకీ వీలేదు.” అనేసిన సమాధానం కోసం చూడకుండా వెళ్లిపోయాడు.

బొమ్మలా నిలబడిపోయాను.

నేను మూర్ఖుడు, మితబాషి, పల్లెటూరివాడు. అనుకున్న కృష్ణనా ఇతను. అతని ఇంత సున్నితంగా మాట్లాడగల నేర్పుందా!

“వాడినా ఏం చేస్తున్నావు?” రాజేశ్వరి పూలదండ చేత్తో పట్టుకుని లోపలికి పిలిచింది.

కనకాంబరాలు, మరువం, దవనం కలిపి కట్టిన పెద్దమాలని మడిచి నాతో పెద్దతూ “వదినా! మేం గుర్తుంటామా నీకు?” అంది.

“నేను చప్పున చెయ్యిపోనిచ్చి రాజేశ్వరి మెదచుట్టూ చెయ్యివేసి ముందుకు వచ్చి బిగ్గమీద గట్టిగా ముద్దు పెట్టుకున్నాను.”

పొద్దుటినుంచీ చూస్తునే వున్నాను. దాని మొహం వాడిపోయి ఎలాగో యింది.

“నిన్ను మర్చిపోగలనా రాజూ!” అన్నాను.

“కాద్దిరోజుల వరకూ నాకేం తోచదు.”

“నేను పెద్ద పెద్ద ఉత్తరాలు వ్రాస్తానుగా?”

“నిజంగా!”

“శప్పకుండా, నీమీద ఒట్టు” దాని తలమీద చెయ్యి పెట్టాను, యిద్దరం బైటే వచ్చాం.

“నాన్నని అడిగానని చెప్పమూ” అంది అత్తయ్య.

“శప్పకుండా” అన్నాను.

“వదినా, మళ్ళీ ఎప్పుడు వస్తావు?” పిల్లలు చుట్టూ చేరారు.

“మీ అన్నయ్య పెళ్ళికి.”

“అన్నయ్యకంటే ముందే అక్కయ్య పెళ్ళి అవుతుంది” అంది మణి.

“మా అత్తారి తరుపున మాకో ఎకరం పొలం రావాలే పిల్లా. మీ నాన్న బ్రహ్మ. మీ దగ్గరకే వస్తాను దావా వేయటానికి” అంది మంగమ్మ గారు.

బండి వాకిట్లోకి వచ్చి నిలబడింది.

“ఇంకా కాలేదా? ఏమిటి ఆలస్యం బ్రతుకుతోంది?” అన్నాడు కృష్ణ.

“వచ్చినప్పటినుంచీ చూస్తున్నాను. ఎప్పుడు బందెక్కిద్దామా అని చూస్తున్నాను. ఎలాగో వెళ్ళిపోతున్నాను, ఒక్క నిమిషం ఆగలేకుండా వున్నావు” నీవున్నా అన్నాను.

“వెళ్ళిపోయేవాళ్ళని ఎంత త్వరగా పంపిస్తే అంత మంచిది.”

“దాన్ని వుంచుకోవాలంటే మార్గం వుంది కదరా అబ్బాయి! మేం ఒప్పుకోవటం లేదు” అంది మంగమ్మగారు.

అత్యుత్తమం కోపంతో చూసింది. కృష్ణ ముఖం ఎర్రబడింది. రాజేశ్వరి పక్కం పం అనలేదు. హఠాత్తుగా వాతావరణం కలుషితమైనట్లయింది.

“రాజూ! ఎందుకే అలా ముఖం వెళ్ళాదేనుకుని నిలబడతావు. పద బిల్లు మీ వదినని రోడ్డు వరకూ వచ్చి బిల్లు ఎక్కించినట్లువుగాని!” అన్నాడు కృష్ణ.

“ఎందుకులేరా?” అత్యుత్తమం వారించింది.

“ఫర్వాలేదు రానీమ్మా”

రాజు మొహం వికసించింది.

పిల్లలంతా నేను, నేను అంటూ బైలుదేరారు. అందరం యెక్కామీ కదిలింది.

కమలమ్మగారి మేనకోడలు వెళ్ళిపోతోంది అంటూ వీధి వాకిళ్ళలో నిలబడి ఆడవాళ్ళు చాలామంది చూశారు.

నేను వచ్చేటప్పటి అనుభవానికీ, ఇప్పటికీ పోల్చి చూసుకోసాగాను. బ్రెమ్ యిట్టే గడిచింది, దూరం తరిగిపోయింది.

మేం బండి దిగామో లేదో బిల్లు వచ్చేసింది. హడావుడిగా వెళ్ళాను బిల్లు కదిలింది. రాజేశ్వరి, పిల్లలు క్రమంగా దూరమయిపోయారు.

26

కృష్ణ నేను ఆశించినట్టు నా పక్కన కూర్చోలేదు.

నేను ఆడవాళ్ళ సీటులో నల్లగా, లావుగా, ఒంటినిండా రాళ్ళ నీరు తడిచిన చీర జాకెట్తో చెమటకంపు కొడుతున్న ఒకావిడ ప్రక్కన కూర్చోవాను. మేం స్టేషన్ కి వచ్చేసరికి అప్పటికే రైలు వచ్చి ప్లాట్ ఫారం మీద నిలబడి వున్నది.

సూర్య గలాభాగా సందడిగా, కోలాహలంగా వుంది కృష్ణ టికెట్ కొని తెచ్చి బండికి యిచ్చాడు.

అతనికి డబ్బు ఇవ్వాలనిపించింది. అతని ముఖం చూసేసరికి సాహసం వచ్చింది.

కొన్ని పక్క, పుస్తకాలు తెచ్చి యిచ్చాడు. నేను కంపార్టు మెంటులోకి ఎక్కి బిల్లున్నాను. రైలు కదలటానికి అట్టే వ్యవధిలేదు.

“వెళ్ళగానే మామయ్య చేత ఉత్తరం వ్రాయించు” అన్నాడు.

“అంతేగాని నేను వ్రాయవద్దన్నమాట.”

“అంత భాగ్యం మాకు లేదని తెలుసు నాకు” నవ్వాడతను.

“నీ అంచనాలు ఎప్పుడూ సరి అవుతాయని అనుకోకు.”

“అప్పుడప్పుడూ అవుతాయి. ఈ విషయంలో తప్పుకుండా అవుతుంది.”

“ఏకాదశి వినాయక చతుర్థి కనీసం మర్యాదకయినా మళ్ళీ రమ్మనమని పిలవడం లేదు.”

నవ్వుతున్న అతని ముఖం సీరియస్ గా అయింది.

“స్నేహితులకి, ఆప్తులకి ఆపై మర్యాదలు అవసరం లేదని నా ఉద్దేశ్యం.”

“నేనీవుడు స్నేహితురాలినా? ఆప్తురాలినా?”

“నీకే తెలియాలి!”

“మాటల్లో నువ్వుంత చతురుడివని కలలో కూడా అనుకోలేదు.”

“రాజు పెళ్ళికి శుభలేఖ పంపిస్తాను, వీలయితే రా?”

“అజ్జ! విన్నపమా? అజ్జ అయితే శిరసావహిస్తాను. విన్నపం అయితే ఖరీదేస్తాను.”

స్టేషన్ లో సందడి గమనిస్తున్న కృష్ణ తలతిప్పి నా కళ్ళలోకి సూటిగా చూశాడు. నా ఆంధ్రంలో అసలు భావం దేనికో పనిగట్టి జాగ్రత్త పడుతున్న వాడిలా, అజ్జ పట్టికే కాదు, విన్నపమే” అన్నాడు.

“అయితే రాను నేను” అన్నాను కోపంవచ్చినట్టు పెదవులు ముడుస్తూ.

“అఖరి నిమిషంలో కూడా నా మీద అలుకేనా? నీ పేరు సత్యభామ అని పిల్చాల్సింది మీ వాళ్ళు బాగుండేది” అన్నాడు.

“జ్ఞానం, నీ పేరుకి జోడీ సరిగ్గా సరిపోయేది” హఠాత్తుగా అగిపోయాను నేను ఏమంటున్నానో అనేసిన తర్వాతగానీ గుర్తుకొచ్చేది నాకు. సిగ్గుతో ఎర్రబడిన ముఖాన్ని తడకంగా చూస్తూ, వినోదంగా, పాఠం నేర్పుతున్నట్లుగా అన్నాడు కృష్ణ.

27

“చూశావా? ఎక్కువగా మాట్లాడటం వల్ల అప్పుడప్పుడూ ఎలాటి ప్రమాదం ఎదురవుతాయో?”

రైలు కర్రలటానికి కూత వేసింది.

ఇద్దరం గొర్రాత్తుగా చుట్టుప్రక్కల వున్న సందడిని, సర్వం మరిచిపో ఒకరు యిక వున్న యీ జీవితంలో కలుసుకోలేమేమో, యిదే ఆఖరి ఈ తెలుసుకున్న ఆప్తమిత్రుల్లా చూసుకున్నాం.

అతను ఏదయినా చెబుతాడేమోనని ఎదురుచూస్తున్నాను నేను. నేనేమిదూ మాట్లాడతానేమోనని వేచి చూస్తున్నాడతను. ఇద్దరి అంతర్యాల్లో ఒకే భావం వుంటే కానీ ఎవరికి వారే బైటపడటానికి ఒకరికి అభిమానం, మరొకరికి సంతోషం అద్భవచ్చినాయి.

రైలు కదిలింది. చివరికి నేనే సంకోచం వదిలించుకుని చెయ్యి జాన అతను అందుకోబోయాడు. కానీ అందలేదు. రైలు కదలటంతో నేనున్న స్థలం ముందుకు జరిగింది. అతను వెనకకి మిగిలిపోయాడు. రైలు వేగం అందుకుంటే అతను గబగబా నాలుగడుగులు ముందుకు వస్తే నా చెయ్యి అంది వుండేది. కానీ ఏ కారణం చేతనో అతను అలా చేయలేదు.

జేబురుమాలు తీసి పూపాడు. నేను చెయ్యి పూపలేదు. ఆశాభంగం పొంది దానిలా అలాగే కూర్చుని చూడసాగాను. కృష్ణ క్రమంగా దూరమై జనంకోసం కలిసిపోయాడు.

“ఏమి ఈ విచిత్రం! నువ్వు మళ్ళీ ఈ రైల్లోనే వస్తున్నావా?” వున్నట్టు వినక నుండి విన్నించింది.

ఉలిక్కిపడి తిరిగి చూశాను. రవ్వల దుద్దులతో, ముక్కుపడకతో, నీలంబు పట్టుచీరతో అరవమామి! నేను నవ్వాను. ఆవిడ అప్యాయంగా నా ప్రక్కన వచ్చి కూర్చుంది. నేను కంపార్టుమెంటులో ఎక్కే సరికి ఆవిడ బాత్‌రూమ్‌కి వెళ్ళటం వున్న చూడలేదు. కూతురిని చూసి తిరిగివస్తూ బెజవాడలో వాళ్ళ అక్క కూతుళ్ళ చూడటానికి దిగిందట. వచ్చి రెండు రోజులైందిట. కనకదుర్గమ్మ దర్శనం చేసుకుందిట, ఏవేవో చెబుతోంది. కానీ అవేవీ నా చెవికి ఎక్కటంలేదు. నాకు చెప్పలేనంత నీరసంగా వుంది. భరించరానంత అలసటగా అనిస్తోంది.

మీనుకుమీనుకు మంటున్న లైట్లతో విజయవాడ దూరం అవుతున్న కొద్దీ నా పంచరంగుల సుందరస్వప్నం ఏదో కరిగిపోయి నేను బలవంతంగా, అయిష్టంగా, తప్పని సరిగా, ఈ లోకంలోనికి వస్తున్నట్టుగా అనిపించసాగింది.

వరంగల్లు యివతల గూడ్సుబండి ఒకటి పట్టాలు తప్పటంతో నేను వెళ్ళాల్సిన టిక్ట్ ఆరు గంటలు లేటయింది.

అరవమామి నాలుగైదుసార్లు తాంబూలం సేవించి వేదాంతం మాట్లాడటం ప్రారంభించింది. నాకు ఏమిటో, కాలమే ఆగిపోయినట్టుగా అనిపించింది.

కడుపులో చెప్పలేనంత ఆకలిగా వుండటంతో నిముషం ఒక యుగంగా పడింది, అందరూ అలసటగా, విసుగ్గా, నిస్సహాయంగా కూర్చున్నారు.

ఇంకో పావుగంటలో రైలు కదలకపోతే మాలో కొంతమందికి పిచ్చి ఎక్కి వుండేదేమో, కానీ ఆ యిబ్బంది రానివ్వని బుద్ధిమంతురాలిలా మా సహనానికి ఇటు కనుక్కుని రైలు మళ్ళీ బైలుదేరింది.

సికిందరాబాద్ స్టేషన్‌కు దగ్గరగా వచ్చేస్తోంది.

నాకు తెలియకుండానే నా గుండెనిండా దిగులు పేరుకోసాగింది.

ఆడవిలో స్వేచ్ఛగా తిరిగిన పక్షి పంజరంలోకి వెళుతున్నట్టుగా ప్రాణం బయటపడింది.

నిమ్మలూరులో నేను గడిపింది చాలా కొద్దిరోజులే. కానీ ఆ కొద్దిరోజుల్లోనే మే మరో జన్మ ఎత్తి చాలించినట్టుగా అనిస్తోంది.

“నీ ముఖం వాడిపోయింది. చాలా బడలికగా వున్నట్టుంది కదూ?” అంది హామీ.

నేను నవ్వు తెచ్చిపెట్టుకుంటూ అవునన్నట్టు తలూపాను.

“నాతోపాటు సికిందరాబాద్‌లో దిగిపోరాదూ నువ్వు కూడా” అంది ఆవిడ? నా ఆలస్యం అయిందని సరాసరి ముందు సికిందరాబాద్‌లో స్టేషన్‌కి దగ్గరగా వచ్చి చెల్లెలింటికి వైదతానని చెప్పింది.

“నాకు నాంపల్లి టికెట్ వుంది.” అన్నాను.

“చాలా ఎండ ఎక్కింది. ఇక్కడ నుంచి అక్కడికి వెళ్ళేసరికి యింకా ఆలస్యం వుంటుంది”.

“మా నాన్న అక్కడికి కారు తీసుకు వస్తారు.”

“ఓ! అలాగా మీ నాన్న గారిని అడిగానని చెప్పా, మీ యిద్దరూ మర్చిపోకుండా ఒకసారి మా యింటికి రండి.” అప్పటికి ఆవిడ అలా ఆహ్వానించటం పదోసారో, ప్రియోసారో, నేను అలాగే అన్నట్టు తలూపాను.”

రైలు సికిందరాబాద్ స్టేషన్‌లోకి వచ్చి ఆగింది.

తన కోసం ఎవరైనా వచ్చారేమోనని తలబైటికి పెట్టి చూస్తున్నప్పుడు హఠాత్తుగా నావైపు తిరుగుతూ, “అరుగో మీ నాన్న గారు యిక్కడికి వచ్చేశారు అంది.

బెర్దుమీద కూర్చునివున్న నేను కిటికీలోంచి తల బైటికి పెట్టి చూడగా నిజమే! నాన్న నా కోసం ప్రతి పెట్టెలోకి చూస్తూ గబగబా నడిచి వస్తున్నాడు. ఆయన దృష్టి నా వైపు తిరిగేలా నేను చెయ్యి వూపాను. ఆయన రెండు కళ్ళు వచ్చినట్లుగా మా దగ్గరికి గబగబా వచ్చారు. నాన్నగారి వెనక మా పాత డ్రైవ్ నారాయణ వున్నాడు. నాన్న పెట్టెలోకి యెక్కి నారాయణతో నా పెట్టె బైట్ల చూపించి “అవిగో అవి తీసుకో” అన్నారు.

“నమస్కారం బాబుగారూ, బాగున్నారా?” మామి పలుకరించింది. ఆయన చివ్వున పక్కకు తిరిగారు. మామిని చూడగానే ఆయన కళ్ళలో స్నేహ వాతావరణం తొంగిచూసినాయి.

ప్రతి నమస్కారం చేస్తూ “నమస్కారం! ఎక్కడ నుంచి రావటం?” అని అడిగారు.

“మెట్రాస్ అమ్మాయి దగ్గరికి వెళ్ళి వస్తున్నాను” అంటూ నమ్మచూపుతూ “అమ్మాయి అచ్చు మీ పోలికే, గర్వం అది ఏం లేదు, యద్దరం కబుర్లు చెప్పుకుంటు వచ్చాం” అంది.

“థ్యాంక్స్ అయితే మీనాకి మంచి కంపెనీ దొరికిందన్నమాట, వస్తూ సెలవ్” అంటూ వీడ్కోలు తీసుకుంటున్నట్లు మళ్ళీ నమస్కరించారు.

“అమ్మాయిని తీసుకుని ఒకసారి రండి మా ఇంటికి.”

“అలాగే, తప్పకుండా. రా! మీనా! త్వరగా రావాలి అంటూ కంపార్టుమెంట్‌లోంచి దిగేశారు.

ఆయన వెనక నేనూ దిగాను.

ఇద్దరం ఫ్లాట్‌ఫారం మీద నడుస్తుండగా. మీ అమ్మ ధిల్లీ నుంచి వస్తూ నన్ను ఎయిర్‌పోర్టుకి తీసుకురమ్మని ప్రత్యేకంగా ఫోన్‌లో తెలియజేసింది, మన ఇప్పుడు ఎయిర్‌పోర్టుకి వెళ్ళాలి” అన్నారు.

గతుక్కుమన్నాను నేను.

అదిలోనే హంసపాదమన్నట్లు రైల్వోంచి దిగి పాదం ఇంకా సరిగ్గా పట్టానోలేదో మొదలయినాయి, అర్ధర్లు అప్పుడే.

“నాకు చాలా బడలికగా వుంది, సరాసరి ఇంటికి వెడతాను” గుసుస్తున్నట్లుగా, అయిష్టంగా అన్నాను.

“రాభంలేదు మీనా-మీ అమ్మ కారణం లేందే ఏ పనీ చేయదు. ముందు మున్నానని టెలిగ్రాం యిచ్చింది. మళ్ళీ నిన్ను వెంటతీసుకురావటం మర్చిపోవద్దని బుక్‌లో యిచ్చింది. మీ అమ్మకి అడుగుపెడుతూనే ఆశాభంగం కలిగించి ఆగ్రహం పెంచటం నా కిష్టంలేదు.” అంటూ నన్ను వెయిటింగ్ రూమ్మైపు తీసుకువెళ్ళారు.

ఆయన ఆదేశించినట్లు అయిదు నిమిషాల్లో ముఖం నీళ్ళతో కడుక్కుని, జేసుకుని బయటకు వచ్చాను.

“మరి చీర!-” నలిగిపోయిన చీరని చూసుకుంటూ సందేహంగా అన్నాను.

“జేసు సుమా మర్చిపోయాను, సరే. ఫర్వాలేదులే బాగానే వుంది. రా! రా! బ్రైయిపోతోంది” అంటూ తొందర చేశారు.

ఇద్దరం వెనకనుంచి ఎవరో మమ్మల్ని తరుము కొస్తున్నట్లుగా, తొందరగా, త్వరగా మెట్లుదిగి కిందికి వచ్చాం.

బయట పార్క్ చేసిన కారు దగ్గరగా నడిచిన నేను, డ్రైవింగ్ సీటులో కూర్చుంటున్న నాన్నని చూసి “నారాయణ ఏది?” అన్నాను.

“ఇంటికి పంపేశాను” అన్నారాయన.

నేను ఆయన పక్కన కూర్చుని డోర్ వేస్తూండగానే కారు స్టార్ట్ చేశారు. కాబట్టిగంపేట వైపు బాణంలా దూసుకుపోవటం మొదలుపెట్టింది.

ప్రశాంతంగా వున్న పరిసరాల్లో ఆరుబయటలో నివసిస్తున్నట్లున్న శాశ్వరణంలో గడిపివచ్చిన నాకు క్షణంసేపు యీ రోడ్లు కొత్తగా, ఎలాగో కనిపించాయి. జనం సందడిగా హడావుడిగా వెదుతూ, కార్లు గందరగోళంగా పరు పోతూ, నానా గజిబిజిగా కన్పించింది. డ్రైవ్ చేస్తూ నాన్నగారు అన్నారు.

“ట్రెయిన్ లేటు అనేసరికి నా ప్రాణం పోయినంత పనయింది. ఈ అయిదారు గంటల్లో సరకం చూశాను నేను, సమయానికి రాలేవనే అనుకున్నాను.”

“రాలేకపోయినట్లయితే ఏం చేసేవారు?” కుతూహలంగా అడిగాను.

ఆయన ముఖం కొద్దిగా సీరియస్‌గా అయింది.

డ్రైవ్ చేస్తున్న ఆయన క్షణంసేపు ఎడంచేత్తో కళ్ళజోడుని సరిచేసుకుంటూ అన్నారు.

“ఏం చేసేవాడిని! నారాయణతో కారు యింటికి పంపేసి మనిద్దరం యెక్కడికో వెళ్ళామని, సాయంత్రం తిరిగి వస్తామని చెప్పమని చెప్పేవాడిని. నువ్వు వచ్చేవరకూ యీ స్టేషన్‌లో అజ్ఞాతవాసం చేస్తూ గడపాల్ని వచ్చేది.”

“థ్యాంక్ గాడ్!” మనసులోనే భగవంతుడికి కృతజ్ఞతలు అర్పించుకున్నా నా మూలంగా కానీ, ఎవరి మూలంగాకానీ మా నాన్న ఎలాటి యిబ్బంది ఇరుక్కోవడం నాకిష్టం ఉండదు, నేను భరించలేను.

“తాయారమ్మ వచ్చిందా పూరుసుంచి?” ఆదుర్దాగా అడిగాను.

“రాలేదు, ఇంకో రెండు వారాలు ఆగి రమ్మనమని దబ్బు పంపుతా ఉన్న ప్రాశాను.”

“అమ్మయ్య, ఫర్వాలేదు” నిశ్చింతగా వెనక్కు జారగిలబడి కూర్చున్నా మేము ఇంకో పదినిముషాల్లో ఏయిర్పోర్టు చేరుకుంటామనగా నేను పుస్తకం కెప్పుమని నిలారుగా కూర్చున్నాను.

“ఏమిటది? ఏమైంది?” కంగారుగా అన్నారాయన

కారు సడన్ బ్రేకుతో కీచుమంటూ ఆగిపోయింది.

“వెనక డిక్టీలో నా పెట్టె, బెడ్డింగూ” సందేహంగా భయంగా చూశాను.

“అబ్బ, అదా! చంపావు, అవి లేవు. నారాయణతో టాక్సీలో ఇంటికి పంపాను

“అమ్మయ్య” నేను మళ్ళీ జారగిలబడి కూర్చున్నాను. అంతర్భుంట్లో మామూలు నా పిరికితనానికి నాకే సిగ్గువేసింది.

“నారాయణ మళ్ళీ పనిలోకి వచ్చాడా” నాన్నగారివైపు చూస్తూ అడిగాను నాలుగు నెలల క్రితం అమ్మని నారాయణ దేనికో ఎదిరించి సమాధానం చెప్పాడు పనిలోంచి తీసేసింది. తన పని తను సరిగ్గా చేసి, అనవసరంగా మాటలు చెప్పాడు నారాయణ అంటే అమ్మకు చాలా చిరాకు. పెద్దవాళ్ళు యజమానులు అన్న తర్వాత యేదో కాస్త కోపుడకుండా ఎలా ఉండటం? అసలంత ఆత్మాభిమానం వస్తే వాళ్ళు యిలాటి పనులకు రాకూడదు అంటుంది.

“ఈ సారి మీ అమ్మ వచ్చేసరికి తన కిష్టంలేని పనులు చాలా జరిగినాయి అన్నారు నాన్న.

ఇద్దరం ముఖాలు చూసుకున్నాం, నాన్నగారి పెదవుల మీద చిరునవ్వు గమనించిన నేను కూడా నవ్వాను. నా కెందుకో ఆక్షణంలో మేం ఇద్దరం హ అమ్మవెనక గూడుపుటాని చేసే శత్రుసైనికుల్లా అన్పించింది.

ఎయిర్ పోర్టుకి చేరుకునేసరికి సరిగ్గా ప్లేన్ వచ్చే బైమయింది. కారు పార్క్ చేసి మేం లోపల అడుగుపెట్టేసరికి ఢిల్లీ నుంచి వస్తున్న ప్లేన్ ఐదు నిమిషాల్లో ల్యాండ్ అవుతున్నట్టుగా ఎనౌన్స్మెంట్ వినిపించింది. నాన్నగారు, నేను రన్ చేస్తూ వెళ్ళి నిలబడ్డాం.

కాశంలోంచి దిగిన రాయంచలా భూమిమీద వాలి, పెద్ద పెద్ద రెక్కలు వీలవని వయ్యరంగా పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి ప్లేన్ మా ముందు వచ్చి ఆగింది. నో టెంపరరకూ, సగర్వంగా ఉత్సాహంగా వున్న మరో వ్యక్తి కనిపించబోతున్నట్టు చూసి, నేను బలవంతంగా పట్టుకోవాలని పెనుగులాడుతున్నాను ముందుకోకుండా కాలికొద్దీ పరుగు లంకించుకున్నట్టుగా అనిపించసాగింది.

ప్లేన్లో నుంచి ఒక్కొక్కళ్ళే దిగుతున్నారు. మా అమ్మ కూడా కన్పించింది. మధ్య కళ్ళు క్షణంలో వెంటనే మా మీద నిల్చినాయి. మమ్మల్ని చూసి చురుకుడినదానిలా చేయెత్తి వూపింది. నాన్నగారు కూడా వూపారు. నేను అలాగే వెళ్ళాను. సన్నగా, కోలగావున్న ఆ ముఖానికి కొంచెం పెద్దగా కన్పిస్తున్న కూలింగ్ గ్లాస్ సల్లదీ రంగు మీద లేత నీలంలో పెద్దపెద్ద పువ్వులున్న పల్చటి షిఫాన్ డ్రెస్ స్వీట్స్ జాకెట్ వేసుకుని, సింపుల్ గా వున్న హెయిర్ స్టయిల్లో, కుడివైపున పుగులబీపువ్వు పెట్టుకుని, పల్చగా, తమలపాకులా, నాజూకుగా, చూడగానే అందరి కళ్ళనీ తనవైపు తిప్పుకునేలా వున్న అమ్మని చూడగానే నా అంతరాల్లో వున్న సజీవమైనదేదో కృంగిపోయినట్టయింది.

నాకు నేనే పయసు చెల్లినమనిషిలా, మోటుగా, సభ్యత, సంస్కారం ఎరగని హద్దులాలి అన్పించసాగాను.

ఆమె వెనక దిగుతున్న గ్రే కలర్ ఫుల్ సూటులో వున్న మరో నల్లద్దాల కళ్ళతో పెద్దమనిషి కూడా మమ్మల్ని చూసి చెయ్యి వూపాడు. అతను సారధి అని గుర్తించడానికి నాకు ఒక్క నిమిషం కూడా పట్టలేదు.

“ఆ అదీ, సారధీ కూడా వచ్చాడు. అందుకనే నిన్ను తీసుకురమ్మనమని పిలిచింది” తనలో నుకుంటున్నట్టుగా అన్నారు నాన్న.

సారధీ అమ్మా నడిచి వస్తూంటే చూసేందుకు చాలా ముచ్చటగా వున్నారు. సారధీ అమ్మకంటే చాలా చిన్నవాడే, కానీ ఆ క్షణంలో అమ్మే అతని కంటే నాలుగైదు సువర్ణాలు చిన్నదానిలా కన్పిస్తోంది.

సారధీ నాన్నగారి దగ్గరకు రాగానే ఎంతో వినయం వుట్టిపడేలా భావ ప్రకటనచేస్తూ రెండు చేతులు జోడించి నమస్కరించాడు.

“వెల్కమ్ మై బాయ్!” అంటూ నాన్న కరచాలనం కోసం చేయి చాచారు. అమ్మ నా బుగ్గ పట్టుకుని సున్నితంగా సాగలాగుతూ” అలా వున్నావేం? అన్నతినటం మానేశావా? కళ్ళలోకి ప్రాణాలు వచ్చాయి” అంది.

“నీతో తీసుకెళ్ళలేదనే కోపం అంతా నా మీద చూపించి, నా ప్రాణాలు తీసింది” అన్నారు నాన్న.

నేను ఎంతో ప్రయత్నంమీద కళ్ళు తెరిచాను. నిద్రమత్తులో మూసుకుపోయినా కళ్ళకి అమ్మ ముఖం ఎన్నోవేలమైళ్ళ దూరాన వున్నట్లు మనకగా కదలాదు.

“బుద్ధుందా లేదా నీకు? ఏమిటి నిద్ర? అతనేమనుకుంటాడు? అంటే...”

“అబ్బా! నిద్రవస్తోంది” బలవంతంగా లేచిన నేను రెండడుగులు వేయలేకపోయాను. అక్కడే అంతక్రితం అమ్మ కూర్చున్న పొడుగాటి సోఫా ఒరిగిపోయి బోర్లాపడుకున్నాను.

నిద్ర, ఇంత మంచి నిద్ర నాకెప్పుడూ రాలేదు. నిద్ర యంత పొడూ ఇంత సుఖంగా వుంటుందని నా కింతవరకూ తెలియదు. ఉన్నట్టుండి నా పక్కం ఎవరో ఛెళ్ళున చరిచారు.

“అబ్బా! దెబ్బకంటే నిద్ర మెలకువ వచ్చినందుకు కష్టంగా అనిపించి మూలిగి పూరుకున్నాను.

ఇంకో దెబ్బపడింది. “ఏమిటమ్మా” గునుస్తున్నట్టగా, సగం విసుగ్గా అన్నా.

“ఛో!” నీ గదిలోకి వెళ్ళి పడుకో. లే ఇక్కడ నుంచి” ఉరిమినట్టా విన్నవించింది.

“అలాగేనమ్మా ఒక్క నిమిషంలో వెడతాను” అన్నాను. కానీ లేవలేకపోయాను.

“లెమ్మంటుంటే నిన్ను కాదు!” చాలా దూరం నుంచి విన్నవించింది విన్నవించింది అమ్మ స్వరం.

“పోనీ పడుకోనీరాదు?” నాన్నగారి స్వరం పలికింది.

“మీరిలాగే దాన్ని గారాబం చేసి పాడుచేస్తున్నారు. అతని ముందే నిద్రపోయింది, ఏమనుకుంటాడతను.”

“సరే, జరిగిపోయిందిగా, సారధి వెళ్ళిపోయాడు. ఇప్పుడిక ఎవరూ నీ పడుకోనీ.”

“నేను లేని ఈ పదిరోజుల్లో ఎన్ని పిచ్చి వేషాలు వేసిందో?”

నాన్నగారు సమాధానంగా ఏమన్నారో విన్నించలేదు. అప్పటికే మళ్ళీ ఆవరించుకున్నది

“ఇక్కడ నుంచి లేవాలి, లేకపోతే అమ్మకి కోపం వస్తుంది” అనుకుంటూ అక్కడే నిద్రపోయాను నేను.

28

నేను హైదరాబాద్ వచ్చి దాదాపు రెండు వారాలు అవుతోంది. రాత్రుల్లో ఉత్తరం వ్రాద్దామంటే వీలుపడలేదు. సారధి వుండటం వల్ల, ఉదయం సాయంత్రం

తప్పక పని వుంటూనే వుంది. సారధి పనిచేస్తున్న కంపెనీ హైదరాబాదులో వున్నాడని తెలిపానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఆ కంపెనీ వాళ్ళతో చేతులు కలిపి గోసములు కావాలని అమ్మ, మిసెస్ లింగం అనుకుంటున్నారు. ఇక్కడ అతని వాళ్ళవలెనా భాగస్వామి కలిస్తే సారధి ఆ కంపెనీకి డైరెక్టరు అయే అవకాశం వుంటుంది. సారధి ఎలాగైనా అక్కడ స్థిరపడేలా చూసి అతన్ని యిల్లరికం తెచ్చుకోవాలని అమ్మ ప్రయత్నం. దానికి ఈ అవకాశం బాగా కలిసి వచ్చింది.

మా కుటుంబం, మిసెస్ లింగం గారి కుటుంబం అరమరికలు లేకుండా వున్నప్పుడు అయినామంటే మా ఇంట్లో చేసిన కూరలు, పచ్చళ్ళు వాళ్ళకి మేము, మా వాళ్ళు పంపేవరకూ వచ్చింది.

అమ్మ రాగానే నేను నిమ్మలూరు వెళ్ళిన విషయం నాన్న తన చెప్పేస్తానన్నారు. అది మంటిగా రాకుండా వెంట సారధిని తీసుకువచ్చింది అదొకటి. రెండోది అది రెండవ రోజునే అమ్మకి నాన్నకి డ్రైవర్ నారాయణ విషయంలో చాలా సమస్య అభిప్రాయభేదం వచ్చింది.

“ఒకసారి తీసివేసిన వాళ్ళని మళ్ళీ పెట్టుకోవడం యేమిటి?” వాడికి మనం “అదే అయిపోతాం” అంది అమ్మ.

“వాడు పిల్లా జెల్లాతో ఉద్యోగం దొరక్క అల్లాడిపోతున్నాడు. భార్య ముంటానికి సిద్ధంగా వుంది. ఇంటినిండా పిల్లలు, చేతిలో కానీ లేదు. యీ వాడే తదుంటే ఆ కృతజ్ఞతతో వాడు మనం ఏదన్నా పెదవి కదపదు” అంటారు నాన్న.

“వాడికి పొగరు జాస్తి, అలాటి వాళ్ళంటే నాకు ఒళ్ళు మంట.”

“కలిపిగరున్న వాళ్ళని చూసి చిరాకుపడడట్టే ఆత్మాభిమానం వున్న వాళ్ళని గుంచటం కూడా నేర్చుకోవాలి మనం.”

“ఇవ్వేళ్ళకి మీ దగ్గర పాఠాలు నేర్చుకోవాలి నేను. వాడిమీద మీ కంత జాలి వుంటే ఇంకో వుద్యోగం చూపించండి. మన ఇంట్లో ఉండటానికి మాత్రం ఇది” అంటే అమ్మ.

“నేను వాడికి మాట యిచ్చేశాను” నిష్కర్షగా అన్నారు.

“నా మాటంటే మీకు లక్ష్యంలేదు” అమ్మ తీవ్రంగా చూసింది.

“నేను అలాగిన మాట నువ్వనటం న్యాయం కాదు”

ప్రసంగం శృతిమించుతోంది. అదెక్కడికి దారి తీస్తుందో గ్రహించిన నేను అదేమీద అక్కడ నుంచి జారుకున్నాను.

నాకు నిష్పక్షపాతంగా ఆలోచిస్తే నాన్నగారు చెప్పింది ఎంతో సమంజసం కన్పించింది. నారాయణ మాటపడడు, వాడికి అభిమానం, రోషం ఎక్కువ. మి కానీ మిగతా ద్రైవర్లలా చీటికి మాటికి నాగాలు పెట్టడు. కారుని జాగ్రత్తగా చూడతనవైపు నుంచి అనవసరంగా మాట రాకుండా ఎంతో జాగ్రత్తగా చూసుకుంటాను. మిగతా ద్రైవర్లు అలా కాదు. అమ్మముందు ఎంతో వినయం, గౌరవం చూపేవెనక ఇష్టం వచ్చినట్టు ప్రవర్తిస్తారు. వాళ్ళు అంత మంచిగా అణుకువగా ఉంటే వల్ల అమ్మ సహజంగా ఏమీ అనలేకపోయేంది. దానివల్ల చిన్న చిన్న పొద్దులు చెప్పలేనంత ఇబ్బందులు అనేకం కలుగుతూ వుండేవి.

చాలాసేపయిన తర్వాత నా గదిలో కూర్చుని పుస్తకం తిరిగి చూస్తూ అమ్మ బిగ్గరగా మాట్లాడటం, తర్వాత కొద్దిసేపటికి నా గది ముందునుంచే బయట నా కర్నీ అని ఏడుపు బిగ్గరగా కంఠంతో అంటూ విసురుగా వెళ్ళటం వింటుంటే

ఆ రాత్రి అమ్మ భోజనం చేయలేదు. నాన్నగారు నిద్రపోలేదు. నేను పరకులాగా, “ఎప్పుడూ ఏదో గొడవ” అనుకుంటూ చిరాకుపడి, ముఖం ముడతలు నా గదిలోకి వెళ్ళి తలుపులు మూసుకోలేదు.

కోపంతో వున్న అమ్మని వలకరిస్తే ఇంకా కోపం తెప్పించినా అవుతానేమోనని భయపడలేదు. ఈ సమయంలో ఆవిడ దగ్గరకు వెళ్ళటం మంచి అవునా కాదా అని సందేహించలేదు.

వాళ్ళిద్దర్నీ నాకు చేతనైనంత వరకూ అంతో యంతో స్వాంతం ముందు నా కర్తవ్యంగా తోచింది. అందుకే అమ్మని భోజనం చేయమని అడగడానికి వెళ్ళాను. గది తలుపులు దగ్గరగా వేసి వున్నాయి. నేను మెల్లగా వాటిని తెరుచుకుని చూడకాకుండా లోపలికి వచ్చాను. అమ్మ ముఖం మీద మోచేయి అనించుకుని వుంది. మంచం దగ్గరగా వెళ్ళిన నేను ఎంతో అనునయంగా, అణుకువగా అంటూ

“అమ్మా!”

అమ్మ చివాల్లు చెయ్యి తీసి కళ్ళు తెరిచి చూసింది.

ఎర్రబడి జోతుల్లావున్న కళ్ళతో ఉరిమిచూస్తూ, “నీ రాయబారం నా అవసరం లేదు వెళ్ళవలసింది” అంటూ కసిరికొట్టింది.

“నేను రాయబారం తీసుకురాలేదమ్మా.”

“మరి దేనికొచ్చావు? నేను ఏడుస్తున్నానో లేదో చూసి వెళ్ళడానికే?”

“అమ్మా!”

“నన్ను రెచ్చగొట్టకు. నా కనలు తిక్కుగా వుంది. వెళ్ళవలసింది” అంటూ అనేసి అమ్మ మోచేయి నుదిటి మీద పెట్టుకుని కళ్ళు మూసుకుంది.

కదిలో అణువణువు నా నిష్క్రమణ కోసం విసుగ్గా చిరాకుగా చూపుతున్నట్టుగా అనిపించింది.

కామర, ఆదరణ నింపుకుని వచ్చిన నా ఆంతర్యం ములుకుల్లా వున్నానని మాటలతో హఠాత్తుగా దెబ్బతిన్న పిల్లిలా ముడుచుకు పోయినట్టయింది.

నా గదిలోంచి అవతలకు వచ్చేశాను..... ఓడిపోయిన నా మనసు ఇంకా భారంగా మారిపోయింది. ఈ విషయం వెంటనే నాన్నగారితో చెప్పి చెప్పే వరకూ నాకు తోచదు. సరాసరి నాన్నగారి గదిలోకి వెళ్ళాను.

మన ఆశీసురూములో అదే కుర్చీలో ఇంకా అలాగే కూర్చుని వున్నాను. ఆయన గమనించలేదు. పరధ్యాసంగా, చలనం లేకుండా, యిలా కుర్చీలో చూస్తూ కూర్చున్నారు. నాకు తెలుసు. ఆయన ఆ క్షణంలో గతంలో జరిగిన సంగతులని అనేకం వరసగా నెమరు వేసుకుంటున్నారు.

“నాన్నారూ?” అప్రయత్నంగా పిలిచాను.

ఆయన ఉలిక్కిపడిన వారిలా తల తిప్పి చూశారు. ముఖం ఎలాగో వుంది. నాకు హఠాంచే ముడతలు స్పష్టంగా కన్పిస్తున్నాయి. పాలిపోయినట్టుగా ఆయన ముఖం నడచుతున్నట్టు వెదజల్లే ఆ కళ్ళనిండా చెప్పలేనంత విషాదం కనిపిస్తుంది. ఎల్ల వేళలా గంభీరంగా, నిండుగా హుందాగా వుండే ఆయన ముఖంలో బేలగా, అడవిలో దారి తప్పిపోయి దిక్కు తోచక విమూఢుడై వున్నట్టు బాటసారిలా వున్నారు. అమ్మ వల్ల కలిగిన అశాంతి, ఆయనకి అంత కలిగిపోయింది. దానికి తట్టుకోలేని ఆయన త్వరగా వార్తకృం వైపు తిరుగుతూ ఆ క్షణంలో నేను కళ్ళకి కట్టినట్టు గ్రహించాను. నా గుండెలు మోలడినాయి. చప్పున దగ్గరగా వెళ్ళాను.

“నాన్నా!”

“ఏమిటమ్మా?”

అతరతగా వచ్చిన నేను వెంటనే సమాధానం చెప్పలేకపోయాను. “భోజనం వుంది.”

“నాకు ఆకలిగా లేదు తల్లీ.”

నేను హఠాంచే స్పష్టంగా అన్నాను “బాగుంది. అమ్మకి ఆకలి లేదు, మీకూ ఆకలి లేదు. నాకేమో చెప్పలేనంత ఆకలిగా వుంది. మీ ఇద్దరూ తినకుంటే నేనెలా తింటా?”

ఆయన మాట్లాడలేదు. క్షణంసేపు నా వైపు చూశారు. ఏమనుకున్నారో నా వెంటనే లేస్తూ “పద” అన్నారు. ఇద్దరం భోజనాల గదిలోకి వచ్చాం.

ఆయన మాట్లాడలేదు. క్షణంసేపు నా వైపు చూశారు. ఏమనుకున్నారో నా వెంటనే లేస్తూ “పద” అన్నారు. ఇద్దరం భోజనాల గదిలోకి వచ్చాం.

ఆయన మాట్లాడలేదు. క్షణంసేపు నా వైపు చూశారు. ఏమనుకున్నారో నా వెంటనే లేస్తూ “పద” అన్నారు. ఇద్దరం భోజనాల గదిలోకి వచ్చాం.

ఆయన మాట్లాడలేదు. క్షణంసేపు నా వైపు చూశారు. ఏమనుకున్నారో నా వెంటనే లేస్తూ “పద” అన్నారు. ఇద్దరం భోజనాల గదిలోకి వచ్చాం.

ఆయన మాట్లాడలేదు. క్షణంసేపు నా వైపు చూశారు. ఏమనుకున్నారో నా వెంటనే లేస్తూ “పద” అన్నారు. ఇద్దరం భోజనాల గదిలోకి వచ్చాం.

తాయారమ్మ లేనందువల్ల కొత్త వంటమనిషి ఎనిమిది గంటల కల్లా అంశాబేటి బేబిలుమీద పెట్టి ఇంటికి వెళ్ళిపోయింది. మా ఇద్దరికీ భోజనం వచ్చినా నాన్నగారు చెయ్యి కడుక్కుని వచ్చి కూర్చున్నారు.

“మీరు కలుపుకుంటుందండి నేనిప్పుడే క్షణంలో వస్తాను” అంటూ తెరిచి అందులో రెండు యాపిల్స్ తీసి చాకుతో ముక్కలు కోయసాగాను.

“నాకేం వద్దమా? సాంబారు చాలు, కాస్త అన్నం పెట్టుకుని టిఫిన్ మాత్రం సాంబారు వేసుకొని కలుపుకోసాగారు.

నేను చకచకా చాకుతో యాపిల్ పైపెచ్చు తీసేస్తూ, “నాన్నగారూ నాకు ఒక కల వచ్చింది” అన్నాను.

“ఏమని?” కుతూహలంగా అడిగారు. ఆయన తీరే అంత. నేనేది చెప్పి శ్రద్ధగా చేస్తున్న పని మానేసి వింటారు.

“మంగమ్మ గారు వచ్చిందట., ఏరా హనుమంతా! నేను గుర్తున్నాడే అని హాలులో నిలబడి కేకలు పెడుతోందిట..”

నాన్న గారు నవ్వారు.

“మంగ అసాధ్యురాలు, అలా చేసినా చేయగలదు.”

“ఒక వేళ నిజంగా అలా వస్తే ఏంచేస్తారు?”

నాన్న సమాధానం చెప్పలేదు. నాకు కల రావటం అబద్ధం అయినా కల్పించి చెప్పిన విషయమైనా, ఆయన ముఖంలో విషాదం కోసం మాయమవ్వటంతో నాకు అబద్ధం అడాననే బాధ కలగలేదు. పై నుంచి సున్నా కూడా అప్పించింది.

“అదేమిటి? నెయ్యి వేసుకోకుండా తినేస్తున్నారే. అప్పుడం కూ తీసుకోలేదు.”

అంటూ నేను యాపిల్ ముక్కలు చప్పున ప్లేటులో సర్ది నాన్నగారి ప్లేట్ పెట్టి నేతి గిన్నె తెచ్చి వేయసాగాను.

ఆయన చాలు చాలు అంటున్నారు.

ఇంతలో గుమ్మంలో అలికిడి అయింది. నేను తిరిగి చూశాను. భోజన గదిలోకి రాబోతున్న అమ్మ హఠాత్తుగా గుమ్మంలోనే ఆగి పోయింది. బేటి నిమిషం, అమ్మ నిలువునా క్రోధాగ్ని జ్వాలలతో దహించుకు పోతున్నట్లు మారింది.

కుబ్జములు చిత్రంగా ఎగరవేస్తూ, “భేష్” అంది.

నాన్న నేను అప్రయత్నంగా ముఖాలు చూసుకున్నాము.

నేను గిన్నె బేబిలుమీద పెట్టి అమ్మ ప్లేటు కూడా పెట్టాను.

ఇది రోపలకు రాలేదు. ఆగిపోయిన చోటు నుంచి ఒక్క అడుగు కూడా ముడుకు వేయలేదు. అక్కడే తలుపుని ఆసుకుని నిలబడింది.

ఇదికళ్ళు రోపాగ్ని జ్వాలలతో భగభగలాడుతున్నట్లుగా నా వైపు చూసినాయి.

“ఏతటి దానివే మీనా స్వయంగా దగ్గరుండి వద్దన చేసి మరీ తినిపిస్తున్నావు. నీ కూడా భోజనం మానేసిన మనిషినే. ఆ భాగ్యం లేకపోవటానికి నేనేం పాపం చేశాను.”

“అమ్మా!”

“నన్ను కనీసం మాటవరసకైనా భోజనానికి రమ్మనమని పిల్చావా నువ్వు? నీ చేశానని నామీద నీకింత కక్ష”.

“అమ్మా?” నిస్సహాయంగా అన్నాను.

“నా మనసు ఎప్పుడూ నీ చుట్టూ తిరుగుతూ వుంటుందే? నీ సుఖం కోసం నీ దుఃఖం కోసం అపార్థిశలూ హైరానపడి ఛస్తున్నానే నేను! కనీసం నీ నోటినుంచి పిచ్చిమాట కూడా నోచుకోలేదు నేను. నేనేం పాపం చేశాను!”

నేను నాన్నగారివైపు చూశాను.

ఆయన నావైపు చూడటం లేదు.

ఆన్నంలోకి చూస్తూ మెతుకులు కెలుకుతున్నారు.

అమ్మ హఠాత్తుగా తలుపుకేసి తల బాదుకుంటూ అంది. “నాకెవరూ లేరు, నాకేం అవసరంలేదు, నేను చచ్చినా బ్రతికినా ఒకటే?”

“అమ్మా!” చప్పున పరుగెత్తుకుంటూ దగ్గరగా వెళ్ళి వారించబోయాను, అమ్మ నీ చేతు విసురుగా తోసేసింది.

“ఆయనకి తెలుసు. నా ప్రాణాలన్నీ నీ మీదనే పెట్టుకుని బ్రతుకుతున్నానని నా తెలుసు. ఎటువైపునుంచీ నన్నేమీ చెయ్యలేక ఈ విధంగా నిన్ను దూరంచేసి నీ మీద పగతీర్చుకుంటున్నారు. మీనా, మీనా! నువ్వెంత మూర్ఖురాలివే, నా దుఃఖం నీకెప్పటికీ తెలుస్తుందే?”

“అమ్మా! ఏమిటమ్మా యిది” అమ్మని బలవంతంగా నావైపు తిప్పుకుని పొదివి పట్టుకున్నాను.

అమ్మ హఠాత్తుగా నేను పూహించని విధంగా నా గుండెల్లో ముఖం రావడం చిన్నపిల్లలా వెక్కి వెక్కి ఏడవసాగింది.

నాకెలాగో అన్పించింది.

నాన్నగారు భోజనం ముందు నుంచి లేచి చెయ్యి కడుక్కుని వెళ్ళిపోయారు. అమ్మ ఏడుస్తూనే వుంది.

“మీనా! నాలాటి దురదృష్టం పగవాళ్ళకి కూడా వద్దు. భగవంతుడు ఆయనని ఏమిచ్చినా యివ్వకపోయినా మనసు గ్రహించే మొగుడునివ్వాలి లేకపోతే పట్టామాటల్లో చెప్పలేనంత నరకయాతన.”

అమ్మ మాటలు నాకర్థంకాలేదు. అమ్మ పెళ్ళయి దాదాపు పాతిక సంవత్సరాలు అయింది.

ఇన్ని సంవత్సరాల సాన్నిహిత్యంలో నాన్నగారిలో వున్న మరో వైఫల్యం చూడలేకపోయిందంటే చాలా విచిత్రంగా, విషాదంగా అన్పిస్తోంది. నాకప్పుడు అర్థం అవుతోంది. ఇద్దరిమధ్యా ఎలా యేర్పడిందో అభిప్రాయ భేదాలు ఇవే అర్థం ఏర్పడింది, ఇద్దరిలో ఏ ఒక్కరూ దాన్ని చేదించాలని చూడకుండా, ఎవరినీ అతలివారు దూకి తమవైపు రావాలని అనుకుంటున్నారు. ఇరువురికీ ఒకటి లొంగిపోతే వాళ్ళు అభిమానం లేని వాళ్ళుగా రెండోవాళ్ళు జమకడకాకపోతే భయం కూడా చాలా వుంది. అందుకే యిద్దరూ పట్టుదలని గట్టిగా వదులుకోవేళ్ళాడుతున్నారు. నాన్న ఆలోచిస్తే లోపం అమ్మలోనే వున్నట్లుగా తోస్తుంది. నాన్న సహృదయులు, కరుణ గలవారు నూటికి ఒక్కరుకూడా వుండరేమో! ఆయన అర్థం అమ్మని బాగా అర్థం చేసుకున్నారు కాబట్టే, లోకం అన్యాయంగా ఆయనకు ఆయనకు ‘భార్య విధేయుడు’ ‘అమాయకుడు’ అని ఆపాదించిన బిరుదునిస్తే మనం పూరుకున్నారు. నాన్నగారు నిజంగా కోరుకుంటే వాటిని వదిలించుకోవటం కష్టమేమీ కాదు. కానీ దాని కోసం అమ్మని హింసించాలి. తన ఆధిక్యం అహంకారం అణువణువునా గల అమ్మతో ఆయన యిన్ని సంవత్సరాలు గడిచినా అది ఆయన సహనానికి చిహ్నమే! అమ్మ కళ్ళకున్న అహంకార పోకే నన్ను మరో వ్యక్తిని చూడనివ్వకుండా అడ్డువదుతోంది. ఈ యిద్దరి మధ్యా ఇప్పుడు అడ్డుగోడ వుందని-వీరనుకునే ఆ గోడకి ఎంత చిన్న విషయం వున్నాదా నిలబడిందో నా కిప్పుడిప్పుడే అర్థం కాసాగింది.

న్యాయంగా చూస్తే నారాయణ విషయంలో అమ్మ ఇంత హంగుమా చేయడం విపరీతంగానే వుంది. నాలుగు రోజులు చూసి వాడిలో యేదో తప్పు తెలిసినా నాన్నగారికి చూపించి అప్పుడే పంపేస్తే పోయేది. ఒక్క మా అమ్మకాదు బా

బాబియాల్లో చాలా సమర్థురాలుగా వ్యవహరించే వ్యక్తులు చాలామంది ఉంటారు. బాబియాల్లో యిలాగే తెలివితక్కువగా ప్రవర్తిస్తూ వుంటారు.

అమ్మ ఏడుపు ఉధృతం తగ్గింది.

“అంత క్రితం నేను నీ గదిలోకి వచ్చింది నిన్ను భోజనానికి రమ్మనమని పిలువ కోసమేనమ్మా. నువ్వు చాలా చిరాకుగా వున్నావని ఆటో తర్కించక పోవకు వచ్చేశాను.”

“నీ యిచ్చకాలు నా దగ్గర చూపించకు. నాకేం వద్దు తల నొప్పితో వచ్చిపోతోంది. ఒక కప్పు కాఫీ చేసుకుందామని వచ్చాను. శారీదానీ వేసుకోవాలి.”

“అలాగేనమ్మా. నువ్వెళ్ళి పడుకో, నేను ఐదు నిమిషాల్లో తయారు చేసి వస్తాను.”

“అంత కష్టం నీ కెందుకులే.”

అమ్మ విసిరిన వ్యంగ్యాన్ని మింగి పూరుకున్నాను. “నాకేం కష్టం లేదమ్మా. నా వాళ్ళగారికి నేను ఏ కాస్త చేయగలిగినా నాకది కొండంత సంతోషంగా వుంది. తాయారమ్మ వుంటే నాకు కావాలన్నా యీ అవకాశం దక్కదు.”

అమ్మ మరేం మాట్లాడకుండా ముఖం తిప్పకుని అక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోయింది.

నేను అన్నం తీసేసి మూతలు పెట్టేశాను. నాన్నగారు వదిలేసిన ప్లేటు పట్టుదే అప్రయత్నంగా నా కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. పాపిష్టి దాన్ని ఆయన్ని కాపాడి రమ్మనమని బలవంతం చేయకుండా వున్నా పోయేది. వీళ్ళిద్దరూ యిలా పటిష్టమైతే రద్దాంతం చేసుకుని అన్నం మానేసిన రోజులు ఎన్నో వున్నాయి. జీవితం నాకు విన వేసేది. కానీ ఈ రోజు ఎందుకో చెప్పలేనంత బాధగా ఉంది. ఈ ప్రపంచంలో ఎంతో మంది పట్టుమని పట్టెడు మెతుకులు దొరికితే లాని అల్లాడిపోతున్నారు. అన్ని విధాల వున్న వీళ్ళకి అనందంగా ఉండవచ్చుండా ఇదెక్కడి దారిద్ర్యం! మనుష్యుల్లో నూటికి 80 మంది ఇలాగే భయ నృప్తించుకుని జీవితంలో తృప్తి లేదని అల్లాడిపోతారేమో.

గ్యాస్ స్టవ్ వెలిగించి అమ్మకి స్ట్రాంగ్ కాఫీ కలిపి, కప్పులో పోసి మరో కప్పు పాలు బాగా వేడిచేసి పక్కన పెట్టాను.

నేను కాఫీ తీసుకుని వెళ్ళేసరికి అమ్మ మంచంమీద కూర్చుని క్లబ్ కాగితాలేవో చూసుకుంటోంది. ఆవిడకి చాలా బాధకలిగినప్పుడు అలా మనసు మరో విషయంమీదికి మరల్చుకుని మెల్లగా బాధని మర్చిపోవటానికి ప్రయత్నించటం సాధ్యమవుతుంది కూడా చాలాసార్లు చూశాను.

ద్రాయర్ సొరుగు తీసి శారిడన్ తీసి అమ్మకిచ్చాను. అది వేసుకుని తాగింది.

కాఫీ తాగుతుంటే ద్రాయర్ అంచుకు ఆనుకుని నిలబడిన నేను మొదట వెలుగులో పరీక్షగా అమ్మ ముఖంవైపు చూశాను.

ఎప్పుడూ ఎంతో చురుకుగా, కళగా వుండే ఆ ముఖం యిప్పుడు చాలా పాలిపోయినట్లుగా, ఎలాగో వుంది. వాటి కిరుప్రక్కలా ముడతలు స్పష్టమవుతున్నాయి. మొన్న ఎయిర్పోర్ట్లో కూలింగ్ గ్లాస్ సె పెట్టుకుని, సారఫ్ ఫ్రష్ పదిసంవత్సరాలు వయసు తగ్గినట్లుగా హుషారుగా కన్పించిన వ్యక్తి ఈ మహిమ అన్పించింది.

కాఫీ తాగి కప్పు నాచేతికిచ్చిన అమ్మ వెనక్కు వాలి దిండు మీదకి అనించి కళ్ళు మూసుకుంటూ, “ఆ కాగితాలు సర్ది బేబిల్ మీద పెట్టి లైటను వెళ్ళిపో” అంది. అమ్మ చెప్పినట్లే చేశాను. కాగితాలు సర్ది పెట్టడం గాకుండా, ఈ క్రింద దిక్కు సరిచేశాను, దోమతెర దింపాను, కిటికీ తెరలు పక్కకులాగి కట్టిన లైటు తీసి తలుపులు దగ్గరగా వేసి బైటికి వచ్చాను.

వంట యింటిలో చల్లారిపోతున్న పాలు గుర్తుకు వచ్చాయి. చకచకా ది వెళ్ళాను.

ఐదు నిమిషాల అనంతరం నాన్నగారి కోసం ఆఫీసు రూమ్ లో చూశాను. అక్కడ లేరు. పడకగదివైపు వెళ్ళాను. ఎప్పుడూలేంది ఈ రోజు తలుపు లోను వేసుకున్నారు.

తలుపు మీద తట్టాను.

“ఎవరు?”

“నేను.”

“మీనా!”

“అవునండీ.”

ఆయన లేచి వచ్చి తలుపు తీశారు.

నా చేతుల్లో వున్న బ్రే చూస్తూ, “ఏమిటమ్మా” అన్నారు.

“ఈ యూపిల్ ముక్కలు తిని, పాలు తాగేయండి, నేను యింకేమీ మాట్లాడడం అన్నాను.

“నువ్వు భోజనం చేశావా?”

లేదన్నట్టు తలూపాను.

“ఏందుకని?”

“ఆకలిగా లేదండీ.”

ఆయన దారి తొలిగి నిలబడి నేను లోపలకు వచ్చేందుకు తోవ యిచ్చారు. నువ్వు తీసుకువచ్చి ప్రక్కనవున్న స్టూలుమీద పెడుతూంటే ఆయన గాఢంగా నిద్రావు విడవటం విన్నాను.

యూపిల్ ముక్కలు సగం పైగా తీసి నాకిచ్చేశారు. నేను తినే పరకూ పుడకలేదు, పాలు రెండు గుక్కలు ఫ్లేట్ లో పోసుకుని మిగతావి నాకిచ్చేసి తాగమని అనుతం చేశారు. నేనవి తాగుతుండగా హఠాత్తుగా అన్నారాయన.

“మీనా, నా కోరిక ఒకటుంది, అంగీకరించాలి నువ్వు.”

“చెప్పండి.”

“సాధ్యమైనంత త్వరగా నువ్వు పెళ్ళి చేసుకుని యీ యింటినుంచి వెళ్ళిపో.”

నేను చకితురాలయినట్లు తలెత్తి చూశాను.

ఆయన కళ్ళలో వేదన విషాదం గూడుకట్టుకుని వున్నాయి.

“ఔను మీనా. నువ్వు వీలయినంత త్వరగా పెళ్ళి చేసుకోవాలి.

“కానీ, కానీ-అమ్మ నన్ను వేరే యింటికి పంపే ఉద్దేశ్యంలో లేదే.”

“నువ్వు ఏర్పరుచుకో.”

“నాకు కాబేయే భర్త యిల్లరికం రావడానికి అనుమతిస్తే?”

“అలాటి వ్యక్తిని నువ్వు కలలోకూడా భర్తగా ఒప్పుకోకు.”

“నా యిష్టాయిష్టాలకి విలువ వుందంటారా?”

ఉండేలా చూసుకోవాలి నువ్వు.”

కొద్ది సేపయిం తర్వాత నేను నాన్నగారి గదిలోంచి యివతలకి వచ్చేశాను. నా మనసంతా దిగులుగా చేదుగా ఎలాగో వుంది. నాన్నగారు నా కిచ్చిన సలహా మిటో, ఆయన కోరుకుంటున్నదేమిటో స్పష్టంగా తెలిసి పోతోంది నాకు. నాదంటూ ఒక యిల్లు ఏర్పడాలి. నాకు నా నీడలో వాళ్ళిద్దరికీ ఆశ్రయం వుండాలి. కానీ వాళ్ళ దగ్గర నేనుండకూడదు. నాదంటూ ఒక యిల్లు స్వతంత్రంగా వుంటే నేనెవరి ఆధికారాలకి తలవంచనవసరం లేదని నాన్న అభిప్రాయం. నేను స్వతంత్రంగా, అనందంగా బ్రతకాలని ఆయన మనస్ఫూర్తిగా వాంఛిస్తున్నారు.

గదిలోకి వచ్చి మంచంమీద పడుకున్న నాకు చాలా సేపటి పరకూ నిద్రపట్టలేదు. కిటికీ లోంచి కన్పిస్తున్న ఆకాశం నక్షత్రాలు మినుకుమినుకు చుంటున్నాయి. నా కెందుకో అలసటగా అన్పించింది.

ఈ యింట్లో దేనికి కొడువ లేదు. అన్నీ వున్నాయి. ఒక్క మనశ్శాంతి వున్నా అనిపించసాగింది.

29

సారధి వుండటం వల్ల యింట్లో అనుకున్నంత గాలిదుమారం రేగలేదు. అమ్మ బలవంతంగా తన కోపాన్ని లోలోపల దిగమింగాల్సి వచ్చింది. ఎందుకంటే సారధి డైరెక్టర్ అయ్యే అవకాశం కలుగుతున్న ఆ కంపెనీ ఓపెన్ చేయడానికి కావాల్సిన పనులు చక్కపెట్టుకోవడం కోసం వారిని, వీరిని కలిగి ప్రయత్నంలో అమ్మ తప్పనిసరిగా నాన్నగారితో మాట్లాడాల్సి వచ్చేది. నాన్నగారు కూడా అడిగినదానికి సూటిగా, క్లుప్తంగా నిరాసక్తిగా జవాబు ఇస్తూ వుండేవాడు. సారధి ఎదురుగా వున్నప్పుడు యిగరూ ఎంతో ఆప్యాయంగా, ఒకరిమాట ఒకరికి ఎంతో గౌరవాభిమానాలు వున్నట్టుగా మాట్లాడుకునేవారు. కానీ ఎప్పుడూ కాస్త శ్రద్ధగా వారి ముఖాలని చూసినట్టయితే ఆ అభిమానం అనేది ప్రదర్శన అని మాటల అడుగున ఆత్మీయత లోపించినట్టు యిట్టే తెలిసిపోతుంది. సారధి యెదురుగా వున్నప్పుడు యెంతో అభిమానంగా ప్రవర్తించే యిద్దరూ ఆకు అటు వెళ్ళగానే ఎడమమొహం పెడముఖంగా అయిపోయేవారు. దాదాపు 10, 12 రోజులున్నా సారధి ఏ ఒక్కనాడు కూడా అమ్మ, నాన్నల మధ్య అభిప్రాయ భేదంలాటిది వున్నట్టు గుర్తించలేదు. ఒక్కసారి కూడా, “ఏం మీనా? మీ అమ్మ నాన్నల మధ్య ఏమైంది?” అంటూ ఒక్క చిన్న మాట నన్ను అడగలేదు. అతని అడిగివుంటే నాకెందుకో సంతోషం వేసేది. ఆ అడగకపోవటం వల్ల నా మనసులో అతనంటే ఏర్పడిన భావం అతను కళ్లోగూడా పూహించలేదు.

అమ్మ తరచుగా మాటిమాటికీ, “భగవంతుడు సరిగ్గా చూస్తే ఒకటి రెండు నెలల్లో సారధి యిక్కడకు వచ్చేస్తాడు. అప్పుడిక ఏ యిబ్బందులూ వుండవు” అనటం మొదలుపెట్టింది. మహా అతనేదో పెన్నిధి అయినట్టు, ఇంతక్రితం యిష్టి సంవత్సరాలూ అతను లేనప్పుడు మాకు సుఖంగా గడవనట్టానూ, నాకు ఒక్క మందేది. ఈ మాట ఒకటి రెండుసార్లు పైకి అనేయాలనిపించి కూడా నిగ్రహించుకున్నాను.

మా యింట్లో వాతావరణం మామూలుగా అయిపోయింది.

అమ్మ వచ్చిన నాలుగురోజులకే తాయారమ్మ వచ్చేసింది.

ఒళ్ళుచేసి గుమ్మటంలా వున్న తాయారమ్మని చూడగానే, నాకు ఆవిడ కూతురికి సుస్తీ చేసిన విషయం నిజమేనా అన్న అనుమానం వచ్చింది. నాన్నగారు కూడా తనకూ అలాటి అనుమానమే కలుగుతోందని అన్నారు. మా అమ్మ ఎప్పుడూ

మాత్రం పడనివ్వదని, ఆవిడ ఊరు వెళుతుందని తెలిసి అలా టెలిగ్రాం పంపించుకుని నాలుగు రోజులు కూతురి దగ్గర హాయిగా, సుఖంగా గడిపి వున్నట్టుంది. బహుశా అందుకే ఆ రోజు నన్నింత మొండిగా రానివ్వలేదేమో!

నా నిమ్మలూరు ప్రయాణం గుర్తుకువస్తే నేను నమ్మలేనట్టుగా, ఆశ్చర్యంగా వుండేది. ఆ వెళ్ళివచ్చింది నేనేనా! ఇంత కలిమిలోపుట్టి ఇంత అపురూపంగా వున్న నేను, బీదరికం నిండిన ఆ యింట్లో అంత ఆనందంగా, హాయిగా ఎలా వున్నాను! అదంతా గుర్తు చేసుకుంటేనే ఎలాగో వుంది. ఈ మనుష్యులు ఎంత వెర్రివాళ్ళు, సంపదకి సుఖాలకి లంకె పెడతారు. ఈ రెండింటికి అసలు సంబంధం లేదని నా నిమ్మలూరు ప్రయాణం నాకో పాఠం నేర్పింది.

నా ప్రయాణానికి చిహ్నంగా, బీరువాలో జరి అంచుతెల్లవీర, నాన్న గారి రాజ్ కి వెనక ఒక ఫోటో రీలు మిగిలాయి. ఈ రెండు లేకపోయినట్టయితే నా ఆశ్చర్యం అంతా, నేను కలా అని భ్రమపడే ప్రమాదం యేర్పడి వుండేది. అందుకే కాబోలు, కృష్ణ యిక్కడనుంచి నువ్వేమీ జ్ఞాపకాలను తీసుకువెళ్ళటానికి ప్రేరేపిం పడేపడే హెచ్చరిస్తూ వచ్చాడు. బహుశా నేనలా భావిస్తానని అతను అప్పుడే గ్రహించాడేమో! నాకు కృష్ణ గాని రాజేశ్వరి గాని గుర్తుకు వస్తే ఎలాగో వుండేది.

జీవితం పట్ల వాళ్ళు చొరవ బాధలు పడటంలో వాళ్ళు చూపించే ధైర్యం, మనుష్యుల పరిష్కరించుకోవటంలో చూపుతున్న చాచకత్వం, సమర్థత, యిది చూస్తే వాళ్ళ అంతకంటే మంచి జీవితానికి అర్హులని అనిపించసాగింది.

నేను నిమ్మలూరు నుంచి వచ్చిన తర్వాత వాళ్ళకు ఒక ఉత్తరం కూడా వ్రాయలేదు. ఈ బాధ నా ఆంతర్యంలో నేను వంటరిగా వున్నప్పుడల్లా కలుక్కుమని గుప్తుకుంటూనే వుంది. నేను ఉత్తరం వ్రాస్తే రాజేశ్వరి తప్పకుండా జవాబు వ్రాస్తుంది. నాకెదయినా ఉత్తరం లాంటిది వస్తే అమ్మ కంటపడకుండా తప్పటం అనేది ఆసంభవం. దాని తర్వాత ఫలితం నేను తేలికగానే పూహించుకోగలను.

అసలే నారాయణ విషయంలో కారాలు, మిరియాలు నూరుతున్న అమ్మ, యిది సాకుగా తీసుకుని నాన్నగారిని ఎన్ని మాటలయినా అనేయగలదు. ఆ భయమే నన్ను ఒకటి రెండుసార్లు ఉత్తరం వ్రాయబోతుంటే బెదరగొట్టి ఆ ప్రయత్నం నుంచి విరమించేలా చేసింది.

రాజేశ్వరికి ఉత్తరం వ్రాయలేను. వ్రాయకుండా వుండలేను, నా పరిస్థితి త్రిశంకు స్పర్థంగా వుంది.

అదీ గాకుండా అక్కడ నేను తెలుసుకోవాలని తహతహలాడుతున్న విషయాలు కూడా కొన్ని వున్నాయి.

రాజేశ్వరి పెళ్ళి సంగతి ఏమైందో?

నేను అక్కడ అంత చనువుగా కబుర్లు చెప్పి ఇక్కడకు వచ్చిన తర్వాత బాబు ముక్కు కూడా వ్రాయనందుకు కృష్ణ ఏమనుకున్నాడో!

కృష్ణ ఏమనుకున్నా ఫర్వాలేదు, ఎలా అనుకున్నా నేను లక్ష్యపెట్టను. రాజు! రాజు గుర్తుకు వచ్చినప్పుడల్లా నాకు దొంగతనం చేసినంత సిగ్గుగా ఉండే తప్పుకుండా ఉత్తరాలు వ్రాస్తానని, మర్చిపోనని యెన్నెన్నో చెప్పి వచ్చాను. ఒక్కటా నిలబెట్టుకోలేకపోయాను. వాళ్ళ నిష్కల్మషమైన అభిమానానికి చిహ్నంగా మీదటి జరిఅంచు తెల్లచీర నన్ను చూసి వెక్కిరిస్తున్నట్టుగా ఉంది. నా ఆ బాధా నాన్నగారితో చెబితే, “నేను కృష్ణకి నువ్వు క్షేమంగా చేరినట్టు ఉత్తరం వ్రాశాను సారధి వచ్చాడని, నువ్వు తీరిక లేకుండా ఉన్నావని, రాజుతో చెప్పమని కూడా వ్రాశాను. నువ్వు వ్రాయలేదని వాళ్ళేం అనుకోరులే” అన్నాడు.

నా ముఖం ఎరుపు రంగుకి తిరిగింది.

నేను సారధితో బిజీగా ఉండి వ్రాయలేకపోయానా! ఇదనిజమేనా!

నేను గదిలోంచి వెళ్ళబోతూ ఆగి అడిగాను. “నాన్నగారూ! మీరు కృష్ణ అత్తయ్యకి నన్ను బాగా చూసినందుకు థాంక్స్ చెబుతూ వ్రాశారా?” ఆయన నవ్వారు.

అలాంటివి వాళ్ళకి తెలియవు. వాళ్ళమామయ్య కూతురివిగా నన్ను బాగా చూడటం వాళ్ళ ధర్మం అనుకుంటారు.”

“కానీ కృష్ణ వేరు నాన్నగారు.”

“అవును, వేరు చాలా వేరు”- ఆలోచనగా అన్నారాయన. ఎందుకో ఆయన ముఖం విషాదంగా మారింది. తాయారమ్మ కాఫీ తీసుకుని లోపలకు రావటం మా సంభాషణ ఆగిపోయింది.

ఆ రోజు అమ్మా, నాన్న, సారధి ముగ్గురూ పనిమీద ఎవరినో కలుసుకోవటానికి వెళ్ళారు, వాళ్ళు ఇక్కడ పెట్టబోయే కంపెనీ గురించి ఆయనతో చాలాసేపు ఏదో చర్చించాలట. నాన్నగారు నన్ను వద్దులే అన్నారు. ఏ కళనూ అమ్మ కూడా అంత బలవంతం చేయలేదు. సారధి సరేసరి. నేను పచ్చిన రాకపోయినా అతనికి ఒకటేనని నాకెప్పుడో తెలిసిపోయింది. సూర్యుడిలా వస్తూ అమ్మముందు, నా వ్యక్తిత్వం దివిటీలా తెలాతెలాపోవటం బాగా అలవాటయిపోయిన నాకు ప్రత్యేకత లేదనే బాధ కలగటం ఎప్పుడూ లేదు.

అమ్మావాళ్ళతో నేను వెళ్ళనవసరం లేదనే వూహ నాకు ప్రాణం పోసినట్లయింది. నా మనసు స్వేచ్ఛగా పూపిరి పీల్చింది. కానీ చల్లటి సాయంత్రం వంటిదిగా కూర్చోవటం కూడా విసుగుగా అనిపించింది.

30

అమ్మావాళ్ళు అటు వెళ్ళగానే, నేను చెప్పులేసుకుని వంట ఇంట్లోకి వెళ్ళాను. “తాయారమ్మగారూ! నేనిప్పుడే అలా వాకింగ్కి వెళ్ళివస్తాను” అన్నాను.

“ఒక్కరూనా?” ఆశ్చర్యంగా అడిగింది.

“ఏక్కువదూరం వెళ్ళనులెండి” నేను అవిడ సమాధానం కోసం ఆగకుండా జిక్కి వచ్చేశాను.

గేటుబైటికి వచ్చి నేను ఒక్క క్షణం తటపటాయించి వెనక్కు తిరిగి యింట్లోకి వెళ్ళి వాన్నగారి గదిలో పుస్తకాల వెనక గుప్తంగా దాచిన రీలు తీసుకుని మళ్ళీ బైటికి వచ్చాను.

మా వీధి వెనకవైపున ఉన్న మెయిన్ రోడ్లో కుడివైపుగా చివరికి వెళితే క్షణ ఒక ఫోటో స్టూడియో ఉంది. అక్కడికి వెళ్ళి అది కడగమని ఇవ్వటానికి సిద్ధయించుకున్నాను.

ఆ సాయంత్రం వేళ, వీధిలో అలా వంటిరిగా, కాలినడకన వెళ్ళుతూ ఉంటే శుభోన్మేషంగా, హాయిగా అనిపించసాగింది. నా శరీరంలో నూతన రక్తం ప్రవహిస్తున్నంత ఉత్సాహంగా అనిపించింది. నా మనస్సు రెక్కల గుర్రంలా గాలిలో పరిహసించింది.

మళ్ళీ అదే భావం!

మళ్ళీ మళ్ళీ అదే ప్రశ్న!

నేనెంత ప్రయత్నించినా అమ్మ సమక్షంలో ఎందుకిలా ఉండలేక పోతున్నాను. దీనికి కారణం ఏమిటి?

నేను పరధ్యాసంగా యిలా ఆలోచిస్తూ నడుస్తూనే, ఫోటో స్టూడియో దగ్గరికి వచ్చాను. రీలు వాళ్ళకి ఇచ్చేసి ఎన్ని కాపీలు కావాలో చెప్పి అడ్వాన్స్ చెల్లించి ఫోటో స్టూడియోలోంచి యివ్వవలకు వచ్చి మళ్ళీ ఇంటివైపు నడక సాగించాను.

వచ్చేటప్పుడు ఏదో ఆలోచనలో పడి గబగబా నడచి వచ్చేశాను. తిరిగి వెళ్ళేటప్పుడు నిదానంగా, మనుష్యులను చూసుకుంటూ సాధ్యమైనంత ఆలస్యంగా బిడికి వెళ్ళాలని నిశ్చయించుకుని తీరికగా నడవసాగాను.

నా ఎదురుగా వస్తున్న మనుష్యుల్లో సన్నగా, బిక్కుపలచగా ఉండి, పొట్టిగా, మానవ గొడుగుని చంకలో పెట్టుకుని వస్తున్న ఒక వయసు మళ్ళిన ముసలాయన మమ్మ చూడగానే నవ్వాడు.

నేను ఆయన్ని చూడగానే అప్రయత్నంగా ఆగిపోయాను. ఆయన పరిచయస్థుడిలా దగ్గరగావచ్చి ఆగాడు. నేను ప్రశ్నార్థకంగా చూస్తూ, రాని నవ్వుని

తెచ్చిపెట్టుకుంటూ నవ్వాను. ఈయనని చూశాను! కాని ఎక్కడ? నాకు మెచ్చుకుంటున్నాను.

“నన్ను గుర్తు పట్టలేదా? నేను! మొన్న బెజవాడ రైలు ప్రయాణంలో!”

అ! అవును. మామి భర్త! మొదలియారోగారు నాకు వెంటనే గుర్తుకు వచ్చింది. అప్పుడు ఆయనకి గుండులేదు. బహుశా మెడ్రాస్ వెళ్ళినప్పుడు తిరుపతి వెళ్ళిందవచ్చు. నేను సంతోషంగా, వినయంగా నమస్కరించాను.

“ఏమూ! ఇలా నడిచి వస్తున్నావే?” ఎంతో మర్యాదగా అడిగారు.

“ఈ ఫోటో స్టూడియోలో రీలు యివ్వటానికి వచ్చానండి” రెట్టింపు వినయంగా సమాధానం ఇచ్చాను.

“మా యిల్లు యిక్కడే పద వెళ్ళదాం. మామి నిన్ను గురించి చాలా న్న అనుకుంది.

“ఇప్పుడా?” సందేహించాను.

“ఏం ఎంతోసేపు పట్టదు రావటం, వెళ్ళటం అంతా పదినిమిషాలు. అదే ఆ సందులోంచి వెళ్ళితే చాలా దగ్గర. రా రా! నిన్నిలా హఠాత్తుగా తీసుకుని వెళ్ళి మీ మామి సంతోషం చూసి తీరాల్సిందే.”

ఆయన ఆహ్వానాన్ని తిరస్కరించలేకపోయాను. ఎక్కువ దూరం లేదంటున్నాడు. ఇప్పుడు నేను యింటికి వెళ్ళి చేసేది కూడా ఏమీ లేదు. వాళ్ళు రాత్రి ఎనిమిది గంటలకుగాని ఇంటికి రారు. ఆయన వెంట నడిచాను. వీళ్ళ ఇల్లు మా ఇంటికి ఇంత దగ్గర అని తెలిస్తే యీ సరికి నేను తప్పకుండా ఒకసారయినా వెళ్ళి వుండేదాన్ని.

నన్ను చూడగానే మామి చెప్పలేనంత ఆనందపడినదానిలా, ఆశ్చర్యభరితంగా దానిలా చూసింది. నమస్కారం చేయబోతున్న నన్ను చప్పున రెండు చేతులా జూపి దగ్గరకు హత్తుకుంది.

“ఇవాళ ఎంత భాగ్యం నాకు! నీ కోసం వెయ్యిసార్లయినా చూసి వుంటాను” అంది.

నాకు నిజంగా చాలా సంతోషం వేసింది.

హఠాత్తుగా నిమ్మలూరులో వున్నట్టుగా అనిపించింది.

ఆవిడ నా చేయి వదలకుండానే వంటయింట్లోకి లాక్కెళ్ళి కుంపటి మీద మరుగుతున్న పాలు దింపింది. చెయ్యి అలాగే పట్టుకుని యిల్లంతా తిరి చూపించింది. బాగా చిన్న ఇల్లు. ఉన్నది వాళ్ళిద్దరే కావటంవల్ల బాగానే సరిపోతుంది. నిండా రెండువందల గజాలయినా లేని ఆ స్థలంలో వాళ్ళకి సరిపో

కొనేకోవటమే గాకుండా, దొడ్డివైపున రెండు చిన్న గదులు కూడా వేసి పెట్టాడో అర్థమవుతుంది. “పొదుపు నేర్చుకోవాలంటే తమిళుల దగ్గరే” అని అమ్మ హఠాత్తు వాళ్ళని మెచ్చుకోవడం గుర్తు వచ్చింది నాకు. వీధిలో సన్నజాజి తీగ! యింతటి కుండీలో తులసి చెట్టు తప్ప యింకేం చెట్టు లేవు.

ఆ యిల్లు కట్టుకోవటానికి యెంత ఖర్చయిందో, వచ్చే జీతంలోనే అమ్మాయి స్వీకరిస్తే, ఈ యిల్లు ఎలా కట్టుకున్నారో యింకా ఈ యింటి మీద ఎంత అప్పు ఉన్నదో వరసగా ఏకరువు పెడుతోంది ఆవిడ. నా చెవులు ఆవిడ మాటలని విన్నాకా అటు విని, ఇటు వదిలేస్తున్నాయి. నా ధ్యానం అంతా, చిన్నగా పొడిగా, క్షుప్తంగా వున్న ఆ సంసారంమీదనే వుంది. నిజంగా మనిషికి మనరానికి మించిన సుఖాలున్న కొద్దీ అశాంతి సుమా! అనిపించసాగింది.

ఇల్లు చూపించటం అయిన తరువాత ఆవిడ నన్ను చెయ్యి పట్టి తీసుకెళ్ళి పంటయింట్లో పీటవాల్చి కూర్చోమని, కుంపటిమీద పెనం వేసింది.

ఆ రోజు సాయంత్రం మామి చేసిపెట్టిన దోసెలు, వాటి రుచి నా జన్మలోనే మొదటిసారిపోతుంది. అంత బాగున్నాయి. ఆవిడ ఏమైనా అనుకుంటుందేమోననే భయపడక వదిలేసి పెట్టినవన్నీ తినేశాను.

నాకు టిఫిన్ పెట్టి కాఫీ యిస్తూ మామి మధ్య మధ్యలో మా యింటి దిబ్బాలు అడిగింది. నేను జాగ్రత్తగా అంటి ముట్టనట్టుగా జవాబు చెప్పాను.

నేను అక్కడ వుండగానే యిద్దరు, ముగ్గురు ఇరుగూ పొరుగూ ఆడవాళ్ళు వచ్చారు. ఒకావిడ సూదీ దారం యివ్వమని అడగటానికి వస్తే, మరో ఆవిడ కాస్త పొడవైన పొడి పెట్టుమని వచ్చింది. ఇంకో ఆవిడ ఖాళీగా లేరా? -అంటూ వచ్చి వున్నాను. “ఏం లేదు, ఊరికే వచ్చాను, మళ్ళీ వస్తాలేండి” అంటూ వెళ్ళిపోయింది.

మామి అందరితోనూ మాట్లాడినట్టే మాట్లాడింది. నా పల్ల ఆవిడ చూపిస్తున్న ఆహ్వానానికి ఎల్లాగో అనిపిస్తున్న నాకు ఇది చూడగానే గుండెలు తేలికపడ్డాయి. ఇది స్వభావమే అంత. స్వతహాగా స్నేహమయి, అందరితోనూ అలాగే సరదాగా, ఆసక్తిగా మాట్లాడటం ఆవిడ అలవాటులా వుంది. ఎవరన్నా నన్ను అవసరానికి మించి అభిమానించినా, ఆప్యాయత చూపించినా నాకు భయం, జంకు వుండుంటాయి. మా అమ్మ క్షణంలో కొంత మంది నా దగ్గరచేరి అభిమానం వదిలి నా ద్వారా మా అమ్మచేత తమకి కావాల్సిన పనులు చేయించుకోవాలని ప్రస్తావించే మూలంగా అమ్మచేత నాకు చీవాట్లు తిన్న సంఘటనలు చాలా వున్నాయి. మామి నా పట్ల చూపుతున్న అభిమానంలో ఎలాంటి ప్రత్యేకత లేదని గ్రహించిన వెంటనే నాకు ఆవిడంటే నిజమైన ఆపేక్ష కలిగింది.

ఐదు నిమిషాల్లో వెళ్లిపోదామని వచ్చిన నేను అరగంటకి పైగా కూర్చుంటే వెళ్ళాను.

శలవు తీసుకుని వస్తూంటే, మామి సన్నజాజి పూలదండ చేతులు "అప్పుడప్పుడూ వస్తూండు" అంది.

"అప్పుడప్పుడేం ఖర్చు" నాకు తోచనప్పుడల్లా పరుగెత్తుకు వస్తాను" అన్న నవ్వుతూ.

"తప్పకుండా ఎప్పుడొచ్చినా నేను ఇంట్లోనే వుంటాను. ఎక్కడికి వెళ్ళనీ అంది.

మొదలియార్గారిని నన్ను ఇంటివరకూ దిగవిడిచిరమ్మని చెప్పింది మామి. ఆయన నన్ను ఇంటిముందు వదలి వెనక్కు తిరిగి వెళ్ళిపోతుంటే "ఇంట్లోపలికి" అన్నాను మొహమాటంగా.

"వద్దు వద్దు. ఇప్పుడు కాదు. ఇంకోసారి వస్తాను, నాన్నగారిని ఆడించే చప్పు చాలు" అని ఆయన వీధిలోంచి తిరిగి వెళ్ళిపోయారు.

31

ఫోటో స్టూడియో యజమాని చనిపోవటంతో ఫోటోస్టూడియో శాశ్వతంగా మూసేశారు. ఆ ఫోటోలు నా చేతికి తిరిగిరాలేదు. అవి మళ్ళీ నా చేతికి వస్తే పాత లేదో సమ్మకం కూడా లేదు. ఆ విధంగా నిమ్మలూరు జ్ఞాపకం ఒకటి శిథిలమైంది.

రెండువారాలు గడిచాయి. సారధి ఢిల్లీ వెళ్ళిపోయాడు. అమ్మ క్షణిగా నిద్రలో దగ్గరకు రావటంతో ఆ హడావుడిలో పూపిరి ఆడకుండా తిరుగుతోంది. నాన్నగారు కూడా కోర్టు పనులతో బిజీగా వున్నారు. ఇంట్లో వంటరితనంతో వేగిపోతున్న నేను మధ్యాహ్నం వేళల్లో రెండు మూడుసార్లు చల్లగా మామి యింటికి జాబితాను ప్రారంభించాను. మామి దగ్గర నాకు బాగా చనువు అధికమైంది.

చివరికి ఎలాగయితేనేం నాకు, రాజేశ్వరికి ఉత్తరం వ్రాసే అవకాశం లభించింది. వరసగా రెండు రోజులు రాత్రింబవళ్ళు ఆలోచించిన నేను చివరకి ఒక నిశ్చయానికి వచ్చాను. మామి దగ్గర నాకిప్పుడు పూర్తి స్వతంత్రం వుంది. ఆవిడ అడ్రస్ యిస్తూ రాజేశ్వరికి ఉత్తరం వ్రాస్తాను. అప్పుడు జవాబు వ్రాసే ఫర్వాలేదు. అమ్మ కంటపడే ప్రమాదం రాదు.

ఆ మధ్యాహ్నం మామి దగ్గరకు వెళ్ళిన నేను ఒక తెల్లకాగితం కలం తో తీసుకుని మొదలియార్గారి పదక్కుర్చీలో కూర్చుని రాజేశ్వరికి యిలా వ్రాశాను.

"రాజూ!"

పెళ్ళి రోజుల నుంచి ఉత్తరం వ్రాయలేదని నా మీద నీకు బాగా కోపం వుంటుంది, ఔనా? నన్ను క్షమించు రాజూ! ఇక్కడి పరిస్థితులు అలాటివి. ఇక్కడ యానివర్సరీ దగ్గరకు వచ్చింది. యింట్లో ఎవరికీ ఒక్కక్షణం కూడా వుండలేదు. నేను నిన్ను మర్చిపోలేదు. అనుక్షణం నువ్వు నా ఆలోచనల్లో వుండటానే వున్నావు. నామీద ఆగ్రహించకుండా నాకు వెంటనే అన్ని విశేషాలతో వుంటున్నావా? విశేషాలంటే ఏమిటో తెలుసా? నీ పెళ్ళి సంబంధం పూర్తి ఏమైంది? అత్తయ్య ఎలా వుంది?

పిల్లలంతా ఎలా వున్నారు? ఇవన్నీ వరసగా వ్రాయి.

నీ జవాబు కోసం ఎదురుచూస్తూ వుంటాను.

న

మీనా

"పి. యస్. పంచెకట్టు వైద్యులుగారికి నమస్కారాలు. అతన్ని మర్చిపోయానని ప్తం వుంటానీక."

ఉత్తరం వ్రాయటం ముగించిన నేను ఒకటికి రెండుసార్లు చదివి చూశాను. ఈ ఉత్తరాలు వ్రాయటం అనేది అలవాటు లేదు. ఎంత ఆలోచించినా ఎంతకంటే బాగా వ్రాయటం ఎలాగో తెలియలేదు. కొంత మంది ఎదుట నిలబడి మాట్లాడినట్టే వస్తారు. భగవంతుడు ఎంత కఠినుడు! అన్నీ యిచ్చినట్టే వున్నాడు. మళ్ళీ ఏ ప్రత్యేక యివ్వలేదు.

ఉత్తరం చేత్తో పట్టుకుని నేను వంట యింటి వైపు వెళ్ళాను.

మామి మధ్యాహ్నం టిఫిన్లోకి కాబోలు బజ్జీలు చేయటానికి ఉల్లిపాయలు తురుగుతోంది.

"మామీ! ఒక చిన్న విన్నపం" అన్నాను

"ఏమిటి?" ఉల్లిపాయల ఘాటుకి కళ్ళలో నీరు తిరుగుతుండగా ముఖం క్షుభిత అడిగింది.

"నా ఫ్రెండ్స్ మీ అడ్రస్ యిస్తున్నాను, నా ఉత్తరాలు యిక్కడికి వస్తాయి."

మామి అనుమానంగా, అర్థం గానట్టుగా చూసింది.

"ఆ ఫ్రెండ్స్ ఉత్తరాలు వ్రాయటం మా అమ్మ కిష్టంలేదు." ఆవిడ బేగండానే సంజాయిషీ యిచ్చాను.

"మీ నాన్నకి తెలుసా?"

"తెలుసు."

"అయితే వ్రాయి" అంది.

రాజుకి ఉత్తరం వ్రాసిన పదిరోజుల వరకూ మళ్ళీ మామి యింటకి వెళ్ళి అవకాశమే చిక్కలేదు నాకు.

ఆ రోజు సాయంత్రం నాన్నగారు కోర్టు నుంచి వస్తూ “మీనా” అని పిలిచి అమ్మతోపాటు క్లబ్బికి వెళ్ళాలని తయారవుతున్న నేను తలలో పెట్టుకుంటూ---

“ఏమిటి నాన్నగారూ!” అంటూ వచ్చాను.

“మీ అమ్మ ఏది?”

“పైన వుంది.”

“ఇలా రా.”

నాన్నగారి దగ్గరగా వెళ్ళాను.

ఆయన రెప్పపాల్చకుండా నా వైపు చూస్తూ, “నిమ్మలూరు ఉత్తరం వ్రాశా” అన్నాడు.

నేను ఆశ్చర్యపోయినట్టు చూస్తూ అవునన్నట్టు తలూపాను.

“వ్రాసిన దానివి మరి జవాబు వచ్చిందో లేదో చూసుకోవద్దా? ఇంకో కోర్టుకి వచ్చి మొదిలియార్గారు ఉత్తరం యిచ్చారు”.

నేను చప్పున నాన్నగారి చేతిలోని ఉత్తరం లాక్కున్నాను. నాన్నగారు చదవాకాబోలు కవరు చించేస్తుంది. పేజీలు తీసి గబగబా చదవబోయాను.

“నీ గదిలోకి వెళ్ళు. మీ అమ్మ వస్తుందిప్పుడిక్కడికి” అన్నాడు. గదిలో పరుగెత్తబోయాను.

“మీనా! వెనకనుంచి పిలిచారాయన.

ఏమిటన్నట్టు తిరిగి చూశాను.

“నువ్వు అత్తయ్యా, వాళ్ళతో ఎక్కువగా సంబంధం పెట్టుకోవద్దు, ఉత్తరం వ్రాయటం కూడా అంత మంచిది కాదు.”

నేను అవుననలేదు, కాదనలేదు. రాజేశ్వరి వ్రాసిన ఉత్తరం చదవటానికే నా మనసు తహతహ లాడుతోంది. నేను పైకి వెళుతుంటే, అమ్మ దిగివస్తానని

ఉత్తరం పయిటకొంగుతో కలిపి కనిపించకుండా పట్టుకున్న నేను ఆవిరి పక్కనుంచి దూసుకుపోవాలని చూశాను.

అమ్మ అడ్డంగా నిలబడింది.

“మళ్ళీ పైకి వస్తున్నా వెండుకు?”

“ఇప్పుడే వస్తానమ్మా!”

“ఏమిటి పని లైమయిపోతోంది.”

“కాత్ రూమ్ కి వెళ్ళి వస్తాను.”

“శరగా రా!”

అమ్మ దారియిచ్చి క్రిందకు వెళ్ళింది.

నేను నా గదిలోకి వచ్చి నిజంగానే బాత్ రూమ్ లోకి వెళ్ళి తలుపులు బాదుకున్నాను. అమ్మ వెనక వస్తుందేమోనని భయం.

ఆత్రుతగా రాజేశ్వరి ఉత్తరము విప్పాను. అది చదువుతుండగా నా మొహం పూరింది. పెదవులు చిరునవ్వుతో విచ్చుకున్నాయి.

అందులో యిలా వుంది.

“వదినా!”

“ఈ రోజు నాకెంత సంతోషంగా వుందో తెలుసా? వర్ణించటానికి నాకు బాట చాలటంలేదు. నువ్వు వెళ్ళినప్పటినుంచీ నీ దగ్గర నుంచి రాబోయే ఫత్రం కోసం వేయి కళ్ళతో ఎదురుచూస్తున్నానంటే నువ్వు నమ్మవు కదూ! నా బుద్ధి అలాంటి చూసి అన్నయ్య ఆట పట్టించాడు. ఒకటి రెండు సార్లు వీధిలో పని తిరిగిరాగానే ఏదోపనిలో వున్న నన్ను అర్దైంటుగా పిలుస్తున్నట్టుగా “రాజూ! పని పిలిచి, “ఇదిగో, మీ వదిన ఉత్తరం రాసింది” అంటూ ఒక కవరు బయటపెట్టాడు. నేను ఆత్రంగా అందుకుని తీసిచూస్తే ఏముంది? వొట్టి తెల్ల కాగితం. నాముఖం చూడగానే అన్నయ్య విరగబడి నవ్వేవాడు.

నేను మూతి ముడుచుకుని లోపలకు వెళ్ళిపోయేదాన్ని.

అన్నయ్య నన్ను ఆటపట్టించి ఏడిపిస్తున్నాడనే దానికంటే, నీ దగ్గర నుంచి ఫత్రం రాలేదన్న సత్యమే నన్నెక్కువగా బాధించేది.

నిరాశగా, అదోలావున్న నన్ను చూసి అన్నయ్య అప్పుడప్పుడూ “పిచ్చి పిహూ? ఉత్తరం రాలేదనేనా? నువ్వు యింకెక్కడ గుర్తుంటావు? ఆ జ్ఞాపకాలన్నీ డా ఫూరి గాలిలోకే వదిలేసి వెళ్ళి వుంటుంది” అనేవాడు.

“కాదు వదిన నన్ను మర్చిపోదు” మొండిగా అనేదాన్ని.

నిజం వదినా! నువ్వు మమ్మల్నెవరినీ, ముఖ్యంగా నన్ను మర్చిపోవని నాకెందుకో గుడ్డి నమ్మకం.

“నీ మొహం” అన్నయ్య చిరాగ్గా అనేవాడు.

“కావాలంటే పందెం కడతాను చూడు” అన్నాను బింకంగా.

“నీ చూస్తుండు” నీవో పరమ మూర్ఖురాలివి అన్నట్టు చూసి వెళ్ళి పోయాడు.

ఈ రోజు అన్నయ్య నిజంగా నీ దగ్గర నుంచి ఉత్తరము వచ్చిందంటే నీ నమ్మలేదు. ఆ మాట విన్నించుకోనట్లు ముఖం తిప్పుకుని వెళ్ళిపోతుంటే "నీజా రాజూ, ఇదిగో!" అంటూ నన్ను ఆపి యిచ్చాడు. నా మనసు ఎగిరి గంటేసింది అయినా ఉత్సాహం అణచుకున్నాను. నా కళ్ళతో స్వయంగా చదువుకునేటట్లు నాకు నమ్మకం లేదు.

అది నిజంగా నువ్వు వ్రాసిన ఉత్తరమే! గబగబా చదివి తలెత్తిన నీ సగర్వంగా చూస్తూ.

"చూశావా! నువ్వు నా మాట నమ్మలేదు. ఏదీ పందెం దబ్బు" అన్నాను. అన్నయ్య ఇబ్బందిగా ముఖం పెట్టి "ఎంత?" అన్నాడు.

"పాతికకి తక్కువ ఉండకూడదు."

"అబ్బో! చాలా ఎక్కువే. ఇప్పుడు కాదు. వడ్డీతో సహా నీ పెళ్ళినాడు చెల్లిస్తా అన్నాడు.

"అదేం కుదరదు. నా పెళ్ళికి అవసరం లేదు. 100 రూ. అయి పది వడ్డీ పెంచి నాకివ్వ" అన్నాను.

"ఏం చేసావే?"

"నాకు పనుంది, నీకు చెప్పను" అన్నాను.

వదినా ఎందుకో తెలుసా! నా ప్రాణమిత్రురాలివైన నీ పెళ్ళికి నా పేరుమీద చక్కటి కానుక పంపించేందుకు.

ఆ కానుక రోజూ నీకు ఉపయోగపడేదిలా, అనుక్షణం నన్ను గుర్తు తెచ్చేదిలా ఉండాలి. నీ ఉత్తరం ఇప్పటికీ కనీసం వందసార్లయినా చదువుకుని వుంటాను.

ఇంకో వేయిసార్లయినా చదువుతాను.

వదినా! ఎందుకో నిజం చెప్పమంటావా?

నాకు ఎవరికైనా ఉత్తరాలు రాయటం అంటే ఎంత యిష్టమో! కానీ! ఎప్పుడూ ఆ అవకాశమే రాదు.

నా 20 సం. జీవితంలో నాకు ఉత్తరం రావటం అనేది యిదే ప్రథమం. అదీ నీ దగ్గర నుంచే రావటం నాకు ఎంతో ఆనందంగా గర్వంగావుంది. నువ్వు యిన్ని రోజులు నాకు ఉత్తరం వ్రాయలేదని నేనేం అనుకోలేదు. నాకు తెలుసుగా! మావయ్య వ్రాసిన ఉత్తరంలో సారధి ఢిల్లీ నుంచి వచ్చాడనివుంది. దొంగా క్షేత్రాధికారివారితో తీరుబడి లేదంటావే? నాకు తెలుసులే? వదినా! అతన్ని గురించిన కబుర్లేం వ్రాయలేదే? సిగ్గా? మనిషిగర్వమధ్యా అలాటివేమీ ఉండకూడదని నువ్వే చెబుతావుగా, మర్చిపోయావా? ఈ సారి ఉత్తరంలో అతన్ని గురించిన కబుర్లు

కబుర్లుంటే-అతనెలా వుంటాడు? అతనితో నువ్వు మాట్లాడతావా! చూడండి. వీలయితే అతని ఫోటో ఒకటి పంపు. ఆ అద్భుతవంతుడిని చూడాలని నీ కోరిక.

అన్ని విశేషాలతో పెద్ద ఉత్తరం వ్రాయి వదినా, నీ ఉత్తరం నాకో ముఠాకాన్ని సృష్టించి యిస్తుందని మర్చిపోకు. నువ్వంత హడావుడిలో వుండి కా నన్ను మర్చిపోనందుకు నేను చెప్పలేనంత కృతజ్ఞురాలిని. అత్తయ్యకి, నాకు నా నమస్కారాలు. అమ్మ నిన్ను అడిగినట్లు వ్రాయమంది. అమ్మకు నీవూ సచ్చావు. నీకు బొత్తిగా గర్వం లేదట. చాలా బుద్ధిమంతురాలివట. చాలా సందర్భంలో ఇరుగూ పొరుగూతో చెబుతుండగా విన్నాను.

నీ జవాబుకోసం ఊపిరి బిగపట్టినట్లుగా వేచి చూస్తుంటాను.

నీ రాజూ.

పి. యస్. మీ పంచెకట్టు వైద్యులుగారితో పెద్ద చిక్కు వచ్చింది. ఎప్పుడూ మీరు ఉన్నప్పుడు నా మీద చిరాకుపడుతున్నాడు. ఆ మధ్య నవ్వుతూ ఒక్కసారి నీకు తూటా వ్రాయాలనే పూహలుగాని, నిన్ను మళ్ళీ చూడాలనే ఆలోచనలుగాని వచ్చేవని అన్నాడు. నేనది అంత సీరియస్గా తీసుకోలేదు. ఈ రోజు నీకు తూటా వ్రాయాలి, కవరు తెచ్చి పెట్టమంటే నేను నీకు ఉత్తరం వ్రాయటానికి భయపడినా అనవసరం అని అన్నాడు.

"ఎందుకో తెలుసుకోవచ్చునా?" అంటే చెప్పలేదు.

ఇది అన్నయ్య స్వభావానికే విరుద్ధం. ఏ పన్నైనా వద్దు అంటే ఆ వద్దనటానికి గూడ ఏమిటో ముందుగా తనే చెబుతాడు. ఈ విషయంలో నేను అడిగినా గూడ చెప్పటం లేదు. నాకు బుద్ధి తెలిసిన తర్వాత మొట్టమొదటిసారిగా అన్నయ్యమాటని వ్యతిరేకిస్తున్నాను. నువ్వే చెప్పువదినా! మనిషిగర్వం ఉత్తరాలు వ్రాయకవటం వల్ల ఎవరికయినా ఎలాటి హాసీ అయినా కలుగుతుందా! మనం వేరొకరినా కష్టం కలగజేస్తున్నామా? లేదే? అందుకే నాకిది తప్పుగా తోచటం లేదు. అందుకే ధైర్యం చేసి వ్రాస్తున్నాను. నిన్ను జవాబు వ్రాయమని కోరుతున్నాను.

నీ రాజూ

ఉత్తరాన్ని గబగబా వెనక నుంచి ఎవరో తరుముకొస్తున్నట్లు త్వరత్వంగా పైనుంచి క్రిందకు చదివేశాను. నిజంగా నాకు చాలా సంతోషంగా వుంది. కొద్ది పేజీ సగ్గం మర్చిపోయి రాజూతో ముఖాముఖీ నిలబడి మాట్లాడుతున్నట్లుగా వుంటుంది. నోట్లోంచి మాట రాసుట్టుండే రాజూలో ఎంత భావోద్వేగం వుంది.

"మీనా! క్రిందనుంచి అమ్మ కంఠం అసహనంగా వినిపించింది. ఉలిక్కిపడిన మీ బాతిమామేలోంచి ఇవతలకు వచ్చి నా బట్టల బీరువాతెరిచి వుత్తరం అందులో

వున్న జరి అంచు తెల్ల చీరలో పెట్టేసి తలుపులు మూసేసి క్రిందకు బాంబు పరుగెత్తుకు వచ్చాను. నాకయితే, అప్పటికప్పుడు కూర్చుని రాజుకు వ్యత్రం వ్రాయాలనిపించింది. ఎలాగో బలవంతంగా కోర్కెని అణుచుకున్నాను.

నేను వచ్చేసరికి అమ్మా, నాన్న రెడిగా వున్నారు.

ఆ రోజు క్లబ్ లో డి. కె. పట్టమ్మల్ పాటకచేరి వుంది. నాన్నగారికి ఇలా పాటకచేరిలంటే ప్రాణం. సాధారణంగా క్లబ్ ప్రోగ్రాము వేటికి రాని ఆయన వీటికి మాత్రం తప్పక వస్తారు.

మేము వెళ్ళేసరికి కొద్దిగా ఆలస్యమే అయింది.

రంగు రంగుల దీపాలతో అలంకరించిన ఆ క్లబ్ భవనం, దాని ఆవరణలో మిలమిలలాడుతూ నిలబడిన ఖరీదయిన కార్లు, చీరెకట్టుకోవటంలో నగలుపెట్టుకోవటంలో తమ ఆధిక్యతని, అందాన్ని ప్రదర్శించుకుంటూ తిరుగుతూ ఆడవాళ్ళు, ఖరీదుగల సూటుల్లో తమ హుందాతనం చూపించుకోటానికి ప్రయత్నిస్తున్న మగవాళ్ళు. వీళ్ళందరినీ చూస్తుంటే నాకు హఠాత్తుగా నా ప్రకృతి రాజు వుంటే ఎంత బాగుండేది అనిపించసాగింది. దానికి యివన్నీ నేను చూపించగలిగితే, నేను అనుభవిస్తున్న ఈ జీవితం గురించి కూడా దాన్ని తెలుసుకోనివ్వగలిగితే ఎంత బాగుంటుంది.

పాటలంటే నాకిష్టమే. కానీ పాటకచేరిలంటే మాత్రం నా కంఠ ఉత్సాహం అనిపించదు. బహుశా దానికి కారణం నాకు శాస్త్రీయ సంగీతంలో ప్రవేశం లేకపోవటమేనేమో! రాత్రి తొమ్మిదిముప్పై, పది గంటలకు మధ్య వివిధభారతీయ వినవచ్చే పాటల్లో ఏ రఫీయో, లతానో పాడుతుంటే, ట్రాన్సిస్టర్ వాల్యూమ్ చాలా తగ్గించి చెవి దగ్గరగా పట్టుకుని వాళ్ళు మెల్లగా నా చెవిలో పాడుతున్నట్టుగా అనుభూతి చెందుతూ తిన్నగా నిద్రపోవటం అంటే నాకెంతో యిష్టం.

అమ్మా, నాన్నగారు, నేను ముందు వరసలో కూర్చున్నాం. నాన్నగారు శ్రద్ధగా పాటకచేరి వింటున్నారు. అమ్మ వింటూనే మధ్య మధ్యలో తన ప్రకృతి కూర్చున్న మిసెస్ లింగంతో కంఠం తగ్గించి యేదో మాట్లాడుతోంది.

నేను పాట కచ్చేరి వినటం మానేసి రాజు ఉత్తరం గుర్తు చేసుకుంటూ ఆ జ్ఞాపకాల్లో తేలిపోసాగాను.

32

రాజేశ్వరికి ఆలస్యం చేయకుండా వెంటనే ఉత్తరం వ్రాసేశాను. అందులో సారాంశం ఇది!

“మీ అన్నయ్య ఓడిపోయినందుకు నాకు చాలా సంతోషంగా వుంది. ఇంకో ముందో కూడా మనం మీ అన్నయ్యని ఓడించాలి. అది నీ పెళ్లి విషయం. నా సుప్త నా చాదస్తం అనుకో, ఇంకేదయినా అనుకో. నీకు మంచి భర్త వస్తాడని, అంతకంటే మంచి జీవితం దొరుకుతుందని, ఆ సిరి నీ కళ్ళలో వున్నావని నాకు మాటిమాటికి అనిపిస్తోంది. నా మాట మీద నువ్వు విశ్వాసం వుంచి నీ చేతుకోనని మీ అన్నయ్యతో చెప్పు. అవసరం అయితే ఎదురుతిరుగు, నీ కాకపోవటంవల్ల నీ ద్వారా మీ కుటుంబానికి చాలా సాయం చేసినదానివే ఉన్నావు. మీ అన్నయ్యకి మెడలో గుదిబండగా వున్నానేమో అనే అనుమానం వున్నా. నీ ద్వారా ఆ కుటుంబానికి కాస్తో కూస్తో ఉపయోగం జరగాలని నువ్వు భావించి కోరుకుంటూ వుంటే తక్షణం ఈ పెళ్లిని గురించిన ఆలోచన వ్యర్థం నువ్వు ఎలాటి మనుష్యులతో బ్రతుకు ముడిబెట్టుకోబోతున్నావో సరిగ్గా తెలియవలసిందే. వాళ్ళు జలగల్లా నిన్నూ, మీ అన్నయ్యని పీల్చేస్తారు. అది నువ్వు భావించటం లేదు.”

నా ఉత్తరానికి రాజు బేలాగా, దీనంగా జవాబు వ్రాసింది.

“వది! నీ ఉత్తరం నాలో ఎన్నెన్ని ఆలోచనలు రేకెత్తిస్తుందో తెలుసా? నీ పెళ్లి గుర్తుచేసుకోటానికి నేనే భయపడుతున్నాను. నువ్వు వ్రాసినవన్నీ శ్రద్ధగా జవాబు. నాకేమిటో చాలా అయోమయంగా, దారి తప్పినట్టుగా, ఎటువైపు వెళ్ళాలో తెలుసుకోవట్టుగా అనిపిస్తోంది. నా వల్ల మా కుటుంబానికి ముఖ్యంగా అన్నయ్యకి ముందంజిగే పక్షంలో నేను నిప్పుల్లో దూకమన్నా దూకేందుకు సిద్ధంగా వున్నాను. నా అన్నయ్యకి నేను గుదిబండలా వున్నానని ఎవరన్నారు నీతో? ఆ ఒక్క దేవుంటే మాత్రం నువ్వు చాలా పొరబడ్డావు. అన్నయ్యకి గుదిబండలా వుంటే మాత్రం నువ్వు అన్నయ్య కుందరిని పెళ్లి చేసుకోటానికి భయపడి ఆ పొలం ఆ పొలం కోసమే అన్నయ్య సుందరిని పెళ్లి చేసుకోటానికి వ్యక్తమైనా. అన్నయ్య ఆ సుందరిలాటి వ్యక్తికి భర్త అయ్యే కంటే అసలు పెళ్లికుండా ఆజన్మారతం బ్రహ్మచారిగా వుండటం నాకిష్టం. కానీ నేనేం చేశాను. ప్రపంచంలో నాలా పనికిరాని వాళ్ళు ఎంతమందో! ఇలాటి వాళ్ల బాలగనో అసలు ఇన్ని సమస్యలు ఉత్పన్నమౌతున్నాయేమో! నాకేం తోచటంలేదు. నాకేం చెబుతున్నాను. మనసంతా పిచ్చిగా అయోమయంగా వుంది.

దానికి నేను రాజుని మందలిస్తూ, ఆరిందాలా ఉత్తరం వ్రాశాను.

“పిచ్చి రాజా! నేనే అనుకున్నాను. నాకంటే అధ్వాన్నపు మనుష్యులు యింకా ప్రపంచంలో వున్నారనటానికి ఉదాహరణగా నువ్వు కనిపిస్తున్నావు. ఎంతసేపు వ్యర్థం అన్నయ్య అంటూ ఆ గొడవతప్పు నీ సంగతి పట్టించుకోవేం నువ్వు? నీకేం ఆలోచిస్తే నీ విషయంలో మీ అన్నయ్య ఏమంతగా కష్టపడిపోతున్నాడో

నాకు అర్థమేకాదు. నన్నడిగితే సుందరిలాంటి మనిషిని భార్యగా పొందటంమీ మీ అన్నయ్య నష్టపోయేది యేం లేదు. అతని దృష్టిలో సుందరిగాని, శూన్యంగానీ మరో పోడింటి అవనీ, అందరు ఆడవాళ్ళు సమానమే అనుకుంటాడు. రేపు మరో మండోదరి వచ్చి నేను 40 వేలు యిస్తాను అంటే మీ అన్నయ్య మరో మాట మాట్లాడకుండా పెళ్ళికి ఒప్పేసుకోగలడని నా నమ్మకం. డబ్బు కోసం ఆతను యేదయినా చేయగలడు. కానీ రాజు! డబ్బు కోసం జీవితాలు అమ్ముకునే వాళ్ళా తాకట్టు పెట్టుకునే మనుషులన్నా నాకు చాలా చిన్న అభిప్రాయం వుంది. నేను వ్రాసేది నీ విషయం ఆలోచించమని, మరిమరి పదిసార్లు హెచ్చరిస్తూ వ్రాసుకోవడం నిన్ను గురించే తెలిసిందా? జవాబు వ్రాయు.

రాజేశ్వరి దగ్గర నుంచి యెంతో పెద్ద ఉత్తరం వస్తుందని ఆశించిన నాకు చాలా ఆశాభంగం కలిగిస్తూ చిన్న ఉత్తరం వచ్చింది.

చాలా సీరియస్ గా, క్లుప్తంగా వున్న ఆ వుత్తరంలో సారాంశం ఇది.

“వదినా!”

నీ ఉత్తరం అందింది. నీకు మనఃపూర్వకమైన కృతజ్ఞతలు అన్నయ్య విషయం మనం మాట్లాడుకోవద్దు. వాడు నీ కర్తంగాలేదు. నేను నీకు నచ్చజెప్పలేను. నాలో ఒక బలహీనత వుంది. అన్నయ్యని ఎవరైనా ఏదయినా అంటే నేను భరించలేను. అది యెంత చిన్నమాట అయినా సరే వాడిని గౌరవించలేని వ్యక్తికి నేను మేలు మైళ్ళ దూరాన వుంటాను. కానీ నీ విషయంలో చాలా సందిగ్ధావస్థ వచ్చింది. మనిద్దరం యీ విషయంలో ఒక ఒప్పందం చేసుకుందాం. ఇక నుంచి మన వుత్తరాల్లో వాడి ప్రసక్తే తీసుకురావద్దు. మనం మన గురించే మాట్లాడుకుందాం. నువ్వు అక్కడి విశేషాలన్నీ విపులంగా వ్రాయు.

రాజు”.

ఆ ఉత్తరం చూడగానే నాకు ఒళ్ళు మండింది.

రాజేశ్వరికి అన్నగారంటే చాలా అభిమానం అని నాకు తెలుసు.

కానీ రాజు హృదయంలో ఎవరికి ఎక్కువస్థానం అని లెక్కతీస్తే రెండోస్థానమే వస్తుందని అనిపించిన నాకు కొద్దిగా ఆశాభంగమే కలిగింది.

అందుకే కోపంగా, ఘాటుగా, కష్టంగా వ్రాశాను.

“రాజేశ్వరి!

నువ్వు వాట్టి యిడియట్ వి, ఫూల్ వి, నీ అంత మూర్ఖురాలు యీ ప్రపంచంలో వుండదనుకుంటాను. మీ అన్నయ్య విషయంలో మనిద్దరిమధ్యా భేదాభిప్రాయం

నాకేమాత్రం ఇష్టంలేదు. నువ్వున్నట్టు మీ అన్నయ్య సంగతి నిజంగా నవనరం. ఇంకో విషయం కూడా సూటిగా అడుగుతున్నాను. నేను చెప్పినట్లు నీ మాటమీద విశ్వాసం వుంచి ఆ పెళ్ళి చేసుకోనని మీ అన్నయ్యతో డిస్టా, లేదా? ఒక్కమాట జవాబు వ్రాసేయి. ఈ ఒక్క విషయంలోనే నా హిందీ నీకు గురి, అభిమానం వున్నాయో లేదో నాకు తెలుస్తుంది, నా మాట మీద నీకు నమ్మకం లేనప్పుడు నాకీ కంఠజోష ఈ ఉత్తరాల ఖర్చు ఇదంతా మనసం.

నీ కిష్టం లేకపోతే, నీ మనసుకు నేను చెబుతున్నదంతా వ్యర్థప్రలాపాలు వస్తుంటే, “అన్నయ్య మాట కాదనలేను” అని ఒక్క ముక్క వ్రాయు చాలు. నాది పీరికివాళ్ళు అలా ఆహుతై తీరాల్సిందే అని గుండె రాయి చేసుకుని, నిన్ను భృశోపహానికి ప్రయత్నిస్తాను.

ఇట్లు,

మీనా.”

రాజేశ్వరి దగ్గర నుంచి నాకు వెంటనే సమాధానం రాలేదు.

నా కెలాగో వుంది.

నేను ఓడిపోయాననే భావం కలుక్కుమనసాగింది. అంతే కాదు. పరిచయాలికి పని హద్దుమీరి ప్రవర్తించానేమో, అతిగా వ్రాశానేమోననే శంక నన్ను పట్టి పుంచసాగింది. నేను అతిశయోక్తులు చెప్పటం లేదు.

రాజేశ్వరి అంటే నాకు ప్రాణంతో సమానంగా అన్నింటోంది.

దాని స్నేహితురాలిగా, హితంకోర్ వ్యక్తిగా ఆ పెళ్ళి నుంచి తప్పించడం నా శక్తిగా భావించాను నేను.

రాజేశ్వరిని ఆ పెళ్ళికి ఎదురుతిరగమని ఓ చెంప గట్టిగా ప్రోత్సహిస్తున్నాను. మరో చెంప రాజేశ్వరికి నాకు తెలిసినంతలో తగిన వ్యక్తి ఎవరైనా క్లారీమోనని రహస్యంగా వెతకసాగాను.

నాకు మాటిమాటికీ అనిపించసాగింది.

నేను నిమ్మలూరు వెళ్ళి వాళ్ళదగ్గర వెలకట్టలేని అప్యాయతని పొంది వచ్చాను. ఇప్పుడు నేను ఎలాగూ తిరిగి యివ్వలేను.

ఈ రకంగానైనా, రాజుకి మంచి సంబంధం వచ్చేలా చూసి ఆ ఋణం క్లుప్త కృతజ్ఞతాభారం వదిలించుకోవాలని వుంది. అందుకే పట్టుదలగా బాధ్యత నెత్తమీద వేసుకున్నాను.

నాన్నగారితో నా అభిప్రాయం చెబితే, “అది నీ వల్లకాదు, చాలా విషయం జరిగిందేదో జరిగింది. ఇక ఉత్తరాలు రాయకు. పూర్వకో” అన్నాడు.

నేను వచ్చినప్పటి నుంచీ గమనిస్తూనే వున్నాను. నాన్నగారు నన్ను నిమ్మలూ పంపినందుకు యిప్పుడంతగా సంతోషపడుతున్నట్టు కన్పించడం లేదు.

నేను ఎన్నోసార్లు నిమ్మలూరు విషయాలు ఆయనతో అత్యంత ఉత్సాహం చెప్పబోయాను. ఆయన చాలాసార్లు వెంటనే ఆ ప్రసంగం మీద ఆసక్తి రేపక మధ్యలోనే తుంచువేశారు.

చివరికి ఒకరోజు రాజు విషయం వచ్చినప్పుడు “నాన్నగారు మనం ఎన్నో రాజుకి మంచి సంబంధం చూడాలి” అంటే - ఆయన సీరియస్ గా ముఖం పెట్టి “నువ్వు చాలా పొరపాటు చేస్తున్నావు మీనా, మనవి కాని విషయాల్లో మన తలదూర్చకూడదు. నువ్వు నాలుగు రోజులు సరదాగా వాళ్ళతో కాలి గడిపివస్తావనుకున్నానేగాని, ఇలా వాళ్ళ సమస్యలలో తలదూర్చేటంత దగ్గరకి వెళ్ళావని కల్లోకూడా అనుకోలేదు. అలా అని ఏమాత్రం అన్పించినా ఆయన నిన్ను పంపేవాడినే కాదు. మీనా! నువ్వు రాజుకి ఉత్తరాలు వ్రాయడం మానేయ ఒకవేళ వ్రాసినా సరదాగా, కాలక్షేపంగా వ్రాసుకోండి. కానీ ఇలాంటి తలకిమిడి సమస్యలు తలకెత్తుకోవద్దు” అన్నారు. నా మనసంతా యెలాగో అయింది.

నాన్నగారలా మాట్లాడగా విన్నట్టు నాకెప్పుడూ గుర్తులేదు, నాకెందుకో వెంటనే ఆ గదిలోంచి బైటికి పరుగెత్తుకు పారిపోవాలనిపించింది. ఈ విషయంలో నాన్నగారు సలహా, సహకారం నాకు తప్పకుండా ఉంటాయని గుడ్డిగా నమ్మిన నాకు తీవ్ర ఆశాభంగం ఎదురైంది.

నేను చిన్నబోయిన ముఖంతో, తల తిప్పుకుని బైటికి వచ్చేస్తుంటే నాన్నగారు వెనక నుంచి పిలిచారు, ఆగి వెనక్కి తిరిగి చూశాను.

“నువ్వు సహాయపడాలని అనుకున్నా, ఆ సహాయాన్ని వాళ్ళు తీసుకోకుండా నువ్వెంత త్వరగా గ్రహిస్తే అంత మంచిది” అన్నారు.

నేను రెప్పవచ్చుకుండా ఆయనవైపు చూడసాగాను. ఆయన కళ్ళు చెప్పలేనంత విషాదంగా వున్నాయి. ముఖంలో పాతజ్ఞాపకాల బరువేదో భారంగా కన్పించింది.

33

ఆ రోజంతా నాకెలాగో వుంది. మనసు బాగుండనప్పుడు, తోచనప్పుడల్లా మామి దగ్గరకు వెళ్ళటం, ఆవిడ ఆశ్రయంలో నేదదీరి రావటం నాకు బాగా తలవంటున్నాయి.

అమ్మలేదు, క్షణికి వెళ్ళింది. క్లబ్ వార్షికోత్సవం ఈ సారి చాలా ఘనంగా జరిగింది. ఆ రోజుకి సారధి తప్పక రావాలని తనువ్రాశానని, అతను క్లబ్ కున్నాడని, అమ్మ రెండుమూడుసార్లు నాన్నతో అనగా నేను విన్నాను. ఈ వ్యవహారం యే సంభాషణ మొదలైనా అది అటు తిరిగి యిటు తిరిగి సగం వైపు మళ్ళసాగింది. అమ్మకి అనుక్షణం అతని ధ్యాసే. అమ్మ మనసులో అతని అభిమానం సంపాదించటం అంటే అంత మాటలు కాదు. నాకు రాను, ను సారధి అంటే యార్జ్యగా అన్పించ సాగింది.

ఆరోజు మామి దగ్గరకు వెళ్ళాను. మామి సన్నజాజిపూలు కోస్తూ వీధిలోనే వుండి. నన్ను చూడగానే యెప్పటిలా వెన్నెలలాంటి చిరునవ్వు నవ్వింది. ఆ వ్యవహారమే నా మనసులో దిగులు సగం మాయమవుతుంది.

“ఇప్పుడే నీ ఫ్రెండ్ దగ్గర నుంచి ఉత్తరం వచ్చింది. అది నీకు అందజేయడం మామి అని అలోచిస్తున్నాను” అంది.

మామితోపాటు లోపలకు వచ్చిన నేను రాజేశ్వరి దగ్గర నుంచి వచ్చిన ఉత్తరం తీసుకుని చూశాను.

అది చించి చూడబోయేముందు క్షణంసేపు నా గుండెలు ఉద్విగ్నతతో గుబులుబడినాయి.

“అందులో అన్నయ్యని ఎదిరించలేను,” అని ఒకే ఒక వాక్యం వుంటే?”

ఎంత బాగుంటుంది, ఎంత హాయిగా అన్పిస్తుంది.

ఉత్తరం తీసి చదివాను

అందులో యిలా వుంది!

“ఒదినా!”

నీ ఉత్తరం చూడగానే నా మతిపోయింది. రెండు రోజులపాటు మనసు మనసులో లేదంటే నమ్ము. నా నోటికి అన్నం సయించలేదు. కంటికి నిద్రపట్టలేదు. ఇప్పటికీ నీ ఉత్తరమే జ్ఞాపకం వచ్చింది. రాత్రింబవళ్ళూ నిన్ను గురించే అలోచించాను. సరే! నీ యిష్టం, నువ్వన్నట్టేగానీ, నేను ఈ పెళ్ళికి ఒప్పుకోను. ఇన్నయ్యని, అమ్మని కాదనటానికే నిశ్చయించుకున్నాను. కానీ, వదినా! నేను ఈ పెళ్ళి మానటంవలన మా కుటుంబానికి ఏదయినా చిన్న ఉపకారం జరిగితే నాకెంతో హాయి ఉంటుంది. ఎప్పటికైనా నాకీ పెళ్ళి జరగకపోవటం వల్ల, నాకు వాళ్ళకీ మంచి జరిగిందని అమ్మా, అన్నయ్య ఒప్పుకునే రోజు రావాలి అని నేను ఘనస్వార్థిగా కోరుకుంటున్నాను.

నిన్ననే బందరు నుంచి ఉత్తరం వచ్చింది వాళ్ళు తాంబూలాలు పువ్వుల లగ్నం నిశ్చయించుకోవడానికి రెండు మూడు రోజుల్లో వస్తున్నారుట, అన్నయ్య నేను ఈ రోజే నా వ్యతిరేకతని, అయిష్టాన్ని చెప్పేస్తున్నాను.

నీ

రాజు

నా కెందుకో ఆ ఉత్తరం చూడగానే మనసంతా ఆర్తమైంది. రాజు అమితమైన జాలి కలిగింది.

పిచ్చి రాజు! అన్నించింది.

రాజేశ్వరి నా ప్రోత్సలంవల్ల అన్నయ్యకి ఎదురు తిరిగి తనకు ఆ పే అంటే యిష్టంలేదని చెబుతుంది.

అంటే యిప్పుడు నా మీద టింపు బాధ్యత వుందన్నమాట.

కానీ నాన్నగారు యిక్కడ ఈ విషయంలో ఏ విధమైన సాయం చేయటానికి ఒప్పుకోవటం లేదు.

నా పని యిరకాటంలో పడినట్టయింది.

త్వరలో నాకో క్లిష్టమైన సమస్య ఎదురవుతుందని, నేను ఒక విధంగా ప్రమాదంలో చిక్కుకోవచ్చునేమోనని నా వివేకం పదే పదే హెచ్చరించసాగింది.

ఎవరేమన్నా, ఎలాటి చిక్కులెదురైనా, నేను రాజేశ్వరికి ఒకరూ చూపించటానికి గట్టిగా నిశ్చయించుకున్నాను. మనసుకి కాస్త చురుకుడు తెప్పించుకోవాలిగానీ ఆలోచిస్తే ఉపాయమే దొరక్కపోతుందా!

★

★

★

రాజుకి ధైర్యం నూరిపోస్తూ ఉత్తరం వ్రాసి పోస్టు చేసి యింటికి పంపిస్తే దోపలో ఫోటో స్టూడియో తెరిచి వుండటం కన్పించింది.

ఫోటోలు గురించి దాదాపు వాటి సంగతే మర్చిపోయిన నేను అప్రయత్నంగా మళ్ళీ అటు వైపు వెళ్ళాను.

ఫోటో స్టూడియో యజమానులు మారారట.

ఇప్పుడు కొత్తవారి ఆధ్వర్యంలో మళ్ళీ తెరవబడింది.

అక్కడున్న సూతన వ్యక్తి నాకీ విషయాలు చెబుతూ నా పేరు నేను టూ ఇచ్చిన తేదీ అడిగి పుస్తకాలలో వెతికి లోపలకు వెళ్ళి దాదాపు పావుగంట శ్రాంతి తిరిగివస్తూ, “అబ్బే ఒకటి తప్ప మిగతావేవీ సరిగ్గా రాలేదండీ” అన్నాడు.

నేను ఆత్రంగా వాటిని తీసుకుని ఒక్కొక్కటే చూడసాగాను.

రాజేశ్వరి, అత్తయ్యని వాకిట్లో పారిజాతపు చెట్టు క్రింద నిలబెట్టి తీసింది. సరిగ్గా రాలేదు. ఎండ కెదురుగా నిలబడటం వల్ల ఇద్దరూ కళ్ళు చికిలంపచేశారు. రాజేశ్వరి కట్టుకున్న చీర గాలికి ఎగురుతుండటం వల్ల పెద్ద పొట్ట వున్నట్టు ఎత్తుగా పడింది.

పిల్లలందరితో అత్తయ్యని కలిపి తీసినది బాగా వచ్చింది. కానీ మధు, రాజేశ్వరి, సరిగ్గా ఆ సమయానికే రెప్పవేయటం వల్ల కళ్ళు మూసుకున్నట్టుగా పడ్డాయి.

పాకలో ఆ రోజు ఆవు యానినప్పుడు మధు మెడమీద పడి సాగుతూండగా ఆవు పువ్వుదాని పెట్టుకుని గడ్డితో తుడుస్తున్న ఫోటో కూడా సరిగ్గా రాలేదు. ఫోటో చాలకపోవటం వల్ల నల్లగా, అంతా అలికేసినట్టుగా పడింది.

ఫోటోలు తీయటంలో ఎంతో ప్రాముఖ్యం వున్న నాకు ఈ ఫోటోలు నిజంగా కోరిమార్క్ క్షణంసేపు ఆ ఫోటోలు అక్కడే పడేసి వెనక్కు వెళ్ళిపోవాలనిపించింది.

ఆ ఆఖరి ఫోటో ఒకటి బాగా వచ్చింది చూడండి” అన్నాడు అతను నా హింసలో కన్పిస్తున్న భావాన్ని చూసి కాబోలు.

ఆఖరి ఫోటో తీసి చూశాను.

అది కృష్ణ ఫోటో! బస్టు సైజులో వుంది.

కొద్దిసేపు నా కళ్ళు సర్వం మర్చిపోయి ఆ ఫోటోమీద నిల్చిపోయినాయి.

ఆ రోజు నేను ఫోటో తీస్తూంటే పాకలోంచి బైటికి వచ్చి నన్ను ఫోటోలు తీయడానికి పిల్లేదని హెచ్చరిస్తూ, రాయి తీసి నా మీద వినరబోతే నేను భయపడ్డట్టు తప్పు తప్పుకుంటే, అయి జారవిడిచి నా భయానికి పక్కమని నవ్వినప్పుడు నేను ఫోటో, నేను వూహించలేనంత అందంగా అద్భుతంగా పడింది.

ఫోటోలో కృష్ణ ముఖం కొద్దిగా పైకెత్తి విరగబడి నవ్వుతున్నట్టుగా వున్నాడు.

అతని పలువరస యంత అందంగా వుంటుందని నాకు తెలియదు. ముఖం బాగా, ఆరోగ్యంగా వుంది.

నాకీతవరకూ ఎవరైనా నవ్వుతుంటే చిగుళ్ళు కన్పిస్తే బాగుందని నా ముఖం. కానీ ఫోటోలో వున్న యీ కృష్ణని యిలా నవ్వుతున్నప్పుడు చూస్తుంటే అది కొద్దిగా ఎర్రటి చిగుళ్ళు కన్పించటం కూడా ఒక అందమేమో అనిపించింది.

అతని చెక్కిలి, గడ్డం, ముక్కు, నుదురు పరీక్షగా చూస్తే తీరుగా అందంగా స్పష్టమై కన్పించాయి. చిన్నగా, చురుగ్గావున్న ఆ కళ్ళలో మగసరి స్పష్టంగా

కన్పిస్తోంది. నవ్వుతున్నప్పుడు కొంత మందికి కంటి చివర్న ఏర్పడే గీతలు వున్నాయితనికి.

“బాగా వచ్చింది కదూ!” అన్నాడతను.

అవునన్నట్టు తలూపాను.

“మీ కథ్యంతరం లేకపోతే పర్మిషన్ యిస్తే యీ ఫోటో డెవలప్ చేసి షోకోస్ లో పెట్టుకుంటాం” అన్నాడు.

“నేను మళ్ళీ వచ్చినప్పుడు చెబుతాను. మీరు ఈ ఫోటో మాత్రం కాంట్రీ సీనివ్వండి. నేను రేపు వచ్చినప్పుడు తీసుకుంటాను” అంటూ బైటికి వచ్చేశాడు.

ఇంటికి వచ్చేటప్పుడు దోవలో మళ్ళీ ఒకటి రెండుసార్లు చూశాడు. ఫోటోని, వెళ్ళగానే నాన్నగారికి చూపించాలి. కోర్టు నుంచి యిప్పటికి వస్తే వుంటారు.

రాజేశ్వరికి నేను ఉత్తరాలు వ్రాయటం మాననని నిర్ణయం తెలిసినప్పుడు రెండుమూడు రోజుల నుంచి ఆయన గంభీరంగా వున్నాడు. అదేం విచిత్రం?

మా అమ్మకి నామీద ఎంత కోపం వచ్చినా నాకేం అన్పించదు. నాన్నగారు నా విషయంలో యే కాస్త చిరాకుపడ్డారని తెలిసినా నాకు తోచదు. మళ్ళీ ఆయన సరిగా మాట్లాడేవరకూ అంతా శూన్యంగా, ఎంతో వెలితిగా అన్పిస్తుంది. ఆయన యిద్దరిమధ్యా ఏర్పడిన యీ చిన్న అభిప్రాయ భేదాన్ని ఈ ఫోటో చూపించి వాటిని కబుర్లు చెప్పి, ఆయనని నవ్వించి మామూలుగా చేయాలని నా మనస్సు నిర్ణయించుకున్నాను.

నేను యింటికి వచ్చేసరికి నాన్నగారు అప్పుడే కోర్టునుంచి వచ్చి టెంట్ మార్చుకున్నారు.

ముఖం, కాళ్ళూ చతులూ కడుక్కోవటానికి బాత్ టూమ్ లోకి వెళ్ళబోతున్న ఆయన నన్ను చూడగానే ఆగిపోతూ యేమిటన్నట్టు చూశారు.

“నాన్నగారూ! మీకు చాలా నచ్చేది ఒకటి చూపిస్తాను. నాకేమిస్తాను?” అన్నాను చేతులు వెనక్కు పెట్టుకుని ఉత్సాహం నటిస్తూ.

నాన్నగారు వెంటనే సమాధానం చెప్పకుండా నా వైపు పరిశీలనగా చూశాడు.

“నిజంగా చూపిస్తాను, చెప్పండి ఏమిస్తారు?”

“ముందు చూపించు మరి” అన్నారాయన. ఆయన కళ్ళలో కూడా కన్నులు తొంగిచూసింది.

“నాకేమిస్తారో చెప్పండి.”

“నువ్వేది కావాలంటే అది.”

“వాగ్దానమేనా?”

ఆయన అనుమానంగా చూశారు.

తూచినట్టు మాట్లాడుతూ, “అఁ! అది నీ శ్రేయస్సుకి హాని కలిగించవరకూ వాగ్దానమే” అన్నాడు.

“అడినమాట తప్పురుగా?”

నే నెప్పుడైనా అన్నమాట కాదనటం నువ్వెరుగున్నావా?”

లేదన్నట్టు తలూపాను.

“ఏదీ చూపించు?”

అంతవరకూ వెనక్కి పెట్టుకున్న చేతుల్ని ముందుకుజూపి ఫోటో చూపించాను. నన్నగారు ఉలిక్కి పడ్డట్టుగా చూశారు.

“ఫోటోనా? ఎవరతను?” అంటూ చప్పున తీసుకుని చూశారు.

అది చూస్తుండగానే ఆయన ముఖంలో రకరకాల భావాలు మెరుపుల్లా కనిపించి మారిపోయినాయి.

వెంటనే తరెత్తుతూ, “ఇదెక్కడిది నీకు?” అన్నాడు.

“నిమ్మలూరు నుంచి తెచ్చుకున్నాను. నేనే తీశాను. చాలా బాగా వచ్చింది కదూ?” అన్నాను.

“బాగుంది, టూత్ పేస్ట్ ఎడ్వర్టైజ్ మెంటు కోసం తీసినట్టుగా వుంది” ఫోటో చూస్తూ నిర్లప్తంగా అన్నారు.

“మీరు నాకో వాగ్దానం చేశారు. అది నేను సమయం వచ్చినప్పుడు చూశాను. మీరు మర్చిపోకూడదు” అన్నాను.

“నువ్వేదయినా అడుగు కానీ ఆ ఫోటోలో వున్న వ్యక్తిని కావాలని మాత్రం నీకు గంభీరంగా అన్నారాయన.

“వాన్నగారూ!” నేను తెల్లబోయినట్టు చూశాను.

“ఓహో మీనా! నువ్వలా కోరావంటే అది నా కంఠానికి ఉరితాడవుతుందని నీవు కూడా గుర్తుపెట్టుకో” ఆ మాటలను ఆయన ఎంతో నవ్వులాటగా చెప్పాడు. తెచ్చిపెట్టుకున్న ఆ నవ్వు వెనక ఏదో నిస్సహాయత, నిరాశ, విషాదం ముఖాలు నాకు.

“కానీ-నాన్నగారూ-” ఏదో చెప్పబోయిన నేను బైట నుంచి “మీనా! అన్నగారు వినటంతో చటుక్కున ఆగిపోయాను. నా నోట్లోంచి నాలిక దాటి బైటికి

రాబోతున్న మాటల్ని బలవంతంగా మింగేయాల్సి వచ్చింది. నాన్నగారు కూడా ఉలిక్కి పడ్డారు.

క్షణంసేపు నా చేతిలోవున్న ఫోటో ఎక్కడపెట్టాలో, ఏం చెయ్యాలో మళ్ళీ అనిపించలేదు. నాన్నగారివైపు చూశాను.

ఆయన 'ఏమిటి' అంటూ గుమ్మంవైపు వెళ్ళారు.

నేను చప్పున బీరువావైపు తిరిగి, అది తెరవబోయాను. దానికూడా నువ్వు చాలలేదు. చటుక్కున ఫోటోని జాకెట్ లోపల పెట్టేసుకున్నాను.

నేను మళ్ళీ యిటు తిరిగే సరికి అమ్మ గదిలోకి రానే వచ్చింది. ఆ గదిలో పెద్ద పాకెట్ వుంది. వెంట మిసెస్ లింగం వుంది.

"చూడు, సారథి నీకు ఏం పంపాడో" అమ్మ లోపలకు వచ్చి పాకెట్ నుండి ఒక పేపరు తీసింది.

ఆ పాకెట్ అప్పటికే విప్పి వుంది.

అందులోంచి అమ్మ టమోటారంగులో వున్న ఎర్రటి నైలాన్ జాకెట్ తీసింది.

అది విప్పి పరిచిచూపిస్తూ "చూడు, ఎంత బాగుందో" అంది.

ఎర్రటి రంగు మీద బంగారు రంగులో జరీ పువ్వులు, లతలు వున్నాయి. చీర అంతా మధ్య మధ్య అక్కడక్కడా అరచేయంత పువ్వులున్నాయి.

"ఈ డిజైన్ అతను ప్రత్యేకంగా చెప్పి చేయించాట్ట. చాలా బాగుంది. కూడా అంది.

కళకళలాడుతున్న అమ్మ ముఖం చూస్తుంటే నాకు, ఈ చీర సారథి అమ్మ పంపి వుంటే ఎంత బాగుందేది అనిపించింది.

మిసెస్ లింగం, అమ్మ, నాన్నగారు ముగ్గురూ చీరే నాణ్యం, కుట్టు బాగుందని జరీ ఖరీదు లెక్కలు కడుతూ, అంచనా వేస్తూ, పొపుగంటపైగా గడిపారు.

మాటల్లో అమ్మ హఠాత్తుగా చేతి వాచీ చూసుకుంటూ, "మై గాడ్! ఇప్పుడు ఆరయిపోయింది. అక్కడ రిహార్సల్స్ కి వాళ్ళు వచ్చి కూర్చుంటారు" అని నాన్నగారివైపు తిరిగి, "మీనాని నా వెంట తీసుకువెడుతున్నాను. మమ్మల్ని కలవరించింది కాదు యింటికి తీసుకువస్తుంది. మిసెస్ లింగంగా రి కారు ఆయన పక్కన తీసుకువెళ్ళారు. మేమిప్పుడు టాక్సీలో వచ్చాం" అంది.

నాన్నగారు తలూపారు.

ఈ డ్రెవర్ నారాయణ ఉండటం కాదుగానీ మధ్య నా ప్రాణానికి వచ్చిన నారాయణ డ్రైవ్ చేస్తుంటే ఛస్తే ఆ కారు ఎక్కడనని భీష్మించుకున్న అమ్మ ఆనందం

దాన్ని పాటించటంతో, అమ్మ క్షణికే అక్కడికి యిక్కడికి వెళ్ళేటప్పుడు మనోహరత నా మీద, నాన్నగారి మీద పడింది. నాన్నగారు తరచుగా పనుల పైకి వుంటారు. కాబట్టి యెక్కువగా నా వంతుకే రావటం మొదలుపెట్టింది.

మనం సారథి అప్పుడెప్పుడో మాటలమధ్య డ్రైవ్ చేసే ఆడవాళ్ళంటే జీతం యిష్టం అని చెప్పాడుట. అంతక్రితమే నేను డ్రెవింగ్ నేర్చుకున్నాను. డ్రైవర్ వుండటం వల్ల నా అవసరం అంత లేక అభ్యాసం తగ్గిపోయింది. అప్పుడు మరీ మాటిమాటికి అందుకే కారు నేను డ్రైవ్ చేసేలా చూడసాగింది.

అమ్మ నన్ను మిసెస్ లింగాన్ని హాలులో కూర్చోపెట్టి, ఇప్పుడే వస్తా చీర నన్ను పెట్టే పట్టుకొని పైకి పరుగెత్తింది. కనీసం చీర నా చేతికి వచ్చి పైకి వెళ్ళి దాచుకో అంటుందేమో, ఆ సెవంతో గుండెల దగ్గర దాచుకున్న ఫోటో దాని రావచ్చునని ఎదురు చూసిన నాకు అక్కడకూడా ఆశాభంగమే వచ్చింది. అమ్మ ఆ చీరని తన బట్టల బీరువారో భద్రంచేసి వచ్చింది.

ఆ సాయంత్రం అమ్మా వాళ్ళతో క్లబ్ కి వెళ్ళిన నేను వెంటనే యింటికి చేరుకున్నాను. అమ్మ, మిసెస్ లింగం నాలుకానికి కావాల్సిన కాన్స్ట్రంట్స్ ఏవో గానీ బజారంతా తిప్పి నన్ను చంపారు.

తిరిగి, తిరిగి ఇంటికి వచ్చే సరికి రాత్రి పది అయింది. నా గదిలోకి వచ్చి బట్టలు మార్చుకొనేముందు హృదయంలో పదిలంగా దాగివున్నట్టున్న కృష్ణ చీర తీశాను. క్షణం సేపు దానివైపు తడేకంగా చూసిన నాకు అనుకోకుండా గుర్రు మాటలు గుర్తుకు వచ్చాయి. "ఈ ఫోటోలో మనిషి కావాలని మాత్రం నా కెందుకో ఆ మాటలు జ్ఞాపకం రాగానే చెంపల్లోకి వెచ్చటిరక్తం ఒక్కసారి పోయినట్టుంది. ఏమనుకుంటున్నారు నాన్నగారు! కృష్ణ సుందరికి అక్కడయినట్టు తెలియదా? తెలిసి తెలిసి పరాయివాళ్ళ సొత్తుని కావాలని నువ్వు మూర్ఖురాలినా నేను. అంతర్వంలో ఎక్కడో మారుమూలనుంచి ఒక కుక్కవచ్చింది. ఒక వేళ-కృష్ణ సుందరికి నిశ్చయం కాకపోయినట్లయితే? ఛీ! ఛీ! అనిచే నాకు లేదు. కృష్ణ అందానికంటే సమర్థత నన్ను ఎక్కువ ఆకర్షించింది. అది మళ్ళీ కృష్ణలో స్నేహం అనే అంశం యెక్కువగా వుండటం వల్ల సాధారణంగా మనం చూసే అతనుంటే యిష్టపడతారు.

ఫోటో కుడిచేతితో పట్టుకున్న నేను దాన్ని ఎక్కడ దాచటమో అని కళ్ళతో చూడకయివెతికాను. అమ్మ కంటికి అందని, ఆవిడ చేయి పడని చోటు అక్కడ కనిపించలేదు. చివరికి నా మంచం ప్రక్కగా తలవేపున వున్న రోజ్వుడ్ మీద నాన్నగారు, మధ్యలో నేను, ఇంకోవైపు అమ్మ- ముగ్గురు విడివిడిగా కూర్చో ప్రేమ్ తీసి వాటిల్లో నా ఫోటో వున్న ఫ్రేమ్ వూడదీసి దానిలో నా

ఫోటో వెనక పెట్టేశాను. అక్కడ ఆ ఫోటో వున్నట్టు నాకు తప్ప యెవరికీ తెలియక అలా ఫోటోలు తీసి చూసే అవకాశం ఎవరికీ రాదు. నేను ఎప్పుడు కావాలి అప్పుడు మంచం మీద పడుకునే చేయి జూస్తే ఆ ఫోటో నాకు అందుతుంది కూడా.

ఆ రాత్రి పడుకోబోయేటప్పుడు కూడా మళ్ళీ కృష్ణ ఫోటో తీసి చూడమధ్య పట్టుకుని నవ్వుతున్న ఆ ముఖాన్ని తదేకంగా పరిశీలనగా చూడమని చూశాను.

34

అమ్మ క్లబ్ లో వార్షికోత్సవం ఆ రోజునే. రాత్రంతా అమ్మకి నిద్రలేదు.

క్లబ్ నుంచి యింటికి తిరిగి వచ్చేసరికి రాత్రి ఒంటిగంట అయింది.

ఉదయం ఎప్పుడు లేచిందో యేమో నేను లేచేసరికి క్లబ్ కి వెళ్లిపోయింది అమ్మలో అదొక ప్రత్యేకత బాగా వుంది.

ఆవిడ ఏ పని మొదలుపెట్టినా తుదివరకూ అన్నీ సవ్యంగా తోయూట్రైమ్ ప్రకారం జరిగేలా ఒక కార్యక్రమం వేసుకుని దాని ప్రకారం ముందే జాప్యం పడుతుంది.

ఈ సంవత్సరం క్లబ్ యానివర్సరీ చాలా ఘనంగా జరుగుతోంది. టీటీ చాలా కారణాలున్నాయి.

ఒకటి! అమ్మ ఈ సంవత్సరం నుంచి క్లబ్ సెక్రటరీగా మానెడామ అనుకుంటోంది, రెండోది సారథి యీ రోజున వస్తున్న అతిథులకి పరిపూర్ణ చేయబడుతున్నాడు. పోగ్రామ్ కి ముఖ్యమైన వ్యక్తులు చాలా మంది వస్తున్నారు అంతా పర్ఫెక్ట్ గా వుండాలని అమ్మ మహా శ్రమపడుతోంది. ఇలాటి సమయాల్లో అమ్మ రెట్టింపు పొదుగు పెరిగినట్టు నాలుగు కాళ్ళు, నాలుగు చేతులు వున్నట్టు పది నాలుకలతో మాట్లాడగలిగినట్టు ప్రవర్తిస్తుంది. ఇలాటి సమయాల్లో ఏమో ఆవిడ సమర్థత చూసితీరాల్సిందే.

అమ్మ నాకు రాత్రి చెప్పింది. ఈ రోజు మధ్యాహ్నం ప్లేసులో టీటీ సారథి వస్తున్నాడు. నేను కారు తీసుకుని ఎయిర్ పోర్టుకి వెళ్ళాలి. ఆ విషయం నేనెక్కడ మర్చిపోతానో అన్నట్టు మళ్ళీ 12 గంటలకి ఫోన్ చేసింది. ఫోన్ లో పేకట్టుకోవాల్సిన చీర, జాకెట్టు, నగలు గడగడా చెప్పింది.

“మమ్మీ! నేను చిన్న పిల్లనా! నాకు ఏ బట్టలు కావాలో కూడా నేను పెట్టే చేసుకోలేనా?” విసుగ్గా అన్నాను.

“నేను మూసుకో. ఆ పాతలన్నీ తర్వాత చెబుదువుగాని. నేను చెప్పినట్టు చూయి వెళ్ళు” ఒక్క కనురు కనిరి ఫోన్ పెట్టింది.

నాకు కళ్ళనీళ్ళు పర్యంతం అయింది. “నాకు స్వేచ్ఛ లేదు. అమ్మ భీషమానికి బానిసని” అని గొంతు చించుకు అరవాలనిపించింది.

ఐంతలో ఫోన్ మళ్ళీ గణగణా అర్జెంటుగా పిలుస్తున్నట్టుగా మ్రోగింది.

రీసీవర్ ఎత్తాను. అమ్మే మాట్లాడుతోంది.

“ఇదిగో బట్టలేసుకుని నువ్వు యిక్కడికి వచ్చి నాకు కన్పించి వెళ్ళు బింబిందా?”

“అలాగే మమ్మీ.”

“కాస్త త్వరగా తయారవు. నువ్వు చీర సింగారించేసరికి అక్కడ నుంచి ఫ్లస్ట్ మళ్ళీ అక్కడికి వెళ్ళవచ్చు అన్నట్టు చెయ్యకు. తెలిసిందా?”

“తెలిసింది” పళ్ళబిగువున అన్నాను.

ఎయిర్ పోర్టుకి వెళ్ళటానికి అక్షరాలా అమ్మ చెప్పినట్టే తయారయ్యాను. ఆవిడ చాలా పనిలో వుంది. రాత్రి సరిగా నిద్రపోలేదు. భోజనం చేయలేదు. పక్క ఏ కాస్త విసుగుకలిగించినా అవర కాళిలా విరుచుకు పడుతుంది. క్లబ్ కి వెళ్ళేటప్పుడు నలుగురిలో తిట్లు తినటం అవుతుంది అనుకుని భయంతో చెప్పినట్టే బిమ్మయ్యాను.

కారు తీసుకుని అమ్మ దగ్గరకు వెళ్ళా. నారింజ రంగులో మంచి డిజైను వున్న సింథటిక్ చీర, దానికి మాచ్ అయే స్లీవ్ లెస్ బ్లౌజ్ వేసుకున్నాను. కంఠానికి కిక్కిరిస్తూ వున్న కెంపులు, పచ్చలు పొదిగిన నెక్లెస్ వాటికి మాచ్ అయే జూకాలు పెట్టుకున్నాను. కుడిచేతికి జబ్బుమీద నాగుపాము మెలిక వేసుకున్నట్టున్న వంకీ పెట్టుకుని ఎడమచేతికి బ్లాక్ డయల్ వున్న రిస్టువాచీ పెట్టుకున్నాను.

నేను క్లబ్ కు వెళ్ళేసరికి అమ్మ నాటకం వేస్తున్న వాళ్ళచేత ఫైనల్ రిహార్సిల్స్ చేస్తుంది. కుర్చీలో కాలుమీద కాలు వేసుకుని కూర్చుని సూచనలు యిస్తూ వేచే చేబుతున్న ఆవిడని ఎవరెవరో వచ్చి ఏమిటేమిటో అడుగుతున్నారు. అమ్మ త్వరగా ధీమాగా వాళ్ళు చేయాల్సిన పనులు పురమాయిస్తూ ఏ విధంగా చేస్తే పనులు తేలికగా జరుగుతాయో సలహాలు కూడా యిస్తోంది.

లోపలకు పిల్లలా అడుగుపెట్టిన నన్ను పరీక్షగా చూస్తూ “యిలారా!” అని పిలిచి, దగ్గరకు వెళ్ళాను.

పక్క స్టూల్ మీద పెట్టిన తన బాగ్ తీసి తెరచి అందులో లైట్ కలరులో వున్న లిఫ్టింగ్ తీసి యిలా వంగు అంది, వంగాను.

ఎదమచేతి వేళ్ళతో నా గడ్డం కొద్దిగా ఎత్తి పట్టుకుని లిఫ్ట్‌కి నా పెదవులమీద దిద్దింది.

ప్రక్కన నిలబడి వున్న ఒకావిడని పిన్నులు అడిగి తీసుకుని కుర్చీలోంచి లేచి వచ్చి నా చీర సరిగా గుండెల దగ్గర ఎత్తుగా, నడుం దగ్గర సన్నగా శరీరపు వంపులు స్పష్టంగా కన్పించేలా పిన్నులు పెట్టింది.

తర్వాత మరోసారి పరీక్షగా చూసి, సంతృప్తిగా తలాడిస్తూ, “బాగున్నావ్ వెళ్ళు” అంది.

నేను వెళ్ళబోతుంటే వెనక్కు పిలిచి “యిదుగో గోళ్ళు కొరక్కు ఆతనికి గోళ్ళు కొరికే ఆడవాళ్ళంటే చాలా చిరాకుట” అంది.

నా గుండెల్లో ఒక్కసారి ముట్టలాడింది లేచి భగ్గుమన్నట్టయింది.

సీరియస్‌గా ముఖం పెట్టి, “తనకి యింకేం నచ్చవో ఒక్కసారి చెప్పేయి మమ్మీ, వ్రాసుకుని కంఠతా పడతాను” అన్నాను.

నా కళ్ళలో తొంగిచూస్తున్న కోపం చూసి కాబోలు అమ్మ ఫక్కుమని నవ్వుతూ, “నాకేం తెలుసు. వెళుతున్నావుగా అతన్నే అదుగు” అంది.

నేను ఆవిడ మాటలు విన్నించుకోనట్టే యివతలకు వచ్చేశాను.

నేను యివతలకు వచ్చేస్తుండగా గుమ్మంలో మిసెస్ లింగం ఎదురైంది. నన్ను చూడగానే ఆగిపోతూ, “మీనా! ఓ! వాట్ ఎ లవ్లీ శారీ!” అంది.

కారు తీసుకుని ఎయిర్ పోర్టుకి వెళుతుంటే నా మనసంతా చేదుగా, ఎలాగో వుంది. “మీనా! ఓ! వాట్ ఎ లవ్లీ శారీ!” మిసెస్ లింగం నోరు తెరిచి కళ్ళు పెద్దవి చేసి అనటమే జ్ఞాపకం వచ్చింది. అంతే! చీరని, నగల్ని చూసి మెచ్చుకోవల్సిందే! తకతళలాడే ఈ చీరలమధ్య, మిలమిలా మెరిసే ఈ నగల ఖరీదు, అందం మధ్య నేను అనేదాన్ని ఎవరికీ కన్పించను. మా అమ్మ ఆశయానికి, కలలకు ప్రతిరూపంగా తయారైన ఒక బొమ్మని నేను. నన్ను చూడగానే చాలాసార్లు అందరూ నేను కట్టుకున్న చీరని మెచ్చుకోవటమో, నేను. పెట్టుకున్న నగలు ఎంత విలువ వుంటాయో అంచనా కట్టటం తప్ప నాతో మాట్లాడటంగాని, నా ఉద్దేశ్యాలేమిటో కనుక్కోవటంగాని చేయనే చేయరు. అమ్మ అప్పుడప్పుడూ నన్ను చూసి నిట్టూర్పు విడుస్తూ భగవంతుడికి కృతజ్ఞతలు అర్పిస్తున్నట్టుగా “థ్యాంక్ గాడ్! మా మీనా నాలా పొట్టిది గాదు. తండ్రి పోలికవచ్చి పొడుగవటం నా అదృష్టం. కాక పోతే మెత్తటి ఆ వంటిటిరుకీ, ఇంకా పొట్టికూడా అయివున్నట్టుయితే చూడలేక చచ్చిపోయేదాన్ని” అంటుండేది. అది విన్నప్పుడల్లా నేను పొట్టిగా, నల్లగా, అసహ్యంగా పట్టినట్టయితే ఎంత బాగుండేది అనిపిస్తూ వుండేది నాకు.

ఎయిర్ పోర్టు చేరుకున్న నేను కారు పార్క్ చేసి లోపలకు వచ్చే సరికి ఢిల్లీ టూరిష్టుల ప్లేస్ అరగంట ఆలస్యం అన్న ఎనౌన్స్‌మెంట్ వినిపించింది. టైట్‌గా టీ చేసి ఈ చీరలో ఫ్రీగా నడవడం రాదు. బొమ్మలా నడవాలి. బొమ్మలా కళ్ళవాలి. నాకేమిటో అందరూ నా వైపే చూస్తున్నట్టుగా మొహమాటంగా వుంది. “మీ చూడరు మరి! పోకేసులో పెట్టిన బొమ్మలా అలంకరించుకుని వస్తే!”

ఐక్స్‌ట్రా దగ్గరికి వెళ్ళి కొత్తగా వచ్చిన ఫిలింఫేర్ కొనుక్కుని వచ్చి వెయిటింగ్ హాలులో ఓ పక్కా సోఫాలో కూర్చుని అందరి ముఖాలు నాకు, నా ముఖం మీదే కన్పించకుండా వున్నకం అడ్డుపెట్టుకుని అందులో బొమ్మలు చూడసాగాను. అరగంట వెయిట్ చెయ్యాలి! అరగంట అంటే 30 నిమిషాలు, 30 నిమిషాలంటే డబ్బులు యుగాలు. అబ్బా! పెద్ద బోర్!

నాకు కసిగా, కోపంగా వుంది.

నా మనసులోకి ఏ కాస్త కూడా తొంగిచూడలేని ఈ వ్యక్తికోసం నే నెందుకు జంకించుకోవాలి? ఎందుకిలా వెయిట్ చేయాలి? నేనింత సింగారం చేసుకోపోతే తమ నా వైపు చూడదా? అతని కళ్ళకి నేను కన్పించనా?

అమ్మ “గోళ్ళు కొరకవద్దు” అన్న హెచ్చరిక గుర్తుకు వచ్చింది. వెంటనే గోళ్ళ కొరకసాగాను.

అతను వచ్చి యింటికి వెళ్ళేవరకూ యిలా కొరుకుతూనే వుంటాను.

అతనికి యింకా ఏవేవి యిష్టం లేదో తెలిస్తే బాగుండు. అమ్మ లేకుండా హాళి పనులన్నీ చేయవచ్చును.

“మీనా!” ఉన్నట్టుండి హఠాత్తుగా ఎవరో నా యెదుట నిలబడి సుద్రమాపుర్యాలతో పిలిచారు.

సోఫాలో అంతెత్తున యెగిరి పడ్డట్టుగా ఉలిక్కిపడిన నేను తలెత్తి చూశాను. కాకళ్ళని నేను నమ్మలేకపోయాను!

క్షణసేపు నేను చూస్తున్నది కలో, నిజమో అర్థంకాలేదు.

నా కెదురుగా కృష్ణ నిలబడి వున్నాడు.

“నువ్వు? నువ్వు - యిక్కడ -” నోట్లోంచి అంతకంటే మాట రాలేదు కాక తడారింది.

“నువ్వు” అతను కూడా మాట పూర్తి చేయనట్టు ఆగిపోయాడు.

“హైదరాబాద్ ఎప్పుడు వచ్చావు నువ్వు! నేనింకా నా కళ్ళని నమ్మలేనట్టుగా హస్తా అడిగాను.

“నిన్ను.”

“నిన్నా?”

“అవును.”

అతని కళ్ళు నా చీరెని, ప్లీవ్ లెన్ జాకెట్ ని, నగల అలంకారాన్ని నిస్సంకోచంగా నిశితంగా గమనిస్తున్నాయి.

ఎప్పుడూ లేదు, అతని చూపులు నన్ను తాకి గిలిగింతలు పెట్టినట్లుగా గమత్ అనుభూతి చెందాను.

నావైపు చూస్తూ అన్నాడు. నువ్వు యింత క్రితం బుక్ స్టాల్ నుంచి వస్తూ దూరం నుంచి చూశాను. ఈ అమ్మాయి ఎవరో మీనాలా వుంది అనుకున్నావేమో నిజంగా నువ్వేనని అనుకోలేదు. ఎందుకో అనుకోకుండా అలా బైటికి వెళ్లి అక్కడ కారు పార్క్ చేసి కన్పించింది. దాన్ని చూడగానే నాకు అనుమానం వచ్చింది. మళ్ళీ వెంటనే లోపలకు వచ్చాను. నువ్వేమో ముఖం ఏ మాత్రం కన్పించనీకుండా వున్నకం అడ్డుపెట్టుకున్నావు పక్కకువచ్చి చూశాను. గోళ్ళు కొరుకుతూ కూర్చున్న నువ్వు కన్పించావు. నా అనుమానం తీరింది.

“మరీ చిత్రంగా మాట్లాడటం నేర్చావు నువ్వు! అంత గుర్తుపట్టలేనంతగా మారిపోయానా నేను.” చిరుకోపంగా చూశాను.

“నిజంగానే, మా నిమ్మలూరు వచ్చిన మీనాకి, నీకు సంబంధమేలేదు.”

అతని దృష్టి మరోసారి మెరపులా నా అలంకరణని పరిశీలించింది.

ప్రశంసాపూర్వకంగా చూస్తూ, అన్నాడు “నిజం చెప్పమంటావా ఏ రాజకుమారుడి కోసమో ఎదురుచూస్తున్న రాజకుమారిలా వున్నావు.”

“వచ్చావుగా నువ్వు, అయితే నువ్వేనేమో ఆ రాజకుమారుడివి,” నవ్వుతూ వెంటనే అనేశాను.

“నేనా!” తెల్లబోయినట్టు అన్నాడు. అతని ముఖం హఠాత్తుగా ఎర్రబడింది.

వెంటనే ప్రసంగం మార్చేస్తూ, “అత్తయ్యా, మామయ్య ఎవరూ రాలేదా?” అని అడిగాడు. లేదన్నట్టు తల తిప్పాను.

“నిలబడ్డావే? కూర్చో” అప్పటికే ఒకల్లిద్దరు మా వైపు చూస్తుండటంతో అన్నాడు కృష్ణ.

నేను కూర్చున్నాను.

అతను కూడా నా ఎదురుగావున్న సోఫాలో కూర్చుంటూ అడిగాడు “ఒక్కదానివీ వచ్చావు, ఏమిటి విశేషం?”

నేను వెంటనే జవాబు చెప్పలేదు.

“ఢిల్లీ నుంచి ఎవరైనా వస్తున్నారా?” అనుమానంగా అడిగాడు.

“అవును, సారధి వస్తున్నాడు.”

“ఓ అర్థమైందన్నట్టుగా చూశాడు. నావైపు నుంచి చప్పున చూపులు చూపిస్తూ, ఏటి చూస్తున్నట్టు కూర్చున్న అతని కళ్ళలో లీలగా ఈర్ష్య కదలాడటం విచిత్రమేమోనని అనుకున్నాను.”

నవ్వుతూ, చిలిపిగా చూస్తూ అన్నాను. నువ్వు వస్తావని నాకు తెలియదు. నువ్వు నీ కోసం కూడా స్టేషన్ కి వచ్చి వుండేదాన్ని.

అతను చురుగ్గా తలతిప్పి నావైపు చూశాడు. అతని అహంకారాన్నో చూసే నా మాటలు కాటువేస్తున్నట్టున్నాయి. గంభీరంగా అన్నాడు “థ్యాంక్స్ బ్రదర్ పగటి కలలు కనే అలవాటు లేదు.”

“ఇందులో పగటికల ఏముంది?”

“కాదు మరి? అసహజమైంది, అసంభవమైంది కోరుకునే ఆలోచన అయినా కలల క్రిందకే వస్తుంది.”

అతని మాటల్లోని గంభీరత్వమో, లేక వాటి వెనక దాగివున్న వాడితనమో నవ్వు నానోట మాట రానట్టుగా చేశాయి.

“నువ్వెవరికోసం వచ్చావ్? ఢిల్లీ నుంచి ఎవరైనా వస్తున్నారా?” అని అడిగాను.

“ఓహో, నా ఫ్రెండ్ ఒకతను బెంగళూర్ వెదుతున్నాడు. అతన్ని పంపటానికి నా నిజం చెప్పాలంటే నేను వచ్చిన పని రాత్రే అయిపోయింది. పొద్దుటినుంచీ వేళలేదు. కాలక్షేపంగా వుంటుందని వాడితో వచ్చాను. ఇక్కడిలా నిన్ను చూడటానని కల్లో కూడా అనుకోలేదు.”

“ఏడుకోగానీ, క్షణం క్రితం నన్ను చూడగానే అతని కళ్ళలో కలిగిన ఆనందం, ఆనందం, ఆనందం క్రమంగా మెల్లిగా మాయమవటం గమనించాను నేను.

“ఏడుకోచ్చావ్, హైదరాబాద్?” అడిగాను.

“కొద్దిగా పనుండి, ఒకళ్ళని కలవాల్సి వచ్చింది.”

“ఏవరిని?” ఆసక్తిగా అడిగాను.

“నువ్వు మాత్రం కాదు” కొంటెగా అన్నాడు.

“ఈ సంగతి నాకు తెలుసులే. నువ్వేం చెప్పక్కర్లేదు. ఎన్నాళ్ళుంటావిక్కడ?”

“ఈ రాత్రికి వెళ్ళిపోతున్నాను.”

“ఈ రాత్రికా?”

“అవును.”

“అవును. ఏం?”

“ఎంత దుర్మార్గుడివి నువ్వు. ఈ వూరువచ్చి నన్ను కలుసుకోకుండా వెళ్ళిపోవాలనుకుంటున్నావు కదూ!”

అన్యాయమైన ఆరోపణకు గురి అయి జవాబు చెప్పలేని వాడిని సుసహాయంగా చూశాడు. వెంటనే అన్నాడు. “ఇప్పుడు చూశావు కదా! ఈ తాగుతావా? తెప్పించనా?” ప్రసంగం మార్చబోయాడు.

“వద్దు అవసరం లేదు అత్తయ్య వాళ్ళంతా ఎలా వున్నారు?”

“బాగానే వున్నారు.”

“రాజు నాకు చెప్పమని ఏం చెప్పలేదా?”

“నేను నిన్ను కలవనని కచ్చితంగా చెప్పాను. లేకపోతే యేదో చెప్పేదే. నా వెనక వెంటవెంట రెండు మూడుసార్లు తిరిగింది.”

“ఏమో అనుకున్నాను. నువ్వు చాలా కఠినుడివి సుమా!” నిష్కారంగా అన్నాను.

అతను వెంటనే జవాబు చెప్పలేదు. నా చేతిలోవున్న ఫిలింఫేర్ తీసుకుంటూ దానిలోకి చూస్తూ “కఠినత్వం అలవరచుకోకపోతే జీవితంలో ఎగుడుదిగుళ్ళు భరించటం చాలా కష్టం మీనా” అన్నాడు.

ఆలోచనగా, పరధ్యాసగా అతని నోటినుంచి వెలువడ్డ మీనా అన్న ఆ మాట నా గుండెల్లో ఎలాగో అవటం అతనికి బహుశా తెలియదు.

“రాజు పెళ్ళి సంగతి ఏమైంది?”

“తాంబూలాలు పుచ్చుకున్నాం. వచ్చే నెల 20వ తారీఖున పెళ్ళి.”

ఆకాశం విరిగి వడ్డంత ఆశ్చర్యంగా చూశాను. నేను.

“తాంబూలాలు పుచ్చుకున్నారా? ఆ సంబంధం నిశ్చయమైందా? ఎప్పుడు?”

“మొన్న నేను యిక్కడికి వచ్చిన రోజునే.”

ఇంతలో మైక్లో ఎనాన్స్ మెంట్ విన్పించింది. “ఢిల్లీ నుంచి వస్తున్న ట్రైన్ 5 నిమిషాల్లో లాండ్ అవబోతోంది.

కృష్ణ చేతిలోవున్న ఫిలింఫేర్ నాకిచ్చేస్తూ, అదుగో, ఎనాన్స్ మెంట్ - మీ రాకుమారుడు వచ్చేస్తాడు” అంటూ లేచి నిలబడ్డాడు.

నేను లేచాను.

“వస్తాను నేను” అన్నాడు వీడ్కోలు తీసుకుంటున్నట్టుగా.

“ఉండు, నేను నీతో మాట్లాడాలి” అన్నాను ఆదుర్దాగా.

“టైముంది.”

కేమిటో చాలా కంగారుగా, అయోమయంగా వుంది. నా మనసంతా వుంది, రాజేశ్వరికి ఆ సంబంధం సెటిల్ అయిందనే పిడుగులాంటి వార్త వుంటేనే తన మానాన తను పోతున్నాడు కృష్ణ. ఇందులో నేను అడగవల్సింది, నా వెళ్ళవలసింది యింకేం లేనట్టుగా వుంది అతని ధోరణి.

“నేను నీతో మాట్లాడాలి” అన్నాను.

“మీదో చెప్పు. ఇంకా మూడునిముషాలు టైముంది” గోడకున్న గడియారం హస్తా అన్నాడు.

“అక్కడ చెప్పలేను నేను.”

“ఇంకెక్కడ మరి? ఎప్పుడు?”

“రేపు మాట్లాడుదాం మనం.”

“రేపా? ఈ రాత్రికి నేను వెళ్ళిపోతున్నాను” గుర్తు చేస్తున్నట్టుగా అన్నాడు.

“ఇహ... నువ్వు వెళ్ళటానికి వీలేదు. నేను నీతో అద్దెంటుగా మాట్లాడాలి.

నీ వెళ్ళిపోతే నేను నిమ్మలూరు రావాల్సి వస్తుంది. నిమ్మలూరు రావాలంటే నీ తిలుసుగా?”

“తెలుసు” అతని ముఖం సీరియస్‌గా అయింది.

“కందుకే వెళ్ళకు నువ్వు. రేపు మనం ఎక్కడ కలుసుకుందామో చెప్పు.”

“నువ్వే చెప్పు.”

నేను వేగంగా ఆలోచించాను. ఎక్కడ కలవాలి? ఇంటివద్ద వీలుకాదు.

నీ ఇల్లు కృష్ణకు తెలియదు. చురుగ్గా ఆలోచించటం ప్రారంభించాను.

“నువ్వు ఎక్కడుంటున్నా విప్పుడు?” అతనున్న చోట వీలవుతుందే మోనని

చూశాను.

“ఫ్రెండ్స్ దగ్గర క్లాసీ నువ్వు అక్కడికి రావటం.....” సందేహంగా చూశాడు.

“క్షణే వచ్చింది. వెళ్ళు నువ్వు” హెచ్చరించాడు కృష్ణ.

క్షణే లాండ్‌యింది. చెవులు బద్దలయ్యేట్టు మోత విన్పించింది. క్రమంగా

వచ్చింది.

“అగు. ఎక్కడ మనం కలిసేది? ఆఁ జమ్మరుడ్ సినిమాహాలు దగ్గరకు 11

యంతా రా! అక్కడ మార్సింగ్ పో వుంటుంది. నేను వచ్చేస్తాను.

“సినిమా థియేటర్‌కా!” విచిత్రంగా చూశాడు కృష్ణ.

“అవును. అంతకంటే నా కిప్పుడేం తోచటం లేదు, అక్కడికి వచ్చిన తరువాత

కృష్ణ ఆలోచించుకుందాంలే!”

“కానీ-మీనా-”

“నువ్వుంకేం చెప్పవద్దు. దయయించి నా ఈ ఒక్కమాట విను. జీవితాంతు నీకు కృతజ్ఞతగా వుంటాను.”

కృష్ణ సందిగ్ధావస్థలో పడిన వాడిలా చూడసాగాడు.

నేను “గాంగ్ వే” వైపు పరుగెత్తిపోతూ, అగి వెనక్కు తిరిగి అడిగాను.

“రేపు 11 గంటలకి జమీరుద్ దగ్గర వెయిట్ చేస్తూ వుంటాను మర్చిపోవుగా?”

“మర్చిపోను, నీకు గుర్తుంటుందో లేదో నువ్వే చూసుకో, వెళ్లు పాసింజెర్ దిగుతున్నట్లున్నాడు” అన్నాడు.

నేను గాంగ్ వే దగ్గరకు వచ్చి నిలబడ్డాను.

సారధి అప్పటికే దిగి వస్తున్నాడు.

ప్లేన్లో నుంచి మొట్టమొదట దిగిన పాసింజెర్ అతనే కాబోలు, అందరికీ బే ముందుగా వచ్చేస్తున్నాడు.

అతన్ని చూడగానే నేను నవ్వాను.

అరగంట క్రితం చిరచిరలాడి, చిరాకుపడిన మనిషిని నేనేనా అనిపించింది.

కృష్ణ ఆగమనం నాకో కౌత్త జీవంపోసి తెప్పించినట్లుయింది. సారధి కళ్ళ నా చుట్టూ వున్న మనుష్యుల్లో యెవరికోసమో వెతుకుతున్నాయి.

“మమ్మీ రాలేదు” అన్నాను. అతని చూపులకర్థం తెలిసిన దానిలా,

“ఓ!” అతని కళ్ళలో స్పష్టంగా కన్పించిన ఆశాభంగం, నా అహంకారాన్ని వాడిముల్లులా గుచ్చుకుని గాయపరచింది.

“ఒక్కదానివీ వచ్చావా?” కాస్త ఆశ్చర్యంగా అడిగాడతను.

అవునన్నట్లు తలూపాను.

ఇద్దరం వెయిటింగ్ హాలులోకి వచ్చాము.

“నాకేం లగేజ్ లేదు, వెళదామా?” అన్నాడు సారధి.

అలాగే నన్నట్లు తలూపాను.

బైటికి వస్తూండగా నా కళ్ళు కృష్ణకోసం హాలంతా కలయవెతికినాయి. కానీ అతను కన్పించలేదు.

కార్లు పార్కు చేసిన వైపు వచ్చేస్తుండగా, తల తిప్పి ఒకటికి రెండు సార్లు తిరిగి తిరిగి చూశాను. ఊహ! ఎక్కడాలేదు.

“ఏవరైనా రావాలా?” సారధి తను కూడా వెనక్కి తిరిగి చూస్తూ అడిగాడు.

“ఊహ, తల అడ్డంగా తిప్పుతూ వచ్చి కారులో కూర్చున్నాను.

ఇంటికి వస్తూండగా దోవలో యిద్దరం ఏం మాట్లాడుకోలేదు.

తమ నన్నేం అడగలేదు.

నా అంతట నేనేం చెప్పలేదు. సారధిని అలా తీసుకువస్తుంటే, ఆ క్షణంలో ఇంటికి వస్తున్న అతన్ని గౌరవ మర్యాదలతో జాగ్రత్తగా తీసుకువస్తున్న మా అనించాను నాకు నేనే.

35

మేం ఇంటికి వచ్చేసరికి అమ్మా, నాన్నగారు, మిసెస్ లింగం, ఆవిడ మా కోసం ఎదురుచూస్తున్నారు.

నాన్నగారు మా కెదురుగా వచ్చి సారధిని ఎంతో ఆప్యాయంగా పలకరించి తీసుకువచ్చారు.

ఈ పూట మిసెస్ లింగం దంపతులు యిద్దరూ మా ఇంట్లోనే భోజనం చేశారు.

అంత వాదావుడిలో ఊపిరి సలపనట్లుండి కూడా అమ్మ అన్నంలాకి సారధికి వచ్చిన స్పృహల్ని చేయించింది. భోజనాలప్పుడు అతని ప్రకృత కూర్పుని కొసరి సరి వర్ణించి తినిపించింది.

అమ్మ మనసులో అంత ఆదరణకి, అభిమానానికి చోటుచేసుకున్న సారధికి అంతే నిమిషంలో నిజంగా నాకు యార్వ్ అనిపించింది.

భోజనాలు అయిపోయిన తర్వాత అమ్మా, మిసెస్ లింగం వాళ్ళు పోయారు. సారధి పడుకున్నాడు.

అతని కోసం షూ ఇంట్లోనూ, లింగంగారి ఇంట్లోనూ, రెండు చోట్ల వేసేలా గదులున్నాయి. అతనికి ఎప్పుడు ఎక్కడ వుండాలనిపిస్తే అక్కడ వెళ్లిపోయేందుకు అమ్మ ఈ ఏర్పాటు చేసింది.

నాన్నగారు అమ్మావాళ్ళని క్లబ్లో దింపి, తన కెక్కడో పని వుందని చెప్పి 5 గంటలు అవుతుండగా తిరిగి వచ్చారు.

సాయంత్రం అవగానే అమ్మ ఆదేశం ప్రకారం సారధి పంపిన టమాటా ముర్రు ఆరి ఎంబ్రాయిడరీ చీర కట్టుకుని దానికి మాచ్ అయే జాకెట్ వేసుకున్నాను.

నాకు ముదురు రంగులంటే ఏమాత్రం యిష్టంలేదు, అలాటి బట్ట లేసుకోగానే కామెట్ బట్టంతా కంపరంగా వుంటుంది. ఎప్పుడెప్పుడు విప్పి లైట్ కలర్స్ కుంటానా అని ప్రాణం హైరానగా ఎదురుచూస్తుంది.

కాని నా అభిప్రాయం అమ్మ మన్నించదు.

“చక్కటి శరీర ఛాయ వుంది నీకు, అది బాగా కస్టించాలంటే ముందు రంగుల చీరలే కట్టుకోవాలి నువ్వు” అంటుంది అమ్మ.

మధ్యాహ్నం క్లబ్ కి వెళ్ళబోతూ, నా దగ్గరకొచ్చి, “సాయంత్రం యింట్లో చీర కట్టుకో” అంటూ ఆ ఎర్రటి చీర నా మంచంమీద పెట్టింది.

“అబ్బా! అంత ఎర్రటి ఎరుపు! కొట్టినట్టుగా వుంటుంది” ననుగుతూ అమ్మ అమ్మ చురకల్లాంటి చూపులతో నావైపు తీక్షణంగా చూసింది.

కంఠం తగ్గించి “పిచ్చి వేషాలు వేయకుండా చెప్పినట్టు చెయ్యి, ఈ సడిగి నాకు చిరాకు తెప్పించకు” అని వెళ్ళిపోయింది.

అమ్మ వెళ్ళిన వైపే చూస్తూ బొమ్మలా నిలబడిపోయాను నేను. విషయంలోనైనా సరే, నేను స్వంత అభిప్రాయం ప్రకటిస్తే అమ్మకి అది నా పిచ్చి వేషంగా కనిపిస్తుంది. చిరాకు కలుగుతుంది, యెప్పుడూ ఇంతే అప్పటికి నా మొహం మాడ్చుకున్నా సాయంత్రం అయేసరికి అవిడ చెప్పినట్టే తయారయ్యాను.

ఆరు గంటలు కావస్తోంది.

నా అలంకరణ పూర్తయింది.

అప్పటికి ఐదునిమిషాల క్రితం అమ్మ ఫోన్ చేసి సారథి లేచాడా? కాకాగాడా?” అంటూ వివరాలు అడిగింది.

అతనిప్పుడే లేచాడనీ బాత్ రూమ్ లో వున్నాడని చెప్పాను.

“తొందరేం లేదు, మీరు 6-30 కి వస్తే చాలు” అంది.

“అలాగే.”

“నువ్వు తయారవటం అయిందా!”

“అ!”

“నేను చెప్పిన చీర కట్టుకున్నావా?”

“అ!”

“రక్షించావు!” ఫోన్ పెట్టేసింది.

నేను నా గదిలోకి వచ్చి నిలువుటద్దం ముందు నిలబడి జడలో పువ్వు పెట్టుకుంటుండగా తాయారమ్మ గదిలోకి తొంగిచూస్తూ “మీకు ఫోన్ వచ్చింది” అంది.

“మళ్ళీ ఏమిటిది?” విసుగ్గా అన్నాను.

“ఏమో నాకు తెలియదు. ఫోన్ చేసింది మీ అమ్మగారు కాదు.”

“అమ్మగారూ? ఎవరు మరి?” చివ్వున వెనక్కు తిరుగుతూ అడిగాను.

“నాకేం తెలుసు? ఎవరో మగవాళ్ళు చురుక్కుమని చూస్తూ అంది.

“మగవాళ్ళా నా కర్థం గాలేదు. ఎవరై వుంటారు?” నాన్నగారు, సారథి వద్దూ ఇంట్లోనే వున్నారు. ఇంకెవరు చేస్తారు నాకు?

నేను ఆశ్చర్యంగా రెండేసి మెట్లు అంగ చొప్పున గబగబా దిగుతూ క్రింద ఫ్లోరికి వచ్చాను.

నా గుండెలు వేగంగా కొట్టుకోసాగాయి.

రిసీవర్ తీసుకుని, మెల్లగా “హలో!” అన్నాను.

“మీనా!” అనునయంగా పిల్చారెవరో.

“ఎవరు?” బెదురుతున్నట్టుగా అడిగాను.

“నేను!”

“కృష్ణా!”

“అవును.”

నేను చప్పున కంగారుగా చుట్టూ కలయచూశాను. అదృష్టవశాత్తూ ప్రక్కల టేబుల్ లేదు.

“ఏమిటి?” ధైర్యంగా అడిగాను.

“మీనా! నాకింకా ట్రైన్ కి టైముంది, నేను”

“వద్దు, వద్దు వెళ్ళకు. నీతో చాలా పనుంది. చాలా ముఖ్యమైన సంగతులు వుట్టాలి.”

“కానీ-”

“నా కింకేం చెప్పకు.”

“ఫోన్ ఆ విషయం ఏదో యిప్పుడు చెప్పేయకూడదూ!”

“ఇప్పుడా!”

“అవును, ఏం బిజీగా వున్నావా!”

“ఊ!”

క్షణం నేను యిద్దరం మౌనంగా వుండిపోయాం.

“సారీ మీనా!” నిన్ను డిస్టర్బ్ చేశానేమో” మనస్ఫూర్తిగా క్షమార్పణ కోరుతున్నట్టుగా వుంది అతని స్వరం.

“ఫర్వాలేదు.”

“నాకు రేపు బెజవాడలో పనుంది ఒకతన్ని కలుసుకోవాలి. నేను కావాలంటే మళ్ళీ వచ్చేవారం వస్తాను!”

“ఊహ, వీల్లేదు. రేపు నేను చెప్పిన టైమ్ కి మర్చిపోకు. నాన్నగారు వున్నాయింటో, పిలవనా! మాట్లాడతావా?”

“ఊహ వద్దు, సరేలే వుంటాను” పెట్టేస్తున్నానని చెప్పనయినా చెప్పకుండా పెట్టేశాడు.

నేను కొద్దిసేపు అక్కడే అలాగే నిలబడిపోయాను.

నా కేమిటో చాలా సిగ్గుగా, అవమానంగా దొంగతనం చేసినట్టుగా వుంది వారం పదిరోజులు నిమ్మలూరులో వాళ్ళ ఇంట్లోవుండి అన్ని రకాల ఆతిథ్యాల పొందివచ్చిన నేను, అతను ఈ వూరు వస్తే కనీసం మాటవరసకి మర్యాదకైనా మా యింటికి రమ్మనమని అనలేకపోతున్నాను.

నా గుండెలోకి ఉద్రేకంలాటిది ఒక్కసారి పొంగులా వచ్చింది. రోషంగా అభిమానంగా అన్పించింది. ఏమైనా సరే కృష్ణని యింటికి పిలిచితిరా.

ఇందుకు మొదట నాన్నగారి అనుమతి అడిగితే, అమ్మ సంగతి కర్తవ్య చూద్దాం.

ఈ యింటికి ఎంతో మంది వస్తుంటారు. ఆ వచ్చేవాళ్ళంతా మా కుటుంబానికి ఆప్తులేనా!

సభ్యత, సంస్కారం పేరిట బద్ధశత్రువులతోనైనా సరే, నవ్వుతూ మాట్లాడాగలిగిన సంస్కారంగల అమ్మ వీళ్ళ విషయంలో ఇంత కఠినంగా ఎందుకుండా! అప్పుడెప్పుడో ఏదో అభిప్రాయభేదం వస్తే అది మనసులో పెట్టుకుని వైరాన్ని సాగదీయాలా? మనిషి కాలంతోపాటు కొన్ని స్మృతులని గతంలోకి వదిలేయాల్సిగానీ అవే పట్టుకుని కూర్చోవటం ఏం భాగుంటుంది.

నేను విసురుగా నాన్నగారి గదిలోకి వచ్చాను.

ఆయన అప్పటికే తయారై మా కోసం వేచిచూస్తున్నట్టుగా పేపరు చూసుకుంటున్నారు.

నన్ను చూడగానే పేపరు మడిచి ప్రక్కన పెడుతూ “అయిదా? బైలుదేరుదామా” అన్నారు.

“అవలేదు. సారథి స్నానం చేస్తున్నాడు” అన్నాను.

“ఆయన టైమ్ చూసుకున్నారు.

“ఫర్వాలేదులే. ఇంకా చాలా టైముంది, 6-30కి ప్రోగ్రాం మొదలు బ్లాగేసీ అంత త్వరగా తెములుతుందా. అందులో ఆడవాళ్ళ అధ్వర్యం” నవ్వుతూ ఇ్నాడు.

అంత మామూలుగా మాట్లాడుతున్న ఆయనతో సడన్ గా కృష్ణ సంగతి మాట్లాడాలో అర్థంగాలేదు.

నాన్నగారు యింక మాట్లాడవలసింది అంతగా ఏం లేనట్లు అక్కడ పెట్టిన టేబు తీసుకుని అందులోకి మళ్ళీ చూడసాగారు.

“నాన్నగారూ!”

“ఏమిటి మీనా!”

“మీకు, మీకు-కృష్ణ వచ్చాడు తెలుసా?”

ఆయన చివ్వున తలెత్తారు.

ఆశ్చర్యంగా అడిగారు, “అవును, కానీ నీకెలా తెలుసు?”

నేను నిర్విణ్ణురాలనయ్యాను. నోటమాట రానిదానిలా కళ్ళప్పగించి ఉడిసాను.

“మీ...మీకు తెలుసా?” ఎంతో ప్రయత్నంమీద అడగగలిగాను.

“తెలుసు, నిన్ను వచ్చాడు, ఈ రోజు సాయంత్రం వెళ్ళిపోతున్నానని చెప్పాడు. నీ మధ్యాహ్నం కలిసినప్పుడు మళ్ళీ ఏదో ముఖ్యమైన పని తగిలించని, బహుశా ఈ రోజు వెళ్ళటం పడదేమోనని అన్నాడు.”

“మధ్యాహ్నమా! మీరు అతన్ని కలిశారా?”

నాన్నగారు తలుపుతూ అన్నారు. “అవును, మీ అమ్మావాళ్ళని క్లబ్బులో పది నేను అంతసేపూ వెళ్ళింది యెక్కడికి అనుకున్నావు? వాడి దగ్గరకే. మళ్ళయింతకీ చెప్పనే లేదు, ఎక్కడ కన్పించాడు నీకు?”

“ఎయిర్ పోర్టులో.”

“ఓ! మధుసూదన్ ఈ రోజు బెంగుళూరు వెళ్ళాడని చెప్పాడు. పంపించటానికి వెళ్ళాడు కాబోలు.

“మధుసూదన్ యెవరండీ.”

“కృష్ణకి స్నేహితుడు. అతని పినతండ్రిదే కృష్ణ తీసుకుని చేస్తున్న పొలం.”

నాకు హఠాత్తుగా గుర్తుకు వచ్చింది వెంటనే అడిగాను. “కృష్ణ అసలు ఈ వూరు ఎందుకు వచ్చాడు? మీకేమైనా చెప్పాడా?”

“ఏముంది? ఎప్పటిపాటే ఆ పొలం యజమాని అంటే మధు పిన్తంకి పొలానికి బేరం వచ్చింది అమ్మేస్తున్నానని బెలిగ్రాం యిచ్చాడట. వాడు వచ్చి ఆ ధరకి తను కొంటానని గడువు యిమ్మని అడిగాడు.

“ఇచ్చాడా?”

“ఇచ్చాడు, 15 రోజులు, అది కూడా మధు గట్టిగా చెప్పి, బ్రితిమ లాటి”

“ఎంతట ఖరీదు.”

“పాతికవేలు”

“పాతికవేలు!” నేను కళ్ళప్పగించి చూశాను.

“అవును, పాతికవేలు ఆ పొలం అంత ఖరీదు చేస్తుంది” నాన్నగారు పేపరులోకి చూస్తూ అన్నారు. ఆయన ముఖానికి అంతులేని గాంభీర్యం అచ్చాడనా వచ్చేసింది.

ఆయన ముఖకవళిక గమనిస్తే ఈ ప్రసంగం యిక పొడిగించటం యిష్టం లేదనట్లుగా అన్పించింది నాకు. అమ్మ అయితే నాకు భయం. ఆవిడ కన్న కనుబొమలు ముడిచి చూస్తే చాలు. ఆ చుట్టు ప్రక్కల వుండ బుడ్డిగాడు. కానీ నాన్నగారు అలాకాదు, ఆయన యిష్టాయిష్టాతో నాకేం పని లేదు. ఎలాటి సమయం అయినా నేను కావాలనుకున్నది అడిగే చనువు, స్వతంత్రం నాకు చిన్నప్పటి నుండి ఉన్నాయి. అందుకే ధైర్యంగా సంభాషణ పొడిగించాను.

పాతికవేలు! కృష్ణ ఎక్కడ నుంచి తెస్తాడు! నాన్నగారిని అడగలేదు కదా! కృష్ణ నాకు కన్పించాడు. కానీ మాటవరసకి కూడా నాన్నగార్ని కలిసినట్టు చెప్పలేదు. ఆ విషయం గోప్యంగా వుంచాల్సిన అవసరం ఏమొచ్చింది.

హఠాత్తుగా నాకు మెరుపులా ఒక అనుమానం వచ్చింది.

“నాన్నగారూ కృష్ణ మిమ్మల్ని డబ్బు సాయం చేయమని అడిగాడా?”

నాన్నగారు మళ్ళీ తలెత్తి “వాడా? నన్నా? ఉహూ, లేదు. నా అంతట వేరే అప్పుగా యిస్తానంటేకూడా విన్నించుకోలేదు. నా యీ ఇన్ని సంవత్సరాల జీవితంలో వాడంత మొండి మనిషిని ఎక్కడా చూడలేదు.” కోపంగా అన్నారు.

“మరి డబ్బు ఎక్కడనుంచి తెస్తాట్ట?”

“అదే నాకు తోచడం లేదు. వాడికి అంత డబ్బు యిచ్చే వాళ్ళు మాత్రం ఏరి? ఒక వేళ యిచ్చినా మళ్ళీ అక్కడకూడా యిదే బాధ ఎదురవుతుంది. వాడికి రాబోయే మామగారిని అడుగుతాడేమో.”

“నుందరి తండ్రినా?”

“అవును, కానీ ఆయన అప్పు యివ్వటానికి ఒప్పుకోవటం లేదుట. ఇలాంటి ఆ పొలం కూతురి పేరు మీద కొనేస్తాను. అమ్మాయి పేరుమీద రిజిస్టర్ చేయమ అన్నాట్ట. అది వీడికి ఏమాత్రం యిష్టంలేదు, ఆ పొలం అంటే వీడికి ప్రాణంతో సమానం. యజమాని అమ్మటం అంటూ జరిగితే అది తనే కొనాలని పట్టదట. చూడబోతే చేతిలో కానీ లేదు, ఏం చేస్తాడో మరి.

నాన్నగారు ఆలోచనగా కుర్చీలో వెనక్కు ఆనుకుని కూర్చున్నారు. టేబిల్ మీద స్థంగా నిలిచిపోయిన ఆయన దృష్టిని బట్టి తన మనసు యిక్కడక్కడా లేదని నాకు తెలిసింది.

“కృష్ణ పొలం విషయం గురించి తప్ప యింకేం చెప్పలేదా?” అన్నాను.

“చెప్పాడు, రాజు పెళ్ళి వచ్చే నెల స్థిరం అయిందని చెప్పాడు.”

“నాన్నగారూ?” ఎంతో గారాంగా పిలిచాను.

ఆయన ఏమిటన్నట్లు చూశారు నా వైపు.

“రాజుకి కాబోయే ఆ మొగుడుని నేను చూశాను. ఏం బాగుండదు, అచ్చం కోలా వుంటాడు.”

“మనుష్యుల్లో కొంతమంది కంటే ఆ కోతులే చాలా నయం మీనా.”

“అవునునుకోండి రూపంలో సామాన్యమైతే ఫర్వాలేదు. కానీ, స్వభావంలో కూడా మర్కట చేష్టలు ప్రదర్శించే మనుష్యులతో జీవితాంతం గడపడం కష్టం కదండీ, రాజుని-నేను యీ పెళ్ళికి ఎదురు తిరగమని ప్రోత్సహించాను.

“ఏమిటి?”

“అవునండీ, నాకెందుకో ఆ సంబంధం ఏ మాత్రం యిష్టంలేదు. రాజు షుకుంది. కృష్ణకి ఎదురు తిరుగుతానని వాగ్దానం యిచ్చింది. కాబట్టి ఈ పెళ్ళి జరగదు.

“ఏమిటి?” నాన్నగారు లేచి నిలబడ్డారు.

ఆయన ముఖం ఎర్రబడింది? కళ్ళు అగ్నిగోళాల్లా మెరిసినాయి.

ఉగ్రమూర్తిలా వున్న ఆయన రూపం చూసి తెల్లబోయిన నేను అప్రయత్నంగా టేబుల్ వెనక్కు వేశాను.

నాన్నగారికి ఎందుకో హఠాత్తుగా యెప్పుడూ రానంత కోపం వచ్చింది.

యందులో ఆయన అంత ఆగ్రహించాల్సినంత చెడు ఏముందో నా కర్థం కాలేదు.

రాజుకి ఆ పెళ్ళి తప్పించటానికి నేను చేసింది మంచిది కాదా? అది దానికి షరతు చేయటం కాదా!

నాన్నగారు కఠినంగా అన్నారు. “యెందుకు చేశావు ఆ పని? ఇది తెలిస్తే కృష్ణ మళ్ళీ మన ముఖం చూస్తాడా? మీ అమ్మ వాళ్ళతో సంబంధం లేకుండా చేసింది. నువ్వు వాళ్ళ ముఖాలు చూసే ప్రాప్తం కూడా లేకుండా చేశావన్న మాట రాజు ఆ పెళ్లి మానేసి ఏం చేస్తుంది? నీతో వచ్చి యిక్కడ వుంటుందా? నువ్వు ఉద్ధరిస్తావా? లగ్నం పెట్టుకున్న తర్వాత ఆ పెళ్లి ఆగిపోయిందంటే ఆ పల్లెటూళ్ళ ఆ కుటుంబం ఎంత నవ్వుల పాలు అవుతుందో తెలుసా నీకు!”

“నాన్నగారూ.” నువ్వుసలు ఉత్తరాలు వ్రాసే ముందు కనీసం నాతో చెప్పావా? నన్నడిగావా? నిన్ననలు నిమ్మలూరు పంపటం నాది బుద్ధితక్కువతనం వాడెంతో కష్టపడి, అన్ని ప్రయత్నాలు చేసుకున్న తర్వాత ఆ పెళ్లి నీ మూలంగా ఆగిపోయింది అంటే వాడేం చేస్తాడో తెలుసా? నిన్నేమీ అనదు. మనకి కొన్ని వేల మైళ్ళ దూరంలో వుండేలా జాగ్రత్తపడతారు. నేను వాళ్ళకేం సాయం చేయలేకపోయినా, కనీసం కంటితో చూచుకున్నా తృప్తిపడుతున్నాను. చివరికి ఆ యోగం కూడా లేకుండా చేసి పుణ్యం గట్టుకున్నావన్నమాట.”

“కానీ-నాన్నగారూ” -కళ్ళలో గిరున తిరగబోతున్న నీళ్లని బలవంతంగా నిగ్రహించుకోటానికి పెనుగులాడుతూ అన్నారు.

“వెళ్ళవతలకి, చాలా గొప్పపని చేశావు. పెళ్లి జరగదట! ఎందుకు జరగదో నేను చూస్తాను. రాజుకి నేను ఈ రోజే ఉత్తరం రాస్తాను. అలాటి పిచ్చి పిచ్చి వేషాలేం వేయవద్దని, బుద్ధిగా కృష్ణ చెప్పిన మాటవిని ఆ యింటి పరువు నిలబెట్టమని యిప్పుడే వ్రాస్తాను. అంతేకాదు, రాజుకి యిష్టం వున్నా లేకపోయినా దాని కాళ్ళ కట్టిపడేసి అయినానరే వాడు అన్ని ప్రయత్నాలూ చూసుకుంటున్న ఆ లగ్నానికి ఆ మూడుముళ్ళూ పడేలా చూడమని కృష్ణకి కూడా వ్రాస్తాను.”

“ఇందులో నేను చేసిన తప్పు ఏ ముందుండి” బిగపట్టిన కంఠంతో అన్నాను.

“తప్పుని అడుగుతున్నావా యింకా? అభం, శుభం, తెలియని దాని మనసులో వెరికోర్చెత్తించటం, అంతులేని ఆశలు కల్పించటంకంటే క్షమించరాని నేరం యింకోటుందా? పెళ్లి మానేయమన్నావు నువ్వు, మానేస్తానని చెప్పింది అది. తర్వాత ఏముంది? ఏం చేస్తుంది? దానికి నువ్వేం సాయం చేస్తావు? దాన్ని తెచ్చి యిక్కడ యీ ఇంట్లో అట్టిపెట్టుకోగలవా నువ్వు! లేక దానికి పెళ్లి చేయగలవా, ఏం చేయగలవని వద్దని ఎదురు తిరగమని వ్రాశావు? తరువాత ఎన్ని బాధలు ఎదురౌతాయో కించిత్ అయినా ఆలోచించావా నువ్వు?”

నేను నోట మాట రానిదానిలా నిలబడి కళ్ళప్పగించి చూడసాగాను. ఇంక జవాబు చెప్పలేనట్టుగా, యింత నిస్సహాయంగా నా కెప్పుడూ అన్వించలేదు.

న్నగారుకూడా తన కోపాన్ని నిగ్రహించుకోవటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నట్టు అలాగే నిలబడేసారు.

“సారీ! నేను లేటుచేసినట్టున్నాను. టైమయింది కదూ?” అంటూ సారధి గురికి వచ్చాడు.

నేను అంతెత్తున ఎగిరిపడిన దానిలా ఉలిక్కిపడి తిరిగి చూశాను నన్ను హాసవృత్తా! ఏదో అనబోయి సారధి, నా ముఖంచూసి కాబోలు ఆగిపోయి న్నావు. నాన్నగారివైపు అర్ధంగానివాడిలా మార్చిమార్చి చూశాడు. నాన్నగారు మీ - ఇద్దరిలో ఎవరమూ వెంటనే ఏం మాట్లాడలేదు.

“క్షమించాలి, నేను మిమ్మల్ని డిస్టర్బ్ చేయలేదు కదా?” అనుమానంగా హస్తా వెనక్కు తిరిగి వెళ్ళబోతూ అన్నాడు.

నాన్నగారు అప్పటికి తేరుకున్నారు కాబోలు. వెంటనే “లేదు లేదు రా! రా! హారో హారో జుకి చిన్నపిల్లయిపోతోంది. కొంచెం మంకుతనం వదిలించుకోమని కోరుతున్నానంతే. వెడదామా యిక” టైము చూసుకుంటూ అన్నారు.

“నాదేం ఆలస్యం లేదు” సారధి కూడా వాచీ చూసుకుంటూ జవాబు ఇచ్చాడు.

“నేనిప్పుడే వస్తాను” ఎవరినీ ఉద్దేశించకుండా అనేసిన నేను గిరుక్కున పక్క తిరిగి సుడిగాలిలా బైటికి పరిగెత్తాను.

పది నిమిషాల అనంతరం, నేను నా గదిలో మళ్ళీ ముఖం కడుక్కుని పడు పేసుకుంటుండగా, తాయారమ్మ గదిలోకి తొంగిచూస్తూ “నాన్నగారు, ఇప్పుడుగారు కారులో కూచుని మీ కోసం చూస్తున్నారు. టైమయిపోతుంది” బూట హెచ్చరించి వెళ్ళింది.

నేను బాగ్ తీసుకుని, హైపీల్స్ శబ్దం అయేలా పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాను. న్నగారు అప్పటికే డ్రైవింగ్ సీటులో కూర్చుని వున్నారు. సారధి నాకోసం వేచి వున్నట్టుగా వెనక డోర్ దగ్గర నిలబడి వున్నాడు. నన్ను చూడగానే డోర్ తెరిచి పట్టుకున్నాడు. నేను కారులో ఎక్కి కూర్చుంటూన్నప్పుడు అతను క్రీగంట నా పక్క పరిక్షగా చూడటం నేను గమనించకపోలేదు. కారు లోపల కూర్చున్నాను. సరే నా ప్రక్కన తగిలేటంత దగ్గరగా కూర్చున్నాడు. అతనికి ఎడంగా జరిగి బాగా కూర్చోవాలనిపించింది. కానీ సభ్యతగా వుండదని పూరుకున్నాను.

మేం వెళ్ళేసరికి అమ్మ బైట్ నిలబడి వుంది. ఆ సమయంలో ఆవిడని చూస్తే టలు యీవిడ అంత కష్టపడే మనిషేనా అనే అనుమానం వస్తుంది. అంత విషయంగా, ఉత్సాహంగా, చురుగ్గా వుంది. అప్పటికే కొంతమంది అతిథులు

వచ్చారు. నాన్నగారు, అమ్మ కలిసి సారధిని తమకు కాబోయే అల్లుడుగా వాళ్ళికి పరిచయం చేశారు. వాళ్ళలో ఒకళ్ళిద్దరు ఆడవాళ్ళు నా దగ్గరికి వచ్చి బొమ్మలా మాటా-పలుకూ లేకుండా నిలబడి నా చెవిలో రహస్యంగా “యూ ఆర్ లక్సీ” అని ఒకరు, “కంగ్రాచ్యులేషన్స్” అని యింకొకరు ఏవేవో అన్నారు. మామూలుగా అయితే చక్కటి చిరునవ్వు విసిరో, లేక సిగ్గు నటిస్తూన్ “థ్యాంక్స్” అనాలి. నేను ఆ రెండు చేయలేదు. వాళ్ళు చెప్పేవి నాకేం సంబంధించినట్లుగా ముఖం పెట్టి నిలబడ్డాను.

ప్రోగ్రాం మొదలైంది.

అమ్మ ప్రారంభంలో అతిథులని ఆహ్వానిస్తూ, “సభ్య సమాజంలో స్త్రీ ఆమెకున్న విలువ వుండాలని హక్కులు అధికారాలు గురించి దాదాపు ముప్పావుగంటసేపు ఆవిరామంగా తడుముకోకుండా ఉపన్యాసం ఇచ్చింది.

స్త్రీజే కెదురుగా, ముందు వరసలో నున్న సోఫాలో నాన్నగారికి, సారధికి మధ్య కూర్చుని వున్న నేను, అమ్మ ఉపన్యాసాన్ని అంత శ్రద్ధగా వినలేదు. హాటూ మారు మ్రోగిపోయేట్లు మోగుతున్న కరతాళధ్వనుల్ని బట్టి ఉపన్యాసం అయిపోయిందని గుర్తించాను.

తర్వాత ఏదో నివేదిక చదవటం మొదలు పెట్టారు. అందులో అక్కడ చేసిన ఘనకార్యాలు, ఆదాయం, ఖర్చు అన్నీ వున్నాయి. వినుగ్గా ముఖం పెట్టి కూర్చున్న నాకు ఏ క్షణంలో యిక్కడ నుండి బైట పడతానా అని అన్వించసాగింది.

నా ఆంతర్యం దెబ్బతిన్నట్లుగా, ముడుచుకుపోయినట్లుగా వుంది. వాలంటీర్స్ గా తిరుగుతున్న ఒకరిద్దరు ఆడపిల్లలు నావైపు యార్జ్యంగా చూడటం నేను గమనించకపోలేదు. కానీ వాళ్ళకేం తెలుసు? నేను ఏకాంతం కోసం తపిస్తూ ముళ్ళమీద కూర్చున్నట్లు కూర్చున్నానని.

ఆ రాత్రి మేం యింటికి వచ్చేసరికి చాలా పొద్దుపోయింది. ఇంట్లో అడుగుపెడుతూనే నేను అందరికీ త్వరగా గుడ్ నైట్ చెప్పేసి నా గదివైపు వచ్చేశాను. రేపు కృష్ణని కలుసుకోవాలి! సారధి వున్నాడు ఎలా! ఇప్పుడు ఇక ఈ విషయంలో నాన్నగారు కూడా నాకేమాత్రం సాయం చేయరని తెలిపిపోయింది.

బట్టలు మార్చుకుని మంచంమీద పడుకున్న నాకు చాలాసేపటి వరకూ నిద్రపట్టలేదు. మాటిమాటికి నాన్నగారి మాటలే చెప్పల్లో గింగురుమంటున్నాయి. “పెళ్ళి మానేసి ఏం చేస్తుంది? దానికి నువ్వేం సాయం చేస్తావు? దాన్ని తీసుకువచ్చి యిక్కడ ఈ యింట్లో అట్టి పెట్టుకోగలవా నువ్వు యేం చేయగలవని, యేం చేద్దామని వ్రాశావు?” నాన్నగారి కంఠస్వరం కోపంగా, పరుషంగా, మాటిమాటికి నన్ను నిలదీసి ప్రశ్నించసాగింది.

ఇప్పుడు నేనేం చేయగలను? క్షణంసేపు నిజమే అన్వించింది. ఆ వెంటనే ఏం చేయలేనా నేను! నేనేం చేయలేనా? అన్వించసాగింది. నాన్నగారి మాటలు నాకు చాలా రోషాన్ని తెప్పిస్తున్నాయి.

అప్రయత్నంగా ఒక మంచి ఉద్దేశ్యంతో స్నేహపూర్వకంగా, రాజు హితం చేసు చేసినపని, నా జీవితానికే సహాల్ అయి కూర్చుంది.

ఏం చేయలేనా? చూస్తాను.

నాన్నగారు కూడా అనుకుంటున్నటు అమాయకురాలిని, అసమర్థురాలిని నీ నిరూపిస్తాను.

ముందుగా, వీళ్ళలో ఎవరికీ ఏమీ చెప్పను నేను.

ముందు కృష్ణని కలుసుకోవాలి.

అతనితో మాట్లాడాలి, అది చాలా ముఖ్యం.

ధృఢంగా నిశ్చయించుకున్నాను.

36

మర్నాడు ప్రొద్దున నేను కావాలనే చాలా ఆలస్యంగా లేచాను. 8 గంటలు పడుకొని అమ్మ నా గదిలోకి వచ్చింది.

అవిడ అప్పటికే స్నానం అదీ చేసి మల్లెపువ్వుల్లాటి బట్టలు ధరించింది.

కడిగిన ముత్యంలా వున్న అమ్మని చూస్తే రాత్రి అంత పొద్దుపోయే వరకూ బుకున్న మనిషి అని ఎవరూ అనుకోరు.

“మేమిటానిద్ర? ఇంకా పడుకున్నావేం? లే” అంది మందలించుగా.

బద్ధకంగా కళ్ళు తెరిచిన నేను నీరసంగా ముఖం పెట్టి, “ఒళ్ళంతా బద్ధకంగా, చాలా బదలికగా వుండమ్మా” అన్నాను.

అమ్మ చప్పున, వచ్చి నా నుదురు తాకి చూసింది.

అప్పుడే నా గదిలోకి నాకు బెడ్ కాఫీ తీసుకొని వస్తున్న తాయారమ్మని, నాకు దిప్పితియాలని జ్ఞాపకం చేయనందుకు కేకలువేసింది.

నా మంచం ప్రక్కన కూర్చుని స్వయంగా కాఫీ కప్పులో పోసి నన్ను లేపి తాగి నా చేతికి యిస్తూ, ఒక్క నిమిషం కిందకివచ్చి సారధికి కన్పించి వెళ్ళు” అంది.

“అబ్బా! ఈ నీరసముఖంతో కన్పించేకంటే అసలు కన్పించకుండా వుండటమే ము” అన్నాను.

అమ్మ ఏమనుకుందో ఏమో అట్టే తర్కించలేదు. కిందకు వెళ్లిపోయింది.

నేను మంచం మీద పడుకుని దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నాను.

అమ్మా ఇళ్ళు 10 గంటలకి యెవరినో కలవటానికి వెడుతున్నారు వాళ్ళు వెళ్ళగానే నేను ముట్టించి పారిపోయి వాళ్ళు తిరిగి రాకముందే యింటికి చేరుకోవాల్సి. కానీ విళ్ళు యెన్నింటికి బయలుదేరతారో నాకు అంతగా తెలియదు, నిన్న ఫోన్లో మాట్లాడినప్పుడు కృష్ణతో కాస్త ఆలస్యం అయినా అక్కడే వుండి యెదురు చూడమని చెప్పి వుండాల్సింది.

ఒకవేళ నేను వెళ్ళకపోతే? కృష్ణ మళ్ళీ ఫోన్ చేస్తాడా?

నాకెందుకో అతనలా చెయ్యడని, సరాసరి స్టేషన్ కి వెళ్లి ట్రయిన్ ఎక్కేస్తాడని నమ్మకంగా అన్వించసాగింది.

అతనితో ఏం చెప్పాలో, ఎలా చెప్పాలో అంతా రాత్రి ఆలోచించుకుని ఒకటి రెండుసార్లు రిహార్సల్ కూడా వేసుకుని రెడీగా వున్నాను.

కిటికీ వైపు చూస్తూ దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్న నేను గుమ్మంలో అలికిడి విన్పించటంతో తల తిప్పి చూశాను.

సారధి లోపలకి వస్తున్నాడు, నేను చప్పున లేవబోయాను!

“లేవకు, పడుకో-పడుకో” అతను గట్టిగా వారిస్తూ వచ్చి నా మంచం పక్కన అంత క్రితం అమ్మ కుర్చున్న కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

నేను లేచే ప్రయత్నం అంతకు ముందే మానేశాను.

ఎందుకంటే పల్చటి నైట్ గౌనులో వున్న నేను లేచి అతనిముందు కూర్చోవటం అసాధ్యం. దుప్పటి కంఠంవరకూ లాక్కుని అతని వైపే చూడసాగాను.

“జ్వరం వుందా?” లేదన్నట్టు తలూపాను.

“ఒట్టి ఒళ్ళు నొప్పులేనా!” అవునన్నట్టు చూశాను.

“బడలికవల్లనేమో!” కావచ్చు అన్నట్టు కళ్ళతోనే సూచించాను.

రెప్పవాలాకుండా చూస్తున్న నా చూపులకి ఎలాగో అయిన అతను నా వైపు నుంచి దృష్టి మరల్చుకుని, నా గదిని, అది అలంకరించిన తీరునీ శ్రద్ధగా గమనిస్తున్నట్టు కూర్చున్నాడు.

అతని వాలకం చూస్తుంటే అమ్మ పంపగా వచ్చినట్టు స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. నేను తల తిప్పుకుని శూన్యంలోకి చూడసాగాను. ఇతని సమక్షంలో నాకు నోట్లోంచి మ్లాటరాదు ఎందువల్ల? అతను ఎదురుగా వుంటే నాకు ముళ్ళమీద వున్నట్టుగా వుంటుంది. నాకిలా అన్విస్తందని అతనితో చెబితే? అమ్మో! ఇంకేమైనా వుందా?

చుంపెయ్యదూ? అమ్మ వల్ల ఆ భయం నాకు లేకపోయినట్టయితే నే నెప్పుడో చివరి వుండేదాన్ని. పది నిమిషాలు అతను గదిని పరిశీలించటంతోనూ, నాకు నచ్చులోకి చూడటంతోనూ గడిచిపోనాయి.

“నేను వస్తాను” అతను వచ్చిన పని అయినట్టుగా లేవబోయాడు. నేను చునీసరే నన్నట్టు తలూపాను. అతను కుర్చీలోంచి లేస్తుండగా, ఇంతలో అమ్మ బోకి వచ్చింది, లేవబోతున్న సారధి కూర్చుండి పోయాడు.

“జేక్ ఫాస్టు ఇక్కడికి తెప్పించనా?” అని అడిగింది అమ్మ.

“వడ్డు క్రిందకు వస్తాను.”

అమ్మ వచ్చి నా మంచం అంచు మీద కూర్చుంది.

“బెంపరేచర్ లేనట్టుంది” అన్నాడు సారధి అమ్మతో.

“అవును, అయినా ఎందుకయినా మంచినీ దాక్టర్ గారికి ఫోన్ చేశాను.

తామరతూడులాటి పిల్ల. ఒక్కపూట జ్వరం వచ్చిందంటే ముఖం పడిపోతుంది.” అమ్మ నా నుదిటిమీద చెయ్యి వేసి మరో సారి జ్వరం వుందో చూడసాగానని నమ్మకంగా చూస్తూ అంది. అమ్మ అలా మాట్లాడినప్పుడల్లా నా మనసు దుశ్చింత పొంగిపోతుంది.

ఏమిటీ ఈ మానవ మనస్థిష్టం యెక్క విచిత్రం! కొన్ని మాటలకి సుఖపోవటం! కొన్ని కొన్ని మాటలకి కృంగిపోవటం! అన్నీంటినీ సమానంగా భ్రష్టం ఎందుకు తీసుకోరో, అటుయిటు చూస్తున్న సారధి చేయి జాచి పక్కావున్న నీటిమీద ఫోటోల్ని చేతిలోకి తీసుకుని పరీక్షగా చూశాడు, గుండెలు బిల్లుబిల్లున్నాయి.

“చాలా బాగుంది. ఎన్నాళ్ళక్రితం తీసింది యిది?” అమ్మకి నా ఫోటో చూపిస్తూ చూడమన్నాడు.

అది నా 17 సం: వయసప్పుడు రెండు జడలు వేసుకుని, వాటిని రిబ్బనులతో బిడికిట్టి ఆ రిబ్బనులు పువ్వుల్లా మెడ కిరుప్రక్కలా కుచ్చుల్లా వచ్చేలా వున్న సో.

“మూడు సంవత్సరాల క్రితం” అంది అమ్మ.

“మూడు సంవత్సరాల క్రితమా?” నమ్మలేనట్టు చూశాడు.

“అవును సరిగ్గా మూడు సంవత్సరాల క్రితం.”

“చాలా తేడా కన్పిస్తోంది అప్పటికీ ఇప్పటికీ.”

అమ్మ నిట్టూర్పు అణచుకోవడం నేను స్పష్టంగా గమనించాను. ఆడపిల్లలు, ముందీ? తోటకూరకాడల్లా ఎదిగిపోతారు.”

అమ్మ సారధి చేతిలోని ఆ ఫోటోని అడిగి తీసుకుని నా ఫోటో వైపు క్రోధగా చూసింది.

ఆవిడ దృష్టిలో నే నెప్పుడూ పదకొండు సంవత్సరాల పసిపాపలా వుండాలి కాని ఎలా సాధ్యం?

కొద్దిసేపు తదేకంగా ఆ ఫోటోని చూసిన అమ్మ, “అన్నట్టు మర్చిపోయాను నీ దగ్గర మీనా ఫోటో ఏదీ లేనేలేదు కదూ? ఇదివరకు ఒకటి రెండుసార్లు యివ్వాలనుకుని కూడా మర్చిపోయాను. ఇది తీసి యిస్తాను.” అమ్మ ఫోటోని వెనకవైపు తిప్పి, నా ఫోటో వున్న దాని క్లిప్ వూడదీసింది.

నా గుండెల్లో రైళ్ళు పరుగెత్తసాగాయి. నాలో చెప్పలేనంత దడ వచ్చింది.

అమ్మ మెల్లగా విప్పటం మొదలు పెట్టింది.

దాని వెనక కృష్ణ ఫోటో! అమ్మో! యింకేమైనా వుందా? నాకు కళ్ళు తిరుగుతున్నాయి.

మరుక్షణంలో పై కప్పు విరిగి నా నెత్తిన పడుతుందని తెలిసిన దానిని గట్టిగా బిగబట్టుకొని యెదురు చూడసాగాను.

గదిలోకి తాయారమ్మగారనే అపురూపమైన దేవత తొంగి చూసి, “అమ్మగారూ, మిసెస్ లింగంగారు ఫోన్ చేశారు. మీతో అర్జెంటుగా ఏవో మాట్లాడాలి రమ్మంలోంది” అంది.

అమ్మ తీస్తున్న ఫోటో మంచం మీద పడేసి వెళ్ళింది. సారధి కూడా లేచి వెళ్ళాడు.

నా గుండెదడ తగ్గి, నేను మామూలు మనిషినవటానికి దాదాపు పావుగంట పట్టింది.

గబగబా ఫోటో తీసేసి తీసికెళ్ళి బీరువాలో బట్టల మధ్య జాగ్రత్తపరిచాను. ఈ మధ్య బీరువా జాగ్రత్తగా తాళం వేసి, తాళం చెవులు నా దగ్గరే వుంచుకుంటున్నాను.

11 గంటలయింది. అమ్మా, నాన్న, సారధి తయారయి కూర్చున్నారు.

మిసెస్ లింగం అంత అర్జెంటుగా ఫోన్ చేసి చెప్పిందేమిటంటే, ఈ పూటకీ మమ్మల్ని అందరినీ వాళ్ళింటికి భోజనానికి రమ్మనమని, ఇంట్లో వంట ప్రయత్నం చెయ్యొద్దని చెప్పటానికి.

కొంచెం ముందుగా వస్తే ఎవరో వస్తున్నారుట. వాళ్ళని సారధికి పరిచయం చేస్తానని చెప్పింది.

తీరా అమ్మా వాళ్ళు బైలుదేరబోతుంటే, మా కుటుంబ మిత్రులైన స్వర్ణసారధి, ఆధున భార్య రాత్రి జరిగిన ప్రోగ్రాం గురించి అమ్మని అభినందించడానికి వచ్చారు.

వాళ్ళు రావటంతో అమ్మా వాళ్ళూ మళ్ళా కూర్చున్నారు.

ఏదో మాట్లాడుకుంటున్నారు. ఎంతసేపటికీ లేవలేదు. 11-30 కావస్తోంది. చటులోంచి బిగ్గరగా నవ్వులు ఇంకా వినిపిస్తూనే వున్నాయి.

శాం చెయ్యలో తోచలేదు. కృష్ణని కలవకపోతే నేను అనుకున్నవన్నీ భర్తణం అవుతాయి.

నేను వస్తానన్న సమయానికి అరగంటకు పైగా ఆలస్యం అయింది. అతను వస్తుంటాడు.

నేను గదిలో అటూ ఇటూ బోనులో ఆకలిగాన్న ఫులిలా తిరగసా...

కారు శబ్దం కోసం చెవులురిక్కించి వింటున్న నాకు, హఠాత్తుగా ఎవరో శా గెవ్వైపు వస్తున్నట్టు అడుగుల శబ్దం వినిపించింది. చటుక్కున వచ్చి ను మీద పడుకుని, దుప్పటి కంఠం వరకూ లాక్కుని గుమ్మంవైపు పోగాను.

గదిలోకి వచ్చింది ఎవరో కాదు నాన్నగారు!

ఆయన్ని చూడగానే నేను చప్పున చూపుల్ని నేలవైపు దించుకున్నాను.

నిన్న నాన్నగారు నన్ను కేకలేసిన తర్వాత మళ్ళీ యింత వరకూ నేన ఆయన దికి కనిపించలేదు.

ఆయన నా ముఖం చూడగానే ఏమనుకున్నారో ఏమో! చప్పున దగ్గరగా వస్తుంటు మీద చేయి వేసి చూశారు.

“జ్వరం లేదు” సాధ్యమైనంత నీరసంగా అన్నారు.

ఆయన ముఖం ఎప్పటికంటే చాలా ప్రసన్నంగా వుంది “రాత్రంతా పోలేదా?” అన్నారు. పోలేదన్నట్టు తల తిప్పాను.

“ఎందుకని?” నేను సమాధానం చెప్పలేదు.

“రాజు పెళ్ళి ఎలా తప్పించాలని ఆలోచన?” ఆయన స్వరం గమత్ గా వుంది.

“ఆవును” మొండిగా చూస్తూ అన్నారు.

“ఆ ఆలోచనన్నీ మానేయ్. నేను రాత్రే కమల పేరిట ఉత్తరం వ్రాశాను. పెళ్ళి ఆ లాగ్గానికి అయిపోతుంది.”

“అసంభవం!” దృఢంగా అన్నారు.

“ఏమిటి నీకంత నమ్మకం?”

“రాజు నా మాట వింటుంది.”

“పందెం కద్దావా?”

“అ!”

“ఎంత?” నవ్వుతూ అడిగారు.

“పాతిక వేలు.”

“పాతిక వేలా?”

“అవును. పాతికవేలు.” నేను చిన్నప్పటి నుంచి మంచి హోదాలో పెరిగాను. నేను ఏ పని చేసినా హోదాకి తగినట్టుగా వుండాలి” అని మా అమ్మ ఎప్పుడూ అంటూ వుంటుంది.

“గెలుస్తావని నమ్మకమేనా నీకు?”

“పందెం కట్టి చూడండి. మీకే తెలుస్తుంది.”

“సరే అయితే.”

“ఒప్పుకున్నట్టేనా?”

“మరి నువ్వు ఓడిపోతే?”

“నేను యిస్తాను.”

“ఎలా?”

“ఎట్లాగో యిస్తాను? మీ డబ్బులోంచి మాత్రం కాదు. సరేనా?”

ఆయన నావైపు దీర్ఘంగా, విచిత్రంగా చూశారు. చివరికి తల వూపుతూ “సరే” అన్నారు.

“మాట తప్పకూడదు మరి.”

ఆ మాటను నువ్వే జ్ఞాపకం పెట్టుకోవాలి” నాన్నగారు గుమ్మం దాటి వెళ్ళిపోతుండగా వెనకనుండి “నాన్నగారూ!” అంటూ గారంగా పిలిచాను.

ఆయన ఏమిటన్నట్టు వెనక్కు తిరిగి చూశారు.

“తెలిసో తెలియకో నే నేడయినా మీకు బాధ కలిగిస్తే నన్ను క్షమించండి.”

ఆయన క్షణంసేపు నా వైపు పరీక్షగా చూశారు.

తర్వాత నిదానంగా మృదు గంభీరంగా యిలా అన్నారు. “చూడు మీనా! నువ్వు నిజంగా తెలియక చేసినట్లయితే నా క్షమార్పణ నీకు ఎప్పుడూ వుంటుంది. కానీ తెలిసి కూడా తెలియనట్టు నటిస్తే మాత్రం నాకు రెట్టింపు బాధ కలుగుతుంది. నువ్వు ఏ పని ఏ ఉద్దేశ్యంతో చెప్పేది నాకు యిట్టే తెలిసిపోతుంది. నేను లాయర్ని అన్న సంగతి మర్చిపోక ఎప్పుడూ” అనేసి వెళ్ళిపోయారు. నాన్నగారు ఆలా మామూలుగా మాట్లాడేసి వెళ్ళిన తర్వాత నా గుండెల మీద నుంచి పెద్ద బరువేదో దిగిచినట్టుగా, తేలికగా హాయిగా అనిపించింది.

కానీ ఆఖరులో నాన్నగారు అన్నమాటలు నాకు వెంటనే అర్థం కాలేదు. నాసేపటి వరకూ వాటిని గురించే ఆలోచిస్తూ వుండి పోయాను.

37

అమ్మవాళ్ళు 11-30 దాటుతుండగా చివరికి ఎలాగయితేనేం లేచి వెళ్ళారు. నా వెళ్ళిపోయిన శబ్దం గేటుమూసిన శబ్దం చెవులు రిక్కించి విన్న నేను ఒక్క ముటనే లేచి చెప్పలు వేసుకున్నాను. టేబిల్ మీద పెట్టి వున్న బాగ్ లాక్కుని పరుపులా క్రిందకు వచ్చాను. వీధివాకిలి వైపు వెళ్ళబోతున్న నేను ఒక సెకను జోలింది వంటయింటివైపు బాణంలా దూసుకు వచ్చి, “తాయారమ్మ! నేను క్షమాగారి దగ్గరకు వెళ్తున్నాను, తలుపు వేసుకోండి” అంటూ యింట్లోకి వచ్చేశాను.

“డాక్టరుగారు యింటికి వస్తారుటండీ” తాయారమ్మ కేక పెట్టింది వంట యింట్లోంచి.

“ఉహూం నేనే వెడతాను. నా కిక్కడ ఏం తోచడం లేదు” బిగ్గరగా అనేసిన నా వాకిట్లోకి వచ్చేశాను.

రోడ్డు మీద మా యిల్లు దాటిన తర్వాత, 7,8 గజాలు నడిచిన తర్వాతగాని నాకు టాక్సీ దొరకలేదు, దాన్ని ఆపి లోపలకు ఎక్కి కూర్చుని, “జమ్మరుద్ త్వరగా” అన్నాను. అప్పటికి పావుతక్కువ పన్నెండు కావస్తోంది. కృష్ణ వుంటాడేమేననే ఆశ కొనసాగిస్తూ రెపరెపలాడుతోంది. మళ్ళా వెంటనే ఆ ఆశ నేను వెళ్ళగానే నిరాశగా పొడుతుందని, ఇదే టాక్సీలో ఇంటికి తిరిగి వచ్చేస్తానేమోనని నమ్మకంగా భీంపింది.

నేను వెళ్ళేసరికి కృష్ణ హాలు వరండాలో వున్న పిల్లరికి భుజం ఆనేలా బిందీ చేతులు కట్టుకుని ఎటో చూస్తున్నాడు. అతని ముఖంలో చిరాకు, విసుగు చూడగానే అతను అక్కడ చాలాసేపటి నుంచి నిలబడి వున్నట్టు అనుకున్నాను.

టాక్సీ వైపు తిరిగిపోతే అన్నట్టు, అనుమానంగా చూశాడతను.

నేను క్షణం అయినా ఆలస్యం చేయకుండా డోర్ తీసుకుని దిగాను.

నన్ను చూడగానే అతని కళ్ళలో తళుక్కుమని కాంతి మెరిసింది. విసుగు, చిరాకు ఊదేసినట్టు మాయమైనాయి.

“వచ్చావా?” అన్నట్టు చూస్తూ చిరునవ్వుతో నావైపు వచ్చాడు.

నేను బ్యాగ్ తెరిచి పది రూపాయల కాగితం యిచ్చాను.

“చిల్లర లేదు” అన్నాడు డ్రైవరు.

కృష్ణ పర్స్ తెరిచి మీటర్ చూసి యిచ్చేశాడు.

నేను పది రూపాయల కాగితం అతనికి యివ్వబోతే సున్నితంగా నా చెయి నెట్టేస్తూ “వుండనీ” అన్నాడు.

“టైం చాలా అయినట్టుంది కదూ!” అన్నాను గడియారం చూసుకుంటూ.

“అ! కొన్ని కోట్ల యుగాల నుంచి నీ కోసం ఎదురుచూస్తూ ఇక్కడ నిలబడినట్టుగా వుంది నాకు” నవ్వుతూ అన్నాడు.

“నువ్వు వుండవు వెళ్ళిపోతావనే అనుకున్నాను.”

“ఇంకొక్క ఐదు నిమిషాలు చూసి ఆ పనే చేద్దామనుకుంటున్నా”

“రక్షించావ్ నన్ను. ఇప్పుడు ఎక్కడికి వెళదాం మరి?” అన్నాను చుట్టూ చూస్తూ, అక్కడక్కడా ఎవరూ జనం అన్నమాట లేదు.

“ఇంకెక్కడికి, లోపలికే” జేబులోంచి టికెట్టు చూపిస్తూ అన్నాడు.

“సినిమాకా? మొదలుపెట్టి చాలాసేపయిందేమోగా!”

“మనం సినిమా చూడటానికి వెళ్ళడం లేదుగా!” కొంటెగా చూశా దతను.

మేం వెళ్ళినది పైక్లాసు కావటం వల్ల ఎవరూ జనమే లేరు. అక్కడక్కడా ఒకల్లిదర్దు మాలాగే జంటలున్నారు. ఒక మూలగా చూచుకుని, ఆ జంటలకి దూరంగా కూర్చున్నాం యిద్దరం. ఏదో పాత పిక్చరు గీతలు గీతలుగా వుంది. మనుష్యులంతా సుస్థిపడి లేచిన వాళ్ళులా వున్నారందులో. కృష్ణ కూర్చోగానే “అబ్బ! నిలబడి నిలబడి కాళ్ళు నొప్పిపుట్టాయి. ఊ! చెప్పు ఏమిటా అర్జెంటు మాటలు?” అన్నాడు.

“నువ్వలా తొందర చేశావంటే నా నోట్లోంచి అసలు మాటే రాదు”

సీరియస్గా అన్నాను.

“సరే అయితే” అతను పిక్చర్ వైపు చూడటం ప్రారంభించాడు. 5 నిమిషాలు గడిచాయి. నేను తలతిప్పి చూశాను. అతను తదేకంగా పిక్చర్ వైపే చూస్తున్నాడు.

నువ్వు నాతో మాట్లాడటానికి వచ్చావా? పిక్చర్ చూడటానికి వచ్చావా? చిరుకోపంగా అన్నాను.

“రెండింటిలో ఏదో ఒకటే చేద్దామని వచ్చాను. నువ్వు మాట్లాడటం లేదుగా, అందుకని కొన్న టికెట్లని నద్వినిమోగం చేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను.”

“టిక్కెట్లు దబ్బు నే నిస్తానులే.”

“అంటే నీ వైపు చూడమనా?”

నేను ఫక్కున నవ్వాను.

“హావ్ నెమ్మది” అతను చుట్టూ చూశాడు.

నేను జేబురుమాలు నోటికి అడ్డు పెట్టుకున్నాను. వెంటనే స్టేషనుయంతర్వాత అన్నాను. నిన్న అలా సరాసరి ఫోన్ చేశావ్, నీ కెంత ధైర్యం!”

“ఇందులో ధైర్యం ఏముంది?” అతని కంఠంలో ప్రసన్నత మాయమైంది, ఏమీనా అన్నాడు.

“అమ్మ వింటే?”

“ముందు ఆవిడనే కావాలని అడిగాను. ఆవిడ యింట్లో లేదని తెలుసుకున్న తర్వాతే నిన్ను పిల్చాను.”

“అమ్మ వున్నట్టుయితే?”

“వచ్చే లోపల ఫోన్ పెట్టే వాడిని.”

“మంచివాడివే!”

“నువ్వనుకున్నంత చెడ్డవాడిని మాత్రం కాను.”

నేను చప్పున అతనివైపు తలతిప్పి చూశాను. అతని ముఖం ఎందుకో నా సీరియస్గా అయింది.

ఆ నిమిషంలో నవ్వు మాయమైన అతని ముఖం చూడగానే, ఇలాటి పిలిచికున్న సంభాషణ తెచ్చినందుకు నామీద నాకే విసుగువేసింది.

నేను చేయజాలి అతని చేతిని తీసుకోబోయి హఠాత్తుగా ఆగిపోతూ అడిగాను. నీు నిన్ను తాకితే మీ సుందరికి అన్యాయం చేసినట్టు అవుతుందా?”

“సుందరి సంగతి వదిలెయ్, మీ సారథి సంగతి ఆలోచించు.”

నేను మాట్లాడలేదు. మౌనంగా అతని చేతిని తీసుకుని నా రెండు చేతుల పట్టు పట్టుకున్నాను.

నా స్పృహకి అతనిలో ఎలాంటి చలనం వచ్చినట్టు నాకు ఏం అనిపించలేదు. నీ నాకు శరీరం అంతా విద్యుల్లత పాకినట్టుగా అయింది.

“ఒకటి అడుగుతాను. చెబుతావా?”

“అదుగు.”

“మన రెండు కుటుంబాల మధ్యా అసలు వైరం ఎందుకు వచ్చింది? ఈ యింటి మీద కాకి ఆ యింటిమీద వాలకపోవటానికి కారణం ఏమిటి?”

కుర్చీలో వెనక్కు ఆనుకుని జారగిలబడి కూర్చుని వున్న అతను, నా చేయి పట్టించుకుని సరిగ్గా కూర్చున్నాడు.

“నువ్వు మీ అమ్మనికాని, నాన్ననుకాని అడగలేదా ఎప్పుడూ?”

“నాన్నను అడిగాను. నాకు నీ నోటినుంచి కూడా కారణం వినాలని వుంది.”

“ఏముంది? ఉన్నవాళ్ళకి, లేనివాళ్ళకి గల మధ్య వైరమే.”

“అంటే?”

“వున్నవాళ్ళు లేనివాళ్ళని తక్కువగా, అల్లులుగా చూస్తారు. లేనివాళ్ళు వున్నవాళ్ళని అహంకారులుగా, అధికులుగా పరిగణించి ఈర్ష్య పడతారు.”

“అంటే ప్రపంచంలో లేనివాళ్ళంతా వున్నవాళ్ళని చూసి యీర్ష్య పడుతున్నారంటావా?”

“నూటికి 90 మంది అంతే.”

మిగతా ఆ పదిమందిలో మీరు ఒకరు కావచ్చుగా.”

“ఆ సంగతి మీ అమ్మ ఒప్పుకోదు.”

“దీని కంతటికీ మా అమ్మే కారణం అంటావు అవునా?”

అతను సమాధానం చెప్పలేదు.

“మాట్లాడవే?”

“ఏం మాట్లాడను?”

“నువ్వనలు మా యింటికి ఎందుకురావు?”

“మామయ్యని అడుగు చెబుతాడు.”

నేను హఠాత్తుగా స్నేహపూర్వకంగా, చనువుగా అన్నాను. “చూడు కృష్ణా! చాల రోజుల క్రితం జరిగిందేదో జరిగింది. అదక్కడికి మర్చిపోయి మన రెండు కుటుంబాలు సన్నిహితం అయి ఒకరింటికి ఒకరు వస్తూ పోతూ వుంటే బాగుంటుందని నా వుద్దేశ్యం ఏమంటావు?”

“నీ ఉద్దేశ్యం బాగానే వుంది, కానీ అసంభవం అంటాను.”

“ఎందువల్ల?”

“విరిగిన మనసులు అతుక్కోవటం కష్టం మీనా.”

“కనీసం అతుకు పెట్టాలని ప్రయత్నించటం మన ధర్మం కాదా?”

“మనం అంటే?”

“ఉదాహరణకి నువ్వు నేను అనుకో-”

అతను వెంటనే సమాధానం చెప్పలేదు. ఆలోచిస్తున్నట్టుగా కూర్చున్నాడు.

“చెప్పు మాట్లాడు.”

“మన కుటుంబాలు కలిసినందువల్ల కలిగే లాభంగాని, కలవనందు వల్ల ప్లే సప్టంగాని నాకేం కన్పించటం లేదు.”

“నువ్వు చాలా కఠినమైన మనసు గలవాడివి. ఆసలు ఈ వైరం యిలా పగటానికి సగం నీ పట్టుదల కారణమేమోనని నా అనుమానం.”

“ఇంత అన్యాయమైన ఆరోపణ నేనెక్కడా వినలేదు.

“లేకపోతే ఏమిటి నువ్వనేది? సన్నిహితులమైన మనం కలిసివుండటానికి బదులీ లాభనష్టాల ప్రసక్తి ఏముంది? నాన్నకి మీరంటే ఎంత ప్రాణమో తెలుసా. యీ మనసు ఎప్పుడూ మీ దగ్గరనే వుంటుంది. యిన్నాళ్ళూ నాకు తెలియనేలేదు. మీ అసలు నిమ్మలూరు రాకుండా వుంటే ఏమయ్యేదో తెలియదు. కానీ వచ్చిన వ్యాత నాకెలాగో వుంది. నేను మీ దగ్గరకు వచ్చి అన్నిరోజులు వున్నాను. మీరు ప్లస్ యెంతో ఆప్యాయంగా చూశారు. నువ్వు ఈ వూరు వచ్చావు. కనీసం హృదయకయినా నిన్ను మా యింటికి రమ్మనమని పిలిచే ధైర్యం నాకు లేదు. చాలా ఎందుకుందాలి? అమ్మకి మీ పట్ల కలిగిన అపోహవల్లనే కదా! నే నెంత ప్రేమించినా సరే దాన్ని తొలగించి, మాకెంతో ఆత్మీయులు అయిన మీ అసలు పూజించి గుర్తించేలా చేయాలని చాలా పట్టుదలగా వుంది నాకు.

“థ్యాంక్స్ మీనా.”

“నువ్వు వూరికే థ్యాంక్స్ అంటే సరిపోదు.”

“యింకేం చేయమంటావు?”

“నాకు సాయం చేయాలి. ఈ రెండు కుటుంబాలని కలిపేందుకు నాతో ముగా ప్రయత్నించే బాధ్యత స్వీకరించాలి.”

“నీ కెందుకింత శ్రమ?”

నేను అతని జబ్బుమీద గట్టిగా గిల్లాను.

“అబ్బా!” కెప్పుడునబోయిన అతను నోట్లోంచి శబ్దం రాకుండా ఎలాగో పిమ్మటకున్నాడు.

“ఇంకెప్పుడూ అలా వ్యంగ్యంగా మాట్లాడకు మరి.” పాఠం చెబుతున్నట్టుగా ప్లాను.

“నేను వ్యంగ్యంగా మాట్లాడానా?”

“నాకు అలా అనిపించింది, మరి.”

“నీతో చాలా బాధే సుమా!” పాపం సారధి.....”

నేను మళ్ళీ గిల్లబోయాను. ఈ సారి అతను చురుగ్గా నా చెయి పట్టుకుని ఆపేశాడు. అతని గుప్పెట్లో చిక్కిన నా చెయి నుండి గిలిగింతలు లాటి స్పర్శ వేగంగా గుండ్లొక్క ప్రవహించింది.

“నన్ను పినిమాకి తీసుకువెళ్లి నా చెయి పట్టుకున్నావని, నాతో కబుర్లు చెప్పావనీ, నీ సవర్తన మంచిదిగాదని సుందరికి ఉత్తరం వ్రాస్తాను అన్నాను బెదిరిస్తున్నట్టుగా.

“సరే వ్రాయ్!”

“ఇప్పుడే కాదులే, నీ మీద బాగా కోపం వచ్చినప్పుడు వ్రాస్తాను.”

“నేను, వ్రాస్తాను సారధికి ఆకాశరామన్న ఉత్తరం.”

“ఏమని?”

“మీ కాబోయే భార్యమణికి కండలు వూడివచ్చేలా గిల్లే అలవాటుంది, జాగ్రత్త అని-”

నేను కోపంగా చేయి వదిలించుకున్నాను.

హఠాత్తుగా లైట్లు వెలిగినాయి. ఉలిక్కిపడిన యిద్దరం తెరవైపు చూశాం. ఇంటర్వెల్ వచ్చేసింది.

లైటు వెలుతురులో ఎర్రగా కందివున్న కృష్ణ ముఖం కేసి నేను వినోదంగా, తమాషాగా చూశాను. అతని చేబులోంచి రుమాలు తీసుకుని ముఖం గట్టిగా తుడిచేసుకున్నాడు.

“ఇప్పుడే వస్తాను” అంటూ లేచి బయటికి వెళ్లిపోయాడు.

నాకేమిటో అందమైన కలలో నుంచి ఒక్కసారి లేచి కూర్చున్నట్టుగా వుంది.

కృష్ణ ఎదురుగా వుంటే నాకింత అతివాగుడు వస్తుంది ఎందుకు? అతన్ని మాటలతో రెచ్చగొట్టబుద్ధిస్తుంది. కవ్వించి కవ్వించి ఆటపట్టాలనిపిస్తుంది, అతనేమీ అనుకోదని, నా చనువుని, సరదాగా అనన్యంగా అర్థంచేసుకోదని నా కెందుకో గాఢమైన విశ్వాసం వుంది.

ఇంత ప్రీతి, నవ్వుతూ త్రుళ్ళుతూ నేనింతవరకూ ఎవరితోనూ మాట్లాడిన జ్ఞాపకం లేదు, కృష్ణ విషయంలో ఎందికిలా అవుతోంది.

ఇది నాలో ఉందా అతనిలో వుందా? లేక యిద్దరిలోనూ వుందా? భగవంతుడికే తెలియాలి.

ఊకటి మాత్రం నిజం, ఈ ప్రపంచంలో నేను ఏ విషయాన్నయినా నిస్సంకోచంగా నోరు తెరిచి చెప్పేయగలిగిన వ్యక్తి ఒక్క కృష్ణ అనిపించసాగింది.

నాకెంతో యిష్టం ఏర్పడిన ఈ కుటుంబానికి, నా మూలంగా ఏదో రకంగా ఊకారం జరగాలనే తహతహని నేను ఆపుకోలేకుండా ఉన్నాను!

కృష్ణ యిప్పుడు నాతో మాట్లాడే తీరును చూస్తే నేను కోరుకున్న పని సులభం కావచ్చు అనే ఆశ కలగసాగింది.

లైట్లు పోయినాయి.

మళ్ళీ సినిమా మొదలైన తర్వాత వచ్చాడతను.

లైట్లు వెలిగినప్పుడు అతను కావాలనే లేచి వెళ్లిపోయి వుంటాడని అనిపించసాగింది నాకు. వచ్చి నా పక్కన కూర్చుంటూ “చెప్పాల్సిన ముఖ్యమైన సంగతులు అయిపోయినాయా యింకా వున్నాయా?” అన్నాడు.

“ఇంకో రెండు వున్నాయి.”

“త్వరగా చెప్పు మరి.”

“ముందు ఇది చెప్పు, నేనిలా చనువుగా మాట్లాడానని ఏమీ అనుకోవు కదా?”

కృష్ణ నావైపు తిరిగాడు. నువ్వు చాలాచిత్రమైన మనిషివి, నేనేమను కుంటాను? నుకునేందుకు అసలు యిందులో ఏముంది?”

“రక్షించావు” గుండెలనిండా గాలి పీల్చుకుంటూ అన్నాను.

అతను నా వంక యింకా పరీక్షగా చూశాడు.

“నిజంగా సువ్వేదయినా ప్రమాదంలో యిరుక్కుని వుంటే నిన్ను రక్షించాలని నాకు చాలా వుంది” అన్నాడు.

“థ్యాంక్స్. నాకు ప్రమాదం లాంటిది వస్తే ముందుగా నీ దగ్గరకే వస్తాను.”

“ఛ.....ఛ వూరికే అన్నాను. నీ కలాంటి వేవీ రాకూడదు. నువ్వెప్పుడు యిలాగే, నవ్వుతూ, ఆనందంగా, హాయిగా, కొంటేగా రెచ్చగొడుతున్నట్టుగా ఉండాలని మనస్ఫూర్తిగా కోరుకుంటాను నేను.”

“నేను అడగబోయే వాటిల్లో రెండో విషయం చెప్పమంటావా?”

“ఊ!”

“రాజేశ్వరికి ఆ పెళ్లి ఆపు చేసేయి.”

కృష్ణ మెడమీద ఏదో ఉన్నట్టే గోక్కున్నాడు.

అతను నిటారుగా అవటం నేను గమనించకపోలేదు.

“ఆజ్ఞా అది?”

క్షణంసేపు ఆలోచించి “కాదు-విన్నపమే” అన్నాను.

“అయితే ఫర్వాలేదు- తోసిపుచ్చవచ్చు.”

అతనితోపాటు నేను కూడా నవ్వాను.

“రాజు నీకు ఈ పెళ్లి చేసుకోనని ఎదురు తిరిగితే ఏం చేస్తావు?” సీరియస్గా అడిగాను.

“ఏం చేయాలో అప్పుడు ఆలోచిస్తాను. జరగని వాటిని జరుగుతూ యేమోనని వాపోతూ కూర్చోవటం నా కలవాటు లేదు.

“నేనేం జవాబు చెప్పలేకపోయాను.

“నీ మూడో విషయం కూడా చెప్పేస్తే.....”

నా నోట్లోంచి మాట రాలేదు.

“చెప్పు మీనా” అనునయంగా అడిగాడు.

“నేను చెప్పినదానికి తప్పకుండా ఒప్పుకుంటానని ముందు వాగ్దానం ఇవ్వాలి.”

“విషయం తెలుసుకోకుండా వాగ్దానాలు యివ్వటం నాకు అలవాటు లేదే-”

“అయితే అసలు నేను చెప్పనే చెప్పను. నా మీద అంత నమ్మకం లేదా?”

నా మీద అంత నమ్మకం వుందో లేదో అతను కించిత్తు కూడా నాకు తెలియనీయలేదు.

“మనం ఇక వెళదామా!” అంటూ లేచాడు. నేను చెయ్యిపట్టి గట్టిగా లాగి కూర్చోపెట్టాను.

అతను నావైపు సీరియస్గా చూశాడు. రెట్టింపు సీరియస్గా చూశాను నేను.

ఇద్దరం ఒకసారి నవ్వాం. అతను చప్పున మా నవ్వు యెవరికైనా విన్పించిందేమోనని చుట్టూ చూశాడు. సినిమాలో నాయకీ నాయకులు డ్యూయట్ పాడుతుండటంతో ఆ పాట శబ్దంలో విన్పించలేదు.

అతను నవ్వుతూ అన్నాడు “లాభం లేదు. నీతో సీరియస్గా వుండటం అనేది కుదరదు. దయయించి అదేమిటో చెప్పు. నాకు బాగుంటే తప్పకుండా నీ మాట శిరసావహిస్తాను.”

నాకు ఆశాభంగం కలిగింది.

“నేను చెప్పేది నీ పొలం గురించి” అన్నాను.

“పొలం గురించా?”

“అవును. ఆ పొలం నువ్వే కొనేసుకో, డబ్బు నేను ఇస్తాను. నీ వీలు వెంబడి నాకు తీరుద్దువుగాని. ఆ పొలం అంటే నీకెంత ఇష్టమో నాకు తెలుసు. దాన్ని పుందరిపేరిట రిజిస్టర్ చేయటం నాకేమాత్రం ఇష్టంలేదు.”

అతను తెల్లబోయినట్లుగా, ఊహించని సంభాషణ ఎదురైనట్లుగా చకితుడై నవ్వు చూడసాగాడు.

అతని చేతిని నాచేతుల్లోకి తీసుకుంటూ మృదువుగా అన్నాను. “నీ స్వేచ్ఛామానం నాకు తెలియంది కాదు. నీవు ఈ విషయంలో ఏమాత్రం సుకోచించవద్దు. నువ్వు డబ్బు అప్పుకోనం ప్రయత్నిస్తున్నావని ఎక్కడా దొరకలేదని నాన్నగారు నాకు చెప్పారు. ఆ అప్పేదో నా దగ్గరే తీసుకో. నీకు వీలయినప్పుడు పెళ్లగా తీర్చేద్దువుగాని” నామాటలు పూర్తిగా విన్న అతను నా చేతుల్లో చేయి కదిలించుకోబోయాడు. కానీ నేను వదలేదు. ముఖం తిప్పుకుని సినిమా వైపు తిరిగి చూడసాగాడు.

“నేను చెప్పింది విన్నావా?”

“విన్నాను.”

“పోనీ ఈ రోజు ఆగిపోయి ఆలోచించుకుని, నాకేమాటా రేపు చెప్పు”.

“లేదు, ఈ రాత్రికి వెళ్లి పోవాలి నేను.”

“డబ్బు తీసుకోటానికి ఒప్పుకున్నట్టేగా! ఎప్పుడు, ఎక్కడ యివ్వమంటావో చెప్పు”.

“మీనా! నీ సలహాకి, సహృదయతకి నా మనఃపూర్వకమైన కృతజ్ఞతలు, నిజం చెప్పు. అలా అడగమని నిన్ను మామయ్య పంపించాడా?”

“ఉహూ, నాన్నగారికి తెలియనే తెలియదు. నా అంతట నేనే వచ్చాను.”

అతను నా మాట నమ్మినట్లు కనిపించలేదు. “ఇంక వెడదామా?” అన్నాడు.

“నా మాటకి సమాధానం చెప్పవా?”

“నిజంగా సమాధానం కావాలా?”

“కావాలనే కదా ఇంత సంభాషణ.”

“అయితే విను. నాకు ఎక్కడా డబ్బు దొరకని పక్షంలో ఆ పొలం పదులుకోటానికైనా ఇష్టపడతానుగానీ, నీ దగ్గర మాత్రం తీసుకోను” అతని స్వరం కరుకుగా, నిశ్చలంగా పలుకుతున్న తీరుని గమనిస్తే అతన్ని ఆ అభిప్రాయం

నుంచి మార్చటం కష్టమే అనిపించింది. విషయాన్ని సూటిగా, నిర్మాహుటంగా, తేల్చి చెప్పేస్తున్నట్టుగా వుంది, అతని ధోరణి.

“నేను చెప్పినట్టుగా వినవా నువ్వు?” నిష్ఠూరంగా అడిగాను.

“ఇంకేదైనా చెప్పు శిరసావహిస్తాను.”

ఇద్దరిమధ్యా అంతవరకూ సరదాగా, సరసంగా వున్న వాతావరణం గంభీరంగా, ముభావంగా అయిపోయింది.

క్షణసేపు యిద్దరం మౌనంగా, ఎవరికి వారే సీరియస్‌గా పిక్చర్ వైపు చూస్తూ కూర్చుండిపోయారు.

నాకెందుకో నేను పూర్తిగా ఓడిపోయినట్టుగా అనిపించసాగింది. కొద్ది సేపయింతర్వాత నేనే అన్నాను. నా గొంతులో అడ్డుపడ్డట్టుగా వచ్చాయి మాటలు.

“నా మాటంటే నీకు విలువ వుంటుందనే వెర్రి నమ్మకమే నన్నిలా తీసుకువచ్చింది.”

“నీ మాటమీద విలువ లేకపోతే నేను ప్రయాణం ఆపుకునేవాడిని కాదు. ఈ సినిమా హాళు దగ్గర యింతసేపు యెదురుచూస్తూ నిలబడేవాడిని కాదు.”

“దబ్బు నువ్వు ఎందుకు తీసుకోవు?” అసలు కారణం యేమిటి? సూటిగా చెప్పు” రోషంగా అడిగాను.

“ఇప్పుడు కాదు, ఇంకెప్పుడైనా చెబుతాను. నువ్వు యీ ప్రసక్తి యిక మరిచిపోవాలి.”

“వాదంత మొండివాడిని నా జీవితంలో యెక్కడా చూడలేదు” నాన్నగారి మాటలు గుర్తుకు వచ్చాయి. వెంటనే నాకిలా అనిపించింది.

సారధికి నేను నిశ్చయం కాకపోతే, నామీద అమ్మ అన్ని ఆశలుపెట్టుకోకుండా వుంటే, ఈ పట్టున నేను యితనిచేయి పట్టుకుని లాక్కెళ్ళి ఏ రిజిస్టర్ హ్యారేజో చేసుకుని వుండేదాన్ని, పెళ్ళంటూ అయితే యిక అతని యిష్టం ఏముంది? అంతా నాదే. ఆ కుటుంబ శ్రేయస్సుకోసం నాన్నగారు, నేనూ ఎంత ఆలోచిస్తున్నామో ఈ రాతి మనిషికి కించిత్తు కూడా అర్థంకాదు, చివరికి యిలా అన్నాను.

“సరే, నేను చెప్పిన మాట వినటం లేదుగా నా ఇష్టం వచ్చింది నేను చేస్తాను.”

“ఏం చేస్తావు?” కుతూహలంగా అడిగాడు.

“నీకు చెబుతానా ముందు?” కోపంగా అన్నాను.

“నాకు తెలుసు.”

“ఏమిటి నీకు తెలిసింది?” రెట్టిస్తున్నట్టుగా అడిగాను.

“జన్మలో మళ్ళీ నా ముఖం చూడవు. మా గురించి వినవు అంతేనా?”

“చూస్తాండు నీకే తెలుస్తుంది.”

“నువ్వు కోపం వచ్చినప్పుడు ఎప్పుడైనా అద్దంలో చూసుకున్నావా? చాలా భాగుంటావు.”

“థ్యాంక్స్, నీ కాంప్లిమెంట్ నాకేం అవసరం లేదు.”

“సత్యభామ”

“అవునవును కృష్ణుడివి కదూ. పాపం అలుక తీరుద్దవుగానీ.”

“మాటలతో ఎందుకిలా కవ్వొస్తావు!”

హఠాత్తుగా తెరమీద జండా ఎగురుతూ, జనగణమన వినిపించింది. ఉలిక్కిపడి ఇద్దరం ఆశ్చర్యంగా ముఖాలు చూసుకుని లేచి నిలబడ్డారు.

సినిమా ఎప్పుడయిందో ఇద్దరం గుర్తించలేదు. అందరూ వెళ్ళిపోయే వరకూ ఊండి ఆఖరున బయటికి వచ్చాం. బయట ఆవరణలో ఖాళీ టాక్సీ కన్పించింది.

కృష్ణ కేకవేసి పిలిచి, దగ్గరకు రాగానే డోర్ తెరిచి పట్టుకున్నాడు నేనే లోపల కూర్చున్నాను.

మా సంభాషణ ముగింపు సరిగ్గా లేకుండా మధ్యలోనే తెగిపోయినట్టుగా ఆగిపోయింది. ఎంతో ఉత్సాహంగా, ఆశతో-నమ్మకంగా వచ్చిన నాకు చాలా అసంతృప్తి, నిరాశగా వుంది.

అతను నా మాట వినలేదు, అతన్ని నేను ఒప్పించలేకపోయాను. నా అహంకారం దెబ్బతిన్నట్లే వుంది. నేను ఓడిపోయినట్టుగా అనిపించసాగింది.

కృష్ణ డోర్ వేసి దా. మీద చేతులు ఆనించి లోపలకు చూస్తూ అన్నాడు. “చాలా థ్యాంక్స్ మీణ్ణా. నేను ఈ వూరు ఎన్నోసార్లు వచ్చాను. కానీ ఈ సారి వచ్చినప్పుడు కలిగినంతటి అందమైన అనుభూతి ఇంత క్రితం ఎప్పుడూ కలగలేదు. నా యీ అనుభవాన్ని జన్మలో మర్చిపోలేను. రాజుకి ఏమైనా చెప్పాలా?”

“అవసరం లేదు, నేను ఉత్తరం వ్రాయగలను” విసురుగా అన్నాను.

అతను ఇంకొంచెం లోపలకు వంగాడు. అతని కళ్ళు నా కళ్ళలోకి వెతికి పూస్తున్నట్టుగా చూశాయి. మృదుమధురమైన స్వరంతో అన్నాడు. “చూడు నువ్వు చెప్పినమాట నేను వినలేదని గాని, నన్ను మీ యింటికి పిలవకపోయానని గాని అలాటి తెలివితక్కువ ఆలోచనలేవీ మనసులో పెట్టుకోవద్దు. మన మధ్య అలాటి

అరమరికలేవీ ఉండకూడదు. నేనీ రాత్రికి వెళ్లిపోతున్నాను. ఈ సారి ఎప్పుడైనా వస్తే ఫోన్ చెయ్యనా!”

“నీయిష్టం” ఎటో చూస్తూ అన్నాను.

“కోపం వచ్చిందా నా మీద!”

నేను అవుననలేదు కాదనలేదు.

“మావయ్యని అడిగానని చెప్పు” అతను సరిగ్గా నిలబడి ద్రైవర్కి నేను వెళ్ళాల్సిన వీధిపేరు చెప్పాడు.

టాక్సీ మలుపు తిరుగుతుండగా, నేను వెనక్కు తిరిగి చూశాను. అక్కడ నిలబడి వున్నాడతను. అతని ముఖంలో ఎంతో ప్రియమైన వ్యక్తిని దూరంగా పంపేస్తున్న భావం స్పష్టంగా కన్పిస్తోంది. నాకు, క్షణం సేపు ఎలాగో అన్పించింది. అతనిలో నేనెప్పుడూ చూస్తాననుకోని భావం ఏదో అనుకోకుండా చూసినట్టుగా అయింది. నేను తలతిప్పి చూడగానే అతను చెయ్యెత్తి పూపాడు. నేను చెయ్యెత్తే లోపలే టాక్సీ పక్కకుతిరిగింది. అతను నాకు కన్పించలేదు.

టాక్సీ ఇంటికి వచ్చింది. డబ్బు చెల్లించి లోపలకువచ్చి నేను ముందు హాలులో సోఫాలో పేపరు చూసుకుంటూ కూర్చుని వున్న డాక్టర్ గారిని చూసి టక్కున ఆగిపోయాను. నా పాదాల సవ్వడి విని పేపరు తీసి చూసిన ఆయన “ఎక్కడికి వెళ్ళావమ్మా? నీ కోసం నేను రావడం మూడోసారి. రెండుసార్లు తిరిగి వెళ్ళాను”

ఆయన అంటుండగానే తాయారమ్మ అక్కడికి వచ్చింది.

“ఎక్కడికివెళ్ళారమ్మాయిగారూ! డాక్టర్ గారు క్లినిక్ కి రాలేదని చెప్పిన్నట్టిననుంచి హుడల్ని చస్తున్నాం. అసలే రోజూ పేపర్లలో అమ్మాయిల్ని ఎత్తుకుపోతున్నారని వేధవ వార్తలు. అబ్బ! నాకు గుండెదడ వచ్చింది” అంది.

నేను సమాధానం చెప్పలేనట్టుగా నీరసంగా, డాక్టరుగారికి ఎదురుగా వున్న సోఫాలో కూలబడ్డాను.

: 0 :

(రెండవ భాగం చదవండి)

యద్ధనపూడి సుకోచనరాణి

భాగ-2

మీనా - 2

కృష్ణ వెళ్ళిన నాలుగు రోజులకి రాజేశ్వరి పెళ్ళి శుభలేఖ వచ్చింది. దాన్ని చూడగానే నాన్నగారు నవ్వారు.

ఆ నవ్వులో 'చూశావా? ఓడిపోయావు నువ్వు' అనే భావం చురుగ్గా ఉంది. అయినా ఫర్వాలేదు. నా గెలుపు తన గెలుపుగా, నా ఓటమి, తన ఓటమిగా భావించే నాన్నగారి ముందు నేను ఓడిపోయినా ఫర్వాలేదు.

మా యింటికి నా పేరు మీద వేరే శుభలేఖ, రాజు దగ్గర నుండి ఉత్తరం వచ్చింది.

రాజు చాలా సిగ్గుపడుతున్నట్టుగా, క్షమార్పణ కోరుకుంటున్నట్టుగా వ్రాసింది.

“వదినా!

ఓడిపోయాను. అన్నయ్యని బాధపెట్టటంకంటే, నీ ముందు ఓడిపోవటమే నాకు ఉత్తమంగా అన్పించింది. నేను పిరికిదాన్ని, ఎందుకూ పనికిరానిదాన్ని! పెళ్ళికి నువ్వు రావని తెలుసు. అయినా వస్తావేమోననే గుడ్డి ఆశతో ఎదురుచూస్తాను. వదినా! నిన్ను మరొకసారి చూడాలనీ నా పరిస్థితి వివరంగా నీకు చెప్పాలనీ ఎంతగానో అన్పిస్తోంది. నువ్వు తల్చుకుంటే రాగలవని నా నమ్మకం.

నీ కోసం ఎదురుచూసే

నీ రాజు.”

ఆ ఉత్తరం చూస్తే జాలీ, విసుగూ రెండు కలిగినాయి నాకు. రాజులో యిటు పూర్తిగా పిరికితనమూ లేదు, అటు తెగింపుతనమూ లేదు, ఈ మధ్యస్థంగా పూగులాడే మనస్తత్వంతో ఎప్పుడూ దేనికోదానికి బాధపడటం జరుగుతూ ఉంటుంది.

రాజు పెళ్ళి విషయంలో పూర్తిగా అపజయం పొందిన నా పట్టుదల కనీసం కృష్ణ పొలం విషయంలోనయినా ఘనవిజయం సాధించాలని శపథం చేయసాగింది.

మా దబ్బు ముట్టుకోనని కదూ అతని పట్టుదల! మేం అతనికి పరాయివాళ్ళం అని అతని కష్టసుఖాలతో మాకేం సంబంధం లేదని కదూ అనుకుంటున్నాడు ? అతని ఆలోచనలు అబద్ధం అని నిరూపించాలి.

మా సహాయం వల్లనే అతనికి ప్రాణంతో సమానం అయిన ఆ పొలం దక్కినట్టు జీవితాంతం జ్ఞాపకం ఉండాలి. ఆ పొలం చూసిన ప్రతి క్షణం, మేం అతన్ని ఆదుకున్నట్టు గుర్తుకువచ్చేలా చేయాలి.

కానీ - నిదానంగా ఆలోచిస్తే, నిశితంగా నన్ను నేను పరీక్షించుకుంటే నేను చూపుతున్న ఈ పట్టుదల వెనక నా ఆలోచన అట్టడుగున ఇంకేదో భావం ఉన్నట్టుగా అనించసాగింది. ఒకటి రెండుసార్లు సంకోచపు పరదాలని అవతలికి నెట్టి, ఆ అభిప్రాయం అసలు స్వరూపం చూడాలని ప్రయత్నించాను. నాకు కనిపించిన భావం యిది. దాని అసలు స్వరూపం ఇది. కృష్ణకు ఈ ప్రపంచంలోకెల్లా అత్యంత ప్రియమైన ఆ పొలం అతనికి తప్ప యింకెవరికీ చెందకూడదు.

చివరికి అతని భార్య అయిన సుందరికయినా సరే!

కానీ పాతికవేలు, నేనెలా సహాయపడగలను?

నేను కూర్చున్నా నిలబడినా, పడుకున్నా నిద్రపోయేముందు, నిద్ర లేవగానే నా మనసు దీన్ని గురించే ఆలోచించసాగింది. నాన్నగారు తప్ప శరణ్యంలేదు నాకు.

కాని నాన్నగారు యీ విషయంలో ఎలాంటి సహాయమూ చేయరు. నాన్నగారి దగ్గర మారాం చేయటమా? లేక బెదిరించటమా? ఏం చేస్తే ఆయన తలకి నా మాట ఎక్కుతుంది? ఇది కూడా ఆలోచించసాగాను.

సరిగ్గా నా ఊహలకి ఉపాయం చూపిస్తున్నట్టుగా, అదే సమయంలో నాన్నగారు సిటీలో చాలా ప్రసిద్ధమైన ఒక పెద్ద హోటలు కేసు గెలిచారు.

ఆ హోటలు యజమానికి దాని వలన కొన్ని లక్షలు లాభం వచ్చినాయి.

నాన్నగారికి కృతజ్ఞత తెలియజేస్తూ పెద్ద పార్టీ యిచ్చి 50 వేల రూపాయల చెక్కు చేతిలో పెట్టారు.

పార్టీకి అమ్మా, నేను, సారధి, లింగం దంపతులు అందరం వెళ్ళాం.

హోటల్ నుంచి తిరిగి వస్తుండగా అమ్మ, ఈ మధ్య నాన్నగార్ని ఒక్కసారిగా యింత దబ్బు ఎప్పుడూ రాలేదని, ఇది సారధి అల్లుడు కాబోతున్న అదృష్టం అని అంది.

నాన్నగారు కూడా ఒప్పుకున్నారు !

నేను క్రీగంటి సారధిని చూశాను.

అసలు నేను ఊహించిన విధంగా రీవిగా, పోజుగా కూర్చోలేదు.

అనుకోకుండా వాళ్ళు అంటగట్టిన అదృష్టం, మోయలేనివానిలా సర్దుకుని కూర్చున్నాడు.

సారధి నాకు నచ్చిన మొదటి క్షణం అది.

మేం ఇంటికి వచ్చిన తర్వాత, అమ్మ ఆ దబ్బు మొత్తం బాంకులో నా పేరు మీద జమ చేయమని చెప్పింది.

నాన్నగారు సరే నన్నారు.

నావైపు తిరుగుతూ, “ఇప్పుడు నువ్వు నాకంటే దబ్బున్న దానివి” అన్నారు.

నేను నవ్వాను.

“ఆ దబ్బంతా నిజంగా నాకేనా నాన్నగారు?” అన్నారు.

“నీక్కాకపోతే యింకెవరికి? మీ అమ్మ కేదయినా కోపం తెప్పించావంటే మాత్రం ఒక్క కానీ కూడా నీది కాదు” అన్నారు.

నేను ఆ రాత్రంతా నిద్రపోలేదు.

ఇప్పుడు నా పేరుమీద బాంక్‌లో యాభై వేలు వున్నాయి.

అందులో నుంచి ఒక్క పాతికవేలు తీసుకుంటే ఏమౌతుంది ?

ఆ పనిచేస్తే త్వరగా చేసేయాలి.

లేకపోతే యీ మొత్తం కూడా ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్‌లో వేసేస్తారు వీళ్ళు.

అప్డ్రాల్ ! పాతికవేలు! కావాలంటే వడ్డీ అడగవచ్చు. సాధ్యమైనంత త్వరలో తిరిగి యిచ్చేస్తాడు కృష్ణ కానీ అమ్మకి తెలిస్తే? తెలియకుండా ఉండాలంటే నాన్నగారి సహాయం కావాలి.

మర్నాడు సాయంత్రం నేను అమ్మ గదిలోకి తొంగి చూశాను. అమ్మ, తాయారమ్మ యింటి ఖర్చులేవో లెక్క చూసుకుంటున్నారు. నేను చల్లగా నాన్నగారి గదిలోకి వచ్చాను.

నాన్నగారు బట్టలు మార్చుకుని, క్షణికి బయలుదేరబోతున్నారు. ఆయన మంచి మూడ్‌లో వున్నట్లు ముఖం ప్రసన్నంగా వుంది. లోపలికి వచ్చాను నేను.

“ఏం మీనా?” అన్నారు.

“ఏం లేదండీ” అన్నాను.

వెంటనే ఈ విషయం ఎలా చెప్పాలో తెలియని నేను ఆయన గది సర్దసాగాను. ఆ గదిలో సర్దటానికి కూడా పెద్దగా ఏం లేవు. మంచం మీద పడేసివున్న పేపరు చక్కగా మడిచి బేబిల్ మీద పెట్టాను. బేబిల్ లాంప్ తీసి కాస్త పక్కకు జరిపి పెట్టాను. విడిచిన బట్టలుంటే మడత పెట్టాను. దుప్పటి అంచులు సరిచేశాను.

“ఏం కావాలో చెప్పమ్మా!” ఎంతో అనునయంగా అడిగారు.

“నాకు, నాకు కొంచెం డబ్బు కావాలండీ” అన్నాను.

“డబ్బా! మరి చెప్పవే? ఏంలేదంటావేం ? దానికింత మొహమాటం ఎందుకు? ఎంత కావాలి? ఇంద తీసుకో?” అంటూ పర్స్ తీసి నా చేతికి యిచ్చారు.

నేను పర్స్ తీసకున్నాను. అది తెరచి చూశాను. అందులో వంద రూపాయల కాగితాలు నాలుగు, పదిరూపాయల కాగితాలు మూడు, కొంత చిల్లర వున్నాయి.

పర్స్ మూసి నాన్నగారి చేతికి యిచ్చేశాను.

“అదేమిటి? తీసుకోవే?”

“నాకీ కాస్త సరిపోదండీ?”

“సరిపోదా? ఎంత కావాలి?”

నా దృష్టి నాన్నగారి టై ఒకటి బేబిల్ మీద పడివుండటం వైపు తిరిగింది. వెళ్ళి అది తీసుకుని, భద్రంగా మడతపెట్టసాగాను.

“చెప్పు, ఎంత కావాలి?” అన్నారాయన.

“పాతిక వేలు” అన్నాను.

“పాతిక వేలా!” దిగ్భాంతి చెందినట్లు చూశారు.

అవునన్నట్లు తలూపాను.

“పాతికవేలు!” నమ్మలేనట్లు అడిగారు.

“అవునండీ” ఎంతో నెమ్మదిగా అన్నాను.

“పాతికవేలు! ఎందుకు? ఏం చేస్తావు?”

నేను ముందే సిద్ధం చేసుకుని వున్న మాటలని అణకువగా అప్పచెప్పాను. “ఒక ఫ్రెండ్‌కి చాలా అవసరం వచ్చింది. అతనికి నేను సహాయం చేయాలనుకున్నాను. అప్పుగా యిస్తాను.”

“ఎవరా ఫ్రెండ్!” నాన్నగారి కళ్ళు చురుగ్గా చూసినాయి.

“మీకు తెలుసు.”

“నాకు తెలుసా?”

“అవును. మీకు తెలియని స్నేహితులుకానీ, ఆప్తులుకానీ నాకు ఎవరూ లేరు. మీరు ఒక క్షణం ఆలోచిస్తే తెలుసుకోగలరు.”

“నేనా! పాతికవేలు నీ దగ్గర నుంచి సహాయం పొందగలిగిన వ్యక్తి ఎవరు? అందులో ఫ్రెండ్ అంటున్నావు నువ్వు.”

“మా ఇద్దరి మధ్యా బంధుత్వం వున్నా నేను స్నేహానికే ప్రాధాన్యత యిచ్చాను. స్నేహితురాలిగానే ఈ సహాయం చేస్తున్నాను.”

నాన్నగారికి క్రమంగా అర్థం అయినట్లుంది. ఆయన ముఖం గంభీరంగా మారింది.

“ఎవరు, కృష్ణ సంగతేనా నువ్వు చెప్పేది?” అన్నారు.

“అవును, పాతికవేలు ఎందుకో మీరు ఊహించగలరు.”

“పొలం కొనటానికేనా?” అవునన్నట్లు తలూపాను.

క్షణంసేపు నావైపు రెప్పవాల్చుకుండా చూసిన ఆయన, తర్వాత వెనక్కు తిరిగి అద్దంలో చూసుకుంటూ టై కట్టుకోసాగారు. నేను ప్రాధేయ పడుతున్నట్లుగా అడిగాను.

“నాన్నగారూ! కృష్ణ మీ మేనల్లుడు అన్న విషయం మర్చిపోండి. నా స్నేహితుడిగా తలచి ఈ సహాయం చేయండి. మీకు - మీకు కావాలంటే అతని తరపున నేను నోటు వ్రాసి యిస్తాను.”

“ఏం? నువ్వు ఎందుకు యివ్వడం? అతను ఇవ్వడా!”

“ఉహూ, అసలతనికి తెలియదు. నేను మీ దగ్గర డబ్బు తీసుకుని మధుసూదనం పినతండ్రి దగ్గరికివెళ్ళి ఆ పొలం కృష్ణపేరిట రిజిస్టర్ చేయమని డబ్బీచ్చేస్తాను. కృష్ణమీద వత్తిడి తగ్గుతుంది. అతను నిదానంగా మనకి తీరుస్తాడు. ఈ విషయం ముందు తెలిస్తే ఒప్పుకోడు. అందుకని తెలియకుండా జరిగిపోవాలి.”

నాన్నగారు కట్టుకుంటున్న టై విప్పేసి పక్కన పడేసి వచ్చి మంచమీద కూర్చున్నారు. ఆయన ముఖం ఎందుకో హఠాత్తుగా అలసటగా అయింది. నేను ఆయనవైపు ఆదుర్దాగా చూశాను. ఆయన వెంటనే లేచి వెళ్ళిపోయారు. నేను-ఆశ నిరాశల మధ్య పూగినలాడుతూ అలాగే చాలాసేపు నిలబడిపోయాను.

రెండు రోజులు గడిచినాయి.

నాన్నగార్ని సమయం దొరికినప్పుడల్లా ఈ విషయం గురించి సాధిస్తున్నే వున్నాను.

ఒక్కోసారి ఎంతో సీరియస్గా, మేమిద్దరం మాట్లాడుకుంటుండగా అమ్మో, సారథో రావటం జరిగేది. టక్కున ఈ సంభాషణ ఆపేయాలని వచ్చేది. నాకు కంపరంగా, ముళ్ళమీద నిలుచున్నట్టుగా వుండేది.

నాన్నగారు, నన్ను సీరియస్గా తీసుకున్నట్టుగానీ, నా మాటకి బొత్తిగా విలువ యిచ్చినట్టుకానీ కన్పించటంలేదు. నేను యీ ప్రసంగం ఎత్తినప్పుడల్లా, నిర్లక్ష్యంగా, విసుగ్గా, పట్టనట్టుగా మాట్లాడసాగారు.

“అ! పోనిద్దా! మన డబ్బు ముట్టుకోనని వాడికి అంత పట్టుదల అయితే, బలవంతంగా మనం యెందుకివ్వాలి? ఏం? నేను మేనమామని కాదా? కష్టం, సుఖం వచ్చి నాతో చెప్పుకోకూడదా? అంత నిర్లక్ష్యంగా వున్న మనుష్యులకి మనం అసలు సహాయం ఎందుకు చేయాలి? వాడికర్మ వాడినే అనుభవించనీ. “ఈ మధ్య మీ అమ్మతో యింట్లో కాస్త హాయిగా వుంది. దీనిమూలంగా నేను గొడవ తెచ్చుకోలేను.”

“నాన్నగారి ధోరణికి నేను విసుపోయాను. కృష్ణ అంటే, అంత అభిమానం, గౌరవం గల నాన్నగారేనా ఈ మాట్లాడేది అన్పించసాగింది.

నాకు తెలుసు! అమ్మనోటికి భయపడి, ధైర్యంలేక ఇలా కప్పదాటు వేస్తున్నారు.

ఆయన పిరికితనానికి నాకు ఏవగింపు కలిగింది. ఆ ఏవగింపుని వాడిమాటలతో ఆయనమీద వినరటానికి నేనేం జంకలేదు. చివరికి మీలాటి పిరికి మనుష్యులని తండ్రిగా చెప్పుకోవటం నాకు సిగ్గుచేటు, మీలాటి వాళ్ళకి సంతానంగా పుట్టడం నా దురదృష్టం. ఇది కృష్ణ పొలం సంగతి అయింది. రేపు నాకేదైనా ప్రాణావసరం వచ్చినా యింతేకదూ” అనేశాను.

“నాన్నగారు నా మాటలకి రోషపడలేదు. ఆవేశపడలేదు. నోర్చుయ్యి అనలేదు, నవ్వి పూరుకున్నారు.

నా ఒంటినండా కారం రాసుకున్నంత కంపరంగా అన్పించింది.

39

ఆ సంఘటన జరిగిన మర్నాడు కాబోలు, నాన్నగారు కోర్టు నుంచి రాగానే నన్ను పిలిచి “లాభంలేదు మీనా! ఆ పొలం ఎవరో కొనేశారుట” అన్నారు.

నేను నీళ్ళుకారిపోయాను. ఇది నా రెండో అపజయం. నేను అపజయం పొందానన్న బాధకంటే, కృష్ణకి ఆ పొలం దక్కలేదన్న బాధతో నా మనసు వికలం కాసాగింది.

తీరని ఆశాభంగం నాకు పిచ్చిక్కేలా చేసింది.

రోషంగా చూస్తూ, కావాలని సాధ్యమైనంత కటువుగా అన్నాను.

“నిశ్చింతగా వుండండి. దాచుకోండి మీ డబ్బు, నేను చెబుతున్నాను. నాకు పెళ్ళయిన మరుక్షణంలో ఈ ఇంట్లో కాలు పెట్టను. మీ డబ్బు ఒక్క పైసా కూడా ముట్టుకోను.”

నా కళ్ళలో గిర్రున నీళ్ళు తిరిగాయి. గాయపడిన అభిమానంతో తలదించుకుంటూ అన్నాను. “ఇన్నాళ్ళూ మీ దగ్గర నాకేదో విలువవుందని, నా మాటని మీరు ఎంత కష్టమైనా తోసేయరనీ కలలు కన్నాను. మీలాటి తండ్రి ఎవరికీ వుండరని గర్వపడ్డాను. నేను చాలా అదృష్టవంతురాలినని మురిసిపోయాను. ఇది ఒకండుకు మంచిదే అయింది. ఈ విషయం వల్ల నా కళ్ళు తెరుచుకున్నాయి” ఏవో కాగితాలు చూసుకుంటున్న నాన్నగారు లేచి నా దగ్గరగా వచ్చారు.

“ఒకటి అడుగుతాను, సూటిగా సమాధానం చెబుతావా?” అన్నారు. నేను తలెత్తి చూశాను.

ఆయన కోర్టులో ముద్దాయని క్రాస్ చేస్తున్నట్లుగా చూస్తూ అడిగారు.

కృష్ణకి స్వహాయం చేయాలని నీ కెందుకు యింత తాపత్రయం? ఏమిటా ప్రత్యేకత!” నా ముఖం ఎర్రబడింది. ఆ గదిలో నుంచి తక్షణం వెళ్ళిపోవాలని పించింది. ఐనా ఎలాగో నిలబడి ధైర్యంగా జవాబు చెప్పాను.

“ఈ సహాయం కృష్ణ ఒక్కడికే కాదు. మొత్తం ఆ కుటుంబానికి. ఆ పొలం మీద వాళ్ళందరి భవిష్యత్తులూ ఆధారపడి వున్నాయి. ఆ కుటుంబంలో అత్తయ్య దగ్గర నుంచి చిన్నవాడయిన మధువరకూ అందరూ నాకు సహానమే, ఆత్మీయులే!”

నాన్నగారు నన్ను నిశితంగా, నా మనసులో భావం చదవాలన్నట్టు చూశారు. చూడనీ! నాకేం భయం ? నేను రెప్పవాల్చుకుండా చూశాను.

“అంతేనంటావు? కృష్ణ మీద ఇంకెలాంటి ప్రత్యేకమైన అభిమానం లేదంటావు?”

“లేదు, లేదు. సరేనా?” అసహనంగా అన్నాను. నాన్నగారు ఏమనుకున్నారో ఏమో! చేతిలో వున్న కాగితాలని, “ఇవి చూడు ఒకసారి?” అంటూ నా చేతుల్లో పెట్టారు.

అవేవో సస్తావేజుల్లా వ్రాసుకున్న స్టాంపులు. ఏదో కొనటమో, అమ్మటమో జరిగిన ఖరారునామా! నేను చదివాను! ఒక్క క్షణం నా గుండెలు కొట్టుకోవటం ఆగిపోయినాయి. మరుక్షణంలో రెట్టింపు వేగంతో కొట్టుకోవడం ప్రారంభించినాయి. ఆ కాగితాలు ఏమిటో తెలుసా? పొలం కృష్ణ పేరిట రిజిస్టర్ అయిన దస్తావేజు. ఒకటికి రెండు మూడు సార్లు గబగబా చదివాను.

నేను సంక్రమాశ్చర్యాలతో తలెత్తి చూసేసరికి నాన్నగారు అక్కడ లేరు. దూరంగా బేటిల్ దగ్గరికి వెళ్ళి నిలబడి వున్నారు.

ఆయన కళ్ళు నా ముఖంలో ఆనందాశ్చర్యాలని జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తున్నట్టుగా చూస్తున్నాయి.

“నాన్నగారూ...” ఎన్నో చెప్పాలనిపించింది. కానీ ఒక్క మాట నోట్లోంచి పెగిలిరాలేదు.

నేను చప్పున వెళ్ళి ఆయన పాదాలకి నమస్కరించబోయాను. ఆయన నేను సొంతం వంగకముందే భుజాలుపట్టి లేవదీశారు.

“నాన్నగారూ” పశ్చాత్తాపంతో, క్షమని అర్థిస్తున్నట్టుగా చూశాను.

ఆయన కళ్ళు ఎందుకో చూస్తుండగానే, విషాదంగా మారిపోయినాయి. నా తలని దగ్గరికి తీసుకుని నిమిరుతూ అన్నారు.

“నేను ఎలా చేయాలా అని సతమతమవుతున్న పనికి నువ్వు అనుకోకుండా సులభమైన పరిష్కారం చూపావు మీనా. నాకీ ఆలోచన రాలేదు, నేనే నీకు కృతజ్ఞతలు చెప్పుకోవాలి. ఇన్నాళ్ళకి వాళ్ళకి ఉపయోగపడే ఒక మంచిపని చేశానన్న తృప్తి నాకు లభిస్తోంది” దగ్గరికి తీసుకుపోయాను.

నాన్నగారు, ఆ కాగితాలు జాగ్రత్తగా దాచారు.

ఆ రోజు నేను పొందిన సంతోషం అంతా యింతా కాదు. నేను అనుకున్నది సాధించాను. ఆ విజయగర్వం నా నరనరంలో చక్కలిగింతలు పెట్టి, డాన్స్ చేయాలన్నంత ఉత్సాహం ఇవ్వసాగింది.

ఆనందం పట్టలేని నేను, నా గదిలో చేతులు జాచి గిరగిరా తిరగ సాగాను.

“అమ్మాయిగారూ! మీరు కాఫీ తాగలేదు” తాయారమ్మ గదిలోకి తొంగిచూస్తూ అంది. నేను ఆవిడి చెయ్యిపట్టి గదిలోకి లాగి గిరగిరా తిరుగుతూ ఆవిడిని తిప్పసాగాను.

“అయ్యో అయ్యో, ఇదేమిటండీ, నాకసలే కీళ్ళవాతం. వదలండి, వదలండి బాబూ”. తాయారమ్మ కేకలు పెట్టసాగింది. పకపకలాడుతూ నవ్వుతున్న నేను వదలలేదు.

అమ్మ అప్పుడే పైకి వస్తున్నట్టుంది! “ఏమిటిది ? ఏమైంది?” అంటూ కంగారుగా లోపలికి వచ్చింది. ఆవిడ వెనక మిసెస్ లింగం కూడా వుంది.

అమ్మని చూడగానే నేను టక్కున ఆగిపోయాను.

తాయారమ్మ ఆయాసపడుతూ ఆగి, “అమ్మాయిగారు, ఇవాళ ఎందుకో చాలా సంతోషంగా వున్నారు” అంది నడుం సరిచేసుకుంటూ, అమ్మ నావైపు చూసింది.

“ఏమిటా చిన్నపిల్ల చేష్టలు మరిను” అంది కళ్ళతోనే మందలిస్తూ. నేను తల దించుకున్నాను.

అమ్మ దర్భనంతో సంతోషపు పొంగు హఠాత్తుగా నీళ్ళు చల్లినట్టుగా తగ్గిపోయింది.

నేను ఎప్పటి మీనాని అయిపోయినాను.

40

రాజేశ్వరి పెళ్ళి దగ్గరకు వస్తోంది.

నాకెందుకో ఒక్కసారి నిమ్మలూరు వెళ్ళి వాళ్ళందర్నీ చూసి రావాలని మరీ మరీ అనిపిస్తోంది.

ఒక విధంగా చూస్తే రాజేశ్వరీ, మరో విధంగా చూస్తే నేనూ ఇద్దరం ఓడిపోయాం.

రాజు వాళ్ళ అన్నయ్యకి ఎదురు తిరుగుతానని అంది. తిరగలేక పోయింది. నేను ఎలాగయినా యీ పెళ్ళి ముడివడనివ్వను అన్నాను. కానీ ఏం చేయలేకపోయాను.

రాజు ఆఖరిక్షణంలో తన అభిప్రాయం ఎందుకు మార్చుకోవాల్సి వచ్చిందో నాకు వివరించాలని తపాతహలాడుతున్నట్లే, నేను కూడా దాని పెళ్ళి ఆపుచేయాలన్న నా ప్రయత్నాన్ని ఆచరణలో ఎందుకు పెట్టలేక పోయానో దానికి విశదీకరించి చెప్పాలని తపిస్తున్నాను.

సాధితో నాకు వివాహం ముడిపడితే యిక ఆ పూరుగానీ, ఆ మనుష్యుల ప్రసక్తిగానీ ఎత్తే అవకాశం నాకు ఉందనే ఉండదు.

అంతేకాదు.

నేను నిమ్మలూరు వెళ్ళాలని గట్టిగా అనుకోటానికి ఇంకో బలమైన కారణం కూడా వుంది.

కృష్ణ పేరుమీద రిజిస్టర్ అయిన ఆ పొలం కాగితాలు నా చేతులతో నేను స్వయంగా అతనికి అందించాలి.

ఆ అందించేటప్పుడు “చూడు మా డబ్బు ముట్టుకోనన్నావుగా! ఇప్పుడేం చేస్తావు?” అన్నట్టు గర్వంగా అతని కళ్ళలోకి చూడాలి.

నేను ఇచ్చిన కాగితాలు చూసి, అందులో వున్న విషయం ఏమిటో గ్రహించగానే, అతని ముఖంలో రంగులు ఎలా మారుతాయో స్వయంగా చూడాలనే కుతూహలం నన్ను నిమ్మలూరు ప్రయాణానికి మరి మరీ కవ్వించ సాగింది.

ఇన్ని విషయాలు దృష్టిలో పెట్టుకుని, ఒక్కసారి, ఆఖరుసారి నిమ్మలూరు వెళ్ళి రావాలని దృఢంగా నిశ్చయించుకున్న నేను మెల్లగా నాన్నగారి దగ్గర రాజు పెళ్ళి సంగతి అతాను.

“నాన్నగారూ! రాజు పెళ్ళికి మనం ఎవరూ వెళ్ళకపోతే ఏం బాగుంటుందండీ ?”

పేపరు చూసుకుంటోన్న ఆయన మళ్ళీ నేనేదో ఆయన ప్రాణం మీదికి తేస్తున్నట్టు చూచారు.

“ఎందుకు బాగుండదు? మన రెండు కుటుంబాల మధ్య రాకపోకలు లేవని అందరికీ తెలుసు” అన్నారు.

“అది ఇదివరకు సంగతి. మొన్న నేను వెళ్ళి వచ్చిన తర్వాత ఆ పరిస్థితులు మారాయి కదా?”

నాన్నగారు క్షణంసేపు నావైపు దీర్ఘంగా చూశారు.

కళ్ళతోడు సరిచేసుకుంటూ, “నీ మనసులో వున్న అసలు సంగతేమిటో చెప్పేయి” అన్నారు.

“మీరు రాజు పెళ్ళికి వెళ్ళండి”.

“నేనా?”

“అవును.”

నాన్నగారికి యీ మధ్య పనుల వత్తిడి చాలా ఎక్కువగా వుంది. ఆయనకి తీరదని నాకు బాగా తెలుసు.

“నేను వెళ్ళను” అన్నారు.

“ఎందుకని? ఒక్క రెండు రోజులే గదండి.”

“లేదు మీనా, ఒక్క రెండు రోజులుకాదు, రెండు క్షణాలు కూడా నేనాయింటి గుమ్మం యొక్కను. నేనా యింటికి జన్మలో వెళ్ళనని నీ మీద ఒట్టు వేయించి మీ అమ్మ మాట తీసుకుంది” నిట్టూర్పు విడుస్తూ అన్నారాయన.

నేను కొత్త విషయం వింటున్నట్టు చూచాను.

“మీ అమ్మకి ఏ రోజున ఆ మాట ఇచ్చానో ఆ రోజునే నేను వాళ్ళకి చచ్చిపోయిన వాళ్ళతో సమానం అయ్యాను. ఒక్కోసారి యెంత వద్దనుకున్నా గుండెలు పిండుతున్నట్టుంటుంది. ఇక్కడ రెండు చేతులా నేను ఇంత సంపాదిస్తున్నాను, ఇంత సుఖం అనుభవిస్తున్నాను. అక్కడ అది పిల్లలతో ఎంత అవ్వ పడుతోందో! అని క్షణ క్షణం గుర్తుకొచ్చేది. ఇంకా నయం, అది చాలా అధృష్టవంతురాలు కాబట్టి సవతికొడుకు అయినా వాడు చిన్నప్పటి నుంచి యింటి భారం అంతా నెత్తిన వేసుకున్నాడు. కళ్ళారా ఒక్కసారి కమలాన్ని, పిల్లలని చూసుకోవటానికి కూడా కాకుండాపోయింది నాకు.”

నాన్నగారి మాటల్లో ప్రతిధ్వనిస్తూన్న ఆవేదనకి నా గుండెలు కలచినట్టయింది. ఆయన్ని అనునయంగా ఎలా స్వాంతన పరచాలో తెలియని నేను క్షణంసేపు అలాగే నిలబడిపోయాను.

ఆయన ఆ ప్రసంగం అంతటితో అయిపోయినట్టుగా, మళ్ళీ పేపరు చూసుకోసాగారు.

నేను గదిలో అటూ ఇటూ చూశాను.

నా దృష్టి డ్రెస్సింగ్ టేబిల్ మీద వున్న దువ్వెన మీద నిల్చింది.

నాకు పద్మాలగు, పదిహేను యేళ్ళు వచ్చేవరకు నాన్నగారికి తల దువ్వడం సరదాగా ఉండేది.

* ఆయనది అసలే బట్టతల. జుట్టు చాలా తక్కువగా వుంటుంది. నేను దువ్వెతానంటే, వద్దని బ్రతిమలాడేవారు. నేను బలవంతంగా దువ్వేడాన్ని. ఇది మా ఇద్దరి మధ్యా ఒక ఆటగా వుండేది.

ఒక్కోసారి ఆయనకు మంటపుట్టి, “నా తల్లిగా, మా అమ్మగా నీకేం కావాలో చెప్పు ఇస్తాను. ఆ దువ్వెన మాత్రం పక్కనపెట్టు” అనే వారు.

“అమ్మ పెరుగుగిన్నె కోసం లోపలకు వెళ్ళినప్పుడు “నాన్నగారూ! ఇటు చూడండి. ఇదేమిటో చెప్పండి,” అంటూ అన్నంలో “మెడ్రాస్” అనే అక్షరాశ్రవాశాసు.

నాన్నగారితోపాటు సారధి కూడా నేను వ్రాస్తున్నవైపు చూశాడు.

నాన్నగారికి వెంటనే గుర్తుకు వచ్చినట్టులేదు. అర్థంగానట్టు చూస్తూ “ఏమిటిది?” అన్నారు.

“మెడ్రాస్” కుతూహలంగా చూస్తున్న సారధి తను కనిపెట్టేసినట్టుగా అనేశాడు.

“మెడ్రాసా? ఓ! అవును కదూ! మెడ్రాస్! నేను మర్చిపోయాను,” అన్నారు నాన్న.

“నేను కన్నార్పకుండా ఆయనవైపు చూశాను. ఆయన గుర్తుకు వచ్చినట్టు తలూపారు.

సారధి మా ఇద్దరి ధోరణి ఏమిటో బొత్తిగా అంతుపట్టనివాడిలా విచిత్రంగా నావైపు, నాన్నగారివైపు మార్చి మార్చి చూడసాగాడు.

“మెడ్రాస్ ఏమిటి?” అంది అమ్మ పెరుగు తెచ్చి మాకు వడ్డిస్తూ,

నాన్నగారు తల గోక్కున్నారు.

ఒకసారి నావైపు చూసి పెరుగు కలుపుకుంటూ, “మీనా నాతో ఎల్లుంటా మెడ్రాస్ వస్తుందిట, నేను వద్దంటుంటే వినటంలేదు” అన్నారు.

ఆయన అడిగిన ఆ తీరు నాకు చాలా ఆశాభంగం కలిగించింది. ఒక్క మండిపోయింది.

నా పోరు పడలేక మొక్కుబడి తీర్పుకోవటానికి, ముక్కునపెట్టుకుని అప్పచెప్పినట్లుగా వున్నాయి ఆ మాటలు.

నాన్నగారి ధోరణి చూస్తే అసలు నేను నిమ్మలూరు వెళ్ళడం అనేది ఆయనకే ఇష్టం లేనట్టు అనిపించింది.

అమ్మ నావైపు తిరిగి “అవునా?” అంది.

నేను భయపడుతున్నట్లు కళ్ళు రెప రెప లాడించి చూశాను.

తర్వాత అన్నం కెలుకుతూ చిన్న గొంతుకతో, ఎంతో భయభక్తులున్న దానిలా “అవును మమ్మీ. ఇక్కడ చాలా బోర్గా వుంది. రెండు రోజులు అలా తిరిగివస్తే-” ఆ పైన ఎలా ముగించాలో తెలియక మింగేసినట్టు కావాలని మాటలు మింగేశాను.

అమ్మ ఏమనుకుందో ఏమో ?

నావైపు ప్రేమగా చూసింది. “దానికేం భాగ్యం!” అంది.

సారధివైపు తిరిగి “మీకూడా వీలుంటుందా? వీలుంటే ఇద్దరూ సరదాగా వెళ్ళిరండి. అక్కడ నుంచి తిరుపతి వెళ్ళి దర్శనం చేసుకు రావచ్చు. అందరూ పెళ్ళి అయిన తరువాత వెళితే మీరు ముందే వెడుదురు గాని” అంది నవ్వుతూ.

నేను గతుక్కుమన్నాను!

సారధా! మాతోనా!

అతను నావైపు చూశాడు. నా గుండెల్లో రాయిపడ్డట్టు అయింది.

సారధి మాతో రావటం, నేను నిమ్మలూరు వెళ్ళాలనుకున్న క్షణాలు తప్పనిసరిగా అతనితో కలిసి తిరగటం, ఏడుపు ముఖంతో ఉసూరుమంటూ హైదరాబాద్ తిరిగిరావటం, ఇవన్నీ చకచకా సినిమాలో రీలులా నా కళ్ళ ముందు తిరిగినాయి.

నావైపు చూసిన సారధి అన్నం కలుపుకుంటూ, “ఉహూఁ నాకు వీలు కాదు? ఇంకెప్పుడైనా వీలుంటే చూస్తాను” అన్నాడు.

అమ్మయ్య!

నా గుండెల మీద నుంచి పెద్ద బరువు దింపినట్టుయింది.

అమ్మ సగం నిష్ఠూరంగా, సగం నవ్వుతూ అంది.

“చూశారా! ఎంతయినా ఆ తండ్రి కూతుళ్ళు ఇద్దరూ ఒకటి. ఎవరయినా తల్లితో ముందర చెప్పి తండ్రిని అడగమంటారు. మాది అంతా వ్యతిరేకం” అంది. ఆవిడ మాటల్లో యేదో నిస్సహాయత్వం, వంటరితనం ప్రతిధ్వనించాయి. సారధి అమ్మవైపు సానుభూతిగా, అర్థం చేసుకున్నట్టుగా చూశాడు. నిజానికి మమ్మీ అతని దగ్గర కోరుకుంటున్నది అదేనేమో అనిపించింది నాకు.

భోజనాలు అయింతర్వాత -

అమ్మ వక్కపొడి ఇచ్చి సారధికి, నాన్నగారికి ఇవ్వమంది.

న్యూస్ టైమ్ అవటంతో నాన్నగారు రేడియో దగ్గరకు వెళ్ళారు.

సారధికి వక్కపొడి ఇవ్వటానికి అతనివైపు వెళ్ళాను.

నేను అందించిన భరణిలోనుంచి వక్కపొడి తీసుకోబోతున్న అతను ఆగి, “కనీసం థాంక్స్ అయినా చెప్పకూడదా నాకు?” అన్నాడు.

ఆ కంఠంలో చాలా నిష్కారత్వం, ఆశాభంగం ప్రతిధ్వనించేయాలని అతను చేస్తున్న ప్రయత్నం నాకు తెలుస్తూనే వుంది.

“థాంక్స్? ఎందుకు?” నేను తెల్లబోయినట్టు తలెత్తి చూస్తూ అడిగాను.

“నీతో మెట్రాస్ రాకుండా మానేసినందుకు.”

నేను పట్టుబడ్డదానిలా చూశాను.

అతను నవ్వుతూ అన్నాడు.

“అవును మరి. నా ఉద్దేశ్యాలేమిటో తెలుసుకోవాలనే ప్రయత్నం నువ్వు ఎలాగూ చేయటం లేదు. కనీసం నేనయినా నీ మనసు యేమిటో గ్రహించుకోబోతే ఎలా?”

“ఏమిటది?” ఇంతలో అక్కడికి వచ్చిన అమ్మ యధాలాపంగా అడిగింది.

“ఏం లేదు. నేను తనతో మెట్రాస్ రానంటున్నానని మీనాకి కోపం వచ్చింది” అన్నాడు వక్కపూడి తీసుకుంటూ.

“పోనీ వెళ్ళకూడదూ?” అమ్మ మరోసారి అడుగుతున్నట్టుగా అంది.

“ఉహూఁ ఏలకాదు. సారీ మీనా, ఏమనుకోవద్దు. నా మీద కోపం పెట్టుకోకుండా హాయిగా తిరిగిరా!” అన్నాడు.

అమ్మ నావైపు, అతనివైపు ఆనందంగా, సంతృప్తిగా చూసింది.

ఎందుకంటే, సారధి అలా అమ్మా, నాన్నగార్ల ముందు డైరెక్ట్ గా నాతో మాట్లాడటం యిదే మొదటిసారి.

నాకు సారధిని చూస్తే అమ్మదొంగా అనిపించింది.

అయితే అతనిపట్ల నా విముఖత్వం కనిపెట్టేశాడన్న మాట!

“కానీ నన్ను గెలుచుకోవాలని తనని గుర్తించేలా చేసుకోవాలని ఏ ఒక్క చిన్న ప్రయత్నం చేయడం?”

నాకేం అవసరం అన్న నిరసన భావమా?

ఇది నాకు చాలా అసంతృప్తిగా అనిపించింది.

నిజంగా అతని మనసులో నా పట్ల అనురాగం అనేది వుంటే ఇలా పట్టనట్లు పూరుకుంటాడా?

లేక నా కిష్టం వున్నా లేకపోయినా అతని భార్యను అవుతాను కదా అనే అహంకారమా?

ఈ పూహ మరి భయంకరంగా అనిపించింది.

41

మద్రాసులో నేను యెక్కిన ట్రెయిన్ రోజూ కంటే నాలుగున్నర గంటలు ఆలస్యంగా బెజవాడకి చేరింది. నాన్నగారు నన్ను రాత్రి రైలు ఎక్కించే ముందు “మీనా! జాగ్రత్త సుమా! పెళ్ళవగానే బయలుదేరి వచ్చేయి” అన్నారు.

అప్పటికి ఆయన అలా హెచ్చరించటం అది నాలుగోసారి.

“అలాగే నాన్నగారూ!” అన్నాను.

“నిమ్మలూరులో కమలాన్ని, పిల్లల్ని నువ్వు యింకా ఎవరెవరిని చూడాలనుకుంటున్నావో అందరినీ చూసేసిరా. ఇదే ఆఖరిసారి నువ్వు వెళ్ళటం” నేను అలాగే అన్నట్టు తలూపాను.

“సూట్ కేస్ జాగ్రత్త. నువ్వు ఆదమరిచి నిద్రపోయావంటే యెవరైనా చేత పట్టుకుపోతారు.”

నాన్నగారి అప్పగింతలు చూస్తే నాకు నవ్వు వచ్చింది.

ఆయన చెబుతున్న ప్రతిదానికీ అలాగే అన్నట్టు బుద్ధిమంతురాలిలా తలుపాను. నేను ఫస్ట్ క్లాసులో ప్రయాణం చేస్తాను. నాకేంభయంలేదన్నా ఆయన వినలేదు. పట్టుబట్టి థర్డ్ క్లాసులో, అది కూడా లేడీస్ కంపార్టుమెంటులో ఎక్కించారు. రాత్రంతా నాకు రైలులో నిద్రపట్టనేలేదు.

ఒకపక్క కన్నుమూస్తే సూట్ కేసు యెవరైనా ఎత్తుకపోతారేమోనని భయం? రెండోపక్క నిమ్మలూరుని గురించిన ఆలోచనలు.

నేనిలా హఠాత్తుగా వాకిట్లో కెళ్ళి నిలబడగానే వాళ్ళెంత ఆశ్చర్యపోతారో నాకు తెలుసు, రాజూ సంభ్రమంగా వచ్చి నన్ను హత్తుకు పోతుంది. అత్తయ్య, పిల్లలు కూడా ఆనందపడతారు.

ఎక్కడో యే.పనిలోనో వున్న కృష్ణ, ఏ మధో వెళ్ళి “వదిలన వచ్చింది” అని చెప్పగానే నమ్మలేనట్టుగా చేస్తున్న పనిని వదిలి బయటికి వస్తాడు.

ఇద్దరం ముఖాముఖీ నిలబడతాం. అతను నన్ను నిజమా అన్నట్టు ఇంకా అలాగే చూస్తూ వుంటాడు.

నేను సగర్వంగా చూస్తూ అంటాను, “రాజూ మీ చెల్లాయేకాదు, నా అత్తయ్య కూతురు కూడా, అందుకే వచ్చాను.”

ఆ విధంగా యేవేవో ఆలోచనలు రూపు తెచ్చుకుని కళ్ళముందు కదులుతూ వుండటంతో అసలు నిద్ర పట్టలేదు.

అసలు మామూలుగా అయితే తెల్లవారేసరికి బెజవాడ చేరుకోవాల్సిన ఎక్స్‌ప్రెస్, ఈ రోజు నేను యెక్కానని దానికి తెలుసు కాబోలు! ఏ పనిలోనయినా ఆలస్యం అయితే నాకు మరీ చికాకు అని కూడా దానికి తెలుసునేమో! నన్ను ఏడిపించి, ఆటపట్టిస్తున్నట్టుగా, తీరుబడిగా, నెమ్మదిగా, నాలుగున్నర గంటలు ఆలస్యంగా చేరింది.

రాత్రంతా నిద్ర లేకపోవటంతో, ప్రయాణం అనుకున్న దానికంటే ఆలస్యం అవటంతో నాకు బడలికగా అనిపించసాగింది.

రైలు ఫ్లాటుఫారమ్ మీదకు వచ్చి ఆగ్గి అగగానే ఇద్దరు ముగ్గురు కూలీలు 'కూలీ' అని అరుస్తూ లోపలకు చొరబడ్డారు. అప్పటికే చాలా ఆలస్యం అయిపోయిందని చిరాకుపడుతూ విసుక్కుంటున్న కొంత మంది వాళ్ళని చూడగానే 'మాది తీసుకో', 'మాది తీసుకో' అంటూ సామానులు అందించేశారు.

కొంచెం లోపలకు వుండిపోయిన నాకు యికెవరినైనా చూడాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. ఇంకో యిద్దరు ఆడవాళ్ళు కూడా నాతోబాటు కూలీ కోసం చూస్తూ నిలబడ్డారు.

ఎండగా అనిపించడంతో నేను బాగ్‌లోనుంచి కూలింగ్ గ్లాసెస్ తీసి పెట్టుకున్నాను. కిటికీ నుంచి వంగి దూరంగా పోతున్న ఒక రైల్వే కులీని 'ఏయ్ కూలీ' అని పిల్చాను.

వాడికి నా మాట వినిపించలేదులా వుంది. వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా అటే పోయాడు.

అంతా రణగోణ ధ్వని! ఒకటే జనం.

"ఏయ్, కూలీ! కూలీ" చప్పట్లు చరుస్తూ పిల్చాను.

"యస్, మేడమ్!" వెనకనుంచి వినిపించింది.

నాకెంతో సుపరిచితం అయిన ఆ స్వరం వినగానే ఉలిక్కిపడ్డట్టుయిన నేను తిరిగి చూశాను. వెంటనే నా కళ్ళు పత్తికాయల్లా అయినాయి.

ఎదురుగా కృష్ణ నిలబడి వున్నాడు! ఇద్దరం క్షణం సేపు ఒకళ్ళని ఒకళ్ళు చూస్తున్నట్టుగా నిలబడిపోయాం.

"నువ్వా!" అన్నాను నమ్మలేనట్టుగా చూస్తూ.

"జోబూజూర్!" తమాషాగా తలవంచి అభివాదం చేసినట్టు చేశాడు.

"నేను - నేను వస్తున్నట్లు నీకెలా తెలిసింది?" విస్మయంగా అడిగాను.

"నిన్నే రాత్రి కల వచ్చింది."

"తమాషా చేయకు, నిజం చెప్పు -"

"తమరు దిగండి ముందు" పై బెర్తుమీద వున్న సూట్‌కేస్ అందుకుంటూ అన్నాడు.

"ఎక్కడివాడివి నువ్వు? తలుచుకుంటే తలక్రింద వున్నట్టు ప్రత్యక్షం అవుతున్నావు" అన్నాను నిష్ఠూరంగా.

"నిజంగా? నాకు తెలియదు సుమా!" అన్నాడు చిరునవ్వుతో.

ఆ నవ్వులో కొంటెతనం నా గుండెలు స్పందించేలా చేసింది.

ఇద్దరం దిగాం.

"పెట్టె నువ్వు పట్టుకోవటం ఎందుకు? కూలీని పిలు" అన్నాను.

"చిత్తం! తమరు ఇవ్వదల్చుకున్న కూలీయేదో నాకే ఇవ్వండి, పేదవాడిని."

"ఉహూ! చాలా హుషారుగా వున్నావే ఈ వేళ?"

"ఒప్పుకుంటున్నాను" అన్నాడు.

అతనితో కలిసి, ఆ సందడిలో, ఆ ఫ్లాట్‌ఫారం మీద అలా చకచకా నడుస్తూ వెళ్ళడం నాకు సరదాగా, ఆనందంగా, తియ్యటి అనుభవంలా అనిపించసాగింది.

అతను ఇంత అరమరికలు లేకుండా, చనువుగా, అత్యీయంగా మాట్లాడగా చూడటం ఇదే మొదటిసారి నాకు.

ఇద్దరం ఫ్లాట్‌ఫారమ్ దాటి వస్తుండగా మరోసారి అడిగాను.

"నిజం చెప్పు, నేను వస్తున్నట్టుగా నీకెలా తెలిసింది? నువ్వు ఇంకెవరి కోసమో వస్తే నేను కన్పించాను అవునా?" అన్నాను.

"ఏం కాదు, అక్షరాలా నీ కోసమే వచ్చాను. ఎప్పుడూ లేదు. కేవలం నన్ను ఏడిపించటానికే అన్నట్లుగా యీ రోజు రైలు ఇన్నిగంటలు ఆలస్యంగా వచ్చింది. నిరీక్షణ అనేది ధౌరంత బాధగా ఇంత అద్భుతంగా వుంటుందని నా కింతవరకూ తెలియదు."

అతని మాటల్లో నిరీక్షణ అనే పదం నాకు గూఢార్థంగా తోచింది.

అతనివైపు చూశాను. అతను నావైపు చూసాడు.

ఇద్దరి పెదవులమీద చిరునవ్వు కదిలింది.

నేను వెంటనే మూతి ముడిచేసుకుంటూ అన్నాను. "ఘ్! పో!" నువ్వు వచ్చేసి నా బంగారుకల కాస్తా నాశనం చేసేశావు!"

"ఏమిటి?" కృష్ణ ఆశ్చర్యంగా నావైపు తిరిగాడు.

బొద్దసన్యాసినిలా వుంది. ఆవిడ పూజలో నుంచి లేచి వచ్చింది కాబోలు. నోటి నుంచి శబ్దం రాకుండా మంత్రాలు ఇంకా ఉచ్చరిస్తూనే వుంది.

కృష్ణ నా గురించి చెప్పగానే నోటితో మాట్లాడలేదు. కానీ పలకరింపుగా చూసి, అక్కడున్న మంచం చూపింది. కూర్చోమన్నట్టు సౌంజు చేసి వెళ్ళిపోయింది.

కృష్ణ ఆవిడవెంటే లోపలకు వెళ్ళాడు.

“పిన్నీ! ఫ్లాస్క్ యిలా యివ్వు”, అనటం వినిపించింది.

నేను మంచంమీద కూర్చున్నాను.

కృష్ణ తిరిగి వచ్చాడు, కానీ అతని చేతిలో ఫ్లాస్క్ లేదు.

“నువ్వు బజారు వెదుతున్నావా?” అన్నాను.

“అవును ఏం? నీకేమైనా కావాలా?”

“వద్దు, నేను డబ్బు యిస్తాను.”

“డబ్బు! దేనికీ?”

“కాఫీ తెస్తానంటున్నావా?”

“డబ్బు డబ్బు అంటున్నావు. ఎంత తెచ్చావేమిటి? ఏదీ చూడనీ?” అంటూ మంచంమీద నా ప్రక్కన పెట్టివున్న బాగ్ చేతిలోకి తీసుకున్నాడు.

నేను చటుక్కున అతని చేతులు గట్టిగా పట్టుకున్నాను. “వద్దు వద్దు తెరవకు,” గట్టిగా అనేశాను.

కృష్ణ బాగ్ వదిలేశాడు. నేను దాన్ని దగ్గరకు తీసుకున్నాను.

“ఏమిటా కంగారు? ఏముందు అందులో?”

“నా ప్రాణం” మురిపెంగా చూశాను.

“ఓహో! అయితే! అది నా దగ్గర వుండటమే మంచిది, యిటివ్వు, జాగ్రత్తగా చూస్తాను.” మళ్ళీ తీసుకోబోతున్నట్టు నటిస్తూ అన్నాడు.

నేను బ్యాగ్ దూరంగా పెట్టాను. “ఆగాగు, తొందరపడకు. నీకే యిస్తాను. యిప్పుడు కాదు, సమయం సందర్భం కుదరనీ మరి.”

కృష్ణ విస్మయంగా చూశాడు.

“ఏం మాట్లాడుతున్నావు నువ్వు?” అర్థంగానట్టు చూస్తూ అన్నాడు.

“లాటిన్! నీ కర్థంగాదు, సరేనా! వెళ్ళు” నాలిక బయటపెట్టి వెక్కిరిస్తూ అన్నాను.

క్షణంసేపు నావైపు తదేకంగా చూసిన కృష్ణ వెళ్ళిపోయాడు.

ఐదు నిమిషాల అనంతరం నేను లేచి పెట్టెతీసి బాగ్ లో వున్న కాగితాలు అందులో చీరల అడుగున భద్రపరిచాను.

ఇంతలో పిన్నిగారు వచ్చింది. ఆవిడ పూజ అయిపోయినట్టుంది. తెల్లటి గ్లాస్కో పంచె కట్టుకుంది.

“ప్రయాణం బాగా జరిగిందమ్మా. స్నానం చేస్తావేమో చెయ్యి” అంది.

నిద్రలేమితో, ప్రయాణపు బడలికతో, చిరాకుగా, విసుగ్గా వున్న నాకు తలమీద స్నానం చేస్తేగానీ హాయిగా వుండదు అనిపించింది. పెట్టెలోంచి బట్టలతోపాటు, షాంపు సీసా తీసుకుని బాత్ రూమ్ లోకి వెళ్ళాను.

దాదాపు అరగంట తర్వాత తడిజుట్టు తుడుచుకుంటూ బయటికి వచ్చిన నా వంక బామ్మగారు ఆశ్చర్యంగా చూసింది.

“అదేమిటే అమ్మాయి! తలంటి పోసుకుంటానంటే కుంకుడు కాయలు కొట్టి యిచ్చేదాన్నిగా! నబ్బుతో రుద్దుకున్నావా?”

“నా కలవాటేనండీ” అన్నాను చిక్కు తీసుకుంటూ.

ఇంతలో కృష్ణ వచ్చాడు.

బామ్మగారు మా యిద్దరికీ టిఫిన్ పెట్టి కాఫీ యిచ్చింది.

కాఫీ తాగుతుండగా కృష్ణ అన్నాడు. “నేను బజారులో పని చూసుకు వస్తాను. నువ్వు రాత్రంతా నిద్ర లేదన్నావుగా పడుకో!” అన్నాడు.

“నేనా! అలా వేళగాని వేళలో నిద్రపోయే అలవాటు నాకు లేదు. నువ్వు బజారుకు వెళితే యిక్కడ నేను ఒక్కదాన్ని ఏం చెయ్యాలి?”

“గోళ్ళు కొరుక్కో” నవ్వుతూ అన్నాడు.

“ఉహు. లేవు, ఏం తోచకపోతే నాకు మనుష్యుల్ని కొరికే ప్రమాదం వుంది జాగ్రత్త!” అన్నాను బెదిరిస్తున్నట్లుగా.

“చచ్చాంపో! అయితే బైలుదేరు నాతో” నిజంగానే బెదిరిపోయినట్టు చూస్తూ అన్నాడు.

ఇద్దరం బయల్దేరాం. కృష్ణ యేవేవో కొన్నాడు. అందులో ఎక్కువగా బట్టలే వున్నాయి. ఒక్కొక్క రకం బట్టలకి ఒక్కొక్క షాపు తిరిగాం. రాజుకి ఖరీదుగలవి రెండు మంచి పట్టు చీరలు కొన్నాడు. అత్రయ్యకి, పిల్లలకి పెళ్ళివారికి పెట్టాల్సిన బట్టలు రకరకాల ఖరీదుల్లో కొన్నాడు. బట్టల రంగులు, డిజైన్లు, వాటి నాణ్యం

పరిశీలన యిది చూడటంలో అతనికున్న అభిరుచికి నేను అబ్బురపడ్డాను. నాకు తెలిసినంతవరకు మా అమ్మ తప్ప యింకెవరికి యిలాటి సామర్థ్యం లేదు.

నేను వూరికే ఇతని వెంట వుండేదాన్ని. అన్నీ అతనే చూసుకున్నాడు. మధ్యమధ్యలో “యిదేలా వుంది” అంటూ నన్ను సంప్రదించినట్లు అడిగేవాడు.

“బాగుంది.”

“నేను చెప్పిన ప్రతీది బాగుంది అంటావే?”

“బాగున్నప్పుడు కాదనాలా?”

ఇలా సాగిపోయేది మా సంభాషణ.

పాకెట్లు అన్నీ కలిపి చాలా అవటంతో నేను కొన్ని పట్టుకున్నాను. టైమ్ జరజర పాకిపోయినట్లు చూస్తుండగానే రెండయింది.

“పద పద, చాలా ఆలస్యం అయిపోయింది. నేను చూడనేలేదు” అన్నాడు కృష్ణ.

ఇంటికి తిరిగి వస్తుండగా అన్నాను. ‘ప్ప! ఈ వూరిమీదగా నేను ప్రయాణం చేయటం యిది మూడోసారి. ఒక్కసారి కూడా ఆగలేదు. నాన్నగారు యెప్పుడూ చెబుతుంటారు. దుర్గగుడి చాలా బాగుంటుందని, చూడటం పడనేలేదు” అన్నాను.

కృష్ణ నా మాట విన్నాడో లేదో? లేక విని వూరుకున్నాడో? ఎలాటి వ్యాఖ్యానం చేయకుండా వూరుకున్నాడు.

ఇంట్లో గుమ్మం దగ్గర కాలు పెడుతుండగా రుసరుస లాడుతూన్నట్లుగా అన్నాను.

“మంచివాడివే! నేను కాస్త అలా వూరు చూసినట్టు ఉంటుందని వస్తే నీ లగేజీ అంతా నాచేత మోయించావు. చాలా తెలివిగలవాడివి! పొద్దున నా పెట్టె పట్టుకున్నందుకు ప్రతిఫలంగా యివన్నీ నాచేత పట్టించు కొచ్చావు, అవునా?”

కృష్ణ నావైపు తిరిగాడు.

అతని కళ్ళు చురుగ్గా నా ముఖంలో భావం చదవటానికి ప్రయత్నించినాయి. నేను సీరియస్ గా చూడబోయి ఘక్కున నవ్వాను.

“అదృష్టవంతురాలివి” అన్నాడు చిరునవ్వుతో తలుపు తట్టుతూ.

“ఎందుకూ? నీ వెంట పెట్టెలు మోసుకొచ్చినందుకా?”

“కాదు, అంత హాయిగా నవ్వులుగుతున్నందుకు, ఏ చీకూ, చింతా లేనివాళ్ళే అంత స్వచ్ఛంగా నవ్వులుగుతారు.”

పిన్నిగారు తలుపు తెరవడంతో మా సంభాషణ ఆగిపోయింది.

“ఇంతసేపు చేశారేమిటా? తిండి తిప్పలమాట మర్చిపోయారా? చేసినవన్నీ చల్లారిపోయినాయి. రండి, రండి” అంది ఆవిడ.

నిజమే! నాకు ఆకలిమాట మర్చిపోయినట్లుగానే వుంది. పిన్నిగారు మా ఇద్దరికీ పక్కపక్కన పీటలువేసి వెండి కంచాలు పెట్టి భోజనం వడ్డించింది.

ఇద్దరం కూర్చున్నాము.

పిన్నిగారికి మా నాన్న తెలుసట! చిన్నప్పుడు చూసినదట!

అప్పటి విషయాలేవో చెబుతూ వడ్డిస్తోంది.

అన్నం తింటుండగా నాకు పలమారింది.

కృష్ణ నెత్తిమీద తట్టబోయి ఆగి, “తలమీద కొట్టుకో” అన్నాడు.

“పాపం! వాళ్ళమ్మా, నాన్న తలుచుకుంటున్నారు కాబోలు” అంది పిన్ని గారు.

“ఉహూ! కాదులే పిన్నీ! తలుచుకునేవాళ్ళు వేరే వున్నారు.”

కృష్ణ నావైపు కొంటెగా నవ్వాడు.

నా కెండుకో నవ్వు రాలేదు.

నేను చాలా సంతోషంగా వున్నాననుకుంటున్న యీ సమయంలో సారధిని జ్ఞాపకం తెచ్చినందుకు రవ్వంత కోపం కూడా వచ్చింది.

పిన్నిగారు నేతిగిన్నె కోసం అటువైపు తిరిగింది.

నేను చేయి జూచి కృష్ణ చేతిమీద గట్టిగా గిల్లాను.

“అబ్బా” కెవ్వమన్నట్లుగా అన్నాడు.

“ఏమిటిరా?!” ఆవిడ కంగారుగా వెనక్కు తిరిగింది.

కృష్ణ తలగోక్కుంటూ “ఏంలేదు పిన్నీ! నాలిక కొరుక్కున్నాను” అన్నాడు.

“అవునవును! ఎవరైనా తిట్టుకుంటున్నారేమో! నువ్వు నాతో కూర్చుని యిలా సరదాగా కబుర్లు చెబుతున్నావని వాళ్ళకి తెలిసిందేమో!” అన్నాను.

“వాడిని తిట్టేవాళ్లు ఎవరే అమ్మా? వాడిని తిడితే కళ్ళుపోతాయి. ధరమరాజు.” కృష్ణ వంక అప్యాయంగా చూస్తూ అంది. “అయినా మామయ్య కూతురివి. నీతో కాకపోతే యింకెవరితో సరసం ఆడతాడు!” అంది మళ్ళీ.

హఠాత్తుగా కృష్ణ ముఖం ఎందుకో సీరియస్ గా అయిపోయింది.

తర్వాత అతనే అంత ఎక్కువగా మాట్లాడలేదు.

భోజనాలు అయిన తర్వాత వచ్చి మంచం మీద కూర్చున్నాను. కృష్ణ మెదగగర కూర్చుని తెచ్చిన పాకెట్లన్నీ పరుసగా సర్దుతున్నాడు.

“ఇప్పుడు మన కార్యక్రమం ఏమిటి? ఇంకా బైలుదేరటమేనా?” అన్నాను.

“ఉహూ, నువ్వు కొద్దిసేపు పడుకో, నేను మళ్ళీ బజారు వెళ్ళి వస్తాను, నా ఒకటి కావాలి.”

“నేనూ వస్తాను.”

“వద్దు, ఎండగా వుంది. నేను పదినిమిషాల్లో వచ్చేస్తాను. అట్టే ఆలస్యం అవదు.”

కూర్చున్న నేను మెల్లగా వాలి దిండు మీద చెంప అనేలా పడుకున్నాను.

పక్క నుంచి కచ్చిస్తున్న కృష్ణ ముఖంవైపు తదేకంగా చూడసాగాను. అంతన్ని చూస్తుంటే ఆ రోజు, నిమ్మలూరులో సాయంత్రం వేళ, దొడ్లో కూర్చుని నా కాలు ఒక్కో ఉంచుకుని ముల్లు తీసిన సంఘటన కళ్ళముందు మెదిలింది.

ఎందుకోగాని, యితనితో గడిపిన ప్రతి నిమిషం నాకు మనసులో గాఢంగా నాటుకుపోయినట్టుగా గుర్తుంది.

అతనివైపు అలా చూస్తుండగానే బడలికగా వున్న నాకు కళ్ళు మూతం పడ్డాయి. నిద్రపోకూడదు, అనుకుంటూనే వున్నాను. నిద్ర పట్టేసింది.

అలా ఎంతసేపు పడుకున్నానో తెలియదు.

ఉన్నట్టుండి మెలకువ వచ్చింది. చటుక్కున లేచి కూర్చున్నాను. నా ఎదురుగా కృష్ణ లేడు.

“మంచి నీళ్ళు కావాలిటే అమ్మాయి?” అక్కడ గడప దగ్గర కూర్చుని భగవద్దేవ దువుకుంటున్న పిన్నిగారు అడిగింది.

“కృష్ణ ఏడి?”

“బజారు వెళ్ళాడు, చాలా సేపయింది.”

మళ్ళీ దిండుమీద తల వాలాను.

నిద్రమత్తుగా బద్దకంగా వున్న నాకు మళ్ళీ నిద్ర వచ్చేసింది.

కొంతసేపటికి నా చెవిమీద ఏదో గరగర పాకినట్టయింది. నిద్ర మత్తులో చేత్తో తోసేసాను. మళ్ళీ పాకింది. ఈ సారి గట్టిగా తోసేసాను. ఆ పాకుతున్న దాని భాగం సగం నా చేతిలో చిక్కడింది.

“ఇంకా మెలకువ రాలేదా?” పక్క నుంచి వినిపించింది. వెంటనే కళ్ళు తెరిచాను.

కృష్ణ కుర్చీలో కూర్చుని ఉన్నాడు.

అతని ఎడమచేతిలో అంతవరకూ చదువుతున్నట్టుగా పేపరుంది. కుడిచేతిలో పొడుగాటి తొడిమవున్న ఎండిపోయిన చామంతిపువ్వు వుంది. దాని రెక్కలు సగం వూడిపోయి ఉన్నాయి. నేను చేయి తెరిచి చూశాను. నా చేతిలో ఎండిపోయిన చామంతి రెక్కలు సగం వున్నాయి.

కృష్ణ ఎండిపోయిన పువ్వుని నా చెవికి మళ్ళీ తాకించాడు. నా ఒళ్ళు జలదరించినట్టయింది. చెవి చేత్తో మూసుకుని చప్పున లేచి కూర్చున్నాను.

“ఏమిటీ సరసం?” అన్నాను కోపంగా.

“సరసం కాదు. నిన్ను లేపటం ఎలాగో తెలియలేదు. టైమెంత యిందో చూడు” అన్నాడు.

“బాప్! ఎంత సేపు నిద్రపోయాను, నువ్వు వచ్చి ఎంతసేపు అయ్యింది.” కంగారుగా చూస్తూ అన్నాను.

“ఎక్కడివాడివి నువ్వు? ఈ లేపేది ఇంకొంచెం ముందుగా లేపకూడదూ?”

“వాడు వచ్చింది ఇప్పుడేలేమ్మా, వచ్చి స్నానం చేశాడు. నిన్ను లేపాడు.” పిన్నిగారు అందుకుంది.

ఆవిడ వరసచూస్తే కృష్ణ మీద ఈగ వాలనిచ్చేట్టు లేడు.

“త్వరగా వెళ్ళి స్నానం చేసిరా! నేను కాఫీ తాగకుండా నీ కోసం కూర్చున్నాను” అన్నాడు కృష్ణ.

నేను చకచకా పదినిమిషాల్లో స్నానం పూర్తి చేసుకోవటమే గాకుండా జడ కూడా వేసేసుకున్నాను. అంత చకచకా తయారవుతున్న నన్ను చూసి నాకే ఆశ్చర్యం వేసింది.

అమ్మ ఎప్పుడూ, “ఒట్టి జిడ్డిమొహం. ఇంత ఆలస్యం చేసే మనిషిని ఎక్కడా చూడలేదు. ముఖం కడుక్కురావే అంటే మూడు గంటలు!” అని అమ్మ విసుక్కోవడం గుర్తుకు వచ్చింది.

చల్లటి సాయంత్రం వేళ ఎక్కువగా తెల్లటి బట్టలు, అవి కూడా నూలువి అయితే నాకెంతో యిష్టం. అందుకే తెల్లటి ఫుల్ వాయిల్ చీర కట్టుకున్నాను. దాని మీద యీ మధ్య అమ్మ పొడుగ్గా వున్నట్టుండే పూల కొమ్మలు పెయింటింగ్

చేసింది. తెల్లటి తెలుపుమీద ఆకుపచ్చ, గులాబీ రంగు కలిసిన ఆ పూల కొమ్మలు చాలా అందంగా వున్నాయి.

“నేను రెడీ!” ముందు గదిలోకి వస్తూ అన్నాను.

బామ్మగారు కాఫీ తెచ్చి యిచ్చింది.

పేపరు ప్రక్కనపెట్టి కాఫీకప్పు అందుకున్న కృష్ణ తదేకంగా నావైపు చూడటం గమనించకపోలేదు. నాకెలాగో అనిపించింది! ఆ చూపులు నాకు తెలుసు! మనిషిలో ఒంపుసాంపుల్ని సఖిఖపర్యంతం పరీక్షించడం అది. సారథి అప్పుడప్పుడూ యిలాగే చూస్తుంటాడు. కానీ అతని చూపుల్లా కృష్ణ చూపులు నాకు కంపరంగా అనిపించలేదు. ఏదో చక్కలిగింతలు పెట్టినట్లుగా వున్నాయి.

యింకొంచెం అందంగా, ఇంకా కొంచెం వయ్యారంగా నిలబడాలనిపించింది.

“ఏమిటలా చూస్తున్నావు?” అన్నాను డబాయిస్తున్నట్లుగా.

“చీరెని! చాలా బాగుంది” అన్నాడు కాఫీ తాగుతూ.

ఒక నిమిషం నా మనసు తీవ్రమైన ఆశాభంగానికి గురి అయింది.

“పట్టి అడివిమనిషివి! నీకు అంతకంటే బేస్టం తెలుసులే! చీరలు చూడదల్చుకుంటే యీసారి హైదరాబాద్ వచ్చినప్పుడు నాతో చెప్పు, బాంబే బజార్ తీసుకువెడ్తాను. అక్కడ అందమైన చీరలు బొమ్మలకి కట్టి వుంటాయి. యింతకంటే చాలా బాగుంటాయి.”

కృష్ణ ఫక్కున ఒక్కసారి నవ్వాడు.

“నవ్వుతా వెండుకు?”

“ఏం లేదు, నేను టాక్సీ తీసుకువస్తాను” కప్పు క్రిందపెట్టి నవ్వుతూనే టాక్సీ కోసం వెళ్ళిపోయాడు.

నేను ఒక్కక్షణం కాఫీతాగటం మానేసి కనుబొమలు ముడిచి అతను వెళ్ళినవైపు చూస్తూ అలాగే నిలబడిపోయాను.

అతను ఎందుకు నవ్వాడో నిజంగా నాకు అర్థం కాలేదు.

పది నిమిషాల్లో టాక్సీ వచ్చింది.

“రా! రా! బైలుదేరు. బైమయిపోతుంది.” కృష్ణ తొందరచేశాడు.

నేను వెళ్ళి టాక్సీలో కూర్చున్నాను.

కృష్ణ వచ్చి నా పక్కన కూర్చుని “పోనీయ్” అన్నాడు.

టాక్సీ కదిలింది.

“అదేమిటి? పెట్టెలో.....” అన్నాను ఆశ్చర్యంగా.

“మళ్ళీ వద్దాం.”

“మళ్ళీనా? మనం ఇప్పుడు వెళ్ళేది ఎక్కడికో?”

“దుర్గగుడికి.”

“నేను సంభ్రమంగా అతనివైపు చూశాను.

“రాక రాక వచ్చిన మామయ్య కూతురివి! కనీసం యీ వాత్రమైనా చూపించకపోతే ఎలా?” నావైపు చూస్తూ అన్నాడు.

అతని చూపుల్లో మహత్తు ఏమిటోగాని నాకు వెంటనే అతని చేయి అందుకుని నా చేతితో పట్టుకోవాలనిపించింది.

కృష్ణకి చదువులేదు! డబ్బులేదు! నిజమే! కానీ యీ ప్రపంచంలో ఏ కాలేజీలూ, ఏ విశ్వవిద్యాలయాలూ నేర్పలేని ఉత్తమమైన సంస్కారం వుంది.

ఎదుటి మనిషిని స్నేహపూరితమైన తన స్వభావంతో ఆకట్టుకోగూ సరళత్వం వుంది.

టాక్సీ సరాసరి దుర్గగుడి ముందుకు వచ్చి ఆగింది. ఇద్దరం దిగాం.

కృష్ణ టాక్సీని ఆగమని చెప్పాడు.

పళ్లు అమ్మే కొట్టు దగ్గరకి వెళ్లి చిన్న బుట్టలో పళ్ళు, కుంకుమ, రవికలగుడ్డ కొనుక్కుని తెచ్చాడు.

“ఇలా తే నేను పట్టుకుంటాను” అన్నాను.

అతను అభ్యంతరం చెప్పలేదు.

ఇద్దరం కలిసి పక్క ప్రక్కన నడుస్తూ మెట్లు ఎక్కసాగాం. చల్లటిగాలి వీస్తోంది! ఆ గాలి నీటిమీద నుంచి వస్తున్నట్లుగా హాయిగావుంది. మధ్యాహ్నం నిద్రపోయి, సాయంత్రం చన్నీళ్ళు స్నానం చేయడంతో బడలికంతా పోయింది. మనస్సంతా ఆహ్లాదంగా, హుషారుగా వుంది నాకు. కావాలని ఒక్కొక్క మెట్టే నెమ్మదిగా ఎక్కసాగాను.

“అలసటగా వుందా? వుంటే చెప్పు, ఇక్కడెక్కడయినా కూర్చుందాం” అన్నాడు కృష్ణ.

“ఉహు” తల తిప్పాను.

నే నింతవరకూ ఎప్పుడూ గుడికి వెళ్ళలేదు.

అసలెక్కడికి వెళ్లినా కారులో వెళతాం! వెళ్లిన చోటులో మాకేదో రకంగా ప్రత్యేకత వుంటుంది. అసలు తనకి అలాటి ప్రత్యేకత లభించని చోట్లకి అమ్మ వెళ్ళనే వెళ్ళదు. ఎక్కడికి ఏ సందర్భంలో వెళ్లినా అందరూ మమ్మల్ని అతి మర్యాదగా చూస్తారు. వాళ్ళు చూపే ఆ మన్ననకి నాకేదో పూపిరి ఆడనట్లుగా, ఏ కాలు, ఏ చెయి కదిపితే యెం కొంప మునుగుతుందోనని బిగపట్టుకున్నట్లుగా వుంటుంది.

ఇక్కడ యిదంతా మర్చిపోయి, అందరితోపాటు నేనుగా, అతి సామాన్యంగా, నడవటం నాకు విచిత్రంగా, గమ్మత్త అయిన అనుభవంగా వుంది.

ఇక్కడ ఎవరి గొడవ వారిదే! ఒక్కరి దృష్టి మామీద లేదు! నేను కృష్ణవేణమ్మగారి కూతురినని యెవరికీ తెలియదు. నాకు ఇప్పుడే రెక్కలాచిన పావురంలా స్వేచ్ఛగా, గాలిలో యెగురుతున్నంత సంతోషంగా అనిపించసాగింది. ఇదంతా కృష్ణ మూలంగానే అనే భావన నాకు అతని పట్ల కృతజ్ఞత ఆస్మీయతగా చూసేలా చేసింది.

ఇద్దరం గుడి ఆవరణలో కాలుపెట్టాం. జనం అట్టేలేరు. కృష్ణ నా పేరు మీద యెదో పూజ చేయించాడు. పూజారి అందించిన హారతి కళ్ళకద్దుకున్నాం. నేను బొట్టుతీసి పెట్టుకున్నాను. వంకర వచ్చిందని కృష్ణ కొనగోరుతో సరిచేశాడు.

ఇద్దరం అక్కడ నుంచి మల్లికార్జున దేవాలయంవైపు వచ్చాం.

ఆ గంటలు కొట్టడం, కొండలమీద నుంచి వస్తూన్న ఆ చల్లటి గాలి భక్తిశ్రద్ధలతో ఎంతో నమ్మకం వుట్టిపడుతున్న ముఖాలతో దేవుడికి నమస్కారం చేసే ఆ జనం చూస్తే నాకెలాగో అనిపించింది. దేవుడి పేరిట మనుష్యులు పాటించే మార్గాచారాల మీద అమ్మ విసుగుదల గుర్తుకు వచ్చింది.

కృష్ణ కళ్ళుమూసుకుని నమస్కారం చేశాడు. అతని ముఖం నిశ్చలంగా ఎలాటి భావం లేకుండా వుంది. నేను కళ్ళు తెరిచే చేతులు జోడించాను. కృష్ణ ఎలా నమస్కరించాడో క్రీగంట చూశాను. అక్కడ కొబ్బరికాయ కొట్టింతర్వాత ఇద్దరం ప్రసాదం తీసుకుని యివతలకి వచ్చాము. కృష్ణ చేతిలోవున్న పువ్వు అడిగి తీసుకుని తలలో పెట్టుకున్నాను. ఇద్దరం పిట్టగోడ దగ్గరికి వచ్చి నిలబడ్డాం.

క్రింద విజయవాడ అప్పుడే వెలిగిన లైట్లలో మీలమిల లాడుతోంది. దూరంగా కొండలు! యింకో ప్రక్క బ్యారేజీ! కృష్ణానది! అక్కడనుంచి చూస్తే ఆ శోభ కన్నుల పండువుగా వుంది. నేను పిట్టగోడ మీద రెండు అరచేతులూ ఆనించి వంగి అడ్డ చూడసాగాను. కృష్ణ గోడమీద మోచేయి ఆనించి కొద్దిగా నాకు అభిముఖంగా తిరిగి నిలబడ్డాడు.

“చాలా బాగుందికదూ యిక్కడనుంచి?” అన్నాను.

“థ్యాంక్స్!”

“ఎందుకు?”

“నీకు నచ్చినందుకు.”

నేను అతనివైపు తిరిగాను.

అతని కళ్ళు నా ముఖాన్ని తదేకంగా పరిశీలుస్తున్నాయి.

నా కెలాగో అనిపించింది.

“ఏమిటలా చూస్తున్నావు? చీరనా?”

“కాదు నిన్నే!”

ఎందుకోగాని ఆ మాట నాకు చక్కలిగింత పెట్టినట్టయింది.

అతని ముఖంలో సూటిగా చూడలేకపోయాను.

దిగంతాలవరకూ కన్పిస్తున్న ఆకాశాన్ని చూస్తూ నిలబడ్డాను.

ఇంకా అతను ఇలాటి మాటలేమైనా అనాలని, అంటే బాగుండునని మనసు పడేపడే కోరసాగింది.

“ఆడవాళ్ళని పువ్వులతో యెందుకు పోల్చారో యిప్పుడు నిన్ను చూస్తుంటే అర్థమౌతోంది.”

“అవునవును! పువ్వులే! క్షణంలో వడిలి వాడిపోయి, నేలవాలే పువ్వులు!”

కృష్ణ మాట్లాడలేదు.

నాకేదో చెప్పాలని అనిపిస్తున్నా భాష దొరకటం లేదు.

నాకర్థంగాని మృదుమధురమైన భావం ఏదో గొంతులో అడ్డుపడ్డట్లుగా బయింది.

“ఏదయినా చెప్పు” అన్నాను.

“ఏం చెప్పను?”

“ఏదయినా సరే.”

“నేను మోటువాడిని! పల్లెటూరి మనిషిని! నాజూకు మాటలు రావు. నువ్వే చెప్పకూడదూ?”

“వెక్కిరిస్తున్నావా నన్ను?”

“ఉహూ..”

“నిజంగా చెప్పమంటావా?”

“ఉ!” కృష్ణ అసక్తిగా చూచాడు.

నేను ముఖం కొద్దిగా పైకి ఎత్తి ఆకాశంలో మబ్బులవైపు చూడసాగాను. రివ్వున వీస్తున్న చల్లటిగాలి నా నుదురు చెంపలు తాకి దూసుకు పోసాగింది.

“చెప్పనా?”

“త్వరగా.”

“ఈ రోజు నా కెందుకో చాలా బాగుంది. నాకు బుద్ధి తెలిసిన తర్వాత యింత ఆనందంగా యెప్పుడూ అనిపించలేదు. నువ్వు నమ్మినా నమ్మకపోయినా యిది నిజం.

నా వైపు చూస్తున్న కృష్ణ హఠాత్తుగా ముఖం తిప్పుకున్నాడు, దూరంగా చూడసాగాడు.

“ఎందుకో కారణం అడగవే?”

“నాకు తెలియకపోతేగా?”

“ఏం తెలుసు నీకు?”

“బాగా క్రమశిక్షణలో, అడుగడుగునా మీ అమ్మ ప్రభావానికి తల ఒగ్గుతూ పెరిగిన నీకు ఈ రోజు స్వేచ్ఛగా అనిపించటంతో ఆనందం కలిగి వుండవచ్చు.

ఎంత బాగా చెప్పాడు! కానీ అది నిజమా? కాదు.

అందుకే అన్నాను. “నువ్వన్నమాట నిజమే కావచ్చు. కానీ పూర్తి నిజం మాత్రం కాదు. ఈ రోజు నేను సంతోషంగా వుండటానికి కారణం నువ్వు.

బైటికి చూస్తున్న కృష్ణ మెల్లగా తలతిప్పి నావైపు చూశాడు. ఆ సమయంలో అతని కళ్ళలో కన్పించిన భావం నేను వర్ణించలేను. ఏ భావలోనూ మాటలు దొరకవనిపించింది. అతను నావైపు తిరిగి నిలబడ్డాడు. మోచేయి ఇంకా అలాగే పిట్టగోడ మీద ఆనించి వుంది. గాలికి అతని జుట్టు కొద్దిగా ఎగురుతూ నుదురు మీదకు రావడానికి ప్రయత్నిస్తోంది.

అతని చూపులు చిత్రమైన భావంతో నా ముఖం మీద నిల్చిపోయినాయి! ఆ చూపులకి కట్టుబడిపోయిన దానిలా క్షణంసేపు నోటమాటరాని దానిలా చుట్టూ వున్న పరిసరాలతోపాటు సర్వస్వం మర్చిపోయి నేనుకూడా అతన్నే చూడసాగాను.

“నేను.....నేను నిజం చెప్పనా? ఈ క్షణంలో యిక్కడ, ఇప్పుడు ఆలోచిస్తే నీకంటే ఇష్టమైన వ్యక్తి యింకెవరూ లేరనిపిస్తోంది.”

“ఈ క్షణంలో? ఇక్కడ ఇప్పుడు” అతను ఒక్కొక్క అక్షరాన్ని ఒత్తి పలికాడు.

“ఇక్కడనుండి క్రిందకు దిగి వెళితే?” అన్నాడు.

“వెళ్లినా మారదు.”

కృష్ణ ముఖం హఠాత్తుగా సీరియస్గా అయిపోయింది.

నిద్రలోనుంచి అప్పుడే మేలుకున్నవానిలా చుట్టూ చూస్తూ, “టైమయిపోతోంది వెళ్దాం పద” అన్నాడు, అంటూనే దోవ తీశాడు.

ఇంకా కొంచెంసేపు అక్కడ నిలబడాలనిపించినా, టైమయిపోతోంది అన్న మాటవల్ల ఆ ఉద్దేశ్యానికి స్వస్తి చెప్పి నేనూ బయలుదేరాను. దిగి వచ్చేటప్పుడు కృష్ణ ఎక్కువగా మాట్లాడలేదు.

టాక్సీలో కూర్చున్నప్పుడు కూడా అతనేమీ అనలేదు.

“దుర్గగడి చూస్తానని అనుకోలేదు, థ్యాంక్స్!” అన్నాను.

కృష్ణ సమాధానం చెప్పలేదు.

బైటికి చూస్తూ కూర్చుండిపోయాడు.

టాక్సీ బ్యారేజ్ మీదకు వచ్చి ఆగింది.

“దిగి కొద్దిదూరం నడుద్దామా” అన్నాను.

కృష్ణ ద్రైవర్ని ఆపమని చెప్పాడు. ఇద్దరం దిగాం. మెల్లగా షికారుగా చచ్చినట్టునా నడవసాగాం.

“మంగళగిరి వెళ్ళటానికి రోడ్డు ఇదేనా?” అన్నాను.

“ఊ!”

వేసవి ఇప్పుడిప్పుడే మొదలవుతోంది. కృష్ణలో నీరు బాగా వుంది. ఇంకా, బ్యారేజ్ చివరంటా వెళ్లి వెనక్కు తిరిగాం.

“అయిందా చూడండి?” అన్నాడు. అయిందన్నట్టు తలూపాను.

అతని ధోరణి చూస్తే తిరిగి వెళ్లిపోవటానికి ఆశ్రుతపడుతున్నట్టుగా ఉంది. ఇద్దరం టాక్సీకి క్లిబ్ముఖంగా నడవసాగాం, కృష్ణ సీరియస్గా ఉన్నాడు.

అతనిలో ఈ మార్పు హఠాత్తుగా వచ్చింది. అది ఎందుకు వచ్చిందో, దానికి కారణం ఏమిటో తెలియలేదు. ఉదయం నుంచి నవ్వుతూ, తుళ్ళుతూ వున్న మనిషి సదస్గా ఎందుకిలా అయ్యాడో నా కర్తం కాలేదు.

పొద్దుట రైలు పెట్టెలో “యస్ మేడమ్” అన్నప్పుడు ఆ కళ్ళలోకి దోగాడిన చిలిపిదనం, ఆ కాంతి నేను మర్చిపోగలనా!

నేను ఒకటి రెండుసార్లు పలకరించాను. దీర్ఘాలోచనలో వున్నట్టున్న అతను పరధ్యాసగా, అంటిముట్టనట్టుగా పొడి పొడిగా సమాధానం చెప్పాడు. ఇద్దరం

టాక్సీ దగ్గరగా వచ్చేస్తున్నాం. నాకెలాగో వుంది. మనసు హఠాత్తుగా మూగపోయిన వీణలా అయింది.

నా పక్కగా నడుస్తున్న అతని చిటికిన వేలు పట్టుకుంటూ అన్నాను. “ఏమిటి? ఏమైంది? ఎందుకలా వున్నావు?”

“నేనా! ఎలా వున్నాను?” అతను కావాలని ఆశ్చర్యం నటించటం నాకు సులభంగా అర్థమైపోయింది.

“ఇంత క్రితం కొండమీద వున్నట్టు లేవు.”

“అదా! దిగి వచ్చేశాంగా!” అతను నవ్వబోయాడు. కానీ ఆ నవ్వు కూడా సహజంగా, మనస్ఫూర్తిగా లేదు.

నేను చిన్నబోయిన ముఖంతో అడిగాను. “నేను.....నేను కానిమాట లేమైనా అన్నానా? నీ మనసు నొప్పించానా?”

“నువ్వు ఏమంటావు నువ్వు? అసలిప్పుడు మనం అంతగా ఏమీ మాట్లాడుకున్నామని?”

నేను అతని చెయ్యి వదిలేశాను.

నా కెందుకో చాలా అసంతృప్తిగా, బాధగా అనిపించింది. టాక్సీకి అభిముఖంగా నడుస్తున్న నేను ఆగిపోయి పక్కకు తిరిగి బ్యారేజ్ గోడ దగ్గరకి వచ్చి నిలబడి క్రింద ప్రవహిస్తున్న నీళ్లలోకి చూడసాగాను.

నీళ్ళు మంచి వరవడిలో, శబ్దం చేసుకుంటూ ప్రవహిస్తున్నాయి.

అరగంట క్రితం, ఆకాశంలో పక్షిలా, రెక్కలు చాచుకుని యెగురుతూ, హాయిని అనుభవిస్తున్నట్టుగా వుల్లాసంగా వున్న నా మనసు, ఒక రెక్కకి దెబ్బతగిలి విలవిలలాడుతూ నేలకి కూలుతున్నట్టుగా వుంది.

“మళ్ళీ ఇక్కడ నిలబడ్డావే? రా, బైమయిపోతోంది.”

కృష్ణ పిల్చాడు. నేను వెనక్కు తిరగలేదు, కృష్ణ నా ప్రక్కగా వచ్చి నిలబడ్డాడు.

“బైమయిపోతోంది మనకి” అన్నాడు.

“ఉహూ! నిమ్మలూరు రావటం లేదు. నా ప్రయాణం విరమించుకున్నాను, రాత్రికి తిరిగి వెళ్ళిపోతాను.”

“ఏమిటి?” ఈసారి నిజంగానే ఆశ్చర్యం ప్రతిధ్వనించింది.

“నిజంగానే అంటున్నాను. నువ్వు అలా ఎందుకున్నావో చెబితే తప్ప నేను నిమ్మలూరు రాను, నిజం.”

నా ప్రక్కగా నిలబడిన కృష్ణ వెంటనే సమాధానం చెప్పలేదు. తను కూడా నాలాగే నీళ్లలోకి తడేకంగా చూడసాగాడు. అతన్ని నేను మళ్ళీ ఏమీ అడగలేదు.

ఎందుకోగాని అతని మనసు గాయపడింది.

ఆ యెందుకో అనేది నా పూహాకి అందటం లేదు.

కొద్దిసేపయిం తర్వాత అతను అన్నాడు. “ఒక్కమాట చెప్పనా మీనా?” అతని స్వరం ఎలాగో వుంది.

“చెప్పు.”

“ఆ రోజు హైదరాబాద్‌లో నువ్వు నేను డబ్బు తీసుకోనందుకు నా మీద అలిగి వెళ్ళిపోయావు, గుర్తుందా? ఆ తర్వాత నాకెలాగో అనిపించింది. నీకు కోపం తెప్పించానేమోనని బాధ కలిగింది. ఇంటికి వచ్చిన తర్వాత కూడా నాకు శాంతిగా అనిపించలేదు, నువ్వు చేస్తానన్న సహాయం నేనెందుకు తీసుకోలేకపోయానో నీకు ఉత్తరం వ్రాయాలని ఒకటిరెండుసార్లు ప్రయత్నించాను.”

“మరి వ్రాయలేదే?”

“ఎలా వ్రాయాలో తెలయలేదు. అసలు అలా వ్రాసినందువల్ల కలిగే ప్రయోజనం ఏమిటో కూడా నాకు కన్పించలేదు. పై నుంచి నా ఉత్తరం చూడగానే నువ్వు ఆ డబ్బు తీసుకోనందుకు బాధపడుతున్నాను అనుకుంటావేమోనని భయం కూడా వేసింది. మీనా! సిగ్గు విడిచి నిజం చెప్పనా? నువ్వు పన్నున్నావని మామయ్య యిచ్చిన టెలిగ్రాం అందుకున్న క్షణంలో నేను పొందిన ఆనందం అనూహ్యం. ఒక మనిషి రాకలో, ఒక మనిషిని చూడబోతున్నానని అనుకోవటంలో మనిషి ఇంత ఆనందం, ఉద్వేగం పొందగలడని నా కంతవరకూ తెలియదు. నువ్వసలు మెద్రాసు నుంచి ఎందుకొస్తున్నావో కూడా నా కర్థంకాలేదు. టెలిగ్రాం జేబులో పెట్టుకుని బందరు వెళ్ళాలని ప్రయాణం అయినవాడిని యిటు బెజవాడు వచ్చేశాను. నాకి ఆనందం యెందుకని రాత్రి నుంచీ నన్ను నేను ప్రశ్నించుకుంటూనే వున్నాను.”

నేను శ్రద్ధగా, ఆసక్తిగా, ముగ్ధురాలయినట్టుగా, పూర్తిగా అతనివైపు ముఖం తిప్పి వినసాగాను.

కృష్ణ నా వైపు తిరగలేదు. అతని దృష్టి నిశ్చలంగా నీళ్ళవైపే వుంది.

“సమాధానం దొరికిందామరి!” కుతూహలంగా అడిగాను.

“ఉహూ. కానీ ఇంకోటి మాత్రం మాటిమాటికీ అనిపిస్తోంది! నాకు ఇంకో రకంగానయినా ఆ పాతికవేలా దొరికితే సుందరిని పెళ్ళిచేసుకోకుండా వుండాలని వుంది. సుందరినే కాదు, నాకసలు పెళ్ళిచేసుకోవాలనే కోరికే నశించింది. నాలాటివాడు ఆజన్మ బ్రహ్మచారిగా వుండటంలో పెద్ద కష్టం ఏమీ లేదనుకుంటాను.”

“చిత్రంగా వుందే, పెళ్లిమీద విముఖత ఎందుకు?”

“నా దృష్టిలో పెళ్లి అనేది స్త్రీ పురుషులు యిద్దరూ ప్రాణసమానంగా నిర్వర్తించవలసిన బాధ్యత! నువ్వన్నట్టు సుందరికి ఏనాటికయినా నా మనసులో అసలు భావం తెలిస్తే బాధే! అదే కాదు, పెళ్లి అయితరవాస్తవ ఆ అమ్మాయితో జీవితం కలిసి గడవడం కేవలం నటన అవుతుందేమో ననిపిస్తోంది.

“పోనీ ఆ డబ్బు నేను యిచ్చేస్తాను, ఆ పొలం కొనేసుకోకూడదూ?”

“ఉహూ! మనిద్దరి మధ్య వున్న స్నేహానికి ఆ మానిన్యం తగలటం నాకిష్టం లేదు.”

“మానిన్యమా! ఇందులో మానిన్యం ఏముంది?; ఆత్మీయులైనవాళ్ళు ఒకరికి ఒకరు సాయం చేసుకోరా?”

“అందరి సంగతి వేరు, మనం వేరు.”

“అంటే?”

“ఇక వెళదామా? చాలా టైమయింది,”

“వెళదాం పద” అన్నాను.

టాక్సీవైపు నడుస్తుండగా అడిగాడు.

“ఎక్కడికి? రైల్వేస్టేషనుకా? బస్టాండుకా?”

“బస్స్టాండుకే!” గంభీరంగా అన్నాను.

ఇద్దరం వచ్చి టాక్సీలో కూర్చున్నాం.

కృష్ణ నా ప్రశ్నకి సూటిగా సమాధానం చెప్పలేదు, నిజమే!

అయినా నాకేదో సమాధానం దొరికనట్టే వుంది. అంతేకాదు, ఆ సమాధానం సంతృప్తిగా కూడా వున్నట్టు అనిపించసాగింది.

కృష్ణ “త్వరగా పోనీయ్” అనటంతో టాక్సీ వేగం అందుకుంది. నేను చెయి జాచి కృష్ణ చేతిని నా చేతిలోకి తీసుకున్నాను.

అతను సున్నితంగా వదిలించుకోబోయాడు.

కానీ నేను పదలలేదు.

“ఉదయం నేను అన్నమాటలు వెనక్కు తీసుకుంటున్నాను” అన్నాను.

“ఏమిటవి?”

“నువ్వు స్టేషన్కి రావటంవల్ల నా సుందరస్వప్నం ఏదో నాశనం అయిందని విసుక్కున్నానే! అదిలేదు, నాశనం కాలేదు. నువ్వీలా రావటం వల్ల ఒక అపురూపమైన అనుభూతిని పొందాను. ఈ రోజుని నా జన్మలో మర్చిపోలేను.”

కృష్ణ నా అరచేతిలో మెల్లగా గిల్లాడు.

నేను నవ్వుతూ అన్నాను.

“చూశావా! ఆరునెలలు సహవాసం చేస్తే వారు వీరపుతారు అంటారు. నా గిల్లటం జబ్బు నీకూ వచ్చేసింది.”

కృష్ణ ఫక్కుమని నవ్వాడు.

రిప్పున దూసుకుపోతున్న కారులోకి తొంగి చూడాలని ప్రయత్నిస్తున్న వీధి దీపాల కాంతిలో అందమైన అతని పలువరుస తళుక్ మంది.

టాక్సీ యింటిముందుకు వచ్చి ఆగింది.

బస్స్టాండుకి వెళ్ళటానికి అదే టాక్సీ అట్టిపెట్టాడు కృష్ణ.

“ఎలాగో యింత ఆలస్యం అవనే అయింది. రెండు మెతుకులు తిని పొరాదుటరా?” అంది పిన్నిగారు.

“వద్దు పిన్నీ, టైమ్ లేదు, బస్ దొరకదు” అన్నాడు కృష్ణ.

ఆదరా బాదరాగా వచ్చి మళ్ళీ టాక్సీలో కూర్చున్నాం.

“ఈ రోజు టాక్సీకి చాలా అయినట్టుంది కదూ?” అన్నాను.

“ఇప్పుడెందుకు ఆ ఆలోచన?”

“నా మూలంగా నీ కెంత ఖర్చు! నా ఆనందం కోసం నీకు శిక్ష బాగా అయింది- అబ్బాయిగారికి” అన్నాను.

“ఆ మాట అనకు. నీ కోసం నేనేం ఖర్చుపెట్టలేదు. పూర్తిగా నా ఆనందం కోసమే నేను పెట్టుకున్నాను. నేను సంపాదించటం మొదలు పెట్టి యిన్ని సంవత్సరాలయింది. నా కోసం నేను ఖర్చుపెట్టుకున్నది యీ ఒక్కరోజే!”

టాక్సీ బస్స్టాండు దగ్గరికి వచ్చి ఆగింది.

కృష్ణ అన్నంత పనీ అయింది.

ఆఖరి బస్ కదలటానికి సిద్ధంగా వుంది.

గబగబా పరుగులాటి నడకతో వచ్చి ఎక్కాం. మేం యెక్కామో లేదో బస్ కదిలింది.

“అమ్మయ్య! ఒక్క నిమిషం ఆలస్యం అయనట్టయితే తప్పిపోయేదేమో!” అనుకున్నాను.

42

రోడ్డు దగ్గర మేం దిగేసరికి వీరాయి బండిలో మాకోసం ఎదురు చూస్తున్నాడు. కారులోనుంచి కాలు క్రిందపెట్టగానే ఒక్కసారి గుండెలనిండా గాలి పీల్చుకున్నాను. ఇంత రాత్రివేళ, ఇలాటి ఆరుబయలులో, యింత ప్రశాంతంగా వున్న పరిసరాల్లో నేనెప్పుడూ చూడలేదు. దిగంతాల వరకూ వ్యాపించినట్టున్న ఆ మసక వెన్నెల్లో కీచురాళ్ళ రొద, గాలికి చెట్ల ఆకులు రాచుకుంటున్న సవ్వడి, ఈ రెండూ కలిసి నాకు వింతయిన సంగీతంలా వినిపించసాగాయి.

ఇక్కడి నుంచి ఇంటికి వెళ్ళటానికి ఎంత లేదన్నా గంట, గంటన్నర పడుతుంది. ఈ లోపల పొలం గురించి కృష్ణకి చెప్పేటానికి నిశ్చయించుకున్నాను. మళ్ళీ యింటికి వెళితే అక్కడ పెళ్ళి హడావుడి. సమయం సందర్భం కుదరకపోవచ్చు. నా కెందుకో యీ ప్రయాణపు చివరి భాగం అయిన ఈ రాత్రి ఈ ఆరుబయలు, ఈ వెన్నెల నా జీవితంలో నేనెన్నడూ మరువలేనంత గాఢంగా గుర్తుండిపోతాయనిపించసాగింది.

మేం బండి దగ్గరకి నడుస్తుండగా వీరాయి అన్నాడు.

“సత్రైమ్మ కూకుంది దొరా. బందరు నుంచి కూతురిని తీసుకొస్తోంది.”

అప్పటికే చెట్ల నీడల్లోంచి చంకన మూటతో నడినెత్తి మీదకి కొప్పుతో-ఒక మానవాకారం నడిచి మా ముందుకు వస్తోంది.”

ఏం సత్రైమ్మ, లక్ష్మిని అప్పుడే హాస్పిటల్ నుంచి తీసుకువచ్చేస్తున్నావా? బాగా కోలుకుందా?” పలకరింపుగా అడిగాడు కృష్ణ.

“ఏం సెయ్యను దొరా. ఇంటికాడ పిల్లలు ఒక్కల్లయి పోయినారు. అక్కడేమో అది వక్కతి వుందలేనని ఏడుస్తోంది. డాక్టరుబాబుని అడిగితే పర్లేదు తీసుకుపో అని మందులు రాసిచ్చారు.”

“ఏది? లక్ష్మీ ఎక్కడ? కృష్ణ వెనక్కు తిరిగి నీడగా వున్నవైపు చూశాడు.

“అదుగో అక్కకుంది.”

“తీసుకురా. పొద్దుపోయేవరకూ యీ చలిలో కూర్చోపెట్టావా? ఆగు, ఉండు, బండి అక్కడికేవస్తుంది. వీరాయి! లక్ష్మిని ఎక్కించుకురా” అన్నాడు.

బండికి కట్టిన ఎడ్లు అతన్ని వాసన చూస్తున్నట్టుగా మోరలు ముందుకు చాచినాయి.

కృష్ణ అరచేత్తో వాటి వీపుమీద చరిచి నిమిరాడు. నా కెందుకో అతనలా నిమరటం చూస్తే దగ్గరకు వచ్చిన చిన్నపిల్లలని పలకరించి వెన్ను తడిమినట్టుగా అనిపించింది.

“ఎందుకులే దొరా, మళ్ళీ బండి తిప్పాలి. ఇక్కడికి తీసుకువస్తాను.” అంటూ వెళ్ళింది సత్రైమ్మ.

చెట్ల నీడల్లోంచి సత్రైమ్మ భుజం మీద తల ఆనించి, అతి నీరసంగా వాడిన పువ్వులా వేళ్ళాడిపోతూ, అడుగుతీసి అడుగువేయలేనంత నీరసంగా వున్న, ఒకమూయి మెల్లగా మా ముందుకు వచ్చింది.

వీరాయి బండికి కట్టిన ఎడ్లు విప్పి కాడి ఎత్తాడు.

బండి చివరి భాగం కిందకు వాలి, ముందు భాగం పైకి లేచింది.

సత్రైమ్మ జాగ్రత్తగా కూతురిని బండిలోకి ఎక్కించింది.

“ఏమైంది ఆ అమ్మాయికి?” అన్నాను మెల్లగా.

“పిల్ల పుట్టిపోయింది. కాన్ను చాలా కష్టమైంది. ఆపరేషన్ చేసి బిడ్డను తీసారు” అన్నాడు కృష్ణ తగ్గు స్వరంతో.

నేను విచిత్రంగా ఆ అమ్మాయివైపు చూశాను.

పట్టుమని 18 సం॥కూడా వున్నట్టు లేవు. అప్పుడే పెళ్ళి అవటం పిల్ల పుట్టటం, పోవటం అన్నీనా.

నా ఒళ్ళు జలదరించింది. ఒక్క క్షణం ఈ ఆరుబయలు, యీ వెన్నెల, మధురస్వప్నంలా మత్తుగా వున్న యీ వాతావరణం ఒక్కసారి తెగి కిందపడి, స్త్రీ జీవితం అంటే ఏమిటో భయంకరమైన యదార్థం లక్ష్మీ రూపంలో కళ్లెదుట కన్పించినట్టయింది. నేను కూడా బండి ఎక్కాను.

వాళ్ళిద్దరూ మాకు యిబ్బంది కలిగిస్తున్నట్టుగా సిగ్గుపడుతున్నట్టుగా, మొహమాటంగా బండి మొదట్లో అటువైపు తిరిగి కూర్చున్నారు.

నేను బండి చివర కూర్చున్నాను.

ఇంకా చాలా ఖాళీ స్థలం వుంది. అయినా కృష్ణ మాతో ఎక్కలేదు. బండితోపాటు పక్కగా నడవ సాగాడు.

ఆ విధంగా సత్రైమ్మ రాకతో కృష్ణకి నేను చెప్పాలనుకున్న విషయం అవకాశం కుదరక ఆగిపోయింది.

నేను పూహించిన దానికంటే బండి ప్రయాణం త్వరగా అయిపోయింది, ఊరి పొలిమేరలు వచ్చేసినాయి.

సత్తెమ్మ, కూతురు వూరి మొదట్లో వున్న గుడిసెల దగ్గర దిగిపోయారు.
“దండాలు దొరా, దండాలు దొరసాని” సత్తెమ్మ ఎంతో వినయంగా మరీ చెప్పింది. కృష్ణ బండి ఎక్కి నాకు అభిముఖంగా కూర్చున్నాడు.

వెన్నెల పుట్టికి బాగా వచ్చింది. నాకెదురుగా కూర్చున్న అతని ముఖం మీద వెన్నెల బాగా పడుతోంది.

అతనెందుకో సీరియస్ గా మౌనంగా వుండిపోయాడు.

“ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు?” అన్నాను.

“ఏం లేదు.”

“నీకో విషయం చెబుదామనుకున్నాను.”

“చెప్పు ఏమిటది?”

ఏ మాత్రం వుత్సాహం లేకుండా అతి మామూలుగా అడిగిన అతని ధోరణికి నాకు కించిత్తు కోపం వచ్చింది.

“యిప్పుడు కాదు.”

అతను ఆత్రంగా ఏమిటో అది చెబితేగానీ వీలేదని పట్టుపట్టలేదు. అతను అదక్కపోయినా చెప్పేయాలనే మూడ్ నాలోనూ పోయింది.

ఇంటి ముందుకు వచ్చి బండి ఆగింది.

బండి ఆగిన శబ్దం ఎవ్వరూ విన్నట్టులేదు, ఎవరూ బైటికి రాలేదు.

కృష్ణ ముందు దిగి నాకు చెయ్యి అందించి దింపాడు.

నా కంటే ముందు లోపలకు వెళ్ళాడు.

నేను బండిలోనుంచి తీసి క్రిందపడేసిన చెప్పులు వేసుకుని లోపలికి అడుగు పెడుతుండగా రాజు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చింది.

“వదినా!”

దాని చూపులో మంత్రమో, ఆ వదినా అన్న పిలుపులో మహత్తమోగానీ నేను అప్రయత్నంగా చేతులు జాచాను.

మరుక్షణం ఇద్దరం ఒకరిని ఒకరు గట్టిగా హత్తుకుపోయాం.

“నువ్వు, నువ్వు రావనే అనుకుంటున్నాం” దాన్ని కళ్ళలో నీళ్ళు నిలవటం గమనించాను నేను.

రానని యెలా అనుకున్నావు? టెలిగ్రాం కూడా ఇస్తే?” ధీమాగా అన్నాను.

“అది చూసి మధ్యాహ్నం అంతా ఎదురుచూశాం. సాయంత్రం కూడా అయిపోయింది. ఒక్కదానివీ వస్తున్నావు కాబట్టి వస్తే యింత పొద్దుపోయే వరకూ వుండవనుకున్నాం. మాకేం తెలుసు? ఈ దొరగారు నీకోసం బెజవాడ వేంచేశారని”.

రాజు అన్నగారివైపు సగం నిష్కారంగా, సగం ఆనందంగా చూసింది.

ఇంతలో అత్తయ్య, అవిడ వెనక యింకో అయిదారుగురు ఆడవాళ్ళు వచ్చి నిలబడ్డారక్కడ.

అత్తయ్య కృష్ణని చూడగానే అంది.

“ఏరా? నువ్వు బెజవాడ వెళ్ళావా. మాట మాత్రం చెప్పకపోతివి. రేపు పెళ్ళికూతురిని చెయ్యాలయ్యే. ఎందుకురాలేదా అని కంగారు పడ్తున్నాం.”

“నేను అనుకోలేదమ్మా మొదట” కృష్ణ మెడమీద గోక్కుంటూ సణిగినట్టుగా అని అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

రాజు అక్కడున్న ఆడవాళ్ళందరిని ‘మా పిన్ని, మా అత్తయ్య, మా పెద్దమ్మ’ అని యేవేవో వరసలు చెబుతూ అందరినీ పరిచయం చేసింది.

“కాళ్ళు కడుక్కోని ముందు” ఇంతలో వెనకనుంచి వినిపించింది.

నేను తిరిగి చూశాను.

దాదాపు మా వయస్సే వున్న అమ్మాయి చెంబుతో నీళ్ళు తెచ్చి అక్కడ పెట్టింది. నేను ఆ అమ్మాయిని చూడగానే రాజువైపు ప్రశ్నార్థకంగా చూశాను.

“మా వదిన సుందరి. వదినా! మా మీనా.”

రాజు పరిచయానికి నేను ఘక్కున నవ్వాను.

“కాళ్ళు కడుక్కోండి. మంచినీళ్ళు కావాలా?” ఆ అమ్మాయి ఎంతో మర్యాదగా అడిగింది నన్ను. అవసరం లేదు అన్నట్టు తలాపాను.

నేను సుందరిని పరీక్షగా చూశాను.

చూడగానే ఏ లోపాలు కన్పించటంలేదు. కన్ను ముక్కు తీరు బాగానే వుంది. కాకపోతే ఒకటే లోపం, మనిషిని చూడగానే బాగా పొట్టి అనే అభిప్రాయం కలుగుతుంది. తెల్లటి తెలుపు, బొడ్డుగా ఆరోగ్యంగా వుంది. ముఖాన పెట్టుకున్న పెద్ద కుంకుమ బొట్టు వయసుకి మించిన గాంభీర్యం తెచ్చిపెట్టుకున్నట్టుగా వుంది.

రాజు నేను చేయి చేయి పట్టుకొని లోపలకు వచ్చాం.

ఇల్లంతా ఏమిటో చాలా మారిపోయినట్టుగా వుంది. ఇంతకు ముందు ఆవరణ అంతా పందిరి వేసి వుంది. క్రిందంతా కొత్తవి తాటాకు చాపలు పరిచి వున్నాయి.

వీటిమీద వరసగా దాదాపు ఒక ఇరవై మంది పిల్లలు పడుకుని నిద్రపోతున్నారు. పెట్రోమాక్స్ లైట్లు ఆ చివర ఒకటి, ఈ చివర ఒకటి పెట్టి వున్నాయి. దొడ్లో కూడా అంతే, దొడ్లో అంత క్రితం వున్న టమాటా మొక్కలూ అవీ తీసేశారు. శుభ్రం చేసి, చదునుచేసి నీళ్ళు చల్లినట్టుగా వుంది. దొడ్డివైపు ప్రహరీగోడలేదు. ఆ గోడకి బదులు తాటాకుల దడి కట్టారు. దొడ్డి కుడివైపు గాడిపొయ్యి ముందుతోంది.

దాని దగ్గర ఒక బ్రాహ్మణుడు వంట ప్రయత్నంలో వున్నాడు.

దాని కవతలగా, పెరటి గమ్మానికి ఎదురుగా పడక్కుర్చీ వేసుకుని పండువుద్దలా వున్న ఒక ముసలాయన పడుకుని వున్నాడు. రాజు ఆయన్ని చూచిన్న తాతయ్య అంటూ పరిచయం చేసింది.

కృష్ణ ఆయన పక్కన స్థూలు వేసుకుని కూర్చుని ఏదో చెబుతున్నాడు. ఇల్లంతా ఏదో సువాసన! పచ్చి తాటాకులు, యింటికి వేసిన రంగులు, పెళ్లికోసం తెచ్చిన సామాను, కొత్త తాటాకు చాపలు, గాడిపొయ్యి మీద సలసల మరుగుతూ తిరగమోతతో ఘుమఘుమలాడుతున్న చారు. ఈ సువాసనలన్నీ మిళితమైపోయి ఇదేదో పెళ్లి సువాసన సుమా అనిపించేట్టుగా వుంది.

“స్నానం చేస్తావా?” అని అడిగింది రాజు.

“ఉహు. చెయ్యను.”

ఇంతలో రాజుని ఎవరో పిల్చారు.

“ఇప్పుడే, ఒక్క నిమిషంలో వస్తాను.” నా చెయ్యి వదిలి రాజు లోపలకు పరుగెత్తింది.

నేను అక్కడున్న అరుగుమీద కూర్చున్నాను.

ఎవరెవరో బంధవులు చాలా మంది వచ్చారు.

వీళ్లంతా కృష్ణ తండ్రివైపు బలగం అని తెలుస్తూనే వుంది.

పెళ్ళి ఎల్లుండి తెల్లవారుఝామున అయితే, ఇంత ముందే, వీళ్ళంతా రావటం ఎందుకో అనిపించింది. ఇంత మందికి ఇన్ని పూటలు, ఎంత ఖర్చు అని కూడా అనిపించింది.

కొద్దిసేపయిం తర్వాత కృష్ణ వెళ్ళి పెట్టె తెరిచి తెచ్చిన బట్టలన్నీ అందరికీ చూపించాడు.

రాజుకి చీరలు చాలా నచ్చాయి.

“నాదేం లేదు. అంతా మీ వదిసగారి సెలక్షనే!” అన్నాడు.

నేను చురుగ్గా అతనివైపు చూశాను. అతని కళ్ళు స్నేహపూర్వకంగా నవ్వాడు.

అందరూ ఏవి, అంటూ ఒకరి చేతుల్లోంచి మరొకరు తీసుకుని చూశారు. రంగులు! నాణ్యం అందరికీ నచ్చాయి. బాగున్నాయి అని మెచ్చుకున్నారు. “సుందరి! ఇవిగో రా. చీరలు చూసి వెళ్ళు” అత్తయ్య ప్రత్యేకంగా పిలిచింది. “వస్తున్నా” అందే గానీ వెంటనే రాలేదు.

నేను వచ్చినప్పటినుంచి చూస్తూనే వున్నాను. ఆ అమ్మాయి వీళ్ళందరితో పాటు కూర్చోలేదు. కాబోయే పెళ్లికూతురిననే అనవసరమైన సిగ్గులు ఒకపోయడంగాని, అతి నమ్రత చూపించటంగాని చేయటంలేదు. ఆ పనో, యీ పనో చక్కబెడుతూనే వుంది. వంట బ్రాహ్మణుడికి యేది కావాల్సిందో తనే అందిస్తోంది. మధ్యమధ్యలో ‘అత్తయ్యగారూ’ అంటూ పిలిచి తెలియనివి అడుగుతోంది. ఆ అమ్మాయి చొరవ, ఆ పనిచేసే తీరు చూస్తే సుందరి ఈ ఇంటికి కాబోయే కోడలని అనుకోరు. పెళ్ళయి ఎన్నో రోజులయి, బాధ్యతల్ని నెత్తిమీద వేసుకున్న మనిషి అనుకుంటారు. కూర్చున్న వాళ్ళలో ఒకళ్ళిద్దరి ఆడవాళ్ళు పనిచేస్తూ అటూ ఇటూ తిరుగుతున్న సుందరిని చూస్తూ, “పిల్ల బాగా పనిమంతురాలుగావుంది. కమలమ్మ అద్భుష్టవంతురాలు” అనటం వినిపించింది నాకు. సుందరి నేను పూహించినంత అనాకారి కాకుండా, మా అందరిలాగానే వుండటం నాకేమిటో నిరుత్సాహంగా నిరాశగా అనిపించింది.

ఇక్కడికి వచ్చేవరకూ అంతరావాలని ఉబలాటపడిన నాకు ఇప్పుడు అనుకున్నంత హుషారుగా ఏమీ అనిపించటంలేదు. దానికి కారణం బహుశా ఇంటినిండా బిలబిలలాడుతూ వున్న ఈ అపరిచిత జనం అనుకుంటాను. లేక - లేక కృష్ణని మొదట అక్కడే స్టేషన్లోనే చూసెయ్యటమో మరి. ఏమో! నాకేది ఆయిందీ స్పష్టంగా తెలియదు.

రాజు నేను కూర్చుని వుండగా సుందరి వచ్చి “భోజనాలు వడ్డిస్తున్నారండి” అంది, లేచి వెళ్ళింది.

ఆడా మగా కలిసి అంతా ఒక ఇరవై మంది డాకా వున్నారు.

వరాయివాళ్ళు ఎవరూ లేకపోవటంతో అందరికీ ఒకే వరుస బారుగా వీసెళ్ళువేసి వడ్డించారు.

“మీరు కూర్చోండి తాతయ్యా! మొదట” అన్నాడు కృష్ణ.

“ఎవరైతే ఏముందిరా! నువ్వు యీ యింటికి పెద్ద. నువ్వు కూర్చో” అంటూ ఆయన కృష్ణ రెక్కపట్టి కూర్చోపెట్టాడు. కృష్ణ కుడివైపు అంతా మగవాళ్ళు వరుస.

ఎడంచేతి వైపు అంతా ఆడవాళ్ళ వరుస వచ్చేట్లు కూర్చున్నారు.

మేం వెళ్ళేసరికి నేను, రాజు తప్ప అందరూ కూర్చున్నారు.

కృష్ణ ఎడంచేతివైపు నాకు, రాజుకి అన్నట్టు రెండు విస్తళ్ళు మిగిలినాయి. “రాజేశ్వరీ! నువ్వు అటువైపు మీ అన్నయ్య పక్కన కూర్చో.”

మేం అటువైపు వెళ్తుండగా నేతిగిన్నె పట్టుకుని నిలబడిన సుందరి రాజుని హెచ్చరించింది.

నాకు ఒళ్ళు మండింది. నేను ఎక్కడ అతని పక్కన కూర్చుంటానో ఆ కాబోలు ఆ హెచ్చరిక.

రాజు ముందు నడుస్తున్నా నేను కృష్ణ పక్కనే వున్న మొదటి విస్తరి దగ్గర కూర్చున్నాను.

రాజు నా పక్కన కూర్చుంది, వద్దన ప్రారంభమైంది.

“నువ్వు కూడా కూర్చోమూ సుందరీ! మేం వున్నాంగా, వడ్డిస్తారే” అంటూ అత్తయ్య.

“తర్వాత తింటాలెండి” ఎంతో అణుకువగా చెప్పిన ఆ కంఠస్వరం దృఢనిశ్చయం నేను గమనించాను.

భోజనాలు చేస్తుండగా-కృష్ణకి వడ్డించటానికి వచ్చిన ప్రతి వంటకాన్ని తను వద్దని చేయి అడ్డుపెట్టి పక్కనున్న నాకు వెయ్యమని చెప్పేవాడు.

నేను వద్దు వద్దు అంటూ చేతులు అడ్డు పెట్టేదాన్ని.

వచ్చిన వాళ్ళు మానేసి వెళ్ళబోయేవారు. “అరె చెబుతుంటే నీక్కాదూ? కృష్ణ కాస్త గట్టిగా అనేవాడు.

వాళ్ళు నేను వద్దు మొద్రో అంటున్నా వినకుండా వడ్డించి వెళ్ళేవారు.

ఒకసారి యిలాగే అన్నం ఎక్కువగా పెట్టేసి వెళ్ళిపోయాడు వంట బ్రాహ్మణుడు. నేను కృష్ణ వైపు తిరిగి కోపంగా చూస్తూ అన్నాను.

“ఏం! నీ పొలంలో బియ్యం ఎక్కువగా పండుతున్నాయా ఏమిటి?”

“బియ్యం పండువు. పండ్లు పండుతాయి. నీ దయవల్ల అవి బాగా పండుతున్నాయి.” కృష్ణ కళ్ళలో కొంటితనం మెరుస్తుండగా చిరునవ్వుతో సమాధానం ఇచ్చాడు.

ఆ నవ్వు ఆ కళ్ళలో కొంటితనం వెనక దాగివున్న ఆత్మీయత ఈరెండు అతను నాకు చాలా దగ్గరవాడు సుమా అనిపించే వూహ నా మనసులో సుడితిగిరి చేసింది.

భోజనం మధ్యలో కృష్ణ మంచినీళ్ళు తాగుతుండగా, నేను గాభరా నటిస్తూ, “అయ్యయ్యా! అది నా గ్లాసు! అవి నా మంచినీళ్ళు! ఎంగిలి నీళ్ళు నువ్వు తాగేస్తున్నావు” అన్నాను బిగ్గరగా.

అందరూ ఒక్క నిమిషం భోజనాలు చేయడం మానేసి నావైపు చూశారు.

కృష్ణ నా అరుపులకి హాడిలిపోయినట్టు తాగుతున్న నీళ్ళు ఆపేసి గ్లాసువైపు చూశాడు.

అన్ని గ్లాసులూ ఒకేరకంగా వున్నాయి, తేడా ఎలా చెప్పటం?

“నేనిలా జరుగుతుందనే భయపడి గ్లాసు గుర్తుపెట్టుకున్నాను. దాని మీద గీత వుంది చూడు” అన్నాను.

కృష్ణ గ్లాసు తిప్పిచూశాడు. తల తిప్పుతూ సీరియస్ గా అన్నాడు. “ఉంది. ఏమిటా మంచినీళ్ళు ఇంత తియ్యగా వున్నాయి అనుకుంటున్నాను. నీ గ్లాసు కాబోలు” అంటూ క్రిందపెట్టేశాడు.

అందరూ ఘొల్లన ఒక్కసారి నవ్వేశారు. నేను చప్పున సుందరి వైపు చూశాను. ఆ అమ్మాయి ముఖం సీరియస్ గా అయింది. కృష్ణ దగ్గరికి వచ్చి ఒక గ్లాసు తీసేసి యింకో గ్లాసుతో నీళ్ళు తెచ్చి అతనికి దగ్గర పెట్టింది.

అది గాజు గ్లాసు! ఈ సారి అతను పొరబడటానికి వీలేదు.

నాకు నవ్వు వచ్చింది, సరదాగా వుంది. సంతృప్తిగా కూడా అనిపించింది.

భోజనాలు అయింతర్వాత రాజు నేనూ వెళ్ళి పిల్లల ప్రక్కన కొత్త తాటాకుల చాపమీద పడుకున్నాం. దిండు కావాలి అన్నాను నేను తల క్రింద ఎత్తు లేకపోతే నాకు నిద్రపట్టదు.

రాజు వెళ్ళి దిండు తెచ్చి నాకు ఇచ్చింది.

ఇద్దరం తలక్రింద చేయి పెట్టుకుని ఒకరికి ఒకరు అభిముఖంగా తిరిగి పడుకున్నాం.

భోంచేసిన ఆడవాళ్ళు కొంతమంది వచ్చి పడుకుంటున్నారు.

ఇంకా కొంతమంది కూర్చుని ఎప్పటివో వాళ్ళ వాళ్ళ కుటుంబ విషయాలు చెప్పుకుంటున్నారు.

వీరాయి మధ్యలో ఒకసారి వచ్చి పెట్రోమాక్కులైట్లకు పంపుకొట్టి వెళ్ళాడు. రాజు నన్ను సారధిని గురించిన కబుర్లు ఏమైనా చెప్పమని ప్రాణాలు తోడింది.

నేను నోటికి వచ్చినట్టు వున్నవీ, లేనివీ అన్నీ చెప్పసాగాను.

అది వళ్ళంతా చెవులు చేసుకుని విన్నంత శ్రద్ధగా వినసాగింది.

“ఇక పడుకోండ్రా మళ్ళీ ప్రొద్దుటే లేవాలి” తాతగారు కబుర్లాడుతున్న ఆడవాళ్ళని హెచ్చరించాడు.

“టైమెంతైందో” అంది రాజు.

“11-30 కావస్తోంది” అన్నాను చేతికున్న వాచీ చూసుకుంటూ.

రాజు కళ్ళ మూసుకుంది.

కొద్ది సేపటికే లోనే దానికి నిద్రపట్టేసింది.

నా చేయి పట్టుకుని, నిశ్చింతగా, నిర్మలంగా నిద్రపోతున్న రాజుపై చూశాను. నిష్కల్మషంగా వున్న ఆ ముఖం తదేకంగా చూసినకొద్దీ రాజు ఇంతకంటే మంచి జీవితానికి అర్హురాలని మరీ మరీ అనిపించసాగింది.

చిత్రం ఏమిటంటే దాని ముఖంలో ఎలాంటి అసంతృప్తి లేదు.

లభించిన దానితో సంతోషపడటం, అందని వాటిని గురించి మధ్య పడకపోవటం వీళ్ళ ప్రతి ఆలోచనలో స్పష్టంగా కన్పిస్తోంది.

నేను కూడా కళ్ళ మూసుకుని నిద్రకోసం ప్రయత్నించసాగాను.

ఎంతసేపు గడిచినా మత్తు అనిపిస్తుందే తప్ప నిద్ర రావడం లేదు.

అమ్మ గుర్తువచ్చింది. సారధి గుర్తుకు వచ్చాడు. నేను మెద్రా వెళతానన్నప్పుడు అతని మాటలు గుర్తుకు వచ్చినాయి. అప్పారాల్ సారధి నేను అనుకున్నంత మూర్ఖుడు కాదేమో?

ఇక్కడ యింతమంది బంధువులున్నారు. వీళ్ళతో పాటు అమ్మ, నానా కూడా వున్నట్టుయితే ఎంత బాగుండేది. ఎంత సంతృప్తిగా వుండేది అనిపించసాగింది. అమ్మ అభిప్రాయాలు ఏర్పరచుకోవటంలో మహాగట్టి మనిషి. ఆవిడ ఒక నిర్ణయానికే వస్తే ఇక బ్రహ్మకూడా దాన్ని సడలించలేదు. నాన్నగారిలాంటి మెత్తటి స్థూపం గల వ్యక్తి భర్తగా దొరకటం నిజంగా అమ్మ అదృష్టమే.

ఆలోచన జాలులోపడి వడివడిగా కొట్టుకుపోతున్న నాకు ఇంతలో ‘రాజేశ్వరి’ అన్న సుందరి కంఠం వినిపించింది.

ఆ పిలవటంలో కూడా కావాలని తెచ్చిపెట్టుకున్న హుందాతనం, లో ఆధిక్యతను తెచ్చి పెట్టుకునే గడుసుతనం, సుందరి పిలుపు వినగానే నేను కూడా తెరవబోయి కూడా ఆగిపోయాను.

“రాజేశ్వరీ! నిన్నే? నిద్రపోతున్నావా?” ప్రక్కవాళ్ళకి యెక్కడ నిద్రాభంగం అవుతుందోననే జాగ్రత్త ఆ కంఠంలో ప్రతిధ్వనిస్తోంది.

“మీ అన్నయ్యకి దిండు కావాలి” ఇవ్వమన్నట్టుగా చెబుతోంది.

నిద్రపోతున్న రాజు మాట్లాడలేదు.

మేలుకుని వుండికూడా నేను పలుకలేదు.

సుందరి క్షణంసేపు అలాగే నిలబడింది.

మేం నిద్రపోతున్నాం అనుకుని వెళ్లిపోతుందేమో అనుకున్నాను. వంగి మెల్లగా నా తలయెత్తి దిండు తీసుకుని వెళ్లిపోయింది. ఆ అమ్మాయి ధైర్యానికి విస్తుబోయాను.

కాబోయే భర్తకి ఇబ్బంది కలుగుతుందేమోననే ఆ చొరవకి మెచ్చుకోకుండా వుండలేకపోయాను కూడా.

ఫర్వాలేదు! సుందరి వేయికళ్ళతో కృష్ణని గుప్తధనంలా కాపాడుకోగలదు. అతనికి ఏ లోటూ రానివ్వదు అనిపించింది.

చాలా సేపయిం తర్వాత.....

ఇల్లంతా నిశ్శబ్దంగా అయిపోయింది.

అందరూ పడుకున్నట్టున్నారు.

అత్తయ్యా, ఇంకో ఆవిడ మాత్రంచాలా తగ్గు స్వరాల్లో రేపు రాజుని పెళ్ళికూతురిని చేసేటప్పుడు ఎవరెవరిని భోజనానికి పిలవాలో, ఎవరెవరిని వదిలేయవచ్చునో ఆలోచించుకుంటున్నారు.

“పడుకున్నారా వీళ్ళంతా! అప్పుడే అక్కడికి వచ్చిన కృష్ణ స్వరం వినిపించింది.

“ఆ” అంది అత్తయ్య సమాధానంగా.

కొంతసేపటికి అత్తయ్యవాళ్ళ కంఠస్వరాలు కూడా వినిపించటం మానేశాయి. అందరూ నిద్రపోయినట్టున్నారు.

ఎంత ప్రయత్నించినా నిద్రపట్టని నేను కళ్ళు తెరచి చూశాను.

దూరంగా కృష్ణ పెట్రోమాక్స్ లైటు దగ్గర కూర్చుని కాగితం మీద ఏదో వ్రాస్తున్నాడు. మధ్య మధ్యలో ఎడంచేతిలో వున్న కాగితాలవైపు చూస్తున్నాడు.

అవన్నీ ఆ రోజు కొన్న సామాన్ల ఖరీదులనుకుంటాను.

చెంపలకి చేయి ఆనించుకుని వత్తిగిలవడుకుని వున్న నేను కొద్ది సేపు తదేకంగా అతనివైపే చూస్తూ పడుకున్నాను.

అతను కూర్చోవటంలో, నిలబడటంలో, నడవటంలో ఒకవిధమైన హుందాతనం వుంది. ఇంతక్రితం భోజనాల దగ్గర అతనితో సరదాగా గడిపిన సమయం గుర్తుకు వచ్చింది. అతనికంటే పెద్దవాళ్ళ పట్ల యెంత వినయవిధేయతలో,

మళ్ళీ చిన్నవాళ్ల పట్ల అంత వాత్సల్యం, అభిమానం చూపిస్తాడు. ఈ రోజు అనుకోకుండా అతనితో కలిసి బెజవాడలో గడపకపోయినట్లయితే, అతనిలో దాగి వున్న మరో వ్యక్తిని గురించి నాకు ఎప్పటికీ తెలిసివుండేది కాదేమో! థాంక్ గాడ్! బెలిగ్రాం ఇచ్చినందుకు నాన్నగారికి మనస్ఫూర్తిగా కృతజ్ఞతలు చెప్పుకోవాలి.

వ్రాయటంలో మునిగిపోయివున్న అతనికి నేను మేలుకొనివున్నట్టుగాని అతనివైపు పరీక్షగా చూస్తున్నట్టుగానీ తెలియదు.

నా ఉనికిని అతనికి తెలియపరచాలనిపించింది.

కొద్దిసేపయిం తర్వాత 'అబ్బా!' అంటూ లేచి కూర్చున్నాను.

అతను ఉలిక్కిపడ్డట్టుగా ఇటువైపు తిరిగాడు.

"ఏమిటి?" అన్నాడు ఆదుర్దాగా.

"మెడ నొప్పి వుట్టింది" అన్నాను మెడమీద చేయివేసి తల అటూ ఇటూ తిప్పుతూ.

"ఎందుకని?"

"దిండు లేదు. తలకింద ఎత్తు లేకపోతే నాకు నిద్రరాదు."

కృష్ణ వ్రాస్తున్న కాగితాలు పక్కన పెట్టి లేచి లోపలకు వెళ్ళాడు.

నేను పడుకున్న వాళ్లందరినీ కలియచూశాను.

నాకు కొద్ది దూరంలో అత్తయ్య ఎడమవైపుగా ఆ చివరి సుందరి పడుకుని వుంది. అక్కడ ఆ అమ్మాయి కన్పించకపోయినట్లయితే ఆ పట్టున కృష్ణని దొడ్లోకి లాక్కెళ్ళి పొలం సంగతి చెప్పేసి వుండేదాన్ని. ఘో! ఇప్పుడు లాభంలేదు. బాగుండదు అనిపించి వెనక్కు వాలి పడుకున్నాను.

కొద్దిసేపటికి కృష్ణ తిరిగి వచ్చాడు. అతని చేతిలో దిండు వుంది.

"ఇదుగో!" అన్నాడు అందిస్తూ.

"ఫర్వాలేదు వద్దు. ఇంకెవరికైనా కావాలేమో" అన్నాను మొహమాట పడుతున్నట్టుగా.

"ఎవరికీ అవసరం లేదు తీసుకో."

నేను చేయి జాచబోయి ఆగిపోయాను. తలక్రింద పెట్టమన్నట్టు తలెత్తాను. కృష్ణ దిండు నా తలక్రింద పెట్టాడు.

వెళ్ళబోతూ ఆగి, "ఏం! నిద్రరావడం లేదా?" అన్నాడు

"ఉహూం."

"ఎందుకని?"

"బెజవాడ దుగ్గగూడి, కృష్ణా బ్యారేజ్ గుర్తుకువస్తున్నాయి." గోముగా చూశాను.

కృష్ణ కళ్ళలో కాంతిలాటిది తళుక్కుమంది.

క్రణంసేపు నావైపు రెప్పవాల్చకుండా చూశాడు. నా ముఖంలో అతనికి ఏం కన్పించిందో ఏమో, చేయిజాచి నా బుగ్గమీద చటుక్కుమనేలా చిటిక వేశాడు.

"కళ్ళు మూసుకో నిద్ర అదే వస్తుంది, నేను మంత్రం పెడతాను"

అని అక్కడ నుంచి వెళ్లిపోయాడు.

అతను మళ్ళీ వ్రాసుకోవటానికి అక్కడ కూర్చోలేదు. కాగితాలు తీసుకుని పెరట్లోకి వెళ్లిపోయాడు. నేను పక్కకు ఒత్తిగిలి పడుకున్నాను. దూరంగా సుందరి దగ్గటం వినిపించింది. తను మేలుకునే వున్నానని సూచన కాబోలు.

నా కెందుకో చాలా సంతృప్తిగా అనిపించింది. కృష్ణ చిటికెవేసిన చోట బుగ్గమీద తడుముకున్నాను. అతను మంత్రం పెట్టాడో లేదో తెలియదుగాని ఈ సారి నేను అట్టే ప్రయత్నించకుండానే మెల్ల మెల్లగా కళ్ళమీదకి నిద్ర ముంచుకు వచ్చేసింది.

43

తెలతెల్లవారుతుండగా ఇంకా నాలుగైదు బళ్ళనిండా మళ్ళీ చుట్టాలు దిగారు. బిలబిలలాడుతూ వాళ్ళు వచ్చిన సందడికి మేలుకుని లేచి కూర్చున్నాను. నా ప్రక్కన పడుకున్న వాళ్ళవరూ లేరు. అందరూ అప్పటికే లేచినట్టున్నారు. రాజు కూడా లేదు.

"ఏమ్మా పిన్నో?"

"ఏం వదినా?"

"అత్తయ్యా బాగున్నావా?" అన్న పలకరింపులు.

"ఏమే కమలం. చూశావా అందరం ఒకేసారి దిగాం" అని ఎవరో అంటుంటే-

"ఏమిటత్తయ్యా? మీరు కూడా యిప్పుడా రావటం పెళ్ళివారిలాగా. నాలుగు రోజులు ముందే రమ్మనమని కబురుచేస్తే కూడా" అన్న అత్తయ్య నిఘారవాక్యాలు కలగాపులగంగా వినిపించినాయి.

వచ్చిన వాళ్ళలో పిల్లల జనాభా కూడా చాలా వుంది.

కొంత మంది కేర్, కేర్ మంటూ ఏడుపులు రాగాలు మొదలైనాయి.

అబ్బబ్బ! మరి యింత జనమా! అనిపించింది.

కృష్ణకి పెళ్లికి అయ్యే ఖర్చుకంటే, ఈ చుట్టలకయ్యేదే డబుల్ అయ్యేట్లుంది ఛ! ఛ! ఏమి? అనుకున్నాను. కృష్ణకు పొదుపు అనేది కాస్తకూడా తెలిసినట్లు లేదు.

లేచి దొడ్లోకి వచ్చాను. రాజు ఎక్కడుందో కన్పించలేదు. నేను తీర్థం తప్పిపోయిన చిన్నపిల్లలా ఓ పక్కగా నిలబడ్డాను.

సుందరి దగ్గరగా వచ్చి “ముఖం కడుక్కోండి” అంది యెంతో మర్యాదగా.

టూత్ పేస్ట్ తెచ్చుకుని పళ్ళు తోముకుంటుంటే నీళ్లు తెచ్చి అందించింది నన్ను మర్యాదచేసే భారం ప్రత్యేకంగా తను తీసుకున్నట్లుగా, ముఖం కడుక్కొని వెంటనే కాఫీ తెచ్చి యిచ్చింది.

కాఫీ గ్లాసు అందిస్తూ, “రాత్రి బాగా నిద్రపట్టిందా?” అంది.

“అ” అన్నాను.

ఆ అదగటంలో ఆ అమ్మాయి ఉద్దేశ్యమేమిటో నా కర్థంకాలేదు.

గాదిపోయి చల్లారాలో లేదో అన్నట్లు యిప్పుడు మళ్ళీ భగభగలాడుతు ముందుతోంది. స్నానాలు చేసేవాళ్లు చేస్తున్నారు. కాఫీలు తాగేవాళ్లు తాగుతున్నారు. ఒకచోట ఆడవాళ్ళంతా గుంపుగా కూర్చుని జడలేసుకుంటున్నారు.

తాతగారు స్నానంచేసి విభూతిరేఖలు ధరించి వచ్చి పడక్కుర్చీలో కూర్చున్నారు. అత్తయ్య ఆరునకి కాఫీ తీసుకెళ్ళి యిచ్చింది.

“కమలం! సరిగ్గా 9 గంటల నలభై అయిదు నిమిషాలకల్లా పెళ్ళికూతురు చేయాలి” అంటూ హెచ్చరించారు.

“అలాగే” అంది అత్తయ్య.

ఈ జనంలో కృష్ణ జాడ నా కెక్కడా కన్పించలేదు.

సుందరిని రాజు, మధు మిగతా పిల్లలంతా చీటికి మాటికి “వదినా వదినా అని పిలుస్తూ అది కావాలి, ఇది కావాలి అని అడుగుతుంటే నా కెలాగే అన్పించసాగింది. మొదట ఒకటి రెండుసార్లు వదినా అన్న పిలుపు వినగానే నేను పలికాను. సుందరి కూడా పలికింది.

రాజు నవ్వింది. “బాగుంది, ఇబ్బందేనే!” అంది తలగోక్కుంటూ.

ఆ తర్వాత వదినా అన్న పిలుపుకి నేను పలకడం మానేశాను.

నాకు సుందరిలా చేతనిండా పనిలేదు.

రాజునిలా పలకరించేవాళ్ళూ లేరు.

నా కెలాగో వుంది. అలా ఓ మూలగా నిలబడటం చాలా యిబ్బందిగా అనిపించింది. అత్తయ్య దగ్గరకి వెళ్ళి “నాక్కూడా ఏదయినా చెప్పతయ్యా, చేస్తాను” అన్నాను.

“నువ్వా? నువ్వేం చెయ్యాలే అమ్మా! నువ్వు వచ్చావు, అంతే చాలు నాకు.”

అత్తయ్య చెయ్యిపట్టి దగ్గరకు లాక్కుంటూ అంది.

ఆవిడ ఎంత అల్ప సంతోషి అన్పించింది.

నేను యీ యింటికి అతిథినే తప్ప, బాధ్యత గల దగ్గర బంధువుని కాదని కూడా తెలిసింది.

స్నానం చేయటానికి బట్టలు తీసుకుని బాత్ రూమ్ వైపు వెళ్తున్న నాకు ఆడవాళ్ళు కూర్చున్న చోటునుంచి మాటలు విన్పించాయి.

“ఈ అమ్మాయి కమలం అన్న కూతురు కదూ?” యెవరో అడిగారు.

“అవును”

“ఏం, రాకపోకలు మళ్ళీ మొదలైనాయా యేమిటి? ఆ ఇంటిమీద కాకి యీ యింటిమీద వాలదుటగా?”

“ఏమో మనకెందుకులెద్దూ గొడవ? ఆవిడ కోడలు అక్కడుంది వింటుందేమో” మందలించుగా వినిపించింది.

నా మనసు చివుక్కు మంది.

వాళ్ళన్నది విజమే! ఇన్ని రోజులూ మా రెండు కుటుంబాల మధ్య ఎలాటి సంబంధ బాంధవ్యాలూ లేవన్న సంగతి అందరికీ తెలిసిందే!

ఇప్పుడు నేను రావటం వాళ్ళకి విచిత్రంగానే వుంది.

రాజుని పెళ్ళికూతురిని చేసే పని నేనే స్వీకరించాను.

నేను వచ్చేటప్పుడు నాన్నగారు నాకు పట్టుచీరె, జాకెట్ గుడ్డ ఇచ్చి రాజుని పెళ్ళికూతుర్ని చేసి ఆ చీర కట్టించమని చెప్పారు.

మొట్టమొదట పెళ్ళికూతురిని చేయాల్సింది పిల్ల మేనమామలట! అది మన ఆచారం అని చెప్పారు. అత్తయ్యకి నేనీ విషయం గుర్తు చేశాను.

ఆవిడ చప్పున తలవూపింది. ఆవిడ కళ్ళలో నీళ్ళు తొణికిసలాడటం వా దృష్టికి అందకపోలేదు.

రాజు తలంటిపోసుకున్న తర్వాత దాన్ని కూర్చోపెట్టి జుట్టు చిక్కుతీసి చక్క జడ అల్లాను. నుదుట కళ్యాణ తిలకం అందంగా దిద్దాను. జడనిండా పువ్వులు పెట్టాను. కాళ్ళకి పసుపు పూసి పారాణి పెట్టాను.

బుగ్గన చుక్క పెట్టడానికి కాటుక కన్పించలేదు.

“ఆ సామాన్ల కొట్లో వుంటుంది” అంది రాజు.

నేను కాటుకకోసం గదిలోకి వెళ్ళాను.

గదినిండా కాలుపెట్టే సందులేకుండా పెళ్ళికి తెచ్చిన సామాను వుంది.

గదిలో బియ్యపు బస్తామీద కూర్చొని మోకాలిమీద పుస్తకం పెట్టుకుని దానిలో ఏదో చకచకా నోట్ చేసుకుంటున్న కృష్ణ లోపలకు వచ్చిన నన్ను చూడనేలేదు.

“నమస్కారం కృష్ణారావుగారూ!” అన్నాను.

అతను తలెత్తి చూసి పలకరింపుగా నవ్వాడు.

“ఏం కావాలి?”

“మీరే కావాలి.”

నన్ను చూడగానే అతని కళ్ళలోకి వింతయిన కాంతి ఛెంగున ఎగిరి వస్తుంది. ఇది నేను చాలా సార్లు గమనించాను. బహుశా ఈ విషయం అతనికి కూడా తెలియదేమో!

అతను తల వంచుకుని మళ్ళీ వ్రాసుకోసాగాడు.

నేను కాటుక భరిణకోసం వెతికాను. అది రాజు చెప్పినచోట వుంది.

అది తీసుకుని వెళ్ళబోతున్న నేను ఆగి వెనక్కు తిరిగి అతను పక్కగా వచ్చాను.

“ఏమిటి వ్రాస్తున్నారు అంత సీరియస్ గా! జమా ఖర్చులా?” అన్నాను.

“ఉహు. ఇంకా తీసుకురావాల్సినవి ఎన్ని తెచ్చినా ఇంకా తీసుకురావాల్సినవి మిగిలిపోతూ అమ్మకు గుర్తుకు వస్తూనే వుంటాయి. లిస్ట్ వ్రాసుకుంటున్నాను.” అన్నాడు. అతని కంఠంలో విసుగు ధ్వనించింది.

“రాత్రి వ్రాసిన దేమిటి?” జమా ఖర్చులా?”

“జమ ఎక్కడ? పట్టి ఖర్చే.” తల ఎత్తుకుండా చకచకా వ్రాస్తూ అన్నాడు.

*ఇలా వ్రాసినందువల్ల ఏమిటి ప్రయోజనం?”

“దేనికి ఎంతయిందో తెలుస్తుంది. నేను దబ్బు ఇవ్వవలసిన వాళ్ళ విషయంలో ఎప్పుడూ పొరపాటురాదు.”

ఎంత ఖచ్చితమైన మనిషి అనిపించింది.

నా కెందుకో చూడగా చూడగా అమ్మకి ఇతనికి స్వభావంలో చాలా పోలికలు వున్నట్టు కన్పించసాగినాయి.

పక్కనుంచి తీరుగావున్న అతని చెంపని చూడగానే నా మనసులో కొంటే పూహ ఒకటి తక్కు మంది.

చేతిలో వున్న భరిణి మూత తెరిచి చూపుడు వేలుతో కాటుక తీసుకుని భరిణ మూసేసాను. రెండు చేతులూ వెనక్కు పెట్టుకుని, ఇంకో అడుగు దగ్గరగా వేసి, అతని భుజం మీద నుంచి తొంగిచూస్తూ, “ఏదీ! నీ చేతి వ్రాత నాకెప్పుడూ చూపలేదు. అరె, అంతా ఇంగ్లీషులో వ్రాస్తున్నారా? ఎంత పొందికగా వున్నాయి మీ అక్షరాలు!” అన్నాను.

అంటూనే చటుక్కున చేయిచాచి అతని బుగ్గమీద కాటుక చుక్కలా పెట్టేశాను.

“ఏయ్! ఏమిటిది?” కృష్ణ నా చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకున్నాడు.

“పెళ్ళికొడుకు అలంకరణ! ఈ చేత్తో పన్నోపని నిన్నుకూడా పెళ్ళికొడుకుని చేసేస్తాను. నీ పెళ్ళికి నేనెలాగూ వుండనుగా?”

అతను తలెత్తి నావైపు చూశాడు.

ఒక్క క్షణం అతని కళ్ళలో కన్పించిన భావం బట్టి, నా చేతిమీద అతని చేయి బిగించిన తీరునుబట్టి బలంగా నన్ను ముందుకు లాక్కుంటాడనే అనుకున్నాను. కానీ అలాంటిదేం జరగలేదు.

నా చేయి వదిలేశాడు.

బుగ్గన వున్న కాటుక చేత్తో చెరుపుకోబోయాడు.

చూపుడు వేలు చూపించి బెదిరిస్తూ అన్నాను. “జాగ్రత్త నీ ఇష్టం శుభమా అని చుక్కపెడితే చెరిపేస్తున్నావు. అది అపశకునం. నీ పెళ్ళి ఆగిపోతుంది. సుందరి నీకు దక్కదు. నీ పొలం కాస్తా గోవిందా!”

నా చివరి మాట వినగానే అతని కళ్ళలో సున్నితమైనచోట దెబ్బ తిన్నప్పటి భాధ గోచరమైంది.

క్షణంసేపు ఆగాడు. ఆ వెంటనే నా పయిటకొంగు చేత్తో పట్టి లాగి, దానితో బుగ్గమీద గట్టిగా తుడిచేసుకుంటూ, నీ చీరతో తుడిస్తే అపశకునం కాదు” అన్నాడు.

“బొట్టు పోలేదు. చెరిగి యింకా పొడుగ్గా అయింది” అన్నాను. గర్వంగా, కృష్ణ ఇంకోసారి యింకా గట్టిగా తుడుచుకున్నాడు.

“అయ్యయ్యో! నా చీర! నా తెల్లటి పట్టుచీర!” విలవిలలాడిపోతూ అన్నాను. “ఫర్వాలేదులే. ఇంతకంటే మంచిది యింకోటి కొనిస్తాలే” కృష్ణ నా చీర కొంగుపట్టి యింకొంచెం దగ్గరికి లాక్కున్నాడు.

నా చెంపల్లో వెచ్చటి రక్తం పొంగులా వచ్చింది.

అతను చీరకంటే, చీర నెపంతో నన్ను దగ్గరకు లాక్కుంటున్నట్టుగా అనిపించింది.

“అరే! వదులు, వదలమంటుంటే” అతని చేతిలోంచి చీర లాక్కుంటూ అన్నాను.

సరిగ్గా సుందరి అదే సమయంలో లోపలకు వచ్చింది.

నేను యింకా నవ్వుతూనే వున్నాను.

కృష్ణ చప్పున చీర చెంగు వదిలేశాడు.

బలంగా అంతవరకూ లాగిపట్టుకున్న అతను ఒక్కసారి వదిలేయటంతో తూలి వెనక్కు పడబోయిన నేను ఎలాగో నిగ్రహించుకొని సరిగ్గా నిలబడ్డాను.

కృష్ణ వ్రాస్తున్న పుస్తకం మూసేసి కాగితం జేబులోకి తోసేసుకుని శ్రేణి అక్కడినుంచి వెళ్లిపోయాడు. అతని ముఖం యెర్రబడటం నేను గమనించకపోలేదు.

“జీడిపప్పు వుండాలి ఇక్కడ” సుందరి జీడిపప్పుకోసం వచ్చినట్టు అక్కడున్న పొట్లాల్లో వెతకసాగింది.

నేను నవ్వు దాచుకుని గంటుపెట్టుకున్న ముఖంతో, “చూడమాయీ నీ కాబోయే భర్తగారి మోటు సరసం! నా చీరంతా కాటుక పూశాడు” అంటూ చీరకొంగు చూపించాను.

“బాగుంది. మీరు ఆయన బుగ్గకి కాటుక పెడితే, ఆయన ఈ చీరకి దాన్ని పులిమారు. సరిపోయింది, మగవాళ్ళు మరి పూరుకుంటారా?” అంది.

సుందరి తెచ్చిపెట్టుకున్న నవ్వుతో యీ మాటలు అంటూన్నా ముఖం యార్జ్వలంతో కుంచించుకుపోవటం నాకు స్పష్టంగా తెలుస్తూనే వుంది.

నా కర్ణమైంది! సుందరిలాంటి స్త్రీలు పరాయివాళ్ళ నీడలు కూడా తమ భర్తలమీద పడనివ్వరు. వేయి కళ్ళతో నాది ఆనేదాన్ని జాగ్రత్తగా కాపాడుకోవడం ఉగ్గుపాలతో అభ్యసించిన వ్యక్తి సుందరి అనిపించింది. నేను కాటుక తీసుకుని ఇవతలకి వచ్చేశాను!

సరిగ్గా తాతగారు చెప్పిన ముహూర్తానికి రాజుని పెళ్ళికూతురుని చేశాం. సవ్నాయి వాయించేవాళ్ళు వచ్చారు. ఆ వాయిద్యం వినిపిస్తుండగా తాతగారి భార్య, ఇంకో ఇద్దరు రాజుకి హారతి ఇచ్చారు. అది చూస్తుంటే నాకెలాగో అనిపించింది. ఎన్ని కోర్కెలతో, కొత్త పూపాలతో, అందమైన కలలతో వైవాహిక జీవితంలోకి అడుగు పెడుతుంది ప్రతి ఆడపిల్ల! ఒక్క క్షణం రాజేశ్వరి స్థానంలో నన్ను నేను పూహించుకున్నాను. తర్వాత-

అత్తయ్య ఆదేశం మీద నేను మణిని, కామేశ్వరిని తోడు తీసుకుని వూళ్ళోకి వెళ్ళి “మా రాజుకి సాయంత్రం గాజులు తొడిగిస్తాం పేరంటం. మీరందరూ రండి” అని పేరు పేరు వరుసగా బొట్టుపెట్టి పేరంటం పిలిచి వచ్చాను.

కరణంగారి భార్య నన్ను చూసి చాలా సంతోషించింది.

మంగమ్మ “మీ అమ్మా, నాన్నా పస్తూరుబే అమ్మాయి” అంటూ ఆరాలు తీసింది. అందరూ తలో విధమైన ప్రశ్నలూ అడిగారు. తోచిన జవాబులు చెప్పి వచ్చాను.

44

సాయంత్రం అయింది.

ముందు ఖాళీస్థలం అంతా శుభ్రంగా పూడ్చి, తాటాకు చాపలు దులిపి వేశారు. అయిదు గంటలు అవుతుండగా పేరంటాళ్ళంతా గుంపులు గుపులుగా రాసాగారు. రంగు రంగుల పట్టుచీరలతో, తలనిండా పువ్వులతో, అనేక రకాల నగల అలంకారాలతో, ముఖాన పెద్ద బొట్టులతో కళకళలాడుతూ వచ్చిన వాళ్ళందరినీ చూస్తే నాకు చాలా ఆనందంగా అనిపించింది.

కెమేరా దగ్గరుంటే కలర్ ఫిలమ్ తో ఫోటోలు తీస్తే ఎంత బాగుండును అనిపించింది.

ప్రే! నాన్నగారు నేనెంత బ్రతిమలాడినా కేమేరా యివ్వలేదు, అవసరం లేదంటూ తీసి దాచేశారు.

గాజుల మలారం తీసుకుని గాజులు వేసే అతను వచ్చాడు. ముందు రాజుకి గెండు చేతుల నిండా గాజులు తొడిగాడు. తర్వాత సుందరి వేయించుకుంది. సుందరి తర్వాత ఒక్కొక్కరికీ వేయసాగాడు.

“వాటిల్లో యేవి బాగున్నాయో చూసి నువ్వు కూడా వేయించుకోమ్మా” అంది అత్తయ్య.

నాకా గాజులు యేవీ బాగాలేవు.

అత్యు మనసు నొప్పించటం యిష్టంలేక రెండు సాదా యెర్రటి గాజు యీ చేతికి వేయించుకున్నాను.

వచ్చిన వాళ్ళందరికీ మణి, కామేశ్వరి గంధం, కుంకుమ యిస్తున్నానుందరి పసుపు అందిస్తోంది. అంతా హడావుడిగా, గందరగోళంగా వుంది.

ఇద్దరాడవాళ్ళు పెళ్ళికూతురుమీద పాటలు పాడుతున్నారు. నేను ఈ సందర్భంగా అంతా గమనిస్తూ అక్కడున్న స్థంబానికి ఆనుకుని నిలబడ్డాను.

ఇంతలో మధు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి అత్యుని, “అమ్మా, అన్నయ్య తాళం చెవులు కావాలట యిమ్మంటున్నాడు” అని అడిగాడు. అత్యు భోధించిన తాళం చెవుల గుత్తి తీసి ఇచ్చింది. మధు అది తీసుకుని లోపల పరుగెత్తాడు.

నేను లోపల హాలులోకి చూశాను!

కృష్ణ తాళం చెవులు తీసుకొని గదివైపు వెళ్ళటం కనిపించింది.

కృష్ణతో ఒక్క అరగంట ఏకాంతంగా మాట్లాడాలని అడగాలి అని ఎక్కడయినా బాగుంటుందో అతనే చెబుతాడు. ఈ రోజు కాకపోతే రేపు అసలే కుదరదు మళ్ళీ రేపు రాత్రికి పెళ్ళివారు వచ్చేస్తారు. అతనికి వూపిరి పీల్చుకోవటానికి కూడా తీరిక చిక్కనట్టున్నాడు. ఏమైనాసరే ఈ రోజు చెప్పేయ్యాల్సి అనిపించింది.

పేరంటాళ్ళవైపు చూశాను. సుందరి అందరికీ పసుపు ఇస్తోంది. హడావుడిలో వుంది, నన్ను గమనించదు అని తెలిసింది. నేను మెల్లగా లోపలకు వెళ్ళాను. పేరంటం అవటం వల్ల మగవాళ్ళంతా బైటికి వెళ్ళిపోయారు. ఉన్న ఆడవాళ్ళంతా బైట పేరంటం హడావుడిలో వున్నారు. నేను కృష్ణ వున్న గదిలో వెళ్ళాను. అతను పెట్టె తెరిచి అందులో నుంచి డబ్బు తీసుకుంటున్నాడు. నా అడుగుల శబ్దమో, నా చీర రెపరెపో వినిపించింది కాబోలు, తిరిగి చూశాడు. డబ్బు లాల్చిజేబులో పెట్టుకుని పెట్టె తాళంవేసి వెనక్కు తిరిగాడు.

“ఏం కావాలి?” అన్నాడు నన్ను చూస్తూ.

“నీతో మాట్లాడాలి” అన్నాను.

“ఏమిటో చెప్పు” త్వరగా వెళ్ళిపోవాలన్నట్టు తలుపు దగ్గరగా పస్తూ అన్నాడు.

నేను వెనక్కి చేతులు పోనిచ్చి తలుపులు మూసేశాను.

“అదేమిటి?” ఆశ్చర్యంగా కనుబొమ్మలెత్తాడు.

“నీతో మాట్లాడాలని చెప్పానుగా.”

“మాట్లాడు కానీ తలుపులు మూయటం దేనికి!”

“మధ్యలో నీ భార్యమణి వచ్చేస్తుందేమోనని భయం. ఆవిడని చూడగానే నువ్వు పారిపోతావు.”

“కృష్ణ కొత్త విషయం వింటున్నట్టు చూశాడు.

“చెప్పు ఏమిటది?” అన్నాడు.

“ఇక్కడకాదు. నువ్వు తోటలోకి వెళ్ళు, నేను వస్తాను.”

అతను సాధ్యం కాదన్నట్టు చూశాడు.

“ఇక్కడ యింతమందిని వదిలి నేను తోటలోకి వెళ్ళటమా? అక్కడ నాకు పనేలేదు.”

తలపు తెరవబోయాడు.

నేను చటుక్కున గడియమీద చేతులు అడ్డు పెట్టాను.

అతను ఆగిపోయాడు.

కొద్దిసేపు నేను కట్టుకున్న పింక్ కలర్ చీరని, జాకెట్ని, నా మెడలో వున్న నెక్లెస్ని, నా చెవులకున్న ముత్యాల జూకాలని, తల్లో వున్నవని పరీక్షగా చూస్తున్నట్టు నిలబడిపోయాడు.

“ఏమిటలా చూస్తున్నావు?” డబాయించాను.

“చూస్తున్నానా? నువ్వు చెప్పబోయే దానికి వినటానికి సిద్ధంగా నిలబడితే.”

“ఇక్కడ చెప్పటం కుదరదు, నేను నిజంగా చెబుతున్నాను. ఒట్టు నీతో ఒక విషయం అర్థైంటుగా మాట్లాడాలి. అసలు అందుకోసమే ఈ పెళ్లికి వచ్చాను. ఆ విషయం తోటలోనే చెప్పాలి, సరేనా?”

కృష్ణ క్షణంసేపు ఆలోచించాడు.

“సరే” అన్నాడు.

“వాగ్దానమేనా?”

“వాగ్దానమే..... లేకపోతే తలుపులు తీయనంటున్నావుగా?” కొంటేగా నవ్వాడు.

“ఇచ్చినమాట తప్పావంటే చూడు మరి?”

“ఉహూ తప్పును నేను వెళ్ళాలి. అవతల నాకు పనుంది. మా తల్లివిగా, తలుపు తీయి” బ్రతిమలాడుతున్నట్టుగా అన్నాడు.

“అయితే ఈ రోజు మీలుకాదు తోటకి వెళ్ళటానికి?”

“ఉహూ, నే నిప్పుడు బందరు వెళుతున్నాను. రేపు ఉదయం గానీ రాను
“సరే, రేపు మధ్యాహ్నం మర్చిపోవుగా?”

“మర్చిపోను.”

ఇంతలో తలుపు తట్టిన శబ్దం వినిపించింది. తలుపు తీయబోయి
అగిపోయాను. “తలుపు తీయ్” కృష్ణ కంగారుగా అన్నాడు.

“ఉహూ” తల అడ్డంగా తిప్పాను.

“నీకు మతిపోయింది” కృష్ణ నన్ను రెక్కపట్టి యివతలకి లాగి తలుపు
తెరిచాడు.

నా పూహే అక్షరాలా నిజమైంది! ఎదురుగా సుందరి నిలబడి వుంది. చేతిలో
పసుపుగిన్నె వుంది. కృష్ణ, ఆ అమ్మాయి ఒకరిని ఒకరు సూటిగా చూసుకున్నాడు.
కృష్ణ ఏదో చెప్పబోయి అగిపోయాడు. ఆ అమ్మాయి తొలిగి నిలబడి దారి యిచ్చి
అతను వెళ్లిపోయాడు.

లోపలికి అడుగుపెట్టిన సుందరి నావైపు తీక్షణంగా చూసింది. ఈ సారి
ముఖంలో నటన లేదు, అసూయ మెరమెరలాడుతూ నగ్నంగా కనిపించింది.

“ఏం కావాలి?” ఎంతో నమ్రతగా అడిగాను.

“పసుపు” విసురుగా అంది.

నేను యివతలకి వచ్చేశాను.

అయితే సుందరి నన్ను ఒక కంట కనిపెట్టానే వుండన్నమాట నాకు యి
పూహ చకిలిగింత పెట్టినట్టుగా వుంది.

కృష్ణ బందరు వెళ్లిపోయాడు.

సుందరి ఆ రాత్రి భోజనం చేయలేదు. అత్తయ్య, రాజు బ్రతిమలాడారు.
సుందరికి కోపం వచ్చిందని తెలుసుకున్నారుగాని, ఆ కోపం ఎందుకు వచ్చిందో
కారణం ఏమిటో యెవరికీ తెలియలేదు. అంతుపట్టలేదు.

సుందరి కళ్ళనీళ్ళు తుడుచుకుంటూ ఒంట్లో బాగాలేదని సాకు చెప్పింది.
ఆ అమ్మాయి అసంతృప్తికి, ఆ కన్నీళ్ళకి కారణం ఏమిటో నాకు చూచాయగా
అర్థమైంది.

అనవసరంగా సుందరిని బాధపెట్టినందుకు సిగ్గేసింది.

పశ్చాత్తాపం కలిగింది.

“వదిల కెందుకో బాగా కోపం వచ్చింది” అంది రాజు నా పక్కన వచ్చి
కూర్చుంటూ.

నేను తప్పుచేసిన దానిలా తలదించుకున్నాను. నా మూలంగా ఎవరికైనా
అసంతృప్తి కలిగితే అది నాకు చాలా బాధగా వుంటుంది.

45

కృష్ణని తోటలో నా కోసం ఎదురుచూస్తూ వుండమని చెప్పటం అయితే
చెప్పాను గానీ, అక్కడకు ఇంట్లో ఎవరికీ తెలియకుండా వెళ్ళటం ఎలాగో నాకు
తెలియలేదు. కృష్ణ అరగంట క్రితం అత్తయ్యతో నేనిప్పుడే అలా తోటలోకి
వెళ్ళివస్తానమ్మా అనటం వినిపించింది. అది అత్తయ్యతో చెప్పటం కాదు, నన్ను
హెచ్చరించటం. ఎందుకంటే సాధారణంగా కృష్ణ బయటికి వెళ్ళేటప్పుడు
వెళ్ళివలసినవేళ్ళు తను ఎక్కడికి వెళుతున్నాడో యింట్లో చెప్పే అలవాటులేదు.

ఉళ్ళో రాజు యీడు అమ్మాలంతా వచ్చి కూర్చున్నారు! రాజు నా చెయ్యి
పట్టుకుని వదలేదు. దాని పక్కనే కూర్చుని వున్న నేను వాళ్ళేదో కబుర్లు సందడిలో
వుండగా వెళ్ళటానికి లేవబోతే వదలేదు. లాగి కూర్చోపెట్టింది.

సుందరి వచ్చిన అమ్మాయిలందరికీ ఆకుల్లో కారబ్బాయింది, లడ్డూలు పెట్టి
ఒక్కొక్కళ్ళకి వరుసగా యిస్తోంది. నాకు యివ్వబోతే వద్దని తిరస్కరించాను.

“నేను కొద్ది సేపు పడుకుంటాను రాజు, తలనొప్పిగా వుంది” అన్నాను.

రాజు నా చేయి వదిలేసింది.

“వెళ్ళు! పడుకో. బాగా వుందా తలనొప్పి? శారిదాన్ తెప్పించ మంటావా?”
అంది ఆదుర్దాగా.

“ఏమీ అవసరంలేదు. కొంచెంసేపు పడుకుంటే అదే తగ్గిపోతుంది” అంటూ
లేచాను.

అక్కడనుంచి బయటపడగలిగినందుకు అమ్మయ్య అనిపించింది.

నేను పెట్టెలవీ పెట్టివున్న చోటుకి వచ్చాను. పెట్టె తెరిచి పొలం తాలూకు
కాగితాలు తీసి బాగ్లో పెట్టుకున్నాను. రాజు వాళ్ళంతా దొడ్లో కూర్చుని వున్నారు.
అత్తయ్య కూడా అక్కడే వుంది. మిగతా బంధువుల్లో కొంతమంది అక్కడ ఇక్కడా
తిరుగుతున్నవాళ్ళని గురించి పట్టించుకోవాల్సిన పనిలేదు.

సుందరి లేకపోయినట్లయితే, ఆ అమ్మాయి చూపులు అనుక్షణం నన్ను
వేటాడకపోయినట్లయితే అత్తయ్యతో, రాజుతో చెప్పే వెళ్ళివుండేదాన్ని, ఒక వేళ

నేను తోటలోకి వెళుతున్నానని చెబితే సుందరి “నేను వస్తున్నాను” అంటూ వెనకే బయలుదేరుతుందేమోనని భయం వేసింది.

ఇంట్లోంచి బయటికి వచ్చిన నేను గబగబా తోటవైపు నడవసాగాను. ఎలా అడంబరాలు లేని పల్లెటూళ్ళో చేతికి బాగ్ తగిలించుకు నడుస్తుంటే నాకే ఎట్టెట్ట అనిపించింది.

మధ్యలో ఎవరింటినుంచో వస్తూ మంగమ్మగారు ఎదురైంది.

“ఏమిటే పిల్లా! ఈ వేళప్పుడు బయలుదేరావు ఎక్కడికి?” అంది.

“తోటకండి. చూసేపద్దామని” అగకుండా వెళ్లిపోతూనే జవాబు ఇచ్చింది.

దొంక దారంబడి వస్తున్న నాకు దూరంగా తోటలో చెట్లు గుబురుగా నిలిచి ఖిరాగ్రాలూ కన్పించాయి. ఆ చెట్లు, ఆ ముళ్ళు కంచె చూడగానే క్షణంపేసే గుండెలు వేగంగా కొట్టుకున్నాయి. ఈ చెట్లన్నీ యిప్పుడు కృష్ణవి! ఈ తోట అతని స్వంతం! దాని మీద ఎవరికీ ఎలాటి హక్కు లేదు! నాకు చాలా ఆనందం అనిపించింది.

తోటలో పాదం పెడుతూనే కృష్ణ ఎక్కడ వున్నాడా అని నేను కళ్ళు కలియ వెతికాను. దూరంగా రాచిచెట్టు చుట్టూ కట్టిన గట్టుమీద కూర్చుని వున్న అతను అటువైపు తిరిగి వుండటం వల్ల నా రాకని గుర్తించే అవకాశం లేదు.

మెల్లగా ఎలాటి చప్పుడూ కానివ్వకుండా, అడుగులో అడుగువేస్తూ వెనకగా, దగ్గరగా వచ్చాను. ఒక్కసారి మాట్లాడి అతను వులిక్కిపడేలా చేయాలి మొదట నా సంకల్పం. కానీ, తీరా అతనికి దగ్గరగా రాగానే ఆ సంకల్పం విచ్ఛిన్నం. ఒక చిలిపి పూహగా మారింది. అతని కెదురుగా చామంతి పూలు విరిచి బుట్టవుంది. కృష్ణ చేతిలో చిన్న కత్తెర వుంది. బుట్టలో కుక్కి నిండుగా నిండు పువ్వుల్ని ఒక్కొక్కటి తీసి చాలా పొడుగ్గా వున్న కాడలని అన్నీ ఒకేరకంగా సమం వుండేట్టు కత్తిరిస్తున్నాడు. ఒక్కక్షణం అతని చేతులు పూరికే ఉండవు కదా? ఎప్పుడు ఏదో ఒక పని అతని కళ్ళకి కనిపిస్తూనే వుంటుంది.

నేను బాగ్ గట్టుమీద పెట్టి చటుక్కున చేతులు చాచి అతని కళ్ళు మూసుకోవాలి.

ఏదో దీర్ఘశ్వాసలో పరధ్యానగా వున్న అతను వులిక్కిపడడం నాకు గమనించకపోలేదు.

నా చేతులు తడుముతూ “ఎవరూ?” అన్నాడు.

“చెప్పకో” అన్నాను రహస్యంగా గొంతు తగ్గించి.

అతనికి నేనని వెంటనే తెలిసిపోయినా తెలియనట్లుగా నా చేతులు మోచేతులవరకూ తడిమాడు.

నవ్వుతూ అన్నాడు. “ఇంకెవరు? ఈ సాహసం, చొరవ నా దగ్గర యింకెవరికీ వున్నాయి?”

“గుణాలు వర్ణిస్తే లాభంలేదు, పేరు చెప్పాల్సిందే!”

“చెప్పకపోతే?” రెట్టిస్తున్నట్టుగా అన్నాడు.

నేను క్షణం ఆలోచించి, “చేతులు తీయబడవు!” అన్నాను.

“బాగుంది, ఈ రోజు రాత్రి రాజు పెళ్ళివారు వస్తున్నారు కాబట్టి సరిపోయింది. లేకపోతే నీతో పందెం వేసి ఈ రాత్రంతా నిన్ను యిలాగే కూర్చోపెట్టేవాడిని. లాభంలేదు ఇప్పుడు. సరే చెబుతున్నాను. పేరు స-త్య-భా-మ.”

“అసలు పేరు చెప్పాలి, ముద్దు పేర్లు కుదరవు.”

అసలు సినలైన పేరే అది. మనవాళ్ళు ముందు పేరు పెద్దారుగానీ పెద్దయంతర్వాత అసలు స్వభావం గుర్తించి పేరు పెట్టాలి. ముక్కుమీద కోపం, నాజూకైన మనసు, కాస్త మంచితనం, ఇంకాస్త కొంటెతనం వున్న అమ్మాయివి నువ్వు.”

“అహ! యీ మీనా పొగడలకి లొంగిపోయే మనిషి కాదా? ముందు తెలుసుకోవాలి.

“అదుగో చూశావా! నీ పేరు నువ్వే చెప్పేశావు” ఫక్కున నవ్వాడతను.

ఆ నవ్వు నా మనసులో ఏ గిలిగింతలు పెట్టిందో నాకే తెలియదు. కాని అప్రయత్నంగా నాకు తెలియకుండానే అతని తలని గుండెలకి గట్టిగా అదుముకున్నాను.

“ఇదేమిటి?” అన్నాడు.

నేను వెంటనే అతని కళ్ళమీద నుంచి చేతులు తీసేసి, భుజాలు పట్టి అవతలకి తోశాను.

“నువ్వు చాలా చెడ్డవాడివి. ఎవరి మాటలు వాళ్ళ మెదకించుట్టంటలో చతుర్దశివి! నీకాస్త దూరంగా వుండటం చాలా మంచిది.” చీర మీద లేని దుమ్ముని చేత్తో దులపుకుంటూ అన్నాను నేను అప్రయత్నంగా. అనుకోకుండా చేసిన పని అతను గుర్తించాడన్న సత్యం నాకు సిగ్గుగా, క్షణంసేపు అతని కళ్ళలోకి సూటిగా చూడలేనట్లుగా అనిపించింది.

ఇంతలో పూల తట్టలు తీసుకెళ్ళటానికి కూలీలు వచ్చారు.

కృష్ణ ఒక తట్ట అట్టిపెట్టి మిగతావన్నీ వాళ్ళ నెత్తిమీదికి యెత్తి వాళ్ళకేదో చెబుతూ, జేబులోని కొంత డబ్బు తీసి వాళ్ళకిచ్చాడు.

నేను బ్యాగ్ తీసుకుని అక్కడనుంచి లేచి యివతలకి వచ్చేశాను.

కృష్ణ రెండు రోజులపాటు తను తోటకి రానని, ఆ రెండురోజులూ ఏమీ చెయ్యాలో వాళ్ళకి పనులు గుర్తు చేస్తున్నాడు.

“చిత్తం దొరా!”

“అలాగే బాబయ్యా!” అంటూ వాళ్ళు తలలు వూపుతున్నారు.

అక్కడనుంచి దూరంగా, మొక్కలవైపు వచ్చేసిన నేను క్షణంసేపు ఆగిపోయాను. నా కెదురుగా కనుచూపు మేర వరకూ అన్నీ చామంతుల మళ్ళ వున్నాయి. అన్నీ మొగ్గ తొడిగి కొన్ని విడిచి, కొన్ని విడవటానికి సిద్ధంగా రేకులు విప్పుకుంటూ వున్నాయి. ఆ చోటంతా పసుపు, ఆకుపచ్చ రంగుల కలయికతో కంటికింపుగా ఆ తోటకంతా ఎంతో శోభాయమానంగా వుంది.

నేను నిలబడినచోట పువ్వులు కోసి అక్కడ పడేశారు కాబోలు రేకులు చాలా రాల్చివున్నాయి.

అక్కడ చిన్న గడ్డివాముంది.

దాని ముందు కొంత గడ్డి అరబెట్టి నట్టుగా పరిచివుంది. నేను చుట్టూ చూశాను. నేను కూర్చోవటానికి అనువైన ప్రదేశం కనిపించలేదు. ఇక్కడ ఈ గడ్డిలో కూర్చుంటే చీర పాడవదని అనిపించింది. చెప్పులు వదిలి చాపలా పరిచినట్టు, పరుపులా మెత్తగా వత్తుగావున్న ఆ గడ్డిమీద కూర్చున్నాను.

నా గుండెలు దడదడలాడుతున్నాయి.

యుద్ధ సమయంలో, అత్యంత ప్రమాదమైన పరిస్థితి ఏర్పడినప్పుడు తెగింపుతో ఏదో ఒక నిర్ణయం తీసుకోక తప్పదు అనుకునే సైన్యాధికారి మనసులా వుంది.

నాకెందుకో యీ పొలం విషయం చెప్పటం నేననుకున్నంత సులభం కాదని అనిపించింది! సాధ్యమైనంతవరకూ నవ్వులాటల్లో తమాషాగా, చిలిపిగా, అమాయకంగా మెల్లగా బయటపెట్టటానికి సిగ్గుయించుకున్నాను.

కృష్ణ వాళ్ళని సాగనంపి నేను వున్నచోటకి వచ్చాడు. అతని చేతిలో పూర్తిగా విరిసిన రెండు చామంతిపూలు వున్నాయి.

“పూలు కావాలా మీనా!” అన్నాడు.

కావాలన్నట్టు తల వూపాను.

తీసుకోమన్నట్టు చేయజూచి అందించాడు.

“పెట్టు” తలని అతనికి అభిముఖంగా తిప్పాను.

“నేనా! ఉహూం” అన్నాడు.

“పెట్టమా? ఎందుకని?”

అతను మాట్లాడలేదు.

నేను కళ్ళు పెద్దవి చేసి చూశాను.

“అయ్యో రామా! మైలపడిపోతావా యేం? లేకపోతే యింతలోకే ఈ కాస్తలోకే మీ సుందరికి అన్యాయం జరిగిపోయినట్టవుతుందా?”

అతను నా కవ్వించుపును గుర్తించినట్టున్నాడు.

మాట్లాడలేదు, నవ్వి పూరుకున్నాడు.

“పోనీలే, ఇవ్వకపోతే మానేసేయి నాకేం వద్దు.”

అతను నేను వూహించినట్టు తీసుకోమని బలవంతం చేయలేదు తలలో పెట్టినూలేదు.

ఆ ప్రసంగం అంతటితో అయిపోయినట్టుగా చామంతి పువ్వుల మడివైపు తిరిగాడు! వాటిని కొద్దిసేపు పరీక్షగా చూశాడు.

“ఏమిటో చెబుతానన్నావు చెప్పు త్వరగా” అన్నాడు.

“నువ్వంత తొందరపెట్టావంటే నేననలు చెప్పను.”

అతను వెనక్కు తిరిగాడు.

తోటంతా నీరెండ ఆవరించుకుంది. బంగారంలా తళతళలాడుతున్న ఆ నీరెండలో నా యెదురుగా నిలబడిన అతని మూర్తి, ఎంతో చూడముచ్చటగా హుందాగా వుంది.

అతను ఏమనుకున్నాడో ఏమో వచ్చి నా పక్కగా, మా యిద్దరి మధ్యా యింకో మనిషి కూర్చునేటంత దూరంలో కూర్చున్నాడు.

“నీతో పెద్దచిక్కే! ఒకటి మాట్లాడితే తక్కువ, రెండు మాట్లాడితే ఎక్కువ అంటావు. సరే? నీ యిష్టం వచ్చినప్పుడు చెప్పు”.

నేను వెంటనే ఏం చెప్పలేదు.

అతనూ ఏం మాట్లాడలేదు!

నేను బాగ్ ఒక్కో పెట్టుకుని మోకాళ్ళ చుట్టూ చేతులు పెనవేసుకుని తోటంతా కరియచూస్తూ కూర్చున్నాను.

ఆ తోటలో వీస్తున్న గాలి, ఆ చెట్ల ఆకులు రాసుకుంటున్న సవ్వడి, అక్కడక్కడా, విచిత్రమైన శబ్దాలు చేస్తున్న పిట్టలు, వీటన్నింటినీ పరీక్షగా చూడసాగాను.

కృష్ణ కొద్దిగా వెనక్కువాలి, కుడిమోచేయి ఆనించి కూర్చున్నాడు. ఏదో విషయం సుదీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నట్టుగా ఉంది అతని ముఖం. కొద్దిగా తలవంచి కూర్చున్న అతని చేతుల్లో, నా తలలో అలంకరింపబడాల్సిన ఆ రెండు పెళ్ళి చామంతులూ ముక్కలు ముక్కలు వేలు, లక్షలు రేకులుగా విడిపోతున్నాయి.

“అయ్యయ్యో! వాటిని ఎందుకలా చింపేస్తున్నావు?” అన్నాను.

“నువ్వు పెట్టుకోనన్నావుగా!”

“నేను పెట్టుకోనన్నావా!”

“నన్ను కప్పించకు మీనా, నీకు వుణ్ణం వుంటుంది. ఆ విషయం ఏమీ త్వరగా చెప్పు. ఇంటికి వెళ్ళాలి నేను.”

“సరే అయితే చెప్పేస్తాను, నువ్వు కళ్ళు మూసుకో” సీరియస్‌గా చెప్పాను. “నేనా? ఎందుకు?”

“బుద్ధిమంతుడిలా చెప్పినట్టు చేస్తే పని త్వరగా అవుతుంది. అద్ద ప్రక్కల వేసినకొద్దీ ఆలస్యం అవుతుంది. నీ ఇష్టం!”

కృష్ణ క్షణంసేపు నా వైపు కుతూహలంగా, నా మనసులో ఉన్నదేమిటో కనిపెట్టేయాలన్నట్టు రెప్పవాలచుకుండా చూశాడు.

నేనేనా అతనికి దొరికేది? చిరునవ్వుతో చూశాను.

తన చేతుల్లో చింపి పట్టుకున్న చామంతి పూలరేకులన్నీ కొద్దికొద్దిగా ఊచినా తలమీద పోశాడు.

“ఇదేమిటి?” అన్నాను నా భుజాలమీద, ఒక్కో పడిన వాటిని దులుపుకుంటూ.

“నా బుగ్గన కాటుక పెట్టి పెళ్ళికొడుకుని చేశావుగా, పెళ్ళికొడుకు ఎవరికైనా తలంబ్రాలు పోయద్దా మరి?”

అతను ఆ మాటలు అన్న తీరుకో, లేక వాటిల్లో వున్న భావానికో గాని నా చెంపలు కెంపులు అయినాయి.

“మంచివాడివే!”

“నువ్వు నావైపు చూసినప్పుడల్లా యిలాటి చిలిపివని ఏదో ఒకటి చేయబుద్ధవుతుంది. కళ్ళెత్తి సూటిగా నావైపు చూడకు మరి.”

“బాగుంది ఈ డబాయింపు”.

“డబాయింపుకాదు మీనా! నిజంగా చెబుతున్నాను. నువ్వు కళ్ళ కనిపించగానే నా మనసు యెంత ఆహ్లాదంగా ఉంటుందో తెలుసా?”

నేను నవ్వు ముఖంతో తెలియదన్నట్టు తలూపాను.

అతని కళ్ళలో సున్నితమైన బాధ మిలమిలలాడుతూ కన్పించింది.

“తెలియదు, నీ కెలా తెలుస్తుంది. పోన్లే గానీ యింతకీ విషయం ఏమిటో చెప్పు, నన్ను యిక్కడికి యెందుకు రమ్మన్నావు. ఇంతకీ అసలు చెప్పేందుకు ఏమైనా వుందా? ఒట్టిదేనా?” అనుమానంగా చూశాడు.

“పట్టి మాటలు నేనెప్పుడూ చెప్పను. నువ్వు కళ్ళుమూసుకోమంటే మూసుకోలేదు. నేనేం చెయ్యను?”

“సరి, సరి. అపరాధం ఒప్పుకుంటున్నాను,” కృష్ణ బుద్ధిమంతుడిలా కళ్ళు మూసుకున్నాడు.

“చేతులు జాపు!” అన్నాను.

చేతులు జాచాడు.

“దోసిలి పట్టు” ఆజ్ఞాపించాను. నా గుండెలు వేగంగా కొట్టుకోసాగానాయి.

“బాగుంది! భవతీ భిక్షాందేహి అనికూడా అనాలా?” దోసిలిపడుతూ నవ్వుతూ అన్నాడు.

నేను చప్పున బాగ్ తెరిచి అందులోంచి కాగితాలు తీసి అతని చేతుల్లో పెట్టాను.

కాగితాలు చేతికి తగలగానే అతను ఉలిక్కిపడ్డట్టుగా కళ్ళు తెరిచాడు.

“ఇదేమిటి?” అన్నాడు!

“చూడు! నీకే తెలుస్తుంది.”

అతను తీసి చూశాడు!

కుతూహలంగా చదవటం ప్రారంభించిన అతను మొదట కనుబొమలు ముడిపడడం, ఆ తర్వాత క్రమేపి ముఖం వివర్ణం అవటం నేను గమనించకపోలేదు!

కాగితాలు పూర్తిగా చదవడం అయేసరికి అతని ముఖం కందగడ్డలా అయింది. చిదిపితే రక్తం చివ్వున చిందేటంతగా ఎర్రబడింది.

“ఎవరి పని యిది?” సూటిగా నావైపు చూస్తూ అడిగాడు.

“నాదే!” గర్భంగా చూస్తూ అన్నాను నేను. ఈ సంభాషణ అంతా నవ్వులాటగా తీసేయటానికి నిశ్చయించుకున్నా.

“ఎవరిని అడిగి చేశావు?”

“ఎవరిని అడగాలి? ఈ యింటి మేన్ను కోడలిగా నాకు అన్ని అర్హతలు వున్నాయని నువ్వే చెప్పావుగా.”

కృష్ణ మాట్లాడలేదు. ఆగ్రహాన్ని, ఆవేశాన్ని అతను బలవంతంగా దిగమింగుతున్నట్టుగా కనిపించాడు. మరోసారి కాగితాలు గబగబా అసాంతు చదివాడు.

“మా డబ్బు ముట్టుకోవని కదూ నీ ప్రతిజ్ఞ! అందుకని-” నా నోట్లో మాట పూర్తి కానేలేదు.

“అందుకని నాకు గర్వభంగం చేశావన్నమాట!” కృష్ణ కొట్టినట్టుగా అని చేతిలో వున్న కాగితాలు నా మీదికి గిరాటుకొట్టి అక్కడి నుంచి లేచి వెళ్లిపోయాడు. నేను భయపడినంతా జరిగింది.

ఇతనికి నచ్చచెప్పటం కష్టమే!

కృష్ణ నేనున్న చోటికి దూరంగా వెళ్లి అక్కడున్న పనసచెట్టుని అనుకుని అటువైపు తిరిగి నిలబడ్డాడు.

అతను ఎంత అభిమానవుంతుడో నేను ఎరగనిది కాదు.

నాలోవున్న స్త్రీత్వం, అతనిలో అది గాయపడకుండా, నా మనసులో వున్న సదుద్దేశ్యం, మెల్లగా ఓపికగా ఎలాగయినాసరే అతనికి నచ్చ చెప్పాలని తహతహలాడసాగింది.

నేను లేచి అతని దగ్గరగా వెళ్ళాను. నా అడుగుల చప్పుడు విని కూడా అతను నా వైపు తిరగలేదు. నేను సంకోచం విడిచి, అతని చెయ్యి పట్టుకున్నాను. ఒక్క విదిలింపుతో వదిలించేసుకున్నాడు.

“నువ్వు నా మాట వినవా?” నిష్ఠూరంగా, నెమ్మదిగా అడిగాను.

అతను ఛత్రున ఇటువైపు తిరిగాడు. అతని ముఖం చూడగానే నాకు భయం వేసింది, క్రోధం, అభిమానం, అసహనం నిస్సహాయత గుండెలని దహించి వేస్తున్నప్పుడు పొందే యాతన అతని ముఖంలో ప్రతిబింబిస్తోంది.

పళ్ళబిగువున అన్నాడు “ఇంకా ఉందా నువ్వు చెప్పాల్సింది? వుంటే ఏమిటో అదీ చెప్పు.”

అతను ఖచ్చితంగా నిర్మోహమాటంగా చెప్పేశాడు.

“ఇంకేవేవి చెప్పాల్సినవి ఉన్నాయో చెప్పు! చేప్పేసి వెళ్ళు! దయయింపి యిక్కడ నుంచి తక్షణం వెళ్ళు! నేను పశువులా మారి నిన్నే అవమానం చేయకముందు వెళ్లిపో! అది నీకూ, నాకూ ఇద్దరికీ మంచిది.”

నేను భయంగా అతనివైపు చూశాను. ఉగ్రనరసింహమూర్తిలా, ఆగ్రహంతో ఉక్కిరిదిక్కిరి అవుతున్న యితనికి నచ్చచెప్పటం అనేది నేను అనుకున్నంత సులభం కాదు అనిపించింది.

నాకెందుకో ఏడుపు వచ్చేసింది. క్షణం క్రితం నాతో సవ్యతూ, తుళ్ళుతూ, మాట్లాడిన మనిషేనా యితను! తల అడ్డంగా తిప్పుతూ దృఢంగా అన్నాను.

“వెళ్ళును! నా మాట నువ్వు సొంతం వినేవరకూ నేను వెళ్ళనూ, వెళ్ళను. నేను చేసిన యీ పని నీకు బాధ కలిగిస్తే నన్ను క్షమించు. నిన్ను మనస్ఫూర్తిగా క్షమార్చణ కోరటానికి నేనేం సిగ్గుపడను. నీ అభిమానం సంగతి నాకు తెలుసు.

“నువ్వు ఎక్కడా డబ్బు దొరకని పక్షంలో ఈ తోటని వదులుకోనయినా వదులుకుంటావు గాని మా డబ్బు చిల్లిగవ్వ కూడా తీసుకోవని కూడా బాగా తెలుసు.

“నిన్ను గాయపరచాలనిగానీ, హీనపరచాలని గానీ నా వుద్దేశ్యం కానేకాదు. నాన్నగారు మీ దగ్గరికి తరచుగా రాలేకపోయినమాట నిజమే!

“అంత మాత్రాన మీ మీద అభిమానం లేదని నువ్వనుకుంటే, పొరపాటే అవుతుంది. తను అంత డబ్బు గలవాడయి వుండికూడా మీకీ సహాయం చేయలేకపోతున్నందుకు ఆయనెంత బాధపడుతున్నారో, ఆ బాధ ఎంత అశాంతిగా ఆయన్ని వేధిస్తోందో నాకు తెలుసు. ఈ డబ్బు నీకు పూరికే యివ్వలేదు. అప్పుగా యిచ్చాం! నీ వీలు వెంట తీర్చు. కావాలంటే వడ్డీ కూడా యివ్వు!”

“ఇది నీకు అవసరానికి చేయూత యివ్వటం మినహా ఇంకేదీ కానే కాదు!”

అతను నా మాటలు లక్ష్యపెట్టలేదు, వాటి వెనక దాగివున్న ఆత్మీయతను గుర్తించాలని ప్రయత్నం చేయలేదు. నన్ను నఖశిఖ పర్యంతం చూశాడు! వ్యంగ్యంగా, కటువుగా అన్నాడు. “ఓహో! ఏం ఉదారత్వం! ఎందుకో నా మీద యింత ఆపేక్ష” అతని వ్యంగానికి వాకు ఒళ్ళంతా కంపరం పుట్టుకు వచ్చింది.

“చేతిలో సమయానికి ఏదీ లేదు కాని, వుంటే అతని ముఖంమీదికి విసిరి కొట్టి వుండేదాన్ని.”

“నీ మీద కాదు ఆపేక్ష. మీ మీద!” “మీ” అన్న అక్షరం వత్తి పలుకుతూ అన్నాను, నాకు నిజంగా కోపం వచ్చింది.

“నేను ఈ పనిచేసింది నీ కోసం కాదు. మీ కోసం, అత్యయ్యకోసం, పిల్లలకోసం, మాకు నీ మీద అధికారం లేకపోవచ్చు! కానీ వాళ్ళ మంచి చెడులు చూసే బాధ్యత వుందిగా, దాన్ని నువ్వు కాదనలేవుగా.”

“అ హా!” వెక్కిరింతగా తల తిప్పాడు.

“చాలించు నీ వెక్కిరింతలు! నీకు సుందరి నాకు సారథి వాగ్దానం అయిపోయి వుండకపోతే నిజంగా నీ గర్వం అణిచేదాన్ని! నీ ఇష్టం వున్నా లేకపోయినా, నేను ఈ ఇంటికొడలిని అయి నీ మెడలు వంచి, నీ ముక్కుకు తాదేసి చెంగుకి ముడేసుకునేదాన్ని!

కృష్ణ కొత్త విషయం వింటున్నట్టుగా చూశాడు. అతడి కనుబొమ్మలు కొద్దిగా పైకి లేచినాయి.

“నువ్వు చాలా అదృష్టవంతుడివి! అందుకే నాకు కాకుండాపోయి గంగిగోవులాటి సుందరిని భార్యగా పొందుతున్నావు.”

కృష్ణ ముఖంలో ఆగ్రహం కొద్దిగా సడలింది.

వెంటనే జవాబు చెప్పలేని వాడిలా ముఖం పక్కకు తిప్పుకున్నాడు.

ఈ పరిస్థితుల్లో నాకు ఆగ్రహం నటించడమే ఉత్తమమైన మార్గంగా తోచింది. కావాలని, బాధపడుతున్నట్టుగా, చాలా కోపంగా అన్నాను, “వెళ్ళి పోవాలి నేను వెళ్ళిపోక శాశ్వతంగా నీ యింట్లో వుండటానికి వచ్చాననుకున్నావా? ఇప్పుడే వెళ్ళిపోతాను. ఛీ-ఛీ! ఎంత సిగ్గుమాలిన దాన్ని!

నా సిగ్గులేని తనానికి నాకే వెగటు వేస్తోంది. నువ్వు పిలవకుండా నీ యింటి వచ్చినదాన్ని. ఇంతకంటే మర్యాద నాకేం దక్కుతుందీలే. వీరాయికి కబరుచేయి బండిని తెప్పించు. ఇటునుంచి ఇటే వెళ్ళిపోతాను. అతనివైపు వీపు పెట్టి ఇబ్బందే తిరుగుతూ అన్నాను.

“మీనా!” ఆదుర్దాగా పిలిచాడు. నాకు చాలా సంతోషం వేసింది అతని కంఠంలో ఆగ్రహం పూర్తిగా తగ్గిపోయింది.

కాని నేను సంతోషించినట్టు అతనికి కనిపించదలుచుకోలేదు. విసురుగా అన్నాను.

“ఇప్పటికి నువ్వు చెప్పింది, నేను విన్నదీ చాలు! ఇంకేం వద్దు! నువ్వు వద్దని తిరస్కరించినా నీకు సహాయం చేయాలని చూడటం నాది పొరపాటే! చాలా పెద్ద పొరపాటు! నన్ను క్షమించు!” నువ్వు నా పట్ల చూపిన చనువుని, స్నేహాన్ని ఆత్మీయతని గుణించుకుని నీ యిష్టం లేకపోయినా, యీ సహాయం చేసే అధికారం నాకు వుందని భ్రమించాను. ఆ భ్రమతోనే నీ వెంట బెజవాడలో అంత సరదాగా తిరిగాను. మంచిదే యిప్పటికైనా నా కళ్ళు తెరిపించావు” నేను అతనివైపు తిరిగి

అతని ముఖంలోకి సూటిగా చూస్తూ అడిగాను.

“నీ దగ్గర యెలాటి అధికారం, అర్హత లేని నేను, నువ్వు పెట్టిన చీర ఎందుకు తీసుకోవాలి? నాకోసం నువ్వు బెజవాడలో అంత డబ్బు ఖర్చుచేస్తే ఎందుకు పూరుకోవాలి? ఏం? అభిమానం అనేది నీ ఒక్కడి సొత్తేనా? అది యింకెవరికీ వుండదా?”

“మీనా నువ్వు-నువ్వు చాలా పొరబడుతున్నావు” అతను కంగారుగా అన్నాడు.

“ఇప్పటివరకూ పొరబడ్డాను, ఇక పడను. ఆగు! ఉండు! అంతా లెక్కవేసి నీ డబ్బు యిచ్చేస్తాను. జన్మలో యింకెప్పుడూ పిలవకుండా ఎవరింటికి వెళ్లకూడదు” నేను వెనక్కు తిరిగి గబగబా వెళ్లి గడ్డిమీద పడివున్న బాగ్ తెరిచి అందులో చేతికి వచ్చిన డబ్బు తీశాను. నాలుగు వంద రూపాయల నోట్లు వున్నాయి.

అవి పట్టుకుని తిరిగి వచ్చేసరికి కృష్ణ చెట్టు దగ్గర అటువైపు తిరిగి ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్టుగా నిలబడ్డాడు.

“ఇదుగో నీ డబ్బు! నేను లెక్కలో నీ అంత గట్టిదాన్ని కాదు! నీకు రావాల్సింది తీసుకుని మిగతాది తర్వాత పంపు” అన్నాను.

కృష్ణ మెల్లగా నావైపు తిరిగాడు.

నా మాటలు అతన్ని యెంత బాధపెడుతున్నాయో నాకు అతని ముఖం చూడగానే అర్థమైంది.

నా చేతిలో వున్న నోట్లని చూస్తూ “ఏమిటిది?” అన్నాడు.

“డబ్బు, తెలియటం లేదా?”

అతను క్షణంసేపు నా కళ్ళలోకి పరిశీలనగా చూశాడు.

“నిజంగానే తెలియటంలేదు! నాకు మతిపోయినట్టుగా వుంది. గాలి దుమారంలో చిక్కుకుని పూపిరాడక ఉక్కిరిబిక్కిరి అవుతున్నట్టుగా వుంది. ఒక్క నిమిషం నన్ను స్థిమితంగా ఆలోచించుకోనీ” నా చేయిని మృదువుగా అవతలకి నెట్టి, అక్కడ నుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

నేను పెదవులు బిగబట్టి ‘అలా దారికిరా’ అన్నట్టు చూస్తూ అక్కడే నిలబడ్డాను.

అయ్యగారి బలహీనత ఎక్కడో నాకిప్పుడు తెలిసిపోయింది.

అతనికి ముందుగా మనం కోపం తెచ్చుకోవాలి! అతను అనబోయే మాటలన్నీ మనల్ని మనమే అనుకోవాలి! ఈ రహస్యం సుందరికి చెప్పాలి తప్పకుండా.

తోటలోకి అప్పుడప్పుడూ వనభోజనానికి వచ్చేవాళ్ళ ఆహ్లాదం కోసం కృష్ణ సిమెంటితో చిన్న కొలను లాంటిది కట్టించి, అందులో తెలుపు ఎరువు తామరలు తెచ్చి వేశాడు. అవి బాగా పెరగలేదు. అక్కడొకటి ఒక్కడొకటి చెదురుగా వున్నాయి.

కృష్ణ నా దగ్గరనుంచి వెళ్లి ఆ గట్టుమీద కూర్చున్నాడు.

నేను అయిదు నిమిషాలు అక్కడే నిలబడిపోయాను.

నేను జయించినట్టేనా! నేను చేసిన ఈ ప్రయత్నం ఫలిస్తుందా? అతను నా సహాయం స్వీకరిస్తాడా? ఈ ప్రశ్నలతో వేగిపోతన్న నేను గుండెలు అదిమి పట్టుకుని అక్కడే నిలబడ్డాను.

అయిదు నిమిషాల తర్వాత అతని వెనుకగా వెళ్లాను.

“తెగిందా నీ ఆలోచన! ఇదిగో నీ డబ్బు” చేయి చూపాను.

“లేదు, ఒకరికి ఇచ్చినది తీసుకోవటం నా కెప్పుడూ అలవాటులేదు.”

“జాగ్రత్త! ఆలోచించుకుని మాట్లాడు. ఆ మాట నేనూ అనాల్సి వస్తుందేమో!”

“అంటావనే నా భయం. నువ్వు జాగ్రత్తగా నా నోరు కట్టేశావు” కృష్ణ హఠాత్తుగా తన భుజంమీద నుంచి డబ్బు ముందుకు చాచి పట్టుకుని వున్న నా చేయిపట్టి బలంగా గుంజాడు!

అప్రమత్తంగా వున్న నేను అనుకోకుండా అతనలా గుంజటంతో తూలి అతని భుజాల మీద పడ్డాను!

“ఓడిపోయాను మీనా! చిత్తుగా ఓడిపోయాను!” అన్నాడు. అతని కంఠంలో ఏదో కసి కోపం ప్రతిధ్వనించాయి.

నేను రెండోచేయి అతని ఎడమ భుజం మీద నుంచి ముందుకు పోనిస్తూ, అతని చెవిలో, రహస్యంగా, మెల్లగా, మృదువుగా చెప్పాను.

“నాన్నగారు ఎప్పుడూ ఏం చెబుతుంటారో తెలుసా? జీవితం పరుగుపందెం లాటిదిట! పరిగెత్తుతూ ఉండటమే మన పని! గెలుపు ఓటమిలని గురించి ఆలోచించకూడదుట!”

కృష్ణ నా రెండు చేతులని తన గుప్పిట్లో పట్టుకున్నాడు.

“అసలు నిన్ను యిక్కడకు రానివ్వటమే నాది పొరపాటు. అప్పుడే మొదట్లోనే వీల్లేదని వ్రాసివుంటే బాగుండేది.

“అదుగో మళ్లీ” నేను లేవబోయాను.

కానీ అతను నన్ను లేవనీయలేదు.

మాకు క్రిందుగా, కొలనులో-నీళ్లు నిశ్చలంగా, ఏమాత్రం కదలిక లేకుండా ఉండటంతో, ఆ నీళ్ళలో మా యిద్దరి ప్రతిబింబాలు అద్దంలోలా కన్పిస్తున్నాయి.

నా రెండు చేతులూ అతని మెదని పెనవేసుకుని అతని గుండెల దగ్గర అతని గుప్పెళ్ళలో బిగుసుకుని ఉన్నాయి.

నా చెంప అతని చెంప దగ్గరగా ఉంది.

నా ప్రతిబింబాలు చూడగానే నా బుగ్గలోకి వెచ్చటి రక్తం ఒక్కసారి పొంగులా వచ్చింది.

నేను కొద్దిగా ముఖం తిప్పి నోరు తెరిచి మునిపళ్ళతో అతని చెంప మీద కొరికాను.

“ఏయ్! ఏమిటిది?” కృష్ణ నా చేయి వదిలి కుడిచేత్తో చెంప తడుముకున్నాడు.

నా పళ్ళగాట్లు కొద్దిగా, బీలగా కనిపిస్తున్నాయి.

“ఏం చెయ్యను? నాకు కొన్ని సమయాల్లో గిల్లడం అలవాటు! నా చేతులు కదలనీయకుండా పట్టుకున్నావు.”

“లాభంలేదు! నీతో యింకా కొంచెంసేపు వంటరిగా వున్నానంటే చాలా ప్రమాదం జరిగేట్టుంది, వెళ్దాం పద.”

ఈ సారి నేను అతన్ని లేవనీయలేదు!

చేతులు భుజాలమీద నొక్కి వుంచాను. నీళ్లలో కన్పిస్తున్న అతని ప్రతిబింబంవైపు చూస్తూ అడిగాను.

“ఎక్కడికి? నన్ను వెళ్లిపోమ్మన్నావుగా?”

“ఇప్పుడు అసను. నువ్వు యజమానురాలివి, నేను నీ సేవకుడిని.”

నేను చక్కిలిగింతలు పెట్టినట్టే నవ్వాను.

“నిజంగా? నీలాటి సేవకుడు దొరకటం ఎంత అదృష్టం! అత్తయ్య నిన్ను నడిజూరులో నిలబెట్టి వేలం వేస్తే బాగుండును. హాయిగా డబ్బిచ్చి కొనుక్కుండును.

“ఇప్పుడు నువ్వు చేసింది ఆ పని కాదా?”

“ఏమో నీకే తెలియాలి.”

కృష్ణ చేయి వైసక్కు రానిచ్చి నా ముక్కు పట్టి పూపాడు

“అన్నీ తెలుస్తున్నాయి, ఒక్కటే తెలియటంలేదు.”

“ఏమిటిది?”

“చదువురాని, ఈ పల్లెటూరి మూర్ఖుడిమీద, నీకెందుకింత కనికరం అని?”

“ఈ మనిషి కాస్త మూర్ఖుడే! కానీ చదువురాని వాడు మాత్రం కాదు! చదువు వచ్చునని గర్వంగా చెప్పుకునే చాలామందికంటే సమర్థుడని నాకు తెలుసు!”

కొద్దిసేపటి క్రితం మా యిద్దరిమధ్యా భూకంపంలా రాబోయిన అఘాతం అదృష్టవశాత్తు తప్పిపోవటంతో ఇద్దరం మళ్ళీ సరసమైన ధోరణిలో పడ్డాం.

“అవును, అసలు రావటమే ఏడుస్తూ వచ్చింది. ఏమిటి ఈ గొడవ? చెంప పెళ్లివారు వస్తున్నారు, ఇంటినిండా ఈ చుట్టాలు” అత్తయ్యకి అసలు పూరి ఏడుపు వస్తుంది.

“సుందరిని యిలా పిలు, ఏది? ఎక్కడుంది?”

“దొడ్లో కూర్చుంది, ఇంట్లోకి రమ్మని ఎంత బ్రతిమలాడినా రావటం లేదు బండిని పిలవకపోతే నడిచి వెళ్లిపోతుంది! ఇంతకంటే అప్రతిష్ట యింకేమి వుందిట్రా?”

“రాజూ! ఆ అమ్మాయిని ఇక్కడకు పిల్చుకురా.”

రాజు బైటికివచ్చి దొడ్లోకి వెళ్లింది. రాజు వెంట సుందరి లోపలికి వచ్చింది. రాజు బలవంతంగా లాక్కువచ్చినట్టుగా ఆ అమ్మాయి చేయి రాజు గుప్పెట్లో చిక్కి పుడి.

“ఇదుగో అన్నయ్యా! రమ్మంటే రానే రావటం లేదు. బలవంతంగా లాక్కొచ్చాను!”

“అమ్మకి ఏమని చెప్పావు? నేను నిన్ను వెళ్లిపోమ్మన్నానా?” కృష్ణ కోపం అణచుకుంటున్న స్వరంతో అన్నాడు.

“మీరు-మీరు! నా మాట వినకపోతే దాని అర్థం అంతేగా!” సుందరి కంటి ఏడుపుగా వినిపించింది.

“సరే! ఈ ఒక్కరోజు నువ్వు నా మాట విన. రేపటి నుంచి జీవితాంతం మాట వింటాను” కృష్ణ స్వరం శాంతంగా పలికింది.

“నా మాటకి, నాకూ విలువ లేనిచోటపడి వుండాల్సిన కర్మ నాకేం పట్టలేదు నేనంత గతిలేనిదాన్ని కాదు.”

“సుందరి, ఏమిటమ్మా ఆ మాటలు” అత్తయ్య మందలించుగా అంది.

“మీరే చెప్పందత్తయ్యా! నా కళ్ళతో నేను చూసిన తర్వాత నన్ను నేను పామోసం చేసుకోను? మీ మనసులో నాకు విలువ వుందో లేదో ఈ రోజే తెలిపోవాలి. మీకు ఆవిడగారిపట్ల నిజంగా ఎలాటి అకర్షణ లేకపోతే భయం ఎందుకు?”

“భయమా! ఇంటికి వచ్చిన ఆడపిల్లని అవమానించటం మర్యాదేనా?”

“అయితే యిది నాకు అవమానమే, నే నెలాగే అనుకుంటున్నాను.”

“జరిగినదాంట్లో నాకూ భాగం వుందని మర్చిపోతావే?”

“మిమ్మల్ని నేను క్షమించగలను. మగవాళ్ల బలహీనతలు నాకు తెలుసు నేను అర్థం చేసుకోగలను.”

గదిలో కొద్దిసేపు నిశ్శబ్దం ఏర్పడింది.

“ఏమిటనయ్యా? అసలేమైంది” రాజు ఆదుర్దాగా అడగటం వినిపించింది.

కృష్ణ రాజు మాట వినిపించుకోలేదు.

“ఇవన్నీ వదిలేయి. నిన్ను వుండమని అడుగుతున్నాను. నీ మనసుకి బాధలాటిది కలిగిస్తే నన్ను క్షమించు. ఇప్పటి కింకేం గొడవచేయకు. రేపు అంతా వివరిస్తాను.

“నేను నిజంగా వుండాలని మీరు అనుకుంటే, ఆ అమ్మాయిని తక్షణం పంపేయండి, మీరు చెప్పలేకపోతే నేను చెబుతాను.”

“అది జరగని పని.”

“అయితే, నా ప్రయాణం ఆగటం అసంభవం.”

“బాగా ఆలోచించుకో నువ్వు ఈ రోజు నా మాట వినకుండా వెళ్లిపోయావంటే విషయం చాలా దూరం వెళుతుంది.”

“యిప్పటికే వెళ్ళిందని నా భయం, అందుకే జాగ్రత్త పడాలనుకుంటున్నాను.”

“సరే! నీ యిష్టం.”

కృష్ణ లేచి అత్తయ్య పిలుస్తూన్నా వినిపించుకోకుండా బయటికి వచ్చేశాడు.

అతనివైపు తలెత్తి చూసే సాహసం నాకు లేకపోయింది. ఇంతకంటే ఘోరమైన అవమానం నాకు ఇంకేదీ లేదనిపించింది.

సుందరి నా ముందు నుంచే వెళ్లిపోయింది.

రాజు, అత్తయ్య ఇవతలకి వచ్చారు.

రాజు నా దగ్గరకి వచ్చింది. ఇందులో నాక్కూడా ఏదో భాగం వుందని తెలుసుకున్న రాజు చూపులు నా ముఖం మీద కన్నార్పకుండా నిల్చినాయి. నేను రాజు చేయిపట్టి లాగి నా పక్కన కూర్చోపెట్టుకున్నాను క్లుప్తంగా జరిగిందంతా చెప్పాను.

రాజు నిశ్చేష్టురాలైనట్టుగా వినసాగింది.

నేను పెద్దగా కట్టిన పూలమాల పక్కన పెడుతూ అన్నాను.

“రాజూ, నేను వెళ్లిపోవడానికి నాకేం అభ్యంతరం లేదు. సుందరితో చెప్పు” నేను అంటుండగానే ఆచార్యగారు వచ్చేశారు. “పెళ్ళివారు వచ్చేశారుట! వాళ్లకి వెంటనే కాఫీలు పంపాలిట. త్వరగా ఆ ఏర్పాట్లు చూడ” మని తొందర చేశాడాయన. అత్తయ్య హడావిడిగా లోపలికి వెళ్ళింది. ఇల్లంతా ఒక్కసారి సందడిగా అయిపోయింది.

రాజు ఇల్లంతా వెతికింది.

సుందరి లేదు. వెళ్లిపోయింది.

ఆ అమ్మాయి హఠానికి, పట్టుదలకి నేను ఆశ్చర్యపోయాను.

తన మాట సాగనందుకు అంత కోపమా!

ఆడదానికి ఎప్పుడూ అంత తెగింపు మంచిదికాదేమో!

వచ్చిన బంధువుల్లో అప్పుడే యిది ఎలా పాకిందో ఏమో, గుసగుసలు మొదలైనాయి, నాకు ముళ్ళమీద వున్నట్టు అనిపించింది.

చకచకా జరగాల్సిన పనులు జరుగుతూనే వున్నాయి. అత్తయ్య రాజు ముఖాలు ఆందోళనగానే వున్నాయి.

సుందరి వెళ్లిపోయిందని తెలియగానే అత్తయ్య వీరాయిని వెంట వెళ్ళమని పంపింది.

పెళ్లివారు భోజనానికి వచ్చి, చేసి వెళ్ళారు. ఇంట్లో వున్న బంధువులు కూడా తిని లేచారు.

47

రాత్రి 10 గంటలు దాటింది.

తాతగారు ముందు వరండాలో నుంచి కేకపెట్టారు.

“కమలమ్మా! ఇదిగో నీ వియ్యంకుడు వచ్చాడు. కాళ్ళు కడుక్కునేందుకు నీళ్ళు తీసుకురా! రండి. రండి. ఏమిటి అన్యాయం! బంధువులందరికంటే ముందు రావాల్సిన మీరు, యింత ఆలస్యంగానా?”

తాతగారికి సుందరికి కోపం వచ్చి వెళ్లిపోయిన సంగతి తెలుసు.

రాజు చెప్పగా వచ్చింది సుందరితండ్రి అని తెలుసుకున్నాను.

సుందరి కూడా తండ్రి వెంట వచ్చిందేమోననే ఆశతో రాజు, నేను ముందు వసరా దగ్గరికి వెళ్లాం. శేషయ్యని చూడగానే సుందరి తండ్రి అని చెప్పవచ్చు పోలికలు అంత బాగా వున్నాయి.

తాతగారి ఆహ్వానానికి ఆయనేం మురిసిపోలేదు. ఆయన పిలిచినట్టు లోపలికి రాలేదు! రాజు అందించిన నీళ్ళ చెంబు అందుకుని కాళ్ళు కడుక్కోలేదు.

“కృష్ణదేక్కడ?” అని అడిగాడు.

“వున్నాడు లోపల. రండి - ” అంది అత్తయ్య ఎంతో సొమ్మంగా.

“వాడిని యిక్కడకు పిలు, వాడితో మాట్లాడటానికి వచ్చాను.”

ఆయన ధోరణికి రాజు, అత్తయ్య ముఖముఖాలు చూసుకోవటం నేను గమనించకపోలేదు.

ఇంతలో ఏదో పనిమీద కృష్ణ అక్కడికి వచ్చాడు.

“అదుగో, వచ్చాడు” అన్నారు తాతగారు.

“ఏరా! నువ్వేదో బుద్ధిగలవాడివని, బాధ్యత తెలిసినవాడివని ఇన్నాళ్ళూ ఆసుకుంటూ వచ్చాను, ఇదేనా నువ్వు చేసేపని?”

కృష్ణ ఆయనకి అభిముఖంగా ఆగాడు.

అతని ముఖం కఠినంగా వుంది. రెప్పపాటులో శేషయ్య ధోరణి కనిపిస్తోన్నట్టున్నాడు.

శాంతంగా అడిగాడు. “ఇప్పుడు మీరు పోట్లాడటానికి వచ్చారా? పెళ్ళికి వచ్చారా?”

“రెంటికి కాదు, నిన్ను సంజాయిసీ అడగటానికి వచ్చాను. ఆడపిల్లని, అర్హత్రవేళ అలా వంటరిగా పంపిస్తావా? నువ్వు మనిషివేనా? నీకు బుద్ధుందా?”

“నేను వుండమంటే వినలేదు, నేనేం చెయ్యను?”

“వుండమన్నావా? ముఖాన పేడనీళ్ళు చల్లి వుండమంటే ఎవరైనా ఉంటారా? అంత సిగ్గులేనివాళ్ళు, గతిలేని వాళ్ళు ఎవర్రా?”

కృష్ణ ఆగ్రహం బిగపట్టినట్టు పెదవులు బిగించి ఆయనవైపు చూడసాగాడు.

తాతగారు కల్పించుకుంటూ అన్నారు.

“శేషయ్యగారూ! జరిగిందేదో జరిగింది, కాస్తని గంపంత చేసుకోవటం ఏం బాగాలేదు. ఇంటినిండా బంధువులున్నారు. మనం తర్వాత నిదానంగా మాట్లాడుకోవటం బాగుంటుందేమో?”

“ఏమిటండీ మీరు కూడా అలా అంటారా! నా పిల్ల చీకట్లో ఒక్కర్ని దొంకనపడి నడిచి వచ్చిందంటే! దాని మనసుకి ఎంత కష్టం కలిగి వుండాలి! అమ్మా-కొడుకు యిద్దరూ జ్ఞానం వున్నవాళ్ళేనా? పోతేపోయిందిలే అని పూరుకుంటారూ! చీకట్లో ఏ పురుగన్నా-పురున్నా దానికి తగిలితే! అది అంత వెళ్లిపోతానన్నప్పుడు ఏ మనిషినైనా యిచ్చి పంపకూడదూ! నువ్వు తీసుకువచ్చి దిగబెట్టుకూడదూ?”

ఆయన అరుపులకి యింట్లో అక్కడక్కడా వున్న బంధువులంతా వచ్చి అక్కడ గుమిగూడారు. అంతా సోద్యంగా, కుతూహలంగా, నిశ్శబ్దంగా వినసాగారు.

“తను వెళ్లినట్టే మాకు తెలియదు” అన్నాడు కృష్ణ సచ్చచెబుతున్నట్లు.

“తెలియదూ! ఎలా తెలుస్తుందిరా! నువ్వసలు ఒళ్ళు తెలిసే స్థితిలో వున్నావీ నీకు నాతో అవసరం తీరిపోయింది. వెరివెధవనై కట్నం దబ్బంతా ముందే చేతిలో పెట్టేశాను. నీ చెల్లెలి పెళ్ళి అయిపోతుంది. ఇక నీకు ఒకరితో పని ఏమీ నేనూ-నా కూతురు ఎట్లాపోతే నీకెందుకు?”

కృష్ణ ఒకడుగు ముందుకువేసి తెచ్చిపెట్టుకున్న సామ్యంతో మృదువు చెప్పాడు. “దయయించి మీరు ఈ విషయంలో ఇంకేం మాట్లాడవద్దు. కిష్టముంటే అందరి బంధువుల్లా వుండండి! లేదంటే వెళ్లిపొండి! తర్వాత మాట్లాడుకుందాం! ఇప్పుడు కాదు!”

ఈ మాటలు వినగానే శేషయ్య అగ్గిలంమీద గుగ్గిలం అయ్యాడు.

“ఏమిటీ! నన్నే వెళ్లమంటున్నావా? అహో! అంతటి వాడికి కూడా అయ్యా భేష్! యీ కావరమంతా ఆ అమ్మాయిని చూసుకునేనా? ఓరే! కాస్త వాళ్ళ వచ్చింది కదా అని, ఇక తాళి గట్టేయచ్చునని కులుకుతున్నావేమో! అత్తయ్యా-మామయ్యా సంగతి నీకు తెలియదేమోరా? నాకు తెలుసు. నువ్వూ వాకిట్లోకి వెళితే నీ మొహం వుమ్మెస్తారా వాళ్ళు! నీ చదువురాని పల్లెటూరు మూల పిల్లనిస్తారనుకుంటున్నావా? ముఖాన వేడినీళ్ళు గొట్టి, మెడబట్టి బయట పోతారు.”

కృష్ణ ముఖం జేవురించినట్టయింది. కళ్ళు నిప్పులు కక్కినాయి. శేషయ్య భుజం పట్టి అవతలికి తోశాడు.

ఆయన ఆ తోపుకి తూలిపడబోయి ఎలాగో నిగ్రహించుకున్నాడు.

“అ. ఆ! కృష్ణా తొందరపడకు” తాతగారు చప్పున కృష్ణకి ఆయనకి అడ్డుగావెళ్లి నిల్చుని కృష్ణ చేతులు గట్టిగా పట్టుకున్నారు.

కృష్ణ కంఠస్వరం ఉరిమినట్టుగా వుంది.

“మర్యాదగా, తక్షణం ఇక్కడనుంచి వెళ్లిపోమ్మను.”

“ఏం? ఏం చేస్తావురా? కొడతావా?” శేషయ్య ముందుకు వచ్చాడు.

ఆచార్యగారు చప్పున శేషయ్య చేతులు పట్టుకున్నాడు.

“బాబూ, ఏమిటీ గొడవ. పెద్దవారు మీరు చేయాల్సిన పనేనా? చిన్నాయేదయినా తెలియక చేస్తే సర్దుకుపోవాలి, చాటుగా మందలించాలి. అంతా యిలా నలుగురిలో సవ్వలాటగా చేసుకుంటారా? నా మాట వినండి, ఇక్కడ తగ్గండి.”

“ఈ బోడినీతులన్నీ వాడికి చెప్పవయ్యా నువ్వు. నా మీద చేయిచేసుకుంటాడా? వాడి అంతు తేల్చకపోతే చూడు, నా పేరు శేషయ్యే కాదు.”

ఉత్తరీయం దులిపి పైన వేసుకుని వెళ్లిపోతూ ఆగి వెనక్కు తిరిగి అత్తయ్యవైపు చూసి కళ్ళుర్రచేస్తూ అన్నాడు. “కమలమ్మా చూడు, నన్ను అవమానించినందుకు నువ్వు - నీ కొడుకు అనుభవిస్తారు. నేను పగ అంటూ వస్తే త్రాచుపామునే, గుర్తుంచుకో.”

“ఆగ్రహవేశాలని, అవమానాన్ని బలవంతంగా దిగమింగుతున్నట్టు కృష్ణ దవడలు బిగుసుకున్నాయి.

నిటారుగా, రాతి శిల్పంలా నిలబడిపోయాడతను.

బంధవులంతా నావైపు విచిత్రంగా, ఆసక్తిగా చూడసాగారు. వాళ్ళకి దీనికంతటికీ కారణం నేను అన్న విషయం తెలిసింది. అందరి కళ్ళూ నన్ను పరీక్షించసాగాయి. నాకు ఒళ్ళంతా తేళ్ళూ, జెర్రులూ పాకినట్లయింది.

అత్తయ్యా-ఆచార్యగారూ, తాతగారూ కృష్ణ ఇప్పటికీ ఏం తొందర పడవద్దని, అవతలి పెళ్ళివారు వచ్చి వున్నారని, అభాసు అవుతుందని హెచ్చరిస్తూ నవ్వుచెప్పసాగారు. అప్పటికి రాత్రి 1 గం. అయింది. ఇంకొక పది గంటలు. ఎలాగో అలా కళ్ళుమూసుకుంటే లగ్నం అయిపోగానే నేను వెళ్ళిపోవచ్చు. నేను వెళ్ళిపోతే అంతా సర్దుకుంటుంది. ఛీ! ఛీ! ఎంత గొడవ, ఇలా అని తెలిస్తే చచ్చినా వచ్చేదాన్ని కాదు.

నా మనసంతా చేదుగా, బాధగా అసంతృప్తిగా అయిపోయింది.

48

ఎలా తెల్లవారిందో ఆ దేవుడికే తెలియాలి. టైమ్ అంత మందకొడిగా జరగడం మునుపెన్నడూ నేను ఎరగను.

తెల్లవారున్నాముకే లేచారంతా. జరగవలసిన కార్యక్రమం అంతా చకచకా జరిగిపోతోంది. ఇంట్లో వున్న చుట్టాలు వాళ్ళు రాత్రి జరిగిన గొడవకి కారణం నేను అని తెలుసుకోగానే నన్ను నఖశిఖ పర్యంతం చూడసాగారు. నన్ను చూసి కంఠాలు తగ్గించి మాట్లాడుకునేవాళ్ళు. నేను అటువైపునుంచి వాళ్ళ ప్రక్కగా వెళుతుంటే, మాటలు అపేసి మౌనం వహించేవాళ్ళు. నా కిదంతా సలసల కాగుతున్నట్టుగా వుంది.

రాజుకి తలంటిపోసి గౌరీ పూజకి కూర్చోపెట్టారు.

వాకిట్లో మేళంవాళ్లు వచ్చి కూర్చున్నారు. వాళ్లు శృతులు సరిచేసుకుంటున్న ధ్వని వినిపిస్తోంది.

రాజు లలో పువ్వులు అలంకరిస్తున్న నాకు అక్కడికి కొంచెం దూరంగా అత్తయ్య, కృష్ణ మాట్లాడుకోవడం వినిపించింది. తాతగారు కూడా అక్కడే వున్నారు.

“ఇంక సింపు నిశ్చింతగా వుండమ్మా, గోపాలం తనకి కట్నం యిచ్చిన దబ్బు నా చేతికి ఇచ్చాడు. వారం రోజుల తర్వాత ఎలాగైనా తల తాకట్టు పెట్టి అయినా సరే తీర్చేస్తానని చెప్పాను.”

“ఏమోరా! ఈ మూడు ముళ్ళూ నవ్వంగా పడి, అంతా సక్రమంగా జరిగిపోతే కొండకి పిల్లతో వస్తాను అని మొక్కుకున్నాను. ఆ శేషయ్య వెళ్లి అక్కడ చేరాడంటే నాకేమిటో గుండెలు పీచు పీచు మంటున్నాయి.

“నీది మరీ చాదస్తమమ్మా! ఏం చేస్తాడంటావు? వాళ్ళకి కూడా దూరపు బంధువు కాబట్టి అక్కడికి వెళ్లి వుంటాడు. నీకా భయం ఏమీ వద్దు.”

ఇంతలో ఎవరో వచ్చి కృష్ణని పిలవటంతో ‘వస్తున్నా’ అంటూ అక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

వాళ్ళ మాటలనుబట్టి నేను శేషయ్య వెళ్లి పెళ్ళివారితో చేరాడని, ఆయన దబ్బు ఇవ్వకపోతే గోపాలం సర్దాదని తెలుసుకున్నాను.

తాతగారు అన్నారు. “కమలమ్మా! ఒక వేళ పెళ్ళివారు యేదయినా సడగినా లోపాలు వెతికినా ఎవరూ కిమ్మనకండి, అడిగిందంతా చేయండి. వాళ్ళు ఏ కాస్తంత వెతికేందుకూ అవకాశం యివ్వద్దు. మనతో తగాదా పడినవాడు కోపం వచ్చి ఇంటికి వెళ్లిపోకుండా యీ శేషయ్య అక్కడ చేరటం నాకు భయంగానే వుంది.”

“ఏమిటోనండీ! వాడి చెబిని కూడ యీ మాట వేయండి. వొట్టి తొందర మనిషి. కోపం అనేది వస్తే ముందూ-వెనకా చూసుకోకుండా మాట్లాడుతాడు. రాత్రి కాస్త ఆయనకి నెమ్మదిగా నచ్చచెప్పినట్టయితే ఇంత గొడవే వుండేది కాదు” అంది అత్తయ్య.

అత్తయ్య భయం నాకు ఆధారం లేనట్టుగా అనిపించింది.

ఏదో అభిప్రాయభేదం వచ్చిందని యేవరైనా పీటల వరకూ వచ్చిన పెళ్ళిని చెడగొడ్తారా? చెడగొట్టగలరా అనలు.”

కానీ అత్తయ్య భయం కృష్ణ అన్నట్టు చాదస్తంకాని, నేను అనుకున్నట్టు నిరాధారం కాదని తర్వాత ఋజువైంది.

ఉదయం ఫలహారాలు వెళ్ళినాయి. చాల్దేదని కబురు వచ్చింది. గబగబా మళ్ళీ చేయించి పంపారు. కాఫీ బాగాలేదని, వేరే చేసి పంపమని తిప్పి గొట్టారు.

కృష్ణ ఏదో అనబోతుంటే తాతగారు-ఆచార్యగారు వారికి వేరే చేసి పంపించారు.

లగ్నం టైమ్ దగ్గరకొస్తోంది. కానీ విడిదినుంచి పెళ్ళివారు తరలి రాలేదు. ఆచార్యగారు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చారు.

“కమలమ్మా, కృష్ణడెక్కడ?”

“దొడ్లో వున్నాడు, ఎందుకు?”

“కొంప మునిగేట్టుండమ్మా! ఒకసారి వాడు అర్జైంటుగా విడిదికి రావాలి.”

ఆచార్యగారు దొడ్లోకి వెళ్ళారు.

ఆయన వెంట కృష్ణ, తాతగారు యింకో యిద్దరు పెద్దవాళ్ళు వెళ్ళారు.

పెండ్లి మండపం దగ్గర అన్ని ఏర్పాట్లు జరిగినాయి.

ముహూర్తం దగ్గర పడుతోందని, యింకా జరగవలసిన తతంగం చాలా వుందని ఆలస్యం అయిపోతోందని భ్రాహ్మణులు గోలపెడుతున్నారు.

అత్తయ్య, కృష్ణ విడిది నుంచి రావటం కోసం ఆశ్రుతగా తిరిగిచూస్తోంది. దాదాపు గంట తర్వాత వెళ్ళిన వాళ్ళు తిరిగి వచ్చారు.

కృష్ణ ముఖం ఎర్రగా, అవేశాన్ని బలవంతంగా దిగమింగుతున్నట్టుగా కండగడ్డలా వుంది, మిగతావాళ్ళంతా సీరియస్ గా వున్నారు.

తాతగారు రాగానే ఉస్సూరంటూ పడక కుర్చీలో కూర్చున్నారు.

ఆచార్యగారు అప్పటికి చాలాసార్లు చెప్పి, ఇంకోసారి ఆఖరిసారి చెబుతున్నట్టుగా అన్నారు.

“కృష్ణ! నువ్వు మంకుపట్టుపడితే లాభంలేదు. ఇంకో వెయ్యి యిస్తానను, వాళ్ళే వస్తారు.”

“ఇంకో వెయ్యి! ఒక్క చిల్లి గవ్వ కూడా యెక్కువ ఇవ్వను! ఇష్టమైతే చేసుకోమను, లేకపోతే వెళ్ళిపోమను.”

“వెళ్ళిపోతే మనకి అవమానం కాదుట్రా? ఆదపిల్లవాళ్ళం” తాతగారు కల్పించుకుంటూ అన్నారు.

“ఏమిటి తాతయ్యా! నువ్వు కూడా అలాగే అంటావే? అవమానం మన ఒక్కళ్ళదేనా? వాళ్ళకి లేదా? పీటలవరకూ వచ్చిన పెళ్ళి ఆగిపోతే అది వాళ్ళకి మాత్రం తలవంపులు కాదా?”

“వాళ్ళు అంత అభిమానం వున్న మనుష్యులయితే అసలు యీ తగ్గర తెస్తారుట్రా?”

“అదే నేను చెబుతున్నాను. ఇంత డబ్బు కక్కుర్తి మనుష్యులని, అభిమానం లేనివాళ్ళని తెలిస్తే చచ్చినా ఒప్పుకునేవాడిని కాదు. ఇప్పటికైనా మించిపోయిందే లేదు. నాకేం సిగ్గులేదు. నా చెల్లెలు అదృష్టవంతురాలు. అందుకే తప్పిపోయింది అనుకుంటాను.”

కృష్ణ విసురుగా అన్నాడు.

“అ! అదృష్టమే? ఒకసారి పెళ్లి తప్పిపోయిన ఆడపిల్లకి మళ్ళీ చేయాలంటే ఇంత కష్టమో తెలిస్తే నువ్వీలా మాట్లాడవు.”

కృష్ణ ఆచార్లుగారి దగ్గరికి వచ్చాడు. అసలే లావాలా కుతకుతలాడుతున్న అతను భళ్ళున బద్దలవబోతున్న అగ్ని పర్వతంలా వున్నాడు. నిస్సంకోచంగా నిర్మోహమాటంగా చెప్పేశాడు.

“ఆచార్లుగారు! ఈ సంబంధం కుదిర్చింది మీరు. మా గురించి మీ కంటే ఇంకెవరికీ బాగా తెలియదు. మీరు వెళ్లి పిల్ల ప్రవర్తనని గురించి శంకిస్తూ వ్రాసిన ఆ ఆకాశ రామన్న ఉత్తరం ఎవరో గిట్టనివాళ్ళు వ్రాశారని చెప్పింది. కావాలంటే వాళ్ళని ఈ వూళ్ళో యెవరినైనా పిలిచి, నేనూ - నా చెల్లెలు ఎలాటివాళ్ళమో అడగమనండి. నాకేం అభ్యంతరం లేదు. చక్కగా వచ్చి కళకళలాడుతూ ఈ పెళ్లి పూర్తిగావించుకుని లాంఛనాలతో తరలి వెళ్ళమనండి. లేదంటారా, ఆ ఆకాశరామన్న ఉత్తరమే వాళ్ళకి ముఖ్యం అంటారా తక్షణం బందెక్రమనండి. ఈ రెండూ మినహాయించోమాట ప్రసక్తిలేదు. నేను ఇంకో వేయిరూపాయలు ఎక్కువ ఎందుకివ్వాలి? ఇస్తే వాళ్ళ అవసరమృతం తొలిగిపోతుందా? డబ్బుతో మచ్చ మానిపోతుందా?”

“దీని కంతటికీ ఆ శేషయ్య కారణం” ఆచార్లుగారు సణిగాడు.

కృష్ణ ఛరుమన్నట్టు చూచి, “శేషయ్య కానివ్వండి, లేకపోతే ఇంకో గోవిందయ్య కానివ్వండి. నా కనవసరం నాకు కావాల్సిందల్లా వీళ్ళలాటి మనుష్యులు అని వెళ్ళండి. మీరు వెళ్ళి నేను చెప్పమన్న మాటలు చెప్పిరండి.

“కృష్ణ! తొందరపడి నిర్ణయం తీసుకోకు. కాస్త ఆలోచించుకో” తాతగారు హెచ్చరిస్తున్నట్టుగా అన్నాడు.

“ఇంకా ఆలోచించే దేమీలేదు తాతయ్యా. గిట్టనివాళ్ళు ఎవరో ఏదో చేస్తారు. అది సాకుగా తీసుకుని ఇంకాస్త డబ్బు గుంజుదామని వాళ్ళ ఉద్దేశ్యం అయితే అది పొరపాటని మనం వెంటనే తెలియచేయటం మంచిది.”

ఆచార్లుగారు అత్రయ్య దగ్గరికి వెళ్లి చాలా తగ్గు స్వరంతో జరిగిన విషయం కాబోలు విశదంగా చెబుతున్నాడు.

అత్రయ్య వచ్చి కొడుకు చేయి పట్టుకుంటూ అంది - “కృష్ణా పట్టుదల అన్ని వేళలా మంచిది కాదురా! రాజు ముఖం చూసి మాట్లాడు” అంది.

కృష్ణ తల్లివైపు చూశాడు. దుఃఖం నీళ్లుగా సుళ్ళు తిరుగుతున్న ఆవిడ కళ్ళలోకి చూడగానే అతని ఆగ్రహం కాస్త సడలింది. నచ్చచెబుతున్నట్టుగా, శాంతంగా అన్నాడు.

“రాజు ముఖం చూసి, దాని క్షేమంకోరే చెబుతున్నానమ్మా. ఇంత డబ్బు ఖర్చుచేసి, ఇంత ఎత్తు మనం తూగలేం అని తెలిసికూడా అప్పుచేసి, యీ పెళ్ళికి ఎందుకు ఒప్పుకున్నానమ్మా నేను? అది సుఖంగా వుండాలనే కదా? ఆ ఆకాశరామన్న ఉత్తరం శేషయ్య వ్రాయించి వుంటాడని మనందరికీ తెలుసు? ఈ రోజు డబ్బు యిస్తే యిచ్చినట్టేనా? ఏ మచ్చలేకపోతే డబ్బు యెందుకు యిచ్చి వుంటారు అని రేపటి నుంచి దాన్ని సాధించరూ? అనుమానించరూ? నేను చాలాదూరం ఆలోచించే మాట్లాడుతున్నానమ్మా. పెళ్ళి అగిపోతే అందరూ నవ్వుతారంటావా? నవ్వనీ! ఈ రోజు కాకపోతే రేపయినా అందరికీ అసలు సంగతి తెలుస్తుంది. ఎవరో ఏదో అంటారని, భయపడతామా? చేయని తప్పు నెత్తిన రుడ్డుకుంటామా?”

కమలమ్మ కొడుక్కి యేం చెప్పాలో తెలియనట్టు నిస్సహాయంగా చూడసాగింది.

కృష్ణ పక్కకు తిరిగి “ఆచార్లుగారూ-మీరు వెళ్లి నేను చెప్పమన్నది చెప్పేసిరండి. త్వరగా వెళ్ళండి” అన్నాడు.

ఆచార్లుగారు అయిష్టంగా తలవూపాడు.

తాతగారు లేచారు. “నేను కూడా వస్తానుండు” అంటూ బయలుదేరారు.

ఇంట్లో బంధువులంతా అక్కడ గుమిగూడారు.

కృష్ణ వాళ్ళముందు నిలబడటం యిష్టంలేనివాడిలా అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయాడు. ఇదంతా వింటున్న నేను ప్రాన్నుడిపోయినట్టుగా నిలబడిపోయాను.

ఇంత ఘోరం ఎక్కడైనా వుందా? మనుష్యులు యింత నీచంగా, ఇంత స్వార్థంగా ప్రవర్తిస్తారా?

శేషయ్య కృష్ణతో అభిప్రాయభేదం వచ్చిందని పెళ్లి చెడగొట్టటానికి సిద్ధం అవుతాడా? ఈ కాస్త దానికే యింత వైషమ్యమా? ఇంత పట్టుదలా? ఏం మనుష్యులు వీళ్ళు! పల్లెటూళ్ళ వాళ్ళంతా అమాయకులనీ, అతి మంచివాళ్లనీ, కల్లాకపటం తెలియని వాళ్ళనీ అనుకుంటున్నాను నేను.

ఆ పెళ్లి వారు మాత్రం! బుద్ధి వున్న వాళ్ళేనా? సంస్కారం వున్న మనుష్యులేనా? పనేనా యిది? విడిదిలో ఆకాశరామన్న ఉత్తరం పడి వుంటే మాత్రం ముందుగా ఈ సంబంధం స్థిరపరచుకునేటప్పుడు కృష్ణ అతని కుటుంబం ఎలాంటిదో తెలుసుకోకుండానే ఒప్పుకుని వుంటారా? కృష్ణ అన్నట్లు యిదో సాక్షాత్తుకుని యింకో వెయ్యి రూపాయలు లాగాలని ఎత్తు కాబోలు. ఛీ! ఛీ! మనస్తత్వం!

దబ్బుకోసం గడ్డితినే మనుష్యుల్లా వున్నారు.

పరుపూ-మర్యాదకి భయపడిపోయి అడిగిన ఆ వేయి రూపాయలకి మృతకుండా ఇచ్చేస్తారనుకున్నారు కాబోలు. కృష్ణ బాగా జవాబు చెప్పాడు.

ఇలాటి సంఘటనల్లోనే మనిషి వ్యక్తిత్వం యెంత వరకో తెలిసేది. నా అతని పట్ల వున్న గౌరవాభిమానాలు రెట్టింపు అయినాయి.

కృష్ణ మొదటిసారి వెళ్లినప్పుడు- ఆ ఉత్తరం సంగతి పట్టించుకోవడం ఎలాటి అనుమానాలు లేకుండా పెళ్ళికి తరలి రమ్మనమని ప్రాధేయపడినట్లు అడిగాడట! వాళ్ళు అతని మాట వినలేదు. కృష్ణ ఇంటికి వచ్చేశాడు.

ఆచార్యుగారు కృష్ణ చెప్పమన్న మాటలు చెప్పటానికి వెళ్ళాడు.

తాతగారు-ఆయన తిరిగి వచ్చారు.

వాళ్ళు అన్న మాటలేవో చెప్పారు, తర్కం హెచ్చింది. దానితో ఇరువైపుల పట్టుదల కూడా పెరిగింది.

చివరికి పెళ్లివారే దిగివచ్చారు. ఆచార్యుగారితో కృష్ణ ఒక్కసారి వచ్చి తమ బ్రతిమలాడితే వుంటామని కబురు పంపారు.

కృష్ణ వెళ్ళనన్నాడు. అప్పటికే యిది పూరంతా పాకిపోయింది.

పెళ్ళివారు వెళ్ళిపోవడానికి ప్రయాణం అవుతున్నారని ఎవరో పడుగిత్తుక వచ్చి చెప్పారు.

అత్తయ్య కృష్ణ కోసం గాలించింది. కృష్ణ అక్కడెక్కడా కన్పించలేదు.

పూళ్ళో ఎవరూ బండికట్టలేదుట! కృష్ణారావుగారు చెబితేకానీ మేం కళ్ళు అన్నారుట. మూట, ముల్లె సర్దుకుని కూర్చున్నారు.

శేషయ్య మనుషుల్ని పంపి తమ ఊరినుంచి బళ్ళను పంపించాడు.

ఈ సృష్టికి కారణం శేషయ్య అని తెలిసింది. కానీ నిన్నటివరకూ అత్యయంగా వున్న కృష్ణకి-శేషయ్యకి ఎందుకు ఈ భేదం వచ్చిందో యెవరికీ తెలియటంలేదు. మతగమ్యుగారు వచ్చి మెల్లగా ఈ విషయాన్ని నా చెవిలో వూదింది.

మీరాయి వచ్చాడు. చేతిలో కర్ర నేలకి తాటిస్తూ, తాతగారితో “మా దొరగారిని ఊరికి అనమనంది పెళ్లిబంధి ఒక్కటి కదలనివ్వం మేము. పెళ్ళికోడుకుని కట్టేసి రాక్కొస్తాం. మా గూడెం గూడెం అంతా ఇక్కడే వుంది” అన్నాడు. వాడి ధోరణి మాస్తే పెళ్ళివారిని అలా పోనివ్వటం బొత్తిగా చాతకానితనంగా భావిస్తున్నట్లుగా వుంది.

“మీ దొరగారు మేం చెప్పిన మాట వింటే యింత గొడవే వుండకపోను.” అన్నాడు తాతగారు.

పెళ్ళి పందిరిలో పెళ్ళికోసం చేసిన ఏర్పాట్లన్నీ వెల వెల పోతున్నట్లు ఎక్కడి వక్కడ పడివున్నాయి.

సన్నాయివాళ్ళు వుండాలో.....వెళ్ళాలో తెలియనట్లు తికమకపడుతూ కూర్చున్నారు. పెళ్ళివాళ్ళు వెళ్ళిపోయారని తెలియగానే అందరూ నిశ్శబ్దంబయ్యారు. నాకిదంతా ఊపిరాడక ఉక్కిరి బిక్కిరి అయినట్లు, కాళ్ళూ చేతులా ఆడనట్లు అయిపోయింది.

దీనికంతటికీ మూలకరాణం నేనేనన్న సంగతి సన్ను వెరిదాన్ని చేస్తోంది.

సవ్యతూ తుళ్ళుతూ అడుతూ పాడుతున్నట్లు వచ్చిన నేను, ఈ యింట్లో ఇంత విషాదానికి కారణం అవుతానని కల్లోకూడా అనుకోలేదు.

కృష్ణ ఎక్కడికి వెళ్ళాడో ఎవరికీ తెలియదు.

అత్తయ్య గదిలో ఏడుస్తూ కూర్చుంది. చుట్టూ చేరిన ఆడవాళ్ళు తలో విధంగా వ్యాఖ్యానాలు చేస్తున్నారు.

నాకు రాజు దగ్గరకి వెళ్ళటానికి కూడా మొహం చెల్లలేదు.

మనుష్యులు మేము--- పట్టింపులకి పోయి యింత అమానుషంగా ప్రవర్తిస్తారని, జీవితాలకు అడుకుంటారని మొదటిసారిగా యదార్థంగా కళ్ళెదుట చూస్తున్న నేను నోటమాట రానిదానిలా అయిపోయాను.

ఇది అమ్మకి తెలిస్తే ఇంకేమైనా వుందా?

పెళ్ళి కబురు తీసుకువస్తానని, అన్నీ వినాలని ఆశగా ఎదురు చూస్తున్న నాన్నగారికి నేనేం జవాబు చెప్పను?

నా మూలంగా ఈ పెళ్ళి ఆగిపోయిందని తెలిస్తే ఆయనెంత బాధ పడతారు.

12 గంటలు అయింది. తాతగారు వంట కానివ్వమని బ్రాహ్మణుడితో చెప్పారు. వంట చకచకా అయింది. వచ్చిన బంధువులు తోచినట్లుగా ఎంగిలిపడి లేచారు. అందరూ ఎవరికివారే ప్రయాణం అయ్యారు. కొంతమంది అత్తయ్యతో

చెప్పకుండానే వెళ్లిపోయారు. అందరి దగ్గరా కృష్ణ తరపున తాతగారు వీడ్కోలు తీసుకున్నారు.

49

సాయంత్రం అయేసరికి యిల్లంతా నిశ్శబ్దంగా అయిపోయింది. నవ్వులతో, సరదాలతో, కేరింతలతో, హుషారుగా ప్రతిధ్వనించాల్సిన పరిసరాలు అక్కడక్కడా అసలు మనుష్యుల అలికిడే లేనట్టు అయిపోయింది.

కాలుగాలిన పిల్లలా అటూ, ఇటూ తిరిగిన నేను వచ్చి దొడ్లో కూర్చున్నాను. నా రాక ఈ ఇంటికి శుభసూచకం కాదేమోనన్న అనుమానం నన్ను వెధ్చించసాగింది. ఎంత మంచి చేయాలని వచ్చినా నా వల్ల వీళ్లకి జరిగిందేమిటి? అసలు నేను రాకుండా వుంటే పోయేది.

వచ్చినా బెజవాడలోనే కృష్ణతో మాట్లాడి వెనక్కు తిరిగి వెళ్లిపోయానా బాగుండేది.

అత్తయ్య దగ్గరకు రెండుసార్లు వెళ్లితే అత్తయ్య నావైపు చూడటం ఇష్టంలేనట్లు చూపులు మరల్చుకుంది. గాయపడిన ఆవిడ హృదయం ఎంత క్షోభ పడుతుందో గ్రహించలేని మూర్ఖురాలిని కాదు.

అత్తయ్య నావైపు ఎప్పుడు చూడలేదో, నేను రాజు దగ్గరకి కూడా వెళ్లలేకపోయాను.

నేను యిక్కడి నుంచి వెళ్లిపోవాలంటే కృష్ణ రావాలి. అతను వచ్చే వరకూ నేను వుండక తప్పదు.

నా మనసు ఒడ్డునపడిన చేపలా గిలగిల లాడసాగింది.

చాలాసేపటికి దొడ్లో అరుగుమీద చెంపకు చెయ్యి ఆనించుకుని క్రిందకి చూస్తూ అలాగే కూర్చున్న నేను భుజంమీద ఎవరిదో చెయ్యి పడటంతో ఊహించి తలెత్తాను.

నా పక్కగా రాజు నిలబడి వుంది.

రాజు ముఖాన యింకా నేను దిద్దిన కళ్ళాణ తిలకం బుగ్గన చుక్కా అలాగే వున్నాయి, ముఖం ఏడ్చినట్టుగా వుట్టి, కనురెప్పలు వాడి వున్నాయి.

“ఇక్కడ కూర్చున్నావేం వదిలా? లోపలికిరా?” అంది.

నేను కళ్ళెత్తి ముఖంలోకి సూటిగా చూశాను.

ఆ ముఖంలో ఎలాటి మార్పు రాలేదు. ఆ కళ్ళల్లో నా పట్ల కించిత్తు కూడా కోపం కన్పించలేదు. నా గుండెలమీద నుంచి పెద్ద బరువు దింపుకున్నట్టుయింది.

“రాజూ!” అన్నాను.

“లోపలికి రా! అమ్మకి ఫిట్ వచ్చింది. అమ్మ దగ్గర ఎవరూ లేరు. అక్కడ కూర్చుందాం.”

నేను రాజు చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకుని లోపలికి వచ్చాను.

అత్తయ్య చాపమీద పడుకుని వుంది. కాస్త దూరంలో తాతగారు అక్కడున్న పెట్టెమీద కూర్చుని వున్నారు.

రాజు వెళ్లి తల్లి ప్రక్కన కూర్చుంది. నేను ఆవిడ కాళ్ళ దగ్గర కూర్చున్నాను.

అత్తయ్య ఏడుస్తోంది. ఆ ఏడుపు నన్నని దారంలా మారి నా గుండెలకి టిగించినట్లుగా నా గుండెలు విలవిల లాడసాగాయి.

అత్తయ్య దుఃఖం నేను తీర్చలేనా! దీనికంటేటికీ కారణం నేను కాబట్టి, ఈ సమస్యల్ని నేను తీరుస్తాను. అత్తయ్యా! నువ్వు నిశ్చింతగా వుండు అంటూ నేను హామీ ఇవ్వలేనా? నా మనసంతా అయోమయంగా అయిపోయింది.

రాత్రి చాలా పొద్దుపోయింది.

వీరాయి పని మనుష్యులతో యిల్లంతా సర్దించి వెళ్లిపోయాడు.

ఎంతో సంబరంగా జరుగుతుందనుకున్న పెళ్లి పోట్లాటలతో ఆగిపోవటంతో పిల్లలు బిక్కుముఖాలు వేసుకుని త్వరగానే నిద్రపోయారు.

అత్తయ్యకి మెలకు వచ్చింది. కానీ చాపమీదనుంచి లేవనేలేదు, నీరసంగా అలాగే పడుకుంది.

రాజు వంట యింట్లోకి వచ్చి కాఫీ తయారు చేస్తుంటే నేను సాయం చేశాను.

రాజు తల్లి చేత బలవంతంగా కాస్త కాఫీ తాగించింది.

తాతగారు పడుకున్నారు.

రాజు అలసిపోయిన దానిలా, చాపమీద తల్లి పక్కగా ఒదిగి పడుకుంది. రాజు కళ్ళలో మాటిపూటికీ నీళ్ళు నిండుతూండటం నేను గమనించకపోలేదు.

రాత్రి చాలా పొద్దుపోయింది. చాపమీద పిల్లలు పక్కన పడుకున్న నేను ఎంతసేపటికీ నిద్ర రాకపోవటంతో లేచి దొడ్లోకి వచ్చాను. అక్కడెక్కడా దీపం లేదు.

సప్తమిసాటి వెన్నెల దొడ్లో దూరంగా పడుతోంది!

పందిరి క్రింద చీకటిగా వుంది.

కాస్త నిదానంగా చూస్తే తప్ప ఎక్కడ ఏ వస్తువున్నదీ కన్పించడంలేదు. పందిల్లో కాలు పెట్టి అరుగుమీద కొద్ది సేపు కూర్చుందామని అటు వైపు వెళ్తున్న నేను హఠాత్తుగా ఆగిపోయాను.

ఎదురుగా, ఎప్పుడూ తాతగారు కూర్చునే పడక్కుర్చీలో కృష్ణ పడు
వున్నాడు.

అతను మేలుకొని వున్నాడో, లేక నిద్రపోతున్నాడో, లేక దీర్ఘాశ్వాస
వున్నాడో కాని, నా రాకను గమనించలేదు.

కళ్ళమీద రెండు చేతులూ ఆనించుకుని పడుకుని వున్నాడు.

అతను పడుకున్న తీరు నిద్రపోతున్నట్టుగా లేదు.

కొంపతీసి అతను కూడా ఏదవటం లేదు కదా?

నాకు భయం వేసింది. గుండెలు దడదడ లాడినాయి.

పాపిష్టిదాన్ని! ఒక్కసారి వీక్షించరి మనసుల్లో యెంత విషాదం గుప్ప
చాను? అనిపించింది.

ఒక అడుగు వెనక్కు వేసి వచ్చినంత నిశ్శబ్దంగా వెనక్కు వెళ్లిపోయా
అనిపించింది. సగం వెనక్కు తిరిగాను కూడా.

కానీ నా మనసు ఒప్పులేదు. నా కాళ్ళు నేను చెప్పినట్టు వినలేదు. నా
తెలియకుండానే మెల్లగా అతని దగ్గరికి వచ్చి ఆగాను.

ఒక్క క్షణం అలసటగా, నిస్పృహగా పడుకుని వున్న అతనివైపు చూ
అలాగే నిలబడ్డాను.

అతని పట్ల ఆత్మీయత, అనురాగం, అభిమానం, స్నేహం ఒక్కసారిగా వెళ్ళి
భావాలు ఉవ్వెత్తున లేచి నన్ను ముంచివేసినాయి.

అప్రయత్నంగా నా చేయి అతని తలమీద ఆనించాను.

అతను ఎంత పరధ్యానగా ఉన్నాడో, అంతెత్తున అతను కం
ఉలికిపడడంతోనే నా కర్ణమైంది.

చటుక్కున కళ్ళు తెరిచిన అతను నన్ను చూడగానే “నువ్వా!” అన్నాడు.
నేనేం మాట్లాడలేదు.

అమ్మయ్యో! రాజూ, అత్తయ్యలూ యితను కూడా ఏదవటం లేదు.

కానీ ఏడుపుకుంటే కూడా భారంగా వున్న బాధ అతని ముఖం
తొంగిచూస్తూ కన్పించింది.

“నిద్రపోలేదా నువ్వు?” అని అడిగాడు నన్ను.

నేను దానికి కూడా జవాబు చెప్పలేదు.

కృష్ణ మెల్లగా తన తలమీద నుంచి నా చేయి తీసేశాడు.

అతనితో ఎన్నెన్నో చెప్పాలనిపిస్తోంది, ఎన్నో మాటలు ఒక్క సారిగా గొంతులో
ఉక్కిరి బిక్కిరి అవుతున్నాయే తప్ప ఒక్కటి పెగిలి యివతలకి రాలేదు. తల దించుకుని
పయటించి చేతిలోకి తీసుకుని దాని దారాలు లాగుతూ నిలబడిపోయాను.
జరిగినదానికంతటికీ నే నెంత బాధపడుతున్నానో నోటితో చెప్పుకుండానే అతను
గ్రహించివేస్తే ఎంత బాగుండు అనిపించసాగింది.

కృష్ణ తలకింద రెండు చేతులూ పెట్టుకుని, ఒక్క క్షణం తదేకంగా నావైపే
చూడసాగాడు. తర్వాత అడిగాడు. “ఎప్పుడు వెళుతున్నావు నువ్వు?”

“నువ్వు ఎప్పుడు వెళ్లమంటే అప్పుడు.”

కృష్ణ సమాధానం చెప్పలేదు, అతని కళ్ళు నా మీద నిల్చినా ఆలోచనలు
మళ్ళీ ఎక్కడో దూరంగా వెళ్లిపోయాయని గ్రహించాను. నేను నిష్కారంగా అన్నాను.

“నిన్ననే నను నువ్వు పంపివుంటే యింత అనర్థం జరిగివుండేది గాదు. నీ
మాట వినకుండా నేను బలవంతంగా వెళ్ళిపోయినా బాగుండేది. కానీ -కానీ
యిది ఇలా పరిణమిస్తుందని నేను అనుకోలేదు. నా రాక మీ అందరికీ ఇలాంటి
భాద తెచ్చిపెడుతుందని అనుకుంటే అసలు వచ్చేదాన్ని కాదు. బెజవాడ నుంచే
తిరిగి వెళ్లిపోయేదాన్ని.

కృష్ణ మౌనంగానా సంజాయిషీ వినసాగాడు. నేను ఉదయం నుంచి నా
మనసులో పడుతున్న బాధంతా కక్కేశాను.

“నిజంగా చెబుతున్నాను! నేను ఇక్కడికి రావటం పొరపాటు. ఒక వేళ
వచ్చినా నుందరి ఇక్కడ వుండగా, నీతో అలా చనువుగా మసలటం నా తెలివితక్కువ
తనం! నేను యిక్కడనుంచి వెళ్ళినా నాకు మనశ్శాంతి వుందనే వుండదు. నా
మూలంగా ఈ పెళ్లి ఆగిపోయిందనే బాధ నన్ను నిత్యం వెంటాడుతూనే వుంటుంది.
నాన్నగారికి ఇది తెలిస్తే నన్ను ఎన్ని చీవాట్లు వేస్తారో తెలుసా?”

“మామయ్యకి ఇది తెలియాలిన్న పని ఏముంది?” మామూలుగా
అన్నాడతను.

“తెలియకుండా ఎలా జరుగుతుంది?”

“సరే! దీనికంతటికీ నువ్వు ఒక్కదానివే బాధ్యురాలివి కావుగా. నాకూ
యిందులో భాగం వుందని చెప్పు మామయ్యతో.”

నేను తల అడ్డంగా తిప్పాను.

“ఉహ! నీకేం భాగం లేదు. నేను నిన్ను కవ్వించాను! పిచ్చి పిచ్చి వేషాలు
పేసే, పిచ్చి పనులు చేసి నిన్ను రెచ్చగొట్టాను. నాకు పడాల్సిన శిక్ష నీకు పడటం

చాలా అన్యాయం. నాకు తెలుసు. నా దారిన నేను వెళ్ళిపోతాను. మీరు అవమానాన్నించి కష్టం నుంచి తేరుకోవాలంటే ఎన్ని రోజులు పడుతుంటే ఎంత యిబ్బంది పడాల్సివస్తుందో?"

"నువ్వు అట్లా ఏమీ అనుకోవద్దు. ఏది ఎలా జరగాలని వుంటే జరుగుతుంది. ఒకరు కారణం అనుకోవటం వట్టి భ్రమ!"

నాకెందుకో ఒక్కసారి అతని దగ్గరగా వెళ్ళి అతన్ని హత్తుకుపోవాలనిపించింది. కాకపోతే అతని తలని నా గుండెలకి అడుముకుని నన్నే హఠాత్తుగా పట్టేస్తాననిపించింది. కానీ కృష్ణలో రాయిలా కఠినంగా కన్పిస్తున్న గంభీరతను దూరంగా నిలబెట్టి ఈ రెండూ సాధ్యం కానివ్వలేదు. ఇద్దరం మోసం చాలాసేపు అలాగే వుండిపోయాం. నా మెదడు వేగంగా, చురుగ్గా పనిచేసిపోతోంది.

కొద్దిసేపయిం తర్వాత కృష్ణ అన్నాడు. "వెళ్లి నిద్రపో మీనా."

"నువ్వు నాకో వగ్దానం ఇవ్వాలి." హఠాత్తుగా తలెత్తుతూ అడిగాను.

"ఏమిటది?"

"ముందు నాకు మాట చెల్లిస్తానని చెప్పు."

"అది నీకూ నాకూ ఇబ్బంది కలిగించకుండా వుంటే అలాగే."

"రాజుని నాతో తీసుకువెడతాను. నాన్నగారితో యిదంతా చెప్పేస్తాను. మూలంగా దాని పెళ్ళి తప్పిపోయింది. కాబట్టి ఇంతకంటే మంచి సంబంధం తెచ్చి దాని పెళ్ళి జరిగేలా చూస్తాను."

అలసటగా వున్న అతని ముఖంలో చిరునవ్వు మెరిసింది.

"నీ మొహం!" అన్నాడు.

"లేదు, నేను నిజంగా సీరియస్ గా చెబుతున్నాను. నువ్వు నా వెంట రాక పంపేవరకూ నేను యిక్కడి నుంచి కదలను."

"పోనీ రాజు పెళ్ళి అయేవరకూ నువ్వే ఇక్కడ ఉండిపోకూడదా?" అతని కళ్ళలోకి కొద్దిగా కొంటితనం వచ్చింది.

"ఉహు. నువ్వు ఇది నవ్వులాటగా తీసేయద్దు. రాజుకేం ఫర్వాలేదు. చెల్లెల్ని నీకంటే ఎక్కువ ప్రాణంగానే చూసుకుంటాను నేను. రాజుకి మా యింట్లో ఏ రోటూ రానివ్వను. నువ్వు ఈ విషయంలో మాత్రం నా మాట తీసేయవద్దు."

కృష్ణ నావైపు విచిత్రంగా చూశాడు.

"దయయించి ఆ మంకుపట్టు మాత్రం పట్టకు. యిప్పుడు ఈ జరిగిన దానికంటే, నన్ను యింకా పెద్ద యిబ్బందిలో తోసినదానవు అవుతావు."

నేను ఒక అడుగు ముందుకు వేశాను. అతని చెయ్యి నా చేతిలోకి తీసుకుంటూ అడిగాను. "ఒక్కమాట అడుగుతాను, నిజం చెప్పు. నేను నీకు ఆత్మయైరాలిని అవునా కాదా?"

"దానికి దీనికి సంబంధం లేదే?"

"ఎందుకు లేదు? తప్పకుండా వుంది. నేను యిది అడుగుతున్నది నీ కోసం, రాజు కోసం కానే కాదు. నా కోసం! నా తృప్తికోసం! కావాలంటే మళ్ళీ స్వర్గా పంపేస్తాను. నా మాట కాదనకు. కాదన్నావంటే ఏం చేస్తానో తెలుసా?"

కృష్ణ నా వైపు ప్రశ్నార్థకంగా చూశాడు.

"నువ్వన్నమాటే నిజం చేస్తాను! రాజు పెళ్ళికోసం ఇక్కడ వుండే ప్రయత్నిస్తాను. దాని పెళ్ళి అయేవరకూ ఇక్కడనుంచి కదలనే కదలను. అమ్మా-నాన్న ఏమన్నారే. చెప్పు! సమాధానం ఇవ్వు నాకు. నాతో రాజుని నేను కోరినట్టు పంపిస్తావా? లేక నన్నే ఇక్కడుండిపోమంటావా?"

కృష్ణ నవ్వాడు, అందమైన అతని పలువరస చీకట్లో మెరిసింది.

"నువ్వు మంచిదానవే, నిజంగానే నా ముక్కుకి తాడు పొడుస్తున్నావు." అతని నవ్వు చూసిన తర్వాత నాకు కొంచెం ధైర్యం వచ్చింది.

దాదాపు గంట బ్రతిమిలాడి, వాదించి కోపగించుకొని, అలిగి, పోట్లాడి, చివరికెలాగైతేనే రాజుని నాతో తీసుకువెళ్ళేలా అతనిచేత ఒప్పించ గలిగాను.

అతని అంగీకారం తీసుకున్న తర్వాత నాకు కాస్త ధైర్యం వచ్చింది. నేను తప్ప చేశానని ఉదయం నుంచి నా మనసు చుట్టూ గుదిబిందలా భారంగా భావిస్తున్న బరువు తొలిగినట్టయింది.

50

నీకింద్రాబాద్ స్టేషన్ లో దిగి, టాక్సీలో యింటికి వెదుతున్న నాకు యిల్లు సమీపిస్తున్న కొద్దీ గుండెలు దడదడ లాడసాగినాయి. కృష్ణ ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా, నాన్నగారికి చెప్పకుండా, అమ్మకి తెలియకుండా రాజేశ్వరిని వెంటబెట్టుకుని మా యింటికి తీసుకువస్తున్నాను. కృష్ణ బెజవాడ వరకూ వచ్చి మమ్మల్ని ట్రయిన్ విడిచాడు. ట్రయిన్ కదిలేముందు రాజుని హైదరాబాద్ లో తన స్నేహితుడైన మధు యింట్లో దింపమని, బెలిగ్రాం యిచ్చానని చెప్పాడు.

నేను ఆశ్చర్యంగా చూశాను.

“మళ్ళీ ఇదేమిటి?” అన్నాను

“మళ్ళీ ఏముంది ఇందులో!”

“రాజేశ్వరిని నాతో పంపుతానన్నావు?”

“ఇప్పుడు నీతో కాదా పంపుతున్నది!” అతని లౌక్యానికి అదే ఇంకోసం అయితే ఆటపట్టించేదాన్నేమో! కానీ నాకు ఇప్పుడు ఒళ్ళు మండిపోయింది.

“నాతో పంపటం అంటే నీ స్నేహితుడి దగ్గర దింపమనా?”

“నీతో పంపమన్నావు. పంపుతున్నాను. మీ యింటికి పంపిస్తానని నేను అనలేదు.”

నేను నోరు తెరిచి ఏదో చెప్పబోయాను.

కృష్ణ నన్ను చెప్పనివ్వకుండానే అన్నాడు. “ఈ పరిస్థితుల్లో రాజు వారం రోజులపాటు యెక్కడికైనా వెళ్లి ఉండడం మంచిదన్న నీ సూచన నచ్చింది. అందుకే నా స్నేహితుడి దగ్గరికి తీసుకెళ్ళి దింపమని నీతో పంపుతున్నాను. ఈ లోపల వీలయినంత తొందరగా యింత కంటే మంచి సంబంధం చూస్తూ ఎంత డబ్బయినా సరే యింతకంటే ఘనంగా, వేడుకగా దాని పెళ్లి చేయాలి. అప్పటివరకూ నాకు మనశ్శాంతి వుండదు. రాజూ! మధుకి నేను బెట్టిగా యిచ్చాను. వాడు వూళ్ళో వుంటే వాడే స్వయంగా స్టేషన్ కి వస్తాడు. ఒకే రాకపోయినా నువ్వు సరాసరి వాళ్ళింటికెళ్లి. వాళ్ల అమ్మ నాకు బాగా తెలుసువు ఫలానా అని చెబితేచాలు, అక్కడ నీకేం కొత్తగా అనిపించదు. నాల్గో రోజుల్లో నీలు చూసుకుని నేను వస్తాను ” అన్నాడు.

రాజేశ్వరి బుద్ధిమంతురాలిలా అలాగే అన్నట్లు తల వూపింది.

“ఇది చాలా అన్యాయం” నేను విసురుగా యేదో చెప్పబోయాను. అతని విసుగ్గా తర్కం యిష్టంలేనివాడిలా, ముఖం తిప్పుకున్నాడు. అతని ముఖం చిరాకుని చూడగానే నా గొంతులో మాటలు అక్కడే ఆగిపోయాయి.

క్రిందటిసారి అతను నన్ను పంపటానికి వచ్చినప్పుడు సరదాగా ఆశ్చర్యంగా మాట్లాడిన సందర్భం గుర్తుకు వచ్చింది.

ట్రెయిన్ కదిలింది. కృష్ణ రాజేశ్వరిని ఉత్తరం వ్రాయమని చెప్పాడు.

నన్ను రాజుని సరాసరి మధువాళ్ళ యింటి దగ్గర దింపమని యింకోసం గుర్తు చేశాడు. మధు వాళ్ళింటికే వెళ్లమని రాజేశ్వరిని మరీ మరీ హెచ్చరించాడు.

ట్రెయిన్ కదిలింది, కృష్ణ మాకు ఎక్కువసేపు కన్పించలేదు.

జనంలో కలిసిపోయాడు.

ట్రెయిన్ లో వస్తుండగా రాజేశ్వరిని నేను అడిగాను

“మీ అన్నయ్యకి అంత పట్టుదల ఏమిటి? మా గడప తొక్కనట్టు మాట్లాడేమిటి, రాజూ.”

“నాకు తెలియదు వదినా” అంది రాజు. ఆ ప్రసంగం రాగానే రాజేశ్వరి ముడుచుకుపోయినట్లు అవటం గమనించిన నేను ఇక ఆ ప్రసక్తి అంతగా ఎత్తలేదు.

స్టేషన్ దిగగానే రాజేశ్వరి మధు వాళ్ళింటికి వెళ్లాలని గుర్తు చేసింది. నేను రాజేశ్వరి చేయి గట్టిగా పట్టుకున్నాను.

“రాజూ! ఈ విషయంలో నేను మీ అన్నయ్య మాట వినదల్చుకోలేదు. ఏ అధికారంతో మీరు పిలవకపోయినా మీ ఇంటికి వచ్చానో ఆ అధికారంతో నువ్వు మా ఇంటికి మేం ఎవరం పిలవకపోయినా రావాలి.”

“కానీ వదినా!” రాజు భయంగా చూసింది.

“మా యింట్లో నీ కెలాటి లోటు రాదు. ఏ అవమానం జరగదు సరేనా?”

“అది కాదు నేను అనేది, అన్నయ్య.....”

“ఈ పిరికితనం నుంచి నువ్వు బయటపడాలి, రాజూ” గంభీరంగా అన్నాను.

“అన్నయ్యకి కష్టం కలిగించేదేదీ నేను చెయ్యలేను” రాజు నసిగింది.

“ఇంతలో కష్టం ఏం వుండదని, తర్వాత తర్వాత నీకే తెలుస్తుంది” రాజేశ్వరి మొహమాటంతో నాకు ఎదురు చెప్పలేకపోయిందని దాని చూపులు బట్టే తెలుసుకున్నాను.

టాక్సీ డబ్బులు చెల్లించి ఇంట్లో అడుగుపెడుతుంటే నా గుండెలు దడదడా కొట్టకొనగాయి. ఆధారంకోసం అన్నట్లు రాజు చేయి గట్టిగా పట్టుకున్నాను. పాపం రాజు నేను అలా చేయవట్టుకోవటంలో తనకి ధైర్యం ఇస్తున్నానని అనుకుంది కాబోలు. నావైపు కృతజ్ఞతగా చూసింది. హాలులో నిలబడి “తాయారమ్మగారూ” అని కేకపెట్టాను! ఇల్లంతా నిశబ్దంగా వుంది. మా అమ్మ వున్న అలికిడి వినిపించటంలేదు. ఒక్కోసారి ఆవిడ వున్నా ఇలాగే నిశబ్దంగా వుంటుంది కాబట్టి, పూర్తిగా లేదని నిర్ణయించుకోటానికి వీలులేదు. అందుకే వంటావిడ పేరు పెట్టి క్లా బిగ్గరగా పిలిచాను.

నా కళ్ళు అమ్మ ఏ మూల, ఏ గదిలోనుంచి వస్తుందోనని ఆత్రంగా వెతుకుతున్నాయి.

కానీ అమ్మ రాలేదు. తాయారమ్మగారే వచ్చింది. ఏదో పనిలోనుంచి గబగబా వస్తున్నట్లు ఆవిడ కొంగుకి చేతులు తుడుచుకుంటూ వచ్చింది.

“అమ్మేది?” అన్నాను.

“అమ్మగారు లేరు. క్లబ్ తరపున అందరూ నాగార్జునసాగర్ చూడటానికి వెళ్లారు. మీరు వస్తారని అనుకోవటంలేదే మేము.”

తాయారమ్మగారు అంటూనే రాజేశ్వరి వైపు ప్రశ్నార్థకంగా చూసింది.

అమ్మ ప్రస్తుతం యింట్లో లేదు అనేసరికి నాకు కొండంత ధైర్యం వచ్చింది. గుండెలమీద పెద్ద భూతంలా తొక్కుతున్న భయం జారిపోయినట్టుయింది. భయపోవటంతో హుషారు వచ్చింది. నేను మామూలు మీనాని అయిపోయాను.

“వాకిట్లో పెట్టె వుంది. పట్టుకురండి” అన్నాను దర్పంగా. ఆవిడ బయట వెళ్లింది.

రాజేశ్వరికి చెప్పాను “ఆవిడ మా వంటమనిషి తాయారమ్మ.”

రాజేశ్వరి అత్యంత అధునాతనంగా వున్న మా ఇంటిని, అందులో అందరినీ అనువైన ఫర్నిచర్ ని విస్మయంగా, సంభ్రమంగా, పరిశీలనగా చూస్తోంది. ముఖంలో భావం చూస్తే, ఏదో స్వర్గంలో అదుగు పెట్టిన మనిషిలా వుంది.

సాయంత్రానికి అమ్మ వచ్చింది. వెంట సారధి కూడా వున్నాడు.

అమ్మ నన్ను చూడగానే ఆశ్చర్యపోయింది.

“ఇదేమిటి? నాన్నగారేరి? నువ్వు ఒక్కదానివీ యెలా వచ్చావు?” అని గబగబా.

నేను అప్పటికే మమ్మీతో ఎలా చెప్పాలో ఆ విషయము, బాగా కంటిపెట్టి ఒకటికి రెండుసార్లు అద్దంముందు నిలబడి, మమ్మీ యెదుట మాట్లాడింది. రిహార్సల్ కూడా చేసుకున్నాను. ఆ మాటలే వెంటనే అనేశాను.

“నాన్నగారితో చెప్పకుండా వచ్చేశాను మమ్మీ.”

“చెప్పకుండా వచ్చేశావా?”

“అవును, పూరికే కాదు పోట్లాడి చెప్పకుండా వచ్చేశాను.”

అమ్మ విస్మయంగా నావైపు చూడసాగింది!

అప్పటికే మమ్మీ కంఠం వినగానే, గదిలోనుంచి రాజేశ్వరి కూడా నా వైపు వచ్చింది.

నా వెనక వచ్చిన నూతన వ్యక్తిని మమ్మీ, సారధి ఎవరి మనిషి అన్నది చూడసాగారు.

నేను మాళ్ళు యింకేం మాట్లాడకుండా గబగబా అన్నాను. ఈ అమ్మాయి నా ఫ్రెండ్ మమ్మీ! పేరు రాజేశ్వరి. నేను కాన్వెంట్ చదివేటప్పుడు మేమిద్దరం క్లాస్ మెట్స్! ఈ అమ్మాయికి తండ్రిలేరు, మమ్మీ, సవతితల్లి అన్నగారూ వున్నారు. వాళ్లే చేస్తున్నారో తెలుసా? చదువు మాన్పించటమే కాకుండా, రెండో పెళ్ళివాడికిచ్చి చేస్తున్నారు. ఈ మొద్దుమొహంది ఎదురు తిరగవచ్చా! లేకపోతే యింట్లోంచి పారిపోవచ్చా? ఆ రెండూ చేయకుండా విషం మింగటానికి సిద్ధం అయింది. ఛీ-ఛీ ఏం ఆడపిల్లలు మమ్మీ. వీళ్ళు - వీళ్ళని చూస్తే నీకు ఎందుకు చిరాకో నాకిప్పుడు తెలిసింది. సరిగ్గా అదే సమయానికి నేను ఆ వూరు వెళ్లడం, ఇక్కడ నా ఫ్రెండ్ ఉంది అని ఇల్లు వెతుక్కుంటూ వెళ్లటం దాని అదృష్టం అనుకో! నన్ను చూసి బావురుమని ఏడ్చేసింది. విషయం ఏమిటని అడిగితే చివరికి ఇది! నేను వెంటబెట్టుకుని నాతో హోటల్ కి తీసుకువచ్చేశాను. నాన్నగారితో చెప్పి ఈ అమ్మాయిని మనం రక్షించాలి నాన్నగారూ అన్నాను.”

నేను వూపిరిపీల్చుకొని బుంగమూతి పెట్టుతూ అన్నాను. “నాన్నగారు ఏమన్నారు తెలుసా? నిశ్చయం అయిన పెళ్ళి అవటం తప్పుట! ఒకళ్ళ జీవితాలు మనం చక్కదిద్దలేం. ఒకళ్ళ కుటుంబ విషయాల్లో మన జోక్యం కలుగజేసుకో కూడదుట! ఆ అమ్మాయిని తక్షణం ఇంటికి పంపేయమన్నారు. నేను ఒప్పుకోలేదు. ఇద్దరం ఘర్షణపడ్డాం. నాన్నగారు అసలు తనతో మెట్రాన్ తీసుకువెళ్ళటం పొరపాటైపోయిందన్నారు. నాకు బాగా కోపం వచ్చింది. నాన్నగారు పనిమీద వెళ్ళారు. నేను మమ్మీ దగ్గరకు వెళ్లిపోతున్నాను’ అని ఒక చీటి వ్రాసి పెట్టి వచ్చేశాను. “నువ్వే చెప్పు మమ్మీ! ఆపడలో వున్న ఒక స్నేహితురాలిని ఆదుకోవటం తప్ప!” నేను ఆవిడ దగ్గరగా వెళ్లి అమాయకంగా ముఖంపెట్టి అన్నాను.

మా అమ్మ కళ్ళ విచిత్రమైన గర్వంతో మెరిశాయి. నేను నాన్నగారితో పోట్లాడనన్న విషయం ఆవిడకి బాగా సంతోషం కలిగించినట్టు నాకు స్పష్టంగా తెలుస్తోంది.

సారధి గుమ్మంలో నిలబడి రాజేశ్వరి వైపు కుతూహలంగా, విచిత్రంగా చూడటం నేను క్రిగంట గమనించాను.

“చెప్పు మమ్మీ! నేను రాజేశ్వరిని యిలా తీసుకురావటం తప్పని నువ్వు కూడా అంటావా? అంటే ఇప్పుడే పంపేస్తాను. అదసలే బెదిరిపోతోంది. నాన్నగారు అలా అన్న తర్వాత మన ఇంటికి రానంటే రానంది. మా అమ్మని చూసిన తర్వాత నువ్వీ మాటలన్నీమాట్లాడు అని బలవంతంగా లాక్కువచ్చాను” అన్నాను.

అమ్మ రాజేశ్వరివైపు చూసింది!

రాజు నేను చెప్పిన యీ కల్పిత కథకు కాబోలు నిశ్చేష్టరాల్సినట్లుగా అయోమయంగా చూస్తూ నిలబడింది.

అమ్మ రాజేశ్వరిని దగ్గరకు రమ్మని పిలిచింది.

“నీ పేరేమిటమ్మా?” అంటూ ఎంతో ఆప్యాయంగా అడిగింది.

“రా-రాజేశ్వరి,” గొంతుక పొడారిపోతున్నట్లుగా చెప్పింది.

నేను మా అమ్మ వెనకగా వచ్చాను.

వెనకనుంచి రెండు చేతులూ ఆవిడ మెడమట్టా పెనవేస్తూ గారాలు పోతూ అన్నాను. “ఈ ప్రపంచంలో ఆడపిల్లలు ఇంతింత కష్టాలు పడ్డారని నాకింతవరకూ తెలియదు మమ్మీ. ఈ రాజేశ్వరిని చూసిన తర్వాత నాకు కనువిప్పు అయింది నీలాటి అమ్మని కలిగివుండటం నిజంగా నాకెంత అదృష్టం.

అమ్మ నాచెయ్యి పట్టుకొని నొక్కి వదిలింది. రాజేశ్వరితో వాగ్దానం ఇస్తున్నట్లుగా అంది. “నీకేం భయంలేదు, నీ జీవితానికేదయినా మార్గం చూసే బాధ్యత నాది. నువ్వు మీనాతో పాటు నిశ్చింతగా మా ఇంట్లో వుండవచ్చు. మా మీనాలాటి స్నేహితురాలు వుండటం యెంత అదృష్టమో నీకే తెలుస్తుంది.” అంది.

రాజేశ్వరి దించిన తల ఎత్తలేదు. భూమిమీద చూపులు అంటుకుపోయిన దానిలా నిలబడింది.

“నీకేమయినా పన్ను వచ్చునా?” అడిగింది అమ్మ.

“ఓ! వంట బ్రహ్మాండంగా చేస్తుంది మమ్మీ. కుట్లు-అల్లికలు వచ్చు, పాట చాలా బాగా పాడుతుంది” అన్నాను నేను.

అమ్మ మమ్మల్ని లోపలికి వెళ్లమంది.

“నాన్నగారికి నేను ఇక్కడికి క్షేమంగా చేరినట్టు ట్రంక్ కాల్ చెయ్యి మమ్మీ” అన్నాను.

“అలాగే, ఇప్పుడే బుక్ చేస్తాను కాల్” అంది.

సారథి లేచి ఫోన్ దగ్గరికి వెళ్లాడు.

అతను ట్రంక్ కాల్ బుక్ చేయటం, అమ్మ నాన్నగారితో ‘మీనా ఇంటికి వచ్చేసింది మీరేం కంగారుపడకండి’ అని చెప్పటం నేను విపులంగా దగ్గరుండి విన్నాను.

అమ్మ ఫోన్లో మీనా ఇక్కడికి వచ్చిందని చెబుతుంటే ఆవతల ఆయన యెంత కంగారుపడిపోతారో నేను బాగానే వూహించగలను.

కొద్ది సేపయిం తర్వాత-అమ్మ స్నానానికి బాత్‌రూమ్‌లోకి వెళ్లింది.

సారథి ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు.

ఇద్దరం ఏకాంతంగా వుండగానే, రాజేశ్వరి బిక్కుమొహంతో, బెదిరిపోతున్న దానిలా నా దగ్గరికి వచ్చింది.

“వదినా-” అంది బేలగా చూస్తూ.

రాజేశ్వరి ముఖంలో భయాందోళనలు సరిగ్గా గ్రహించిన నేను దాని చేతులు పట్టుకుని దగ్గరకు తీసుకున్నాను. ఎంతో అనునయంగా చెప్పాను. “నాన్నగారు ఇంటికి రాగానే జరిగినదంతా చెప్పేస్తాను. రాజూ అప్పుడింక మనకేం భయంలేదు. అసలు మొదట అమ్మతో నిజం చెప్పేద్దామని అనుకున్నాను. కానీ ఆ సారథి వుండటంతో!” అన్నాను.

“మరి అన్నయ్యకి ఉత్తరం -”

“నేను వ్రాస్తానుగా, నువ్వు ఎలాంటి భయాలు లేకుండా, నిశ్చింతగా వుండు.”

“ఏమో వదినా! నేనెంతవరకూ ఎప్పుడూ అన్నయ్య చెప్పిన దానికి వ్యతిరేకంగా చేయలేదు.”

“ఇప్పుడు కూడా నువ్వేం చేయటం లేదుగా! నేను చేస్తున్నాను.” అన్నాను ధైర్యం సూరిపోస్తున్నట్లుగా.

నీటికి రెండు రోజుల్లో ఇందిరాగాంధీ వస్తోంది. అమ్మ మిసెస్ లింగం ఆవిడని తమ క్లబ్‌కి పిలిచి ఘనంగా విందు ఏర్పాటు చేయాలని నిశ్చయించు కున్నారు. అమ్మ ఆ హడావుడిలో తిరుగుతోంది.

51

మర్నాడు సాయంత్రానికి నాన్నగారు మెట్రాస్ నుంచి వచ్చేశారు. రాజేశ్వరిని చూసి, అమ్మ చెప్పిన కథ వింటుంటే ఆయన పొందిన ఆశ్చర్యం అంతా ఇంతా కాదు. మధ్యమధ్యలో ఆయన నావైపు కోపంగా, చిరాగ్గా చూడడం నేను గమనించకపోలేదు.

ఆ రాత్రి నాన్నగారు తన గదిలోకి పిల్చారు.

నేను క్లుప్తంగా జరిగినదంతా చెప్పాను. రాజూ పెండ్లి నా మూలంగా ఆగిపోయిందనేసరికి ఆయన ముఖం కమిలిపోయినట్లుగా అయింది.

చాలాసేపు నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయారు.

“సరి జరిగిందేదో జరిగింది. రాజూని నువ్వు యిక్కడికి ఎందుకు తీసుకువచ్చినట్టు? యీ కథంతా ఏమిటి?” అన్నారు కోపంగా.

నేను మాట్లాడలేకపోయాను.

నా వూహ నిజమైంది. నేను రాజుని వెంటబెట్టుకుని సరాసరి మెద్రా వెళ్లివుంటే ఆయన దాన్ని ఇక్కడికి తీసుకురావటానికి ససేమిరా ఒప్పుకునేవాడు. నా మనసులో ఆ భయం ఉండబట్టే ఇలా సరాసరి ఇక్కడకు వచ్చేశాను.

నాన్నగారు అన్నారు -

“సరే తీసుకువస్తే తీసుకువచ్చావు! ఇప్పటికైనా మించిపోయిందేమీ లేదు రేపు దాన్ని తీసుకువెళ్లి ఆ మధూ వాళ్ళింట్లో దింపిరా!” అన్నారు.

నాకు చాలా తీవ్రమైన ఆశాభంగం కలిగింది.

రోషంగా అన్నాను - “రాజుని యిక్కడి నుంచి పంపటమా? మానదహ అన్నది, అది పూర్తిగా నా యిష్టంమీద ఆధారపడిన విషయం. దాన్ని పీ చెల్లెలికూతురిగా నేను యీ యింటికి తీసుకురాలేదు. నా స్నేహితురాలిగా భావించి తీసుకువచ్చాను. కాబట్టి దాని విషయంలో దయయుంచి మీరేం జోక్యం చేసుకోవద్దు నామూలంగా దాని పెళ్లి చెడిపోయింది. వాళ్ల కుటుంబానికి కష్టం కలిగింది మళ్ళీ నా మూలంగానే దాని పెళ్లి సెటిల్ అవాలని నాకు పట్టుదలగా వుంది. జీ నా స్వవిషయం” ఖచ్చితంగా అనేసి గదిలోనుంచి వెళ్లిపోతున్న నేను ఆగి వెనక్కి తిరిగి అన్నాను. “మీరేదో నాకు డబ్బుందని, ఈ యింట్లో నేను అన్నమాటల అక్షరాలా జరిగిపోతుందని, లోకానికి భ్రమకలిగేలా ప్రవర్తిస్తారే, అదేమీలే పరీక్షించుకుంటాను. నిజంగా నా మాటంటే అమ్మకి, మీకూ ఎంత విలువ వుందో నాకిప్పుడు తెలుస్తుంది. ఇంకోసారి చెబుతున్నాను. రాజు విషయంలో దయయుంచి మీరేం మాట్లాడవద్దు. మీకేమీ చేయటం సాధ్యం కాకపోతే మౌనంగా చూస్తూ పూరుకోండి, అంతే!”

అనేసి గిరుక్కున వెనక్కి తిరిగి వెళ్లిపోయాను.

నా గదిలోకి వచ్చేసరికి రాజు ఇంకా మేలుకునే వుంది.

నేను దాని మంచం మీద కూర్చుని, “కాస్త జరుగు” అన్నాను, రాజు జరిగింది. నేను దాని పక్కన పడుకుంటూ అడిగాను.

“నిద్ర రావటంలేదా?”

“ఉహూ..”

“ఎం అన్నయ్యమీద బెంగగా వుందా?” నవ్వుతూ అడిగాను. రాజు మాట్లాడ లేదు.

నేను చేసిన యీ పని యిటు నాన్నగారికి - అటు కృష్టికి, ఇద్దరికీ బాధగా నచ్చేవి పని అని నాకు బాగా తెలుసు.

రాజేశ్వరి సంగతి వేరు. దాని మూలంగా నేను యే యిబ్బందుల్లో ఇమడ్చుంటానో అని దాని భయం.

అమ్మ తలుచుకుంటే రాజుకి మంచి సంబంధం చూడగలదు. మంచి కుర్రాడు దొరికి ఆ మూడుముళ్ళూ పడిన తర్వాత రాజు ఎవరో తెలిసినా యిబ్బంది లేదు.

రాజుని నా దగ్గరే వుంచుకుని, దానికి మంచి సంబంధం చూడాలని నా కిందుకో మా చెడ్డ పట్టుదలగా వుంది. ఇంతవరకూ నాకెప్పుడూ, ఏ విషయం మీద యంత దృఢంగా అనిపించలేదు. ఇందులో యెదురయ్యే సాధకబాధకాలు అవసరం అయితే ఒంటరిగానే ఎదుర్కోటానికి నిశ్చయించుకున్నాను.

52

రాజేశ్వరి వచ్చిన కొత్తలో ఒకటి రెండు రోజులు మా యింట్లో మా మధ్య యిమడటానికి పంజరంలో పిట్టలా గిలగిల లాడింది. తర్వాత అనుకోకుండా మాకు ఎదురైన ఇబ్బందివల్ల, తనకు తెలియకుండానే అలవాటు పడిపోయింది. రాజేశ్వరి, నేనూ పూరినుంచి వచ్చిన మూడోరోజున తాయారమ్మ దొడ్లో కాలుజారి పడింది. ఆ పడటంలో కాలు బెణికి, నడుము పట్టేసి నాలుగు రోజులు లేవలేకపోయింది. తాయారమ్మ లేకపోతే అమ్మకు ఒక్కక్షణం గడవదు. అందులో వారం రోజుల్లో ముఖ్యమంత్రిగారి పుట్టినరోజు సందర్భంగా ఆయన గౌరవార్థం వెంటిపో ఒకటి ఏర్పాటు చేశారు. అమ్మ దృష్టిలో క్లబ్ లాటి వ్యవస్థలు యెప్పుడూ పూరికే వుండకూడదు. ఏదో ఒకటి చేసి కొంత డబ్బు రాబట్టి బీద ప్రజలకి ఉపయోగపడేలా చేయాలి. అటు ధనికవర్గానికి, ఇటు పీడిత ప్రజానీకానికి మధ్య వారధుల్లా వుండాలి ఈ సంస్థలు అంటుంది.

తాయారమ్మ మంచంలోనుంచి లేవలేకపోవటంతో అమ్మ పని కుడిత్తోట్లో పడ్డ ఎలుకలా అయింది. తెలిసిన వాళ్లందరికీ ఫోన్ చేసి తాత్కాలికంగా ఒక పదిరోజుల పాటు యైవరైనా వంటమనిషి దొరుకుతారేమోనని ప్రయత్నించింది. కానీ ఎవరూ దొరకలేదు. మిసెస్ లింగం తాయారమ్మకు తగ్గే వరకూ వాళ్ళయింటికి వచ్చి భోజనం చేయవలసిందిగా మరీ మరీ కోరింది. కానీ అమ్మ ఒప్పుకోలేదు. స్నేహం విషయంలో కానీ, పరిచయాల విషయంలో కానీ కొన్ని సరిహద్దులు పెట్టుకుని అవి దాటి వెళ్ళదు. అమ్మ వాళ్ళింటికి భోజనానికి రానన్నందుకు మిసెస్ లింగం చాలా బాధపడింది. పోనీ తను ఎలాగో సర్దుకుని తన వంటమనిషిని పంపుతానంది. అమ్మ దానికి ఒప్పుకోలేదు. ఆ పూటనుంచీ వేరే వంటమనిషి దొరికే వరకూ మేమంతా హోటల్లో తినటానికి నిర్ణయించుకున్నాం.

అమ్మ క్లబ్ కి వెళ్లిపోయింది.

నాన్నగారు కోర్టుకి ప్రయాణం అవుతూ, “చూశావా? మీనా, నిన్ను మన నేర్చుకోమ్మ అని ఎన్ని సార్లు చెప్పాను. నా మాట విన్నావా?” అన్నాడు నిష్కరుణా నేను తప్పు చేసిన దానిలా తల దించుకున్నాను.

వంట నేర్చుకోవాలంటే నాక్కూడా చాలా సరదానే! కానీ యేం చెయ్యమో ఎప్పుడు ముచ్చటపడి వంట యింట్లో అడుగుపెట్టబోయినా, తాయారమ్మగారు హడావుడిగా, “అహహ! వీలేదు. నా కంఠంలో ప్రాణం వుండగా మీరు పిచ్చెయ్యటానికి వీలేదు. మీరు ముందు అవతలకి వెళ్ళండి. అమ్మగారు చూశారంటే నన్ను చంపేస్తారు” అంటూ రాధాంతం చేసేది. అమ్మ ముందు నాన్నగారు తిని సారి వంట నేర్చుకోటానికి నేను పడుతున్న కుతూహలం బయటపెట్టారు.

ఆవిడ నిర్లక్ష్యంగా చూసి ‘వంటనేర్చుకోవటం కూడా ఓ గొప్పనా ఏమిటి! ప్రావీణ్యం అంతా మిగతావాటిలో చూపు’ అంటూ కసిరింది.

ఆ తర్వాత మళ్ళీ ఎప్పుడూ నేను ఆ మాట ఎత్తలేదు. నేను తాగేటందుకు మంచినీళ్ళ గ్లాసునే తీసుకునే అవసరంలేదు నాకు. ఇక అలాంటప్పుడు నాకు వంటచేసే అవసరం ఎలా వస్తుంది?

కానీ ఈ రోజు నాన్నగారు యిలా అనగానే నా మనసు కలుక్కు మన్నట్లు అయింది. నాన్నగారికి కిడ్నీ ట్రబుల్ వుంది. హోటల్ భోజనం బోత్తిగా పడడం నేను ఆ రోజు మామి యింటికి వెళ్లి తిరిగి వచ్చాను. అలవాటు ప్రకారం రాజా నా గదిలో కిటికీలో కూర్చునో, ఏ పుస్తకం తిరగేస్తానో, లేక తోచనట్టు మంచంమీద కళ్ళు మూసుకుని పడుకుని కనిపించలేదు.

“రాజూ! అని పిలిచాను, పలకలేదు. నా గుండెలు వేగంగా కొట్టుకున్నాయి. కొంపదీసి ఇంట్లో ఎవరూ లేని సమయం చూసి - చెప్పకుండా వెళ్లిపోలేదు కదా! గబగబా క్రిందకు దిగి వచ్చాను. నాన్నగారి ఆఫీసు రూమ్లోకి పరుగెత్తాను. అక్కడూ లేదు.

వంటయింటివైపు పరుగులాంటి నడకతో వస్తున్న నేను హఠాత్తుగా ఆగిపోయాను. అక్కడ కనిపించిన దృశ్యం చూసి ఆశ్చర్యపోయాను.

నాన్నగారు డైనింగ్ టేబిల్ దగ్గర కూర్చుని భోజనం చేస్తున్నారు. రాజేశ్వరి వడ్డిస్తోంది. నేను సంభ్రమంగా చూస్తూ దగ్గరగా వెళ్లాను.

నాన్నగారు నన్ను చూడగానే “రా! రా! ఇన్నాళ్ళకి మన యింట్లో యింకా రకమైన వంట చేయటమైంది. చాలా బాగుంది. నువ్వు కూడా కూర్చో” అన్నాడు.

నేను వంటయింట్లోకి వెళ్లాను.

రాజు తప్పుచేసిన దానిలా నావైపు చూస్తూ, సంజాయిషీ యిస్తున్నట్టుగా అంది.

“ఊరికే కూర్చుంటే నాకేం తోచటం లేదు పదినా! నాకు పని చేస్తే కానీ హాయిగా వుండదు, మీరు ఇబ్బంది పడుతుంటే చూస్తూ పూరుకోలేకపోయాను” అంది.

“మంచిదేగా! నీకు యిష్టమైన కాలక్షేపం దొరికింది” అన్నాను నవ్వుతూ.

అమ్మ క్లబ్ నుంచి రాగానే ఈ వార్త వినిపించాను.

ఆవిడ మనసులో వెంటనే సంతోషించినట్టు ఆ ముఖం చెబుతున్నా పైకి మాత్రం “అబ్బేబ్బే! ఆ అమ్మాయిచేత పనిచేయించటం ఏమిటి?” అంది.

తీరా భోజనం చేసిం తర్వాత రాజేశ్వరిని ప్రశంసించకుండా వుండలేక పోయింది. “నీకు రాబోయే భర్త ఎవరోగాని చాలా అదృష్టవంతుడు” అంది. ఆ విధంగా రాజేశ్వరి పుణ్యమా అని అప్పటికి మా ఇంట్లో ఇబ్బంది గట్టెక్కింది.

ఇంట్లో పనీ పాట వచ్చిన పిల్ల ఎదురుగా కనబడేసరికి తయారమ్మగారి నడునొప్పి తగ్గటానికి రెండు వారాలుపైగా పట్టింది. ఆ నొప్పి కాస్త తగ్గినా హఠాత్తుగా ఆవిడ కీళ్ళవారం ఎక్కువైంది. మంచం మీద నుంచి లేవలేనట్టే అవస్థ పడసాగింది. ఈ నాటకం కనిపెట్టిన నాకు ఒళ్ళు మండిపోయింది.

ఒక రోజున - రాత్రివేళ జమాఖర్చులు చూసుకుంటూన్న అమ్మ దగ్గరకు వెళ్లి కోపంగా అడిగేశాను.

“ఏం మమ్మీ! రాజుని మనం శాశ్వతంగా వంటమనిషిలా మన యింట్లో వుంచేసుకుందామా?”

అమ్మ కంగారుపడ్డట్టుగా తలెత్తింది.

“అదేమిటి? అలా అని ఎవరన్నారు?”

“నేను అంటున్నాను! కాకపోతే ఏమిటి మమ్మీ! ఈ యింట్లో రాజేశ్వరి ఉండగా ఆ తాయారమ్మగారి జబ్బు అనేది నయం కాదనుకుంటా.”

అమ్మ ముఖం ఎర్రబడింది.

“నువ్వు యీ మధ్య మరీ మాటలు నేరుస్తున్నావు. కాస్త తగ్గిస్తే సంతోషిస్తాను. ఆ సంగతులన్నీ నాకు తెలుసు, నువ్వు వెళ్ళవతలకి.”

“రాజేశ్వరికి మనం ఏదయినా సహాయం చేయగలమో, లేదో చెప్పేస్తే మంచిది. పూరికే ఆశపెట్టి యింటి పనులన్నీ చేయించుకోవడం మర్యాద కాదు.”

“నోరు మూసుకుని అవతలకి వెళతావా లేదా?” అమ్మ వ్రాస్తున్న పుస్తకం బేబిలేమీద వదేసి లేచింది.

నేను యివతలకి వచ్చేశాను.

నా గదిలో కూర్చుని యిదంతా వింటున్న రాజేశ్వరి అంది - “ఏమీ వదినా ఆ మంటలు? నాలుగు రోజులు వంట చేసినంత మాత్రాన నేనీ వంటమనిసిని ఆ యిపోతానా?”

“నువ్వు అవవు, నీకు తెలియదు. రేపు ఈ విషయం మీ అన్నయ్యకి తెలియింకేమైనా వుందా?” నేను తలెత్తుకోగలనా?” అన్నాను విసురుగా.

“నీకు మా అన్నయ్య సంగతి అసలు తెలియదు. అవసరానికి మించి పని మనం చేసుకోవటం తప్పని మా అన్నయ్య ఎప్పుడూ అనదు.” అంది రాజేశ్వరి.

“అయితే - యిది నీ యిల్లుగా భావిస్తున్నావా రాజా! నిజం చెప్పు మనస్ఫూర్తిగా అలా అంటున్నావా?” సంబరంగా అడిగాను.

రాజేశ్వరి తల అడ్డంగా వూపింది.

“ఈ ఇల్లు నాది అవునో కాదో తెలియదు. కానీ ఈ వదిన మాత్రం ఘర్షణ మాడే!” అంది నవ్వుతూ.

రాజేశ్వరి ఒక్కొక్కసారి వదినా అన్నప్పుడల్లా నా ఆలోచనలు, ఊహలు వేరేవైపు పరుగెడుతాయి.

53

అమ్మ ఆ తర్వాత ఏమనుకుందో ఏమో! మర్నాడు సాయంత్రం సారథికి వచ్చినప్పుడు, నేనూ..... రాజేశ్వరి వినోబ్బే ఎవరైనా మంచి కుర్రాడు వుందో రాజుకోసం చూడమని చెప్పింది! సారథి రాజు ఉద్దేశంలో ఎలాటి కుర్రవాడు కావాలో చెప్పమన్నాడు. అమ్మ ఆ మంచిచెడుల బాధ్యతంతా తనది అంది.

సారథి అమ్మ కోరిక మీద ఆ రాత్రి మా ఇంట్లో భోజనం చేశాడు. రాజేశ్వరి నేనూ ఇద్దరం కలిసి వడ్డించాం. అమ్మా-సారథి ఇద్దరూ వంటని మెచ్చుకుంటుంటే నా కెందుకో చాలా సంతృప్తిగా, ఆనందంగా అనిపించింది.

ఆ తర్వాత - వారం పది రోజుల్లో రాజేశ్వరి అమ్మకి దాదాపు తలదాచుకొని నాలికలా అయిపోయింది. పల్లెటూరిలో పుట్టి పెరిగినా, బైట ప్రపంచంతో సంబంధం లేకపోయినా, రాజేశ్వరికి యెలా అలవడిందో కానీ, యెదుటివారి మనస్సుల కనిపైట్టి సవరించుకోగల నేర్పు బాగా వచ్చింది.

అమ్మ ఏవేని ఎదుటివారిలో వుండాలని కోరుకుంటుందో అవన్నీ రాజేశ్వరిలో కనిపించసాగాయి. అమ్మకి యెప్పుడూ ఎదురు చెప్పకూడదు. రాజేశ్వరికి అసలు ఆ అలవాటే లేదు. పని బాగా చేయగలగడం, పెద్దలయెడ వినయం, ప్రవర్తనలో సౌమ్యత యీ గుణాలు అమ్మని బాగా అకట్టుకున్నాయి.

అమ్మలో ఒక సుగుణం ఉంది. ఆవిడకి అభిమానం వచ్చినా, అగ్రహం వచ్చినా అది ఎదుటివారి మీద వాన జల్లులా కురిపించేస్తుంది. మనసులో వున్న అభిప్రాయం దాచుకోవటం ఆవిడకి ఎందులోనూ సాధ్యంకాదు. రాజేశ్వరి విషయంలో ఆ అదృష్టం నాదో, దానిదో తెలియదుగానీ అమ్మకి రాజేశ్వరి అంటే వివేకమైన అభిమానం ఏర్పడింది.

ఆందుమూలంగా సహజంగా దాన్ని బాగా చూడటం ప్రారంభించింది.

అప్పుడప్పుడూ వెంట క్లబ్బుకీ వాటికీ తీసుకెళ్ళేది. మిసెస్ లింగం వాళ్ళు ఎవరో అమ్మాయి అని అడిగితే నవ్వుతూ ‘నా పెంపుడు కూతురు’ అని జవాబు యిచ్చేది. రాజేశ్వరికి నలుగురిలో వెళ్లినప్పుడు ఎలా ప్రవర్తించాలో నేర్పేది. మాక్స్ గ్రాహి అయిన రాజేశ్వరికి ఏ విషయం రెండో సారి చెప్పనవసరం లేకపోయేది.

అమ్మ బైటికి వెళ్ళేటప్పుడు వెంట యెందుకు తీసుకువెళ్తుందో తర్వాత తర్వాత గానీ నా కద్దం కాలేదు. రాజేశ్వరి యెప్పుడూ నాతో ఇంట్లో ఉంటే సారథికి నాకూ ఏకాంతం కుదరదని ఆవిడ అభిప్రాయం.

రాజేశ్వరి కూడా మేం ఇద్దరం వున్నప్పుడు తను అక్కడ వుండాలంటే ప్రాణం మీదికి వచ్చినట్లుగా చూసేది. వీలయినంత వరకూ అమ్మతో వెళ్ళిపోవటానికే తోహాట లాడేది.

కానీ, సాధారణంగా, రాజేశ్వరి మా మధ్య లేకపోయినా, సారథికి నాకూ, తరచుగా రాజేశ్వరిని గురించి మాటలు జరిగేవి. అతని మాటల ధోరణి బట్టి రాజేశ్వరి పరిస్థితులంతే చాలా సానుభూతి ఏర్పడినట్లు కేవలం అదృష్ట బలం వల్లే యిలా నా అంద దొరికినట్లు మాట్లాడేవాడు.

నాన్నగారు మొదట మొదట రాజేశ్వరి ఇక్కడ ఉండటానికి ఇష్టపడకుండా, దిరాకువదినా, తర్వాత తర్వాత రాజేశ్వరి, అమ్మ కలిసి తిరగటం చూసి కుతూహలంగా గమనించసాగారు. అమ్మ చివరికి ఇంటి జమా ఖర్చుల సంగతి కూడా రాజేశ్వరి చేతికి వదిలేసింది. తాయారమ్మకి మాత్రం రాజుని చూస్తే చాలా కష్టంగా, యార్జ్యంగా వున్నట్లు తోచేది నాకు. ఆవిడకి ఒంట్లో రోగంగావున్న సమయాల్లో జ్యోక్యం కల్పించుకోబోతే అమ్మ వంట పని మాత్రం చూడమని,

మిగతావన్నీ రాజుకి వదిలేయమని చెప్పింది. ఈ మాట వినగానే ఆవిడ ముకాలిన మసిగుడ్డలా అవడం నేనూ గ్రహించాను.

నేను వచ్చిన రెండు మూడురోజులకే నిమ్మలూరు కృష్ణకి ఉత్తరం రాజుని అతను కోరినట్టు మధూ వాళ్ళింటికి పంపకుండా, సరాసరి నాతో యింటికి తీసుకువచ్చాననీ తెలియజేస్తూ, అందుకు అతనికి ఆగ్రహం వస్తే వచ్చిన శిక్ష విధించమని, ఆనందంగా స్వీకరిస్తానని కూడా వ్రాశాను.

నా ఉత్తరం అతనికి అందిందో లేదో తెలియదు గానీ, అతని నుంచి నా ఎలాటి సమాధానం రాలేదు.

మా యింట్లో అమ్మకి రాజేశ్వరి మీద రోజురోజుకీ అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రేమాభిమానాలు చూస్తుంటే నాకు చాలా తమాషాగా, చూడసాంపు కనుపించసాగింది. రాజేశ్వరి ఫలానా అని తెలిసినప్పుడు ఆవిడ ముఖం కన్నించడం చిత్ర విచిత్రమైన రంగులు ఎప్పుడెప్పుడు చూస్తానా అని నా మనస్సు ఉవ్విళ్ళూరుతోంది. రాజేశ్వరి విషయం యిప్పుడప్పుడే బయటపెట్టాలని ననుకోవడంలేదు. అమ్మ మాట అంటే చేసే మనిషి! రాజేశ్వరికి తనే పెళ్ళి చేస్తూ వాళ్ళతో వీళ్ళతో తరచుగా అంటోంది. ఆవిడన్నట్లే ఆ పెళ్ళిదో భాయమ్మ, ఆ ఇంట్లోపెళ్ళి జరుగుతుంటే ఆవివాహానికి నిమ్మలూరు నుంచి కృష్ణ, అత్తయ్య కూడా వస్తే, అప్పుడు నేను అనుకున్న పని పూర్తి అవుతుంది. ఈ వివాహం అప్పుడే జరిపిస్తే మా అమ్మ సహృదయత కృష్ణకి కూడా అర్థమౌతుంది. అమ్మని కృష్ణ కృష్ణని అమ్మ ఇద్దరూ ఒకరిని ఒకరు అర్థం చేసుకునే అవకాశం ఈ సంఘటనే వచ్చి తీరాలి.

మొదట మొదట్లో రాజు బిడయపడినట్టు, ముడుచుకుపోయినట్టు ప్రవర్తించా తర్వాత, రాను రాను అమ్మ చూపిస్తున్న వాత్సల్యంపట్ల ఆ జంకు వదలగొట్టుకుంటూ మూమూలు రాజేశ్వరి అయిపోయింది.

అమ్మతో అతి సన్నిహితంగా ప్రవర్తిస్తున్న రాజుని చూస్తుంటే నాకు, నాలో చూడలేనిదేదో దానిలో సంపూర్ణంగా చూస్తున్నట్టు, అది ఆవిడకి బాగా తృప్తి కలిగిస్తున్నట్టు అనిపించేది నాకు.

రాజుకి కూడా అమ్మ వ్యక్తిత్వంలో చెప్పలేనంత గురి ఏర్పడింది.

ఒకసారి మేమిద్దరం ఏకాంతంగా ఉన్నప్పుడు, “వదినా! అత్తయ్యలాంటి వాళ్ళు నూటికో కోటికో ఒకరు కూడా ఉండరేమో! అలాటి అమ్మని కలిగివున్న నువ్వెంత అదృష్టవంతురాలివి” అంది.

అమ్మాయిగారి పని అయిపోయింది! బుట్టలో పడిపోతోంది అనుకున్నాను.

అమ్మ మాటల్లో, చేష్టల్లో, ఆవిడ ఆకర్షణలో వున్న విశేషం ఇదే. ఎలాంటి స్పృహపం కలవాళ్ళనైనా యిట్టే ఆకట్టుకుంటుంది! ఈ ఆకర్షణలో వున్న చిత్రం నాకు తెలుసు, ఆవిడలో వున్న అతి మంచిభాగంమాత్రమే బయటికి కన్పిస్తుంది.

ఈవిడ మనసంతా యింతేనేమోననే భ్రమ కలిగిస్తుంది. పైకి నవ్వుతూ, మృదుభాషిణిగా, సంస్కారవంతురాలిగా కన్పించే యీవిడలో అతి ఖచ్చితంగా తన యిష్టాయిష్టాలు అమలుపరచుకోగల నియంత వుందని, నాకూ, మా నాన్నగారికీ తప్ప ఇంకెవరికీ తెలియదేమో.

రాజేశ్వరి ఫలానా అని తెలిసిన క్షణంలో అమ్మ - నన్ను ఆ రాజేశ్వరినీ కలిపి తిట్టే తిట్లు నేను సులభంగా వూహించుకోగలను.

అందుకే రాజు యెవరో తెలియకుండా, రాజుమీద ఆవిడకి విపరీతమైన ప్రేమాభిమానాలు కలగజేసేలా చేసి, ఆవిడ నోటికి ముందే బంధం వేయబోతున్నాను. నేను ఫలానా అని తెలిసి కూడా కృష్ణ, అత్తయ్య నన్ను గౌరవించారు.

కానీ అమ్మ ఆ పని చేయగలదా? న్యాయానికి అమ్మకి వాళ్ళంటే యెంత తిరుస్కార భావం వుందో, కృష్ణకి అమ్మంటే అంత రెట్టింపు నిర్లక్ష్యం వుంది. నాకింకూ తరచి చూచిన కొద్దీ కృష్ణకి - అమ్మకి స్వభావంలో చాలా విషయాల్లో భేదం కనిపిస్తోంది. కానీ ఇద్దరికీ ఒక తేడా కూడా బాగా వుంది. అమ్మకి తను బాగా వివరంగా ఆలోచించగలననీ ఈ అవసరం గురించి బాగా ఎరిగి వున్నాననే ఆహంకారం ఎక్కువ. ఆ ఆహంకారంతో సాటి వారిని మూర్ఖులుగా పరిగణించడం ఆవిడకి పరిపాటి అయిపోయింది.

కృష్ణలో అది లేదు. అందరిలోనూ సన్నత్యం చూడటానికి ప్రయత్నిస్తాడు.

ఇదంతా ఆలోచిస్తూ పరగానంగా కూర్చున్న నేను భుజం మీద చేయి వేడదంతో ఉలిక్కిపడ్డాను.

నా ఎదురుగా రాజేశ్వరి నిలబడి వుంది.

అమ్మ, రాజేశ్వరి యిప్పుడే క్షణ నుంచి వచ్చారు. ఈ మధ్య రాజు అమ్మకి దాదాపు నీడలా అయిపోయిందని చెప్పవచ్చు.

“ఒక్క దానివీ అలా కూర్చున్నావేం వదినా” అంది.

“అప్పుడప్పుడూ యిలా ఒక్కడొక్కడే కూర్చోవడం నా కిష్టం!” అన్నాను నవ్వుతూ.

రాజేశ్వరి నా చేతులు పట్టుకుని వూపుతూ అంది. “ఈ రోజు యేం జరిగిందో తెలుసా?”

నేను క్షణంనేపు దాని ముఖంవైపు పరిశీలనగా చూశాను. రాజు కిష్టమై జరిగింది. ఆనందంతో దాని కళ్ళు తళుకులీనుతున్నాయి.

“ఏదో చాలా అపురూపమైనదే జరిగిందని మాత్రం తెలుస్తోంది”

“గురువారంనాడు క్లబ్ లో జరిగే ఫంక్షన్ కి నేను ప్రార్థన పాడే విధంగా జరిగింది. అత్యుత్తమ యిప్పుడే కమిటీ మెంబర్స్ కి నా చేత పాట పాడి వినిపించింది. ఇక నుంచి క్లబ్బు తరపున ఎక్కడ ఏ ప్రోగ్రాం జరిగినా నేనే ప్రాధాన్యత పాటటానికి అందరూ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించారు.

దాని సంతోషం చూస్తే నాకెంతో ఆనందంగా అనిపించింది.

“నిజంగా!” అన్నాను నమ్మలేనట్లు నటిస్తూ.

“నిజం!” కావాలంటే అత్యుత్తమ అడుగు.

“ఏది అమ్మ?”

“క్రింద వుంది. మీ శ్రీవారు వచ్చారు మాట్లాడుతోంది. వస్తానుడు మా ర్చుకుని” అని వెళ్లింది.

రాజు ఎన్నిసార్లు అనౌద్దన్నా సారధిని అలాగే అంటుంది.

రాజు బట్టలు మార్చుకుని వచ్చింది.

తాయారమ్మ అప్పటికే పైకివచ్చి “అల్లుడుగారు వచ్చారు” అనే వార్త నా వినిపించి వెళ్లింది.

నేను విని క్రిందకి రాబోతుండగా రాజేశ్వరి అడిగింది.

“అన్నయ్య దగ్గరనుండి ఉత్తరం వచ్చిందా వదినా?”

“రాలేదు, అదే నేనూ చూస్తున్నాను” అన్నాను.

రాజేశ్వరి ముఖం చిన్నబోయింది.

“నా మీద కోపం వచ్చిందేమో? వదినా! నేనిక్కడ యెంతో సంతోషం వున్నాను -

“రాజూ! ఆ మాట మనస్ఫూర్తిగా అంటున్నావా?”

రాజేశ్వరి విచిత్రంగా అడిగింది.

“అదేమిటి వదినా, మాటి మాటికి అలా అడుగుతావేం. నీకు తెలియదు లేదా? నేను సంతోషంగా లేనా? నా కిక్కడ యేం లోటు జరుగుతుందని?”

“ఏమో రాజూ! నువ్వు ఫలానా అని అమ్మకి నేను చెప్పకపోవటం చూసి -

“ఓ! అదా!” రాజు నా దగ్గరికి వచ్చింది. నా చేయి అప్యాయంగా తన చేతిలోకి తీసికొంటూ అంది. “వదినా! నేను ఫలానా అని అత్యుత్తమకి ఎందుకు చెప్పలేకపోయావో నా కర్థం అయింది. అత్యుత్తమకి నే నెవరో తెలిస్తే నన్ను గౌరవించవని, అప్యాయంగా చూడవని నీ భయం. రెండు మూడు రోజులనుంచి నేను కూడా యిదే ఆలోచిస్తున్నాను. అత్యుత్తమకి ఆ విషయం సమయం చూసి, నేనే చెప్పేస్తాను. నే నెవరో తెలిసినా అత్యుత్తమ నన్ను అభిమానంగానే చూస్తుందనే నమ్మకం నాకు కలిగింది.

“రాజూ! నేను నిజంగా నమ్మలేనట్టే చూశాను. ఇంత అర్థం చేసుకోగల శక్తి రానికుండా నేను కలలో కూడా అనుకోలేదు. ఆ క్షణంలో అది నా ప్రాణ స్ఫూర్తిరాలిలా కనిపించింది.

రాజు అంది.

“అత్యుత్తమ అంటే అన్నయ్యకి ఎందుకు గిట్టదో నాకు అర్థం గావటం లేదు. కారణం ఏమిటో తెలియదు. కానీ, అన్నయ్య అత్యుత్తమ విషయంలో మాత్రం పాపపడుతున్నాడనే అనిపిస్తోంది.

“రాజూ!” నేను దాని మెడచుట్టూ చేతులు వేసి హత్తుకుపోయాను. అమాయకంగా, నోట్లోని మాట రానట్టుండే పల్లెటూరి పిల్ల రాజేశ్వరేనా ఈ మాటాడేది! నిండుకుండ తొణకదు అంటారు ఇదే కాబోలు.”

“నువ్వు మళ్ళీ అన్నయ్యకు ఉత్తరం వ్రాయి వదినా! నేను కూడా వ్రాస్తాను. నేనిక్కడ సంతోషంగా, హాయిగా, ఏ లోటూ లేకుండా వున్నానని, నా గురించి ఏలాంటి ఆలోచనలు పెట్టుకోవద్దని వ్రాస్తాను” అంది.

రాజేశ్వరి, నేను ఆ క్షణంలో ఒకళ్ళని ఒకళ్ళు వదలలేనట్టు అనుభూతి పెంచుకూ, చెయ్యి చెయ్యి పట్టుకుని క్రిందికి దిగివచ్చాం.

క్రింద హాలులో సారధి, అమ్మ కూర్చుని వున్నారు. అమ్మ మా వైపునకు పీచు పెట్టి కూర్చోవటంతో మా యిద్దరినీ గమనించలేదు. సారధి మొదట చూశాడు. అతని చూపులు రాజేశ్వరి మీద నిలిచిపోవటం నేను గుర్తించకపోలేదు. అతన్ని ఊహానే రాజేశ్వరి నా చెయ్యి మృదువుగా వదిలించుకుంది.

నేను వచ్చి సారధి పక్కగావున్న సోఫాలో కూర్చున్నాను.

అమ్మ ఏవో కాగితాలు చూస్తుంది.

రాజేశ్వరి అమ్మ కూర్చున్న సోఫా వెనక్కి వెళ్ళి మెల్లగా అడిగింది.

“టీ తీసుకుంటారా యిప్పుడు?”

“ఊం!” కాగితాలు చూస్తూనే అంది. రాజేశ్వరి లోపలికి వెళ్లిపోయింది.

సారధి వచ్చినప్పుడు సాధారణంగా రాజేశ్వరి మా యెదుట కిచ్చి మళ్ళీ కలిసి కూర్చోదు. అతను యిటు కన్నీస్తే అటు తప్పుకుని వెళ్లిపోతుంది. మెరుపు ఇటు కన్నీచి అటు మాయమయ్యే రాజేశ్వరి కోసం సారధి కళ్ళు అప్పుడే వెతకటంలో నాకేమంత ఆశ్చర్యమనిపించలేదు.

54

రాజేశ్వరి విషయంలో యేం జోక్యం చేసుకోవద్దని ఆ రోజు నీ యుద్ధం దురుసుగా మాట్లాడానని నాన్నగారికి నా మీద కోపం వచ్చినట్టుంది.

అసలు ఆ విషయమే యెత్తటం మానేశారు. నాతో కూడా యిదివరకూ అప్యాయంగా మాట్లాడటంలేదు. నేను చిన్న తనంలో, మూర్ఖత్వంగా, హఠాత్ చేస్తున్న పనిని బలవంతంగా సహిస్తున్న మనిషిలా వున్నారాయన.

రాజేశ్వరి అమ్మకంటే నాన్నగారి దగ్గర ఎక్కువ చనువు అవుతుందని, దాని ఆయనెంతో అపురూపంగా చూస్తారని ఆశపడ్డాను. నా వూహాకి చాలా విరుద్ధంగా రాజేశ్వరి నాన్నగారి దగ్గర కంటే అమ్మ దగ్గరే ఎక్కువ చనువు, స్వతంత్ర సంపాదించుకుంది.

అమ్మ క్లబ్ లో రాజేశ్వరి పాట పాడేది ఆ రోజునే!

నేను ఆ మాట విన్నప్పుటినుంచే ఆటపట్టించాను. “దీన్ని ఎందుకు సెట్ చేశారు మమ్మీ! ఒట్టి బెదురుగాడ్డే. అక్కడ ఆ జనం చూడగానే విరుచుకు పడిపోతుందేమో.”

మమ్మీ నేను ఆట పట్టించానని గ్రహించింది. నా వైపు అభిమానంగా చూస్తూ మళ్ళీ కనిరినట్టుగా అంది. “చాలే! నోరు మూసుకో! మనుష్యులకి సిరికిర్రు సూరిపోయడంలో నువ్వు-మీ నాన్న అంతటి వాళ్ళు ఇంకెవరూ లేరు. రాజేశ్వరి మూర్ఖవచ్చి పడిపోతుందో, లేక బాగా పాడి అందరూ మెచ్చుకుంటుంటే నీ మూర్ఖ వస్తుందో నువ్వే చూద్దువుగాని” అంది. ఆ అనటంలో రాజేశ్వరికి మెచ్చుకోలు ఆవిడ పనిలో ఆవిడకి విశ్వాసం, ఎంతో ధీమా కన్పించాయి.

రాజేశ్వరి బట్టల విషయంలో అమ్మ చాలా తెలివిగా, జాగ్రత్తగా ప్రవర్తించేది కానీ చాలా అందంగా, ఫ్యాషన్ గా, అత్యంత ఆధునాతనమైన డిజైనులతో చూడగల చక్కటి రంగుల కలయికతో యివి ఎంత బాగున్నాయి అనిపించేలా వుండేది. రాజేశ్వరివి ఎప్పుడూ సింపుల్ గా వుండేవి. కానీ నా పక్కన ఆ సింపుల్ గా వుండేది రాజేశ్వరికి ఒక ప్రత్యేకత అపొదిస్తున్నట్టుగా వుండటం బహుశా ఆమె

గ్రహించలేదనుకుంటా. నాకు రాజేశ్వరిలా ఎప్పుడూ, లేత రంగులతో సిరాపంబరంగా వుండాలనిపించేది.

రాజు క్లబ్ లో పాట చాలా బాగా పాడింది. మైక్ కి దాని గొంతు అంత లాగా సరిపోతుందని నేను అనుకోలేదు. ప్రోగ్రాం అయింతర్వాత స్వయంగా సారధికూడా రాజుని అభినందించాడు.

అతను మెచ్చుకుంటుంటే తనని కాదన్నట్టు తలవంచుకుని వూరుకుంది, నేను భుజంమీద గిల్లాను.

“అదేమిటి? కాంప్లిమెంట్ అందిస్తుంటే మాటలు రాని మూగదానిలా చూస్తావేం; థ్యాంక్స్ అను” అన్నాను మందలిస్తున్నట్టు ఆరిందానిలా. సారధి నవ్వాడు.

మనుషుల్ని కంగారు పెట్టడంలో మీ స్నేహితురాలి తర్వాతనే ఎవరైనా. నత్తక, సంస్కారం అంటూ అడుగుడుగునా గుర్తుచేసుకుంటూ బ్రతికే మాకు కొన్ని కొన్ని మాటలు చిలక పలుకుల్లా వల్లించటం అలవాటు, ఆ అలవాటు మీకు లేదని నాకు తెలుసు. అది మీ ప్రత్యేకతగా ఎప్పుడో గుర్తించాను.

నాకు సారధిని చూస్తే ఆ క్షణంలో అమ్మదొంగా! అనిపించింది.

రాజేశ్వరిలో ప్రత్యేకతగా యిది గుర్తించాలి! ఈ మాట అమ్మ వింటే భాగుండును అనిపించింది ఆ క్షణంలో.

మర్నాడు సారధి నాకు ఫోన్ చేశాడు. అతను తనంతట ఫోన్ చేసి నాతో మాట్లాడే క్షణాలు చాలా కొద్ది.

రాజేశ్వరి వచ్చి నాకు ఫోన్ వచ్చిందని చెప్పింది.

నేను వెళ్ళి మాట్లాడాను. అతనికి ఎవరో బెనిఫిట్ షోకి టికెట్ అంటకట్టారుట! అతనికి వెళ్ళడానికి టైమ్ లేదుట! నేను, రాజేశ్వరి వెళ్ళాలిట! రాజేశ్వరిని ప్రత్యేకంగా గుర్తుచేసుకున్నందుకు ఆనందం అనిపించింది. ఆ సినిమా సంగీత ప్రాధాన్యత గల చిత్రం కాబట్టి రాజేశ్వరిని తప్పకుండా చూడమని సలహా ఇచ్చాడు.

ఇద్దరం సినిమాకి వెళ్ళాం.

తీరా లోపలికి వెళ్ళబోతుంటే సారధి కారు వచ్చి ఆగింది.

నాకంటే అతన్ని ముందుగా రాజేశ్వరి చూసింది.

“అదుగో, మీ శ్రీవారు వచ్చారు” అంది.

నేను తిరిగి చూశాను.

అతను అక్కడినుండే మమ్మల్ని విష్ చేసి కారు పార్క్ చేసుకోసాగాడు.

రాజేశ్వరి నా చేయి పట్టుకుంటూ అంది, “అతను వచ్చాడుగా! నేనెందుకీ నేను వెళ్ళిపోతాను ఇంటికి” అంది.

సారధి నేను ఒంటరిగా వున్నప్పుడు రాజేశ్వరి మాతో వుండటానికే మాత్రం ఇష్టపడదు. ముళ్ళమీద వున్నట్టు విలవిల లాడిపోతుంది. ఎంత నవ్వుకొన్నా దాని చెవికి ఎక్కడు.

సారధి మా దగ్గరికి వచ్చాడు.

“వస్తానన్న ఫ్రెండ్ రాలేదు. అందుకని పూరకే వుండటం ఎందుకని నీ కూడా వచ్చాను” అన్నాడు.

నేను అదక్కుందానే అతను సంజాయిషీ ఇచ్చాడు.

అది కూడా సిస్టయర్ గా లేదు. గుమ్మడికాయల దొంగ భుజాలు తదుమిత్తు ధోరణిలో వుంది.

ఎలా అర్థమౌతాయో తెలియదు కానీ కొన్ని కొన్ని విషయాలు మనకి ఏమీ బాగా తెలిసిపోతాయో కదా!

“రాజు ఇంటికి వెళ్ళిపోతానంటోంది” అన్నాను ఫిర్యాదు చేస్తున్నట్టుగా సరిగ్గా నేను పూహించిన భావాలే అతని ముఖంలో కదులాడాయి.

“అయ్యయ్యో, మీరు వెళ్ళిపోవడం ఏమిటి? మీనా మీకు చెప్పలేదా? ఇంకా సంగీత ప్రాధాన్యతకల చిత్రం! రండి. లోపలకి వెళ్ళదాం” అన్నాడు ధియేటర్ లో దోవతీస్తూ.

బెనిఫిట్ షో కావడం వల్ల జనం కిక్కిరిసిపట్టు వున్నారు.

ముగ్గురం ఒకే వరసలో కూర్చున్నాం.

సారధి ఆ చిత్రానికి దర్శకత్వం వహించిన ఆయన ప్రాముఖ్యత గురించి మాకు వినిపిస్తున్నాడు.

సారధి మాటకారి అని తెలుసు. కానీ నా ముందు అతను యిలా పూటాడడం యిదే ప్రథమం.

పిక్చర్ మొదలైంది. నిజంగానే మ్యూజిక్ చాలా బాగుంది. నా ముందు వరసలో కూర్చున్న ఆయన చాలా పొడుగ్గా వుండటంతో నేను తల వక్కుకుంటూ ఆయన భుజం మీద నుంచి చూడాల్సి వస్తోంది.

సారధి యిది గమనించినట్టున్నాడు!

వెంటనే లేచి తన సీటులో నన్ను కూర్చోమన్నాడు!

నేను కూర్చున్నాను.

నాకు, రాజేశ్వరికి మధ్యలో కూర్చున్న సారధి మధ్య మధ్యలో ఆ పాటలు ప్లేబాక్ పాడిన వాళ్ళ గురించి రాజుకు వివరించసాగాడు.

నాకు అర్థమైంది. చాలా బాగా పాడగలిగి, ఎంతో నిరాడంబరంగా వుండే రాజు అమ్మకి లాగానే సారధికి కూడా నచ్చింది.

నాకు ఇంకోటి కూడా మరీ మరీ అనిపించసాగింది.

సారధి నాకు కాబోయే భర్త! ప్రతివాళ్ళు అసలు స్వరూపాలు దాచుకుని, వాగరికత పేరుతో యీ సభ్యత సంస్కారాలు ప్రదర్శించటంతో మనిషి అసలు స్వభావం కనిపెట్టడం కష్టం అయిపోతుంది.

సారధి వ్యక్తిత్వాన్ని, అతని స్వభావాన్ని నేనెందుకు పరీక్ష చేసుకోకూడదు! అమ్మ దృష్టిలో సారధి తెలివిగలవాడు కావచ్చు. అతని వ్యక్తిత్వం ఆవిడకీ బాగా నచ్చివుండవచ్చు! కానీ నేను? నా కాబోయే భర్త విషయంలో మాత్రం నేను అమ్మ విలువల మీద ఆధారపడదల్చుకోలేదు. ఆ విలువలేవో నేను గుర్తించాలి, అవి నాకు నచ్చాలి!

55

తర్వాత, సారధి-నేను ఒంటరిగా కూర్చున్నప్పుడల్లా తరచుగా రాజుని గురించే మాట్లాడుకునేవాళ్ళం. ఆ ప్రసంగంలో ఏదో విధంగా కావాలని నేనే ఎత్తేదాన్ని సారధి కుతూహలంగా వినేవాడు. యధాలాపంగా అడిగినట్టుగా, రాజుని గురించి అడిగేవాడు.

రాజేశ్వరిని గురించిన ప్రసంగం వచ్చినప్పుడల్లా మా మధ్య గంటలు నిమిషాల్లాగా గడిచిపోయేవి.

నేను అప్పడప్పుడూ కావాలని రాజుని ఒట్టిమొద్దని, మూర్ఖురాలని అంటూ వుండేదాన్ని. సారధి రాజు విషయంలో నేను పొరపాటు పడుతున్నట్టుగా భావించి అది తను సరియేయాలని తాపత్రయపడేవాడు. రాజు అలాంటి మనిషికాదని, సేవేదో దాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకోలేదన్నట్టు వివరించటానికి చూసేవాడు.

అతన్ని బాగా రెచ్చగొట్టి, ఆవేశం వచ్చేలా తర్కంలోకి దింపి హఠాత్తుగా మధ్యలో “పోనీండి, నాలుగు రోజులు తలదాచుకోటానికి నా దగ్గరికి వచ్చిన దాన్ని గురించి మనకి ఈ వాదన ఏమిటి?” అంటూ చల్లగా ఆ ప్రసంగం నుంచి జారిపోయేదాన్ని.

సారధి ముఖం ఎర్రబడింది. గంటు పెట్టుకున్న ముఖంతో వెళ్లిపోయేవాడు అతని మాటల్లో, అతని చేష్టల్లో అతని అసలైన వ్యక్తిత్వం పట్టుకోవటానికి వచ్చేస్తున్న ఈ ప్రయత్నం అతనికి తెలిసినట్టులేదు.

తెలిసినట్టుయితే బహుశా తప్పుకుండా జాగ్రత్తపడి వుండేవాడనుకుంటుంటే ఒకసారి మాటల సందర్భంలో, అతనితో రాజేశ్వరికి రేడియోలో పాడటం చాలా కుతూహలంగా వుందనీ, కానీ అమ్మ యేదయినా అనుకుంటుందేమో భయపడుతోంది అని అన్నాను. నిజానికి పాపం అదేప్పుడూ అనలేదు! కానీ రేడియోలో పాడాలి అనే ఉద్దేశ్యమే లేదు. రాజేశ్వరి యిష్టమేదో మా అణిచివేస్తోందని అనుకున్నాడు సారధి. దానితో ఒకసారి మేం కూర్చుని వుంటే రాజు రేడియోలో పాడితే బాగుంటుందనే సూచన తనంతట తానే చేశాడు, సూచించేసి పూరుకోలేదు.

ఒకటి రెండుసార్లు నాకు గుర్తుచేసి, రాజు చేత ఆప్లికేషన్ పెట్టించాలి పది రోజుల్లో రాజుకి రేడియో స్టేషన్ నుంచి వాయిస్ టెస్ట్ కి పిలుపు వచ్చింది.

అమ్మ ఏమనుకుందో యేమో, తనే స్వయంగా దగ్గరుండి రాజుని రేడియో స్టేషన్ కి తీసుకెళ్లింది.

సారధి తనకేదో గొప్ప సహాయం చేసినట్టు రాజు భావిస్తోందని ఈ కృతజ్ఞతలు తెలుపమని కోరిందని సారధితో చెప్పాను.

రాజుకి మేం అనుకున్న దానికంటే త్వరగానే రేడియో స్టేషన్ నుంచి ప్రోగ్రాం వచ్చింది. అమ్మ, సారధిలాంటి వాళ్ళు తలుచుకున్న పని నిమిషాలమీద ఆయోచూడగలరు అనటానికి యిది నిదర్శనం.

ఆ రోజు రాజు రేడియో స్టేషన్ లో మొదటిసారిగా పాట పాడుతుంది.

అది ఉదయం లేచినప్పటినుంచి ఆనందంతో -

“నోరు మూసుకోవోయి మరదలా! పొగడ్తలంటే నాకు చిరాకు అనే సంగతి నీ కింతవరకూ తెలియదులా వుంది” అన్నాను నవ్వుతూ.

“నిజం చెప్పటం పొగడ్త యెలా అవుతుంది వదినా? నువ్వు రాజు పోయినట్టుయితే ఇదంతా ఎలా అయ్యేది?” అమాయకంగా అడిగింది.

“జరగాల్సినవన్నీ ముందే వ్రాసిపెట్టి వుంటాయి అని పెద్దలు చెప్పగా వినలేదా?”

“విన్నాననుకో? - కానీ.”

అమ్మకి బాగా జలుబు చేసి కళ్ళు, ముక్కు ఏకమైనట్టుగా యెర్రబడి నాయి. ముఖం భారంగా తయారైంది. అందువల్ల నన్ను పిలిచి రాజుకు తోడుగా రేడియో స్టేషన్ కి వెళ్ళమని చెప్పింది, నేను సరేనన్నాను.

ఇద్దరం తయారై బయలుదేరుతుండగా, సారధి వచ్చాడు. నా కెందుకో యీ సమయానికి అతను తప్పుకుండా వస్తాడని ఉదయం నుంచి అనిపిస్తూనే వుంది. సరిగ్గా రానే వచ్చాడు. మమ్మల్ని రేడియో స్టేషన్ కి తీసుకువెళ్ళమని నేనే అడిగాను. అతను వెంటనే ఒప్పుకున్నాడు. మేము బయలుదేరే ముందు అమ్మ రాజుని దగ్గరకు పిలిచి ప్రోగ్రాం అయిపోగానే సరాసరి ఇంటికి వచ్చేయమని చెప్పింది.

రాజేశ్వరి అలాగే అన్నట్టు తల వూపింది.

శీరా నేను బయటికి వచ్చి కారులో కూర్చోబోతూంటే వెనకనుంచి శాయరమ్మగారు పరుగెత్తుకు వచ్చింది. “అమ్మాయిగారూ! మీకు ఫోన్ వచ్చింది.” అంటూ వుండగా కారులో ఎక్కబోతున్న నేను ఆగిపోయాను.

రాజేశ్వరిని కూర్చోమని, సారధితో “ఇప్పుడే వస్తాను. ఒక్క నిమిషం” అని కోరిక వచ్చాను.

బయట పనుండి ఆగిపోవాల్సి వచ్చినప్పుడు యింటికి యెవరైనా ఫ్రెండ్స్ వస్తే వాళ్ళకి అర్థంబుగా చెప్పాల్సిన పని వుంటే నాన్నగారు అప్పుడప్పుడూ నాకు ఫోన్ చేయటం అలవాటే.

అందులో ఈ సమయంలో నాన్నగారు మినహా యింకెవరూ చేయరు. అందుకే గబగబా ఫోన్ దగ్గరికి వచ్చి నేను “హలో” అన్నాను.

“హలో!” అవతలనుంచి వినిపించిన కంఠం నాన్నగారిది కాదు.

“లాయరు హనుమంతరావు గారి ఇల్లేనా?” అని అడుతున్నారవరో.

“అవును.”

“నేను అంటుండగానే ‘మీనా-నేనూ’ అని వినిపించింది.

ఒక్కక్షణం నా గుండె ఆగిపోయినట్టే అనిపించింది.

అప్పటికే ఆ స్వరం గుర్తుపట్టేశాను.

“నువ్వా! ఎప్పుడు వచ్చావు వూరి నుంచి?” అన్నాను. నాకంతాన్ని అదో కంగారు, తత్తరపాటు చుట్టేసినాయి.

“ఈ రోజే! ఉదయం.”

“ఎక్కడనుంచి మాట్లాడుతున్నావు?”

“మధూ వాళ్ళ ఇంటి దగ్గరనుంచి, ఠాజు ఏది?”

“ఉంది.”

“మీ ఇద్దరూ యిక్కడికి రండి.”

“ఇప్పుడా! హతాశురాలయినట్టు అన్నాను. అతను అది గుర్తించినట్లున్నాడు. “అవును, ఏం? పనుందా?” అన్నాడు.

“ఊఁ”

“అయితే దాన్ని ఒక్కదాన్ని పంపు, నేనిక్కడ ఎదురుచూస్తూంటాను.”

“అలాగే ఎక్కడో చెప్పు, ఆ ఇల్లు.”

కృష్ణ ఎక్కడో చెప్పాడు. అది మా యింటికి అట్టే దూరం లేదు.

“ఇప్పుడే వస్తాం” అని ఫోన్ పెట్టేశాను.

నా గుండెలు వేగంగా కొట్టుకోసాగినాయి. ఇంకా నయం, సరాసరి ఫ ఇంటికి రాలేదు. ఎంత రసాభాసా అయివుండేది.

కానీ యిప్పుడు అతని దగ్గరికి వెళ్లడం ఎలా? వెళ్లకుండా మాళ్ళు ఎదురుచూస్తూ కూర్చోదూ?

బయటనుంచి టైమయిపోతున్నట్టు హెచ్చరికగా సారధి హారన్ బోయ్ మనిపించాడు. అది వినగానే వాకిట్లోకి పరుగెత్తుకు వచ్చాను.

నేను వచ్చి ఎక్కానో కారు బయలుదేరింది.

“ఎవరు ఫోన్ చేసింది, ఫాదరా?” అన్నాడు సారధి. నాన్నగారిని ఆశ్చర్య కూడా ఫాదరే అంటాడు. పేరు పెట్టి చెప్పుడు, అవునన్నట్టు తల వూపాను.

మేం వెళ్ళేది సరిగ్గా ఆ పక్క రోడ్డునుంచే!

నేను అప్పుడు వెళ్లకపోతే యీ రోజుకి యిక అతన్ని కలుసుకోవటం పనుందా?

మేం వస్తామని అతను యెదురు చూస్తూ వుంటాడు. కనీసం నేను ఒక్కదాన్నయినా వెళ్లి ఠాజుకి రేడియో ప్రోగ్రాం వుందని చెప్పేస్తే పోతుంది.

కారు సరిగ్గా ఆ రోడ్డు దగ్గరికి వచ్చింది.

సారధిని ఒక్కక్షణం కారు ఆపమని కోరాను.

సారధితో, “ఇక్కడ నా డ్రైవింగ్ వుంది. ఆ అమ్మాయి యెదురుకో అడ్డంకు రమ్మని కబురు చేసింది. నేను కనుక్కుని అక్కడినుంచి రేడియో స్టేషన్ కి వచ్చేస్తాను. మీరు వెళ్ళండి” అన్నాను.

“అయితే నేనుకూడా వస్తాను” రాజేశ్వరి దిగబోయింది.

నేను దిగనివ్వలేదు. చేయిపట్టి ఆపేసి డోర్ వేసేశాను.

“నువ్వు వద్దు. ఆ అమ్మాయి నాతో యింకెవరూ రావటం యిష్టపడదు. నన్ను ఒక్కదాన్నే రమ్మంది. నేను తర్వాత చెబుతాను అన్నాను” రాజేశ్వరి అయోమయంగా చూడసాగింది.

“పోనీ యింటి వరకూ దింపి బయటనుంచి వెళ్లిపోతాం” అన్నాడు సారధి.

అతనికి నా మాటలు, ప్రవర్తన అసహజంగా, విపరీతంగా కన్పించినట్టు ఆతని కనుబొమ్మల మధ్య నుండే తెలుపుతోంది.

“అహహ! టైమయిపోతోంది. ఈ ప్రక్కనే! నేను నడిచి వెళ్లిపోగలను. మీరు రాజుని రేడియో స్టేషన్ కి తీసుకెళ్లండి” అన్నాను.

సారధి ఏమనుకున్నాడో ఏమో నాతో తర్కించలేదు. కానీ నేను అర్థాంతరంగా మధ్యదోవలో ఇలా చేయటం అతనికి ఏ మాత్రం నచ్చలేదని నాకు తెలుస్తూనే వుంది. కానీ నేను లక్ష్యపెట్టలేదు.

రాజేశ్వరి మతిపోయిన మనిషిలా కూర్చుంది. దాని కళ్లలో నా మీద మెట్టమెదటిసారిగా ఆగ్రహంలాటిది చూశాను నేను, ఎవరు ఏమైనా అనుకోనీ! నేను కృష్ణని చూడాలి. అక్కడికి వంటరిగా వెళ్ళాలి. అక్కడే నిలబడి నేను కారు సొంతం నాకు కనుమరుగు అయేవరకూ చూశాను. ఆ తర్వాత మెయిన్ రోడ్డు మీద నుంచి ప్రక్కకు తిరిగాను. ఆ సందులో ప్రవేశించగానే నాకు కృష్ణ చెప్పిన గ్రే కలర్ బిల్డింగ్ సులబంగా కనిపించింది. వేగంగా కొట్టుకుంటున్న గుండెలతో ఆ ఇంటివైపు నడిచాను.

నేను బిల్డింగ్ గేటు తెరుచుకుని, సంశయంగా చూస్తూ మెల్లగా లోపలికి అడుగుపెట్టేసరికి కృష్ణ అప్పటికే గబగబా వరండా మెట్లు దిగి నా కభిముఖంగా నడిచి వస్తున్నాడు.

“ఇదేమిటి? యిలా నడిచి వచ్చావే? ఎండగా లేదా?” అన్నాడు అతురతగా.

“నడిచిరాక ఏం చేయమంటావు? నువ్వేమైనా పల్లకి పంపావా ఎక్కి రావటానికి?” నవ్వుతూ, దబ్బాయున్నట్టుగా అన్నాను, ఇలా అమ్మకి, నాన్నగారికి తెలియకుండా దొంగతనంగా అతన్ని కలుసుకోవటంలో నాకేదో అనిర్వచనీయమైన ఆనందం మనసునిండా పొంగులు వారుతోంది.

కృష్ణ క్షణంసేపు రెప్పవాలాకుండా నావైపు చూశాడు. అతని కళ్లలో తారట్లాడే చిలిపి వూహ ఏదో అతను బయటికి రానివ్వకుండా నోరు మూసి లోపలికి

పంపినట్లుంది. నేన న్నదానికి సరైన జవాబుగా ఏదో అనాలనే ఆశించి నిగ్రహించుకోవటం నేను గమనించాను.

“లోపలికి రా!” అన్నాడు.

అతన్ని అనుసరించి లోపలకు వెళ్ళాను.

దబ్బు కలవాళ్ల యిల్లులా ఖరీదయిన సామానుతో వుంది.

కానీ యింట్లో ఎక్కడా ఎవరూ వున్నట్టు అలికిడి లేదు. అంతా నిశ్శబ్దం వుంది.

“మధు వాళ్ళు లేరు, బెంగుళూరు వెళ్ళారు” అన్నాడు కృష్ణ. నేన క్కడున్న సింగిల్ సోఫాలో కూర్చున్నాను.

“రాజు ఏది?” అన్నాడు.

“రాలేదు. నేనెక్కడకి వస్తున్నట్టు దానికి చెప్పలేదు” సంజాయిషీ యిస్తున్నట్టు చూశాను.

కృష్ణ నా ఎదురుగా వున్న సోఫాలో కూర్చోబోతున్నవాడల్లా ఆగి ఆడిగాడు మంచి నీళ్ళు కావాలా?”

“వద్దు, థ్యాంక్స్”

కృష్ణ లోపలికి వెళ్ళాడు.

“నేను యిల్లంతా కలియచూస్తున్నాను. కృష్ణ రాజుని తీసుకెళ్ళటానికే వచ్చాడేమో అతన్ని కాదనటం ఎలా? వాదన నావైపు నుంచి మొదలు పెట్టే విజయం నాకు లభిస్తుంది, గబగబా ఆలోచించసాగాను.

కృష్ణ తిరిగి వచ్చాడు.

అతని చేతిలో చిన్నప్లేట్‌లో బిస్కెట్లు వున్నాయి.

నా ముందున్న టేబిల్‌మీద పెట్టి “తీసుకో” అన్నాడు.

“పరాయి ఇంట్లో యీ అతిథి మర్యాద ఏమిటి?” అన్నాను మందలించగా.

కృష్ణ నా కెదురుగా వున్న సోఫాలో కూర్చున్నాడు.

చెప్పదల్చుకున్న విషయం అట్టే జావ్యం చేయటం అమ్మకులా ఆహ్లాదం అలవాటు లేదులా వుంది.

వెంటనే అనేశాడు. “నేను రాజుని తీసుకువెళ్ళటానికి వచ్చాను.” మళ్లీ సడాసరి స్టేషన్‌కి పంపిస్తే రాత్రి బండికే వెళ్లిపోతాం.”

నేను వెంటనే ఏ సమాధానం చెప్పలేదు.

కృష్ణలాటి వాళ్ళతో వున్న చిక్కు ఇదే! వీళ్ళు సలహాలు అడగరు, సంప్రదింపులు జరుపరు! చేయదల్చుకున్నది సూటిగా జరిగిపోవాలి, అంతే.

“ఇప్పుడేమిటి అర్థైంటు” అన్నాను.

“ఇంకో సంబంధం చూశాను, చూడటానికి గురువారంనాడు వస్తారు.” డీపాయి మీద నున్న పుస్తకం తీసి దానిలోకి చూడసాగాడు.

రెప్పపాటుగా కళ్ళెత్తి అతనివైపు చూశాను. అతని ముఖం దేర్భేద్యమైన కోటగోడలా వుంది. నా మాటలు, లాలనలు, విసుర్లు కానీ అతని ముందు ఈ క్షణంలో పనిచేయవనిపించింది.

నేను విసురుదామనుకున్న అస్త్రం పనిచేయదని, లాభం లేదని తెలిసింది. నేను కూడా పుస్తకం ఒకటి తీసుకుని చూస్తూ కూర్చున్నాను.

ముఖం సీరియస్‌గా పెట్టుకున్న అతని దగ్గర నాకు మౌనం ఒక్కటే శరణ్యం అయింది.

ఇద్దరం ఐదు నిమిషాలసేపు ఆ పాత పుస్తకాలలో మా జీవితానికి సంబంధించిన అతి ముఖ్యమైన విషయాలు వున్నట్టు చూస్తూ కూర్చుండి పోయాం.

నేను ఈ ఇంటి ఆవరణలో అడుగుపెట్టి అతన్ని చూడగానే నా మనసులో ఉత్పన్నమైన లేచిన అభిమానపు పొంగు చల్లారిపోయింది.

“ఇంకా ఏమిటి విశేషాలు?” అన్నాడతను పుస్తకం చూడటం విసిగెత్తిపోయినట్టు పక్కన పడేస్తూ.

“ఏమున్నాయి? ఏమీ లేవు” పొడిగా పలికింది నా కంఠం.

“బాగున్నారా అ ?”

అంతా అంటే రెట్టించాను.

నా ముఖంమీద నిల్చిన అతని చూపులు పాదాల దగ్గర జీరాడుతున్న నా వీరమీదకి వాలిపోయినాయి.

మళ్ళీ మా సంభాషణ ఆగిపోయింది.

కృష్ణ దీర్ఘాలోచనలోకి జారిపోయినవాడిలా కూర్చున్నాడు.

రాజుని పంపటానికి నాకేమాత్రం ఇష్టంలేదు. కానీ సాయంత్రం ట్రెయిన్‌కి వెళ్లిపోతామన్న కృష్ణ ఆజ్ఞా జవదాటటానికి వీల్లేకుండా వుంది.

“ఇక నేను వెళ్ళనా?” లేవబోతూ అడిగాను.

“ఊ!” అతను మా మధ్య పని అయిపోయినట్టు వెంటనే అంగీకరించాడు.

నా కెందుకో తీవ్రమైన ఆశాభంగంగా వుంది. అతన్ని చూస్తుంటే నా చెంప పగలగొట్టాలన్నంత కోపం వచ్చింది! అతనిలో ఆ గంభీరత్వం ట్ట ఇంకేభావం అయినా చూడాలనిపిస్తోంది.

కృష్ణ కళ్ళెత్తి నావైపు చూడలేదు. చూసినా నా మనసులో భావ లక్ష్యపెట్టాలన్న ఆశక్తి వుండదేమో!

నేను అయిష్టంగా లేచాను.

“ఒక్క నిమిషం కూర్చో, లోపల చెప్పి వెళ్తున్నాను, కాఫీ తెస్తున్నాడు. తా వెళుదువు గానీ!”

“చాలే నీ మర్యాద! వచ్చిన మనిషితో మనసువిప్పి రెండు చల్లటి మాటలు మాట్లాడకుండా కాఫీలు, టిఫిన్లు యిస్తే మర్యాద తీరిపోతుందా?”

అతను చకితుడైనట్టు చూశాడు!

“రాజుని పంపించాలట! పెద్దమనిషి చెబుతున్నాడు. దానికి ఏ వెద్దమో చూసి ముద్రేస్తేగానీ నీకు నిద్రపట్టదా ఏం? ఇప్పుడు పెళ్లికి ఏం తొందర వచ్చిందా? అది పెళ్ళి పెళ్ళి అని ఏడుస్తోందా?”

కృష్ణ కళ్ళు చురుగ్గా అయినాయి!

నా మనసులో అసలు భావం కనిపెట్టాలన్నట్టు నావైపు తీక్షణంగా చూడసాగాడు.

అతని చూపులు నా కెలాగో అనిపించాయి. కావాలని నేను తెచ్చుకున్న ఆ ఆగ్రహం అతను పసిగట్టేసి, ఆటపట్టిస్తాడేమోనని భయం వేసింది. అందుకే నేనసలు అతనివైపు సరిగ్గా చూడనేలేదు.

“రాజుకి నువ్వేం పెళ్ళి చేయనవసరం లేదు? దానికి తగిన మంచి సంబంధం చూసి మా ఖర్చులతో మేమే చేస్తాం. సరేనా! నువ్వు వెళ్ళు. రాజు నీతో రావటం అసంభవం. నేను కావాలంటే అత్తయ్యకి ఉత్తరం వ్రాసుకుంటాను.”

“ఒక్కనిముషం కూర్చో!” అన్నాడతను. అతని కంఠంలో అంచున పడుస్తూ వున్న ఆగ్రహం నాకు అర్థమౌతూనే వుంది.

“కూర్చోను! ఒకవేళ కూర్చున్నా రాజుని పంపను.”

“కూర్చో! వంటతను వస్తాడు, అతను ఏమైనా అనుకోగలడు.”

“అనుకోనీ నాకేం!” అన్నానేగానీ, అప్పుడే లోపలికి టీ తెస్తున్న వంటవాడి చూడగానే హఠం చేస్తున్నట్టుగా అలా నిలబడిపోయాను.

వంటవాడు టీ తెచ్చి మా ముందు పెట్టి వెళ్ళిపోయాడు.

కృష్ణ టీ కప్పు తీసి నా చేతికి అందించాడు.

నేను అందుకుని మళ్ళీ ట్రేలో పెట్టేశాను.

“తాగావా?” నవ్వుతూ అడిగాడు.

“తాగాలని లేదు!” సీరియస్‌గా అన్నాను.

కృష్ణ కప్పుతీసి మళ్ళీ అందించాడు.

“నీతో చాలా కష్టమే సుమా!” పాపం కృష్ణ కొంటెగా అన్నాడు.

నేను సమాధానం చెప్పలేదు.

నేనీలా హఠాత్తుగా కారణం చెప్పుకుండా మధ్యలో దిగి వచ్చేసినందుకు, కారణం ఏమిటని సారధి మనసులో పురుగులా తొలుస్తూనే వుంటుంది.

ఈ రోజుకాకపోతే రేపయినా నేను కలుసుకోవటానికి వచ్చిన ఈ వ్యక్తి ఎవరా అని ఆరా తీయకమానదు.

“ఇంతకీ నువ్వు చెప్పదేమిటి? రాజుకి నన్ను సంబంధాలు చూడొద్దంటావు?” టీ తాగుతూ సీరియస్‌గా అడిగాడు కృష్ణ.

అవునన్నట్టు తలవూపాను.

“ఇప్పటికీ జరిగిన ఈ అనర్ధాలు చాలలేదా!”

“రాజు పెళ్లి ఆగిపోవటం అనర్థం ఏమీ కాదు. అది దాని అదృష్టం అని యిప్పటికైనా నువ్వే ఒప్పుకుంటావు. ఇక నీ పెళ్లి అంటావా! అది అనర్థమే కావచ్చు, ఒప్పుకుంటాను.”

గబగబా టీ తాగేసి కప్పు టేబిల్ మీద పెట్టిన నేను, టైమ్ చూసుకుంటూ లేచాను.

“ఇక నేను వెళతాను, పనుంది.”

“రాజుని సాయంత్రం ఒక్కసారి తీసుకురా మీనా, దానితో మాట్లాడతాను” అర్థింపుగా అడిగాడు.

“నేను తీసుకురాను. దాన్ని నువ్వు హడల గొడతావు. అది అసలే బెదురుగొడ్డు. ఇక నేను పట్టుకున్నా ఆగదు, నీతో బయలుదేరి వచ్చేస్తుంది.”

“ఇంత దూరం వచ్చి కనీసం దాన్ని చూడకుండా వెళ్లిపోమ్మంటావా, ఇది నీకు న్యాయమేనా?”

నేను చప్పున అతనివైపు చూశాను, అతని అతి వినయ ధోరణిలో నాకు నమ్మకంలేదు.

“నువ్వు దాన్నేమీఅనను అంటే తీసుకు వస్తాను” షరతు పెట్టాను.

“సరే, తీసుకురా.”

“ఇక్కడికి రావటం మాకు వీలు పడదు, నువ్వే ఎక్కడికైనా రా.”

“ఎక్కడికి రమ్మంటావో చెప్పు.”

నేను క్షణంసేపు ఆలోచించాను. మామి ఇల్లు గుర్తుకు వచ్చింది. ఆక్కడ రమ్మనమని చెప్పాను. కృష్ణ జేబులోనుంచి చిన్న డైరీ తీసి అందులో అడ్డన్ నోట్ చేసుకున్నాడు.

“ఇది అన్యాయం, నా చెల్లెల్ని నేను చూడటానికి ఇన్ని షరతులా? ఇంకా అడ్డదారులా?”

కృష్ణ ఉద్దేశ్యం నాకర్థమైంది. రాజుని తీసుకెళ్ళి అంత ధైర్యంగా ఇంకా పెట్టుకున్న నేను, అతన్ని మాటవరసకి కూడా మా ఇంటికి రమ్మనటం లేదు.

మర్నాడు ఫలానా టైమ్కి ఆ యింటికి రమ్మనమని, అతనికి చెప్పి నేను లేచి బయలుదేరాను.”

“ఎలా వెళ్తావు?” అన్నాడు తనుకూడా లేస్తూ.

“రెండు కాళ్లతోనడిచి.”

“రోడ్డు వరకూ నేను కూడా రానా?”

“నీ కెందుకా శ్రమ!”

కృష్ణ నా వెంట రోడ్డు వరకూ వచ్చాడు.

నమయానికి ఒక్క టాక్సు కూడా దొరకలేదు. ఆటో ఒకటి వచ్చింది. నేను అందులో ఎక్కబోతూ కృష్ణవైపు తిరిగి అన్నాను. “ఈ రోజు నిన్ను చూశానని సంతృప్తి నాకేమీ అనిపించటంలేదు.”

“ఎందుకని?” ఆశ్చర్యంగా చూశాడు.

“నువ్వు సరిగ్గా మాట్లాడలేదు.” అనేసి నేను ఆటోలో యెక్కబోయాను. కృష్ణ చటుక్కున నా జబ్బు పట్టి ఆపేశాడు.

“అంటే ఏమిటో సరిగ్గా చెప్పు” అన్నాడు.

నేను నోరు తెరిచి యేదో అనబోయాను. కృష్ణ భుజంమీదనుంచి నా చూపు దూరంగా మేం నడిచి వచ్చిన సందులో నుంచే ఆకువచ్చ గళ్ళున్న పట్టుక కట్టుకుని ఇటే వస్తున్న ఒకావిడని గమనించాము.

నా గుండెలు ఝల్లుమున్నాయి. మిసెస్ లింగం నన్ను చూసింది. గబగబా నావైపు చూస్తోంది.

“ఓ! ఏమిటిది నడిబజార్లో!” కృష్ణ చెయ్యి ఒక్క విదిలింపుతో విదిలించేసుకుని ఆటోలో ఎక్కాను. ఆటో స్టార్డు అయింది. ఆటో కదిలే ముందు నేను తలతిప్పి చూశాను.

గబగబా వస్తున్న మిసెస్ లింగం నన్ను ఆగమని చేయి వూపుతోంది. నేనది గమనించనిదానిలా తల తిప్పేసుకుని, “త్వరగా పోనీ” అన్నాను.

నా ఆ తొందరలో, కంగారులో కృష్ణవైపు ఇంకోసారి చూసే అవకాశమే దొరకలేదు.

నేను రేడియో స్టేషన్కి వచ్చాను.

రాజు పాట రికార్డింగ్ అవుతోంది. సారథి, రాజు లోపలవున్నారు.

నేను బయట వెయిటింగ్ రూమ్లో కూలబడ్డాను.

నా గుండెలు ఇంకా దడదడ లాడుతూనే వున్నాయి. మిసెస్ లింగం చూసింది నేను ఫలానా వీధిలో ఎవరో అపరిచిత యువకుడితో చనువుగా మాట్లాడటం అనేది ఆమె దృష్టిలో మామూలు విషయం అయి వుండదు. అమ్మతో తప్పుకొంటుంది. ఎవరా మనిషి! అని ఆరా వస్తుంది. ఏం జవాబు చెప్పగలను. నా పనసంకా ప్రశ్నలమయంగా, తీవ్రమైన అలజడిగా అయిపోయింది.

నేను అక్కడికి వెళ్లి కూర్చున్న అయిదు నిమిషాలకి రికార్డింగ్ పూర్తి చేసుకుని రాజు, సారథి బయటికి వచ్చారు.

“ఇదేమిటి? ఇక్కడ కూర్చున్నావా ఒక్కదానివీ!” రాజు ఆదుర్దాగా నా దగ్గరికి వచ్చి అంది.

“ఎంత సేపయిందే వచ్చి” అన్నాడు సారథి.

“చాలా సేపయింది, మీరలా లోపలికి వెళ్ళారు. నేను వచ్చాను” అన్నాను.

ముగ్గురం బయటికి వచ్చాం.

సారథి నా కోరిక మీద మా ఇద్దర్నీ హోటల్కి తీసుకెళ్లాడు.

సారథి పుణ్యమా అని రాజు కీ విధంగా రేడియోలో పాడే అదృష్టం కలిగిందన్నాను.

రాజు కూడా ఒప్పుకుంది.

“బాగుంది, మధ్యలో నాదేముంది.” అన్నాడు సారధి. పైకి యిష్టం లేక నటిస్తున్నా, నా పొగడ్త అతనికి ఆనందం కలిగించినట్టు అతని కళ్ళలో కనబడచూసి నేను గ్రహించాను.

నేను హోటల్ నుంచి ఏ పార్కుకైనా వెళదామని కోరాను. ఎందుకంటే నా కిప్పుడప్పుడే ఇంటికి వెళ్ళాలని అనిపించటం లేదు. రాజేశ్వరి తల తిప్పింది.

“ఉహూ. నేను రాను, అత్తయ్యకి ఒంట్లో బాగాలేదు, నన్ను ఇంటికి దింపి మీ ఇద్దరూ వెళ్ళండి” అంది.

“నాక్కూడా పనుంది” అన్నాడు సారధి చేతి గడియారం చూసుకున్నా నాకు ఒళ్ళు మండింది. అదే రాజు వస్తానంటే ఆ పని ఎంత ముఖ్యమైనా గట్ట వచ్చేది కాదేమో.

ముగ్గురం ఇంటికి వచ్చాం. ఇంట్లోకి అడుగుపెడుతూనే మేం గతుక్కుమన్నాను. మిసెస్ లింగం అమ్మదగ్గర కూర్చుని మాట్లాడుతోంది.

“అదుగో వచ్చారు” అంది అమ్మ మమ్మల్ని చూస్తూ.

“ఎలా పాదావు?” అని అడిగింది రాజుని మొదట పలుకరిస్తూ.

రాజు బాగానే పాదానన్నట్టు తల వూపింది.

“మీరు మందు వేసుకున్నారా?” అంది అమ్మని.

అమ్మ లేదంది, రాజు లోపలకు వెళ్లిపోయింది.

సారధి అమ్మకు వాకిలికి ఎదురుగా వున్న కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. అక్కడుండటమా లేక వెళ్లిపోవటమా అని తటపటాయించసాగాను. అది అడిగేసింది నన్ను.

“మీనా నువ్వు సరిగ్గా వీళ్ళతో రేడియోస్టేషన్ కి వెళ్లలేదా?”

“వెళ్ళానుగా!” అన్నాను.

“అశోక్ నగర్ దగ్గర చూశానని అంటున్నారు మిసెస్ లింగం?”

“నన్నా! ఆశ్చర్యంగా చూశాను. నా గుండెలు ఆగిపోతాయేమో భయం వేగంగా కొట్టుకోసాగినాయి.

సారధి తలెత్తి నావైపు చూశాడు. అమ్మ సారధితో చెప్పింది. “నేనేమో మీ రేడియోస్టేషన్ కి వెళ్ళిందంటాను. మీ అంటియేమో లేదు, ఇంత క్రితం ఆ ఫ్లగర్ లో చూశాను అంటున్నారు. నా కదే అర్థం గావటం లేదు.”

సారధి చూపులు ఒక్కక్షణం నిశితంగా నా ముఖంమీద నిల్చిపోయినాయి. ఆ క్షణం ఏమనుకున్నాడో ఏమో! వాళ్ళ మాటలని ఖండించలేదు. అవును, కాదు భాషికి దిగలేదు, మౌనంగా వుండిపోయాడు.

సారధి మౌనం అమ్మకి కొండంత బలం యిచ్చినట్లయింది.

“చూశారా! ఈ రోజు మీ వెంట స్వయంగా వచ్చింది కాబట్టి సరిపోయింది. కేవలం ఈ చిన్న పొరపాటు అనవసరంగా ఎంత పెద్ద అపార్థానికి దారితీసేదో!” అంది నిష్కారంగా.

మిసెస్ లింగం జోక్యం చేసుకుంది. “అపార్థానికేముందిలేంది. నీర కూడా యిదే!” మిసెస్ లింగం నావైపు చూస్తూ అయోమయంగా అంది.

సారధి యిలా నన్ను రక్షిస్తాడని, నాకు అండగా నిలుస్తాడనిగానీ నేను కంటే కూడా అనుకోలేదు. మనసులో మొట్టమొదటిసారిగా అతనికి వేయి శ్లోకాల అర్పించుకున్నాను.

కానీ సారధి నన్ను రక్షించాడనే ఆనందం అట్టే సేపు నిలవలేదు.

సారధి వెళ్లిపోబోయే ముందు నా గదిలోకి వచ్చాడు. ఎంతో ముఖ్యమైన పని వుంటే తప్ప అతనలా చెప్పకుండా సరాసరి నా గదిలోకి వచ్చేయడు. బట్టలు హార్డుకుండామని అల్మేరాలోనుంచి చీర తీసుకోబోతున్న నేను ఆగిపోయాను.

గంటు పెట్టుకున్నట్టు, దురుసుగా, అసంతృప్తిగానున్న అతని ముఖం చూడగానే నాకు అతను అడగబోయే దేమిటో తెలిసిపోయింది. అయినా తెలియనట్టే అతను ఎందుకు వచ్చాడు అన్నట్టు చూడసాగాను.

“మీనా! నిజం చెప్పు? నువ్వు దారి మధ్యలో దిగిపోయి వెళ్లింది ఎవరిని కలవటానికి?”

నేను సమాధానం చెప్పలేని దానిలా చూడసాగాను.

“మనం వెళ్ళే ముందు నీకు ఫోన్ వచ్చింది. ఫాదర్ దగ్గరనుంచి కాదు, అమ్మనా?”

నేను చూపులు నేలమీదకి మరల్చుకున్నాను. ఆ క్షణంలో వెయ్యి మంది సైరదులయినా నా నోటినుంచి నిజం చెప్పించలేదు.

సారధి క్షణంసేపు నేను జవాబు చెబుతానన్నట్టు ఎదురుచూశాడు.

“సమాధానం చెప్పవా?” నిష్కారంగా అడిగాడు.

నేను తల ఎత్తలేదు. నేలకి చూపులు అంటుకుపోయిన దానిలా అంత క్షణం చూస్తూ నిలబడ్డాను.

సారధి బుసలు కొడుతున్నట్టుగా పెద్దగా పూపిరి పీల్చి వదిలాడు.
 “మీనా ఇదివరకు ఎప్పుడైనా నీకు చెప్పినో లేదో? ఇప్పుడు చెబుతున్నా
 బాగా గుర్తుంచుకో! నేను నిజాన్ని సహించగలను. నేను మోసాన్ని కించపెట్టగలను.
 భరించలేను. ఒకసారి నా మనసు విరిగిందంటే ఆ మనుష్యులకి చాలా దుష్ట
 పుంటాను. నువ్వేం మాట్లాడకపోతే అంటే ఆశోకనగర్‌లో నీతో చూసిన
 నిజమేనని నమ్మాల్ని వస్తుంది.

దానికి కూడా నేను జవాబు చెప్పలేదు. నన్ను కాదన్నట్టు పూడుకు
 పోయాను.

“సరే మధ్యలో అనవసరంగా మా ఆంటీని యెందుకు పూలని చేస్తావు?
 పెద్దమనిషి ఎవరో నువ్వు అట్టేకాలం చాచలేవు. నువ్వు చెప్పనంత మాట
 తెలుసుకోలేని వాజమ్మను కాదు నేను.”

గబగబా కోపంగా అనేసి సారధి గిరుక్కుని వెనక్కు తిరిగి చెప్పి పోయాడు.
 నేను కొద్ది సేపు అక్కడే అచేతనంగా నిలబడిపోయాను.

నాకిప్పుడప్పుడే బట్టలు మార్చుకోవాలని అనిపించలేదు. చేతికి
 మంచంమీద గిరాటువేసి వచ్చి కిటికీ దగ్గర నిలబడ్డాను.

“నేను నిజాన్ని సహించగలను కానీ మోసాన్ని భరించలేను.” సారధి కృష్ణ
 మాటలు చెవుల్లో గింగురుమన్నాయి. సారధి యిదంతా చెప్పేస్తే! అతను నా
 యిందులో సాయం చేస్తాడా? అతని అండ నాకు లభిస్తుందా?

56

ఆ రాత్రంతా బాగా ఆలోచించిన నేను మర్నాడు మామి ఇంటికి నాకోసం
 రాజుని తీసుకువెళ్ళకుండా నేను ఒక్కదాన్నే వెళ్ళటానికి నిశ్చయించుకున్నాను.
 అది అన్నగారికి ఎదురు చెప్పలేదు. దాని ముహూమాటం నాకు తెలుసు. రాజు
 తీసుకెళ్ళకపోతే కృష్ణకి ఆగ్రహం వచ్చే మాట నిజమే! కానీ అది భరించలేక
 నేను సిద్ధం అయ్యాను. నా ప్రాణ మిత్రురాలిలా అయిన రాజు కోసం మరే
 ఏమన్నా నేను కిమ్మనకుండా పూరుకోటానికి నిశ్చయించుకున్నాను. రాజుని చూసి
 మరుక్షణం ఎంత మహత్తరమైనదో కానీ మా మధ్య స్నేహబంధం నానాటి
 బలపడుతోంది. అది కూడా నాతో సమంగా, సుఖంగా, ఆనందంగా వుండాలి
 కాంక్షకి నేను లొంగిపోసాగాను.

“సృష్టిలో తీయనిది స్నేహమేమోయ్!” అని చెప్పిన వాళ్ళకి మనసారా అంత
 ఘటించి నిజం సుమా అని ఒప్పుకోవాలనిపిస్తోంది.

మర్నాడు - మధ్యాహ్నం అయింది. అమ్మకి జ్వరం, జలుబు కాస్త తగ్గినాయి.
 కాళ్ళదు వచ్చి యింజక్షన్ యిచ్చి వెళ్ళాడు.

ఈ రోజు - రేపు కూడా బాగా రెస్టు తీసుకోవాలని చెప్పాడు.
 అక్షరాలా ఆయన సలహాని అమలుపరిచే అమ్మ నిద్రపోతోంది.

ఆవిడ గది తలుపులు చేరవేసి వున్నాయి. రాజు భోజనాల గదిలో కూర్చుని
 తమ యీ మధ్య కొత్తగా నేర్చుకుంటున్న స్వెట్టర్ అల్లుతోంది.

పని అంతా అయిపోవడం వల్ల తాయారమ్మ వంటయింటి గుమ్మం మీద
 తలతగ్గి పడుకొని కునుకు తీస్తోంది. నాన్నగారెలాగూ ఇంట్లో లేరు.

అందువల్ల నేను మెల్లగా యింట్లోంచి జారుకోవటం యెవరూ గమ
 నించలేదు.

నేను మామి ఇంటికి వచ్చేసరికి అప్పటికే కృష్ణ వచ్చేశాడు. వరండాలో
 కుర్చీలో కూర్చుని పేపరు చూస్తున్నాడు.

గేటు తెరవగానే అతన్ని చూసిన నేను, గబగబా పరుగెత్తిస్తట్టుగా వెళ్ళి
 వరండా మెట్లెక్కుతూ, “అలస్యం చేశానా! ఎంతసేపయింది నవ్వు వచ్చి?” అన్నాను.

“ఇప్పుడే! రాజు ఏది?” అన్నాడు.

“రాలేదు.”

“రాలేదూ? ఎందుకని?” అతని ముఖంలో ఆగ్రహం పైకిరావడం నేను
 గమనిస్తూనే వున్నాను.

“దానికి రేడియో స్టేషన్‌లో రికార్డింగ్ వుంది. అక్కడికి వెళ్ళింది” అన్నాను.
 కృష్ణ కొత్త విషయం వింటున్నట్టుగా చూశాడు.

ఇంతలో లోపలికి నా మాట వినిపించింది కాబోలు మామి గబగబా బయటికి
 వచ్చింది. చాలా రోజులకి వచ్చినందుకు ఆవిడని మర్చిపోయానని నిస్వార్థం వేసింది.
 కుట్ర ప్రశ్నలు వేసింది. కృష్ణ ఇంత క్రితమే వచ్చాడని, మీనా లేదా అని అడిగితే
 ఆసలు వస్తుందనే నాకు తెలియదన్నాను. “వస్తుంది బహుశా” అని అతను
 ఎదురుచూస్తుంటే లోపలికి వచ్చి కూర్చోమని ఆహ్వానించానని చెప్పింది. ఆవిడ
 మాట్లాడుతూనే మధ్యమధ్య కుతూహలంగా కృష్ణ వైపు చూడసాగింది.

మామి నన్ను చెయ్యి పట్టుకుని లోపలకు లాక్కెళ్ళింది. అప్పటికే అక్కడ
 స్టాఫ్ మీద కాఫీ సీళ్ళు మరుగుతున్నాయి. పక్కన స్టేలు గిన్నెలో దోశలెండి తడిపి
 వుంది.

మామి నా చెయ్యి పట్టుకుంటూ రహస్యంగా అడిగింది. “ఎవరు మీ మినాకి మీరేమవుతారు అని అతన్ని అడిగితే ఫ్రెండ్స్ ని జవాబు ఇచ్చాడు. హి ఫ్రెండ్ అతను?”

ఆవిడ కుతూహలానికి నాకు నవ్వు వచ్చింది.

“అప్పుడు మీ ఇంటి అడ్రస్ ఇచ్చి ఉత్తరాలు వ్రాశానే? అతను” అన్నాడు.

మామి అర్థమైంది అన్నట్లు తల వంకించింది.

నేను బయటికి వచ్చాను. ఆలోచనగా బయటికి చూస్తున్న కృష్ణ నా పైకి తిరిగాడు.

“అన్నయ్య పూరిననుంచి వస్తే ఒక్క నిమిషం మాట్లాడే తీరుబడి కూడా లేకుండా అయిపోయిందన్నమాట రాజుకి!” అన్నాడు.

అతని కంఠంలో చిరుకోపం, నిష్ఠూరం ప్రతిధ్వనించాయి.

ప్లీజ్! దాన్ని ఏమీ అనకు! దానికనలు నువ్వు వచ్చినట్టే తెలియదు! నేను చెప్పలేదు!” అన్నాను.

కృష్ణ అదా సంగతి అన్నట్లు చూశాడు. “ఈ రాత్రికి వెళ్లిపోతున్నావా?” అని అడిగాను. మళ్ళీ రేపు రాజుని ఎక్కడ తీసుకురమ్మంటాడోననే భయంతో.

“వెళ్లిపోవాలి ఈ పూట! నా ప్రయాణం అపుకునేందుకు సాధ్యం కాదు. నువ్వు రాజుని రేపుగాని, ఎల్లుండిగాని ట్రెయిన్ ఎక్కించి నాకు టెలిగ్రాం జవాబు వచ్చి నేను తీసుకువెళ్తాను.”

“నేను పంపను, పంపనని నిన్ననే చెప్పాను. ఆ మాటమీద యిక తప్పు వద్దు.” అన్నాను. నా మొండితనం అంతా కంఠంలో కన్పించేస్తూ.

కృష్ణ పిసురుగా చూశాడు. అతనిలో ఉవ్విళ్లుబిల్లు లేచిన కోపం బలవంతంగా దిగమింగినట్లు ముఖమే చెబుతుంది.

“నేను మీ యింటికి రాననేకదూ నీ ఈ ధైర్యం?” అన్నాడు.

“ఇదే నేను యెన్నిసార్లు అడగాలనుకున్నాను. అవును నిజమే! అదే నా ధైర్యం! నువ్వు మా ఇంటికి ఎందుకు రావు?”

“నే నిప్పుడు యిక్కడికి గతాన్ని తప్పుకోటానికి రాలేదు.”

“ఎప్పుటికైనా తెలుసుకోవాల్సిన అవసరం నాకుందిగా. అసలు విషయం ఏమిటో తెలిస్తే నేను పెట్టుకున్న కొన్ని కొన్ని ఆలోచనలు విరమించుకుంటానేమో!”

“మీ అమ్మకి - నాకు ఈ వైరం ఎందుకు ఏర్పడిందో మామయ్య నీకు ఎప్పుడూ చెప్పలేదా?”

“చెప్పలేదు, మా అమ్మతోనే నీకు వైరం?” విచిత్రంగా చూశాను.

“అవును! కొంత కొంత మందికి ప్రాణ స్నేహం కలిసినట్టే కొంత మందికి బద్ధవైరం ఏర్పడుతుంది. నిజం చెప్పాలంటే మీ అమ్మకి-నాకూ మధ్య పచ్చగడ్డి కన్నే భగ్గుమంటుంది. ఈ విషయం నువ్వు యెప్పుడూ జ్ఞాపకం పెట్టుకోవటం ఉంది.”

నా మనసు చేదుపదార్థం తిన్నట్లుగా వెగటుగా అయింది. కృష్ణ ధోరణి పూనా నాలో వున్న భ్రమలేవో చేదించాలన్నట్లుగా వుంది. కృష్ణ యింత స్పష్టమౌతూ మీ అమ్మా-నేను ప్రత్యర్థులం అన్నట్లు మాట్లాడటం నా కెలాగో విపిందసాగింది.

కృష్ణ సీరియస్ గా అన్నాడు.

“మీనా! నువ్వు నిమ్మలూరు రావటంతో మన కుటుంబాల మధ్య పూర్తిగా గిరిగిరియిందనుకున్న బాంధవ్యం మళ్ళీ ముడిపెట్టినట్లయింది. నీ రాక వల్ల ముఖ్యంగా అమ్మకి ఎంత సంతృప్తి, ఆనందం కలిగాయో చెప్పలేను. ఆ కృతజ్ఞతతోనే నువ్వు చేస్తున్న యీ హారం అంతా భరిస్తున్నానన్న సంగతి మర్చిపోవద్దు. నువ్వు మా యింటికి వచ్చావు కాబట్టి రాజుని మీ ఇంటికి తీసుకెళ్లి నాలుగు రోజులు పంపిణీవాలన్న నీ తహతహ నాకర్థమైంది. సరే! తీసుకెళ్తావుగా!”

సరికి సరి అయిపోయింది. రాజు విషయంలో నీతో తర్కం పెట్టుకోవాల్సిన అవసరం నాకేం లేదు. నువ్వు నిజంగా పంపనంటే నేను సరాసరి మీ యింటికి పట్టి దాన్ని తీసుకెళ్లగలను. నిన్ను కాని-మామయ్యను కాని బాధపెట్టడం నా కట్టిమతం కాదు. ఇది నువ్వు నా బలహీనతగా మాత్రం తీసుకోవద్దని నా మనవి!”

ఆ ముఖంలో కన్పిస్తున్న తీవ్రతకీ, అతని మాటల వెనక ప్రతిధ్వనిస్తున్న స్పృహమాటమైన హెచ్చరికలకీ నేను క్షణం సేపు నిజంగానే తికమక పడ్డాను.

కృష్ణ నవ్వు తెచ్చి పెట్టుకుంటూ అన్నాడు “నువ్వు దయయుంచి సాధ్యమైనంత త్వరలో రాజుని పంపివేస్తే నేను కృతజ్ఞుడిని! నీ మేలు ఎప్పుడూ మర్చిపోను.”

ఆ తర్వాత మేం ఎక్కువసేపు కూర్చోలేదు. కృష్ణ వెళ్లిపోయాడు. వెళ్ళే ముందు రాజుని వెంటనే పంపేయమని యింకొకసారి గట్టిగా హెచ్చరించాడు.

మామి టిఫిన్ చేసి నన్ను లోపలికి పిల్చింది. కృష్ణ అప్పటికే వెళ్లిపోయాడని నేను చెప్పగానే తెల్లబోయింది. టిఫిన్ తినకుండా అతన్ని పంపించినందుకు నన్ను మందలించింది. తను అవి తయారు చేయటం ఆలస్యం అయిపోయిందేమోనని నొప్పకుంది.

మామి బలవంతం మీద నేను తప్పని సరిగా టిఫిన్ తిని కాఫీ తాగి బయలుదేరాను.

మామి యింటినుంచి వస్తుంటే నా కెలాగో అనిపించసాగింది.

నేను చేస్తున్న యీ పని యిటు నాన్నగారికి అటు కృష్ణకి ఇద్దరికీ ఏ హక్కు ఇష్టంగా లేదని స్పష్టంగా తెలిసిపోతోంది. ఎన్నడూ లేంది ఈ రోజు కృష్ణ హక్కు నిండిన ఒక రకమైన తిరస్కారం నా గుండెలు విండుతున్నట్లు అనిపించసాగింది.

రాజు శ్రేయస్సుని మనస్ఫూర్తిగా కోరుతున్న నాకు వీళ్ళ అభిప్రాయాలే లక్ష్యపెట్టాల్సిన అవసరం లేదని నిర్లక్ష్యంగా పూర్వకోమని నా మనసు కేసు సలహాయిస్తోంది. ఆ సలహా పాటించటం మినహా వేరే గత్యంతరం లేదు నాకు. నీళ్ళలో దిగేముందు లోతు గురించి ఆలోచన వుండాలి. తీరా దిగితే ఇంత భయం దేనికి?

నేను యింట్లో అడుగుపెట్టేసరికి సారధి ముందు హాల్లో కూర్చు కనిపించాడు. ఇది వరకు అతను మా ఇంటికి రావటానికి ఒకవేళ అనుమతి వుండేది. అతనికి ఎంత స్వతంత్రం వున్నా, ముందు ఫోన్ చేసి తను వస్తున్నానని తెలియచేస్తే కాని వచ్చేవాడు కాదు. ఈ మధ్య ఆ నభ్యంతరి తిరాబడి వదిలినట్లున్నాడు. ఎప్పుడంటే అప్పుడు, అతనికి రావాలని అనిపించిన క్షణంలో తన యింటికి వచ్చేస్తున్నట్లుగా వస్తున్నాడు.

అమ్మకి నాన్నగారికి యిది సహజంగానే కనిపించి వుండవచ్చు కాని నా మాత్రం సారధి రాకకి వేరే కారణం కన్పించసాగింది.

అతను మా యింటికి వచ్చి చలాసేపు అయినట్లుగా అతను కెదురుగా వున్న టీపాయిమీద యాష్ట్రేలో వదివున్న సిగరెట్ పీకలే సాక్ష్యం చెబుతున్నాయి. బైటనుంచి లోపలికి అడుగుపెట్టి, అక్కడ అతన్ని చూడగానే ఒక్కక్షణం ఆగిపోయినన్న సఖశిఖరవ్యతం ఎగాదిగా చూశాడు. ఆ చూపులకి నాకు కంపరం వుట్టింది. ఒళ్ళంతా ముళ్ళు గుచ్చుకున్నట్లుగా అయింది. నేను అతన్ని పలకరించలేదు అసలు అతన్ని చూడనట్టే ముఖం తిప్పుకుని లోపలకు వెళ్లిపోయాను.

లోపల గదిలో అడుగుపెట్టిన నా దగ్గరికి రాజు ఆదుర్దాగా వచ్చింది. “మీ ఎక్కడికి వెళ్ళావు? ఆయన వచ్చి చాలా సేపయింది.”

నేను గంయ్ మన్నట్టు లేచాను “ఎక్కడికి వెళ్ళితే నీకెందుకు? ఆస్తి నీ విన్నపించుకోవాలా. రాజూ! హద్దుమీరి ప్రవర్తించావంటే బాగుండదు. వెళ్ళవంటి ఆస్తి నీవు.”

“ఓ-ఓ! అడగవలసిన అమ్మా, నాన్నా యేమీ అనకపోయినా, మధ్యలో మీ కందరికీ సంజాయిషీ చెప్పలేక చచ్చిపోతున్నాను” అంటూ విసుక్కున్నాను.

నేను ఎవరిని ఉద్దేశించి కావాలని బిగ్గరగా యీ మాటలు అన్నానో ఆ స్వక్తి వినే వుండాలి.

బిత్తరపోయిన రాజు నోటమాట రానిదానిలా, నిశ్శబ్దరాలయినట్లు చూడసాగింది. చూస్తూండగానే దాని కళ్ళల్లో గిర్రున నీళ్ళు తిరిగాయి. చిన్నబోయిన దాని ముఖం చూడగానే నా మనసు రెపరెపలాడింది. వెంటనే సైగచేసి రహస్యంగా ఏదయినా చెప్పాలనుకున్నాను.

కానీ ఇంతలో సారధి దూసుకువచ్చినట్లుగా గదిలోకి రావడంతో ఆగిపోయాను.

“అనవసరంగా ఆ అమ్మాయి మీద విరుచుకుపడతావెందుకు? ఏం ఎక్కడికి వెళ్ళావని అడిగితే తప్పేమిటి? నేను అడుగుతున్నా నివుడు. వేళకాని యీ వేళప్పుడు నువ్వెక్కడికి వెళ్ళావు? ఇది అడిగే హక్కు - అధికారం ఆ అమ్మాయికి లేకపోతే నాకున్నాయి!”

నాకు వెంటనే నోట్లోంచి ఎలాంటి మాటా రాలేదు. సారధి యీలా రంగంలోకి దిగినన్న నిలదీస్తాడని అనుకోలేదు.

మా మాటలకి దూరంగా వున్న గదిలో పడుకున్న అమ్మకి మెలకువ వచ్చినట్లుంది.

“ఏమిటే మీనా? ఎవరా మాట్లాడేది?” అంటూ నీరసంగా పిలిచింది.

నేను సారధి వంక ఎర్రగా చూసి, అతని మాటలకి జవాబు చెప్పాల్సిన అవసరం లేనిదానిలా అక్కడ నుంచి వచ్చేశాను. అమ్మ గదలోకి వస్తూనే ఫిర్యాదుగా అన్నాను.

“చూడు మమ్మీ! రాజు అల్లుతున్న స్వెస్టర్ కి వింక్ కలర్ పూలు అయిపోవచ్చింది అంటే, పూరికే కూర్చున్న నేను అది దొరుకుతుందేమో తెద్దామని తలా బజారుకి వెళ్ళాను. ఇంతలో సారధి వచ్చాట్ట! నేను రాగానే ఏదీ వాకిట్లో నిలబెట్టి ‘ఎక్కడికి వెళ్ళావు’ అంటూ నిలదీస్తున్నాడు. అడిగినందుకు కాదు మమ్మీ! ఆ అడగటంలో ఏమిటో ద్వంద్వార్థం! నేనేదో తప్పుపని చేస్తుంటే పట్టుకున్న పెద్దమనిషిలా మాట్లాడుతుంటే నాకు ఒళ్ళు మండింది. అందుకని - నే నెక్కడికి వెళ్ళిందీ నీ కనవసరం అని చెప్పాను.”

అమ్మ నా వంక కోపంగా చూసింది. మందలించుగా అంది. “నీకు బొత్తిగా బుద్ధి అనేది లేదే మీనా! అతనితో మాట్లాడే తీరేనా అది? ఒక వేళ - ఎప్పుడూ

యెక్కడికీ ఒంటరిగా వెళ్లు కాబట్టి అలా అడిగాడేమో! అందులో తప్పముంది కాస్త మెల్లగా సమాధానం చెప్పుకోవద్దా! నీ కెప్పటికీ జ్ఞానం వస్తుందో కదర్థంగాకుండా వుంది. కంచంలో అన్నీ అమ్మర్ని పెట్టటం కష్టం కానీ- తన్నుకోవటం ఎంతసేపే! ఏదీ అతను? ఇలా పిలు” అంది.

నేను ముఖం తిప్పుకుని నిలబడ్డాను.

“పిలవ్వా? నీ యీ మొండితనంతోనే ఎప్పుడో నా పీకలమీదికి తెస్తావా రాజూ! రాజూ!” అంటూ కేకలు పెట్టింది.

రాజు నిశ్శబ్దంగా గదిలోకి వచ్చింది.

“సారధిని ఇలా రమ్మనమను, నేను పిలుస్తున్నానని చెప్పు.”

“ఆయన లేరు, వెళ్లిపోయారు “చిన్న గొంతుకతో అంది రాజు.

“వెళ్లిపోయాడా!” అమ్మ ముఖంలో చెప్పలేనంత ఆవేదన కనిపించింది. ఒక్కసారి నీరసంగా వెనక్కి దిక్కుకి జారగిలవడింది.

“కర్త! రామ!రామ! ఒక్కరోజు ఒంట్లో బాగాలేకపోతే ఏదో ఒకటి జరగక మానదు కదా! సాధ్యమైనంత త్వరలో ఆ మూడు ముళ్ళూ వేయిస్తే కానీ నా వేదన తగ్గదు. అప్పుడు కాని కంటినిండా నాకు నిద్రరాదు.” అంటూ నిట్టూర్పు విడిచింది.

ఇంకా అక్కడే నిలబడివున్న నన్ను చూసి శివం ఎత్తిన దానిలా అరిచింది. “సిగ్గులేకుండా దిష్టిబొమ్మలా నా ఎదుట నిలబడ్డావే? ఫో! అవతలకి. చేశావా ఘనకార్యం. నేను చచ్చిన తర్వాత గాని నా యీ తాపత్రయం ఏమీదో యెవరికోసమో నీకు తెలిసిరాదు. నీకు జ్ఞానం రావటం యీ జన్మకి నేను చూడను.”

నేను మెల్లగా యితలకి వచ్చేశాను.

కొద్ది సేపయిం తర్వాత నా గదిలోకి వచ్చాను. అక్కడ రాజు నా టేబిల్ మీద అవీ ఇవీ సర్దుతోంది. ఆ సర్దుటం కేవలం సెవం అని, చీర కొంగుతో అది కళ్ళ తుడుచుకోవటంతోనే నాకు అర్థమైంది.

రాజు దగ్గరగా వచ్చి భుజాలచుట్టూ చేయి వేశాను, అది నా చేయి వదిలించుకుని దూరంగా వెళ్లింది. అక్కడ అంతక్రితం నేను విడిచి వదలిన టేబుల్ మడతపెట్టసాగింది. నేను దగ్గరకి వెళ్లి ఆ చీర లాక్కున్నాను.

“కోపం వచ్చిందా నా మీద” అన్నాను.

రాజు నా వైపు సొంతం తిరగకుండానే హఠాత్తుగా అనేసింది.

“వదినా! నేను వెళ్లిపోతాను, వచ్చి చాలారోజులైంది.”

నేను రాజుని బలవంతంగా చేయి పట్టి మంచంమీద కూర్చోపెట్టాను. జరిగిందంతా క్లుప్తంగా చెప్పాను. రాజు సంభ్రమంగా చూసింది.

“అన్నయ్య వచ్చాడా! అదేమిటి నాకు చెప్పనే లేదే?”

“చెబితే జరిగేదేమిటో నీకు తెలుసుగా?”

“అయితే - ఈ రోజు - నిన్ను నువ్వు రహస్యంగా ఇలా పారిపోయింది అన్నయ్యని కలుసుకోటానికా?”

అవునన్నట్టు తలవూపాను.

రాజేశ్వరి నావైపు చూస్తూ కుతూహలంగా నవ్వింది.

“బాగుంది! నువ్వు ఇంకెవరో కలుసుకోటానికి వెళుతున్నావని సారధి అగ్గి మీద గుగ్గిలం అవుతున్నాడు.”

రాజు హఠాత్తుగా నా రెండు చేతులు పట్టుకుంది.

“వదినా! ఇంతక్రితం నువ్వు లేనప్పుడు ఏం జరిగిందో తెలుసా! అత్తయ్య నిద్రపోతుందా? సారధి వచ్చాడు. నీ కోసం ఇల్లంతా గాలించాను. నువ్వు కనిపించలేదు. నువ్వు లేవని చెప్పినా అతను వెళ్లిపోలేదు. కూర్చున్నాడు. నన్ను వీలవి మంచినీళ్లు కావాలని అడిగాడు. తీసుకెళ్లి యిచ్చాను. మీనా యెక్కడికీ వెళ్లిందో నిజంగా తెలియదా అని మరీ మరీ అడిగాడు. నిజంగా తెలియదని చెప్పాను. నన్ను కూర్చోమని నాతో ముఖ్యమైన విషయం మాట్లాడాలని అన్నాడు. నేను కూర్చున్నాను.

“మిమ్మల్ని ఒక సాయం కోరుతాను చేసి పెడతారా?” అన్నాడు. నా వల్ల ఆయనయితే చేస్తానన్నాను.

“ఈ మధ్య మీనా ప్రవర్తన చాలా విచిత్రంగా వుంది. ఆ అమ్మాయి మనసులో యింకెవరో వున్నారని నా అనుమానం. నా యీ అనుమానం నిజమో, అబద్ధమో దయ్యించి మీరు నిరారణచేసి చెప్పాలి” అన్నాడు. నాకు గాబరా వేసింది, ఏం సమాధానం చెప్పాలో తోచలేదు.

“ఈ ఒక్క సాయం మీరు నాకు తప్పక చేయాలి. మీ మేలు ఆజన్మాంతం మర్చిపోను. నేనేం చెల్లని కానీని కాదు మీనాని బలవంతంగా అంటగట్టుకోటానికి” అన్నాడు. నేను చూస్తలైంది అనే వరకూ వదలలేదు. పై నుంచి “ఈ సంగతి మీనాకి గాని - కృష్ణవేణమ్మగారికి కాని తెలియనివ్వద్దు. ఈ రహస్యం మన ఇద్దరిదీ మన మధ్యనే ఉండనివ్వండి. వుంచుతానని ఒట్టు వెయ్యండి నాకు” అంటూ చేయి చాచాడు. నేను ఒట్టు వేయలేదు. కానీ, తెల్పుకుంటానని మాట యిచ్చాను. గణగణ ఊపిరి పీల్చుకోకుండా ఒక్క గుక్కలో చెప్పినట్టు చెప్పేసింది.

యద్ధనపూడి సుకోచనరాణి

భాగ-2

నేను చాలా కొత్త విషయం వింటున్నట్టు దిగ్భ్రమగా చూశాను. ఒక బిడ్డ రాజు యిలా నిష్కల్మషంగా చెప్పినందుకు సంతోషం కలిగింది. ఇంకోవక్కసాలో అలా రాజుని అడిగినందుకు ఒక్క మండింది. యీ అనాగరికతకి అలవాట పడినవాళ్ళు ఇంతే! సూటిగా ఏదీ అడగలేరు అనిపించింది.

రాని నవ్వు తెచ్చిపెట్టుకుంటూ అన్నాను.

“యింకేం మరి! నా ఆ ఫ్రెండ్ మీ అన్నయ్య అని చెప్పేయి” అన్నాను.

“ఛ! అదేం మాటలు వదినా! మా అన్నయ్య నీకు పరాయివాడా! యిద్దరిమధ్యా కూడనిది ఏముంది?” రాజు ముఖం అంతలోకే చిన్నబోయింది.

“ఏమిటో! మన రెండు కుటుంబాలకి ఎందుకు పడదో తెలియదు గానీ లేకపోతే నువ్వు, అన్నయ్య మేనత్త మేనమామ బిడ్డలు కాదా! మేనత్త మేనమామ బిడ్డలు సరదాగా, చనువుగా వుండటం లోకంలో జరిగే సంగతేనయ్యే వదినా! అన్నయ్య యిక్కడికి వచ్చి కూడా నన్ను చూడకుండా వెళ్లిపోయాడేం? నా మీద కోపం రాలేదు కదా?”

“అహహ, అదేం కాదు. నిన్ను పుత్రరం వ్రాయమన్నాడు. మళ్ళీ నెలాఖడకే వస్తాట్ట” అన్నాను. రాజుకి నా మాటల్లో కృష్ణ దాన్ని పంపమని వత్తిడి చేసే సంగతి చెప్పలేదు.

57

ఆ రాత్రి - నేను పడుకున్నాను. రాజు యింకా పడుకోటానికి రాలేదు. అమ్మ గదిలో ఏదో పని చేస్తోంది.

ఇంతలో తాయారమ్మ “అమ్మాయిగారూ, వక్క పలుకుంటే పెడుదురా!” అంటూ నా గదిలోకి వచ్చింది.

నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది. నేనెప్పుడూ వక్కతినను. ఇది ఆవిడకి తెలుసు. ఆవిడ వచ్చింది వక్కపలుకుకోసం కాదని నాకు తెలిసింది. ఆవిడ నా మంచం దగ్గరికి వచ్చేముందు మళ్ళీ గుమ్మం దగ్గరికి వెళ్ళి ఒకసారి అటు యిటు బయటకే తొంగిచూసి మరీ వచ్చింది.

ఆవిడ ఈ ధోరణి నాకు తెలిసిందే. అతి ముఖ్యమైన రహస్యం ఏదో చెప్పటానికి వచ్చిందని గ్రహించాను.

“ఏమిటి?” అని అడిగాను.

కంఠం తగ్గించి నాకు ఒక్కదానికి వినపడేంత మెల్లగా చెప్పింది.

“అమ్మాయిగారూ! పెద్దదాన్ని చెబుతున్నాను. నా మాట ఎప్పుడు అసత్యం కాదు. మీరు పాముకి పాలు పోస్తున్నారు” అంది కళ్ళు తిప్పుతూ.

“అంటే?” అన్నాను.

“మీరు నా మాటవిని తక్షణం ఆ రాజేశ్వరిని ఇంట్లోనుంచి పంపేయండి” అంది.

“ఏం? ఏమైంది?”

“ఏమైందని ఇంకా మెల్లగా అడుగుతున్నారు? కొంపలంటుకుపోతుంటే.”

“అసలు విషయం ఏమిటో చెప్పండి.”

“వినకోక్కండి మరి! పెద్దముందని, మీ ఉప్పు పులుసూ తిన్న విశ్వాసం వుంది కాబట్టి యిలా చెబుతున్నా. మధ్యాహ్నం మీరలా బజారుకి వెళ్ళారా? అబ్బదుగారు వచ్చారు. కునుకుతీద్దామని గడవమీద తలపెట్టుకుని పడుకున్నానే కానీ కంటికి నిద్రపట్టలేదు. అబ్బదుగారు మీరు లేరంటే వెళ్లిపోవచ్చునా? వెళ్లిపోలేదు. పోనీ మీ కోసం చూస్తున్నారేమో అనుకుంటే ఏ పుస్తకమో పుచ్చుకుని చూస్తేవచ్చా! అదీ లేదు. ఆవిడగారిని మంచినీళ్ళు కావాలని అడిగారు. మంచినీళ్ళు తీసుకెళ్లిన పహితల్లి ఎంతకీ రాదే, నేను నిద్రపోతున్నాని అనుకుంది కాబోలు, ఏం చేస్తుందో చెప్పా అని మెల్లగా లేచి వెళ్లి చూశాను. యిద్దరూ ఏమిటో చూడటమన్నారు. అబ్బదుగారు ఏమిటో గాని చేయించి ఒట్టువేయ మంటున్నారు. ఈ కుటుంబాడి వగలుపోతూ తల తిప్పుతోంది.”

యేమి తిప్పుతూ, కంఠం తగ్గించి, అతి రహస్యంగా చెబుతున్న ఆవిడ ధోరణికి నాకు ఫక్కుమని నవ్వు వచ్చింది. కానీ ఎలాగో నిగ్రహించుకున్నాను. ఆవిడ ఏ ఫడ్డేశ్యంతో యీ సమాచారం నాకు చేరవేసిందో ఆ అర్థం నా మనసు మెరుపులా పనిగట్టేసింది. రాజేశ్వరి యీ మధ్య మరీ ఆవిడ కంట్రీ నలుసులా అయింది. ఇప్పుట్లో స్వామిభక్తి పరాయణతతో అమ్మ మనసు గెల్చుకుని, ఆవిడ దగ్గర తను మినహా ఇంకెవరూ అలాటి స్థానం సంపాదించుకోలేరనీ అతిశయంగా ఘంటావచ్చిన ఆవిడకి రాజేశ్వరి రాక గొడ్డలిపెట్టు అయింది. రాజేశ్వరి నిజంగా డక్కా మొక్కా లేని పిల్లని యీ ఇంట్లో శాశ్వతంగా వుండిపోతుందని ఆవిడ భయం వయసు ఉడిగిపోతున్న యీ దినాల్లో చాకిరీ అంతగా చేయలేని తనని రాజేశ్వరి ఆనరాగా చూసుకుని అమ్మ ఎక్కడ వెళ్ళగొడుతుందోనని ఆవిడకి మనసులో శంక యేర్పడింది. దానితో తన ప్రత్యర్థిగా భావిస్తున్న రాజు మీద ఆవిడ చిటపట రుద్రానికి.

పరధ్యాసంగా ఆవిడ నన్ను చేయి మీద తడుతూ, “అమ్మాయిగారూ! అమాయకులు! మీ క్షేమం కోరి చెబుతున్నాను, అన్యధా భావించకండి నువ్వు అంది.

“అబ్బే, అదేం కాదు. రాజేశ్వరి యింత నమ్మక ద్రోహం తల పెట్టింది నాకు మతిపోయినట్టుగా వుంది. అయినా నా కాబోయే భర్త కదా! సారథికి కూడా ఇదేం బుద్ధి చెప్పండి.”

“అమ్మమ్మ! అంత మాట అనకండి. అల్లుడిగారినంటే నేను పూర్వం ఎంతయినా మగవాళ్ళు, వాళ్ళకి కాస్తో-కూస్తో చపలత్వం వుంటుంది. మరి నా సొమ్ముని జాగ్రత్తచేసుకునే నైపుణ్యం మనకి వుండాలి” సారథి తరుపున మా పుచ్చుకున్నట్టు మాట్లాడింది.

నేను ఆవిడ చేతులు పట్టుకుని ప్రాధేయపడుతున్నట్టుగా అన్నాను.

“తాయారమ్మగారూ! మీరంటే నాకెక్కడలేని గౌరవం వుంది. అమ్మ మాటలకు కూడా లేని గురి మీ మాటమీద వుంది. ఇక నుంచి మీదే భారం! సారథికి రాజుని ఒక కంట కనిపెట్టి చూస్తూ వుండండి. అమ్మకి ఇప్పుడప్పుడే ఏం చెప్పిన మీకు తెలుసుగా, మమ్మీకి మనం రాజుమీద ఏం చెప్పినా చెవికి ఎక్కడు. నువ్వు చూసుకుని పట్టుపడేలా చేసి, ఆ దుర్బుద్ధి కళ్ళతో చూడమని చూపిద్దాం. అప్పుడు అమ్మ రాజుని ఇంట్లోంచి బయటకి గెంటక తప్పదు” అన్నాను.

తాయారమ్మ ముఖం చింపిరి చాటాలా అయింది.

“అలాగే, అలాగే. మీరన్నది నిజమే సుమా! ఎన్ని చెప్పినా లాభం వుండదు కళ్ళతో చూసేలా చేయాలి, మీరు కూడా ఆ పిల్లని ఓ కంట కనిపెట్టి వుండండి అంటూ హెచ్చరించింది.

“చూడకుండా వుంటానా? ఎంత మోసం? ఎంత నాటకం?” పళ్ళు పడుకున్న నూరుతూ ఆగ్రహం చూపించాను.

“తిన్న యింటి వాసాలు లెక్కపెట్టటం అంటారు యిదే కాబోలు” అన్నాను.

“అ. ఆ. సరిగ్గా అంతేనండి” అంటూ వెళ్లిపోయింది.

అమ్మ తాయారమ్మ! చెప్పుదుమాటలు వినేవాళ్ళు వుండాలి కానీ నీరాటానికొంపలు తీస్తరుకదా అనుకున్నాను.

58

పై సంఘటన జరిగిన తర్వాత దాదాపు 15 రోజుల పాటు సారథికి ఇంటికి రాలేదు. అతనికి బాగా కోపం వచ్చినట్టు యింట్లో అందరికీ తెలిసింది.

ఈ విషయంలో అమ్మ నా మీద నేరం మోపుతూ నాన్నగారికి యిచ్చిన ఉపన్యాసం విని తీరాల్సిందే. పిల్లలకి క్రమశిక్షణ అలవడాలంటే తల్లిదండ్రులిద్దరూ నూనమైన బాధ్యతతో ప్రవర్తించాలిట. భార్యభర్తల్లో ఏ ఒక్కరికి యింగిత జ్ఞానం లేకపోయినా పిల్లలు యిష్టం వచ్చిన వేషాలు వేస్తారుట. భోజనాల దగ్గర ఆవిడ నా మీద మండిపడుతూ నాన్నగారికి అరగంటసేపు ఇచ్చిన లెక్కర్ యొక్క సారాంశం ఏమిటంటే - ఇదంతా నాన్నగారి అలుసుపల్ల వచ్చిన అనర్థంట. ఆయన అండ చూసుకునే నేనీలా యిష్టం వచ్చినట్టు ప్రవర్తిస్తున్నానట. నాన్నగారు ఎప్పటిలాగానే భోజనం చేస్తూ మోసంగా యిదంతా విన్నారు. మధ్యమధ్యలో ఒకటి రెండుసార్లు మాత్రం విన్నావా అన్నట్టు నావైపు చూశారు. నేరం చేసినదాన్ని నేనయితే అమ్మ నాన్నగారిమీద విరుచుకుపడటం నాకేం నచ్చలేదు. అన్యాయంగా ఆయనమీద అవినీతి వేసి సాధిస్తుంటే నాకు చాలా బాధ వేసింది.

చివరికి - మర్నాడు - అమ్మ ఏం సంజాయిషీ చెప్పుకుందో, నాన్నగారు ఏం వచ్చిపెప్పారో తెలియదు. కానీ 15 రోజుల అనంతరం సారథి మా యింటికి వచ్చాడు. అమ్మ ఆ రాత్రి అతన్ని భోజనానికి రమ్మనమని, యెంతో ఆర్థికంగా అతనికివ్వమని పిండిపంటలు చేయించి విందు చేసింది. భోజనానికి సారథితోపాటు మిస్సే లింగాన్ని కూడా ఆహ్వానించింది. కానీ ఎందువల్లనో కానీ ఆవిడ రాలేదు. ఈ మధ్య వాళ్ళ యింటికి - మా యింటికి రాకపోకలు కాస్త తగ్గినాయి.

కారణం ఫలానా అని తెలియటం లేదు. కానీ అమ్మకి-ఆవిడకి కాస్త రెడనట్టుగానే వుంది. అలవాటు ప్రకారం అమ్మ సారథి భోజనానికి వచ్చేరోజున తనే స్వయంగా చాలా అందంగా వచ్చేట్టు నా జడ అల్లింది. ఫలానా నగలు పెట్టుకోమని సూచించింది. ఆవిడ ఫలానా చీర కట్టుకో మని ఒకటికీ రెండుసార్లు హెచ్చరిస్తుంటే నా మనసులో కోపంగా అనుకున్నాను. “అమ్మా! నువ్వంటే ఆ నాలు అలంకరింపజేయగలవు, చీర కట్టించగలవు, నా ముఖంలో చిరునవ్వు యిలా తెప్పించగలవు? నా ప్రవర్తనని శంకించి, రాజుని నా మీద నిఘావేయమన్న ఆతినికి నేనెందుకు” గౌరవం యివ్వాలి? తన కేదయినా అనుమానం కలిగితే హాటిగా నన్నే అడగవచ్చుగా! మనుష్యులు నిర్మలంగా వుండాలని, ప్రవర్తన నిష్కళంకంగా వుండాలని వీళ్లు వల్లించే ఆదర్శాలు కేవలం మాటలవరకేనా? ఆచరణలో అవసరం లేదన్నమాట.

భోజనానికి సారథి వచ్చిన కొద్దిసేపటికే నేను తలనొప్పి వచ్చిందని తల పట్టుకుని నీరసంగా కూర్చున్నాను. అమ్మ ఆ సమయంలో నావైపు చూసిన చూపు ఈ జన్మలో మర్చిపోలేను. అమ్మ - నాన్నగారు ఇద్దరూ సారథిని పదిసంవత్సరాల

అనంతరం విదేశాల నుంచి తిరిగి వచ్చిన పెద్దకొడుకుని చూసినట్లు చూపిస్తూ వారి ఆప్యాయతకి కరిగిపోక తప్పలేదు.

వారం రోజుల్లో సారధి అలక తీరింది. ఎప్పటిలా మా ఇంటికి రాకపోక ప్రారంభించాడు. అమ్మ గుండెల మీద పెద్ద బరువు దింపుకున్నట్లుగా చూసి సారధి విందుకు వచ్చి వెళ్లిన రాత్రే నన్ను పిలిచి గట్టిగా వార్నింగ్ ఇచ్చింది. "ఇదుగో! జాగ్రత్తగా విన మళ్ళీ మళ్ళీ పిచ్చి వేషాలు వేసి వెధవగాడవ పట్టా తెచ్చావంటే పూరుకోను. అతని విలువ నీకేం తెలుసు? లక్షమంది గద్దలా కావాలి కూర్చున్నారా. మిస్ లింగానికి ఏం రోగం వచ్చిందో! ఈ మధ్య ఆ జడ్జిగారు మునునీతని వెంటనుకు తిరుగుతోంది. సారధి నా మాట కాదని వెళ్ళడనే నన్ను నాకున్నా - నా ఒక్కదాని ప్రయత్నం చాలదు. నువ్వు పసిపిల్లని కాదు. నీక్కోలే భర్తని నీవైపు ఆకర్షణ నిలుపుకొనే నేర్పు నీకుందాలి. తెలిసిందా?" అంది.

తెలిసిందన్నట్టు తల వూపాను! నాకు ఒళ్ళు మండిపోయింది. ఈ పిచ్చివేషాలు వేసిన సారధి బాగానే వున్నాడు. మధ్యలో నాకు వచ్చినవి ఏమీ.

సారధి నాతో యెప్పటిలా వుండాలని ప్రయత్నిస్తున్నా. అది కేవలం నడుమ అతని కళ్ళలో కన్పిస్తున్న అసంతృప్తినిబట్టి నేను ఇట్టి గ్రహించాను! ఆతని నాకు నటన రాదు. అందుకే నేను కూడా ముఖావంగా ఉండిపోయాన్ని. ఇద్దరి మధ్య అంతంతమాత్రంగా వుండే ఆ చనువు కూడా పోయింది! మా ఆస్తి సాధ్యమైనంత వరకూ మా ఇద్దరినీ వంటరిగా వుంచాలని తాపత్రయపడేది. ఆ మా ప్రాణం మీదికి వచ్చినట్లుగా వుండేది. ఇద్దరం ఏం మాట్లాడాలో శబ్దం అపరిచిత వ్యక్తుల క్షణాలు లెక్కపెట్టుకుంటూ కూర్చునేవాళ్ళం.

అమ్మ సాధ్యమైనంత త్వరలో మా ఇద్దరికీ వివాహానికి లగ్నం పెట్టించేయాలని తొందరపడుతోంది. కానీ పురోహితుడు, సారధి - నాది ఇద్దరి జాతకాల అనుగుణంగా నెలరోజుల లోపల లగ్నం లేదన్నాడు. అమ్మకు సాధారణంగా జాతకాల పిచ్చిలేదు. కానీ ఎందుకోగానీ ఈ విషయంలో పట్టుపట్టలేదు. "నీ తర్వాతనే చూడండి" అంది. నెలా 20 రోజుల తర్వాత దివ్యమైన లగ్నం వుంటుందని చెప్పాడు. అమ్మ, నాన్న అది నిశ్చయం అనుకున్నారు.

ఈ లోపల ఒక మంచి రోజు చూసి సారధి నాకు నిశ్చయం అయిపోయినట్లు అందరికీ తెలియచేయటానికి అన్నట్టు ఆడంబరంగా ప్రధానం జరపటానికి నిశ్చయించుకుంది. ఈ సారధి కాకపోతే జన్మలో యిక నాకు పెళ్ళి జరగదేమోనన్నట్టు ప్రవర్తిస్తున్న అమ్మ హడావుడి, ఆశ్రయ చూస్తే నాకు ఆశ్చర్యం - చిరాకు రెండూ కలగసాగాయి. న్యాయంగా చూస్తే అంతస్తు, ఐశ్వర్యం వున్నా.

నా కోసం సారధి పడిగాపులుకాయాలి. చీ-చీ! అమ్మ నన్ను లోకువ చేస్తోంది. ఈ మధ్య ఆవిడకి లోకజ్ఞానం తరిగిపోతోంది అనుకున్నాను.

ఆ రోజు మధ్యాహ్నం చాలా రోజుల తర్వాత అమ్మ క్లబ్బికి వెళ్లింది.

ఈ మధ్య క్లబ్బిని గురించిన వ్యాపకాలు ఆవిడ చాలా తగ్గించుకుంది. నా పెళ్ళిని గురించిన హడావుడిలో తనకి తీరదని నలుగురికీ స్పష్టంగా చెప్పేసింది. ఇంతవరకూ ఈ సిటీలో యెవ్వరూ చేయనంత ఘనంగా అదొక అపురూపమైన సుందర ధృశ్యంగా అందరి మనసుల్లో శాశ్వతంగా నిల్చిపోవాలని ఆవిడ కలలు కుతోంది. ఎంత దబ్బుయినా సరే! ఎంత శ్రమ అయినా సరే! ముందు మెక్కిన ఏ పెళ్ళి జరిగినా అబ్బే! కృష్ణవేణమ్మగారి అమ్మాయి వివాహం జరిగినంత గొప్పగా ఇది జరగలేదు అని అందరూ అనుకోవాలి అని ఆవిడ ఆశ!

రోజూ ఇంట్లో ఈ పెళ్ళిని గురించిన చర్చలే! అమ్మ వయసు మళ్ళిన అనుభవజ్ఞులను పిలిపించి సలహాలు అడుగుతోంది. నా పెళ్ళికి ఘమారుగా ఎంత దబ్బు అవుతుందో లెక్కలు వేయసాగింది. నాన్నగారు మాత్రం అప్పుడప్పుడు ఇంకా మనం లగ్నమే నిశ్చయించుకోలేదు. ఏమిటి మీ హడావుడి అనేవారు. ఆయనకి ఆడంబరం అంటే అసలు గిట్టదు.

59

అమ్మ ఆ రోజు తప్పనిసరిగా, ఏదో ముఖ్యమైన పని ఉండటం వల్ల క్లబ్బికి వెళ్ళాల్సి వచ్చింది.

నేను - రాజు ముందు హాల్లో కూర్చున్నాం. నేను ఫిలింఫేర్ తిరగవేస్తున్నాను. రాజేశ్వరి స్వెస్టర్ పూర్తిచేసింది. మళ్ళీ పెళ్ళి దగ్గర పడితే ఇది పక్కనపడి ఆశ్రయ అయిపోతుందని దీని భయం. అందుకే ఏ కాస్త సమయం దొరికినా అది చేజి పట్టుకుని కూర్చుంటోంది. స్వెస్టర్ అల్లుతున్న రాజు అంది.

"వదినా! అమ్మయ్యకి ఉత్తరం వ్రాసి ఎన్నిరోజులయింది. ఇంత వరకూ జనాభా రాలేదు" అంది.

కృష్ణ ఇక్కడికి వచ్చిన వెంటనే రాజు చేత నేను ఉత్తరం వ్రాయించాను. అందులో ఇక్కడ తనకి బాగానే వున్నట్టు ఇప్పట్లో తనకి పెళ్ళి ఇష్టంలేదని ఆ మాటే తంపెట్టవద్దని కోరుతూ వ్రాయించాను. అదే కవరులో నేను కూడా కృష్ణకి వ్రాసిన ఉత్తరం జతపర్చాను. నా ఉత్తరంలో కృష్ణని మన్నించమని కోరాను! ఒక్క నెలరోజులు వ్యవధి యిమ్మని, అప్పటికి రాజుకి నేనేం చూడలేకపోతే నిమ్మలూరు పంపివేస్తానని వ్రాశాను. కావాలని నేనా ఉత్తరం బ్రితిమలూడుతున్నట్లుగా వ్రాశాను. ఆ ఉత్తరాలు

అందినవో లేవో, కృష్ణ దగ్గర నుంచి ఎలాటి సమాధానం రాలేదు. అతనికి ఆ అభిప్రాయం ఉత్తరం వ్రాశామన్న సంతృప్తి, అతని దగ్గర్నుంచి జవాబు రాలేదు. ఆదుర్దా కలుగుతున్నాయి నాకు.

ఇంతలో వాకిట్లో కారువచ్చి ఆగిన శబ్దం వినిపించింది. “అడుగో ఆపు వచ్చేసినట్టుంది” అంది రాజు.

కానీ లోపలికి వచ్చిన వ్యక్తి అమ్మ కాదు, సారధి.

సారధిని చూడగానే రాజు చప్పున అల్లుడున్న సామాను తీసుకుని లోపలకు వెళ్ళబోయింది. నేను రాజు చీరకొంగు గట్టిగా పట్టుకున్నాను. అది వంక వదలమన్నట్టు చూసింది. దాన్ని కూర్చోమన్నట్టు నేను కళ్ళతోనే అర్థించాను. రాజు యిబ్బందిగా చూసి కూర్చుంది.

సారధి వచ్చి మా కెదురుగా వున్న సోఫాలో కూర్చున్నాడు!

వెంటనే రాజువైపు చూస్తూ అనేశాడు.

“రాజేశ్వరీ! మీరు కొంచెం లోపలికి వెళ్తారా? నేను మీనాతో మాట్లాడాలి.”

రాజు బెదిరిన లేడిలా తల వూపింది. నా చేతిలో వున్న కొంగు బంటు లాక్కుని చప్పున అల్లిక సామాను తీసుకొని నాలుగు అంగల్లో వెళ్ళినట్టుగా లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

నా చెంపల్లో వెచ్చటి రక్తం ఒక్కసారిగా పొంగుకు వచ్చింది. దాన్ని బలవంతంగా, నొర్రొహమాటంగా పంపేసినందుకు కోపం వచ్చింది. వెంటనే శాశ్వతంగా ఏదయినా అనేదాన్నే, కానీ అమ్మ హెచ్చరికలు గుర్తు అవటంతో కళ్ళింటి వేసినట్టు ఆగిపోయాను. సీరియస్ గా ఒళ్ళో వున్న పుస్తకంలోకి చూస్తూ కూర్చున్నాను.

“మీనా! నేను నిన్ను సూటిగా ఒక ప్రశ్న అడుగుతాను. నిర్మోహమాటంగా జవాబు చెప్పాలి నువ్వు.”

నేను ఏమిటన్నట్టు చూశాను.

సారధి గొంతు సవరించుకున్నాడు.

“నేనంటే లక్ష్యం వుందా నీకు? నాలుగైదు రోజుల్లో మనకి ప్రధాన జరగబోతుంది. నువ్వు నాతో వివాహానికి మనస్ఫూర్తిగా, ఆనందంగా ఒప్పుకుంటున్నావా?”

నేను మాట్లాడలేదు.

“మీనా! నువ్వు చిన్న పిల్లవి కాదు! విషయం సూటిగా చెప్పటం మనస్ఫూర్తికే వివృతమే మంచిది. వివాహం ఒకనాటి మాటకాదు, సూరేక్ష పంట.”

“మొదట మీ ఉద్దేశ్యం ఏమిటో చెప్పండి” అన్నాను.

“మొట్టమొదట ప్రశ్న వేసింది నేను.”

“సమాధానం చెప్పాల్సింది నువ్వు. నీ జవాబు విన్న తర్వాత నీకేమైనా సందేహాలుంటే నేను తప్పకుండా తీరుస్తాను.”

“మనద్దరం కాబోయే భార్యభర్తల్లా కాకుండా యీ ఒక్క నిమిషం స్నేహితుల్లా మాట్లాడుకుందాం.”

నేను క్షణంసేపు ఆలోచించాను.

తర్వాత నిదానంగా అన్నాను. “నాకు తెలియదు. మీరు అడిగింది. నా కృష్ణుంది. కానీ నేను జవాబు స్పష్టంగా చెప్పలేను. ఎందుకంటే నేను ఏనాడు నా కళ్ళతో చూడను! నా అభిప్రాయంతో దేని గురించి విలువ కట్టలేను. నాకు చేతకాదు! అమ్మ కళ్ళతో చూస్తాను. అమ్మ అభిప్రాయం నాదిగా స్వీకరిస్తాను. మీ ఒక్క విషయంలోనే కాదు. నేను చిన్నప్పటినుంచి అంతే! అమ్మకి ఏదీ మంచిది అయితే నాకూ అదే మంచిగా కన్పిస్తుంది. ఉదాహరణకి నేను కట్టుకున్న యీ చీర చూడండి, ఇంత పెద్దగళ్ళు వీటి మధ్య పువ్వులు నాకు బాగుండవు. షాపు కెళ్ళినప్పుడు ఈ చీర చూడగానే “అబ్బ” ఎంత గాడిగా వుంది! - అని అనహ్మించుకున్నాను. కానీ అమ్మ ఈ చీర సెలెక్టు చేసింది. ఈ రంగు డిజైన్ అద్భుతంగా వున్నాయుంది. మృదు చూస్తే నాకూడా అలాగే అనిస్తున్నాయి. చీరయినా అంతే! మీరయినా అంతే! అమ్మ మీరు నాకు తగిన వ్యక్తి అని నిర్ణయించింది. నేను కూడా మనస్ఫూర్తిగా నిజమనుకుంటున్నాను” సారధి విమోహితుడైనట్టు చూశాడు.

“అంతే తప్ప నీకు ప్రత్యేకమైన అభిప్రాయం ఏదీ లేదన్నమాట?”

“అభిప్రాయం అంటే.....”

“నా మీద ఇష్టా ఇష్టాలు.”

“నాకు తెలియదు. అయినా చీరలు కొనుక్కోవాలంటే, నగలు పెట్టుకోవాలంటే ఇష్టాయిష్టాలుండాలి. అవి మనకి నప్పుతాయా లేదా అని చూసుకోవాలి, పెళ్లికి ఇష్టాయిష్టాలు ఎందుకు?”

“అయినా చిన్నవాళ్ళమైన మనకేం తెలుస్తుంది. మన పెద్దవాళ్ళు చూసారు. అంతప్రలు, ఐశ్వర్యాలు తూకంవేస్తారు. సరికిసరి అంటే జోడు కుదిరినట్టే అంటాను. అవునా? కాదా?”

సారధి చెప్పలేదు. పెద్దగా నిట్టూర్పు మాత్రం విడిచాడు.

“ఇదేనా మీరు అడిగే ముఖ్య విషయం?”

“అవును” నీరసంగా తలవూపాడు.

“భలేవారే! నేనింకా ఏమిటా అనుకున్నాను. ఈ మాత్రానికేనా? మా రాజు లోపలికి వెళ్ళమని తరిమేశారు. నేను ఇంకా మీరు ఎవరినైనా ప్రేమించాడో యీ పెళ్ళి యిష్టంలేదని, ప్రధానం రద్దు చేయించమని అమ్మతో చెప్పమంటావో అనుకున్నాను. మీ ధోరణి చూసి నాకలా అనిపించింది.

సారధి అదిరిపడ్డట్టు చూశాడు.

నేను లేచి రాజుని పిలవటానికి లోపలికి వచ్చేశాను.

ఆ మధ్యాహ్నం నాతో మాట్లాడిన తర్వాత సారధి కేమైందో ఆ చేష్ట తేలియాలి. అతను మా యింటికి రావడం మానలేదు.

ఒక విధంగా చూస్తే ఇంకా ఎక్కువైందనే చెప్పాలి. కానీ నచ్చినప్పుడు ఏదో విధంగా సాకు కల్పించుకుని రాజుతో మాట్లాడేవాడు. నే నెదురుగా వుండే దానిమీద యెక్కుడలేని శ్రద్ధ కన్నరచేవాడు. నేను చూస్తుండగానే దాని చేయి లాళ్ళ చూస్తూ, మీ వేళ్ళు ఎంత అందంగా వున్నాయి అని ప్రశంసించేవాడు. జడ బాక కొంచెం వదులు వేసుకుంటే మీకు యింకా బాగుంటుంది. ఎప్పుడూ లేతరంగు చీరలే కొంటారే? ముదురు రంగు కూడా కట్టుకోండి, చాలా బాగుంటాయి. అని సలహాలు యిచ్చేవాడు. సారధి మనసులో ఉద్దేశ్యం యేమిటో నాకు స్పష్టంగా అర్థం కాలేదు. కానీ అతని ఈ ప్రవర్తన వెనక ఇంకేదో ఉద్దేశ్యం దాగివుందే మాత్రం నేను గ్రహించాను. రాజు మాత్రం అతని ఈ చేష్టలకి హడలిపోసాగింది. అతను ఇటు వస్తాడని ఏ మాత్రం అనిపించినా లేదీలా అటు నుంచి మాయమయిపో

ఒక రోజు సారధి చివరికి అడిగేశాడు.

“ఘీనా! నీ స్నేహితురాతితో నేనలా చనువుగా వుంటే నీకేమీ అనిపించా?”

నేను అమాయకంగా చూశాను.

“బాగుంది. ఏమనిపిస్తుంది. నాకేమీ అనిపించలేదే!”

సారధి నా వంక అయోమయంగా చూశాడు.

“నీ కెప్పుడూ నా మీద కోపం రాదా?”

“ఎందుకు రాదు? ఏ కారణంవల్లనైనా మీ ఉద్యోగం పోతే ఒక మండుతుంది. మీ ఇల్లు అప్పులై అమ్మేస్తారనుకోండి, కోపం వస్తుంది. దుష్టు మగాడిమీద ఏ అమ్మాయికైనా ఎక్కుడైనా కోపం వస్తుందా? అసలు దుష్టువాళ్ళ నీడకూడా నేను సహించలేను. అసలు అలాంటి మనుష్యులందరూ కనస్యం.

సారధి నా వంక ఇంకా అలాగే చూస్తున్నాడు.

అతని ముఖం పందెం వేసి ఓడిపోయిన మనిషి ముఖంలా వుంది.

అతి నాగరికత నడనరంలోనూ జీర్ణించుకున్న మనిషి అడవిజాతి వాళ్ళవైపు చూసేటట్టుగా వుంది ఆ చూపు. అతని కంటికి నేను మృగంలాగానో ఒక మొద్దులానో కనిపిస్తున్నానన్నది సుస్పష్టమైంది నాకు.

ఆ తర్వాత సారధి రాజుతో అతి చనువుగా ప్రవర్తించటం మానేశాడు! మేం ముగ్గురం వున్నప్పుడు అతను దానివైపు సాలోచనగా చూడటం నే ననేకసార్లు గుమించాను. ఈ సారి అతని ప్రవర్తన నాకు నటనగా కన్పించలేదు.

తాయారమ్మగారు ఏ రోజు సమాచారం ఆ రోజు నాకు రహస్యంగా పోవేస్తూనే వుంది. సారధి మేం లేనప్పుడు దానికి ఫోన్ చేస్తున్నాడు.

ఇంట్లో మేం వున్నప్పుడు కూడా ఏదో సమయం చూసుకుని దాన్ని పిలకరిస్తూనే వున్నాడు.

ఒక రోజు రాత్రి రాజు వున్నట్టుండి తమ యింటికి వెళ్ళిపోతానని పట్టు పట్టింది.

“ఎందుకని, కారణం చెప్పు?” అన్నాను.

“అమ్మయ్య దగ్గరనుంచి ఉత్తరం రాలేదు.”

“ఓనీ! ఇంతేనా! ఈ నెలాఖరులో వస్తానని చెప్పాడుగా.”

“నీకు పుణ్యం వుంటుంది వదినా, నాకిక్కడ వుండాలని లేదు.”

“అదే ఎందుకో చెప్పమంటున్నాను. నువ్వు చెప్పిన ఆ కారణం నాకు సబబుగా కనపడకపోతే తప్పకుండా పంపిస్తాను. లేకపోతే నువ్వు ఖైదు అనుకున్నా సరే వుండి టీర్చింది. నేను పంపను—”

“వదినా! నీకు నేనెలా చెప్పటం?” రాజు కళ్ళల్లో గిరున నీళ్ళు తిరిగాయి. నేను దాని భుజంమీద చేయి వేశాను. అనునయంగా స్నేహపూరితమైన స్వరంతో అన్నాను.

“ఇన్నాళ్ళు వుండి నా పెళ్ళి ముందు వెళ్లిపోతానంటావే? నా పెళ్ళి చూడటం నీ కిష్టంలేదా?”

రాజు తలెత్తి నా వైపు చూసింది. దాని వేళ్ళు అవ్యక్తమైన బాధతో గిరిగిలాడుతున్నాయి. దాని నోటికి తాళం పడింది. ఇక వెళతాను అన్నమాట ఎత్తలేదు. కానీ మూగవేదన లాటిది, బలవంతంగా భరిస్తూన్నట్టుగా కనిపించసాగింది. సారధి దాని దగ్గర చనువు తీసుకుంటున్నాడని అది భరించనూ లేక, ఇటు నాతో చెప్పనూలేక నలిగిపోతుందని గ్రహించాను. కానీ దానికోసం

నేను ఎంత బాధపడటానికి, తిట్లు తినడానికి సిద్ధంగా వున్నాను. నా కోసం బాధపడదానీ! ఒకరికోసం ఒకరు ఈ బాధపడటంతో మా స్నేహం వా పునీతమౌతుంది.

ఆ రోజు సాయంత్రం నే నప్పుడే స్నానం చేసి బట్టలు వేసుకుంటూ తాయారమ్మ గదిలోకి తొంగి చూసి “మీ నాన్నగారు పిలుస్తున్నారు రండి” అని నా చెవుల్ని నేను నమ్మలేకపోయాను.

ఈ మధ్య నాన్నగారు నాతో ఒంటరిగా మాట్లాడి ఎన్ని రోజులూ “ఎక్కడున్నారు?” అని అడిగాను.

“అఫీసు రూమ్ లో” అని తాయారమ్మ వెళ్ళిపోయింది. నేను గతంలో అఫీసు రూమ్ వైపు వచ్చాను. నాన్నగారు నాతో సరిగ్గా మాట్లాడటం లేదని అనుకుని వహించిన నేను నాకెంతో యిష్టమైన ఆ గదిలో అడుగు పెట్టటమే మానేశాను.

అమ్మ స్నానం చేస్తూ బాత్ రూమ్ లో వుంది. నాన్నగారు ఏదో ముఖం పనుంటే తప్పు పిలవరు. అదేమిటి? నా గుండెలు భయంతో ఆడుర్లాకో పోయి కొట్టుకోసాగినాయి.

నేను లోపలికి వెళ్ళాను. నాన్నగారు పేపరు చూస్తున్నారు. మా యిష్టం మధ్య పేపరు అడ్డంగా వుండటంతో ఆయన నేను వచ్చినట్లు గమనించలేదు. నేను చిన్నగా దగ్గను. అయినాసరే ఆయన వెంటనే పేపరు తీయలేదు. ఆయన నా రాకని గుర్తించి కూడా చూడనట్లు వూరుకున్నారని తెలిసింది.

చివరికి నేను అడిగాను.

“నన్ను పిల్చారుట!”

ఆయన పేపరు అడ్డుతీశారు. నిదానంగా పేపరు మడిచి ద్రాయరు మీద పెట్టారు. కళ్ళతోడు తీసి దాన్ని కూడా మడిచి ఆ పేపరు మీద పెట్టారు. తన సీరియస్ గా అడిగారు.

“రాజు మన యింట్లో యింకా ఎన్నాళ్ళుంటుంది?”

ఆయన ప్రశ్నకి తెల్లబోయాను. నా చెంపల్లోకి రక్తం స్రవన పాకి వచ్చింది. ఆ వేడికి నా బుగ్గలు మండినట్లయినాయి. ఏమిటి ఈయన వుద్దేశ్యం? రాజు మరీ బొత్తిగా పరాయిపిల్ల అన్నట్లు చూస్తున్నారే! ఇది నా మీద సాధింపా!

“దానికి మనం పెళ్లి చేసేవరకు!” అన్నాను మొండిగా.

“అ! చేస్తాం పెళ్లి, అది ఎవరో మీ అమ్మకి తెలిస్తే ముందు మనస్థితి చెప్పండి. దాన్ని నువ్వు యిక్కడకు తీసుకువచ్చిన తర్వాత ఎప్పుడు

అడుగుతుందోననే శంకతో - నేను ఒక రోజు కూడా కంటినిండా నిద్రపోలేదు, ఆ సంగతి నీకు తెలుసా?”

నేను తల దించుకుని నిలబడ్డాను.

ఆయన కొద్దిసేపు మాటలాడలేదు.

నా ఉత్సాహం ఆవిరిలా అంతమైంది.

నాన్నగారు పిలిచింది యిందుకే! నన్ను మందలించటానికే! ఆయన మెల్లగా అడిగాడు. “సారధి ఈ మధ్య రాజు అంటే కనబరుస్తున్న శ్రద్ధ నీవు గమనించావా?”

“గమనించాను.”

ఆయన ఆశ్చర్యంగా చూశారు.

“గమనించావా? అయితే తెలిసికూడా నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు మెదలకుండా చూస్తూ కూర్చున్నావా?”

“ఏం చెయ్యను? సారధిని నేనేమీ అనలేను. ఇందులో రాజుని నిందించడానికి దాని దోషం ఏమీలేదనీ నాకు తెలుసు.”

నాన్నగారు క్షణంసేపు నావైపు చూశారు. తర్వాత అతి మార్దవమైన కంఠంతో నన్ను పిల్చారు. “మీనా, యిలా రా?”

నేను బేబిల్ పక్కనుంచి ఆయన దగ్గరగా వెళ్ళి నిలబడ్డాను. ఆయన నా చేయిమీద చేయి ఆనించారు. “అమ్మలూ! నువ్వు నా బంగారు తల్లివి? నా మనసు కష్టపెట్టవని నాకు తెలుసు! కమలం పిల్లల్ని నేనెంత అభిమానిస్తానో నీకు తెలుసుగా! రాజుని గురించి ఏదయినా గొడవ అయితే నేను భరించలేను. నేను మీ అమ్మకి భయపడుతున్నది రాజు ఎవరో తెలుస్తుందని కాదు. సారధి-రాజుల మధ్య ఏదయినా అవుతుందేమోనని! నీ వివాహం గురించి మీ అమ్మా-నేను ఎన్ని ఆశలు పెట్టుకున్నామో నువ్వు ఎరగని విషయమేమీ కాదు.”

చాలా రోజుల తర్వాత నాన్నగారు అలా ఆత్మీయంగా మాట్లాడటంతో నా గుండెమీద నుంచి పెద్ద బరువు దింపినట్లు అయింది. అప్రయత్నంగా నా కళ్ళలో నీళ్ళు చివ్వున చిమ్ముకొచ్చాయి.

“ఒక మాట చెబుతాను, వింటావా?” వింటానన్నట్లు తలవూపాను.

“నిమ్మలూరు నుంచి కృష్ణ వచ్చాడు. రేపు వెళ్ళిపోతున్నాడు. రాజుని మెదలకుండా అతనితో పంపివేయి. రాజుకి నువ్వున్నట్లే మనమే పెళ్ళి చేద్దాం. కానీ యిక్కడ మన యింట్లో కాదు. అక్కడే నిమ్మలూరులోనే ఆ శుభకార్యం జరగాలి!”

రాజుకి మనమే సంబంధం కుదర్చాలన్న నీ పట్టుదలకి కృష్ణకికూడా కష్టం వుంది. పెళ్ళి అక్కడ జరిగితే అతనికి కూడా తృప్తిగా వుంటుంది. ఏమంటావు?

“కృష్ణ వచ్చాడా? ఎప్పుడు?” అడుర్చగా అడిగాను.

“నిన్న వచ్చాడు. వాళ్ళ పక్కపూరిలో ఏదో మద్దర్ కేసు జరిగిందిట. క్లయింటు నా దగ్గరికి తీసుకువచ్చాడు.”

“ఎక్కడ దిగాడు? నాకింతవరకూ అసలు వచ్చినట్టు తెలియనే తెలియదే!”

నాన్నగారు ఎప్పుడూ నా ముఖంలో పొగలా వచ్చిన భావపరివర్తనకి కారణం పరిశీలనగా చూశారు.

ఎక్కడున్నారో నాకు తెలియదు. నిన్న సరాసరి కోర్టు దగ్గరికి వచ్చి కలిశాను ఏదో హోటల్లో దిగామనిచెప్పాడు.

“ఏ హోటల్ అది!”

ఆయన ముఖం సీరియస్ గా అయింది. నా చేయి వదిలేస్తూ, “నాకు తెలియదు, నేను అడగలేదు” అన్నాడు.

నాకు చెప్పలేనంత ఆశాభంగం కలిగింది.

“ఛ-ఛ! అతను చెప్పలేదు! నాన్నగారు అడగలేదు! ఇద్దరికీ ఇద్దరే! నాన్నగారు ఎవరయినా ఏ కేసు విషయం అయినా చెబితే మిగతావి సర్వం మరిచిపోతారు.

ఇంతలో నాన్నగారి కోసం ఎవరో రావటంతో నేను గదిలోంచి బయటికి వచ్చేశాను. చాలా రోజుల తర్వాత నా మనసు మళ్ళీ ఉల్లాసంగా అయింది.

ఆ సాయంత్రం అంతా టెలిఫోన్ కెదురుగా పీఠం వేసుకున్నట్టు కార్చున్నాను. కానీ ఫోన్ మోగలేదు. కృష్ణ చెయ్యనేలేదు. ఆ మర్నాడు కూడా అలాగే జరిగిపోయింది. నా ప్రాణం ఉసూరుమనిపించింది. కృష్ణ ఎన్నాళ్ళుంటాడు? ఉన్నాడే వెళ్ళిపోయాడా అని నాన్నగారిని అడుగుదామంటే వీలే చిక్కటంలేదు. నా ప్రధానం దగ్గరికి రావటంతో వాటిని గురించి ఏర్పాట్లతో అమ్మ అపార్థిశలా ఆయన వెంట వుంటుంది. ఈ ప్రధానం గురించి నాన్నగారు తప్పుకుండా చెప్పేవుంటారు. అందుకని ఈ హడావుడిలో నన్ను కలవటం అసంభవం అనుకుని వెళ్ళిపోయాడేమో! నా ఆలోచన సీక్కు కారిసట్టు చప్పుబడసాగాయి. అయినా నేను ఏదో జరుగుతుంది అనే ఆశతో రోజులు నెట్టుకొస్తున్నాను. యేదీ జరక్కపోతే!

సారధికి భార్యనవ్వటమే నా నొసట ప్రాసిపెట్టివుంటే!

కాదు, కాదు! ఏదో తప్పుకుండా జరుగుతుంది. నా మనసులో ఎవరో గట్టిగా వాగ్దానం యిస్తున్నారు.

60

ప్రధానం రెండు రోజులలోకి వచ్చేసింది. నా గుండెల్లో రాయి పడ్డట్టుగా అనిపించసాగింది. మళ్ళీ నాకు నేనే ధైర్యం చెప్పుకున్నాను. కానీ ప్రధానం ఏమటా? పెళ్ళికూతురుని చేసి పెళ్ళివారు కూడా తరలి వచ్చి పీటలవరకూ వచ్చి ఆగిపోయిన పెళ్ళిళ్ళు ఎన్ని లేవు.

అమ్మ - నాన్నగారు అందరినీ విలిచే హడావుడిలో ఉన్నారు. ఆ రోజు టీయం అమ్మ సారధికి ఫోన్ చేసి మధ్యాహ్నం వచ్చి నన్ను వెంట తీసుకెళ్ళి ఫ్లోలో కొత్త చీరలు వచ్చాయని వాళ్ళు చెప్పారని, అందులో ఒకటి సెలెక్టు చేశానీ తీసుకురమ్మనమని చెప్పింది. అదే చీర నేను ప్రధానం నాడు కట్టుకోవాలిట. అమ్మ సారధితో మాట్లాడేటప్పుడు విని తీరాల్సిందే! ఆ మాటలు ఎంత గౌరవం వున్నట్టుగా అపురూపంగా చూస్తున్నట్టుగా వుంటాయి. మాటలతో ఎదుటివారిని కట్టిపడేసే విద్యలో అమ్మకి మహద్భుతమైన ప్రజ్ఞ వుంది. అది తాడులామారి బుడిచారని సున్నితంగా చింపేస్తుంది. ఒక్క సారధితో మాట్లాడేటప్పుడే అమ్మకి డాలరు, అణకువ, లాలన, వస్తాయి. మాలో ఎవరితో మాట్లాడేటప్పుడూ అవి పుట్టుకూడా ఉండవు. అమ్మ హృదయంలో సారధి ఒక ప్రత్యేకమైన స్థానం ఏర్పాటుచుకున్నాడని మా అందరికీ తెలుసు! అతనిలో ఆ ప్రత్యేకత ఏమిటో మాత్రం ఎవరికీ తెలియదు.

అమ్మ ఆదేశించినట్లుగానే సారధి వచ్చాడు. నేను సాధ్యమైనంత వరకు శాశ్వరం చేయటానికి నిశ్చయించుకున్నాను. నేను లేనప్పుడు కృష్ణ దగ్గరనుంచి వచ్చి ఫోన్ వస్తుందోనని భయం! తాయారమ్మని ఫోన్ వస్తే తీయమని, నాకోసం ఎవరయినా అడిగితే చప్పున నాకు వచ్చి చెప్పమని పురమాయించి పైకి వెళ్ళాను. అగంటలో అయే ముస్తాబుని తీరికగా గంటచేసి క్రిందకు వచ్చాను.

ఫోన్ రాలేదు. తాయారమ్మకి వెళ్ళే ముందు ఫోన్ వస్తే ఒక గంట తర్వాత తీసుకురా చేయమన్నారు.” అని చెప్పి సారధితో బయలుదేరాను.

దోవలో సారధి చిరుకోపంగా అడిగాడు. “అన్నిటికీ మీ అమ్మ యిష్టంమీద ఏదేమిటివి! మధ్యలో యీ ఒక్క చీరకి నా సెలెక్షన్ ఎందుకు?” అతని ధోరణి మాస్తే నాతో ఇలా రావటం ఏ మాత్రం ఇష్టం లేనట్టుగా, కేవలం అమ్మ బాంకంమీద కాదనలేక వచ్చినట్టుగా వుంది.

“ఏమో! నాకేం తెలుసు. అమ్మ వెళ్ళమంది-వచ్చాను” అన్నాను.

“రేపు పెళ్ళయింతర్వాత మీ అమ్మ నన్ను వదిలేయమంటుంది. వదిలేస్తావా?”

“అమ్మ నిజంగా అలా అంటే చేయక తప్పదుమరి. అమ్మకి అన్నీ బా తెలుసు.”

సారధి శబ్దం బయటికి రాకుండా ఏదో గొణుక్కున్నాడు.

“ఏమిటంటున్నాడు మీరు? నాకు వినిపించలేదు” అన్నాను.

“ఏం లేదు.” అన్నాడు.

మా కారు జంటనగరాల మొత్తం మీద అత్యంత అధునాతనంగా ఉన్న ఒక బట్టలషాపు ముందు ఆగింది. ఇద్దరం దిగి లోపలకు వచ్చాం. షాపులో జనం వున్నారు. కిటకిట లాడుతున్నట్టుగా వుంది.

షాపు యజమాని మాకు బాగా తెలిసిన మనిషి! మమ్మల్ని చూడగా సాదరంగా లోపలికి ఆహ్వానించాడు. షాపులో పని చేస్తున్న సేల్స్ గర్ల్స్ రకరకం చీరలు తెచ్చి మా ముందు పడేశారు. నాకు చూసిన ప్రతి ఒక్కటి బాగున్న వుంది. మళ్ళీ పరీక్షగా చూస్తే ఏ ఒక్కటి నచ్చలేదు. షాపులోకి వచ్చి గంటయి సారధి బాగుందన్నదానికి నేను వంకలు చూపించాను. నాకు నచ్చినవాడిని తన తిరస్కరించాడు. దాదాపు గంట గడిచింది. చీరలు చూపించే అమ్మాయికి మళ్ళీ పుట్టి నా ఎంతో ఓవీకగా ఇంకా ఇంకా తెచ్చి చూపిస్తున్నారు. చివరికి నెమలిపించారంగు చీర ఒకటి సెలెక్టు చేశాను. విసుగుపట్టిన సారధి బాగుం అనేశాడు.

నాకు తెలుసు! అమ్మకి ఆ రంగు ఇష్టం వుండదు. ఒకసారి నాన్నగారు ముచ్చటపడి నాకు యీ రంగులో పరికిణీబట్టతెస్తే అది బాగాలేదని, పనిమనిషి యిచ్చేసింది. ఈ రంగుంటే తనకెంత అసహ్యమో గంటన్నర సేపు చెప్పింది. షాపు సారధి సెలెక్టు చేశాడంటే కాదనదని నా గట్టి నమ్మకం. అప్పుడు ఆ అమ్మాయి ఏమైపోతుందో అదగాలని నా సంకల్పం.

చీర తీసుకున్నాం. సారధి పాక్ చేయించి డబ్బులు చెల్లించటానికి కొంట దగ్గరికి వెళ్ళాడు. నేను బయటికి వస్తుండగా, అప్పుడే లోపలకు అడుగుపెడుతున్న ఒక వ్యక్తిని నా దృష్టి ఆకట్టుకుంది. అతను నన్ను చూడలేదు. ఇంకా వెళ్ళబోతున్నాడు. ఛెంగున లేదీలా అతని దగ్గరకు పరుగెత్తి అతని వెళ్ళు పట్టుకున్నాను. ఉలిక్కిపడ్డట్టుగా కృష్ణ నన్ను చూడగానే తెల్లబోయాడు. అతని కళ్ళలో సంభ్రమాశ్చర్యాలు దోబూచులాడినాయి.

“నువ్వు? ఎంత అదృష్టం?” అన్నాడు.

“ఎంత దొంగవి నువ్వు! వచ్చి మూడురోజులయితే నన్ను కలవాడ చూడలేదు. కనీసం ఫోన్ అయినా చేయలేదు.”

అతని కనుబొమ్మలు ముడిపడ్డాయి.

“బాగుంది ఈ నేరారోపణ! మామయ్యకి ఫోన్ నెంబరు ఇచ్చి నిన్ను ఒకసారి రెయ్మని చెప్పి నేను ఎదురు చూస్తుంటే!”

ఈసారి కనుబొమ్మలు ముడుచుకోవటం నావంతయింది.

నాన్నగార్ని చెప్పాడా! ఆయన యేం తెలియనట్టు వూరుకున్నారే.

“చూసి చూసి విసుగుపట్టి, ఇక చేయవని నిర్ధారణ చేసుకున్నాను. కోరికపోవటంతో ఇలా మధువాళ్ళకి బట్టలేమైనా తీసుకుందామని వచ్చాను.”

“నేను, రాజు వ్రాసిన ఉత్తరాలు అందాయా?”

“అందినాయి.”

ఇంతలో సారధి అక్కడకు వచ్చాడు.

“ఎవరు?” అని అడిగాడు. అతని ముఖం తీక్షణంగా వుంది.

“ఇతనా? ఇతను - నేను - ఇతను కృష్ణ” తడబడ్డాను.

“చిన్ననాటి స్నేహితులం” కృష్ణ ఎలాంటి తొట్రుపాటు లేకుండా జవాబు చెప్పాడు.

“ఇతను సారధి” సారధిని పరిచయం చేశాను.

“నా పేరు కృష్ణ” కృష్ణ నవ్వుతూ తనని తాను పరిచయం చేసుకుంటూ క్షయిశాచాడు.

సారధి అయిష్టంగా ఆ చేయి అందుకుని కరచాలనం చేసి వదిలేసాడు. ఇద్దరూ ఒకరిని ఒకరు నిశితంగా పరీక్షించుకోవటం నేను గమనిస్తూనే వున్నాను. వాళ్ళద్దరూ అలా చేతులు కలుపుకుని ఒకరిని ఒకరు చురుగ్గా చూస్తుంటే నాకు గుర్రగా అనిపించింది.

క్షణసేపు ఫ్లై మాట్లాడాలో ఎవరికీ తెలియనట్లుగా మౌనంగా నిలబడిపోయారు.

“మీ పనయిపోయి వెళ్ళున్నట్టున్నారు. వస్తాను నేను” కృష్ణ ఇద్దరి దగ్గరూ ఒకేసారి శలవు తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

సారధి బయటికి నడిచాడు. నేను యాంత్రికంగా అతన్ని అనుసరించాను. హాత్రుగా నా మనసు ఎలాగో అయింది. రెండు రోజుల నుంచి అతని ఫోన్ కాలే కోసం యెదురు చూస్తున్నాను నేను. అతను ఈ విధంగా ఇలా కనిపించి అలా వెళ్ళిపోతుంటే నా కెలాగో వుంది.

సారథి వెళ్ళి కారులో కూర్చున్నాడు. నేను కూడా డోర్ తెరిచి లోపల కూర్చోబోయాను. నా కెండుకో కాని యిప్పుడు యిలా వెళ్ళిపోతే కృష్ణ హా కంటికి కనిపించడేమోనని అనిపించింది.

ఆ భయంతోనే కారులో కూర్చోబోతున్న దాన్నట్లా హఠాత్తుగా ఆ... నిప్పుడే వస్తాను" అంటూ సారథి సమాధానం కోసం చూడకుండా తిరిగి వెళ్ళి పరుగెత్తాను.

కృష్ణ బట్టలు చూస్తున్నాడు.

నేను అతని చెయ్యి పట్టుకుంటూ ఆదుర్దాగా అడిగాను.

"ఎక్కడ వుంటున్నావు నువ్వు?"

"తాజ్ హోటల్లో."

"రూమ్ నెంబర్ ఎంత?"

కృష్ణ చెప్పాడు.

"సరే! నేను సరిగ్గా నాలుగంటలకి నీ రూమ్ కి వస్తాను. ఆ రూమ్ యింకెవరయినా వుంటే ఆ టైమ్ కి అవతలకి వంపించేయ్. సీతో నేను నా ముఖ్యమైన విషయం మాట్లాడాలి."

"మీనా-"

"ఇప్పుడింకేం చెప్పద్దు. వస్తా- బై-" గబగబా అనేసిన నేను బయట వచ్చేశాను."

పోపు కెదురుగా కారు నిలిపి అందులో కూర్చుని వున్న సారథికి బహుశా నేను కృష్ణ చెయ్యి పట్టుకుని మాట్లాడటం కనిపించే వుంటుంది.

స్టీరింగ్ బిగించినట్లు గట్టిగా పట్టుకుని కూర్చుని వున్న అతని ముఖం క్రోధపు ఛాయలు తొంగిచూస్తున్నాయి.

నేను కూర్చుని డోర్ వేసినా అతను కారు స్టార్టు చేయలేదు.

"ఏమిటి ఆ మాట్లాడింది?"

"ఏం లేదు."

"ఎవరతను?"

"చెప్పానుగా కృష్ణ అని."

"మీ యిద్దరికీ ఎలా పరిచయం?"

"చెప్పాడుగా! చిన్ననాటి స్నేహితులం అని."

"అది నన్ను కవర్ చేయడానికని తెలుస్తూనే వుంది. ఆ మాత్రం గ్రహించలేని పూలని అనుకున్నావా?"

వెనక కారు ఒకటి వచ్చి ఆగింది. మా కారు అడ్డుగా వుండటంతో హారన్ బోయ్ బోయ్ మని వినిపించింది.

సారథి కారు స్టార్టు చేశాడు. అతని పాదం యాక్సిలేటర్ కనితో గట్టిగా నొక్కినట్లు కారు రివ్వస బాణంలా దూసుకుపోయింది. ఆ రోజున యెక్కడో యే యాక్సిడెంట్ జరగకపోవడం కేవలం మా ఇద్దరి అదృష్టమనే చెప్పాలి.

కారు సరాసరి మా యింటికి గాకుండా నేరుగా అతని ఇంటి ముందు వచ్చి ఆగింది.

సారథి కారు ఆపుచేశాడు. సీరియస్ గా అన్నాడు.

"మీనా! సీతో చాలా ముఖ్యమైన విషయం మాట్లాడాలి, దిగి లోపలికి రా."

నేను యిబ్బందిగా చూశాను.

"యిప్పుడా? నేను ఇంటికి త్వరగా వెళ్ళాలి. ఆ అడిగేదేదో ఇక్కడే అడక్కూడ?"

"యిక్కడ కూర్చుని మాట్లాడటం బాగుండదు. నువ్వు దిగి లోపలికి రాకపోయూ పంటే రాకపోయావంటే మీ అమ్మతో యిప్పుడే నీ యీ బాల్యస్నేహితుడి గురించి చెప్పి. అతనికీ నీకూ యెలాటి పరిచయమో, అది యెంతవరకో తెలుసుకుంటాను."

అతని బెదిరింపుకి నాకు ఒళ్ళు మండింది.

అతను అడగబోయే ముఖ్యమైన సంగతేమిటో నాకు తెలుస్తూనే వుంది. యిక్కడ కారులో అయినా, అక్కడ ఇంట్లో అయినా నేను చెప్పబోయే సమాధానం ఒక్కటి!

నేను దిగాను.

సారథి ముందు, నేను వెనకా యిద్దరం అతని డ్రాయింగ్ రూమ్ లో డుగుపెట్టాం.

గుమ్మంలో అడుపెట్టగానే ఇద్దరం ఒకేసారి ఆగిపోయాం.

అక్కడ సోఫాలో తలపట్టుకుని రాజేశ్వరి కూర్చుని వుంది. సారథిని చూడగానే లేచి రాజేశ్వరి, అతని వెంట వచ్చిన నన్ను చూసి గతుక్కుమన్నట్లుగా చూసింది. నాని కళ్ళు కంగారుతో భయంతో రెపరెపలాడినాయి, ఒక్కసారి మొహం పాలిపోయింది.

"రాజేశ్వరి నువ్వా?" సారథి ఆశ్చర్యపోయాడు.

“నేను - నేను ఎందుకు వచ్చానంటే -” వాక్యం పూర్తి చేయలేక ఆగిపోయి కంఠం వణికింది.

ఒక్క నిమిషం యెవరు యేం మాట్లాడాలో తెలియనట్లు ఆగి పోయా. చివరికి సారధి తనే అన్నాడు.

“కూర్చో! కూర్చో! నాకిమధ్య మతిమరుపు ఎక్కువైపోతోంది. యింత క్షణ నిన్ను రమ్మనమని చెప్పిన సంగతి మర్చిపోయాను.” అంటూ నావైపు తిరిగి “మీ రాజుని నేనే యిక్కడికి రమ్మనమని కోరాను. తను బాగా ఎంత్రాయదరి చేయకదూ! డోర్ కర్టెన్స్ తెద్దామని, ఏ గుమ్మానికి ఏ కలర్ కవలో వచ్చి ఉండాలి చెప్పమన్నాను” అన్నాడు.

నేను అలాగా అన్నట్లు చూశాను.

రాజేశ్వరి కూర్చోలేదు.

“నేను - నేను తర్వాత వస్తాను మళ్ళీ” అంది.

దాని ముఖం చూస్తే ఫెయింటయి పదిపోతుందేమో అనిపించింది.

యింతలో బయట నుంచి “మిస్టర్ సారధి” అంటూ వినిపించింది.

సారధి బయటికి వెళ్లాడు.

నేను రాజుని ఏమీ అడగలేదు. కనీసం దాని సంగతైనా చూడలేదు. అదే భయపడతున్న దానిలా అంది, “వదినా, నీకు పుణ్యం వుంటుంది. నీ తక్షణం యింటికి తీసుకువెళ్ళు, నా కళ్ళు తిరుగుతున్నాయి” అంది.

“ఎందుకని రాజూ!” నేను అనునయంగా అని దానిచేయి పట్టుకున్నా. యింతలో సారధి లోపలికి వచ్చాడు.

“నా కోసం ఆఫీసువాళ్ళు వచ్చారు. ఒక్క పదినిముషాలు మీ ఇద్దరూ లేవ కూర్చుంటారా?”

“ఉహూ యింటికి వెళుతున్నాం” అన్నాను.

“పది నిముషాలేగా!” అన్నాడు. సారధి చూపులన్నీ రాజుమీదనే వున్నాయి.

“ఉహూ” అన్నాను.

“రాజేశ్వరి కర్టెన్స్ సెలక్టు చేస్తానంది” అన్నాడు.

“తర్వాత వస్తుంది.”

“సాయంత్రం తప్పకుండా రావాలి.”

“ఏం? వస్తావా?” ఆ తప్పకుండా అనటంలో ఏదో ద్వంద్వం ప్రకటనైపోయింది.

రాజు వస్తానన్నట్లు తల వూపింది.

“మీనా, సాయంత్రం తప్పకుండా రాజుని పంపు, లేకపోతే వద్దులే. నేనే మీ అమ్మగారికి ఫోన్ చేస్తా” సారధి మరి మరి చెప్పాడు. అతని ముఖంలో ఆందోళన చాట కనిపిస్తోంది.

సారధి నాతో మాట్లాడలన్న ముఖ్యమైన సంగతి పూర్తిగా మర్చిపోయినట్లే వున్నాడు. రాజు - నేను యద్దరం కలిసి బైటికి వచ్చాం. సారధి కారుని డ్రైవ్ చేయటం నా కలవాడి.

దోవలో వస్తుండగా రాజు చేతిరుమాలులో భద్రంగా మడతపెట్టి దాచి వుండిన వత్తరం ఒకటితీసి నా పక్కన పెట్టింది. “వదినా! యింత క్రితం మీరు రాజు వెళ్ళబోయే ముందు, నువ్వు బట్టలు మార్చుకోవటానికి పైకి వెళ్ళినప్పుడు సారధి నన్ను విలిచి బలవంతంగా యీ వత్తరం చేతిలో పెట్టాడు. నువ్వు అది కట్టితే నేను సారధి యింటికి ఎందుకు వచ్చానో నీకే తెలుస్తుంది.”

నేను కారు రద్దీలేని వీధిలో రోడ్డు వారగా ఆపి అది తీసుకుని చదివాను. బందులో యిలా వుంది.

ప్రియమైన రాజేశ్వరి!

నేను వారం రోజులనుంచి రాత్రింబవళ్ళు పడిన మదనలోనుంచి తేరుకున్న శరీరానికి ఉత్తరం! శ్రద్ధగా, జాగ్రత్తగా ఆ పాఠం చదువు, మీనాని నా భార్యగా చేసుకోవాలని నేను ఒకప్పుడు పుబలాటపడిన మాట నిజమే! మీనా అందం, బుద్ధి, ముఖ్యంగా వాళ్ళ అమ్మ వ్యక్తిత్వం నన్ను బలంగా ఆకర్షించినాయి. చదువు ప్రాప్తమే బాగావున్న నేను అత్రవారుగా వీరి అందదండలు లభిస్తే జీవితంలో యింకా పైకి ఎగత్రాకవచ్చునని ఆశించాను. కానీ రాను రాను నా భ్రమలు ఒక్కొక్కటి తొలిగిపోసాగినాయి. మీనా యింత మూర్ఖురాలని నేను కలలో కూడా అనుకోలేదు. ఆ అమ్మయి మీద వాళ్ళమ్మ వ్యక్తిత్వపు ప్రచారం విపరీతంగా వుంది. తల్లి నీళ్ళు చూపించి యివి పాలు అంటే మీనా నిస్సంకోచంగా అవునంటుంది. అవి నిజంగా పాలేనని నమ్ముతుంది కూడా! ధనం, అహంకారం, మూర్ఖత్వం వున్నంగా గల మీనాతో భవిష్యత్తు వూహించినకొద్దీ నాకు కాళ్ళ క్రింద భూమి కదులుతున్నట్లుగా వుంది. మీనాతో ప్రధానం నాకు జరగటం లేదు, కష్టపడేమ్మగారితో నేను ఈ విషయం చెప్పదల్చుకున్నాను. యిది వాళ్ళమీద ఎలా పని చేస్తుందో నాకు తెలుసు. వాళ్ళతో పోట్లాట జరిగిన తర్వాత నేనిక్కడ

వుందదల్చుకోలేదు. సాధ్యమైనంత త్వరలో ఢిల్లీ పోతాను. నాకు మీనాని తర్వాత దబ్బున్న అమ్మాయిలంటే హడలు పుట్టింది. వాళ్ళ జోలికే కట్టే నిపిస్తోంది. చాలా సామాన్యకుటుంబాలలో నుంచి వచ్చిన కష్టమైన చేమానుకోవాలనిపిస్తోంది. ఆ వ్యక్తివి నువ్వెందుకు కాకూడదు? కృష్ణవేణమ్మగారికి భయపడనవసరం లేదు. నేను నిర్భయంగా ఆవిడిపెట్టిన సంగతి చెప్పగలను. నిన్ను చూసిన తర్వాతనే నాకు రాబోయే భవిష్యత్తు వుండాలి సుమా అన్న అభిప్రాయం ఏర్పడింది. రాజేశ్వరి! నేనంటే నీకు వుండో లేదో నాకు వెంటనే తెలియచెప్పాలి. నీ కిష్టమైతే క్షుద్రంగా యిద్దరూ మ్యారేజ్ చేసుకుని యిక్కడనుంచి వెళ్లిపోదాం. నువ్వు వీలు చూసుకుని సామంతుల్లోపల ఒక్కసారి యిక్కడకు వస్తే మనం అన్ని విషయాలు వివరించుకొంటామని మాట్లాడుకుందాం. స్నేహితురాలికి అన్యాయం జరుగుతుందేమోననే ఆందోళన వదిలేయి. యిందులో నువ్వు చేసింది ఏమీలేదు. నన్ను ఆకర్షించాలి కనుక లోబరుచుకోవాలని కానీ ఎప్పుడూ ప్రయత్నించలేదు. నువ్వు రాకపోయినా మీనాని చేసుకునేవాడిని కాదు. కాబట్టి మీనాతో వివాహానికి నాకు విముక్తి కలగటానికి - నీకూ ఎలాటి సంబంధమూ లేదు. నా యీ ఉత్తరం చూసినా నువ్వు నాతో మాట్లాడటానికి నా దగ్గరికి రావనుకో. అది నేను ఆంకరణ తీసుకుంటాను. ఈ సాయంత్రం కృష్ణవేణమ్మగారితో యీ విషయం చెప్పి కూడా ఒప్పుకున్నావంటాను. నువ్వు వచ్చి మాట్లాడకపోతే సంపూర్ణంగా నాకు అభ్యర్థనని మన్నించి యిష్టపడినట్టే అనుకుంటూ ఈ ఉత్తరం ముగిస్తున్నాను.

పుండు

నీ

సార్

చదవటం పూర్తి చేసి నేను నిట్టూర్పు విడిచాను. జాగ్రత్తగా మడచి జేబురుమాల్లో భద్రపరచి రాజు చేతికిచ్చాను.

అది నిటారుగా కూర్చుని రోడ్డువైపు చూస్తోంది.

“ఏమిటి? నీ ఆలోచన!” అన్నాను.

“నన్ను తక్షణం నిమ్మలూరు పంపివేయి.”

“నువ్వేం తప్పుచేశావని.”

“నీకు తెలియదు” రాజు నావైపు తిరిగింది. కళ్ళలో మళ్ళీ ఆ

తిరుగుతుండగా అంది, “వదినా! నిమ్మలూరులో ఆ పెళ్ళిగొడవ మూలంగా నా పట్నం వచ్చి నీ దగ్గర సరదాగా వుంటే ఆ బాధంతా మర్చిపోగలను అనే ఆలోచన

వచ్చాను. ఇలాంటి విపరీతమైన సంఘటనలు ఎదురవుతాయి అంటే చచ్చినా వచ్చడాన్నికాదు. ఇందులో నా పొరపాటేదీ లేదని నువ్వు నమ్ముతావా వదినా!” రాజు దుఃఖం వచ్చేసింది. నేను రాజు తలని నా భుజంమీదకి లాక్కున్నాను.

“ఏమిటో పిచ్చితనం! ఇందులో నీ పొరపాటేం లేదని స్వయంగా సారథే ఒప్పుకుంటున్నాడూ?”

“నా కేమిటో చాలా భయంగా వుంది.”

“ఒక్క మాట చెప్పు. విషయం యింతమారం వచ్చిన తర్వాత నన్ను వంటరిగా వదిలేసి వెళ్లిపోతావా?”

“నేనుంటే యింకా సమస్యలు తలయెత్తుతాయి.”

“ఎత్తనీ! ఏం జరిగినా నీ మంచికే అని నమ్ముతాను నేను. ఈ రోజు ఈ ఉత్తరం చూడడం వల్ల నా మనసు ఎంత తేలికగా వుంటుందో తెలుసా?”

“వదినా! నీ మాటలు నాకేం అర్థంగావటం లేదు.”

“ఒక్క రెండు రోజులు ఓపికపట్టు నువ్వే తెలుసుకుందువుగాని. పిచ్చి పిచ్చి ఆలోచనలు మానేసి ధైర్యంగా వుండు. ఏది ఉంటానని మాట యివ్వు” నేను చేయి చాచాను. రాజు నా చెయ్యి వెనక్కి లాక్కుంది. నేను మారిసట్టు మాట యివ్వలేదు.

61

ఆ సాయంత్రం కృష్ణ దగ్గరకు వెళ్ళటానికి నాకేమంత కష్టం కలగలేదు. ఇంట్లోంచి బయలుదేరటానికి ఏం కారణం చెబుదామా అని సతమత మౌతున్న నాకోటి తాగుతుండగా అమ్మ - “అమ్మదూ! చెప్పటం మర్చిపోయాను. టైలర్‌కి నీ జాకెట్ కొలతలు పంపిస్తానని చెప్పాను. ఈ మధ్య నీ జాకెట్లు అన్నీ టైట్‌గానే ఉన్నాయి. ఖరీదుగల గుడ్డలు. వెళ్ళి కాస్త వదులుగా సరైన కొలతలు యిచ్చిరా” అంటూ పురమాయించటంతో నా మనసు ఎగిరి గంతు వేసిపట్టయింది. కోరుకున్న పెన్నిధి కళ్ళెదుట నిల్చినంత ఆనందంగా అనిపించింది.

“అలాగే మమ్మీ!” ఎంతో అణకువగా అన్నాను. నిజమే! ఈ మధ్య నేను క్వాల్‌రావుగా ఆయానని అందరూ అంటున్నారు. నా పాత జాకెట్లు అన్నీ ఒంటికి అంటించినట్లు అయినాయి. నేను అసలే కాస్త పొడుగ్గా వుంటాను. దానికి తోడు రావు తాయితే మరి పెద్దదానిలా కన్పిస్తానని అమ్మకి భయం. నన్ను డైట్ చేయమని మందలిస్తున్న అమ్మని నాన్నగారు విన్నప్పుడల్లా కేకలేసేవారు. “నీ మొహం! రావయినంత మాత్రాన పెద్దవాళ్ళయిపోతారా? మొహంలో వసితనం

యెక్కడికిపోతుంది? ఆ మట కొస్తే సన్నగా ఒరుగుల్లా వున్నవాళ్ళు ముదిరిపోయి బెండకాయల్లా ముదిముఖాల్లో తెలియదంటావా? అనేవారు నాన్నగారు. నా భోజనం వకలా వుచ్చుకోవటంతో నాకు డైటింగ్ బాధ తప్పేది. లేకపోతే చచ్చిపో వుండేదాన్ని. నాకు అసలే విపరీతమైన ఆకలి. అయినా అమ్మకి యీ వదుల గురించిన భయం ఏమిటో నాకు బొత్తిగా అర్థంగాదు. మనిషికి కాలంకోసం శారీరకంగా మార్పు రావటం ఎంత సహజం! ఎన్నాళ్ళని యేటికి యెదరించుకు ఎన్నాళ్ళని కాలంతో పోరాడగలం! ఎప్పటికైనా మనం దానిచేతుల్లో పడిపోక తప్పదు. అనవసరంగా అపురూపమైన కాలాన్ని వ్యర్థమైన శంకలతో చేజిక్కుకోవటం తప్ప ఇంకేం మిగలదు. అసలు ఏ వయసుకు తగ్గట్టు ఆ వయసులో మనిషి హుందా వుండటం నేర్చుకోవాలి. అలా వుంటే అంతకుమించిన ఆకర్షణ - ఆయింకేమీ వుండవు. నన్నడిగితే అసలయిన సౌందర్యం వ్యక్తిత్వంవల్ల వస్తుంది. శారీరకంగా వచ్చే అందం ఈ రోజున వుంటే రేపు పోవచ్చు. వ్యక్తిత్వం ద్వారా మన చుట్టూ యేర్పరచుకున్న ఆకర్షణ జీవితాంతం వుంటుంది.

ఏమిటో! కొన్ని విషయాల్లో అమ్మకి, నాకు స్వభావంలో - అభిప్రాయంలో పూర్తిగా పరస్పర విరుద్ధంగా అనిపిస్తుంది.

నేను వెళ్ళటానికి తయారవుతుంటే రాజు నా దగ్గరకు వచ్చి, “వది నా కూడా నీతో వస్తాను” అంది.

“నువ్వెందుకు? నేను జాకెట్ కొలతలు యిచ్చి క్షణంలో వచ్చేస్తాను.” అన్నా. రాజు నా భుజంమీద చేయివేసి నా కళ్ళలోకి అర్ధిస్తూన్నట్టుగా చూస్తూ - దీనిని అంది. “ఏమో వదినా! నాకెందుకో చాలా భయంగా వుంది. నా మనసు యేమిటో అశుభాన్ని శంకిస్తోంది. ఊహించనిదేదో జరగబోతున్నట్టు నా గుండెలు బిగబట్టి అవుతన్నాయి. నువ్వు-నువ్వు - ఒక్కక్షణం కనుమరుగు అయితే - వెయ్యి ఆరోగ్య సన్ను వేధిస్తున్నాయి.

నా భుజం మీద వున్న రాజు చెయ్యి మృదువుగా నొక్కాను. “ఓయీ ప్లీ మోహమా! నువ్వు వట్టి కంగారు మనిషివి! అంతకంటే యింకేంకాదు. నువ్వు అనవసరంగా నీ నీడని చూసి రుచుడుసుకుంటున్నావు. నీ ఆలోచనల్లో నీ సత్యానుస్తున్నాయి. నేనుండగా ఏ అశుభమూ జరగదు. నీకేం భయంలేదు. నీవో లాలసగా దానివైపు చూశాను.

“ఏమో వదినా -” రాజు యింకేదో చెప్పబోతుండగా యింతలో క్రిందకు “అమ్మాయ్.....రాజు” అన్నపిలుపు వినిపించింది.

“వదినా! నేను కూడా నీతో వస్తాను. నేను లేకుండా నువ్వు వెళ్ళే రాజు మరోసారి నన్ను హెచ్చరిస్తూ అని క్రిందకు వెళ్ళిపోయింది.

పది నిమిషాల్లో నేను గబగబా తయారై క్రిందకు వచ్చాను. ఎక్కడ ఆలస్యం చేస్తే రాజు మళ్ళీ వచ్చి నేను కూడా వస్తాను అని హఠం చేస్తుందోననే భయంతో జడ గబగబా అల్లుకుని యెదురుగా స్టాండుమీద చేతికి అందిన చీర తీసుకుని కట్టుకుని వచ్చేశాను.

అమ్మకోసం క్లబ్ తరపునుంచి ఎవరో వచ్చారు. వాళ్ళంతా క్రింద హాల్లో కూర్చుని మాట్లాడుతున్నారు. ఆ సంభాషణ నా గురించి వినిపించడంతో మెట్లమీద ఆసదుత్తుంగా ఆగిపోయాను.

“అమ్మాయికి పెళ్ళి స్థిరపడిందటగా?” ఒకావిడ అడుగుతోంది.

“అవునండీ, లగ్నం నిశ్చయం అయింది. రెండు రోజుల్లో ప్రధానం వున్నాం. ఆర్థి వ్యవధికూడా లేదు, మీరందరూ తలో చెయ్యి వేయాలి.”

“అయ్యో తప్పకుండాను.”

“మీ అమ్మాయి పెళ్ళికి మీరేమోకానీ మేమంతా యెదురు చూస్తున్నామంటే నమ్మండి, మీరిలా చేస్తారని - అలా చేస్తారని అప్పుడే అంతా వూహిస్తున్నారు.

“దానిదేముందిలెండి, నేను మాత్రం మీలాటిదాన్ని కానా” అమ్మ నవ్వుతూ అంది.

“అల్లుడు ఇల్లరికం వచ్చేట్టేగా?” ఇంకో అవిడ అడిగింది.

“రాకపోతే నేనసలు ఒప్పుకుంటానా?” అమ్మ గొంతులో ఏదో ధీమా.

“అవునైండి, ఒక్కగానొక్క పిల్లయ్యో. అది సహజమేగా!”

“అందులో అతనికి తల్లి తండ్రి లేరు. నేను చెప్పాను, అబ్బాయి నువ్వే మా కొడుకు, అమ్మాయే కోడలు అనుకుంటాం అని” అంది అమ్మ.

“బాగా చెప్పారు” అందరు గొల్లున నవ్వారు.

వాళ్ళ నవ్వు ఆలలు అలలుగా తేలి వచ్చి నన్ను ముంచేయసాగింది. నా గుండెల్లో అతి సుస్థితమైనదేదో ఆ నవ్వులకి భయపడిపోయినట్లు ముడుచుకు పోసాగింది. క్షణంసేపు కృష్ణ దగ్గరకు వెళుతున్నాననే ఆనందం - కుతూహలం కూడా చచ్చిపోయినాయి.

ఇంతలో ఒకావిడ నన్ను చూసింది.

“అదుగో మీనా వస్తోంది.”

అందరూ తిరిగి చూశారు.

నేను క్రిందకు దిగి వచ్చాను.

“మమ్మీ! నేను వెళుతున్నాను” అన్నాను.

“వెళ్ళి త్వరగారా! చూడు వచ్చేటప్పుడు సారధి దగ్గరకు వెళ్ళి ఆతన్నికూ తీసుకురా, నాన్నగారు ఏదో మాట్లాడాలి అన్నారు.”

యాంత్రికంగా తలవూపి బయటికి వచ్చేశాను.

సారధీ! సారధీ! అనుక్షణం ఆవిడనోట్లో అదేమాట. ఆవిడ అంటూ అభిమానిస్తున్న ఆ సారధి మనసులో నాకు స్థానం లేదని ఇంకొకడు ఈ చేసుకున్నారని తెలిసిన క్షణంలో ఆవిడ ముఖం ఎలా వుంటుందో?

“ఇల్లరికం రాకపోతే నేననులు ఒప్పుకుంటానా?” ఆవిడ మాటలు నా చెప్పే గింగురుమన్నాయి. ఆ కంఠంలో ఎంత ధీమా? ఎంత నమ్మకం?

“సారధీ గాదు - యీ యింటికి ఇల్లరికం రావాలనే అభిలాష వున్నదే వ్యక్తి నీడ కూడా నేను సహించలేనని ఆవిడకి అరచి చెప్పాలనిపిస్తోంది.

“అతనికి తల్లి తండ్రి లేరు. నేను చెప్పాను. అబ్బాయి నువ్వే మాకు కొడుకా మా అమ్మాయే కోడలు అనుకుంటాం.”

అమ్మ అన్న ఈ మాటలు నాకు బాణాల్లా గుచ్చుకోసాగినాయి. సారధిలో ముఖ్యంగా - ప్రప్రథమంగా అమ్మని ఆకట్టుకున్న విషయం ఏమిటో నాకిప్పుడు అర్థమైంది. సారధికి తల్లి, తండ్రిలేరు. కృష్ణవేణమ్మగారికి రాజోయే అల్లుడికి నా అనే దగ్గరవాళ్ళు ఎవరూ వుండకూడదు. సాధారణంగా పెళ్లి అయితే అమ్మ అత్తగారి ఇంటివైపు వాళ్ళని కలవాలి. ఇక్కడ దానికి పూర్తి విరుద్ధంగా వుంది. అమ్మ మాట మాటకి ఒకటికి పదిసార్లు సారధి విషయంలో నా కంటే కూడా ముఖ్యంగా తను అదృష్టవంతురాలిననీ ఎందుకు అంటోందో నాకిప్పుడు అర్థమైంది. ఆవిడ అక్షరాలా కోరుకున్న వ్యక్తి లభించాడు. సారధిలో అమ్మ ఆలోచించినట్లే వున్నాయి. తనకి తగిన అల్లుడు వచ్చాడని మురిసిపోతోందే తప్ప నా పూహల సారధి తగిన భర్త అవునా కాదా అని అమ్మ ఆలోచించడంలేదు.

ఈ విషయంలో నాన్నగారు కూడా అమ్మ పక్షం అవటంతో నేను పూర్తి ఒంటరిదాన్నయిపోయాను. ఈ విషయ స్థితిలో ఈ రూపేణా రాజు అనుకోకుండా వచ్చి నాకు అండగా నిలుచుంది. రాజు అంటే సారధికి ఆకర్షణ కలగడం నిజంగా ఒక విధంగా నా అదృష్టమనే చెప్పాలి. చల్లగా ఈ రోజో - రేపో సారధికి నా మనసులో వున్న ఈ బాధంతా చెప్పేయాలి. నేను సారధి - రాజేశ్వరి ఒకటి అయితే అమ్మ మమ్మల్ని ఏమీ చేయలేదు. చల్లగా ఒక శుభముపూర్వకంగా రాజు “రిజిస్టర్డ్ మ్యారేజ్ చేసుకోమని చెప్పేస్తాను, అవసరం అయితే నేను దగ్గరుంటే జరిపిస్తాను.

ఆలోచనల వరవడిలో కొట్టుకుపోతున్న నేను -

కృష్ణ వుంటున్న హోటల్ దాటి ముందుకు వెళ్లిపోతున్నానని గుర్తుకొచ్చి కాదు రివ్యువేసి వెనక్కి తీసుకువచ్చాను. హోటల్ ఆవరణ నిండా - బయటా కిక్కిరాడుతున్న కార్లు బారులు తీర్చి నిలబడ్డాయి. రకరకాల మనుష్యులు హావప్రదంగా తిరుగుతున్నారు.

హోటల్ గేటుకి సుస్వాగతం అని అక్షరాలు కుట్టిన గుడ్డ వేశాడుతోంది. మో.....బాగా వున్నవాళ్ళది పెళ్లి రిసెప్షన్లా వుంది.

ఆ జనం - ఆ సందడి చూస్తే ఒక్కక్షణం నాకు మతిపోయినట్టుగా అయింది. అక్కడ చోటు లేకపోవడంతో కారు రోడ్డుమీద దూరంగా పార్కువేసి నడిచి కాల్చి వచ్చింది.

లోపలికి వచ్చిన నేను ఎలాగో ఆ జనాన్నుంచి తప్పించుకుంటూ ఎంక్వయిరీ వై వెళ్ళాను. ఏడెనిమిది అంతస్తులు, అటు ఇటు రెక్కలు చాచుకున్నట్టు ఆ లోపలికి రెండు మూడు వైపుల నుంచి మెట్లున్నాయి. కృష్ణ వున్న రూమ్ ఎటువైపున వుందో ఎంక్వయిరీ చేయటానికి వెళుతున్న నేను ఇంతో ‘మీనా’ అన్న పిలుపు - మో ఊహ్యం అంటే అంటనట్టు తాకిన స్పర్శతో వెనక్కి తిరిగి చూశాను. నా ఎదురుగా కృష్ణ నిలబడివున్నాడు.

“ఓ! నువ్వా!” అన్నాను.

“నిన్ను గేటు దగ్గరే చూశాను. నేను నీ దగ్గరికి వచ్చేలోపలే నువ్వు జనంలోకి దూరమయ్యావు” అన్నాడు.

“నీ రూమ్ ఎటువైపున వుందో కనుక్కుందామని వచ్చాను.”

“ఇటురా, ఇటు వైపు వెళ్ళాలి” దారితీస్తూ అన్నాడు.

నేను అతన్ని అనుసరించాను. జనం! జనం! నేల యీనినట్టుగా కిక్కిరాడుతున్నారు, అందరిలో ఏదో ఉత్సాహం.

“ఇటురా! మెట్లు చాలా వున్నాయి. లిఫ్ట్లో వెళదామా?” అన్నాడు.

నేను తలాపాను.

ఇద్దరం లిఫ్ట్ దగ్గరికి వచ్చాం. కృష్ణ వుంటున్న గది పై అంతస్తులో ఉందిట. లిఫ్ట్ ఇద్దరం పక్కపక్కగా నిలబడ్డాయి. ఎదురుగా వున్న అద్దంలో కృష్ణ పక్కగా నేను పక్కా భుజాలదాకే వచ్చాను. నా ఎదురుగా కనిపిస్తున్న ప్రతిబింబంవైపు చూసి నేను నవ్వాను.

అతను నవ్వలేదు. నేను నవ్వుటం ఇష్టంలేనివాడిలా చప్పున ముఖం కళ్ళ తిప్పేసుకున్నాడు.

“అబ్బ! ఎంత ఎత్తున వుంది ఈ గది. మెట్లు మీద నుంచి వస్తే నిజంగా కళ్ళు నొప్పిపుట్టేవేమో” అన్నాను. అతను రూమ్ తాళం తీయగానే గదిలో అడుగుపెడుతూ.

“కూర్చో” అన్నాడు.

నేను రూమంతా కలియ చూశాను. డబుల్ రూమ్? కర్టెన్లు, మంచం మీద పరిచిన దుప్పట్లు - క్రింద పరిచిన తీవాసీ రూమ్ చాలా ఉంటుంది చెబుతున్నాయి.

“కూర్చో!” ఫాన్ వేస్తూ మరోసారి అన్నాడు.

“నువ్వీలా చాలాసార్లు నాన్నగారికి క్లయింట్స్ తెస్తూ వుంటావా!” నోఫో కూర్చుంటూ అడిగాను. కృష్ణతో ఆ వచ్చిన వెళ్ళెవరో బాగా డబ్బుగల వా అయివుండాలి.

“చాలా సార్లు కాదు. సాధ్యమైనంత తక్కువగా తీసుకువస్తాను. మామూలు వాళ్ళయితే మామయ్య చార్జీలకి తట్టుకోలేరు, తట్టుకోగల తాహతుగల వాళ్ళయితే తెస్తాను.”

“అదేమిటి? నువ్వు చెబితే నాన్న కాదంటారా? మా నాన్నేమీ ఎవరినీ డబ్బు పీడించే మనిషి కాదే!”

“కాదనుకో! నాకూ మామయ్యని మొహమాటపెట్టటం యిష్టం లేదు. నీ కానీ! తాగటానికేమైనా తెప్పించమంటావా?”

“ఎందుకులే ఈ మర్యాదలు. నేను తాగాలని కోరుకునేది నువ్వు తెప్పించుకో కాబట్టి పూరుకో!”

“అంటే?” సరీయన్ గా అడిగాడు.

“చెప్పుమంటావా? నాకు అమ్మతం తాగాలని వుంది. నువ్వు తెప్పించగలిగితే తెప్పించు.”

నేను అశించినట్టుగా అతను నవ్వలేదు. అసలు ఈ రోజు అతని కళ్ళలో కొంటితనమే లేదు. ప్రతిసారి నన్ను చూడగానే చురుగ్గా వుండే ఆ కళ్ళు కాంటా లీలగా మెరిసేవి. ఈ రోజు అదీలేదు. అతని మనసులో ఏదో బాధపున్నట్టు దృఢంగా భీర్యంగా దాచేయాలని వ్యర్థప్రయత్నం చేస్తున్నట్టు అనిపించింది నాకు.

కృష్ణ నా మాటలమీద ఎలాటి వ్యాఖ్యానం చేయలేదు. వెళ్ళి బెల్ నొకాడు

“తెప్పిస్తున్నావా అమ్మతం?” అన్నాను నవ్వుతూ.

“అంత తాహతు నాకు లేదు.”

“ఏమిటి శేషం ? ఈ రోజు కోపం, భోజనం చేయనట్టు కర కర మంటున్నావు.”

అతను నా వైపు చురుగ్గా చూశాడు.

“ఎవరిమీదా కోపం? నా మీదేనా?” రెట్టించాను.

“అవును నీ మీదే!”

“చచ్చాం! నీకు నిజంగానే కోపం వచ్చినట్లుందే? నా అవరాధం యేమిటో తలచిస్తారా కృష్ణారావుగారూ !”

“నీకంతా నవ్వులాటగా వుంది! అంతేలే, పిల్లకి చెలగాటం ఎలుకకి ప్రాణంకంటుమట. నిన్ననలు నిమ్మలూరు రానివ్వటం నాది బుద్ధితక్కువతనం. మామయ్య మొట్టమొదటిసారిగా ఉత్తరం వ్రాసినప్పుడే - పంపవద్దు, మేం హాయివాళ్ళం అని వ్రాస్తే సరిపోయేది. అంతే! ఒక చిన్న పొరపాటు చేస్తే చచ్చినట్లు తీవ్రాంతం అనుభవించాల్సిందే!”

అతను నిజంగానే కోపంగా వున్నాడు.

నేను విస్తుపోయినట్టు చూడగాసాను.

ఇంతలో బాయ్ తలుపు మీద తట్టి “సార్” అంటూ లోపలకు వచ్చాడు.

“టీఫినేమయినా తింటావా?” కృష్ణ అడిగాడు నన్ను.

నేను వద్దన్నట్టు తలవూపాను.

అతను బాయ్ వైపు తిరిగి “రెండు బాదంఫీర్” అని చెప్పేశాడు.

బాయ్ వెళ్ళిపోయాడు.

“రాజేశ్వరి ఎవరో మీ అమ్మకి తెలుసా? బాయ్ వెళ్ళిపోగానే నావైపు తిరిగి అడిగాడు. అతని కంటం శాంతంగా వున్న మాటనిజమే! కానీ పదును పెట్టిన కట్టి అంచులావాడిగా వుంది.

నేను వులిక్కిపడ్డట్టుగా చూశాను.

“చెప్పు మీనా! రాజు యెవరో మీ అమ్మకి చెప్పే ధైర్యం లేనప్పుడు అసలు దాన్ని మీ యింటికి ఎందుకు తీసుకువెళ్ళినట్టు? మేమందరం బ్రతికి వుండగానే, లేవీవాళ్ళ క్రింద జమ చేయాల్సిన అవసరం నీ కేమొచ్చింది. నే నుండగానే, నా వెళ్ళి అనాధ అని - దిక్కులేనిదని చెప్పి యింకొకరి యింట్లో వుండటం విని నేను భరించగలననే అనుకున్నావా?”

నేను తలెత్తలేకపోయాను. నా మనసు పాతాళలోకంలోకి కృంగిపోయినట్లుగా అయింది. ఇదంతా కృష్ణకి ఎవరు చెప్పారు. ఎలా తెలిసింది. అతను నిష్ఠూరంగా నిండిన గొంతుకతో రెట్టించాడు.

మాట్లాడవేం మీనా? ఎందుకిలా చేశావు! నేనింకా యిన్నాళ్ళూ రాజు మరో తెలిసే మీ యింట్లో వుంటోదనుకున్నాను. మీ అమ్మ నన్ను పరాయివాడిగా తోసేసి - రాజుని స్వంత మేనకోడలు కాబట్టి ఆదరించి అభిమానించేదని ఆశపడ్డాను. రాజు అసలు ఎవరో అవిడకి తెలియనే తెలియదనేసరికి నేనెంత తలక్రిందులయ్యానే నువ్వు వూహించగలవా? ఇంతకంటే అవమానం నా జన్మలో ఇంకోటి వుంటుందా?"

నే నెలాగో ధైర్యం అంతా కూడదీసుకుని తలెత్తాను. అతనివైపు చూసి మరుక్షణంలోనే గతుక్కుమన్నాను.

ఆ కళ్ళలో కోపం - అవమానం - బాధ - రోషం మూకమ్మడిగా బలవంతంగా దిగమింగుతున్నట్టుగా సుడిపడుతూ కనిపించాయి.

అతను ఎంత అభిమానవంతుడో నేను ఎరగంది కాదు. నేను దాన్ని తీవ్రంగా గాయపరచానని తెలుసుకున్నాను. కానీ నా మనసులో వున్న సంగతి వేరని అతనికి ఎలా తెలుస్తుంది?

నాకు చప్పున లేచి అతని దగ్గరగా వెళ్లాలనిపించింది. అతని చేతులు నా చేతుల్లోకి తీసుకుని చాలా రోజులనుంచి నా గుండెల్లో గుబుగుబులుడుతున్న ఆలోచన మనసువిప్పి చెప్పేయాలనిపించింది. కానీ ఏదీ చేయలేక అసలు కుర్చీలోనుంచి లేవటమే నా వశంలో లేనట్టుగా కూర్చుండిపోయాను.

"మీనా! నువ్వుంత పిరికిదానవని కలలో కూడా అనుకోలేదు. నవ్వుతూ - తుళ్ళుతూ - ఆటపట్టింది - అందరినీ తమాషా చేసి ఏడిపించే ఆ అల్లరిపిల్ల వెనక అవసరం వస్తే ధైర్యంగా నిలబడగల సాహసమైన మనిషి వుందనుకున్నాను. నాకిప్పుడు అర్థం అవుతోంది. నేను ఇన్నిసార్లు వచ్చాను! మనం ఇన్ని సార్లు కలుసుకున్నాం. నువ్వు ఒక్కసారి - కనీసం మర్యాదకి మాటవరసకైనా నన్ను మీ ఇంటికి ఎందుకు రమ్మనమని పిలవలేదో యిప్పుడు తెలుస్తోంది. మీ అమ్మకి నా పొడంటేనే గిట్టదు. కాబట్టి నువ్వామాట అని వుండవని అనుకున్నానేకానీ, నేను వస్తే రాజు యెవరో తెలిసిపోతుందని నువ్వు భయపడుతున్నావని అనుకోలేదు సరే! ఇప్పుడు జరిగిందేదో జరిగిపోయింది. రాజుని తక్షణం పంపేయి. అన్నట్లు చెప్పడం మర్చిపోయాను" కృష్ణ ఏదో గుర్తుకు వచ్చిన వాడిలా అవతల వున్న డ్రెస్సింగ్ రూమ్‌లోకి వెళ్ళాడు.

పెట్టి తెరిచి మూసిన చప్పుడు వినిపించింది.

కృష్ణ చేత్తో పెద్ద కవరుతో తిరిగి వచ్చాడు. అది నా ఎదుట పెడుతూ క్షామ.

"ఇదుగో పొలం తాలూకు డబ్బు. దాని ధరకి ఎకరం మీద వెయ్యి చొప్పున మళ్ళీ కట్టి ఇచ్చాను. దానిమీద వడ్డీకూడా కలిపి ఇచ్చాను."

"కాత్రుగా యింత డబ్బు నీకెలా వచ్చింది?"

"ఇది నీకనవసరం."

"అంటే మన మధ్య వున్న సంబంధ బాంధవ్యాలన్నీ తెంచుకు వెళ్లటానికి వ్వాసనమాట! అవునా?" పళ్లబిగువున అడిగాను.

"అసలు మన మధ్య అలాంటివి వుంటేగా తెంచుకోటానికి?"

"అంటే నీ ఉద్దేశ్యం? ఏ సంబంధమూ - బాంధవ్యమూ లేకుండానే నేను మ్మలారు వచ్చాననా?"

"నే అవసరానికి వచ్చావు. నామీద ప్రేమతో కానీ - మమ్మల్ని చూడాలనే ఆహ్వానంతో కానీ రాలేదు, ఆ సంగతి నీకూ తెలుసు."

నేను పెదవి కొరుక్కుంటూ కూర్చుండిపోయాను.

ఇంతలో బామ్మ వచ్చాడు. ట్రేలో రెండు గ్లాసులతో బాదంఘోర్ తెచ్చి మా మధ్య వున్న టేబిల్‌మీద పెట్టి వెళ్ళాడు.

క్షణసేపు అతనూ ఏం మాట్లాడలేదు. నేను ఏం చెప్పలేక పోయాను. నా మనంకా చేదు తిన్నట్లు ఎలాగో ఎండిపోయింది.

బామ్మ వెళ్లిపోయిన తర్వాత కొద్దిసేపటికి కృష్ణ బాదంఘోర్ వున్న గ్లాసు తీసి నాకుదీస్తూ "తీసుకో" అన్నాడు.

"నాకేం వద్దు. నన్నడిగి తెప్పించావా?" అన్నాను.

కృష్ణ సమాధానం చెప్పలేదు.

నేను ఆశించినట్లు యింకోసారి బ్రతిమిలాడలేదు.

రెండు గ్లాసులూ పట్టుకుని లేచి వెళ్ళి బాత్‌రూమ్‌లో వాష్ బేషిన్‌లో వంపేసి గ్లాసు తెచ్చి ట్రేలో పెట్టేశాను.

నేను నిర్ఘాంతపోయాను.

"ఏమిటా తీవ్రత? ఇదంతా నిజంగా నామీద కోపమే!" అన్నాను దీప్తాయంగా చూస్తూ!

“కోపమా? నీ మీద? ఎందుకు నిన్నదగకుండా తెప్పించినమాట నిజమై యిదిగో - ఈ డబ్బు తీసుకువెళ్ళు. రాజుని యెన్నింటికి పంపిస్తావో చెప్పు.”

“ఆ రెండూ చేయలేను” మొండిగా అన్నాను.

“డబ్బు నువ్వు తీసుకువెళ్ళలేకపోయినా నేను ఇంటికి పంపగలను. రాజు నువ్వు తీసుకురాకపోయినా రప్పించుకోగలను. ఇన్నాళ్ళూ అది చేతన పూరుకున్నానని మాత్రం అనుకోకు.”

“ఏం చేస్తావే?”

“చూస్తావా?” అతను వెంటనే లేచి ఫోన్ దగ్గరకు వెళ్ళాడు. రిసెప్షన్ పిలిచి మా యింటి నెంబరు చెప్పి కనెక్టు చేయమని అడిగాడు. నేను చప్పుననే అతని దగ్గరకు వెళ్ళాను.

“ఏమిటిదీ? ఇంటికెందుక ఫోన్ చెయ్యటం?”

“రాజుని పిలవమని. నేను బాట్లాడుతున్నానని! నువ్వు యిక్కడ వున్నావో చెబుతాను.”

నా గుండెలు దడదడలాడినాయి, ఫోన్ నెంబరు కలిపినట్టుగా వెంటనే గణగణ లాడుతూ రింగ్ అయింది.

కృష్ణ రిసీవర్ తీసుకుని హలో అన్నాడు.

నేను అతని చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకుని మరో చేత ఫోన్ మీద వేళ్ళతో గట్టిగా నొక్కి దిన్ననెక్టు చేశాను. ఆ సమయంలో అక్కడ అమ్మే వుంటే ఇంకేమయినా వుందా?

“నీకేమైనా మతిపోయిందా? ఏమిటో తొందర?” అన్నాను కోపంగా.

“నీ దయపల్ల నాకిప్పుడు కాదు, ఎప్పుడూ మతిపోదు చెయ్యి తియ్యి.”

“తియ్యను, నువ్వువంట దొర్లనయ్యం మనిషివని కలలో కూడా అనుకోలేదు నేను ఓడిపోయాను, నువ్వు చెప్పినట్టే చేస్తాను. ఇవతలకి రా.”

“నిజంగానేనా?”

“నిజంగానే! ముందు రా ఇవతలకి.” అతని చేతిలో ఫోన్ లాక్కుని పెట్టె అన్నాను.

“అబ్బబ్బ! ఏం మనిషివి? వచ్చినప్పటి నుంచి చూస్తున్నాను. ఒకటే హడాగొడుతున్నావు నన్ను, నా నాలిక తడారిపోతోంది. ముందు తాగటానికి ఏదయినా తెప్పించు.

“అక్కడ మంచినీళ్ళున్నాయి, వెళ్లి తాగు.

“ఉహూ. మంచినీళ్ళతో దాహం తీరదు, బాదంఘీర్ కావాలి.”

కృష్ణ నా ధోరణి పసిగట్టినట్టున్నాడు. ముఖం తిప్పుకుంటూ విసురుగా అన్నాడు, “అది ఈ హోటల్లో దొరకదు, అయిపోయిందట.”

“నువ్వు అదక్కుందానే చెబుతావే?” నేను వెళ్లి బెల్ నొక్కాను. బాయ్ వచ్చేసరికి ఇద్దరం కుర్చీల్లో యధాస్థానంలో కూర్చున్నాం.

కృష్ణ బాయ్తో “రెండు ఆరెంజ్” అని చెప్పబోయాడు.

“ఉహూ, రెండు బాదంఘీర్” అన్నాను నేను.

బాయ్ తలవూపి వెళ్ళిపోయాడు.

“నువ్వు మండిపడటం మానేసి, నాతో ఒక్కక్షణం శాంతంగా మాట్లాడు తావా?” లాలనగా అనునయంగా అడిగాను.

“మండిపడటమా? అవును నీకలాగే వుంటుంది.”

“ముందిది చెప్పు, ఇదంతా నీ కెవరు చెప్పారు?”

“ఎవరు చెబితేనే? నిజమే చెప్పారు, కాదంటావా?”

“కాదనను. కానీ ఆ చెప్పటంలో పక్షపాతం చూపించారు. నా మనసులోవున్న మంచి వుద్దేశ్యాన్ని నీకు విడమర్చి చెప్పలేదు. అట్టే చూస్తే ఆ వ్యక్తి ఎవరో కానీ పనిద్దరిని చెడగొట్టటానికి కావాలని చేసిన పనిలా వుంది.”

“ఛ - ఛ! ఆ వ్యక్తి అలాంటి మనిషి కాదు!”

నా అనుమానం దృఢమైంది.

“ఎవరు నీ కిదంతా చెప్పింది. నాన్నగారేనా?” అన్నాను.

“అదంతా నీ కనవసరం.”

“కాదు చాలా అవసరం. నాకు తెలియకుండా-అందులో నువ్వెంత కోపిష్టి మనిషివో తెలిసికూడా ఇలా చెప్పారంటే తప్పుకుండా ఇందులో ఏదో వుంది. దీనిపై ఆ వ్యక్తికి క్లెగ్ లాభం ఏమిటో నేను తెలుసుకోవాలి.”

“ఇందులో లాభనష్టాల ప్రసక్తే లేదు. మనిద్దరి క్షేమం ఆలోచించే అలా పెట్టివుండవచ్చు, అయినా నువ్వు చేసింది చాలా పొరపాటు. అసలే మనస్సుధర్మలు వున్న కుటుంబాల్లో యిలాటి విషయాలు ఎంత అపోహలకి అనర్థాలకి దారితీస్తాయో తెలుసా!”

బాయ్ అంతలో బాదంఘీర్ తెచ్చి మా ముందు పెట్టి అంతక్రితం పెట్టిన ప్రీతిని వెళ్ళిపోయాడు.

నేను గ్లాసు తీసుకుని అతనికి అందిస్తూ అన్నాను.

“తాగు! చాలా హాట్ హాట్ గా వున్నావు చల్లబడుదువుగాని!”

“హాట్ హాట్ గా వున్నానా? అభిమానం నటించే మనుష్యులందరూ అసహ్యమో తెలుసా? వాళ్ళనీడ కూడా భరించలేను. నువ్వు మామయ్యకి అలా అయిపోయావు. కానీ లేకపోతే నీకు తగిన గుణపాఠం నేర్చివుండేవాడిని.”

నాకు అతను ఆ మాటలు అన్నతీరుకి చటుక్కున నవ్వు వచ్చేసింది. నవ్వుటం అతనికి కంపరంగా అనిపించింది కాబోలు -

భద్రమన్నట్టు చూశాడు.

“చెబుతున్నా, నీకు ప్రతీది నవ్వులాటగానే వుంటుంది. నిన్ను నవ్వులాట తీసిపారేసే వాళ్ళవరూ దొరకలేదు.”

“పోనీ నువ్వు బ్రై చెయ్యకూడదూ?”

“చేసేవాడినే? కానీ -”

“ఊఁ ఆగిపోయావేం? ధైర్యం చాలటంలేదు, అంతేనా?”

“ధైర్యమా? నా ధైర్యం గురించి నువ్వెప్పుడూ సవాలు చేయకు.”

“కొద్ది సేపు మామూలుగా మాట్లాడుదూ, నీకు పుణ్యం వుంటుంది. మనసు అసలే బాగాలేదు.”

అతను ఎలాటి వ్యాఖ్యానమూ చేయలేదు.

“ఎందుకు బాగా లేదో అడగవేం?”

“మీ వున్న వాళ్ళకి వనేముంది? తీరిగ్గా కూర్చుని మనసు పాడుచేసుకోవడం తప్ప.”

“నిజం చెబుతున్నాను, నేను నిన్నొక సలహా అడగటానికి వచ్చాను.”

“సలహా సంప్రదింపులు చేయాలంటే సమానమైన చనువు - అభిమానం ఉండాలి. అయినా కృష్ణవేణమ్మగారి అమ్మాయికి సలహా ఇవ్వగలిగటం తెలివితేటలు నాకు లేవు.”

అతని ధోరణి గమనిస్తూనే వున్నాను. నాన్నగారి ప్రసక్తి వచ్చినప్పుడు మనస్సునగా మామయ్య అంటాడు. అదే అమ్మ సంగతి వస్తే కృష్ణవేణమ్మగారు - లేక మీ అమ్మ అనో అంటాడు. ఆ అనటంలో కూడా ఏదో వ్యంగ్యం కనిపిస్తాయి.

“నేను కృష్ణవేణమ్మగారి అమ్మయిన అన్న సంగతి మరిచిపో! అనగా - ఊ ఓ అమ్మాయి అంటూ కథ చెబుతాను ఆ కథలో వచ్చిన సమస్యకి పరిష్కారం చెప్పు చాలు.”

“సరి, చెప్పు.”

“అనగా.....అనగా ఓ అమ్మాయి ఉంది. ఆ అమ్మాయి.....”

“అందమైంది, డబ్బు గలది, చదవుకొంది, తెలివిగలది తలిదండ్రులకి గారబలపట్టి. అదంతా నాకు తెలుసులే, ఆ సుకుమారికి వచ్చిన సమస్య ఏమిటో సూటిగా చెప్పు.”

“ఆ అమ్మాయికి ఒకతనితో సంబంధం నిశ్చయమయింది. అతను -”

“ఫారెన్ రిటర్న్డ్ మంచి ఉద్యోగంలో వున్నాడు -”

“నన్ను చెప్పనిస్తావా?” కోపంగా చూశాను.

“నువ్వు చెప్పబోయేది నేను గబగబా పూర్తిచేస్తున్నాను, చెప్పు”.

కృష్ణ సర్దుకుని కుర్చున్నాడు.

“నేను మళ్ళీ మొదలుపెట్టాను. ఆ అమ్మాయి తలిదండ్రులు వాళ్ళిద్దరి వివాహం ఏతో ఆడంబరంగా వేడుకగా చేయాలని కలలు కంటున్నారు. ప్రధానం కూడా చేయబోతున్నారు. కానీ ఇంతలో ఆ అమ్మాయి ఆ అబ్బాయి మనసు తనమీద లేదని తెలిసింది. అప్పుడు ఆ అమ్మాయి కర్తవ్యం ఏమిటి?” కృష్ణ ఆలోచనగా నావైపు చూశాడు.

“అది నిజమేనా అని? అహంకారం - తొందరపాటు గల ఆ అమ్మాయి పొరపడలేదుకదా?”

“ఉహూ! అది అనుమానం కాదు, అక్షరాలా నిజం.”

ఎందుకంటే, ఆ అబ్బాయి ఇంకొకరికి వ్రాసిన ప్రేమలేఖ.

ఆ అమ్మాయి స్వయంగా తనకళ్ళతో తాను చూసింది.

“మీనా! ప్లీజ్ బిటి? నువ్వు చెప్పేది నిజమేనా?” ఆశ్చర్యంగా చూశాడు.

“నిజం చెబుతున్నాను. నువ్వే ప్రమాణం చేయమంటే అది చేస్తాను. ఇప్పుడు పెళ్ళి నిష్పక్షపాతంగా ఈ సమస్యకి పరిష్కారం చెప్పు.”

“నేనా? నేను - నేనేం చెప్పగలను?”

“నాకు సరైన సలహా చెప్పు. జీవితాంతం నీకు కృతజ్ఞతగా ఉండే దోవ చూపించు. భవిష్యత్తులో - నేను పొరపాటు చేశానేమో అనే బాధ పడకుండా నన్ను రక్షించు.”

“మీనా!”

“నీకు తెలుసు, నా మనసువిప్పి చెప్పుకునేటందుకు నీకంటే దగ్గర వాళ్ళు నాకు లేరు. ఈ విషయం అసలు నీకు ఉత్తరం వ్రాద్దామనుకుంటున్నాను. మే పిల్చినట్టుగా నువ్వే వచ్చావు. నిజం చెప్పు, నామీద మనసులేని వ్యక్తి నేనా చేసుకోను? అతన్ని నేనెలా తర్వాత భరించగలను.”

“అది యిప్పుడే నీ మనసులో వున్న విలువనుబట్టి ఉంటుంది. నువ్వు మనస్ఫూర్తిగా చెప్పదుతుంటే బయటటికి వూరుకొని మౌనంగా పెళ్లిచేసుకోతూ అతన్ని మెల్లిగా మార్చుకునే ప్రయత్నం చెయ్యి.”

“నేనతన్ని అంతగా ఇష్టపడకపోతే?”

“మీ అమ్మ- నాన్నల ముందు ఈ విషయం బయటపెట్టి ఆ పెళ్లి వాళ్ళు లేదని చెప్పు.”

“వాళ్ళు నా యిష్టం లక్ష్యపెట్టకపోతే?”

“ఎందుకు లక్ష్యపెట్టరు?” వాళ్ళు నీ సుఖం - ఆనందం కంటే ఇంకా కోరుతారా?”

“అంతేనంటావా?”

“అంతకంటే మార్గం నా కింకేం కన్పించటంలేదు. అయినా ఇది పూర్తి మీ కుటుంబ విషయం. పరాయివాడిని నేనేం చెప్పగలను?”

“ఎందుకీలా పదిసార్లు పరాయివాడిని అని గుర్తుచేస్తావు. భయపడకు నీమీద నేనేమీ హక్కులు - అధికారాలు ఏర్పరచుకోటానికి రాలేదులే. నువ్వు పరాయివాడివని నేను భావిస్తే ఇవన్నీ చెప్పేదాన్నా?”

“థాంక్యూ మీనా.” అతను చటుక్కున పని వున్నట్టు కుర్చీలో నుంచి లేచి వెళ్ళిపోయాడు.

నేను అక్కడ సోఫాలో వెనక్కు జారగిలబడ్డట్టు కూర్చున్నాను.

అతను వెనక్కు తిరిగి మళ్ళీ నా ఎదురుగా వచ్చి కూర్చోలేదు.

కిటికీ దగ్గరకు వెళ్లి - దానికున్న తెర కాస్త పక్కకు లాగి అక్కడనుంచి క్రిందకు చూస్తూ నిలబడిపోయాడు.

అతని ధోరణి చూస్తే మా ఇద్దరిమధ్యా మాట్లాడాల్సినవి అయిపోయినట్టుగా వుంది.

కొద్దిసేపయింది, అతను కదిలి రాలేదు, వచ్చే సూచన కూడా కన్పించలేదు.

“బాగుంది. నన్నిక్కడ కూర్చోపెట్టి నువ్వక్కడకు వెళ్ళి నిలబడ్డావేమిటి? ఇంకా మర్యాద?” అన్నాను.

“అక్కడ కంటికి చాలా ఇంపయిన దృశ్యం కన్పిస్తోంది. నువ్వు కూడా రా, చూడొచ్చుగాని.”

నేను లేచి వెళ్ళాను.

అతను కాస్త పక్కకు జరిగి నిలబడ్డాడు.

నేను కూడా ఆ కిటికీ లోంచి కిందకి చూశాను.

నిజమే! క్రింద కన్పిస్తున్న ఆ దృశ్యం చాలా సుందరంగా వుంది.

పచ్చికమీద అక్కడక్కడా బేబిల్స్ పరిచి విందు ఏర్పాటు చేశారు. జనం వుంటూ - త్రుళ్ళుతూ - కబుర్లు చెప్పుకుంటూ తింటున్నారు. అక్కడికి కొద్ది దూరంలో - కాస్త ఎత్తుగా ఫ్లాట్ ఫారం మీద ఖరీదయిన బట్టలతో - మెళ్ళో వ్యవహరించడంతో పెళ్లి కొడుకు - పెళ్ళికూతురు కూర్చుని వున్నారు. విందుకు వచ్చిన వాళ్ళు మొదట వాళ్ళ దగ్గరికి వెళ్లి బహుమతులు యిచ్చి ఆ తర్వాత విందులో పాల్గొంటున్నారు. వచ్చిన వాళ్ళు వినిరిన ఛలోక్తులకి కాబోలు వధూవరులు ముమ్మసి నవ్వులతో ఒకరి మొహాలు ఒకరు చూసుకుంటున్నారు. దూరంగా వేరే దగ్గర బ్యాండ్ వినిపిస్తోంది. నేను కూడా ఒక్కక్షణం సర్వం మర్చిపోయి ఆ బ్యాండులని ఆ విందు సందడిని గమనిస్తూ నిలబడిపోయాను.

నా కళ్ళముందు అప్రయత్నంగా ఇంకో దృశ్యం మెదిలింది.

అక్కడ ఫ్లాట్ ఫారం మీద ఆ పెళ్ళికూతురుకి మారుగా నేను - నా పక్కన సోఫాని వూహించుకున్నాను. అమ్మ విందు హడావుడితో చకచకా ఎలా తిరుగుతుందో కళ్ళకి కట్టినట్టు కనిపించింది.

కాని నేను ఆ అమ్మాయి ఉన్నంత సంతోషంగా ఉండగలనా? సారధివైపు తిరిగి చూసేటప్పుడు నా ముఖంలో అలా సిగ్గు దొంతరలు జరుగుతాయా!

“హా! పెళ్లిరోజు అనేది ఆడపిల్ల జీవితానికి ఎంత మృదుమధురమైన స్వప్నం!” నిర్భయంగా అప్రయత్నంగా పైకి అనేశాను.

“ఏం? ప్రత్యేకంగా ఆడపిల్లకేనా? మగవాళ్ళకి మాత్రం లేదా?” కృష్ణ కూడా తగ్గి స్వరంలో అన్నాడు.

కొద్దిసేపయిం తర్వాత ఇద్దరం యివతలకి వచ్చేశాం.

“పొద్దుపోయింది, ఇక నేను వెళ్తాను” అన్నాను.

“ఆ డబ్బు తీసుకో” అతను గుర్తుచేశాడు.

“ఉహూ! ఇప్పుడు తీసుకోను, ఈ రోజుకి నీ దగ్గరే ఉండనీ! రేపు వస్తానుగా, రేపు రాజాని తీసుకువస్తాను. నీ చెల్లెల్ని నీకు భద్రంగా అప్పగించి నా డబ్బు నేను తీసుకుంటాను, సరేనా?”

అతను నా మాటలు నమ్మినట్టులేదు. విసుగ్గా ముఖం పెట్టాడు.

“మళ్ళీ రేపటిదాకా దేనికి? అహర్నిశలూ ఏదో ఒకపని చేసుకోవాలి. గడిపేవాడిని, ఇలా గోళ్ళు గిల్లుకుంటూ కూర్చోవాలంటే నా ప్రాణం మీద వచ్చినట్టుగా వుంది. మళ్ళీ నువ్వు రానవసరం లేదు. నేనే ఇప్పుడు సీట్ మీద టాక్సీలో బయట వెయిట్ చేస్తాను. రాజుని పంపేయ్.”

“ఇంకా నా మీద కోపం పోలేదా నీకు.”

“పోయిందని అబద్ధం చెప్పమంటావా?”

“ఉహూ వద్దు, చాలా మందిలో ఉండే బలహీనత నాలో వుంది కాదు. నేను చెబుతాను, కాని ఎదుటివాళ్ళు చెబితే భరించలేను. రాజు ఎవరో మాకు చెప్పక పోవటమేగా నా నేరం? అదేగా నీ కోపం? దీనికి ఇంకెప్పుడైనా సమాధి చెబుతాను. ఇప్పుడు మాత్రం కాదు. నేను రాజుని తీసుకుని ఇక్కడికి వస్తా. ఒట్టు! ఈ ఒక్కరోజు మాత్రం ఓపిక వట్టు, దయయుంచి తొందరపడకు.”

నేను బయలుదేరి వస్తుండగా కృష్ణ హఠాత్తుగా అన్నాడు.

“మీనా! నేను నిన్ను దేనికి శంజాయిషీ కోరడంలేదు. నా భయమంతా మనస్తద్భుతో దూరమైన మన రెండు కుటుంబాల మధ్యా నీ తెలివితేటలతోనే మరింత అఘాతం కలుగుతుందేమోనని, అంతకంటే ఇంకేం కాదు. నా పంపేయ్, వాళ్ళ వాళ్ళ దగ్గరికి వెళ్లిపోయిందని చెప్పు. రాజు ఎవరో మీ కళ్ళ తెలియాలని అవసరం ఎప్పుడూ రాదు.”

నేను అలాగే అన్నట్టు తలూపాను.

అమ్మకి ఎంతో ప్రీతి పాత్రురాలయిన రాజుని అలా ఇంట్లోంచి పంపేయాలా నాకు సాధ్యం అవుతుందా? చివరికి ఇదంతా ఎటు దారితీస్తుందో!

కృష్ణ నా కారు వరకూ వచ్చాడు.

కారు స్టార్ట్ చేయబోతూ అన్నాను.

“గదిలో వంటరిగా కూర్చోవటం బోర్గా ఉందంటున్నావుగా? పోనీ నా రాకూడదూ? అలా కొద్దిసేపు తిప్పి దింపి వెళ్తాను.”

“ఎందుకు? దోవలో ఎవరైనా కనిపిస్తే మళ్ళీ కారులోంచి తోయివేసినట్లు నన్ను?”

“అదేమిటి?”

“అ రోజు మధుమాళ్ళ ఇంటినుండి వచ్చేటప్పుడు అవిధ ఎవరో చూసినా సాతో మాట్లాడుతున్న నువ్వు ఎంత కంగారుపడ్డావు? నా చేయి విడిచివేస్తాను.”

వైదొలేదా. ఆ క్షణం నువ్వు మర్చిపోయినా నేను మర్చిపోలేను, ఎప్పటికీ మర్చిపోను కూడా.”

నేను వెంటనే సమాధానం చెప్పలేకపోయాను. చివరికిలాగే అన్నాను. “నువ్వు చాలా చెడ్డవాడివి. ఒకచిన్న విషయానికి యింత వంకరగా ఆలోచిస్తావని తువ్వకోలేదు” కారు స్టార్ట్ చేశాను.

“చెడ్డవాడినా, కాదు. విషయాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకునే విచక్షణా జ్ఞానం గలవాడిని. అయితే మాత్రమే! సుడిగాలిలా వచ్చి చుట్టేశావు. నా ఇంగితజ్ఞానం ఇంకా గాలిలో కలిసిపోయింది. ఇప్పుడు ఫర్వాలేదులే? సుడిగాలి ది. నేను నేనూను.”

“ఏమిటి!” ఆశ్చర్యంగా ఆసక్తిగా అతనివైపు తిరిగాను.

“ఏమిలేదు వెళ్ళు, పొద్దుపోయింది, ముద్దుల కూతురు ఏమయిపోయిందోనని మీ ఆమ్మ కంగారుపడుతుందేమో?”

“రేపు తప్పకుండా వస్తాను.”

“నేను వెయిట్ చేస్తుంటాను” కారు డోర్ వేసేస్తూ అన్నాడు.

కారు కదిలింది.

కాలాని నేను మెల్లగా డ్రైవ్ చేయసాగాను. కృష్ణలో వున్న మహత్తు ఏమిటో తనని దగ్గర ఎంత సేపు కూర్చున్నా తృప్తి తీరదు. హఠాత్తుగా చెప్పకుండా మధ్యలోంచి వచ్చేసినట్టే వుంటుంది. అతన్ని మళ్ళీ చూసే వరకూ ఎలాగో ఉండివుంది. కారు బైలుదేరబోయే ముందు అతను అన్న మాటలే గుర్తురాసాగాయి. “అయితేనేం? సుడిగాలిలా చుట్టేశావు. నా ఇంగితజ్ఞానం నశించింది. ఇప్పుడు ఫర్వాలేదు, సుడిగాలి తగ్గింది, నేను నేనూను.”

అంటే? అంటే! అంటే! నా మనసులో యీ అంటే అన్న ప్రశ్న వేల కంటాలతో మృదుమృదురంగా ప్రతిధ్వనించసాగింది.

ఆ ప్రశ్నకు సమాధానంగా నా మనసు కొన్ని దృశ్యాలవైపు వేలు పెట్ట హించింది. అవి - అతను, నేను బెజవాడలో కలిసి తిరగడం - నిమ్మలూరులో రాజు పెళ్ళికి ముందు తోటలో - యింట్లో జరిగిన కొన్ని సంఘటనలు వరుసగా గురిగా తిరగసాగిసాయి. కృష్ణ మనసులో నిజంగా నాకేదయినా ప్రత్యేకమైన స్థానం వుందా? అతను ఎందుకలా గాంభీర్యం చుట్టూ గోడలా కట్టుకుని నన్ను తొంగిచూడనివ్వటం లేదు? దానికి కారణం అతని విచక్షణా జ్ఞానమేనా! అమ్మ మా ఇద్దరి మధ్యా పెద్ద అడ్డు అనే భయమా! ఆలోచన జాడలో తల మునకలవుతూ ఏక నిదానంగా డ్రైవ్ చేసినా ఇల్లు రానే వచ్చేసింది.

తీరా యింటిగేటు దగ్గర కారు ఆగినప్పుడు కానీ, అమ్మ బయలుదేరిపోవుడు సారధిని కూడా తీసుకురమ్మనమని హెచ్చరించటం గమనించలేదు. ఒకవేళ సారధి వచ్చాడేమో! అతను రాజుని చూడాలని తపా అలాడుతున్నాడయ్యే - ఒకవేళ అతను రాకపోతే మళ్ళీ వెళ్లవచ్చుననే ఉద్దేశ్యం కారు బైటే ఆపి చిన్న గేటు ద్వారా లోపలికి వచ్చాను.

పరుగులాటి నడకతో యింట్లోకి వస్తున్న నేను వరండా మెట్లెక్కుతున్నప్పుడు చటుక్కున ఆగిపోయాను. లోపలనుంచి అమ్మ కంఠం అరుస్తున్నట్లుగా దివ్యదేవి సాధారణంగా ఎప్పుడూ బిగ్గరగా మాట్లాడటానికి యిష్టపడని ఆవిడ యిలా వచ్చి సంస్కారాలు మర్చిపోయి అరుస్తోంది. అంటే ఏదో జరగకూడదనిది జరిగిందన్నమాట ఆ జరిగిందేమిటో కానీ ఆవిడకి ఒళ్ళు తెలియనంత ఆగ్రహవేశాలు తెచ్చి వుండాలి. ఏమై ఉంటుందబ్బా అనుకుంటూ వరండాలో ఉన్న స్థంబం వద్ద దూసుకుని లోపలనుంచి వినవస్తున్న సంభాషణ ఆలకించాను.

ఆవిడ నాన్నగారిమీద విరుచుకు పడుతోంది.

“మీ రసలు మనిషేనా? మీకు జ్ఞానం వుందా? జరిగినదానికి ఇంకా చెప్పాల్సినదిపోయి యీ దిక్కుమాలినదాన్ని వెనకేసుకొస్తున్నారా?”

కృష్ణచేతీ! యిప్పటికి రెండు సార్లు చెప్పాను. రాజేశ్వరి దిక్కులేనిది కాదు. నువ్వు అనవసరంగా నోరు పారేసుకోవద్దు. ఆ ఉత్తరం ఎవరు వ్రాశారో వాళ్ళ అడుగు, మనమ్యాయని చేసుకుంటానంటూ మన వెనక ఇంత నాటకం ఎందుకొకటి వచ్చిందో - ఈ నమ్మకద్రోహం ఏమిటో నిలదీసి మరీ అడుగు, కావాలంటే పద నేనూ వస్తాను.”

ఈ సంభాషణ వినగానే నా ప్రాణం ఎగిరిపోయినట్టయింది. ఇంకా విసురుగా..... రుహించినట్టుగా అంది -

“ఎవరిని ఏది అడగాలో - ఎవరి కెలా బుద్ధి చెప్పాలో నాకు తెలుసు. దీని బోడి సలహాలు నాకేం అవసరంలేదు. ముందు దీన్ని బయటటి పంపిన తర్వాత మిగతా విషయాలు.”

“ఇదుగో మార్గాదగా చెబుతున్నాను. రాజు ఒంటిమీద నీ చేయి పడితే నేను పూరుకోను.”

“ఈరుకోక చేసేదేమిటండీ మీరు. కన్నకూతురు భవిష్యత్తులో నిష్ఠాచలైతరగటానికి సిద్ధం అయిన యీ పాపిష్టిదాన్ని యింకా ఇంట్లో ఉంచనిమ్మనే మీరు

చేశాడేనా! ఇది నా ఇల్లు నా యిష్టం! మీరు హద్దు మీరి మాట్లాడితే? అనవసర విమర్శలతో కృష్ణుని చేసుకుంటే నౌకర్ల ముందు అవమానంపాలు కావాల్సి వస్తుంది కాగిత మన వెనక ఇంత నాటకం ఆడుతుందా! ఎన్ని గుండెలు దీనికి? నిన్నే! ము బయటికి -” అమ్మ రాజు రెక్కపట్టి గుమ్మం దగ్గరకు లాక్కొచ్చి బయటికి పోయింది. కానీ అప్పటికే అక్కడికి వచ్చిన నాన్నగారు రాజు రెండోచేయ్యి ప్రగాఢపుకుని లోపలకు లాగారు. ఆవేశంతో - ఆగ్రహంతో ఒకరికి ఒకరు తోపాటుగా రౌద్రముర్తుల్లా వున్న ఆ ఇద్దరి మధ్యా రాజు బెదిరన లేదీ కూనలా టి. కాదు మేఘంలా - ఏ క్షణంలోనయినా కన్నీళ్ళు కుండపోతగా కురవడానికి సిద్ధంగా వున్న దాని ముఖం చూసేసరికి నాకు ఏడుపు వచ్చినంత వస్తేంది.

ఇంక అక్కడనిలబడలేని నేను చప్పున లోపలికి వెళ్ళాను.

నన్ను చూడగానే అమ్మ కోపం అంతా నామీద విరుచుకుపడింది. చేతిలో ఉన్న ఉత్తరం నా మొహాన విసిరికొడుతూ, “ఏమిటి! దారినిపోయే శనిని నీ దివ్యదేవికి తెచ్చుకున్నావు. అది చదువు ‘నీకే తెలుస్తుంది. అసలు దీనకంతటికీ శనిం నువ్వు నీ అంత తెలివి తక్కువ మొద్దుని నేనెక్కడా చూడలేదు. నిన్ను నామ్మని చేసి నీ అదృష్టం తను దోచుకుందామని చూసింది.”

వెంటనే ఏం మాట్లాడాలో తెలియని నేను, మనసులో గబగబా మమ్మీకి హస్తం చెప్పుటూ అని వేగంగా ఆలోచిస్తూ పైకి ఉత్తరం తీసి ఆశ్చర్యపోయిన నాలో చదవసాగాను.

అక్కడే వున్న తాయారమ్మ రెండంగల్లో నా పక్కకి వచ్చింది. తగ్గు కంఠంతో “ఈ రోజు మనమంతా ఎంత అదృష్టవతులం అమ్మాయిగారూ! ఈ ఉత్తరం నా కళ్ళబడబట్టి సరిపోయింది. లేకపోతే -” అంది కళ్ళు తిప్పుతూ.

నా పొరపాటు అర్థమైంది, అయితే ఇది ఈవిడ చలవ అన్నమాట!

కృష్ణ దగ్గరికి వెళ్ళాలనే తొందరలో, మళ్ళీ రాజు వచ్చి నాతో ఎక్కడ యుదయితానంటుందనే భయంతో, హడావిడిగా వెళ్లిపోతున్న నేను అంతక్రితం ఇకపోని చదివిన ఈ ఉత్తరం బీరువాలో భద్రంచేయటం మర్చిపోయి పోయాను.

అమ్మ తాయారమ్మా! అనుకుంటూ ఆవిడవైపు చూశాను.

చింపిరిచాటలా వున్న ఆ ముఖంలో రాజుమీద వగతీర్పుకున్నాననే ప్రకాశమైన ఆనందం నాట్యం చేస్తోంది.

“ఎంత ఘోరం మమ్మీ! నా వెనక యింత నాటకం జరుగుతోందని కలలో కూడా ఆనుకోలేదు” అన్నాను అమాయకంగా ముఖం పెట్టి.

అప్పటికే నా బుట్ట మెరుపుకంటే వేగంగా పనిచేస్తోంది.

ఎంత ఆశతో నావైపు చూస్తున్న రాజు యీ మాటలు వినగానే తెల్లబోయిపోయాడు. నాన్నగారు కూడా దిమ్మిరపోయినట్టు చూడసాగారు.

నేను ఉత్తరం మమ్మీ చేతికిచ్చి రాజు దగ్గరకు వెళ్ళాను.

దానికి అభిముఖంగా నిలబడి తీవ్రంగా అన్నాను.

“ఊ, అయితే నేను యిన్నాళ్ళూ పాముకి పాలు పోశానన్నమాట. నువ్వు విడపు నాగువని నేను కలలో కూడా అనుకోలేదు. ఎంత ధైర్యం నీకు” రాజు పిచ్చి చూపులు చూడసాగింది.

నేను కన్నుగొట్టాను. ఇదంతా నటనకి అన్నట్టు పెదవి విరిచి కొంటా చూశాను, అది అయోమయంగా చూడసాగింది.

“చూపుడు వేలు చూపించి, బెదిరిస్తున్నట్టుగా అన్నాను, మా అమ్మ మంటి కాబట్టి ఈ రోజు నీ ప్రాణాలు దక్కినాయి. ఇదే యింకో యింట్లో అయినట్లయితే నిన్ను చిత్రహింస చేసి వుండేవాళ్ళు. నువ్వు తక్షణం.”

నా వాక్యం పూర్తికాలేదు.

నాన్నగారు పిడుగుపడ్డట్టుగా గర్జించారు.

“మీనా!”

“మీనా!”

నేను ఆశ్చర్యంగా వెనక్కు తిరిగాను.

ఆయన ముఖం నేను వుట్టి బుద్ధెరిగిన తర్వాత ఎన్నడూ చూడనంత తీవ్రంగా ఉంది.

“నువ్వు - నువ్వు -” ఆయన ఆవేశంతో మాట తడబడ్డారు.

ఇంతలో అదే సమయంలో - బైట కారు ఆగిన ధ్వని వినిపించింది. అక్క తాయారమ్మవైపు చూసింది. ఆచూపుకి అర్థం గ్రహించినదానిలా ఆవిడ వడివడి బైటికి వెళ్లింది. మరుక్షణం గిరుక్కున తిరిగి వస్తూ,

“అల్లుడుగారు వచ్చారు” అంది.

అమ్మ ముఖం ఒక్కక్షణం నల్లగా అయింది. నావైపు తిరిగి “మీనా నువ్వు లోపలికి వెళ్ళు” అంది. రాజువైపు తిరిగి “ఏయ్, నువ్వు కూడా” అంటూ ఆజ్ఞాపించింది.

అమ్మ నోట్లోంచి ఆ మాట రావడం ఆసల్యం, స్వామి భక్తిపరాయణులైన తాయారమ్మ రాజు చేయపట్టి లోపలకు లాక్కెళ్లింది. సారథి వచ్చాడు. అనగానే తీవ్రపట్టు అయిన రాజు తాయారమ్మని ప్రతిఘటించలేదు.

అమ్మ బయటికి వెళ్ళి “రండి, రండి. మీరు ఇంకా రాలేదేమోనని ఇప్పుడే వస్తున్నాం” అంటూ సాదరంగా ఆహ్వానించింది.

ఆ కంఠంలో నిశ్చలత్వానికి నేను ఆశ్చర్యపోయాను.

ఆ కక్షనుంచి లోపల గదిలోకి వచ్చేసేముందు నేను అయ్యత్తుంగా న్నగారివైపు చూశాను. వెంటనే నా గుండెలు ఝల్లుమన్నాయి. నాన్నగారి బాంకి శక్తి వుంటే ఆ క్షణంలో నేను నిలువునా భస్మం అయి వుండేదాన్ని! న్నగారికి నా మీద బాగా కోపం వచ్చిందని గ్రహించాను. నా మనసంతా చేదు పట్టుగా అయింది.

లోపలికి వచ్చిన నాకు రాజు అక్కడెక్కడా కనిపించలేదు.

తాయారమ్మని అడిగితే అడుగో అక్కడ ఆ గదిలో వుంది అని త్వరత్వంగా మీద వెళ్లిపోయింది. స్టోర్ రూం పక్కన తాయారమ్మ గదిలో అడుగు పెట్టాను. మే రాజు గది మధ్యలో బెలగా, క్రిందకిచూస్తూ చలనం లేని బొమ్మలా నిలబడింది. అటుమకుని. అది నిలబడిన ఆ తీరుకి నా గుండెలు కదిలినట్టయింది. వెంటనే భయం లాక్కుని పసిపిల్ల వానిలా హృదయానికి హత్తుకోవాలనిపించింది.

దగ్గరకు వెళ్ళగా రాజు చేయి విడిచివేసుకుంది.

“కోపం వచ్చిందా?” అనునయంగా అడిగాను.

“లేదు వదినా! నీ మీద కాదు, నామీదే నాకే కోపంగా వుంది. అసలు నేను ఇక్కడ రావటమే పొరపాటు. వచ్చింతర్వాత మర్యాద తెలిసి కూడా ఈ నాటకంలో పాత్ర వటం ఇంకో పెద్ద అపరాధం!”

“నాటకమా?”

“కాకపోతే ఏమిటి? సారథి యిష్టం లేకపోతే అత్రయ్యకి నువ్వెందుకు సూటిగా ట్టెన్? మధ్యలో నన్ను ఇరికించటం దేనికి? ఒక చిన్న అబద్ధం చెబితే మా ప్రియ చీల్చి చెండాడుతాడే! ఎప్పుడైనా దేనికైనా మా కోసం కాకపోయినా, ఏమిటా కోసమైనా కాస్త తికమకగా మాట్లాడాలనిపిస్తే మా ప్రాణం పోయినట్లే దివిస్తోందే మాకు! నువ్వెంత తేలికగా ఇన్ని అబద్ధాలు యెలా ఆడుతున్నావో నీకోసం కావటంలేదు. నాకు మాత్రం శ్లేష్మంలో పడ్డ ఈగలా మహాయాతనగా ఉంది.”

“ఒక మంచి పనికోసం అబద్ధం అడితే తప్పని నేను అనుకోవడం లేదు.
“మంచి? అబద్ధంమీద నిలిచే మంచి పునాదిలేని గోడలా ఏ క్షణంలోనూ కూలిపోతుంది.”

“చాలా మాటలు నేర్చావే నువ్వు!” నవ్వు తెచ్చి పెట్టుకుంటూ అన్నాను.

“నా మనసులో బాధ నీ కర్థంకాదు వదినా! ఇదేదైనా అన్నయ్యకి తెలియ
ఏం జరుగుతుందో తెలుసా? నీకు తెలియదు. నువ్వు అబద్ధాలు ఆడవని తెలిసి
అత్తయ్యా-మామయ్యా నిన్నేమీ అనరేమో కానీ- మా అన్నయ్య సంగతి
తెలియదు వదినా! ఈ అబద్ధాలకి-ఈ నాటకానికి ఈ క్షణంలో స్పష్టమైన
మామయ్యని అడిగి యీ రాత్రికి గాని, రేపు గానీ మా ఊరు వెళ్లిపోతాను!”

“రాజూ!”

“ఇక నీ మాట నేను వినను, నువ్వేమనుకున్నా సరే.”

ఇంతలో తాయారమ్మ గదిలోకి తొంగిచూస్తూ, “అమ్మగారు భోజనం
రమ్మంటున్నారు, మిమ్మల్ని ఒక్కరినే” అంది.

నేను వెనక్కి తిరిగి చూశాను. ఎందుకోగాని ఆ సమయంలో ఆవిడ మా
చూస్తే నాకు ఎప్పుడూ రానంత కోపం వచ్చింది.

“నాకు ఆకలిలేదు, తినను అన్నానని చెప్పు” అన్నాను విసురుగా.
ఆవిడ వెళ్లిపోయింది.

నేను వెళ్ళి అక్కడున్న మంచంమీద కూలబడ్డాను. అటు కళ్ళకి జ
నాన్నగారికి, చివరికి రాజుకు కూడా నా మీద కోపం వచ్చింది.

ఓడిపోయానంటూ అంతరాత్మ వెక్కిరించసాగింది.

చివరి కిదంతా నాటకంగానే మిగిలిపోతుందా? నేను అనుకున్నది
జరగడా అనిపించసాగింది. అమ్మ భావిస్తున్నట్టు నేను నిజంగానే మార్గదర్శి
ఇంతలో గది తలుపు తెరుచుకుంది.

“భోనానికి రానన్నావుట?” తీవ్రంగా చూస్తూ అంది అమ్మ.

నేను మీట నొక్కినట్టు స్ప్రింగ్ యాక్షన్ లా లేచి నిలబడ్డాను.

“నాకు ఆకలిలేదు మమ్మీ.”

“నోరు మూసుకునిరా! అవతల మీ నాన్నగారికి ఆకలిలేదుట! నువ్వుకా
రాకపోతే అతనేం అనుకుంటాడు?” ఉరిమి చూస్తూ అంది.

ఆ చూపులో శక్తి ఏమిటోగాని, మేకపిల్లలా మారు మాట్లాడకుండా ఆవిడ
అనుసరించాను.

నేను గదిలోనుంచి ఇవతలకి రాగానే, అమ్మ ఆ గది తలుపు మూసి బయట
గడియపెట్టింది.

చిరున వెనక్కు తిరిగిన నేను “మమ్మీ!” అన్నాను.

“ఊ!” కళ్ళెర్రచేస్తూ హుంకరించిందావిడ.

భోజనం దగ్గర నేను - సారధి - మమ్మీ కూర్చున్నాం. తాయారమ్మ ఎంతో
జుడుకుతూ మాకు కావలసినవి తెచ్చి వడ్డిస్తోంది. రోషంతో, అవమానంతో నా
మనసు మండిపోతుంది. రాజు ఏమనుకుంటుంది! ఇంత అవమానం జరిగిన
తర్వాత అది యిక యీ యింట్లో ఒక్క క్షణమైన వుంటుందా?

అమ్మ ఏం జరగనట్లుగా యెంతో మామూలుగా సారధి తో
రోకలిరామాయణం మాట్లాడుతోంది. మధ్యాహ్నం తెచ్చిన చీర చాలా బాగుందిట,
సారధి బేస్టికి ఆవిడ అభినందనలు తెలుపుతోంది. ఆవిడ లొక్కానికి, ఆ
గడుసుకనానికి నేను విస్తుపోసాగాను. ఆవిడ ధోరణిచూస్తే క్షణంక్రితం యింట్లో
శాంతి పలకానికి సిద్ధమైందని ఎవరూ అనుకోరు. అన్నింటికంటే విచిత్రం!
సారధి రాజుకి అంత ఇదిగా ఉత్తరం వ్రాసినా, ఆ రహస్యం రహస్యతకూడా బయటకి
కనిపించనివ్వలేదు. అసాధారణమైన తెలివితేటలు ఉన్నవాళ్ళకి, అనుభవం కూడా
తోడయితే, అసారమైన లొక్కం, నేర్పరితనం వస్తాయి కాబోలు! నిజంగానే మా
అమ్మలాటి వ్యక్తులు నూటికి - కోటికి ఒక్కరు కూడా వుండరు. అందుకే అమ్మలాటి
వ్యక్తులకి సాధారణంగా అవజయం అంటూ కలగదేమో!

అమ్మ అంత కలుపుగోలుగా మాట్లాడుతున్నా - సారధి ధ్యాస ఆవిడ మాటల
మీద లేదన్నట్లు స్పష్టంగానే తెలుస్తోంది. అతని కళ్ళు రాజేశ్వరి కోసం గాలించడం
నేను గమనిస్తూనే వున్నాను.

చివరికి - భోజనాలు అయింతర్వాత యిక ఉండబట్టలేక వక్కపొడి
అందిస్తున్న నన్ను “మీనా! రాజేశ్వరి యెక్కడా కనిపించలేదే?” అంటూ అడిగాడు.

నన్ను సమాధానం చెప్పనీయకుండానే అమ్మ వెంటనే కల్పించుకుంది.
“అయ్యో నా తెలివితెల్లారనూ! మీతో చెప్పిటమే మర్చిపోయాను సుమా! సాయంత్రం
రాజు వాళ్ళన్నయ్య వచ్చాడు. రాజుని తీసుకు వెళ్ళాడు.” అంది.

వక్కపొడి తీసుకోబోతున్న సారధి అప్రత్యంగా దాన్ని భరిణిలోకి వదిలేశాడు.

“చూశారా! ఆ అమ్మాయి మనతో చెప్పినవన్నీ అబద్ధాలే! అంత ఇబ్బందులేవీ
లేనేలేవుట. డబ్బుంది, మంచివాడు అని, రెండోపెళ్లి సంబంధం చూసిన మాట
నిజమేనట! అతనికి వయస్సు ఏమంత యెక్కువ లేదుట!” అని, నావైపు చూస్తూ,

“అసలు యీ తెలివితక్కువతనం అంతా మన పిచ్చి మొద్దుదిలెంది, ఆ అమ్మ చెప్పినవన్నీ నమ్మింది.”

సారధి స్థాణువులా వింటున్నాడు.

“అతని స్నేహితుడెవరో, రాజు మన యింట్లో వుండటం చూసి, ఆయిస్తూ ఉత్తరం వాళ్ళట. పాపం ఆదరాబాదరా పరుగెత్తుకు వచ్చాడు. అతనికి చెల్లెలంటే యెంతో ఆపేక్ష అని! ఇంకా నయం అదృష్టవంతురాలు కాబట్టి మన ఇంటికి వచ్చింది. ఇంత క్రితమే-మీరు వచ్చేముందే వెళ్ళారు. 10-10కి ట్రయిన్ వుంది!”

సారధి చప్పున కూర్చున్నాడు.

కానీ, అమ్మ తెలివితక్కువదా! అతను రెండు మూడుసార్లు ‘వస్తాను’ అని లేవబోతుంటే ఏవేవో చెబుతూ, కబుర్లతో కట్టిపడేసింది. 10-30 దాటేంతర్వాతగాని కదలనివ్వలేదు.

సారధి గబగబా పరుగులాటి నడకతో మెట్లు దిగటం, కారు దగ్గరికి పరుగెత్తి కారులో కూర్చోవటం, వెంటనే కారు స్టార్టు చేయటం అమ్మ సేనా గమనిస్తూ వున్నాం. పాపం ఘోర సారధి! అతని ఆశ్రుతకి నవ్వు వచ్చింది. జాలికూడా వేసింది. అతను వెళ్ళేసరికి యెలాగూ ఆ ట్రయిన్ వెళ్ళిపోయే వుంటుంది. ఆ పైన అతను పడే యాతన నేను వూహించలేనిది కాదు.

అమ్మ మేం లోపలికి రాగానే రాజుని పిలిచింది. ఆవిడ ముఖంలో అంతక్రితం సారధితో మాట్లాడేటప్పుడు ఉన్న సహృదయత - చిరునవ్వు తీసిపారేసిపట్టు పోయినాయి. తీక్షణంగా చూస్తూ అంది, “ఇదిగో! నిన్ను రేపు ఉదయం మలక పేటలో నాకు తెలిసిన వాళ్ళ యింటికి పంపిస్తున్నాను. అక్కడ నుంచి, మీనా పెళ్ళి అయ్యేవరకూ నువ్వు ఎక్కడికీ కదలకూడదు. ఆ తర్వాత ఏ గంగగోడైనా దూకు, నీ యిష్టం. ఈ లోపల సారధిని కలుసుకోవాలనిగాని, ఉత్తరం వ్రాయాలని గాని, నీ కబురు అందజేయాలని గాని చూశావా? జాగ్రత్త! ఏం? వినిపించిందా?” అంది.

అందని పెదవిని పంటితో నొక్కి పట్టి ముఖం దించుకుని నిలబడిన రాజు కన్నీళ్ళని బలవంతంగా దిగమింగుకుంటూ అలాగే అన్నట్టు తల వూపింది. అమ్మలాంటివాళ్ళు తమ మార్గానికి అడ్డు వచ్చినవాళ్ళని ఎంత నిర్ణయగా తీసిపారేస్తారో గ్రహించాను నేను.

అమ్మ తాయారమ్మవైపు తిరిగింది.

“ఇదుగో! ఈ విషయం ఈ నాలుగు గోడల మధ్యనే శిథిలం అవ్వాలి. ఎక్కడైనా పొక్కిందా? అది నీవల్లే అనుకుంటాను.

“ఛ - ఛ! నేను అలాంటి మనిషినా? మీకు తెలియదా?”

“నో వెళ్ళు. ఈ రాత్రికి ఈ అమ్మాయిని నీ దగ్గరే పడుకోబెట్టుకో. ఒక క్షుణ్ణం వేదనీళ్ళు తీసుకురా, తలనొప్పి వదిలిపోతోంది. ఈరోజు స్టీపింగ్ టాబ్లెట్స్ మేకుంటేగాని నిద్రపట్టేట్టు లేదు” అంటూ అమ్మ లేచి తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది. ఇక నుంచి ఆవిడని చూస్తుంటే - యుద్ధ వ్యూహాలు వన్నీ అలసిపోయిన ప్రవాహికారిలా అనిపించింది నాకు.

అమ్మ అన్నంత పనీ చేస్తుంది. ఆవిడ మాటకి తిరుగులేదు.

సారధితో వంటరిగా మాట్లాడే అవకాశమే దొరకలేదు నాకు.

ఈ ఆపత్ సమయంలో నాన్నగారు ఒక్కరే శరణ్యం నాకు.

ఇక ఆలస్యం చెయ్యకూడదు. ఏ మాత్రం చేసినా పరిస్థితులు విషమిస్తాయి.

నాన్నగారి గదిలోకి వెళ్ళాను. ఆయన అంతక్రితం నావైపు చూసిన చూపు గుడ్డుకువచ్చింది. భయం వేసింది. అయినా ధైర్యం తెచ్చుకున్నాను. ఆయన పక్కనోలో పడుకుని మోచెయ్యి కళ్ళమీద ఆనించుకున్నారు. బట్టలయినా హద్దుకోలేదు. ఆ పడుకోవటంలో ఆవేదన-అలసట కనిపిస్తున్నాయి.

“నాన్నగారూ!” మెల్లగా నాకు సాధ్యమైనంత మృదువుగా పిలిచాను. ఆయన తిరిగివచ్చి నాకు చిరునవ్వు వేసింది.

ఆయన ముఖం చూడగానే గతుక్కుమన్నాను. నా నోట్లో మాటలు వెయ్యి పైళ్ళు వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా పారిపోయినాయి.

“ఏమిటి? ఏం కావాలి, ఇంకేమైనా మిగిలివుందా?” అన్నారు. కర్కశంగా ఘన ఆధోరణి నాకు చాలా చిన్నతనం వేసింది.

అమ్మ తిట్టటం - కొట్టటం నాకు అలవాటే! కానీ నాన్నగారు! ఎప్పుడు అలాంటిది లేదు. ఆయన కాస్త సరియైనగా చూస్తేనే నాకు యీ ప్రపంచం యావత్తు శుక్రిందులవుతుంది.

ఆయన లేచి నా దగ్గరగా వచ్చారు.

“ఈ రోజు సమయానికి సారధి రాకపోతే ఎంత అనర్థం జరిగేదో తెలుసా?” తెలుసునన్నట్టు తలవూపాను.

“నేను నిన్ను ఎంత హెచ్చరించాను. జాగ్రత్తపడవేమ్మా అని. నా మాట నమ్మ విన్నావా?”

“అది కాదు, నేననుకోవటం రాజుకి - సారధి -” నసిగాను.

“నోర్నూయ్! అసలు నీ మనసులో యీ ఉద్దేశ్యం పెట్టుకునే, దాన్ని ఇష్టం లాకువచ్చావు అవునా? నీ కింకెవరూ దొరకలేదా పావుగా వాడటానికి?”

“నేను రాజుని పావుగా వాడలేదు, మీ కనలేం తెలియదు-”

నాన్నగారు చేయి హఠాత్తుగా గాలిలోకి లేవటం, మరుక్షణంలో నా చెంపా, ఈ చెంపా అదిరిపోవటం, నా కళ్ళుబైర్లు కమ్మటం అంతా ఒకటి జరిగిపోయింది.

ఆవేశంతో, ఆయాసపడుతున్న ఆయన తీవ్రంగా చూశారు. ఎప్పుడూ చిరునవ్వు వెదజల్లే ఆ కళ్ళల్లోనుంచి అగ్నికణాలు రావటం మొదటిసారిగా చూసే నేను స్థంభించిపోయాను.

భూకంపం వచ్చినయింట్లో అర్ధరాత్రివేళ నిద్ర లేచినట్టు అయింది. నా మనస్సు ప్రవంచం గిర్రున తిరుగుతున్నట్టుగా వుంది. దానితో బాటు నా ఆలోచనలు-ఆశలు-నమ్మకాలు అన్నీ కూడా వూగినలాడసాగినాయి.

“పాపిష్టిదానా! నిన్నులు నిమ్మలూరు పంపటం, నాది బుద్ధి తక్కువ అయింది వాళ్ళతో వున్న ఆ కాస్త అనుబంధం కూడా తెంపటానికి సిద్ధమయ్యావు. ఛో నా ఎదుటనుంచి! జన్మలో నీ మొహం నాకు చూపించకు” ఈ మాటలు అన్నీ నాన్నగారేనా!

నా నవనాదులూ కృంగిపోయినట్టయినాయి. ఆలోచనాశక్తి నశించినట్టు మనసు తల్లిడిల్లిపోయింది. నెమ్మదిగా కలలో లేచి నడుస్తున్న దానిలా యివ్వలే వచ్చాను.

63

నా ఎదురుగా మూసివున్న తలుపులని ప్రేళ్ళతో టక్ టక్మని రెండు సార్లు తట్టాను. మూడోసారి తట్టబోతుండగా “వస్తున్నా” అనే సమాధానం వినిపించింది.

“ఎవరు?” అంటూ తలుపులు తెరిచిన కృష్ణ గుమ్మంలో నిలబడి వస్తూ నన్ను చూడగానే భూమి తలక్రిందులు అయినట్టు ముఖం పెట్టాడు.

“మీనా! నువ్వా! ఏమిటిది?” ఇంత రాత్రివేళ.

“క్రింద టాక్సీ వుంది. డబ్బులు ఇవాల్సీ, డ్రైవర్ రిసెప్షన్ దగ్గర వున్నాడు తగ్గస్వరంతో అన్నాను.

“టాక్సీయా!” ఒక్కక్షణం మతిపోయినట్టు చూసిన అతను నన్ను లోపలి రమ్మనమని పిలిచాడు. చప్పునవెళ్లి హేంగర్‌కి వున్న షర్ట్ తీసి వేసుకుని ద్రాసు

సాకు లాగి పర్స్ తీసుకుంటూ, “కూర్చో! నేను యిప్పుడే వస్తాను” అంటూ బయటికి వెళ్లిపోయాడు.

నేను సోఫాలో కూర్చున్నాను. ఇక్కడికి ఎలా వచ్చానో నాకే తెలియదు. కానీ రావటం అనేది చాలా మంచివని చేసినట్టుగా అనిపిస్తోంది.

నేను గదిని కలియచూశాను. అతను పడుకుని చదువుకుంటున్నాడు కాబోలు ముసం దగ్గర టేబిల్ లైట్ వెలుగుతోంది.

చదువుతున్న పుస్తకం మంచంమీద బోర్లా పెట్టివుంది.

నా మనసుని ఎంతగా ఇతర విషయాలమీద లగ్నం చేయాలని ప్రయత్నించినా సాధ్యం కావటంలేదు. మాటిమాటికీ నాన్నగారి మాటలే గుర్తుకు వస్తున్నాయి. ఆ మాటలు గుర్తుకు వచ్చినప్పుడల్లా, అవి శూలాల్లా ఒక్కొక్క కన్నీటిపొరని చేస్తున్నాయి. మనసారా ఒక్కసారి ఏడవాలనిపిస్తోంది. కానీ- నేను ఇక్కడికి ఏడవటానికి రాలేదు. అతన్ని సలహా అడగటానికి వచ్చాను. జరిగినదంతా చెప్పి ఇండులో నా అపరాధం ఏమిటో తీర్పు అడగటానికి వచ్చాను. కనీసం ఒక్క వ్యక్తి కేరీ నుంచి అయినా నేను చేసింది పొరపాటు లేదని వినాలనిపిస్తోంది. అలా వికసితే నాకు మనసు స్థిమితం తప్పుతుందేమోనని భయం వేయసాగింది. కానీలా ఎందుకైంది? అమ్మ చెప్పినట్టుగా విని బోమ్మలా వుండక ఇలా ఎందుకు చేశాను? నేను చేసినందువల్ల అందరికీ ఆగ్రహం రావటం మినహా జరిగిందేమిటి?

మోకాళ్ళ మీద చేతులు ఆనించి, అరచేతుల్లో ముఖం దాచుకుని కూర్చున్నాను. ఎంత ప్రయత్నించినా కనుకొలకుల్లోకి వచ్చి నిండుతున్న నీళ్ళని సిగ్గుించుకోవటం సాధ్యం కావటం కాలేదు.

కృష్ణ తిరిగి వచ్చినట్టుగా అడుగుల సవ్వడి, తలుపు మూసిన శబ్దం వినిపించింది.

“ఛీ - ఛీ! నేను ఏడవకూడదు. నేను పిరికి దాన్ని కాదు! అతని తీర్పుకోసం వచ్చానే తప్పు సానుభూతి కోసం రాలేదు.”

“మీనా! ఏమైంది?” నా దగ్గరగా వచ్చి అడిగిన అతని గొంతులో ఆదుర్దా ప్రతిధ్వనిస్తోంది.

నేను మాట్లాడలేకపోయాను.

“చెప్పు మీనా! ఇంట్లో ఏదైనా గొడవ జరిగిందా?”

అవునన్నట్టు తల వూపాను.

“ఏమైంది? ఏ విషయం మీద?”

నేను సమాధానం చెప్పలేదు.

క్షణం ఆగి అదగలేక అడిగాడు. “నా దగ్గరకు రావడం సారథికి తెలిసినా నా మూలంగా ఏదయినా స్పర్థ వచ్చిందా?”

లేదన్నట్టు తల తిప్పాను.

“రాజు ఎవరో మీ అమ్మకి తెలిసిందా?”

అది కాదన్నట్టు సూచించాను.

“మరి? ఇంకేం జరిగింది? మామయ్య ఇంట్లో వున్నారా?”

ఉన్నారన్నట్టు తలతిప్పాను.

రెండు నిమిషాలు గడిచాయి. దుఃఖం నిగ్రహించుకోవటానికి విశ్వప్రయత్నం చేస్తున్నాను.

ఉన్నట్టుండి కృష్ణ చెయ్యి నా నుదిటి మీద పడింది. నా తల చేత్తో వెళ్ళి నొక్కుతూ, “ఏదీ తలెత్తు, ఒక్కసారి ఇలా చూడు” అన్నాడు. ఇక యేడు నిగ్రహించుకోవడం నా వశం కాలేదు. రెండు నిమిషాలు చూసిన తరువాత అతను హఠాత్తుగా నా పక్కన కూర్చున్నాడు.

“అరెరె, ఏమిటిది, ఫోన్లే, అంతచెప్పలేని విషయం అయితే అదగనే ఆపండి కానీ నువ్వు ఏదవకు! ఏయే నిన్నే! నీకే చెప్పింది? ఛ! ఛ! అల్లరిపిల్ల మీనా - కొంటే మరదలు మీనాయేనా ఇలా ఏదవటం?”

అనురాగపూరితంగా, ఆత్మీయంగా వున్న ఆ మాటలతో నా యేడుపు క్షణికం తెంచుకున్నట్టు మరింత ఉద్రృతమైంది.

“మీనా! ఏమిటిది - చిన్నపిల్లలా!” చాలా తగ్గుస్వరంతో అంటున్న ఆ మాటలు ఆ దుఃఖంలో ఆలంబనగా అనిపించటంతో అప్రయత్నంగా నేను ఆతని మరింత దగ్గరగా జరిగాను. ఆ తర్వాత నిమిషంలో అతను నన్ను దగ్గరకు తీసుకున్నాడో - లేక నేనే అతనికి మరింత చేరువయ్యానో నాకు తెలియదు. నా తల మాత్రం అతని గుండెలకి ఆసింది. కృష్ణ నా తలమీద చేయి వేసి నిమిషం అన్నాడు. “నీకు నిజంగా ఏదవాలని అనిపిస్తుంటే మనసారా - కరువుతీరా ఏదైనా ఒక్కసారి ఏడిస్తే మనసులో వున్న భారం అంతా తగ్గి తేలికగా అనిపిస్తుంది

★

★

★

దాదాపు అరగంట తర్వాత - కృష్ణ లేచి వెళ్లి గ్లాసుతో నీళ్లు తెచ్చి జలవంతం చేశాడని చెప్పాడు.

నేను తాగిన గ్లాసు అందుకుంటూ మృదువుగా అన్నాడు. “వెళ్ళి ఒక్కసారి ముఖం కడుక్కుని వస్తావా? ముక్కు, కళ్ళు ఎలా వాచిపోయినాయో అద్దంలో ఒక్కసారి చూసుకో.”

నేను లేచి బాత్‌రూమ్‌లోకి వెళ్ళాను. చల్లటి నీళ్లతో ముఖం అంతా కడుక్కున్నాను. కృష్ణ చెప్పింది నిజమే! ఏడ్చిన తర్వాత మనసు తేలికగా వుంది.

నేను ఇవతలకి రాగానే పిల్చాడు.

“అయిందా ముఖం కడుక్కోవటం! ఇలా రా కూర్చో! ఏం జరిగిందో యిప్పుడు చెప్పు” అన్నాడు.

నేను సాధ్యమైనంత తక్కువ మాటలతో క్లుప్తంగా రాజు మీద యే దోషం కనిపించనట్టుగా జరిగినదంతా చెప్పాను.

నా నోటి నుంచి వెలువడుతున్న మాటలు వింటున్న కొద్దీ అతను నీళ్లు పడవటం, చివరికి ముఖం పాలిపోవటం జరిగింది.

నేను చెప్పింది శ్రద్ధగా, పూర్తిగా విన్న తర్వాత అన్నాడు.

“రాజు యింత సమస్యకి కారణం అయిందా?”

“దాన్నేమీ అనకు. ఇందులో దాని తప్పులేదు, చేసిందంతా నేను.”

“అయితే మాత్రం?” కృష్ణ కుర్చీలోనుంచి చటుక్కున లేచి ఫోన్ దగ్గరకు వెళ్ళాడు.

“ఏమిటిది? ఎవరికి ఫోన్ చేస్తున్నావు నువ్వు?” అన్నాను.

“మామయ్యకి రాజుని తక్షణం యిక్కడకు తీసుకురమ్మనమని చెబుతాను.”

నేను మెరుపులా లేచి అతని దగ్గరకి వెళ్ళాను. ఫోన్ లాక్కుంటూ అన్నాను “నీ కెలా తెలిసిందంటే ఏం చెబుతావు?”

“ఎలా తెలియడం ఏమిటి? నువ్విక్కడకు వచ్చావని, అంతా చెప్పావని అంటాను.”

“అహ! ఏం తెలివి? చాలా గొప్పవని చేస్తావు. నేను యిందుకేనా యిక్కడకు వచ్చింది?”

“మీనా! కానీ-” అతని కళ్ళలో క్రోధపు ఛాయలు తొంగిచూస్తూనే వున్నాయి, తనీ నాకేం భయం అనిపించలేదు.

ఫోన్ పెట్టేస్తూ అన్నాను - “నేను ఇక్కడ వున్నానని యెవరికీ తెలియకూడదు, ముఖ్యంగా నాన్నగారికి. అందుకే నీ దగ్గరకు వచ్చాను.”

కృష్ణ నా ధోరణిమిటో అర్థంగానట్లు చూశాడు. మళ్ళీ ఫోన్ తీయబోయాడు నా చేయి అతనిచేతిమీద బలంగా ఆనించి ఆపేశాను.

“నీకేమైనా మతి పోయిందా? కనీసం నువ్వు యిక్కడకు వచ్చావని క్షేమంగా వున్నావని అయినా చెప్పాలి. లేకపోతే వాళ్ళు యీ అర్థరాత్రి నీకు ఏమయిపోయావోనని ఎంత కంగారుపడ్డారో తెలుసా?”

“తెలుసు, నేను కోరుకునేది అదే! అలా జరగాలనే నా వద్దేశ్యం.”

“నీ మొహం!” అతను నా చెయ్యి లాగివేయబోయాడు.

“నేను ఫోన్ చేయొద్దని చెబుతున్నాను” కోపంగా గట్టిగా అన్నాను.

“ఫోన్ చేయటం నా ధర్మం! నేను చేసి తీర్చాను” కృష్ణ నా చేయి లాగి రిసీవర్ ఎత్తాడు.

నాకు అతని తిరస్కారం చూస్తే రోషం లాంటిది వచ్చింది.

“హలో” కృష్ణ రెనెషన్ కి మా యింటి ఫోన్ నెంబరు యిచ్చి కనెక్టు చేయమని కోరాడు.

“ఇదిగో, ముందే చెబుతున్నా. నే నిక్కడ ఒక్కక్షణం కూడా వుండను” అతని ఫోన్ రింగ్ అయి ఎవరో తీసినట్లున్నాడు.

కృష్ణ మాట్లాడాడు, “హలో! హనుమంతరావుగారు కావాలి. ఎవరు? మామయ్యనా? మామయ్యా? నేను కృష్ణని మాట్లాడుతున్నాను.”

నేను వూపిరి బిగబట్టి చూడసాగాను. కృష్ణ తలెత్తి నావైపు చూశాడు. తనకు ఏమనుకున్నాడో ఏమో! “మీనా యిక్కడ వుంది. నా దగ్గరకు వచ్చింది. మీరు కంగారు పడకండి. ఆ! సరే! అలాగే రూమ్ నెంబర్ 128. మీరు వెళుకునే శ్రమలేకుండా, నేను క్రిందకు వచ్చి వెయిట్ చేస్తాను” కృష్ణ ఫోన్ పెట్టేశాడు.

ఈ సంభాషణ పూర్తిగా ఆలకించిన నేను గబగబా గుమ్మంవైపు నడిచాను. అతను రెండంగళ్లో వచ్చినట్లుగా నా దగ్గరికి వచ్చినా జబ్బు పట్టుకుని ఆపేశాడు.

“ఎక్కడికి వెళ్తున్నావు? మామయ్య యిప్పుడు యిక్కడికి వస్తానని చెప్పాడు.”

“విన్నాను, అందుకే వెళుతున్నాను.”

“ఎక్కడికి?”

“ఎక్కడికో అక్కడికి, నీ కెందుకు చెప్పాలి? నాకు నువ్వెవరని చెప్పాలి? స్నేహితుడివా? ఆప్తుడివా? బంధువివా?”

“అన్నీ! ఫోన్ నువ్వేది అనుకుంటే అది.”

“వదులు నన్ను. అసలు నీ దగ్గరికి రావటం నాది పొరపాటు. ఏ మామి ట్టర్ కో వెళ్ళివుంటే నిశ్చింతగా ఆశ్రయం దొరకేది” చేయి గుంజుకున్నాను.

“మీనా! ఏమిటి ఈ ఆవేశం, ఎవరిమీద నీ కోపం?”

“నీ మీద - నీ మీద - నీ మీద. నువ్వు నాకు నిజమైన స్నేహితుడివని, నా హిట మన్నిస్తావని గంపెదంత ఆశతో వచ్చాను. అది భ్రమ అని యిప్పుడు తెలిసిపోయింది. నీకు నాన్నంటే వున్న గౌరవం నామీద లేదు” అతని చేతులు పిల్లగా నన్ను చుట్టేసినాయి.

“మీనా! నీ యిష్టం లేనిదే ఇక్కడనుంచి మామయ్యకాదు, దేవుడు కూడా తుకువెళ్ళలేదు, సరేనా!”

“నీ మాటలు నిజమేనన్న నమ్మకం ఏమిటి?”

“నాకు అబద్ధాలు ఆడటం రాదన్న సంగతి నీకు తెలుసు.”

నేను అతని చేతులు వదిలించుకోబోయాను. కానీ సాధ్యంగాలేదు, అతని పేతుల్లో బండిగా అయిన నేను కోపంగా చూస్తూ అన్నాను.

“వదులు నన్ను.”

“వదలను.”

“జాగ్రత్త! ఇప్పుడు వదలకపోతే జీవితాంతం భరించాల్సి వుంటుంది. నీ యిష్టం.”

అతని కళ్ళలో ఆశ్చర్యంలాంటిది కదలాడింది. వెంటనే చేతులు పట్టు పడబోయినాయి. కానీ మళ్ళీ ఎందుకో అంతలోకే ఆగిపోయినాయి.

“ఘర్షాలేదు. నీ బెదిరింపులకి నేనేం భయపడను” అతను నవ్వాడు.

ఆందమైన అతని పలువరస తళుక్కుమంది. ఆ సవ్వ నిష్కల్మషంగా, వేయి వేగైలలు కురిపించినట్లుగా వుంది. నా చెవుల్లో కోటి వేణువులా నాదం వుడుమధురంగా వినిపించింది. అపురూపమైన కాంతిలో తళుకు లాడుతున్న అతని కళ్ళలోకి చూస్తూ, నన్ను నేను మర్చిపోయినట్లుగా నిలబడ్డాను. మా ఇద్దరిలో మెదటగా తేరుకున్నది అతనే!

అతని చేతులు విడివడినాయి. నా చెయ్యి పట్టుకుంటూ, మృదు గంభీరమైన స్వరంతో అన్నాడు. “బుద్ధిమంతురాలిలా లోపలికి రా! వచ్చి కూర్చో!”

64

నాన్నగారు వచ్చి వెళ్లిపోయారు. ఆయన దాదాపు గంటకి పైగా వుండి వెళ్లారు. నన్ను ఇంటికి రమ్మనమని కృష్ణచేత అడిగించారు. నేను రానని మొదట అనేశాను. అసలు నాన్నగారు ఆ గదిలో అడుగుపెట్టగానే నేను లేచి అవతలకు డ్రెస్సింగ్ రూమ్‌లోకి వెళ్లిపోయాను. కృష్ణ లోపలికి వచ్చి “ఇక్కడ నిలబడక మామయ్య వచ్చారు ఇవతలకి రా!” అన్నాడు.

నేను రానని తిరస్కరించాను.

గంటకి పైగా కూర్చున్న నాన్నగారు నా హఠంవల్ల తను పడుతున్న పేద అంతా కృష్ణకి వినిపించారు. నాకు వయసు పైబడుతున్నకొద్దీ బొత్తిగా క్షామ లేకుండా పోతుందన్నారు. నేను అసలు చెప్పే వాళ్ళు లేక చెడిపోతున్నానని నాన్నగారు వచ్చి నన్ను బ్రతిమలాడుతారని, అనునయంగా యేదో చెబుతారని, జరిగినదానికి బాధపడతారని ఎంతో ఆశగా చూసిన నాకు తీవ్రమైన ఆశాభంగం కలిగింది. నేనిలా చెప్పకుండా సరాసరి కృష్ణ దగ్గరకు రావటం ఆయనకి యింకా కోపం తెప్పించింది.

“మీరు వెళ్ళండి మామయ్యా! నేను తర్వాత మీనాని తీసుకువచ్చి దింపూను” కృష్ణ నచ్చచెప్పినట్టుగా అన్నాడు.

ఆయన వెళ్లిపోయేముందు నేనున్న గది గుమ్మం దగ్గరకు వచ్చి అన్నాడు-

“మీనా! నువ్వు చిన్న పాపాయివి కాదు, బుద్ధి తెలిసినదానివి. మీ అమ్మ మీద పెట్టుకున్న ఆశలు వమ్ముచేయకు, నలుగురిలో నవ్వలపాలయ్యే ప్రవర్తించకు. అది నీకూ- మాకు కూడా మంచిదికాదు, గుర్తు పెట్టుకో” అని వెళ్లిపోయారు. నే నెప్పుడూ ఎరగని కర్కశత్వం ప్రతిధ్వనించింది ఆ మాటల్లో. నాన్నగారికి ఏమైంది? ఆయన యెందుకిలా మారిపోయాడు? అదే నాకు బొత్తిగా అర్థం గావటం లేదు.

నాన్నగారిని క్రింద వరకూ పంపి కృష్ణ తరిగి వచ్చాడు. వస్తూనే అన్నాడు-

“నువ్వు చాలా పొరపాటు చేశావు మీనా! నువ్వు చెప్పకుండా వచ్చినందుకే ఆయన బాధపడుతుంటే, యిప్పుడు రానని మొరాయించి యింకా కోపం తెప్పించావు.

“అవును, నాన్నగారికి ఈ మధ్య తరచుగా నా మీద విసుగు వస్తోంది. అందుకే వాళ్ళకి దూరంగా వుండదలుచుకున్నాను.”

“ఎన్నాళ్ళుంటావు?”

“జీవితాంతం - దూరంగా వుంటేనే పిల్లలమీద తల్లిదండ్రులకి, తల్లిదండ్రులమీద పిల్లలకి ప్రేమాభిమానాలు ఎక్కువవుతాయి. నాకు బుద్ధి తెలిసవ్వటమంటే వాళ్ళ కళ్ళెదుటే వున్నాను. ఇక ఇల్లరికం భర్త వస్తే ముందు మీం అంతా అలాగే వుండాల్సి వస్తుంది. అందుకే సారథి నాకు నచ్చలేదు.”

“మీ అమ్మావాళ్ళని కాదని ఎక్కడకు వెళతావు నువ్వు?”

“నిమ్మలూరు వెళ్తాను.”

ఆతను యిబ్బందిగా చూశాడు, అంతలోకే నవ్వేశాడు.

“బాగుంది, కానీ నేను ఒప్పుకోకపోతే.”

“నువ్వా! నీ యిష్టం ఎవరికి కావాలి? మా అత్తయ్య దగ్గరికి నేను వెళతాను.”

“వెళ్తావు, నిజమే! కానీ పెళ్ళికాని పరాయిపిల్లని అమ్మ ఏ అధికారంతో బిడకోగలుగుతుంది?”

నేను ఆలోచించాను. నాకు ధైర్యంలాటిది వచ్చింది. సంకోచాలన్నీంటినీ పోషించుకున్నాను.

“సరే వెళ్ళేముందే ఆ అధికారం ఏమిటో సంపాదించుకునే వెళ్తాను.”

“ఏమిటా అధికారం!”

“ఆ యింటి కోడలిగా వెళ్తాను.”

ఆతను చకితుడైనట్టు చూశాడు.

గదిలో అతి విచిత్రమైన నిశ్శబ్దం ఏర్పడింది.

నన్ను ఆతను పరీక్షగా సీరయన్‌గా చూడసాగాడు.

నేను తగ్గుస్వరంతో చెప్పేశాను. “ఇంతకుంటే ఎలా చెప్పాలో నాకు తోచటం లేదు. యింకేమీ అడగకుండా నా మనసు నువ్వు గ్రహిస్తే నేను ధన్యురాలని! క్షమించాలని కూడా!”

చాలా సేపటి వరకూ, అతనేం సమాధానం చెప్పలేదు. నన్నేం ప్రశ్నించలేదు.

“మాట్లాడవే?” చివరికి నేనే అడిగాను.

“ఏం మాట్లాడను! తెలివిలేనట్టు నువ్వు ఏదో అనేస్తుంటే నేనేం జవాబు ఇస్తాను.”

ఆతను నా చేయి పట్టి “యిలా కూర్చో” అంటూ తన కెదురుగా వున్న ఫోటో కూర్చోబెట్టాడు. “ఇప్పుడు చెప్పు సీరయన్‌గా మాట్లాడు” అన్నాడు.

“నేను యింతక్రితం నుంచి సీరియస్ గా మాట్లాడుతున్నాను. ఇప్పుడు వినిపించుకోవటంలేదు, నేను నిన్ను ఒక విషయం అడిగాను. సమాధానం చెప్పాల్సింది నువ్వు.”

“మీనా! నా ఉద్దేశ్యంలో యిది సాధ్యంకాని పని.”

“ఎందుకని? కారణం చెప్పు.”

“నీకు తెలియదా? మనిద్దరి జీవితాలకి హస్తీ మసికాంతరం అంత పొడవుంది. కొన్ని వూహాలు వూహించటానికి చాలా అందంగానే వుంటాయి కానీ అనుభవంలోకి వచ్చేసరికి ఆవిరిలా అంతమవుతాయి. చివరకు మిగిలేది కష్టం మనస్వర్థంలా! సిరిసంపదలమధ్య మల్లెవువ్వలా నాజుకుగా పెరిగిన నువ్వు.”

“ఆ నాజుకుతనం మనసుది కాదు, శారీరకమైనది కాదు. అది వానకడ వుండాలంటే నీలాటివాడి అండ చాలా అవసరం. నువ్వు వూహలు అవి ఏదో అంటున్నావు. నీ గురించి నే నెలాటి వూహలు అల్లుకోలేదు. నా కళ్ళు కన్పిస్తున్నదంతా వాస్తవమే! నువ్వు డబ్బు సంగతి అడ్డు చెబుతున్నావు. నాకు పెద్దబాట కాని, అడ్డుగా అనిపించటంలేదు. ఈరోజు బళ్ళు, రేపు ఓడలు అమ్మాయి ఆస్తి, అంతస్తు అన్నీ వున్నాయని ఏరికోరి యిచ్చినా వాళ్ళు బికార్లుగా మారి సంఘటనలు నేను చూశాను. దురదృష్టం అనేది మనకు వ్రాసి పెట్టివుండేది అని ఎక్కడున్నా తరుముకుని వస్తుంది. దానికి కలిమిలేములు అడ్డురావు.”

“ఇక నీకు నచ్చచెప్పలేను” నిస్సహాయంగా చూశాడతను.

“వద్దు, ఆ ప్రయత్నం మానేయి. అత్తయ్యకి వెంటనే మన సంగతి త్వరితగతినే చెప్పు.”

“కానీ - నేను - రాజు పెళ్లి అయితే కాని చేసుకోకూడదనుకుంటున్నా.”

“ఈ కుంటిసాకులు తీసి అవతలపారేయి. రాజుకి లక్షణంగా ముప్పు మన చేతుల మీదుగా పెళ్లి చేద్దాం.”

“మీనా?” అతని కళ్ళలో సంభ్రమం లాటిది కన్పించింది.

“నువ్వు కొన్ని సందేహాలు బైట పెట్టావు. నేను వాటికి తగిన సమాధానం చెప్పాను. ఇప్పుడు కూడా నువ్వు కాదనే అంటే నువ్వు పిరికి వాడివని మాట్లాడి నీడకి భయపడుతున్నావని డబ్బుగల నన్ను చేసుకోటానికి దెదురుతున్నావని అనుకుంటాను. ఇండాక సాయంత్రం నువ్వు “నా ధైర్యం గురించి విషయం నవ్వాలిచేయకు” అన్నావు. నేను నిజంగానే సవాలు చేస్తున్నాను. నీలో ఘనత సామర్థ్యాలు - తెగింపు - తెలివితేటలు నిజం అవునో కాదో నాకిప్పుడు తెలుస్తుంది. మాటలకి - మనుష్యుల చేతలకి ఎంత దూరమో ఇప్పుడు తెలుస్తుంది.”

కృష్ణ నవ్వాడు. నవ్వుతూనే అన్నాడు. “బాగుంది యీ బెదిరింపు, నా మెదకు వచ్చి బిగిస్తున్నావా?”

“నువ్వెలాగైనా అనుకో, నాకు కావాల్సింది నీ నుంచి నిర్మోహమాటమైన మాధానం!”

“సరే! సమాధానం చెప్పే ముందు - నేను నీకు కొన్ని విషయాలు చెబుతాను గదా?”

“మనిద్దరికీ సంబంధించినదైతే వింటాను.”

“మనిద్దరికీ కాదు. అది నా ఒక్కడికే సంబంధించినది. ఇన్ని సంవత్సరాల క్రితం మళ్ళీ యిలా గతం నెమరువేసుకోవాల్సి వస్తుందని, అందులోనూ నీ ముందు నా మనసులో గుప్తంగావున్న యీ ఆలోచన చెప్పాల్సి వస్తుందని కాని మేకలలో కూడా అనుకోలేదు. నువ్వు ధైర్యం, సాహసం అంటూ సవాలు చేసి నా పేడకి ఉచ్చుబిగుస్తున్నావు కాబట్టి చెప్పక తప్పటం లేదు.”

“చెప్ప” కుతూహలంగా చూశాను.

“నేను మీ యింట్లో అడుగుపెట్టటానికి ఎందుకు ఇష్టపడటం లేదో మామయ్య మీ ఎప్పుడూ చెప్పనేలేదు కదూ?”

లేదన్నట్టు తల వూపాను.

అతని గొంతు గంభీరంగా పలికింది. “మీనా! నేను చదువు తక్కువ వాడిని! పట్టాని వాడిని! మోటుమనిషినేమో కూడా. కానీ జీవితంలో ఎప్పుడైనా ఎక్కడైనా అవమానం పొందితే దెబ్బతిన్న పాములా నా మనసు ఆ సంఘటన మర్చిపోదు. అది జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడల్లా బుసలు కొద్దూనే ఉంటుంది. కాలం కలిసి వచ్చి, అవశం దొరికితే కనీసీరా కాటు వేస్తుంది కూడా. మీ అమ్మ నన్ను ఒకరోజున కష్టంగా అవమానించింది. ఆ రోజునే జన్మలో మీ ఇంట్లో అడుగుపెట్టకూడదని భయం చేసుకున్నాను.”

నేను చురుగ్గా ముందుకు చూశాను. నా గుండెల్లో యేదో భయం లాటిది కనిపింది. కృష్ణ ముఖం గతస్మృతులు కళ్ళ ఎదుట కన్పిస్తున్నట్టుగా కరిసంగా వుంది.

అతను చెప్పసాగాడు. “అవి నేను ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. చదివే రోజులు, నా ఉపరిక్షలు అవలేదు. మా ప్రాంతం అంతా పెద్ద తుఫాను వచ్చింది. శనివారం సాయంత్రం ఇంటికి వచ్చిన నేను, ఆ రాత్రి కుండపోతగావర్షం, పెనుగాలి ప్రారంభం అవటంతో స్కూలు కెళ్ళటానికి మళ్ళీ బయలుదేరలేక పోయాను. శనివారం సాయంత్రం ప్రారంభమైన ఆ గాలి, వర్షం వరసగా నాలుగురోజులు

తగ్గకుండా 24 గంటలు కురిసింది. ఏర్లు పొంగినాయి. కాలువలు కట్టలు తెగినాయి. చెట్లు, ఇళ్ళు నేలకూలినాయి. కాలు కదపటానికి వీలు లేకుండా ఎక్కడోనో నీరు! ఊళ్ళన్నీ జలప్రళయంతో భీభత్సంగా తాండవించినాయి. ఎన్నో తులనా ఆశ్రయహీనం అయినాయి. మాది పెంకుటిల్లు. ఆ వానలో గోడలుకూరి, కర్ణుల ధారలు కురుస్తున్న ఆ చిన్న యింటో అమ్మ, నేను, పిల్లలం ప్రాణాలు ఆపే పట్టుకుని ఆ నాలుగురోజులు గడిపాం. ఏ క్షణంలో ఇల్లు కూలుతుందో నిమిషంలో మృత్యువు మమ్మల్ని కబళిస్తుందో అని గజగజ లాదాం. పోతే అయ్యే ఒక్కసారి పోవాలి. లేకపోతే అందరం బ్రతకాలి. ఒకళ్ళుపోయి ఒకళ్ళు ప్రతీకా మాకువద్దు అంటూ దైవాన్ని ప్రార్థించాను నేను.

తుఫాను తగ్గింది. మా ఇల్లు కూలకపోవటం మాతో పాటు అందరికీ కళ్ళు వేసింది. మా పక్క రెండు యిళ్ళు కూలిపోయినాయి. ఇంకో పక్క యింటిపైకి లేచిపోయింది. వాళ్ళు పడిన అవస్థ అంతా యింతా కాదు. అమ్మ, నేను, పిల్లలం అందరం మళ్ళీ పునర్జన్మ ఎత్తినట్లే భావించాము. కానీ బ్రతికిన సంతోషం మా అట్టే రోజులు నిలవలేదు. పంటలన్నీ పాడయిపోయినాయి. పశువులు కాచనిపోవటంతో, పాలచుక్కే కరువైపోయింది. ఎక్కడ చూసినా కరువు! దుష్ట ఎవరి ముఖంలో చూసినా ఆకలి! ప్రభుత్వం సహాయం వంపంది. కానీ ఊరి మూలకీ కూడా రాలేదు. ఆ వచ్చింది కూడా పరపతి పున్నవాళ్ళకే అంది.

ఎలాగో అతి కష్టమీద యిల్లు బాగుచేసుకున్నాం. బజారులో అన్ని వస్తువులు మండిపోతున్నాయి. మా చేతిలో చిల్లి గవ్వలేదు. ఒకరోజు రెండు రోజులు కడు వారాలు తరిగిపోసాగినాయి. అక్కడికీ ఊళ్ళో కాస్తో కూస్తో పున్నవాళ్ళు మా పాలిక సాయం చేశారు. కానీ అది ఏ మూలకీ? ఇంట్లో ఉపవాసం మొదలయినాయి. మణి, మధు మరీ చిన్నపిల్లలు. ఆకలికి వుండలేక పిచ్చిపట్టిళ్ళు ఏడ్చేవాళ్ళు. ఒక్కోసారి ఏడ్చి ఏడ్చి మధు ప్రాణం కడబట్టింది. అమ్మ చివర మామయ్య పేరుమీద ఉత్తరం వ్రాసి దబ్బు పంపమని కోరింది. అప్పటికే మా మాకు మనస్ఫుర్తలు వున్నాయి. ఆ యింటిమీద కాకి యీ యింటిమీద చాలా లేదు.

అయినా సరే, అమ్మ అభిమానం విడిచి మామయ్యకి రెండు ఉత్తరా వ్రాసింది. వాటికి జవాబే రాలేదు. మామయ్యకి ఆ ఉత్తరాలు అంది వుండవలసి అందితే దబ్బు తప్పకుండా పంపివుండేవాడని, అమ్మ దృఢ నమ్మకం. చివరికి నాన్న గుర్తుగా ప్రాణప్రదంగా దాచుకున్న ఉంగరం అమ్మని నన్ను హైదరాబాద్ వెళ్లి మామయ్యకి మన విషయం చెప్పమని పంపింది. నేను బయలుదేరి ఒక్కడే ఊరికి జ్వరం. మాగన్నుగా స్పృహ లేకుండా పడివున్న వాడిని చూస్తే నేను

ఊరివేళ్ళ వరకూ వీడు దక్కుతాడా అని భయం వేసింది. ఎలాగో మొండిదైర్యం తెప్పించి బయలుదేరాను.

హైదరాబాద్ వచ్చాను. ఈ వూరు అంతకుముందు రెండు నెలల క్రితమే హైదరాబాద్ ఎక్స్ కర్షన్ కి నేను రావటంతో, ఆ రోడ్డు అవీ తేలికగానే తెలిసినాయి. పదియేనులభంగానే కనుక్కోగలిగాను. ఆ రోజు నేను వచ్చేసరికి మీ యిల్లంతా రావడమేగా అటు యిటూ తిరుగుతున్నారు. నేను “హనుమంతరావుగారు” కాదని అన్నాను. మీ తాయారమ్మ కన్నులు ఎగాదిగా చూసి “ఎవరు నువ్వు” అని చూసిన బట్టలతో పేదరికం ఓడుతూ, వచ్చిన నేను ఆయన మేనల్లుడిని అపిచిప్పకోవటానికి సిగ్గుపడ్డాను. అయినా చెప్పక తప్పలేదు.

తాయారమ్మ రోపలికి వెళ్ళి చెప్పగానే మామయ్య ఇవతలికి వచ్చారు.

నన్ను చూడగానే “ఇదేమిటా కృష్ణా, ఇప్పుడు వచ్చావు?” అంటూ ఆదుర్దాగా అడుగులు వేసారు. కృష్ణంగా మాకు వచ్చిన ఇబ్బంది అంతా చెప్పాను. నేను చెబుతుంటే మామయ్య కళ్ళలో గిరున నీళ్ళు తిరిగాయి.

“నేను వూళ్ళో లేను. కలకత్తాకి వెళ్లి నిన్ననే తిరిగి వచ్చాను. రేపో ఎల్లుండో బయలుదేరి నిమ్మలూరు వద్దామనుకుంటున్నాను” అన్నాడు.

నన్ను రోపలికి రమ్మనమని ఆదరంగా తీసుకెళ్ళాడు.

అక్కడన్నీ పిండివంటలతో భోజనాలు వడ్డించి వున్నాయి.

“రా! రా! ఈ రోజు మీనా పుట్టినరోజు” అన్నాడు.

నువ్వు పట్టుపరికిణీ జాకెట్ తో, ఒంటినిండా ధగధగలాడే నగలతో ఎవరో అమ్మళ్ళ మధ్య వున్నావు.

మామయ్య భోజనానికి పంక్తిలో కూర్చోమని చెప్పాడు. కానీ యింతలో మీ అమ్మ అక్కడికి వచ్చింది. “అక్కడెవరు కూర్చోమన్నారు నిన్ను. లే, లే! అవతలి గదిలోకి వెళ్ళు. అక్కడున్నాయి ఇస్తక్కు” అంటూ కసిరింది.

నేను లేచి అవతల గదిలోకి వెళ్ళాను.

“వెధవ బట్టలూ వాడునూ, బికారి వెధవలా” అని విసురుగా వినిపించింది.

మీ రివ్వన వెనక్కు తిరిగాను. నా గుండెలు మండిపోయినాయి.

అక్కడ చేతికి అందినది తీసి ఆవిడ ముఖమీద విసిరికొట్టేవాడినే! కానీ ఊరిలో వంట బ్రాహ్మణుడు “పక్కకు తప్పుకోవయ్యా!” అని అరవటంతో అవతలికి వెళ్ళి వచ్చింది.

నేను భోజనం చేయలేదు. తర్వాత మామయ్య అడిగితే చేశానని చెప్పాను. ఆ సాయంత్రం ట్రైయిన్ కి వెళ్లిపోతానని చెప్పాను.

మామయ్య ప్రస్తుతానికి ఒక వెయ్యి రూపాయలు ఇస్తానని, అది తీసుకోమని తర్వాత తనువచ్చి అమ్మతో మాట్లాడతానని చెప్పాడు.

ఆ డబ్బు తీసుకోవటానికి నాకు రోషం అనిపించింది. కానీ మామయ్య మంచివాడు, మేమంటే అభిమానం వున్న మనిషి. అందులో ఉత్తచేతుల్ని పెట్టి గంపెడంత ఆశతో ఎదురుచూస్తున్న అమ్మని నిరాశపరచలేను. అందుకని ఖచ్చితంగా సరిగా ఒప్పుకున్నాను.

మామయ్య డబ్బు ఇస్తుండగా యెవరో పిలవటంతో ముందు హాల్ కి వెళ్ళాడు. నేను డబ్బు జాగ్రత్తగా కవరులో పెడుతుండగా ఇంతలో మీ అమ్మ అక్కడికి వచ్చింది. ఆ డబ్బు చూడగానే ఆవిడ నా దగ్గరికి వస్తూ

“ఎక్కడిది ఆ డబ్బు?” అని అడిగింది. మామయ్య ఇచ్చాడని చెప్పాను.

“మామయ్య ఇచ్చారా? ఇస్తారు? ఆయన మంచితనం ఆసరా చేసుకుని మీ అమ్మ నన్ను పీక్కుతినాలని చూస్తోంది. ఆయన వరుస చూడు, కనీసం నేను మాటమాత్రం అయినా చెప్పలేదు.”

“అత్తయ్యా! మాకు చాలా ఇబ్బందిగా వుంది” నచ్చచెప్పబోయాను. ఆ మాట వినగానే ఆవిడ విరుచుకుపడింది. “ఇబ్బందా? ఇబ్బంది లేనిది ఎవరికి? ఎవరె చెట్టుకి అంత గాలి! అంత ఇబ్బందిగా వుంటే - నువ్వు మీ అమ్మ, నీ చెల్లెళ్ళు వె ఎక్కడైనా అడుక్కుతినండి. అంతేగాని మా కొంపలమీదకి రావద్దు. మమ్మల్ని జులగ పీల్చి పిప్పి చేయద్దు.”

గబగబా రాళ్ళు వర్షంలా కురిపించేసి అక్కడనుంచి వెళ్లిపోయింది.

నేను నిశ్చేష్టుడిని అయ్యాను. ఆ డబ్బు నాకు వికృతంగా కనిపించింది. “అంత ఇబ్బందిగా వుంటే - నువ్వు - మీ అమ్మ, నీ చెల్లెళ్ళు వెళ్ళి ఎక్కడైనా అడుక్కుతినండి” ఈ మాటలు నన్ను చూలాల్లా పొడిచినాయి. డబ్బు అక్కడ లేనిదే మీద పెట్టేసి వచ్చేశాను. వెళ్తున్నానని మామయ్యకి చెప్పలేదు. నేను వచ్చేస్తుంటే నువ్వు నా ఎదురుగా వచ్చావు. నీచేతిలో ఖరీదయిన విదేశీ రబ్బరుబొమ్మ వుంది. నీకు పూలజడ వేశారు.

నన్ను చూడగానే “ఏయ్! నా జడకి గుండీ పట్టుకుంది, తీయ్యపూ” అంటూ వెనక్కు తిరిగావు. నిన్ను ఒక్కతోపు తోయాలన్నంత ఆవేశం వచ్చింది. కానీ ఎలాగో నిశ్రాంతుడవు. నీ జాకెట్ గుండీని పట్టుకున్న జడని విడదీశాను. ఆ రోజు

దన్న పెట్టుకున్న నగలు, కట్టుకున్న ఆకుపచ్చ జరీ గళ్ళు లంగా, జాకెట్ నా కట్టడికి గుర్తుకు వున్నాయి.

అక్కడ నుంచి సరాసరి స్టేషన్ కి వచ్చి ఇంటికి వచ్చేశాను. రెండు రోజులు భోజనం లేదు. నా కళ్ళు తిరిగిపోసాగినాయి. ఆకలి బాధకంటే మీ అమ్మ అన్న తపానపు మాటలు రంపాల్లా నా గుండెల్ని చీల్చసాగినాయి.

ఇంటికి తిరిగివచ్చాను. మామయ్య వూళ్ళో లేదని అమ్మతో అబద్ధం చెప్పాను.

రెండు రోజుల తర్వాత మామయ్య మా నిమ్మలూరు వచ్చాడు. డబ్బు తీసుకోకుండా, చెప్పకుండా వచ్చేసినందుకు చీవాట్లు వేశాడు. తన వెంట తెచ్చిన డబ్బు అమ్మకివ్వబోయాడు. నేను అమ్మని అది ముట్టుకోవద్దన్నాను. అది తీసుకుంటే మీ ఇంట్లో ఒక్కక్షణం కూడా వుండనన్నాను.

అమ్మ, మామయ్య యిద్దరూ తెల్లబోయారు.

“మేం డబ్బులేక పస్తులుంటాం. లేకపోతే అడుక్కు తింటాం. అంతే కానీ నీ డబ్బుదీర్చు” అన్నాను.

నా ధోరణికి అమ్మ విస్తుపోయింది.

మామయ్య వెళ్ళేముందు నన్ను దగ్గరికి పిలిచి, “నిజం చెప్పరా కృష్ణా మీ అత్తయ్య ఏమైనా అందా? అని అడిగాడు. నేను సమాధానం చెప్పలేదు. ఆయన వెళ్లిపోయాడు. ఆ తర్వాత రెండుసార్లు మనియార్డర్ చేశాడు. నేను తిరగ్గొట్టాను.

ఆ వారంలోనే నేను బందరు వెళ్ళాను. ట్రాన్స్ పోర్టు ఆఫీసులో లారీలకు ఇస్తాను ఎత్తటం, దింపటం చేసే కూలీగా చేరాను. ఒకసారి మా ఊరి కర్తంగారు వచ్చి, “ఇదేమిటియ్ కృష్ణా! యిదేం పని?” అంటూ నన్ను తీసుకువెళ్ళి ఒక కోమటి కొట్లో పద్దులు కాసేపని యిప్పించాడు. ఆ కోమటి చాలా మంచివాడు. పద్దుల వడ్డీ తీసుకున్నా ఆడిగినంత సామాను ఇచ్చేవాడు. నేను యింట్లో భోజనానికి కావసిన సరుకులన్నీ వారం, వారం ఆ కొట్లోంచి తీసుకువెళ్ళేవాడిని. అంత క్షిప్త పరిస్థితుల్లోనూ నేను చదువును అశ్రద్ధ చేయలేదు. పరీక్షలు బాగానే వ్రాశాను.

ఆ వేసవిలో అమ్మ, నేను, వీరాయి, పిల్లలు అందరం గొడ్డుల్లాపద్ద కష్టం, టాయి ఫుణ్డూ అని మా పొలం మళ్ళీ సాగులోకి వచ్చింది. నాకు చదువు మీద ఆశవున్నమాట నిజమే! కానీ పరిస్థితులు అనుకూలించ లేదు. సాగనివాటికోసం దిగులుపడుతూ కూర్చోవటం అనేది నా స్వభావానికే విరుద్ధం! అమ్మకి నేను పెద్ద చదువు చదవాలని ఆశ! చివరికి నా కాలేజీ చదువు మధ్యలో ఆసంపూర్ణిగానే ఆగిపోయిందనుకో! ఆ రోజు - మీ అమ్మ తిట్టిన క్షణం ఎలాటిదో ఇది, నేను అనేవాడిని బ్రతికుండాగా, మా అమ్మగాని, నా చెల్లెళ్ళు, తమ్ముడు ఇది దేనికి లోటు పడకూడదు అనే పట్టుదల వచ్చేసింది!”

మృదు గంభీరస్వరంతో, తగ్గుస్థాయిలో మెల్లగా మధ్య మధ్యలో ఆ మొదలు పెడుతూ చెప్పటం పూర్తిచేసిన కృష్ణ, సోఫాలో తన పక్కనే వచ్చి కూర్చున్న నన్ను చూస్తూ, ఆశ్చర్యంగా “ఇదేమిటి? నువ్వు యిక్కడికి వచ్చి వచ్చి కూర్చున్నావు? నేను గమనించలేదే?” అన్నాడు.

“ఊ! చెప్పటం అపకు. కానీ, తర్వాత!” తొందర చేశాను.

“తర్వాత! తర్వాత పెద్దగా చెప్పాల్సింది ఏమీలేదు. నేను చదువు పూర్తి పోలం పనిలో పడ్డానా! అప్పటికి మాకున్న కాస్త పోలం నా చదువుకి అమ్మేయటం వేరే పోలం కప్పలకి తీసుకోవాల్సి వచ్చింది. వీరాయ చేదేడుగా, నమ్మిన బంటు ఉండటంతో, నాకేమంత కష్టం అనిపించలేదు. బీదుగా వున్న ఆ పోలాన్ని సాబో తేవటానికి రెండు మూడు సంవత్సరాలు నేను సరకం చూసిన మాట నిజం కానీ కష్టపడ్డప్పుడే సుఖం విలువ తెలుస్తుందేమో! ఇప్పుడు ఆ పోలం! ఆ పోలా చూస్తే నాకు ఎంతో ఆనందంగా, చాలా సంతృప్తిగా ఉంటుంది.”

కాస్త ఆగి మళ్ళీ అన్నాడు. “నాలో ఒకటి వుంది, ఏ పని కయినా మొదలుపెడితే నామనసంతా అందుకోనే లగ్నం చేస్తాను. చదువుకోవాలనే నా ఉత్సాహం అంతా వ్యవసాయంవైపు మళ్ళించుకున్నాను. నా ఏకాగ్రత కాలా అందులో కేంద్రీకరించుకున్నాను. వ్యవసాయంలో కొత్త కొత్త ప్రయోగాలు చేయాలి సాధ్యమైనంత తక్కువ జాగాలో, వీలయినంత ఎక్కువ పంట పండిచాలి కదా! తాపత్రయం. ఇప్పుడు నా ఆలోచనలు, నా ధ్యాస సర్వస్వం వ్యవసాయమే ఇప్పుడు చెప్పు, నువ్వు అన్నమాటకి నేనేం జవాబు చెప్పాలి?? నా వైపున నిజం ఆలోచించు.

ఇది, విధి నాతో పరిహాసం ఆడటం కాదా? ఎక్కడ నువ్వు? ఎక్కడ నేను భూమి..... ఆకాశాలకి మధ్య ఉన్నంత వ్యత్యాసం ఉంది ఏ దైర్యంతో, ఏ బలంతో నిన్ను స్వీకరించగలనో చెప్పు.” అతని చేతిని నా చేతుల్లోకి తీసుకున్నాను. ఆ చెయ్యి కొద్దిగా మోటుగా ఉన్న మాట నిజమే! కానీ ఆరోగ్యంగా, శుభ్రంగా పొడుగు వేళ్ళతో అందంగా వుంది.

“ఏ దైర్యంతో, ఏ బలంతో, అంత చిన్న వయసులో ఆ యింటి ధారు నెత్తిన వేసుకున్నావో వాటితోనే!” అన్నాను.

“అది వేరు మీనా! నా కష్టసుఖాలు అమ్మావాళ్ళవి కూడా! జీవితంలో కష్టం చేదుని వాళ్ళు నాతో సమానంగా పంచుకోగలరు కానీ.....నువ్వు.”

“నేను ఆ పని చెయ్యలేనా? అదేనా నీ సందేహం? అయితే కాగితం కట్ట తీసుకురా, వ్రాసి యిస్తాను.”

“ఇప్పుడు అలాగే అంటావు. రేపు ఆ పల్లెటూరి జీవితం నీకు నచ్చదు, రిండు రోజుల్లో విసుగు పడుతుంది. నీటికి వెళ్ళిపోదాం రమ్మంటావు, దాంతో అభిప్రాయభేదం మొదలవుతుంది.”

“ఉహూ, అలా యెప్పటికీ అనను. ఎందుకో తెలుసా. నేను నీలో చూస్తున్న ఉత్సాహ నీ వ్యక్తిత్వంలోనిది. అది నీకు పుట్టుకతో వచ్చినది. నువ్వు నీ వ్యక్తిత్వం కోల్పోతే తప్ప నాకు యింకే కారణం చేత విసుగు రాదు. నువ్వు ఏ వాగ్దానం చేయమంటే అది చేస్తాను.”

అతను నావైపు చూశాడు! ఆ చూపు నా మాటల వెనక వున్న అర్థంలో విశ్వాసం పనిగట్టాలన్నట్లు, నా హృదయపు లోతులు కొలవాలని ప్రయత్నిస్తున్నట్లు క్లిష్టంగా ఉంది.

“అమ్మ, నువ్వు తర్వాత ఎప్పుడూ కలుసుకోలేదా!”

“కలుసుకోకేం! సంవత్సరం క్రితమే బెజవాడలో ఒక పెళ్ళిలో కలుసుకున్నాం. ఆ పెళ్ళికి నువ్వు రాలేదు. పెళ్ళికూతురు, అమ్మ తరపున నాకు దూరపు బంధువు అవుతుంది. పెళ్ళికొడుకు మీ అమ్మకి స్నేహితురాలి కొడుకు అవుతాడు. ఆ పెళ్ళికి మామయ్య కూడా వచ్చాడు. మామయ్యతో నేను మాట్లాడుతుంటే మీ అమ్మ అక్కడికి వచ్చింది. “ఎవరీ అబ్బాయి!” అంది.

“ఎవరేమిటి? మన కృష్ణ, మన కమలం కొడుకు” అన్నాడు మామయ్య.

“ఓహో!” నా పేరు వినేసరికి ఆవిడ ముఖం మారిపోయింది.

“ఏం చేస్తున్నావిప్పుడు?” అంది.

“వ్యవసాయం చేస్తున్నాడు” అన్నాడు మామయ్య గొప్పగా అదేదో ఘనకార్యంలా.

“అంతకంటే యింకేం చేయగలదులే!” అంది నిరసనగా.

ఆ పెళ్ళిలో కూడా మీ అమ్మకి - నాకు ఘర్షణ వచ్చింది.

కట్నం దగ్గర పెళ్ళివారు పేచీ పడ్డారు. నేను సర్ది చెప్పబోతుంటే మీ అమ్మ కోళ్ళం చేసుకుని నిరసనగా మాట్లాడింది. నేను నిర్మోహమాటంగా, నిర్లక్ష్యంగా జవాబు చెప్పాను.

“తింటానికి గతిలేకపోయినా పొగరు చాలా వుంది” అంది.

“మాటలు జాగ్రత్తగా రానీ! తింటానికి గతి వుందో లేదో నీకేం తెలుసు?” అన్నాను.

“అ! అ! కృష్ణా ఏమిటా తొందర. వాళ్ళ విషయం వదిలేసి మధ్యలో మాటలు విసురుకుంటారేమిటి?” అంటూ మామయ్య నన్ను వెనక్కు లాగాడు. పెళ్ళిలో - మర్రిపోతున్న అవమానం మరోసారి మళ్ళీ రేపింది మీ అమ్మ మీ ఇక్కడికి వస్తుంటే వచ్చినప్పుడు ఒకసారి సినిమాహాల్లో కనిపించింది. మీ పక్కపక్కనే వచ్చినాయి. నన్ను చూడగానే ఆవిడ ముఖం తిప్పుకుంది. నేనా పలకరించలేదు. నిజంగా చెబుతున్నాను మీనా! మీ అమ్మ మన మధ్య దాటడం అపూతమే. నేనంత మండిపడే ఆవిడ, నిన్ను భార్యగా పొందానంటే నన్ను బ్రతకనిస్తుందా?”

నేను జవాబు చెప్పలేకపోయాను.

అతను యింకేదో ఆలోచిస్తున్నట్టుగా పరధ్యాసంగా కూర్చుండి పోయాడు. నేను మెల్లగా అతని చేతిపీ వ గిల్లాను.

“అబ్బ!” యీ లోకంలోకి వచ్చినట్టుగా అతను చూపు మరల్చుకున్నాడు.

“బావ్ రే!” వున్నట్టుండి నా చేయి వదిలించుకుని హఠాత్తుగా లేచాడు.

“ఏమిటిది?” అన్నాను కంగారుగా.

“టైమ్ చూడు ఎంతయింది, బయట తెల్లవారుతున్నట్టుంది.”

నేను టైమ్ చూసుకున్నాను. 5 గం. కావస్తోంది.

“మైగాడ్!” అన్నాను.

“పద పద, అరగంటలో తీసుకువచ్చి దింపుతానని మామయ్యతో చెప్పాను.”

“నేను వెళ్ళి తీరాలా యింటికి?” నిస్సహాయంగా చూశాను.

“అహ! వెళ్ళి తీరాలి.”

“సరే! అయితే ఒక షరతు మీద వెళతాను.”

“ఏమిటది?”

“నువ్వు నా కాబోయే భర్తవి! నీ మాట మన్నించటం నా ధర్మం కాబట్టి వెళతాను.”

కృష్ణ కళ్ళు రెప రెప లాడినాయి. అనిర్వచనీయమైన భావవేగాన్ని బలవంతంగా నిగ్రహించుకున్నట్టు అతని దవడ ఎముక కదులాడింది. నా రెండు చేతులు పట్టుకుని సోఫాలో నుంచి లేపడిశాడు.

అతని కళ్ళలో బాధ - ఆనందం మిళితమైన భావం కనిపించింది.

“మీనా! ఆర్థికపరమైన వ్యత్యాసాలు మనిద్దరిమధ్యా లేకపోయినట్లయితే,

నిజంగా నిన్ను ఎత్తుకుపోయి పెళ్ళి చేసుకుని వుండేవాడిని. అంతస్తుల భేదం వన్నె నిర్మయంగా వెనక్కు లాగుతోంది కానీ, లేకపోతే నేను ఎవరికీ భయపడేవాడిని కాదు. చివరికి మీ అమ్మకి కూడా.”

“ఇప్పుడు మాత్రం ఏమైంది? నువ్వు నన్ను ఎత్తుకుపోయే బదులు నేనే నీ దగ్గరికి పారిపోయి వస్తున్నానుగా? ఏదయినా ఒకటే?”

“ఉహూ! ఒకటి యెలా అవుతుంది. ఎప్పటికీ కాదు. ముమ్మాటికీ కానేకాదు. సాహసంలో వున్న ఆనందం, ఈ లొంగిపోవడంలో ఎలా వస్తుంది? రాదు! పద, ఇలా మాట్లాడుతూ వుంటే రోజులే గడిచిపోయేలా వున్నాయి.”

“నేను సారథిని తీసుకుని 10 గంటలకి మళ్ళీ వస్తాను.”

“అతన్ని నీకు పరిచయం చేస్తాను. అతనితో నువ్వు మాట్లాడు. అతను కొన్ని విషయాలు చెబుతాడు. నువ్వు వూకొట్టి విను. ఒప్పుకో అంతే!”

“చిత్తం అలాగే!”

అతను అది యే విషయం అని నన్ను నిలదీయనందుకు సంతోషించాను.

కృష్ణ టాక్సీలో నన్ను మా గేటు ముందు దిగవిడిచి వెళ్లాడు. ఇంకా బాగా తెల్లవారలేదు. అప్పుడప్పుడే వెలుగురేఖలు వస్తున్నాయి. కాకులు కాపు కాపుంటున్నాయి. నేను చిన్నగేటు తీసుకుని మెల్లగా లోపలికి అడుగుపెట్టాను. దాంతో నిద్ర లేకపోయినా నాకు అలసట లేదు. మనసంతా తేలికగా, హాయిగా వుంది. అన్ని గంటలసేపు అతని దగ్గర కూర్చోవటం, ఆ చనువుతో కూడిన సంభాషణ నాకు స్వర్గంలా ఉంది.

మెల్లగా లోపలికి వస్తున్న నేను హఠాత్తుగా ఆగిపోయాను, ఎదురుగా యింటి తలుపులు బార్లా తెరిచి వున్నాయి!

వరండాలో పడక్కుర్చీలో యెవరో వడుకుని వున్నారు. ఎవరు? అమ్మకాదుకదా? నా భయానికి నాకే నవ్వు వచ్చింది. అమ్మ అయితే నేను యింట్లో లేని తెలిసి వూరుకుంటుందా? ఆ పడక్కుర్చీలో వ్యక్తి హాయిగా, నిశ్చింతగా నిద్రిపోతున్నాడు. మెల్లగా అడుగులు చప్పుడు కాకుండా దగ్గరగా వెళ్ళాను. నా ఉపా నిజమైంది. నాన్నగారు నాకోసం ఎదురు చూస్తూ పడక్కుర్చీ వేసుకుని వాకిట్లో కూర్చుని వున్నారు కాబోలు, నిద్ర పట్టినట్టుంది.

నేను మెల్లగా నాన్నగారి పక్క నుంచి లోపలికి వెళ్లిపోయాను. అమ్మయ్య! ఒకేజే ఆయన లేచిన తర్వాత యెప్పుడు వచ్చావు అని అడిగితే “అప్పుడే వచ్చేశాను” అని చెప్పవచ్చు.

లోపలహాల్లోకి వచ్చాను. తాయారమ్మ అప్పుడే లేచినట్లుంది. తుమ్ముతో ఆవిడ నిద్రలేవగానే కనీసం అరడజనైనా తుమ్ములు 'హావ్ హావ్' అని తుమ్ముతుంది. అమ్మ ఎప్పుడైనా అది వింటే "ఛీ, వెధవకుంక" అని తిండుతుంది.

తాయారమ్మ లేచింది. పైకి వెళ్ళే ప్రయత్నం మానుకున్ననేను, అక్కడ పెద్ద సోఫాలో కూర్చున్నాను. చెప్పులు వదిలి సోఫా క్రిందకి తోసేశాను. తర్వాత సోఫాలో గోడవైపుకి తిరిగి పడుకున్నాను.

నేను పూహించిందే నిజమైంది. తాయారమ్మ తుమ్ముతూనే హాల్లోకి వచ్చింది. "అదేమిటి! అమ్మాయిగారా? ఇక్కడ పడుకున్నారు" అంటూ నన్ను పలకరించింది. నేను నిద్రపోతున్నట్లు కదలలేదు, మాట్లాడలేదు.

బయటికి వెళ్ళిన తాయారమ్మ "అరే! బాబుగారు వరండాలో నిద్రపోతున్నారే" అనుకుంటూ లోపలికి రావటం వినిపించింది. పది నిమిషాల తర్వాత నాకు గాఢమైన నిద్రపట్టేసింది.

65

ఉదయమే పెద్ద పెద్ద గరిటలు పుచ్చుకుని నలుగురు వంట బ్రాహ్మణులు రావటంతో యింట్లో సందడి ప్రారంభమైంది. రేపు జరగబోయే ప్రధానానికి అమ్మ యీ రోజే యింట్లో స్వయంగా స్వీట్లు చేయించటానికి నిశ్చయించుకుంది. సోఫాలో పడుకుని వున్న నేను బద్దకంగా లేచాను. వంట బ్రాహ్మణుల్లో ఒకతను హెడ్ కాబోలు తను పిరాపురం జమిందారుగారి యింట్లో ఒకసారి వంట చేసినప్పుడు వాళ్ళు మెచ్చుకుని సువర్ణ కడియం బహుమతి యిచ్చిన వైనం చెబుతున్నాడు.

అమ్మ తాయారమ్మతో, "ఊ! ఊ! మాటలు తగ్గించి పని త్వరగా ఆయోచూడు" అంటూ కసరటం వినిపించింది.

నేను లేచి దొడ్లోకి వచ్చాను. అప్పటికే అక్కడ ఇద్దరు గాడిపొయ్యి తవ్వతున్నారు. అమ్మ స్నానానికి బాత్‌రూమ్‌కి వెళ్ళింది. నేను వంటగదిలోకి తొంగిచూశాను. తాయారమ్మగారు పని హడావుడిలో సర్క్యస్ చేస్తున్నట్లు నడుస్తోంది.

"తాయారమ్మగారూ! మీరు రాజుని మలక్‌పేట -" అంటూ సందేహంగా అడిగాను.

ఆవిడ ఆ మాట వినగానే గుడ్డు చిత్రంగా తిప్పుతూ, "వెళ్ళలేదండీ. రాత్రి అమ్మగారు పడుకోబోయేముందు మళ్ళీ ఏమీ ఆలోచించారో ఏమో, నన్ను పిలిచి ఆ అమ్మాయిని ప్రస్తుతానికి యిక్కడే వుండనీ అన్నారు. నాక్కూడా అదే నచ్చింది.

బాబీ నక్కజిత్తుల వాళ్ళని మన కళ్ళ ఎదుట ఉంచుకోవటమే మంచిదనుకోండి" అంది.

రాధాపు గంట గడిచింది. నాన్నగారు కాఫీకి డైనింగ్ రూమ్‌లోకి వస్తే నేను గోడకి ఆయన పైకి మేడమీదికి వెళితే నేను క్రిందా తాత్పరం చేసి ఆయనతో షామిలీ ఎదురుపడకుండా తప్పించుకున్నాను.

అమ్మ - నాన్నగారు ఎక్కడికో వెళ్ళడానికి సిద్ధం అవుతున్నారు. బజారులో వాళ్ళ ఇంకా కొనాల్సినవి ఏవో ఉన్నాయిట.

అమ్మ, నాన్నగారిని సంప్రదించి ఏదో లిస్టు రాస్తోంది.

నేను మెల్లగా రాజు వున్న గది తలుపులు గడియతీసి లోపలికి వెళ్ళాను.

రాజు మంచం మీద కూర్చుని వుంది. గది తలుపులు తెరవగానే ఇటు హాస్ అది, నన్ను చూడగానే చప్పున ముఖం తిప్పేసుకుంది. నేను దగ్గరకివెళ్ళాను. రాజు నా ఉనికి గమనించనిదానిలా కూర్చుంది. భుజంమీద చెయ్యి ఆనిస్తూ "రాజు" అంటూ అనునయంగా పిల్చాను. రాజు నా చేయి బలంగా పట్టివేసుకుంది.

నావైపు తిరుగుతూ వెంటనే అంది. "వదినా! ఆఖరిసారిగా అడుగుతున్నాను. నా మీద నీకు ఏ మాత్రం అభిమానం వున్నా - అత్రయ్యకి జరిగినదంతా చెప్పేసి పన్ను వెంటనే నిమ్మలూరు పంపివేసేయి, మా అన్నయ్య మీద ఒట్టువేసి పెడుతున్నాను. నీకేలాటి భయం వద్దు. ఇక్కడ జరిగినవేవీ నేను ఎవరికీ చెప్పను" అంటుండగానే దాని కళ్ళలో నీళ్ళు ఉబికి గిరున నిండాయి.

"ఒక్కరోజు ఒపిక పట్టావంటే, రేపు సాయంత్రం ఎవరికి ఎవరు చెప్పకుండా యింట్లోకి అంతా తెలుస్తుంది రాజూ!

"అంతే నన్నమాట! అయితే ఈ చిత్రవధ ఇంకా నేను 24 గంటలు బయటలవునూటేగా! సరే? నీ యిష్టం. ఇక ఈ ఇంట్లో నేను పచ్చి మంచినీళ్ళు కూడా ముట్టుకోనన్న సంగతి నువ్వు బాగా గుర్తుపెట్టుకో."

"రాజూ!"

"నువ్వు యిన్నాళ్ళూ నా మీద చూపించిన అభిమానం నిజమే ననుకున్నాను. నా కిప్పుడు తెలుస్తోంది. అదంతా అబద్ధం. అది కూడా నీ నటనలో ఒక భాగం! ఖైదారి వెర్రి మొహాల్ని చేసి నీ చేతిలో పావుగా ఇరికించుకున్నావు. అందుకే నా అన్నయ్యకి మీరంటే అంత అసహ్యం."

రాజు నావైపు సూటిగా చూస్తూ, రోషంగా అంటుంటే నా గుండెల్లో రేపినట్లయింది. క్షణం సేపు నోటమాట రానిదానిలా అయాను. ఆ వెంటనే

ఒక్కసారి ఆవేశం పొంగులా ముంచుకువచ్చింది. రాత్రి నేను కృష్ణతో హాట్ టాప్ వైసం అంతా చెప్పేయబోయాను. ఇంతలో తాయారమ్మ హడావుడిగా రోజు వస్తూ, “అమ్మాయిగారూ! మీకు ఫోన్ వచ్చింది.” అంది.

“నాకా!” గిరుక్కున వెనక్కు తిరిగిన నేను, తాయారమ్మని తోడు మెరుపులా ఫోన్ దగ్గరకి పరుగెత్తాను.

“హలో?” ఎంతో ఆత్రంగా పిలిచాను.

“హలో!” అవతలి కంఠం వినగానే నా ఆదుర్దా చప్పబడిపోయింది. నేనేనింకి కృష్ణ కాదు! సారధి.

“మీనా! నీతో అర్జెంటుగా మాట్లాడాలి. ఒక్క పదినిమిషాలు ఇక్కడికి వస్తా!”

“నేనా? మీరే ఇక్కడికి రావచ్చుగా?”

“ఉహూ! అక్కడ అందరూ ఉంటారు, మాట్లాడటం కుదరదు.

“అంత అర్జెంటా?”

“చాలా అర్జెంటా!”

“అయితే మమ్మీని అడుగుతాను” నాకు వెతకబోయిన తీగ కాట దొరికినట్లయింది. నే నెలాగో అతని దగ్గరకు వెళ్ళాలని అనుకుంటున్నా అమ్మవాళ్ళు పాపింగికి వెళ్లి తిరిగి వచ్చేలోపల సారధిని తీసుకుని కృష్ణ దగ్గర వెళ్లి, వచ్చేయాలని నా నిశ్చయం.

“మమ్మీని పిలు నేనే అడుగుతాను” అన్నాడతను. అతని ధోరణి ఈ రోజు చాలా అధికారంగా వుంది.

నేను తాయారమ్మ చేత పైకి కబురు పంపాను.

అమ్మ గబగబా దిగివచ్చింది. ఫోన్ లో మాట్లాడింది. సారధి ఏం చెప్పాడో ఏమో! ఆవిడ ముఖం వికసించింది. ఫోన్ పెట్టేయగానే నావైపు తిరిగి, “శామ్మీ గంటలకల్లా కారు పంపిస్తాట్ట! నువ్వు రెడీగా వుండు! నిన్న కొన్న ఆ చీర బాగాలేదు! ఇంకొకటి కొంటాడుట. వెంట అతని డ్రెస్ - భార్య కూడా వస్తున్నారట!” అంది.

అలాగే అన్నట్టు తలవూపాను.

పైకి వెళ్ళబోతున్న అమ్మ మెట్ల దగ్గర ఆగి వెనక్కు తిరిగి, “ఏం కట్టుకుంటావు?” అంది.

“ఏం కట్టుకోను?”

“ఆ అలివీ గ్రీన్ ఎంబ్రాయిడరీ జాకెట్ చీర కట్టుకో!” అని పురమాయించి పైకొంది. పిడుగులు పడనీ! భూకంపం రానీ! అమ్మ నా బట్టల ఎన్నిక వద్దోదు. 24 గంటలూ నేను అపరంజిబోమ్మలా వుండాలని ఆవిడ ఆరాటం. గంటకి వెనక్కి తిరిగిచూసుకుంటే నా ఇష్టం వచ్చిన దుస్తులు ధరించిన ఏ చిన్న ముఠలా నాకు గుర్తులేదు. ఇలాటి మరెన్నో కలిసి నా మనసులో ఆవిడని ప్రియంపించే ఏదయినా పని చేయాలని తపాతపాకి బీజం నాటాయేమో!

ఎప్పటికప్పుడూ ఆ అయిష్టతని నొర్రాసుమాటంగా ఆవిడకి తెలియచేయాలని ప్రయత్నించటం, తీరా ఆవిడ కెదురుగానే అన్నీ మింగేయటం నా కలవాటు అయిపోయింది. పెళ్లి అనేది నా ఆఖరి ప్రయత్నం. ఈ ప్రయత్నంలో నేను విజయం సాధించేంతే యింకెప్పటికీ సాధించలేను. ఇది నాకు మృగతృప్తి కాకూడదు.

నా జీవితంలో అమ్మని ద్వేషించే దుస్థితికి నేనెన్నడూ వెళ్లకూడదు. ఇది భవంతుడి ముందు నా ఏకైక ప్రార్థన.

66

టంచుగా 9 గం.కి సారధి పంపిన కారు వచ్చింది. అప్పటికే ముస్తాబు అవుతున్న నేను వెంటనే బయలుదేరి వెళ్ళాను. దోపలో నా ఆలోచనలు పరిపరి విధం బోసినాయి. సారధి నాతో ఏం చెప్పబోతున్నాడు? రాజేశ్వరి విషయంలో కూర్చున్న కోరుకోవటం లేదు కాదా? ఏదయినా ఒకటి మాత్రం నిజం! అతను చెప్పబోయే ఆ విషయం ఏదయినా నన్ను నిరాశ మాత్రం పరచదు, అదేదో తన మాట్లాడేసిన తర్వాత కృష్ణ విషయం చెప్పి, అతని దగ్గరకు తీసుకువెళ్తాను. ట్టసారి నా జీవితంలో యెంతో ముఖ్యమైన ఈ యిద్దరూ మాట్లాడుతుంటే నాకెంతో సౌఖ్యం వుంటుంది. అసలు ఈ పని నేను ఎప్పుడో చేయాల్సింది. మనకి జీవితంలో ముఖ్యమైన విషయాలన్నీ చాలా ఆలస్యంగా స్ఫురణకి వస్తుంటాయి.

నేను వెళ్లే సరికి సారధి జెడ్ రూమ్ లోనే వున్నాడు. 9-30 అయినా అతను యింకా పక్కమీద నుంచి లేవలేదు. నైట్ డ్రెస్ విడవలేదు. రాత్రంతా నిద్రలేదు కాబట్టి కళ్ళు ఎర్రబడి కొద్దిగా ఉబ్బి వున్నాయి. ఒక రోజు గడ్డం చేసుకోబోతే తన ముఖం ఎలుగుబంటుని గుర్తుచేసిట్టు ఇంత భయంకరంగా వుంటుందని నాకు మొదటిసారిగా తెలిసింది.

నేను గదిలోకి అడుగు పెట్టాను. అతను మంచం మీదనుంచి లేచే ప్రయత్నం అయినా చేయకుండా యెదురుగా వున్న కూర్చీ చూపిస్తూ “కూర్చీ!” అన్నాడు.

నా ముఖంలో భావం కనిపెట్టినట్టుగా గడ్డం తడుముకుంటూ, ఈ రోజు నాకు ఒంట్రో బాగాలేదు” అన్నాడు.

అతని గొంతు హఠాత్తుగా, నమ్రతగా మారింది. “మనం అలా కాదుగా? అభిప్రాయభేదాలు కలగగానే వీధినపడి కొట్టాడుకోటానికి, కుటుంబాల వాళ్ళమయ్యే. ఏది జరిగినా గోప్యంగా జరగాలి” అ గోప్యత మాటలో కావాల్సినంత వ్యంగ్యం వుంది. నాకు అతన్ని చూచి గొట్టాలనిపించింది.

“మీరు కోరినట్లు నేను చెయ్యకపోతే,” అన్నాను.

“నేను బయటపడాల్సి వస్తుంది. నేను బయటపడటం అంటూ వస్తే అమ్మా నాన్న జన్మలో యిక వీధి ముఖం చూసే ప్రాప్తం వుండదు.”

“అంటే మీ వుద్దేశ్యం?”

“నువ్వు మర్యాదగా చెబితే సరి, లేకపోతే ఆఖరి క్షణంలో నిన్ను పై తిరస్కరిస్తాను.”

“కారణం ఏం చెప్పగలరు మీరు?” తాపీగా అడిగాను.

“ఏదయినా చెప్పగలను. నీ ప్రవర్తన మంచిదికాదని తెలిసింది అంటూ నిన్న ‘బాంబే బజారు’లో కలిసిన నీ చిన్ననాటి స్నేహితుడికి నీకూ సంబంధం వుండంటాను. మీ అమ్మంటే మండిపడుతున్న మా పిన్ని నాకు పూర్తి ముప్పు యిస్తుంది.”

నా పళ్ళు కటకటలాడినాయి. ఆవేశంతో నా గుండెలు ఉవ్విళ్ళూరే పడసాగినాయి. ఫూల్! ఇడియట్! ఇతన్ని చాచి చెంప పగలగొట్టాలనిపించింది కానీ ఎలాగో నిగ్రహించుకున్నాను. ఇతను చెప్పినట్లు భస్తే చేయకూడదనిపించింది. అందుకే సగర్వంగా, ధీమాగా, ఖచ్చితంగా చెప్పేశాను.

“సరే! అదేమిటో నేనూ చూస్తాను. మీరు మమ్మల్ని ఏం చేయలేదు. కుటుంబ పరువుప్రతిష్టలు అగ్నిలాటివి! వాటిని కాటేయాలని చూసిన వాళ్ళ నిలువునా భస్మం అవుతారే తప్ప మాకేం హాని జరగదని మీరు త్వరలో తెలుసుకుంటారు, వస్తాను” అంటూ గిరుక్కున వెనక్కు తిరిగి గబగబా గుమ్మం నడిచాను.

“పరువు ప్రతిష్టలు, హు! చాలా పరువుగల కుటుంబం! పాపం! కూతురు చిన్ననాటి స్నేహితుడు అని చెప్పే పెద్దమనిషితో రాత్రంతా హోటల్ రూమ్ లో గడప - తండ్రి వచ్చినా కూడా వెంట తీసుకువెళ్ళలేని అనమర్పడు!”

ఈ మాటలు వ్యంగ్యంగా, పరుషంగా నా మీద పడుతున్న వచ్చి పదాక్షరణం నేను నా కళ్ళు బైర్లుకమ్మినట్టయినాయి. గుమ్మం దాటబోతున్న నేను కళ్ళ

మీద చీకటి తెరలు కమ్మటంతో చప్పున తలుపుమీద చేయి వేసి పట్టుకుని కాను.

“పరువు! మాలావు గొప్ప పరువు” వెనక నుంచి అతని కంఠం హేళనగా, క్షోభంతా వినిపించింది. నేను మెల్లగా, నాలో శక్తివంతా కూడదీసుకుని వెనక్కు తిరిగాను.

“ఏమిట మీరనేది?”

“ఏమిటా? రాత్రి 11 గంటలకి నువ్వు పంటరిగా తాజ్ మహల్ హోటల్లో ఆ క్షణాల్లో గదికి వెళ్ళలేదూ? అరగంట తర్వాత మీ నాన్న వచ్చి కూడా నిన్ను యింటికి పిల్చి తీసుకువెళ్ళలేని మాట అబద్ధమా? రాత్రంతా నువ్వు అతనితో గదికి తెల్లవారుఝామున ఇంటికి వెళ్ళినమాట కాదనగలవా నువ్వు?”

“అనను, కానీ ఇదంతా మీకెలా తెలుసు?”

“ఎలా తెలుసా? నీ దగ్గర చెప్పాల్సిన కర్మ నాకేంలేదు! రాజేశ్వరి క్షోభయిందనగానే మతిపోయిన నేను స్టేషన్ కి వెళ్ళే రైలు అప్పటికే వెళ్ళిపోవటంతో - యింటికి తిరిగి రావటం యిష్టంలేక, పంటరిగా వుంటే పిచ్చి ఎక్కుతుందేమోననే భయంతో కార్చు ఆడటానికి ఆ హోటల్లో దిగిన ఒక పంజాబీ ఫ్రెండ్ రూమ్ కి వెళ్ళాను. ఆ గది సరిగ్గా మీ కృష్ణారావు గదికి ఎదురుగా వుండటం నా అదృష్టం!”

“మరి అప్పుడే ఎందుకు అడగలేదు నన్ను?” పళ్ళు బిగువున అడిగాను.

“ఎందుకు అడగాలి? రాజేశ్వరి విషయంలో మీరు నన్ను అడిగారా? యెంత మర్యాద నటించారు. మీనా! చెబుతున్నాను, రేపు యీ ప్రధానం జరగటానికి పిచ్చే, మీ అమ్మకి యేం చెబుతావో, ఏం చేస్తావో నీ యిష్టం. నువ్వేం చెప్పకపోతే రేపు సాయంత్రం ఈ సంఘటన బయటికి తెచ్చి మిమ్మల్ని నలుగురిలో నవ్వలపాలు చేసి తీరుతాను” సారధి మంచం మీద గుడ్డి మరి చెప్పాడు.

నేను వెనక్కు తిరిగాను. నా కళ్ళముందు ఏవేవో దృశ్యాలు గబగబా దిగుతున్నాయి. నాకు తెలుసు! సారధి మా మీద కోపంతో అన్నంత పని చేసి తీరుతాడు. అమ్మని ఎదిరించలేని పిరికిపండ్ ఆయన! అతను నన్ను బెదిరిస్తున్నాడు. గబగబా పరుగులాటి నడకతో బయటికి వచ్చిన నేను అక్కడ సిద్ధంగా వున్నాను కూలబడ్డాను. అక్కడే నిలబడి వున్న డ్రైవర్ నన్ను చూడగానే చప్పున వచ్చి డ్రైవింగ్ సీట్ లో కూర్చున్నాడు.

“పోనీ” అన్నాను. నా మెడ దగ్గర, నుదిటిమీద చిరుచెమటలు అలముకోసాగినాయి. అఖరి నిముషంలో యిదేదయినా పక్రిస్తే నాకు పూపిరి

ఆడక ఉక్కిరిబిక్కిరి అయిపోతున్నంత కంగారుగా వుంది. మా యింటిపై మలుపుతున్న ద్రవరతో “ఇంటికి కాదు. తాజ్ మహల్ హోటల్ కి పోనీ” అన్నాడు.

★

★

★

హోటల్ ఆవరణలో కారు ప్రవేశించగానే, అప్పటికే హండిల్ మీద చేయి వేసి సిద్ధంగా వున్న నేను చటుక్కున డోర్ తెరిచి క్రిందకు దిగుతూ, “నా కోసం వెయిట్ చేయవద్దు, నువ్వు ఇంటికి వెళ్లిపో” అనేసి హోటల్లోపలికి పరిగెత్తాను. అక్కడ పైకి వెళ్ళటానికి సమయానికి లిఫ్ట్ కూడా సిద్ధంగా లేదు. దానికోసం ఆ ఓపికలేని నేను మెట్లమీద నుంచి గబగబా పైకి వెళ్ళాను. అదుర్దాతో, భయంకోసా నాలుక తదారిపోయినట్టు అయింది.

కృష్ణ రూమ్ లో అడుగుపెట్టేసరికి ఆయాసంతో నా నోట్లోంచి మాటరానంత పని అయింది. గది తలుపులు తెరిచే వున్నాయి. నేను వేళ్ళేసరికి కృష్ణ ఇంకెవరితోనూ కూర్చుని మాట్లాడుతున్నాడు. నన్ను చూడగానే మాట మధ్యలో ఆపి ఆశ్చర్యంగా లేచివస్తూ “మీనా!” అన్నాడు.

అక్కడ అపరిచిత వ్యక్తి వుండటంతో నేను ఇబ్బందిగా చూశాను. కృష్ణ యిది గమనించినట్టుగా, “ఇతను నా ఫ్రెండ్ మధు. మధూ మీనా!” అంటూ పరిచయం చేశాడు.

“ఓ!” అతను నా గురించి విన్నవాడిలా సంభ్రమంగా లేచి నిలబడి నమస్కరించాడు. నేను అతనికి ప్రతి నమస్కారం చేయలేదు. కృష్ణవైపు చూస్తూ, “నేను నీతో అర్జెంటుగా మాట్లాడాలి” అన్నాను.

కృష్ణ నావైపు ఆదుర్దాగా చూశాడు. నా వాలకం అతనికి విచిత్రంగా వున్నట్టుంది.

“నేను బయటికి వెళ్లనా?” మధు అడిగాడు.

“అవసరం లేదు. కూర్చో! మీనా లోపలికి రా” అంటూ కృష్ణ డ్రెసింగ్ రూమ్ లోకి దారితీశాడు.

నేను లోపలికి వెళ్ళగానే “ఏమిటి?” అన్నాడు.

“సారథికి నేను అంతా ఇక్కడ వున్న సంగతి తెలిసింది.”

కృష్ణ కళ్ళు ముగ్ధంగా అయిపోయాయి.

“రేపు జరగబోయే ప్రధానం జరగదంటున్నాడు” అనేశాను.

“అలా అని మీ అమ్మకి చెప్పానా?”

“ఉహూ! నన్ను పిలిచి చెప్పాడు. చెప్పాడు అనేకంటే బెదిరించాడు అంటే భయపడింది. ఇక నువ్వు ఆలస్యం చేస్తే లాభంలేదు, రేపు సాయంత్రం లోపల మన వివాహం జరిగేలా చూడాలి.”

అతను కనుబొమ్మలు కొద్దిగా పైకి లేచినాయి.

“ఇంత త్వరగానా? అదెలా సాధ్యం?”

“నువ్వు తలుచుకుంటే సాధ్యంకాని యేదీ వుండదు. రేపు సాయంత్రం లోపల మేమీ నీ దాన్ని కాకపోతే యిక ఈ జన్మలో కాలేను.”

“మీనా! నువ్వు చాలా ఆవేశంలో ఉన్నావు-”

“ఆవేశమా! కాదు, ముమ్మాటికీ కాదు, నా భయం నీ కర్తం కాదు, ఇప్పుడేలా యెలా చెప్పాలో నాకు అసలే తోచటం లేదు. నువ్వు దయ యుంచి తప్పికి దిగవద్దు ప్లీజ్.”

“సరే అయితే! నీ యిష్ట ప్రకారమే కానీ! నేను ఈ సాయంత్రమే హడావుడితాను.”

“నాన్నగారితోనా? ఎందుకు? ఏమని?”

“నీ మొహంలా వుంది? ఎందుకేమిటి?”

“నాన్నగారికి మన విషయం చెబుతావా?” గుండెమీద చేయి ఆనించుకుంటూ అడిగాను.

“చెప్పకుండా ఎలా? అమ్మకి తెలియకపోయినా ఫర్వాలేదు. తర్వాత నేను కృష్ణవైపుగలను, కానీ మామయ్యకి తెలియకుండా ఎలా?”

“ఏవరికీ తెలియటానికి వీలేదు. ముఖ్యంగా నాన్నగారికి అసలే తెలియకూడదు.”

“.....”

“ఇది నా అభ్యర్థన! కాదు కాదు, షరతు. నువ్వు నాన్నగారికి ఈ విషయం తెలియేయాలని చూశావంటే నేను నీ చుట్టూ ప్రక్కల ఎక్కడా వుండను.”

కృష్ణ చకితుడైనట్టుగా, నా ముఖంలో భావాలు చదవటానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్టుగా నిలబడిపోయాడు.

నేను అతని చెయ్యి నా చేతులోకి తీసుకున్నాను. బ్రతిమిలాడుతున్నట్టుగా అన్నాను. “నువ్వు సంకోచాలు-సందేహాలు అవతల పెట్టు. పెడతావు కదూ?” క్షణసేపు తడేకంగా నా ముఖంలోకి చూసిన అతను, చేతుల్ని మృదువుగా విడిచుకుని వెళ్ళి కిటికీ దగ్గర నిలబడ్డాడు.

అందు నిముషాలు గడిచాయి.

నేను అతని దగ్గరగా వెళ్ళి భుజంమీద చెయ్యి వేశాను. “నువ్వు నీ నిర్ణయం చెప్పటం ఆలస్యం చేసినకొద్దీ నాకు భయం యెక్కువవుతుంది. నేను ఏరికోరి, జీవితంలోకి బలవంతంగా ప్రవేశిస్తున్నాను. భవిష్యత్తులో యెప్పుడైనా వెనక్కి తిరిగి చూసుకుంటే, నేను సాహసించాను అనే ఆనందం ఈ క్షణం జ్ఞాపకంగా మిగిలేట్లే చెయ్యి.”

అతను మాట్లాడలేదు. నేనే మళ్ళీ అన్నాను, “ఏమిటి నీ సందేహం? మనం మాట్లాడుకోవలసినవన్నీ రాత్రి ముగిశాయని నేను అనుకుంటున్నాను. నా సమస్యకు పట్టుచేయవుగా?”

కృష్ణ అప్పటికీ జవాబు చెప్పలేదు. నాకు రోషం వచ్చేసింది.

“జవాబు చెప్పు, మాట్లాడవే? కోరివచ్చిన ఆడపిల్ల చులకన ఆసే సామెత నా పట్ల నిజం చెయ్యకు. ఇవన్నీ మనసు విప్పి చెప్పానని నన్ను సిగ్గులేనిదానిగా భావించటంలేదుగా నువ్వు?”

కృష్ణ చివ్వున నావైపు తిరిగాడు. అతని ముఖం ఉత్తేజంగా వుంది. రెండు చేతులు తన గుప్పెటలోకి తీసుకున్నాడు.

“మీనా! నువ్వు కనిపించినప్పుడల్లా నన్ను సుడిగాలిలా ఉక్కిరి బిక్కిరి చేస్తూ వున్నావు. జీవితంలో సవాలు ఎదుర్కోలమంటే నాకిష్టమే! కానీ యంత పెద్ద సవాలుగా నువ్వు నా జీవితంలోకి వసావని నేను కలలో కూడా అనుకోలేదు.”

“భయపడుతున్నావా?”

“నిజంగానే భయపడుతున్నాను. భవిష్యత్తులో ఎప్పుడైనా నువ్వు కొందరవడి యీ నిర్ణయం తీసుకున్నావనే రోజు వస్తే, ఆ క్షణంలో నేను జీవన్ముతుడని అయినట్లే!.....”

“నువ్వు అలా అనుకునే క్షణం రాదు, ఏ వాగ్దానం చేయమంటే అది చేస్తాను.”

అతను మాట్లాడలేదు. నేను ఆశించినట్లు ఏ వాగ్దానం కోరలేదు. క్షణం ఆగిన తర్వాత, “సరే! నీ యిష్ట ప్రకారమేకానీ” అన్నాడు.

“నిజంగానేనా?”

“నిజంగానే!”

“మనస్ఫూర్తిగా అంటున్నావా?”

“మనస్ఫూర్తిగానే అంటున్నాను.”

“మన మధ్య సాక్షిగా యికెవరైనా వుంటే బాగుంటుందేమో!”

“సాక్షి? నా మాటలకి మించిన సాక్ష్యం ఇంకేం కావాలి?”

“నా తల్లిప్తి కోసం, నువ్వు మరోలా అనుకోకు, మీ థ్రెండ్స్ కి చెప్పేయకూడదూ?”

“ఇప్పుడేగా ఎవరికీ చెప్పవద్దని షరతు పెట్టావు?”

పట్టుపడ్డట్టు చూశాను.

“అంటే, నీ ఉద్దేశం” ననిగాను.

“నా కర్తవ్యమిదిలే?” కృష్ణ నా ముక్కుపట్టి పూపాడు. తర్వాత “సరే! రా” అంటూ చేయిపట్టి యివతలకి లాక్కువచ్చాడు.

“మధూ!” అంటూ ఆగిపోయాడు. కారణం అప్పటికే మధు గది గుమ్మానికి భీముఖంగా నిలబడివున్నాడు.

“క్షమించాలి, మీరు మెల్లగా మాట్లాడటంలేదు. నాకంతా వినిపించింది” అన్నాడు.

“రక్షించావు. నాకు సగం బాధ తప్పింది మధూ! మీనా - నేనూ రేపు మీనాం చేసుకోవటానికి మాట ఖరారు అయింది. దానికి నువ్వు సాక్షివి” అన్న కృష్ణ నావైపు “చాలా!” అన్నట్లు చూశాడు.

“శుభం! కంగ్రాచ్యులేషన్స్! కానీ పెళ్ళి ఎక్కడ?”

“అదే ఇంకా నిర్ణయం కాలేదు. రేపు ఆదివారం, రిజిస్ట్రార్ ఆఫీస్ వుండదు.”

“నేను నిరాశగా ముఖం పెట్టాను. ఇది గమనించిన మధు వెంటనే అన్నాడు.” రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసు లేకపోతే పెళ్ళికి మార్గాలే లేవా? ఇక్కడికి 10 మైళ్ళ దూరంలో శామ్మి గుడి ఒకటి వుంది. అక్కడ జరిగిన వివాహాలు శుభమయం అని ప్రతీతి. మీరు అక్కడకు వెళ్ళడంలేదుంటే నా కారు యిస్తాను.”

కృష్ణ నావైపు చూశాడు, నేను అంగీకారం తెలిపాను.

కొద్ది సేపు అయిన తర్వాత రేపు గుడిలో శాస్త్రోక్తంగా వివాహం జరగటానికి షియేర్బాట్లా చేసే బాధ్యత మధు స్వీకరించాడు. కృష్ణ అతను మంచి స్నేహితులని - ఆకొద్ది సేపట్లోనే నేను గ్రహించాను. మధుని గుమ్మంవరకూ సాగనంపి వచ్చిన కృష్ణ పరధ్యాసంగా, ఏదో దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నట్టుగా గది మధ్యలో నిలబడిపోయాడు. అతని ఆలోచన ఏమిటో నాకు అంతుపట్టలేదు.

“నువ్వు ఇచ్చిన మాట తప్పావా, చూడు మరి!” అన్నాను.

“ఇంకా నమ్మకం లేదా నీకు? ఇచ్చిన మాట తప్పే అలవాటు నాకెప్పుడూ లేదు, ఇప్పుడూ లేదు. ఎప్పుడూ నిన్ను నిరాశ పరచను, సరేనా?” అంటూ బేరే దగ్గరకు వెళ్ళి కూర్చుని కాగితం, కలం తీసుకుని వ్రాయసాగాడు.

“ఏమిటిగి?”

“ఉత్తరం”

“ఎవరికి?”

“ఒక్క నిమిషం ఆగు, నువ్వే చూద్దువుగాని.”

నేను అగలేకపోయాను. కొంపదీసి నాన్నగారికి కాదుకదా అనిపించింది. అతని వెనకగా వచ్చి నిలబడి భుజంమీదనుంచి తొంగిచూశాను. త్వరత్వరగా వ్రాస్తున్న అతని దస్తూరి నిలకడగా ఒకే రీతిగా వుంది. అతను వ్రాస్తున్నాడు.

ప్రియమైన అమ్మకి,

కృష్ణ నమస్కరించి వ్రాయునది. కొన్ని కారణాల వల్ల యిక్కడ నేను అత్తయ్యకి - మామయ్యకి తెలియకుండా మీనాని వెంటనే వివాహం చేసుకోవాల్సివచ్చింది. వివాహం రేపే! ఈ ఉత్తరం తెచ్చిన అతనితో నువ్వు వెంటనే బయలుదేరి వస్తే రేపు ఇక్కడికి సమయానికి అందుకోగలవు.

ఇల్లు వీరాయికి అప్పచెప్పి వెంటనే బయలుదేరి రాగలవు.

నేను బాగా ఆలోచించే ఈ నిర్ణయానికి వచ్చాను, ఇది ఏ మాత్రం తొందరపాటు కాదు.

నీ ఆశీస్సులు కోరుతూ,

కృష్ణ

ఉత్తరం వ్రాయటం ముగిసిన కృష్ణ తలెత్తకుండానే భుజం మీద నుంచి నాకీ ఆ కాగితం అందించాడు.

“వద్దు, చదివాను.”

కృష్ణ నాకు అభిముఖంగా తిరిగాడు.

నేను అతని క్రాఫ్ చెరుపుతూ అన్నాను. “నువ్వు నా మాట మన్నిస్తున్నావ్ కృతజ్ఞురాలిని. ఇక భావి జీవితాంతం నీ మాట శిరసాపహిస్తాను.”

“థాంక్ యూ! కానీ నేనలాటి షరతులేవీ పెట్టటంలేదే” అన్నాడు.

నేను నిట్టూర్పు విడుస్తూ అన్నాను. “అయితే యీ రాత్రికి నేను నిశ్చింతగా నిద్రపోతాను.”

“ఈ రాత్రి వరకూ కాదు, ఈ క్షణంనుండి నువ్వు నిశ్చింతగా వుండాలి.”

“అయితే నేను వెళ్ళినా?”

“వెళ్ళరానా అను!”

“వెళ్ళివస్తాను. సరేనా?”

కృష్ణ నా చేయి తన చేతిలోకి తీసుకున్నాను. “మిస్ సైక్లోన్, ఆఖరి క్షణంలో నీ యిచ్చావంటే చూడు, పదిమంది బలగంతో వచ్చి నిన్ను ఎత్తుకుపోతాను” బెదిరిస్తుట్టుగా అన్నాడు. నేను అతని చెయ్యి గిలాను. “తమకంత శ్రమ యివ్వనులేండి!”

“శమరు ఇక బయలుదేరితే నేను సెక్రటేరియట్‌కి వెళ్తాను. అక్కడ నాకు పోస్టనరు వున్నాడు. అతనికి యీ ఉత్తరం యిచ్చి అమ్మకోసం పంపుతాను. అతను త్వరగా వెళితేకానీ, ఈ సాయంత్రానికి యింటికి చేరుకుని, మళ్ళీ రాత్రికి టిగు ప్రయాణం కాలేదు.

కృష్ణ నా కోరిక మీద టాక్సీలో నన్ను మామి యింటి దగ్గర దింకి వేశాడాయ్. మార్గాడు సరిగ్గా యిదే సమయానికి యిద్దరం మామి ఇంట్లో భుజునేట్టు వాగ్దానం చేసుకున్నాం.

కృష్ణ వెళ్ళిపోయిన తర్వాత మామి నన్ను “ఏమిటి విశేషం? ఇంత ఆనందంగా నువ్వు నేనప్పుడూ చూడలేదే?.....” అంది.

మామీకి నేనూ..... కృష్ణ రహస్యంగా వివాహం చేసుకోబోతున్న వైనం తెలియ చెప్పాను. ఒక్క అమ్మా, నాన్నలకి మినహా మిగతా సర్వ ప్రపంచానికి నేను బట్టి పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నట్టు చెప్పాలనిపిస్తోంది! మామి నా భుజాలచుట్టూ చేతులు వేసి పొదివి పట్టుకుంది. “అమ్మ దొంగా. నువ్వు మీ అమ్మకి మించిన వానివి. కోరుకున్న వాడిని చల్లగా, గుట్టుచప్పుడు కాకుండా కొంగుకు పుడేసుకుంటున్నావా?” అంది.

నేను యింటికి వెళ్ళేసరికి అమ్మా - నాన్నా యింటికి రాలేదు. అమ్మ ప్రభావం వల్లగనూ కన్నీస్తున్న ఆ పరిసరాలు చూసేసరికి నా ఆనందం మెల్లమెల్లగా కరగసాగింది. నేను ఎన్నడూ ఎరుగనంత భయం - ఆందోళన నన్ను పట్టుకున్నాయి. నేనసలు ఇంటికి ఎందుకు వచ్చాను? మళ్ళీ కృష్ణని ఈ క్షణో మాడగలనా అనిపించింది.

అమ్మా - వాళ్ళతో పాటు ఇంకెవరో భోజనానికి వచ్చారు. నేనంతకు ముందే పూర్తిపడి లేచాను. అమ్మ యింటికి రాగానే గబగబా నా దగ్గరికి వచ్చింది. “ఏదీ టిగు ఏ రంగు తెచ్చారు?” అంది.

“తీరా పాపులన్నీ తిరిగి తిరిగి కాళ్ళు నొప్పులు పుట్టాయి మమ్మీ కా ఒక్కటికూడా నచ్చలేదు. చివరికి యిదే బాగుంది అనుకున్నాం” అన్నాను.

“సరే, ఏదిచినట్టుంది. అలా వున్నావే? తలనొప్పిగా వుందా?” అంది అవునన్నట్టు తలవూపాను.

“కాసేపు పడుకో” అని పురమాయించి క్రిందకు వెళ్లిపోయింది.

ఆ రాత్రి నిద్రపట్టలేదు. మనసునిండా పిచ్చెక్కించేటన్ని భయనందోహాదాలి అమ్మ గదిలోకి వెళ్ళి ఎవరూ చూడకుండా స్టీపింగ్ టాబ్లెట్ తెచ్చుకుని వేసుకున్నాను అయినా లాభం లేకపోయింది. మత్తుగా అనిపించిందే తప్ప కంటిమీద కుసు రాలేదు! రాత్రి పొద్దుపోయిన తర్వాత పడుకోబోయే ముందు అమ్మ గదిలోకి వచ్చింది. నా తలక్రింద దిండు సరిచేసింది. కాళ్ళదైపు వున్న బ్లాంకెట్ తీసి నడుంవరకూ కప్పింది. నా జుట్టు నిమిరి నా నుదుటమీద ముద్దు పెట్టుకుంది. తర్వాత “పిచ్చి నన్యాసి” అనుకోవడం వినిపించింది. అమ్మ వెళ్లిపోయింది. నా గుండెల్లో రాయి పడ్డట్టుంది.

67

తెలతెల్లవారుతుండగా పల్లటి తెరలా నిద్ర ఆవహించింది. గాఢసుషుప్తిలోకి జారుతుండగా కోలాహలంగా మాటలు వినిపించాయి.

“అక్కా - అక్కా” అంటూ కేకలు పరుగు వినిపించడంతో ఉలిక్కిపడి లేచి కూర్చున్నాను! నా ఎదురుగా బుట్టబొమ్మలాటి గౌనుతో స్వీటీ నిలబడివుంది. నన్ను చూడగానే “అక్కా!” అంటూ వచ్చి మెడ చుట్టూ చేతులు వేసి బిగించింది. స్వీటీ నాకు పినతల్లి కూతురు. మా అమ్మా - నాళ్ళమ్మా అక్కా చెల్లెళ్ళ కూతుళ్ళు. బాబాదేవి శాఖలో కోరమండల్ ఫ్యాక్టరీలో మంచి ఉద్యోగంలో వున్నారు. స్వీటీ నాకు మజ్జేనే మా పిన్నికి ఒకే కూతురు. చిన్నప్పుడు రబ్బరు బంతిలా వుండేదని మా అమ్మే దాన్ని స్వీటీ అని పిలిచేది. అదే పెద్దయిన తర్వాత కూడా స్థిరపడిపోయింది. వసుంధర అన్న అసలు పేరు ఎవరికీ తెలియదు. చిన్నప్పుడు అది లావు అని తెలుసుకొని, ఇప్పుడు చూసి ఆశ్చర్యపోయాను. గాలి పుల్లగా వూదిన బెల్లాన్స్ వుంది. ముఖం చలిమిడి ముద్దలా నిగనిగలాడుతూ వుంది. దానికి తోడు కళ్ళకోరిక ఎఫెక్టు అయిందని జోడు పెట్టుకుంది.

స్వీటీ వెనకే మా అమ్మ - కక్కీ లోపలికి వచ్చారు. నా కెలా అలవాటు అయిందో తెలియదు. పిన్నిని కక్కీ అని పిలుస్తాను. అమ్మలాగే కక్కీ కూడా యెంతసేపూ ఆస్త్రీ - అంతస్తు తూకం వేసి మాట్లాడుతూ వుంటుంది.

కక్కీ లోపలికి రాగానే నా దగ్గరకు వచ్చి నా చెంపలు రాచి వేళ్ళు కణతలకి వేసుకుంది.

“అమ్మాయికి అప్పుడే పెళ్ళికళ వచ్చేసింది” అంది.

అమ్మ నవ్వింది. నా తల మీద చెయ్యి వేసి నిమిరింది. ఆప్యాయత నిండిన స్పర్శకి నేను ముడుచుకుపోయాను.

“లే! ముఖం కడుక్కుందువుగాని! అప్పుడే నీకోసం సారధి ఫోన్ చేశాడు. మళ్ళీ 8-30కి చేస్తానన్నాడు” అంది.

నేను లేచి క్రిందకు వచ్చాను, అమ్మ నన్ను తలంటుకి సిద్ధంకమ్మని పిలుస్తుండగా మళ్ళీ ఫోన్ వచ్చింది. అక్కడే స్వీటీతో మాట్లాడుతూ కూర్చున్న నేనే వెళ్ళి ఫోన్ ఎత్తాను.

“హలో! మీనా - ” అవతల నుంచి సారధి ఏదో చెప్పబోయాడు.

“మీరు కోరినట్టే జరుగుతుంది. నిశ్చితంగా వుండండి” అనేసి ఫోన్ పెట్టేశాను.

స్వీటీ ఆపకుండా ఒకటే కబుర్లు చెబుతోంది. స్కూల్లో దానికి పంపెక్విన్ అని పేరు పెట్టారట. పరధ్యాసంగా దాని మాటలు వింటున్నా - నా మనసంతా వెళ్ళనలవకాని ఉద్వేగంతో బిగపట్టినట్టుగా వుంది. ఎంత త్వరగా సాయంత్రం అయితే అంత బాగుండుననిపిస్తోంది. కానీ కాలం కదలటంలేదు. గడియారం ముల్లు బొత్తిగా కదలటానికి ఇష్టపడనట్టుగా కదులుతున్నాయి.

అమ్మ, కక్కీ తాయారమ్మ నాకు తలంటిపోశారు. అమ్మ నాచేత తాయారమ్మకి, నౌకర్లకి అందరికీ బట్టలు యిప్పించింది. తలంటిపోసుకుని కొత్తబట్టలు కట్టుకోగానే వెళ్ళి అమ్మకి నమస్కరించాను. ఓహోహో! ఈ రోజు భూమి తలకిందులయ్యేట్టు ఏదోవుంది. మీ నాన్నగారిని వదిలి మొదట నాకు నమస్కరిస్తావే” అమ్మ నవ్వుతూ అంటూ లేపదీసింది. నన్ను దగ్గరకు తీసుకుని నుదుటిమీద గాఢంగా చుంబించింది. “ఈ రోజు నా జన్మతరించినట్టుగా వుంది! నిన్నిలా చూడటం కోసం ఎన్ని రోజుల నుంచి కలలు కంటున్నానో తెలుసా” అంది అమ్మ. ఎందుకో గానీ యీరోజు చాలా సంతోషంగా వుంది. ఆవిడ సంతోషం చూస్తున్న కొద్దీ నేను మనసులో శక్తు చేసిన దానిలా ముడుచుకుపోసాగాను.

“అదేమిటి? పైకి వెళ్తావే? అఫీసు గదిలో నాన్నగారున్నారు, వెళ్ళి దణ్ణం పెట్టరా” అంది అమ్మ.

తప్పనిసరిగా అఫీసు గదిలోకి వెళ్ళాను. నాన్నగారి దగ్గరగా వెళ్ళాలంటే నాకాళ్ళు వణకసాగినాయి. అమ్మ ముందు నే నెంతయినా నటించగలను కానీ

నాన్నగారి ముందు చిన్న అబద్ధం కూడా అడలేను. ఆయనని బాధపెడుతుండేవాడేమోనో మాత్రం అనిపించినా, అలాంటి ఆలోచన జోలికి పోను. కానీ ఈ రోజు కృష్ణ విషయంలో చాలా పొరబడ్డానని తెలుసుకున్నాను. నాన్నగారికి వాళ్ళ యిష్టం వుంది. కానీ ఎందుకో తెలియదు. వాళ్ళతో నా చనువు అంగీకరించు లేదాయన. ఇది నాకు పెద్ద ప్రశ్నార్థకంగా వుంది.

నేను ఆఫీసు రూమ్‌లోకి అడుగు పెట్టాను. బాబాయి కూడా అక్కడే వున్నాడు. వాళ్ళిద్దరూ ఏదో మాట్లాడుకుంటున్నారని.

“అదుగో, మీనా వచ్చింది” అన్నాడు బాబాయ్.

అప్పటికే నాన్నగారు నన్ను చూశారు.

నేను మెల్లగా వెళ్లి మొదట బాబాయి కాళ్ళకి నమస్కరించాను. తర్వాత నాన్నగారి కాళ్ళముందు వంగాను. నాన్నగారు నా జబ్బుల్ని గుచ్చి పట్టి లేవేశారు. అప్రయత్నంగా ఆయన ముఖంవైపు చూశాను. ఆ కళ్ళల్లో యెలాటి నిరాశా కానీ, కోపంగానీ లేవు. నాతో అన్నారు - “అమ్మలూ! అత్తయ్య కోసం నిమ్మలూ నిన్న మనిషిని పంపాను. బహుశా యిప్పుడో, ఇంకా కొద్ది సేపటికో వస్తుంది. కృష్ణను కూడా సాయంకాలం రమ్మని కోరాను” అన్నారు. నా గుండెలు రుల్లుమన్నాయి. కృష్ణని నాన్నగారు కలిశారా? కృష్ణ ఏమన్నాడు? మా విషయం చెప్పేశారా? ఆదుర్దా ఉవ్వెత్తున తరంగాల్లా లేచి పడింది.

“కృష్ణని మీరు కలిశారా?” కంగారుగా ఎలాగో అడిగిపట్టి అడిగాను.

“కలవలేదు. రెండుసార్లు ఫోన్ చేస్తే దొరకలేదు. హోటల్‌కి వెళితే రూమ్ తాళం వేసి వుంది, చీటి వ్రాసి రిసెప్షన్‌లో ఇచ్చి వచ్చాను. అందులో తప్పకుండా రమ్మనమని వ్రాశాను. కమలం కూడా వస్తున్న సంగతి వ్రాశాను. వస్తాడు వాడు. నా మాట కాదనదు. ఈ విషయం రాజుకి కూడా చెప్పాను” అన్నారు.

అక్కడనుంచి చప్పున కదిలి ఇవతలకి వచ్చేశాడు. నా గుండెల మీద పెద్ద పర్వతం మోస్తున్నంత భారంగా వుంది. ఆఖరి నిముషంలో నాన్నగారు యుక్తిగా అంత తారుమారు చేసి అమ్మ కోరిక ప్రకారం యీ సారథికి నన్ను కట్టవెట్టాడు కదా అనిపించసాగింది.

అందరితోపాటు అన్నం తిన్నాను. నేను చేస్తున్న ప్రతిపని యీ ఇంట్లో ఆఖరు కదా అనిపించసాగింది.

అన్నం తిన్న తర్వాత నా గదిలోకి వచ్చాను. కాగితం, కలం తీసుకుని ముందు నాన్నగారి పేరిట మొదలుపెట్టి కొట్టేశాను. ఆ కాగితం చింపేసి వేరే మొడ్డులు పెట్టాను.

“మమ్మీకి!”

“నేను కృష్ణను పెళ్ళిచేసుకుంటున్నాను. నీకు ఆశాభంగం కలిగిస్తే మీంచవలెను” ఆ తర్వాత ఏం వ్రాయాలో యెంత ఆలోచించినా కుదర లేదు. చివరికి ఆ రెండు వాక్యాలతోనే ముగించి సంతకం పెట్టేశాను. ఆ కాగితం నా పంట వుంచుకున్నాను. ముందే ఎక్కడైనా బయటపడితే ఏ తాయారమ్మో చూసివుంటే వాళ్ళే అంతా ధ్వంసం అయే ప్రమాదం వుంది. వాకిట్లో పామియానా వేయడం ఖర్చి అయింది. లారీలో కుర్చీలు వచ్చాయి. వాటిని దమదమ సబ్బంతో వరుసగా శుభ్రంస్తున్నారు. రంగులైట్లు వాళ్ళు వచ్చి రంగురంగుల బల్బులు తోరణాలుగా వేళాడేస్తున్నారు! ఈ సందడి అంతా గమనించిన నాకు ఎంత వద్దనుకున్నా కళ్ళ చెమ్మయినాయి. అమ్మ కేవలం ప్రధానంకోసమే యింత ఆర్పాటం చేస్తోంది కదా! అసలు పెళ్ళికి యింకెంత చేస్తుందో అనిపించసాగింది. మా అమ్మ చాలా సార్లు తెలిసిన వాళ్ళతోనూ, మిసెస్ లింగంలాంటి వాళ్ళతోనూ, “మీనా పెళ్లి వేది నాకు ఒక తియ్యటి కల! ఈ కలని అందరి హృదయాల్లో చెరిగిపోనంత అందమైన ముద్ర వేసేటంత ఘనంగా చేయాలి. ఇదొక్కటే నాకున్న కోర్కె” అని కనటం చాలాసార్లు విన్నాను. ఈరోజు ఆ మాటలు వదేవదే నన్ను వెటాడసాగినాయి. నేను కలిగించిన నిరాశని అమ్మ ఎలా తట్టుకుంటుందా అన్నదే నాకు ప్రశ్నార్థకంగా వుంది.

68

మూడు గంటలు దాటుతుండగా నేను మెల్లగా అమ్మ దగ్గరికి వచ్చి, “మమ్మీ! ఒక్కనిముషం నేను గుడికి వెళతాను” అని అడిగాను. అమ్మ ఈ మాట వినగానే సుదురు కొట్టుకుంటూ “అయ్యో! నా తెలివి మండిపోనూ! ఉదయమే పంపిద్దామనుకుని, ఈ సాదావుడిలో మరచిపోయాను సుమా! అంది.

“ఇప్పుడు మాత్రం ఏమైంది? కారులో ఎంతసేపు వెళ్ళిరావాలి. వెళ్లి రమ్మను” అంది అక్కడే కూర్చున్న కక్కీ.

“ఇప్పుడెలా! ఓ చెంప అవతల టైమ్ అయిపోతుంటే-”

“ఫర్వాలేదు మమ్మీ! ఒక్క నిముషంలో వచ్చేస్తాను” అన్నాను.

“సరే! కక్కీని తీసుకుని వెళ్ళు” అంది, నేను భయంగా చూశాను.

“నేనా! రాత్రంతా నిద్రలేదే అమ్మాయీ! నా కాళ్ళు లాగుతున్నాయి. స్వీటీ సుప్రస వెళ్ళి రండి” అంది కక్కీ బద్ధకంగా.

“స్వీటీ రా!” అంటూ చెయ్యి పట్టి లాగాను. గుడికి బైలుదేరేముందు మిల్కబారులో కృష్ణ ఇచ్చిన జరి చీర తీసుకుని కట్టుకున్నాను. జాకీట్లోపల

పుంచుకున్న ఉత్తరం తీసి బేబుల్ మీద పెట్టబోయను. కానీ నా చేతులు వణకాయి. ఒకవేళ ఈ లోపలే అమ్మ చూసేస్తే! నన్ను మధ్యలోనే లాక్కు వచ్చే ప్రమాదం వుంది. అందుకని చీటీ అక్కడ వదలకుండా నాతోనే తెచ్చుకున్నాను. నా గుండెలో రైళ్ళు పరుడెత్తుతున్నాయి. చెవుల్లో వేయి విమానాలు దూసుకుపోతున్న శబ్దం వుంది.

స్వీటీ చేయి గట్టిగా పట్టుకుని బయట వేచివున్న కారులో కూర్చున్నాను.

ఈ మధ్యనే కాలాపహిద్ మీద చలుపరాతితో వెంకటేశ్వరస్వామి దేవాలయం కట్టారు. చిన్న కొండమీద ఎత్తుగా వున్న ఆ గుడి తలుపులు 24 గంటలు తెరిచి వుంటాయి. దేవుడికి పువ్వులు - పళ్ళు ఏమీ ఇవ్వకూడదు. మనస్ఫూర్తిగా దణ్ణం పెట్టి ఇవ్వతలకి రావడమే.

కారు కొండమీదికి వెళుతుంది. కారు దిగి నేను - స్వీటీ పైకి వెళ్ళాం. కళ్ళ మూసుకుని, చేతులు జోడించాను.

“భగవాన్! నేను ఏరి కోరి వెళుతున్న ఈ మార్గంలో నాకు కష్టాలు నిట్టార్చులు వుండేలా చేయద్దు! ఒకవేళ నా దురదృష్టంవల్ల అలాటివి ఎదురైతే వాటిని ధైర్యంగా ఎదుర్కోగల ఓర్పు-నేర్పు నాకు ప్రసాదించు” అని మనస్ఫూర్తిగా ప్రార్థించాను.

స్వీటీ, నేను గుడినుంచి ఇంటిముఖం పట్టాం. నా నరనరంలో విద్యుత్ తరంగాలు ప్రవహిస్తున్నట్టు వర్ణించనలవికాని ఏదో థ్రిల్! మేఘాలమీద నడుస్తున్నట్టు అనుభూతి! ఇంద్రధనస్సుని చేత్తో అందుకున్నట్టుగా ఆనందం, స్వతంత్రించి ఒక నిర్ణయం తీసుకోవటంలో ఇంత ఆనందం వుందని నాకింతవరకూ తెలియదు. తెలిస్తే ఎప్పుడో ఎదురు తిరిగి వుండేదాన్ని. అలా ఎప్పుడో ఎదురు తిరిగివుంటే నా జీవితంలో ఎంతో ముఖ్యమైన ఈ రోజున ఇలా పారిపోవాల్సిన కర్మ నా కుండేది కాదు.

మా కారు చుట్టూ తిప్పి మామీ వాళ్ళ సందు పక్కనుంచి తీసుకువెళ్ళమని కోరాను. మామీవాళ్ళ సందు రాగానే అక్కడ అవమని డోర్ తెరుచుకుని దిగుతూ, డ్రైవర్ నేనిక్కడ ఒక ఫ్రెండ్ దగ్గరకి వెళ్తాను! ఒక గంట తర్వాత కారు తీసుకురా ఇదుగో చూడు, ఈ గల్లీలో చివర రెండో యిల్లు అని చెప్పాను. డ్రైవర్ తల వూపాడు.

“నేనూ వస్తానుగా” అంది స్వీటీ.

“నువ్వు వద్దు, ఆ స్నేహితురాలికి నేనొక్కడాన్నే వస్తానని మాట యిచ్చాను. అంతగా అయితే మళ్ళీ కారులో నువ్వు రా, నన్ను తీసుకు వెళుదువుగాని” అన్నాను.

ప్రతి ఆశాభంగంగా చూసి, సరేనన్నట్టు తల వూపింది. కారు కనుమరుగు అవగానే, మేమెయిన్ రోడ్డు మీద నుంచి సందులోకి మలుపు తిరిగాను. తిరగగానే దూరంగా హిమి యింటిముందు మధు కారు కనిపించింది. అంటే కృష్ణ వచ్చేశాడన్నమాట! నా ఆడుగులు గబగబా పడ్డాయి. మామి ఇల్లు ఇంకో నాలుగైదు గజాలు వుందనగా యిక నడవటం నా వల్ల కాలేదు. పరుగు పెట్టేశాను. గేటు తెరుస్తుండగా, ఎదురుగా మందలో కృష్ణ కనిపించాడు. మామి, మొదలియార్ గారు కూడా అక్కడే వున్నారు. ముందాడగానే కృష్ణ రెండంగల్లో వచ్చినట్టుగా గేటు దగ్గరికి వచ్చాడు.

“నువ్వు రావనే అనుకున్నాను” అన్నాడు. నన్ను చూడగానే అతని ముఖంలో కిపిపించిన భావం అపురూపమైనది! వర్ణించ సాధ్యంకానిది! అతని చూపుల్లో వన్ను మహత్తు ఏమిటోకాని, నాకు ఒక్కసారిగా వేయి ఏనుగుల బలం వచ్చేసింది.

“నేను కూడా రాలేనేమో అనుకున్నాను” అన్నాను.

“ఇఫ్ దేరీజ్ ఎ విల్, దేరీజ్ ఎ వే అన్నారు” అన్నాడు.

“నిజం కాబోలు!” నవ్వాను.

“మనతో మామి-మొదిలియార్ గారు కూడా వస్తున్నారు. వీళ్ళకి మధు బాగా తెలుసట! నా తరపున మధు, నీ తరపున వీళ్ళు” కృష్ణ నవ్వాడు.

మామి నన్ను చూడగానే గబగబా తాళంవేసి వచ్చింది. మామి చేతిలో పెద్ద ఫ్లాష్ లైట్ బాగ్ వుంది. అందులో తడిగుడ్డ చుట్టి ఏమిటో వున్నాయి. ఆ బుట్ట ముందుసీటులో కూర్చుంటున్న మొదిలియార్ గారికి అందిస్తూ “భద్రంగా పట్టుకోండి” అంది. వెనక సీటులో మామి, నేను, కృష్ణ ఎక్కాం.

కారు కదిలింది.

69

మేం వెళ్ళేసరికి గుడి దగ్గర పెళ్ళికి కావాల్సిన ఏర్పాట్లన్నీ సిద్ధం చేసి వున్నాయి. మధు యింకో కారులో అక్కడికి వెళ్ళాడు. అతనితో పాటు పురోహితుడు కాక ఇంకో ఇద్దరు వున్నారు.

మధు మమ్మల్ని చూడగానే ఆదుర్దాగా ఎదురొస్తూ, “ఇదేమిటి! యింత ఆలస్యం చేశారే?” అన్నాడు.

“మీనా రావటం ఆలస్యం అయింది” అన్నాడు కృష్ణ.

మధు నావైపు చూసి నవ్వుతూ అన్నాడు. “మీరు వచ్చే వరకూ మాకు న్మృతం లేదు. మీరు రారేమోనని మా అనుమానం! వస్తారని నా ధైర్యం. మేం ఇద్దరం పందెం వేసుకున్నాం.

మా వెనక వస్తున్న మామి, “ఎంత ఆలస్యం అయినా కానిప్పుంది మీ నాకు ఒక పదినిమిషాలు టైమ్ ఇవ్వాలి. నేను కష్టపడి పూలజడ తయారు చేశాను అది అమ్మాయి జడకి టాకా వేయాలి.” అంది.

“ఇప్పుడు అవన్నీ యెందుకు మామీ!” అభ్యంతరం చెప్పబోయాను మేమి.

“నా తృప్తి కోసం, మీ యిద్దరూ మా యింటి దగ్గరనుంచి బయటకు వచ్చి వివాహం చేసుకుంటున్నారు. మీకు ఏ లోటూ వుండకూడదు. ఇంకా ఇక్కడ కూర్చో, రెండు నిమిషాలు కూడా పట్టదు” మామి నన్ను జబ్బు పట్టడం అక్కడున్న గదిలోకి తీసుకు వెళ్లింది.

ఆ దేవాలయం చిన్న గుట్టమీద వుంది. పెళ్లి చేసుకున్నవాళ్ళు ఒకటి రెండు రోజులు అక్కడ వున్నా ఇబ్బంది లేకుండా గడులు వున్నాయి. దేవాలయం వాడ వంటపాత్రలవి కూడా యిస్తారుట.

మమి, నన్ను గదిలో ఒక స్థూలుమీద కూర్చోమని సూచి, దారం మీ మొదిలియార్గారిని నా జడ ఎత్తి పట్టుకోమని పురమాయించి వెంట తేలి పూలజడ గబగబా టాకాలు వేసింది. ఆవిడ అన్నట్టుగానే అయిదు నిమిషాలు పూర్తి చేసింది. చివరికి పెద్ద దండతీసి నా తల్లీ తురుముతూ, ఆడపిల్లలు కాదు నాకెంత యిష్టమో మీ మొదలియార్గారిని అదుగు చెబుతాడు. ఆడపిల్లని కంట పెంచటం, తగినవాళ్ళని చూసి జోడు కుదర్చటం, వాళ్ళు పిల్లల్ని కంటే, ఒక వేసుకుని ఆడించటం యిదంతా ఎంత మురిపం! ఆడదాని జీవితానికి మీ అనుభవం!

అందుకే అన్నారు కాబోలు, “పిల్లలు లేని ఆడది పాషాణంతో సమానం అని” అంటూనే నా నుదుట కళ్యాణ తిలకం పెట్టింది. బుగ్గన కాటుక దిద్దింది.

“అవతల టైమయిపోతూంటే ఏమిటి నీ ఆలస్యం?” మొదలియార్గారు విసుక్కున్నారు.

తర్వాత అరగంట నా జీవితానికి అత్యంత ముఖ్యమైనది వివాహ కార్యక్రమం గబగబా ముగిసింది! దేవుడి సన్నిధిలో మధు, మామి సాక్షులు నిలబడగా కృష్ణతో నా వివాహం శాస్త్రోక్తంగా జరిగిపోయింది. మధు ఎక్కడుంటే సంపాదించుకు వచ్చాడో, సన్నాయివాళ్ళు కూడా వచ్చారు.

కృష్ణ మంగళసూత్రం పట్టుకుని నాకు అభిముఖంగా నిలబడినప్పుడు అతని చేతులు కొద్దిగా కంపించటం, నుదిటిమీద చిరుచెమటలు అలుముకోవటం నా గమనించకపోలేదు. నా కిదంతా ఒక అదృష్ట కలగా, విచిత్రంగా

కృష్ణకానట్టుగా, నా ఒంటిమీద తెలివిలేని సమయంలో ఏదో యాంత్రికంగా పోతున్నట్టు అనిపించసాగింది.

మంగళసూత్రధారణ ముగియగానే మధు చెమ్మి చుట్టిన రెండు పెద్ద పెద్ద బుర్రదండలు తెచ్చి యిచ్చి మమ్మల్ని వేసుకోమని కోరాడు.

మేం అవి వేసుకోగానే, “భేష్! మీ యిద్దరినీ చూస్తుంటే, కలిమిలేమిని మీటి వచ్చినట్టుగా వుంది. మన దేశంలో సూటికి కనీసం పది వివాహాలయినా వా జరిగితే ఎంత బాగుండును!” అన్నాడు.

మామి శివపార్వతులు కలిసివున్న చలువరాతి విగ్రహం బహూకరించింది. కృష్ణగిట్టుతూ, “నేను ప్రత్యేకంగా యిదే ఎందుకు తెచ్చానో తెలుసా? పార్వతి ఆడుమీ యెన్నుకున్నట్టు నువ్వు మీ బావని ఎన్నుకున్నావు, అందుకని!” అంది. మధు నవ్వాడు.

మధు కాఫీ చేయిస్తున్నానని చెప్పాడు. నేను, మామి లోపల గదిలోకి వెళ్ళి కొద్దిన్నాం. నేను యింకా సమ్మకం కలగనట్టు పైలమీదవున్న మంగళసూత్రాలని కృష్ణకా మానుకోసాగాను! పచ్చగా, తియ్యటి అనుబంధంలా వున్న ఆ పసుపుతాడు మీద మంగళసూత్రాలూ కనిపిస్తున్న మా ఇద్దరి జీవితాలని ఏకం చేసి బంధించి, కృష్ణన నిలబెట్టినట్టుగా వుంది.

మధు మా యిద్దరికీ కాఫీ ఇచ్చాడు. మేం కూర్చుని తాగుతుండగా కృష్ణ బోర్డీ వచ్చాడు. మామి అతన్ని చూగానే, “నా కాఫీలో పంచదార తక్కువైంది” అంటూ అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయింది.

ఒక్క నిమిషం నేను-కృష్ణ ఒకరిని ఒకరు చూసుకుంటూ నిలబడి పోయాం. కృష్ణ యిద్దరి కళ్ళలో ఒకే భావం! ఇది కలా - నిజమా అనే సందేహం. కృష్ణ దృష్టి కంపెడలో వున్న మంగళసూత్రాల మీద నిలిచి పోయింది.

“మీనా!” ఏదో చెప్పబోయాడు.

ఇంతలో మధు గ్లాసుతో కాఫీ తెచ్చి కృష్ణకి యిచ్చి వెళ్ళాడు.

కాఫీ గ్లాసు నోటి దగ్గర పెట్టుకోబోతున్న అతను హఠాత్తుగా ఆగి, జేబు నుండి ఒక పాత పాత్రను తీసి చూపిస్తూ, “నిమ్మలూరు నుంచి మనిషి వచ్చాడు. అమ్మ రాలేదు. ఉత్తరం వస్తే పంపింది” అంటూ ఉత్తరం తీసి యిచ్చాడు.

“ఏమంది అందులో?” భయంగా అడిగాను.

“నువ్వే చదువు.”

“నేను ఉత్తరం తీసుకున్నాను, అందులో యిలా వుంది.

“చిరంజీవి కృష్ణకి,

ఆశీస్సులు. నువ్వు వ్రాసిన ఉత్తరం అందింది. ఒకటికి పదిసార్లు చదివినా, అందులో విషయం నాకు బొత్తిగా అంతుపట్టలేదు. ఎందుకంటే ఈ రోజు మధ్యాహ్నం హైదరాబాద్ నుంచి మామయ్య మనిషిని పంపాడు. ఆ మనిషి తెచ్చిన ఉత్తరంలో మామయ్య “రేపు సాయంత్రం చిరంజీవి మీనాకి సారథితో వివాహ ప్రధానం జరుగుతోంది. కాబట్టి నువ్వు తప్పక రావలెను” అని వుంది. చిరంజీవి రాజేశ్వరి, కృష్ణ కూడా ఇక్కడే వున్నారు. నువ్వు కూడా వస్తే నాకు సంపూర్ణమైన సంతృప్తి లభిస్తుంది. నేనే స్వయంగా వచ్చి నిన్ను తీసుకురావలెననే షరతుతో ముందుగా ఉత్తరం వ్రాయలేదు. చివరి నిమిషంలో, అనివార్య కారణాలవల్ల నేను రాలేకపోయాను. నువ్వు ఎలాటి సంశయాలు లేకుండా వెంటనే బయలుదేరి రావలసిందిగా మరీ మరీ కోరుతున్నాను. నువ్వు ఇక్కడికి వస్తే, ఇక్కడ నాకు తెలిసిన నలుగురైదుగురు కుర్రాళ్ళు వున్నారు. నువ్వు వాళ్ళని చూస్తే మీకు నచ్చినవాడిని రాజేశ్వరికి ఖాయం చేసి, వచ్చేసెల అయిదవ తేదీన ఈ రెండు వివాహాలు ఘనంగా నా యింట్లో చేయాలని నా సంకల్పం. నువ్వు రాకపోతే నేను చాలా బాధపడతాను” అంటూ వ్రాశాడు. నేను ఆ ఉత్తరం చూసి ప్రయాణం అవాలా వద్దా అని తికమక పడుతుండగా నువ్వు పంపిన మనిషి వచ్చాడు. నీ ఉత్తరం చూసిన తర్వాత నా మతి పోయింది. మామయ్యకి - అత్తయ్యకి తెలియకుండా, నువ్వు మీనాని రహస్యంగా, అంత అత్యవసరంగా పెళ్లి చేసుకోవాల్సిన విపత్తర పరిస్థితులు ఏం వచ్చాయో నాకు అర్థంపడలేదు. అత్తయ్యకి మనమీద వున్న చిన్నచూపు నీకు తెలియంది కాదు. నువ్వు యుక్తాయుక్తజ్ఞానం బాగా తెలిసిన వాడివి. దూరపు ఆలోచన లేకుండా త్వరపడవే నమ్మకం నాకుంది. ఒకవేళ నువ్వు తప్పనిసరిగా మీనాని రహస్యంగా వివాహం చేసుకోవాల్సి వస్తే, మీరు సరాసరి యింటికి రావద్దు. అక్కడనుంచి నేరుగా తిరుపతి వెళ్లి ఆ శ్రీనివాసుడి ఆశీస్సులు పొంది రావలెను. ఇది నా కోరిక, తప్పనిసరిగా తీర్చవలెను. నా యీ ఉత్తరం నీకు ముందుగా అందితే, ఇంకోసారి ఈ వివాహం విషయం నువ్వు బాగా ఆలోచించి మరీ నిర్ణయం తీసుకోవలెను. నువ్వు ఈ కుటుంబం గుదిబండగా పడటంతో, చిన్నప్పటినుంచి సుఖంలేకుండా పెరిగివు. కనీసం నీ వివాహజీవితం అయినా సలక్షణంగా, కళకళలాడుతూ గడిపితే చూసి ముచ్చటపడాలనే కోరిక మినహా నా కింకే ఆశలేదు. నీ గురించి మంచి కోరిక అప్పుగా ఇంతకంటే యింకేం వ్రాయలేను. సకల ఆశీస్సులతో - అమ్మ.”

ఆ ఉత్తరం చదివిన నేను తల ఎత్తలేకపోయాను.

ఆ ఉత్తరం అత్తయ్య కొడుకు సుఖం పట్ల పడుతున్న బెంగ, భయం అందులో ఇష్టతరం వెనుక తొంగిచూస్తున్నాయి. దీన్ని బట్టి కృష్ణ నన్ను చేసుకోవటం అత్తయ్యకి ఏమాత్రం ఇష్టంలేదని తెలుస్తూనే వుంది. ఇది నాకు మరో ఆశాభంగం.

ఉత్తరం చదివిన వెంటనే తలెత్తలేకపోవటంతో కాబోలు, కృష్ణ నేను కూర్చున్న పెంపీమీదనే నా పక్కగా కూర్చున్నాడు.

“అమ్మకి, నేను నచ్చచెప్పగలను, ఆ ధైర్యం నాకుంది” అన్నాడు.

అది కేవలం నన్ను ఓదార్చటానికే అని తెలుస్తూనే వుంది.

క్రింద పెట్టిన కాఫీగ్లాసు తీసి అందిస్తూ, “తీసుకో చల్లారిపోతోంది, తాగు” అన్నాడు.

ఎందుకోగాని నాకళ్లలో నేనెంత నిగ్రహించుకున్నా ఆగకుండా కన్నీళ్ళు కమ్ముకోసాగినాయి. అతను వాటిని చూడటం అయిష్టం అనిపించి తలవంచుకున్నాను. ఇతనికి మా అమ్మ నోటి దురుసుతనం తెలుసు. అవతల అత్తయ్య సున్నితమైన మనసు తెలుసు! అయినా సరే! ఆ యిద్దరి అభిప్రాయాల్ని కాదీ, నా మాటకి విలువయిచ్చి, నేను కోరినట్టు పెళ్లి చేసుకున్నాడు. నాన్నగారి ముందు నా పంతం నెగ్గేలా చేశాడు! అత్తయ్య ఉత్తరం పెళ్లికి ముందు అందినా, అతను వెనక్కు తగ్గలేదు! ఏమోలే అని తటపటాయించలేదు. కృష్ణ అత్తయ్యకి రాధకలిగించే ఏ చిన్న విషయమూ చేయదని నాకు తెలుసు. అతని బుద్ధి తెలిసిన తర్వాత తల్లి నిర్ణయం కాదన్నది యిదేనేమో!

మధు లోపలికి వచ్చాడు.

“నా పని అయిపోయింది. మధ్యవర్తిగా, సాక్షిగా కర్తవ్యం నేను నెరవేర్చాను, ఇక జరగబోయేదేమిటి?” అన్నాడు.

“జరగబోయే దేముంది? సరాసరి మామయ్య దగ్గరికి వెళ్ళటం, వాళ్ల టిట్లో, షేసలో అందుకుని; రాత్రికి వూరు వెళ్ళటం.”

“మా యింటికా? ఇప్పుడా?” నేను గుండెలమీద చెయ్యి ఆనించుకున్నాను.

“అవును మీనా! నే నసలు యీ రాత్రికే నిమ్మలూరు వెళ్లిపోవచ్చు న్నుకున్నాను. అమ్మ యీ ప్రయాణం ఒకటి పెట్టింది. మధూని కూడా మనతో ధమ్మమని నేనే బలవంతం చేస్తున్నాను.”

“ఇప్పుడే - ఇక్కడినుంచే వూరు వెళ్లిపోదాం. మా యింటికి వద్దు.”

“పిరికివాళ్ళలా పారిపోదాం అంటావా? పెళ్లి కాక ముందయితే కాంటారేమోనని భయం. ఇప్పుడిక భయం దేనికి?”

“ఇప్పుడు వెళితే యింకేమైనా వుందా? మా అమ్మ సంగతి నీకు తెలియదురా వుంది. అక్కడకు వెళితే ఎదురయే అవమానం, ఆ తిట్లు-”

“తెలుసు, తెలుసు కాబట్టే వెళదాం అంటున్నాను. మనం యెప్పటికైనా వాళ్ళముందు పడక తప్పదు. అది యెంత త్వరగా జరిగితే అంత మంచిది. కాస్త నలుగురూ నాలుగురకాలుగా అనుకున్నా పుకార్లు ఉండవు. మనం పెళ్ళి చేసుకున్నాం అనే సంగతి తెలుస్తుంది అత్తయ్యకి- మామయ్యకి. ముందు మనం అవమానం పొందినా బయట ప్రపంచం నుంచి వచ్చే విమర్శ నుంచి వాళ్ళని తప్పించిన వాళ్లం అవుతాం.”

“అనేవాళ్ళు యెప్పుడూ అంటారు. మనం వాళ్లని ఆపలేం.”

“సగం అయినా ఆపగలం! నువ్వు పెళ్ళి చేసుకున్న వార్త వెంటనే తెలియటం వేరు, నువ్వు ఎవరితోనే వెళ్ళిపోయా వనే పుకారు పొక్కటం వేరు. అయినా అన్నీ భరించేవాడిని నేనుంటే నీకెందుకు భయం.”

కృష్ణకి నేను నచ్చచెప్పలేకపోయాను. అతను యెందుకోగాని, ఇక్కడ నుంచి సరాసరి మా యింటికి వెళ్ళి, మా అమ్మకి నాన్నకి కనిపించి తీరాలని పట్టుపట్టాడు.

“అమ్మ నన్ను నీవెంట తిరిగి రానివ్వకపోతే? నా కాళ్ళు విరొక్కొట్టి ఇంట్లో కూర్చోబెడితే-”

“నీ అంత తెలివిహీనురాలేం కాదు, మనిద్దరికీ శాస్త్రోక్తంగా వివాహం జరిగింది. నువ్వు నా భార్యవి! నా నుంచి నిన్ను యెవరూ విడదీయలేరు.

అతని నోటినుంచి “నువ్వు నా భార్యవి” అన్నమాట నా చెవుల్లో అమృతం పోసినట్టుగా అయింది.

“సరే పద, నీ కంత తిట్లు తినిాలని సరదాగా వుంటే ఇంకెందుకు కాదనటం!” అన్నాను నేను.

నేను, కృష్ణ ఒక కారులో బైలు దేరాం! రెండో కారులో మధు, మామి, మొదలియార్గారు, మిగతావాళ్ళు యెక్కారు. మామి మమ్మల్ని రాత్రికి భోజనానికి రమ్మనమని మరీ మరీ చెప్పింది. కృష్ణ ఇప్పుడు కాదని, ఇంకోసారి తప్పక వస్తామని నచ్చచెప్పాడు. మామి వెళ్ళే ముందు నా చెవిలో రహస్యంగా “అమ్మణి ప్రస్తుతానికి నీ మొగుడికి డబ్బు - డన్నం లేదని, మీ అమ్మ యెగిరిపడినా, తర్వాత అతని బుద్ధి, వ్యక్తిత్వం చూసి రాజీపడక మానదు. నీ పక్కన నిలబడితే మన్నపాడిలా వున్నాడు. ఇంత మంచివాడిని నేనేక్కడా చూడలేదు. త్వరగా మనపడినో, మనుషరాలినో కనిచ్చేయ్యి, అవిడే దారికి వస్తుంది” అంది.

“ఛీ పో మామి!” అన్నాను.

“చూస్తూండు! నా మాటలు నిజమయినాయని ఒకరోజు నువ్వే నాకు వచ్చి చెబుతావు” మేం వెళ్ళే ముందు ఒకసారి మళ్ళీ కనిపించేలా వాగ్దానం తీసుకుంది మామి. కార్లు కదిలాయి.

70

కారు మా యిల్లు సమీపిస్తుంటే, ఆవృత్తమైన భయంతో నా గుండెలు వృందపట్టుకుపోసాగినాయి. ఇల్లు దగ్గర అవుతండగా, కృష్ణ నా చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. నా అరచేయి తడిగా తగలటంతో, దాన్ని ఎత్తిచూస్తూ “బావ్! ఎంత చెమట! యిదంతా భయమే” అన్నాడు. ఆశ్చర్యంగా నేను నవ్వుబోయాను, కానీ నవ్వు రాలేదు. నిజంగా మా అమ్మ అంటే నాకెంత భయమో మొదటిసారిగా తెలిసినట్టుగా వుంది.

వాకిటముందు చాలా కార్లు ఆగివున్నాయి. గేటుమీద తోరణంలా కట్టిన డీపాలు! ఒకసారి ఆకువచ్చ రంగులో “సుస్వాగతం” అని, ఇంకోసారి ఏరుపురంగులో వెల్లెక్మ అని మారి మారి వెలుగుతున్నాయి. చాలా మంది పచ్చినట్టుగా, సందడిగా కోలాహలంగా వుంది.

కృష్ణ కారులో నుంచి దిగాడు.

నేను వెంటనే దిగలేదు. నాకు చేయి అందించాడు. నేను దిగటానికి ఇష్టపడనట్టుగా, జంకుగా, భయం భయంగా చూశాను.

కృష్ణ లోపలికి వంగి, తగ్గుస్వరంతో “అనవసరంగా భయపడేవాళ్ళంటే నాకు డెడ్విసుగు తెలుసా?” అన్నాడు. ఆ మాటలు నా మీద మంత్రంలా పనిచేసినాయి. రోషం లాంటిది వచ్చింది. అతను అందిస్తున్న చేయి తోసేసి చప్పున క్రిందకు దిగాను. కృష్ణ నా చిటికెనవేలు పట్టుకున్నాడు.

మేం షామియానాలో అడుగుపెడుతుంటే అక్కడ బ్యాండ్వాళ్ళు కూల్డ్రింక్స్ సర్వీస్ను బాయ్స్ మమ్మల్ని విచిత్రంగా చూడసాగారు. మమ్మల్ని మొట్టమొదట చూసిన వ్యక్తి స్టీటీ! తర్వాత డ్రైవర్, ఆ తర్వాత తాయారమ్మ. ముగ్గురూ ఒకరి వెనక ఒకరు భూతాలు తరుముకొస్తున్నట్లు లోపలకు పరుగెత్తారు.

మేము షామియానాలోంచి నడిచి లోపలికి వెళ్ళాం.

పందిరి క్రింద ఉన్నవాళ్ళు తెల్లబోయినట్టు చూస్తున్నారు. కొంత మంది ఇంకానట్లు ప్రశ్నార్థకంగా పక్కవాళ్ళవైపు తిరుగుతున్నారు. ఇంకా కొంతమంది కుతూహలంగా చూడు-చూడమన్నట్టు పక్కవాళ్ళ భుజాలను, చేతులతో గిల్లుతున్నారు.

నేను కావాలనే వాళ్లందరివైపు దైర్యంగా కలియచూశాను. నేను, కృష్ణ పెళ్లికి హాలులోకి వచ్చాం.

అప్పటికే వెంట కక్కి, తాయారమ్మ - స్వీటీ వాళ్లు రాగా, పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చిన అమ్మ మమ్మల్ని చూడగానే సర్పద్రష్టలా ఆగిపోయింది.

మెళ్ళో దండలతో, పెళ్లి ముస్తాబులతో చెయ్యి చెయ్యి కలుపుకుని వచ్చిన మమ్మల్ని చూడగానే మతిపోయినదానిలా నిలబడిపోయింది. ఆవిడ చూపు కృష్ణమీద నిల్చింది. “నువ్వా? నువ్వు - నువ్వు ఆపైన మాట్లాడటానికి సాధ్యంకాని దానా గబగబా పూపిరి పీలుస్తూ నిలబడింది.

ఈ కబురు తెలిసింది కాబోలు, ఎక్కడోవున్న నాన్నగారు, ఆయన వెంట బాబాయి, సారధి యింకెవరో గబగబా అక్కడికి వచ్చారు.

కృష్ణ నాన్నగారిని చూడగానే అన్నాడు, “మామయ్యా! నేను మీనా! పెళ్ళిచేసుకున్నాను.”

నాన్నగారు తన కళ్ళని తాను నమ్మలేనట్టు, దిగ్భ్రాంతి చెందినట్టు చూస్తున్నారు. అక్కడంతమంది నిలబడినా అంతటా అతి విచిత్రమైన నిశ్శబ్దం ఏర్పడింది.

ఆ నిశ్శబ్దాన్ని చీల్చుకుంటూ, ఎలాటి జంకూ, గొంకూ తడబాటు లేకుండా కృష్ణ స్వరం మృదుగంభీరంగా వినిపించింది. “మామయ్యా! మేం పెళ్లి చేసుకున్నాం. ఈ రాత్రికి పూరు వెళ్ళిపోతున్నాం. మీ ఆశీస్సులుకోసం వచ్చాం. మా అమ్మకిగని, మీకుగాని, ముందుగా తెలిస్తే ఈ పెళ్లి జరగనివ్వరనే భయంతో ఇలా రహస్యంగా చేసుకోవాల్సి వచ్చింది.”

అతని దైర్యానికి నేను విస్తుపోయాను.

“అబద్ధం! ఒక్కసారిగా అరిచిన అమ్మ చటుక్కున రెండడుగులు ముందుకుపో నా చేయిపట్టి తన దగ్గరకు లాక్కుంది.

నా మెళ్ళోవున్న దండ రెండుచేతులతో తెంపేస్తూ “పచ్చి అబద్ధం! నాకు తెలియకుండా అయిన పెళ్లి పెళ్ళికాదు. ఇది మోసం” అంటూ దండబి లాగబోయింది. కానీ చెమ్మీ చుట్టి వుండటంతో పూలు నలిగి, రేకులు రాలి క్రిందపడ్డాయే తప్పు దండ తెగలేదు.

చెమ్మీ నా మెడ గీసుకుపోయింది. అమ్మ వెళ్ళు కూడా తెగి రక్తం రాసాగింది.

“అత్తయ్యా!” కృష్ణ ముందుకు వచ్చాడు.

“ఖబర్దార్” ఆడపులిలా గర్జించిన అమ్మ, “అడుగు ముందుకు వెళావో నీ ప్రాణం తీస్తాను. నా కూతురు నడిచిన చోట నిలబడటానికి కూడా అర్హతలేని పురుషువి!”

“అమ్మా!” నేను వారిస్తున్నట్టుగా పిలిచాను.

నా చెంప చెళ్ళుమంది.

“సిగ్గుమాలిన దానా! అమ్మ అనేది బ్రతికి వుందనే జ్ఞానమే నీకుంటే ఈ పని చేస్తావా?” నా చెంపలు అదిరిపోయినాయి.

కృష్ణ ఒక అడుగు ముందుకువేసి చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకున్నాడు.

“అత్తయ్యా! మీనా ఒంటిమీద ఇంకో దెబ్బ పడిందంటే నీ మర్యాద దక్కదు.”

“సోర్మయ్! అమ్మ అతనిచెయ్యి గుంజి అవతలకి తోసింది - ఆడపులిలా చెయ్యి పెట్టి బయటికి చూపిస్తూ “వెళ్ళు! నీ ప్రాణాలమీద ఏ మాత్రం తీపివున్నా, నా నౌకర్లు నిన్నుచిత్రహింస చేయకముందు తక్షణం బయటికి వెళ్ళు” అంటూ అరిచింది.

కృష్ణ విసురుగా తల తిప్పాడు.

“వెళతాను, వెళ్ళేటప్పుడు నా భార్యని తీసుకుని మరీ వెళతాను. మీనా రా వెళ్ళాలి!”

“భార్య! సిగ్గులేదూ ఆ మాట అనటానికి! తాళికట్టినంత మాత్రాన దాని భర్త ఆయ్యానని మురిసిపోకు. అభం, శుభం తెలియని నా కూతురుని డబ్బుమీద ఆశతో, ఒంటిమీద తెలివిలేకుండా చేసి బలవంతపు పెళ్లి చేసుకున్నావని నీ మీద కేసు పెడతాను. అది ఋజువుచేసి నిన్ను జైలుకి పంపకపోతే చూడు! నిన్ను ముప్పతిప్పలు పెట్టి మూడు చెరువుల నీళ్ళు తాగించకపోతే నా పేరు కృష్ణవేణి కాదు. నువ్వెంత సిగ్గుమాలినవాడివి కాకపోతే పిలవకుండా నా యింటికి వస్తావు. నీలాంటివాళ్ళకి సిగ్గు - శరం కూడానా!”

“కృష్ణవేణి!” నాన్నగారు అమ్మని శాంతపరచబోయారు “జరిగిందేదో జరిగింది, ఇంతమందిలో మనం కూడా తొందరపడితే - ”

ఆయన మాట పూర్తికాలేదు. అమ్మ ఆయనవైపు తిరిగింది. ఆవిడ ముఖంలో చిత్రవిచిత్రమైన భావసంచలనం కనిపించింది. మెరుపులా ఏదో ఆలోచన తట్టిన వ్యక్తిలా నాన్నగారివైపు, కృష్ణవైపు మార్చిమార్చి చూసింది.

“ఓ! అదా సంగతి! అయితే ఇదంతా తమరి ప్రయోజకత్వం అన్న మాట. తెరవెనుక వుండి ఈ నాటకం ఆడించిన సూత్రధారి మీరేనా! పై నుంచి ఏం

తెలియనట్లు నటిస్తారేం? పిల్ల కనిపించలేదని, నేను కంగారు పడుతుంటే, అది ఎక్కడికి వెళ్ళిందో, ఏం చేస్తుందో తెలిసి వుండి కూడా ఏం తెలియనట్లు వా ముందు ఆదుర్దా నటిస్తున్నారా!”

“కృష్ణవేణీ!” నాన్నగారు అయోమయంగా చూశారు.

ఒక చేత్తో నన్ను గట్టిగా పట్టుకున్న అమ్మ రెండో చేత్తో ఆయన పళ్లెపు గుప్పెటతో పట్టుకుంది. “చెప్పండి, మాట్లాడరేం” నాకు తెలియకుండా నా పిల్లని ఈ గతిమాలినవాడికి కట్టబెట్టారా? మీరు మొదటినుంచి మీ చెల్లెలికి నా ఇల్లా దోచిపెట్టాలని చూస్తూనే వున్నారు. మీ ఆట నేను సాగనివ్వలేదు. ఆ కసి ఈ రూపేణా తీర్చుకున్నారు? మీరు మనిషేనా తండ్రేనా అనలు?”

“అత్తయ్యా! మామయ్యకేం తెలియదు. ఇందులో ఆయన భాగం ఏం లేదు” కృష్ణ వారిస్తున్నట్టుగా అన్నారు.

“ఏమండీ! మీకేం తెలీదు? ప్రమాణం చేసి చెప్పండి, మీరు చెప్పకుండానే వాడెవరో దానికి తెలిశాడా? మీ ప్రోత్సాహం లేకుండానే అది యింతకి తెగించిందా?”

“కృష్ణవేణీ!” ఆయన వెన్నుపోటు తిన్న మనిషిలా చూడసాగారు.

అమ్మకి హఠాత్తుగా ఏడుపు వచ్చేసింది. ఏడుస్తూ అంది, “మీరు - మీరు - మీకు, నా మీద కసి తీర్చుకోవటానికి - ఇంతకంటే మార్గం తోచలేదా? ఈ ఉద్దేశ్యం మీ మనసులో వుంటే ముందే నాకు ఎందుకు చెప్పలేదు? నన్నలా అవమానిస్తే మీకేం వస్తుంది. మీరు - ఆఖరికి - రోడ్డునపోయే వాడిని తెచ్చి అంటగట్టినా నాకింత బాధ వుండేదికాదు. కానీ ఈ పొగరుమోతుకి నేనంటే గడ్డిపరకంత విలువకూడా లేని ఇంత నికృష్టాడికి - ” అమ్మ హఠాత్తుగా నన్ను - నాన్నగారిని ఇద్దరినీ వదిలేసి, చేయి ఎత్తుతూ కృష్ణ మీదకి వెళ్ళింది. “పిరికి వెధవా! నీకు నిజంగా మగసిరి వుంటే ధైర్యంగా వచ్చి నాకు చెప్పి ఉండేవాడివి. ఇలా దొంగచాటుగా, ఎప్పటికీ చేసేవాడివి కాదు.” అమ్మ యెత్తిన చెయ్యి కృష్ణ చెంప మీద ఛెళ్ళుమనేదే! కానీ కృష్ణ మెరుపులా ముఖం పక్కకి తిప్పుకుని వెనక్కి అడుగువేయటంతో, దూకుడుగా వెళ్ళిన అమ్మ పట్టుదప్పి, కాలు జారి నేలమీద బోర్లా పడింది. నాన్నగారు చప్పున దగ్గరకు వెళ్ళారు.

క్రిందపడిన అమ్మ లేవలేదు. తల నేలకేసి బలంగా బాదుకుంటూ “అబద్ధం! అబద్ధం!” అని అరవసాగింది. ఆ అరపు మరునిముషంలో “నేను నమ్మను, నేను నమ్మను” అంటూ పూదయవిదారకమైన ఏడుపుగా మారిపోయాంది.

నాన్నగారు “కృష్ణవేణీ” అని ఆదుర్దాగా పిలుస్తూ భుజాలు వట్టి నేడీయబోయారు. అమ్మ శరీరం నిటారుగా అయింది. కనుగుడ్లు చిత్రంగా కిగి రెప్పలు మూతపడ్డాయి. చేతులు గుప్పిళ్ళుగా బిగుసుకున్నాయి. నాన్నగారి కంటిమీద అమ్మ తల ఇంకా బాదుకుంటూనే వుంది. ఆవిడ నోటిమెంటు సురుగులా నటం ప్రారంభించింది. నాన్నగారు జేబులోంచి చప్పున తాళంచెవుల గుత్తితీసి స్వల్ప పెట్టారు. నా కర్ణమైంది. చాలాకాలం తర్వాత అమ్మకి మళ్ళీ ఫిట్ వచ్చింది.

అప్పటికే అక్కడంతా కిక్కిరిసిపట్టుగా వచ్చి చేరిన అందరూ ఆదుర్దాగా “య్యో-య్యో” అంటూ గుమిగూడారు. వచ్చినవాళ్లలో మా ఇంటి దాక్టరుగారు కూడా వున్నారు. ఆయన అందరినీ నెట్టుకుంటూ అమ్మ చెయ్యి తీసుకుని చూశారు. “మీదే తలెత్తి చుట్టూ వున్న వాళ్ళతో “మీరు అందరూ దయచేసి అవతలకి వెళ్ళి, ప్లీజ్ వెళ్ళండి” అన్నారు.

బాబాయి, కక్కీ అందరినీ క్షమార్పణ నిండిన గొంతుతో అవతలకి వెళ్లమని కోరసాగారు.

నాన్నగారు అమ్మని లేవనెత్తారు. వెంటనే సారధి ఆయనకు సాయంగా వచ్చాడు. నాన్నగారు, సారధి, దాక్టరుగారూ ముగ్గురూ అమ్మని తోడుపట్టుకుని క్షీణితులైపోయారు.

చూస్తుండగానే హాలులో జనం అంతా పలచబడ్డారు. దాక్టరుగారూ గబగబా పట్టు దిగి వాకిట్లోకి పరుగెత్తారు. కక్కీ-బాబాయి అందరికీ ఏం చెప్పారో ఏమో! యిటు కార్లు వెళ్ళిపోతూన్న ధ్వని వినిపించసాగింది.

నేను, కృష్ణ హాలులో వంటరిగా, చిత్తరువుల్లా నిలబడిపోయాం.

కొద్దినేపటికి రాజేశ్వరి మా దగ్గరికి పరిగెత్తుకువచ్చింది. కృష్ణని చూడగానే “ఇన్నయ్యా” అంటూ కౌగిలించుకుంది. “ఇంతనేపు ఎక్కడున్నావు నువ్వు? నాకు జీవించలేదు.” నవ్వుతెచ్చిపెట్టుకుంటూ అడిగాడు కృష్ణ. రాజేశ్వరి, కృష్ణని వదిలి వెళ్ళి నిలబడింది.

మా ఇద్దరినీ అప్పుడే గుర్తిస్తున్న దానిలా ఆశ్చర్యంగా చూడసాగింది.

“ఇదేమిటి అన్నయ్యా! నువ్వు.....నువ్వు” అంటూ తడబడింది.

“రాజూ! మీ వదిదని నేను పెళ్ళి చేసుకున్నాను” అతను నవ్వాడు. కానీ ఆ ముగ్గురో క్షణం క్రితం అమ్మచేత అవమానింపబడిన (క్రోధపు) ఛాయలు గిగిచూస్తూనే వున్నాయి.

“అన్నయ్యా! ఇదెలా సాధ్యం -”

“సాధ్యం అయింది, అయేలా చేసింది మీ వదిని!”

రాజు అయోమయంగా చూడసాగింది. “మామయ్య నేనున్న గదిలోకి వచ్చి కృష్ణ వచ్చాడు. క్రింద ఉన్నాడు అంటే నేను యింకో విధంగా అనుకున్నాను. ఇంతలో దాక్టరుగారు గబగబా మా ముందునించి పైకెళ్లడంతో మా సుఖం ఆగిపోయింది. నాకు పైకి వెళ్ళాలని ఎంతగానో అనిపిస్తోంది. కానీ దైర్యం చాలదు.”

దాక్టరుగారు పైకి వెళ్ళిన పది నిమిషాలకి నాన్నగారు గబగబా క్రిందకి దిగివచ్చారు. మా దగ్గర రాజుని చూడగానే “అమ్మా! రాజు! కానీ వేడినీళ్ళ కాపాలిట. వేగంగా తెస్తావా? తాయారమ్మ పైన వుంది.” అన్నాడు.

“ఇప్పుడే తెస్తా మామయ్యా” రాజు వంటయింటివైపు పరుగిత్తింది. నాన్నగారు మా వేపయినా చూడకుండా తిరిగి పైకి వెళ్ళారు.

రాజేశ్వరి మా ముందునుంచే గుడ్డతో వేడినీళ్ళు గిన్నె పట్టుకుని పైకి వెళ్ళింది. బయటనుంచి వచ్చిన కక్క, బాబాయికూడా ఆదుర్దాగా పైకి వెళ్ళారు. వాళ్లతోపాటు లోపలికి వచ్చిన స్వీటీ నా దగ్గరకి వచ్చి “అక్కా” అని యేదో చెప్పబోతుంటే కక్క “స్వీటీ! నోరుమూసుకుని ఇలా రా.” అని అరిచింది. తల్లి గావుతే పెళ్ళిదండ్రి పాదలిపోయిన స్వీటీ భయంగా చూస్తూ నా దగ్గర నుంచి వెళ్ళిపోయింది. కక్క నన్ను పురుగుని చూసినట్టు చూసి వెళ్ళింది.

తర్వాత దాదాపు గంట గడిచింది. కృష్ణ - నేను నవవధూవరులంగా హాయింటికి వచ్చాం. మమ్మల్ని కనీసం కూర్చోమని కూడా యేవరూ అనలేదు. ఇద్దరం అలాగే నిలబడి ఉన్నాం. అభిమానవంతుడైన కృష్ణకి ఈ రోజు అవమానం సామాన్యమైనది కాదు, కానీ నా కోసం దిగమింగి భరించాడు. అతని సహనానికి మనసులోనే కృతజ్ఞతలు అర్పించుకున్నాను.

“ఎంతసేపు అలా నిలబడతావు కూర్చో!” అన్నాడు కృష్ణ. నేను తల ఆడ్డంగా తిప్పాను. ఇద్దరం తీర్పు చెప్పబోయే న్యాయమూర్తి రాక కోసం వేచి మాత్రం ముద్దాయిల్లా నిలబడివున్నాం.

చాలా సేపయింతర్వాత దాక్టరుగారు, ఆయన వెనక నాన్నగారు దిగి క్రిందకి వచ్చారు.

“దాక్టరుగారూ!” నేను కళ్లతోనే అమ్మకెలా వుందన్నట్టు చూశాను. ఆయన నా దగ్గర ఆగారు.

“మీ అమ్మకి ఎలా వుంది అని కదూ నువ్వు అడిగేది? ఆవిడకి మెంటల్ ఇష్యూ తగిలింది. మతి భ్రమించినా భ్రమించవచ్చును. నువ్వు చేసిన ఈ పని బాగాలేదు మీనా! ఈ ప్రపంచంలో ఏ ఆడపిల్లా ఏ తల్లిదండ్రుల పట్లా ప్రవర్తించని విధంగా

వ్యవహరించావు. మీ అమ్మ నీ పెళ్ళి గురించి ఎన్ని ఆశలు పెట్టుకుందో, ఎన్ని బాధ కన్నడో నీకు తెలియందేమీకాదు. నీ మనసులో యిలాంటిదేదయినా వుంటే దాని చెప్పి వుండాలింది. నీ పిరికితనం మూలంగా ఈ రోజు మీ కుటుంబం దుఃఖవస్థలపాలయిందో చూడు? నువ్వు చేసిన ఈ పని మా కెవ్వరికీ నచ్చలేదు. ప్లీజు” అనేసి వెళ్ళిపోయాడు. ఆయన మా కుటుంబమిత్రుడు. దాదాపు నాన్నగారి వద్ద వున్నంత చనువు ఆయన దగ్గర నాకుంది. ఆయన నిర్మోహమాటంగా నువ్వు మాటలు వినగానే నా కళ్ళలో నీళ్ళు చిమ్మినాయి. క్రిందపెడవి పంటితో నిశ్చేష్టి నీళ్ళు క్రిందకు జారకుండా నిగ్రహించుకున్నాను.

నాన్నగారు ఆయన్ని పంపి తిరిగి వచ్చారు. మమ్మల్ని చూడనేలే పైకి వెళ్ళిపోయాడు.

“మామయ్యా!” కష్టం వెనకనుంచి పిల్చాడు.

నాన్నగారు ఆగారు.

ఆయన దగ్గరగా వెళ్ళిన కృష్ణ మృదుస్వరంతో “మామయ్యా నా వల్ల పొరపాటు పోవుంటే క్షమించు” అన్నాడు.

ఆయన వెనక్కు తిరిగాడు.

“కృష్ణ! ఇందులో క్షమించటానికి యేముందిరా? ఇందులో నిన్ను అనాల్సిన వేంవుంది. జరిగినదాని కంతటికీ నేనే బాధ్యుణ్ణి! మీనాని అసలు అత్తయ్యకి తెలియకుండా నిమ్మలూరు పంపటం నాది పొరబాటు. ఒకవేళ పంపినా తర్వాత నీ పేరు పట్టి ఆకర్షింపబడుతోందని అనుమానం కలిగిన వెంటనే నిన్ను పిలిచి ‘బ్యాచ్ ఇది సాగనిపని’ అంటూ హెచ్చరించకపోవటం యింకో పెద్ద తప్పు. నీ విషయం యింతదూరం వస్తుందని, మీనాలో యింత తెగింపు వుందని, మీ కలలో కూడా అనుకోలేదు. ఏ మాత్రం తెలిసినా ముందే జాగ్రత్తపడి వుండేవాడిని. ఇది నా వల్లే జరిగిందని, దీనికి నా మద్దతే కారణం అని, మీ ఆత్మయ్యకి కలిగిన అపోహ, యిక దేవుడు కూడా తీర్చలేదు. నా కూతురువల్ల నా జరిగిన ఉపకారం యిది!” కృష్ణ భుజంమీద చేయి ఆనిస్తూ ఆయన భారంగా వున్నాడు. “జరిగిందేదో జరిగింది. మీనా కొద్దిరోజులపాటు మీ అత్తయ్యకి కనిపించటం మంచిది కాదని దాక్టరుగారు గట్టిగా చెప్పారు. మీ యిద్దరూ కలిసి ఒకరు యేం చూసి ఆకర్షింపబడ్డారో, ఆ ఆకర్షణ మీ జీవితాంతం వుండాలని ఆశీర్వదిస్తున్నాను. మీ అత్తయ్య మహా పట్టుదల మనిషి! ఇదే మన భరి చూపు అయినా అవచ్చు. మీరు సుఖంగా వుంటే చాలు, అంత కంటే నేను కోరి యింకేం లేదు.”

“ఈ రాత్రికి మేం వెళుతున్నాం మామయ్యా?”

నాన్నగారు నిట్టూర్పు విడిచారు.

“మంచిది! నీ భార్యని నీ వెంట తీసుకెళ్ళటం మర్చిపోకు.”

నిర్దిష్టంగా, నిరాసక్తిగా వున్న ఆ మాటలు నా గుండెల్ని పదునైన ఆయుధంగా నిర్దాక్షిణ్యంగా గాయం చేసినాయి. నాన్నగారు నావైపు చూడనుకూడా చూడకుండా వెనక్కి తిరిగి వెళ్ళిపోయారు.

ఇంతలో రాజేశ్వరి అక్కడికి వచ్చింది.

“రాజూ! మేం వెళుతున్నాం, నువ్వుకూడా బయలుదేరు” అన్నాడు కృష్ణ రాజు మొహం చూస్తే ఎవరి నోటివెంటనో జరిగినదంతా విన్నట్టుగా వుంది. ఈ అడ్డంగా తిప్పుతూ, ధృఢనిశ్చయంతో అన్నట్లుగా అంది.

“నేను యిప్పుడు రాను అన్నయ్యా! అత్తయ్యకి కాస్త కులాసా చిక్కిందేమో జరిగిందంతా చెప్పి వస్తాను.”

“నీకేమైనా మతిపోయిందా? ఈ యింట్లో వుంటే నీకు అవమానమే మిగిలేది” కృష్ణ కోపంగా అన్నాడు.

“ఫర్వాలేదు. నువ్వు పొందినదానికంటే యెక్కువేం అవదు. నీ తరపున, నా తరపున, వదిలిన తరపున అత్తయ్యకి నేను చెప్పాల్సినవి ఎన్నో వున్నాయి. అవి చెప్పగానే నేనే వచ్చేస్తాను.”

ఆ క్షణంలో నాకు రాజు నిర్ణయం వినగానే సగం భారం దింపినట్లయింది.

“రాజూ వుండనీ! ఈ సమయంలో అమ్మని బాగా చూసేవాళ్ళు ఒక్క ఎంతయినా అవసరం” అన్నాను నేను.

కృష్ణ ‘మీ యిష్టం’ అన్నట్టు చూశాడు.

రాజు నా దగ్గరకి వచ్చింది. హఠాత్తుగా నా మెడచుట్టూ చేతులు వేసి నన్ను హత్తుకుపోతూ, “నన్ను క్షమించువదిలా! నిన్ను అర్థం చేసుకోలేకపోయాను” అంది.

నా కళ్ళలో గిరున నీళ్లు తిరిగాయి.

“మనం వెళ్దామా!” అన్నాడు కృష్ణ.

“ఎద” అన్నాను.

రాజు మా వెంట బయటికి వచ్చింది. “అన్నయ్యా! నా మీద కోపం పెట్టకోకు, నేను ఒక్క రెండు రోజులకంటే ఎక్కువ వుండను” అంది.

“నీ ఇష్టప్రకారమే కానీ!” అన్నాడు కృష్ణ.

వాకిట్లో కార్లు వెళ్ళిపోయినాయి. కుర్చీలు గబగబా సర్దేస్తున్నారు. దీపాలు తీసేశారు. నేను విడిచి వస్తున్న ఆ ఇల్లు చీకటిగా, నిశ్శబ్దంగా కనిపించింది నాకు.

71

హోటల్‌కి ఎలా వచ్చానో నాకే గుర్తులేదు. అంత యాంత్రికంగా నడిచాను. మేం గదిలో అడుగుపెట్టగానే కృష్ణ మధుకి ఫోన్ చేశాడు.

“అంతా సవ్యంగానే జరిగిందని, ట్రెయిన్‌లో వెళ్తే ఉద్దేశ్యం మార్చుకున్నానని, ఇంకా కావాలని” అడిగాడు. మధుని కూడా రావాల్సిందిగా బలవంతం చేశాడు. పదు ఒప్పుకున్నట్టున్నాడు. కృష్ణ కృతజ్ఞతలు చెప్పి ఫోన్ పెట్టేశాడు.

“మనం కారులో వెళదాం, మధూ కూడా మనతో వస్తున్నాడు” అన్నాడు.

నేను సమాధానం చెప్పలేదు. సోఫాలో మోకాళ్ళ మీద మోచేతులు ఆనించి, అరేబియాలో ముఖం దాచుకుని అలాగే కూర్చున్నాను. నా చెవుల్లో మాటిమాటికీ అమ్మ అన్న మాటలే గింగురుమంటున్నాయి. ఒకవేళ దాక్షిణ్యంగా అమ్మకి పిజ్జాగానే మతిభ్రమిస్తే! నన్ను నేను క్షమించుకోగలనా? కృష్ణతో కలిసి నేను సుఖంగా కాపురం చేయగలనా? నాన్నగారు నన్ను క్షమిస్తారా? నాన్నగారి క్షమ రోజునే జీవితం నేను భరించగలనా? నేను ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకున్న ఈ దినం నా బ్రతుకుని కాళరాత్రిలా మింగివేస్తే!

నా దగ్గరగా వచ్చి నిలబడిన కృష్ణ “లే! లేచి బట్టలు మార్చుకో!” అన్నాడు.

“నేను చీరలేం తెచ్చుకోలేదు” అన్నాను నీరసంగా.

“ఇదుగో తాళం చెవి. డ్రెసింగ్ రూమ్‌లో నా పెట్టెలో వున్నాయి. చూడు” నన్ను జబ్బు పట్టుకుని బలవంతంగా లేవదీస్తూ అన్నాడు.

నేను తాళం తెవి అందుకుని, ఆ గదిలోకి వెళ్లాను. యాంత్రికంగా పెట్టి తెరిచాను. సూట్‌కేస్‌లో కృష్ణ బట్టలతో పాటు కొన్ని చీరలు కూడా వున్నాయి. వాటిని చూస్తూ క్షణంసేపు అలాగే నిలబడ్డాను. ఆ బట్టలు పక్కపక్క చూస్తుంటే, “నీ భార్యని నీ వెంట తీసుకువెళ్ళటం మర్చిపోకు” అన్న నాన్నగారి మాటలు చెవుల్లో గింగురుమన్నాయి. ఇంక ఏడుపు ఆపుకోవటం నా వశం కాలేదు. ఒక్కసారి ఏడులు, వాగులు ఉద్భవంగా పొంగినట్లు దుఃఖం ముంచుకు వచ్చేసింది. గోడకి పోగిలబడి, చేతుల్లో ముఖం దాచుకుని నిశ్శబ్దంగా రోదించసాగాను.

కొద్ది సేపయింతర్వాత నా భుజంమీద చేతులు పడ్డాయి. కృష్ణ నన్ను బలవంతంగా తనవైపు తప్పుకుంటూ, మృదుగంభీరంగా అడిగాడు.

“మీనా! నాకు శిక్షమొదలయిందని అనుకోనా? తొందరపడ్డానే అనుకోనా? తొందరపడ్డానే అని పశ్చాత్తాపపడుతున్నావా?”

“లేదు, లేదు, కాదు, కాదు” బొంగురుగా అన్నాను.

“అయితే ఏదవకు మరి. నువ్వు ఏదవటం ఇదే ఆఖరిసారి కావాలి. ఇకముందు నీ కళ్లలో తడికూడా నేను చూడకూడదు. తెలిసిందా?” నా తల్లి హృదయానికి అదుముకుంటూ అన్నాడు.

అతని స్పర్శలోనుంచి నాకు ధైర్యం ప్రవహించినట్లుగా అయింది.

అతను చాలా తగ్గుస్థాయిలో - అభిమానం ఉట్టిపడుతున్న స్వరంతో కష్టంగా అన్నాడు. “మీనా! నాకు ఆస్తి - అంతస్థు లేదనేగా మీ అమ్మ ఆరోపణ? ఒక్క అయిదు సంవత్సరాల గడువు ఇవ్వు. ఈ రోజు గతిలేని వాడు అని యాసడించిన మీ అమ్మ సగర్వంగా నా అల్లుడు అని చెప్పుకునే రోజు వచ్చేలా చేస్తాను. నేను కృష్ణవేణమ్మగారి అల్లుడు కాకుండా, మీ అమ్మ కృష్ణారావు అత్తగారిగా చెప్పుకునే అర్హత తెప్పిస్తాను. ఇది నా శపథం!”

నేను కంపిస్తున్న చెయ్యి అతని పెదవులమీద ఆనిస్తూ అస్పష్టంగా అన్నాను.

“నువ్వు అవన్నీ మనసులో పెట్టుకోవద్దు, మర్చిపో!”

“మర్చిపోవటమా? ఆ అవమానం నా రక్తంలో ప్రతి కణంలోనూ జీర్ణించిపోయింది. నా మాట నెగ్గించుకున్నప్పుడు కాని నాకు శాంతి వుండదు. ఈ గాయం మానాలంటే నేను అన్నమాట నెరవేర్చుకోవటం ఒకటే మార్గం. కానీ ఒకటి మాత్రం నిజం! మనిద్దరిమధ్యా ఈ శపథం ఎన్నడూ అడ్డుతెరగా మాత్రం రానివ్వను. మీనా! మనిషికి బుద్ధి, సామర్థ్యం అనేవి భగవంతుడి ప్రసాదం అయివుంటే అంతస్థు - ఐశ్వర్యం సంపాదించుకోవటం అంత కష్టమేమీలేదు. నా జీవితం పదిరెట్లు వివిధ కోణాల్లో విస్తృతం కావటం కోసమే నువ్వు నా భార్యగా అయ్యావు అనిపిస్తోంది. నువ్వు ఇలా బలవంతంగా నా జీవితంలోకి ప్రవేశించకపోయినట్లయితే నేను వున్న దాంతోనే సంతృప్తి పడేవాడినేమో!”

నేను అతన్ని హత్తుకుపోయి నిలబడ్డాను. ఆ శుభసమయంలోటిది నిజంగా రావాలేకాని, నాకంటే ఎక్కువ ఎవరూ సంతోషపడతారు?

కృష్ణ ప్రేమగా నా చుట్టు నిమురుతూ, కొద్దిసేపు అలాగే నిలబడ్డాడు. ఆ తర్వాత అన్నాడు. ఒక్క అరగంట నువ్వు ఒంటరిగా వుండగలవా? నువ్వు స్నానం చేసి, బట్టలు మార్చుకుని, జడవేసుకునేలోపల నేను మామి ఇంటికి వెళ్లి వస్తాను.”

“ఎందుకు?”

“మొదలియార్గారు సాయంత్రం నాతో అన్నారు. వాళ్లు ఎన్నాళ్లు నుంచో విదవీ వెళ్లాలనుకుంటూవుంటే ఎప్పటికప్పుడు కుదరనేలేదుట. కారులో వెళున్నాం కదా? మనతో రమ్మనమని అడుగుతాను.”

“యితర రాత్రివేళ నువ్వు చెప్పగానే వాళ్లు హఠాత్తుగా ప్రయాణం మొదలుపెట్టారా?”

“మామికి నువ్వుంటే చాలా ఆపేక్ష. నువ్వు అడుగుతున్నావని చెబితే తప్పక వుంటుంటుంది.”

“ఇప్పుడు వాళ్లని శ్రమపెట్టడం దేనికి?”

“నీ కోసం! నువ్వు ఈ రెండు మూడు రోజుల్లో వంటరిగా ఫీలవటం నా కష్టం లేదు. మామి నీ వెంట వుంటే బాగుంటుంది.

కృష్ణ వెళ్ళాడు. అతను వెళ్లిన తర్వాత నేను ఆలోచనగా అక్కడే విడిపోయాను. నా మనసులో వేయి ఆలోచనలు సుళ్లు తిరుగుతున్నాయి. అరిసారిగా నా మనసు అమ్మకి విప్పి చెప్పటం నా కర్తవ్యమని అనిపించింది.

టీబిల్ దగ్గరకు వెళ్లి కార్పుని కాగితాలు తీసుకుని అమ్మకి ఉత్తరం వ్రాయటం ప్రారంభించాను. అందులో మొట్టమొదట సారదంటే విసిగిపోయిన నేను అతని ముని తప్పించుకోవటానికి నాన్నగారిని వేధించి నిమ్మలూరు పారిపోయిన క్షణంనుంచి యీనాటివరకూ జరిగిన సంఘటనలన్నీ క్లుప్తంగా వ్రాశాను. ఒక్కొక్క ఘటనతో కృష్ణ పట్ల నా ఆకర్షణ ఎలా పెరిగిందో, అతని వ్యక్తిత్వానికి నేనెలా ముగ్ధురాలిని అవతూ వచ్చానో కూడా తెలియజేశాను. చిట్టచివర ముగింపుగా “నువ్వు కోరుకునేది నిజంగా నా ఆనందమే అయితే నన్ను మనస్ఫూర్తిగా వదిలి ఆశీర్వాదిస్తావు. ఆడపిల్లకి కోరుకున్నవాడిని భర్తగా పొందటంకంటే మించిన కష్టం ఇంకేదీ లేదని నేను అనుకుంటున్నాను. కృష్ణకి అవమానం జరిగిన చోట నాకు అదుగుపెట్టను. అతను రావటానికి అర్హతలేనిచోట నాకూ అర్హత లేదు. తన వ్యక్తిత్వం గురించి గౌరవించేవాళ్ళు నాకు ప్రేమార్థులు. కృష్ణ ఒక్క అత్యున్నతమైన అనే నెపం మినహాయిస్తే అతనిలో నీకు నచ్చనిదేదీ వుండదని నా విశ్వాసం. నీకు కావాల్సింది నా ఆనందమో, లేక నీ మాట సాగలేదనే నీ బుద్ధిలో, యేది ముఖ్యమో కాలమే నిర్ణయిస్తుంది. నువ్వు క్షమించరానంత కూడం నేనేమీ చేయలేదనే విశ్వసిస్తున్నాను. ఈ ఉత్తరం ముగించే ముందు క్షమించమని కదపటి సారిగా కోరుతున్నాను.”

సుద్దీర్ఘంగా వ్రాసిన ఆ ఉత్తరాన్ని రెండోసారి చదువుకుంటుండగా కృష్ణ ముగిసాడు. టేబిల్మీద చెంపకి చేయి ఆనించుకుని ఉత్తరం చదవటంలో

లీనమైన నన్ను చూసి “యిదేమిటి? నువ్వింకా తయారు కాలేదా? మధ్యాహ్నం వచ్చేస్తున్నారు.” అన్నాడు ఆశ్చర్యంగా.

“ఇప్పుడే క్షణంలో తయారవుతాను, నాకో కవరు కావాలి.”

“నా దగ్గర ఖాళీది వుంది, కాని స్టాంప్ లేదు.”

“ఫర్వాలేదు, ఇలా యివ్వు.”

కృష్ణ పెట్టెలో నుంచి తెచ్చి యిచ్చాడు.

“ఉత్తరమా?”

“అవును.”

“మామయ్యకా.”

“లేదు అమ్మకి.”

కృష్ణ ఫోన్ దగ్గరికి వెళ్లి మా యింటికి రింగ్ చేశాడు.

“హలో! మామయ్య! నేను కృష్ణని మాట్లాడుతున్నాను. మేం బయలుదేరుతున్నాం. అత్తయ్యకి ఎలా వుంది? అలాగా! థాంక్ గాడ్! సరే!” అంటూ పెట్టినావైపు తిరుగుతూ, “స్నేహ వచ్చిందట. నీ కోసం అడిగిందట, డాక్టరు చెప్పమన్నట్టు లేదని చెప్పాడట!” అన్నాడు. నా గుండెల మీద నుంచి సగం బరువు దింపినట్టు అయింది.

నేను స్నానం ముగించి జడవేసుకుంటుండగా మామి, మొదలియార్గారు, మధు వచ్చేశారు. మరో పావుగంటలో ప్రయాణం అయి బయటికి వచ్చేశాం. హోటల్ ఆవరణలోనే పోస్ట్ బాక్స్ వుంది. కారులో ఎక్కేముందు నేను దాని దగ్గరికి నడిచి స్వయంగా నా చేతులతోనే ఆ ఉత్తరం బాక్సులో పడేశాను. అది ఉత్తరంలా లేదు. నా మొర ఆలకించమని దేవుడిని ప్రార్థిస్తున్నట్టుగా అనిపించింది నాకు.

72

మూడు రోజులు మూడు క్షణాలుగా గిర్రున తిరిగినాయి. మామి ఛలోక్కులతో, మధు సరసాలతో, మొదలియార్గారి ప్రేమపూరితమైన సంభాషణలతో మా ప్రయాణం సరదాగా, ఒక్కక్షణం వూపిరి ఆడనట్టు యిట్టే గడిచిపోయింది. మామి, మొదలియార్గారు, మధు తిరపతి నుంచి మద్రాసు వెళ్ళిపోయారు! వాళ్ళ అక్కడ నాలుగు రోజులుండి హైదరాబాద్ తిరిగివస్తామని చెప్పారు. కృష్ణ ఎంత వృద్ధుని చెప్పినా వినకుండా మధు మమ్మల్ని కారు నిమ్మలూరు తీసుకువెళ్ళమని బలవంతం చేశాడు.

నాలుగో రోజు సాయంత్రం అవుతుండగా - మేం నిమ్మలూరు చేరుకుంటున్నాం. కృష్ణ తిరుపతి నుంచి మొన్ననే మేం ఫలానా రోజున ఫలానా టైప్ కి యింటికి చేరుకుంటున్నట్టు టెలిగ్రాం యిచ్చాడు.

నిమ్మలూరు చేరువవుతున్న కొద్దీ, వెళ్ళగానే అత్తయ్య ఏం గొడవ చేస్తుందో, శేషెంటి మాటలు వినాల్సివస్తుందోనని భయంతో నా మనసు రెపరెపలాడసాగింది. మానీ భరించలేనటువంటి దృశ్యాలు నా మనో నేత్రం ముందు అనేకం కదులాడుతున్నాయి. ప్రయాణపు బడలికతో, అలసటగా వున్న నా ముఖం చూసి కాబోలు కృష్ణ “యింటికి వచ్చేస్తున్నాంగా, వారం రోజులు మంచంమీద నుంచి కాలి క్రింద పెట్టకుండా విశ్రాంతి తీసుకుందువుగాని” అన్నాడు లాలనగా. అతని మాటల్లో, చూపుల్లో ఒక అనిర్వచనీయమైన సాన్నిహిత్యం, ఆత్మీయత చవిచూడసాగాను.

మా కారు అడ్డరోడ్డు దగ్గరికి వచ్చింది. సూర్యాస్తమయం కావసోంది. కెంజూరులో సంద్య చీకట్లు నలుదిశలా కమ్ముకుంటున్నాయి. ఏపుగా ఎదిగిన పంటల మీద నుంచి వస్తున్న గాలి, సన్నటి ఈలపాటతో మృదుమధురమైన శబ్దం చేస్తోంది. వూడలు దిగివున్న పెద్ద మరిచెట్టు వందలకొద్దీ గూళ్ళకి వచ్చి చేరుకున్న పట్టలు రణరణ ధ్వనిచేస్తున్నాయి. ఆ గాలి, ఆ ఆరుబయలు చూస్తూంటే నేను మెట్టమొదటిసారి యిక్కడకు వచ్చిన రోజు గుర్తుకు రాసాగింది. నా కెందుకో ఆళ్ళ ఒక్క క్షణం ఆగాలని అనిపించింది.

“దాహం అవుతోంది” అన్నాను.

కృష్ణ కారు ఆపమని దిగాడు.

అతను సోదాలున్న కొట్టువైపు వెళుతుంటే, దానిలో నుంచి వీరాయి ఎదురుగా వచ్చాడు.

“వీరాయి, నువ్వు యిక్కడ వున్నావా?” అన్నాడు కృష్ణ.

“చిత్తం దొరా! మీ కోసం బండి తెచ్చాను” అన్నాడు.

“బండినా? ఎందుకు తెచ్చావు? నేను సరాసరి వచ్చేస్తున్నానని టెలిగ్రాం వ్రాసాను? నీ కెవరూ చెప్పలేదా?”

“అమ్మగారు చెప్పారు కానీ - ” నెత్తి గోక్కుంటూ సందేహంగా ఆగాడు.

“సరే! మేం వెళ్తాం. నువ్వు బండి తోలుకుని ఇంటికి వచ్చేయి” అనేని కృష్ణ, సోదాలు చెప్పటానికి వెళ్ళాడు.

వీరాయి ఆశాభంగం పొందినవాడిలా చూశాడు. క్షణంసేపు కృష్ణ వెళ్ళినవైపు అలాగేనిలబడి చూసిన అతను తర్వాత ఏమనుకున్నాడో, ఏమో నా దగ్గరగా వచ్చాడు. ఎంతో మన్ననగా చేతులు జోడించి నమస్కరించాడు.

“అమ్మా! మీ కోసం నేను బండి తెచ్చాను. మీ యద్దరూ నా బండిలోనే ఇంటికి రావాలి” అన్నాడు. నేను ఒప్పుకుంటే కృష్ణ అభ్యంతరంతో పనిలేదనే ఆ కంఠంలో ప్రతిధ్వనిస్తోంది. అతని ముఖం, ఆ అడిగే తీరు చూడగానే, నాకు అతన్ని నిరాశపరచబుద్ధి కాలేదు.

“సరే, అలాగే!” అంటూ కారులోనుంచి దిగాను.

వీరాయి ఉత్సాహంగా, తలపాగా సర్దుకుని, గబగబా పాక వెనక వైపుకి వెళ్ళాడు.

కుర్రాడు సోదాలు తీసుకుని పరుగెత్తుకుని వచ్చాడు.

నేను, కృష్ణ తాగుతుండగా, వీరాయి పాక వెనకనుంచి బండి నడిపించుకుని వచ్చాడు. దాన్ని చూడగానే నేను - కృష్ణ సోదాలు తాగటం మానేసి ఆశ్చర్యంగా ముఖముఖాలు చూసుకున్నాం. బండి టాపుమీదనుంచి వత్తుగా రకరకాల పూలదండలు అందంగా చుట్టి పక్కలకి వేళ్ళాడదీశారు. ఎడ్లకి కూడా కొమ్ములకి, మెళ్ళో, కాళ్ళకి పూలతో అలంకారం చేశారు. వాటి మెళ్ళో పెట్టిన మువ్వల గంటలు చిరుశబ్దం చేస్తున్నాయి. సంద్య చీకట్లలో, వీరాయి నెమ్మదిగా, మావైపు నడిపించి తీసుకువస్తున్న అది బండిలా లేదు, ఎంతో కష్టపడి, నైపుణ్యంతో తయారు చేసిన పూల రథంలా వుంది.

వీరాయి తన బండిలోనే మేం యింటికి వెళ్ళాలని యెందుకు పట్టుపట్టాడో నా కిప్పుడు అర్థమైంది.

“అరె! ఏమిటి సింగరం అంతా? ఎవరు చేయమన్నారు నిన్ను?” అంటూ కృష్ణ ఆశ్చర్యంగా బండివైపు నడిచాడు.

“నా ముచ్చట దొరా! నిన్ను నా చేతులమీద పెంచి పెద్దచేశాను. మీ పెళ్ళి గురించి మేమంతా యెన్నెన్నో అనుకున్నాం. నువ్వేమో కృష్ణ మూర్తి రుక్మిణమ్మను తెచ్చుకున్నట్టు గుట్టుచప్పుడు కాకుండా భార్యని తెచ్చుకున్నావయ్యో! కనీసం ఈ సరాదా అయినా మాకు తీరనీ, దొరా!”

కృష్ణ బండి దగ్గరికి వెళ్ళగానే ఎడ్లు మోరలు చాచినాయి. అతను అలపాటుగా వాటి వెన్నుమీద చరిచి నిమిరారు.

పూలరథంలా వున్న ఆ బండిని చూడగానే నేను ముగ్ధురాలిని అయ్యాను. మాకింత మంచి ఆహ్వానంతో ఎదురురావటం నాకు శుభసూచకంగా అనిపించింది.

“నువ్వు సరదాపడ్తున్నావు సరే! కానీ మీ అమ్మాయి గారికి -” అంటూ కృష్ణ వైపు సందేహంగా చూశాడు.

“అమ్మాయిగారు ఒప్పుకున్నారు. త్వరగా బయలుదేరితే యింటికి పోదాం” అన్నాడు వీరాయి.

నేను బండి దగ్గరికి నడిచాను. కృష్ణ నా నడుం పట్టి పైకెత్తాడు. బండి కమ్మీ అందుకుని, గట్టిగా పట్టుకుని లోపలికి ఎక్కాను. బండిలో వత్తుగా గడ్డి పోలి దానిమీద పరుపు వేసినట్టున్నారు! కూర్చుంటే మెత్తగా వుంది. అనుకుని కూర్చోటానికి వీలుగా దిక్కు వున్నాయి.

“నువ్వు కూడా ఎక్కు దొరా!” అన్నాడు వీరాయి.

“పెద్ద చిక్కే తెచ్చావు నాకు” కృష్ణ విసుక్కుంటూ యెక్కాడు. బండిలో నాకు భీముఖంగా కూర్చున్న కృష్ణ, క్షమార్పణ స్ఫురిస్తున్న స్వరంతో “అసలు టెలిగ్రాం ఇవ్వకుండా వుంటే పోయేది. వీరాయి ఇంత చాదస్తం చేస్తాడని నేను అనుకోలేదు అన్నాడు.

“చాదస్తమా! ఇంత మంచి ఆర్ట్స్ ని మెచ్చుకోకుండా చాదస్తం అనే వాళ్ళు మూర్ఖులు వుండాలి” అన్నాను.

వీరాయి బండిముందు నడుస్తున్నాడు. మేం కూర్చున్న బండి వయ్యారంగా పాగిపోతోంది. దాని వెనుక కారు మెల్లిగా వస్తోంది. నాకీ ప్రయాణం గమృత్తుగా అనిపించసాగింది.

ఇంటికి వెళ్ళగానే నా చేతి ఉంగరం వీరాయికి బహుమతిగా ఇవ్వటానికి విశ్రయించుకున్నాను నేను. పూలవల్లకిలా వున్న ఆ బండిలో అత్తవారింటికి వెళుతూ, కొత్త బీబితలో అడుగుపెడుతున్న నన్ను కుతూహలంగా గమనిస్తున్నట్టు దూరంగా, పోలీస్ మీద నుంచి ఆకాశంలో చంద్రుడు ఉదయించాడు.

పొర్లమిత్తోజు కావటం వల్ల నిడుగుగా, పెద్దగా వున్న ఆ బింబం నా వెంటే తరలి వస్తున్నట్టుగా పైపైకి వస్తోంది. వెన్నెల, ఆ బండి, ఆ మువ్వల చప్పుడు, ఆ పోలీస్ మీద నుంచి వస్తున్న ఈలలాటి గాలి, ఇదంతా ప్రయాణపు బదలికతో వెనక్కి జారిగిలపడి కూర్చున్న నాకు మృదుమధురమైన స్వప్నంలా అనిపించసాగింది.

మా బండి తోట దగ్గరికి చేరుకునేసరికి వున్నట్టుండి బాండ్ వినిపించింది. కృష్ణ నేను ఉలిక్కిపడి ముందుకు తొంగిచూశాం. అక్కడ పెట్రమాక్స్ లైట్లతో, బాండ్ మేఖం మా కోసం వేచి చూస్తోంది కాబోలు, మా బండి కనిపించగానే బాండ్ మోగటం ప్రారంభించింది.

“హడావుడి చాలా చేశాడే యీ వీరాయి!” కృష్ణ పళ్ళబిగువున కోపంగా అన్నాడు. అతనికి ఈ ఆర్థిబం, నందడి బొత్తిగా గిట్టనట్లుగా వుంది.

గూడెం వాళ్ళు పరుగెత్తుకువచ్చి మా బండిని ఆపారు.

కృష్ణకి, నాకు దండవేసి, పువ్వులు ఇచ్చారు.

ముందు బాండ్ మేళం, దాని వెనక పూలబండిలో మేము, మా వెనక మెల్లగా డ్రైవర్తో సాగివస్తున్న ఖాళీ కారు, ఆ వెనక కుతూహలంగా అనుసరిస్తున్న జనం! ఇలా సాగింది మా ప్రయాణం.

బండి వూళ్ళో ప్రవేశించింది. ఊరి జనం అంతా వీధుల్లోనే నిలబడ్డట్లు ఇంటిముందు అరుగులనిండా ఆడవాళ్ళు, పిల్లలు, పెద్దలు కిక్కిరిసి నిలబడి వినోదంగా చూస్తున్నారు.

ఒకొక్క వీధిలో బండి పదినిమిషాలపాటు ఆపుచేస్తున్నారు! ఆ పదినిమిషాల సేపు బాండ్వాళ్ళు తమ నైపుణ్యం చూపించేట్లు వాయిస్తున్నారు.

“ఇంటికి వెళ్ళగానే నేను చేసే మొదటి పని యేమిటో తెలుసా? గట్టిగా వీరాయికి రెండు తగల్గివ్వటం!” కోపంగా తగ్గుస్వరంతో అన్నాడు కృష్ణ. నాకు కోపం రాలేదు, విసుగూ అనిపించలేదు. ఆ వూరు వూరంతా మాకు స్వాగతం చెబుతున్నట్లుగా అనిపించింది. ఎలా తెలిసిందో కానీ అప్పుడే వూరంతా అందరికీ కృష్ణ పెళ్ళి చేసుకున్నట్లు తెలిసిపోయింది.

చిట్టచివరికి ఎలాగైతేనేం మా బండి ప్రయాణం ముగించుకుని ఇంటి ముందుకు వచ్చి ఆగింది. అక్కడ చాలా మంది వేచివున్నారు. బండి ఆగగానే చిన్నా - పెద్దా, ఆడ - మగా భేదం లేకుండా అందరూ ఒక్కసారి “ఏదీ పెళ్ళికూతురు?” అంటూ ఒకరిని ఒకరు తోసుకుంటూ బండి లోపలికి తొంగి చూడసాగారు.”

బండి ఆగగానే కృష్ణ దిగేశాడు, నేనూ దిగబోతుంటూ -

“ఆగు, స్టూలు తెస్తానుండు” అన్నాడు కృష్ణ.

“అబ్బా! అప్పుడే భార్య అంటే ఎంత అపురూపమో! పడిపోతుందని భయం కాబోలు!” ఒకావిడ అంది. అందరూ ఘొల్లున నవ్వారు. ఎన్నడూ సిగ్గు అంటే ఏమిటో ఎరుగని నాకు చెప్పలేనంత సిగ్గు ముంచుకు వచ్చింది. దించిన తల ఎత్తలేకపోయాను.

“స్టూలు తీసుకురండి త్వరగా!” ఎవరో కేకపెట్టారు.

స్టూలు తెచ్చివేశారు. నేను ఒకచేత్తో బండి కమ్మి గట్టిగా పట్టుకుని, జాగ్రత్తగా పాదం స్టూలుమీద అనించాను. రెండోపాదం కూడా అనిస్తుంటే ఎవరో చెయ్యి

బిందారు. ఆ చెయ్యి కృష్ణదే అనుకుని గట్టిగా పట్టుకోబోయిన నేను ఆ చెయ్యి బాగానే ఉలిక్కిపడ్డాను. వార్ధక్య చిహ్నాలతో గట్టిగా ముడతలుపడి, నరాలు తేలి క్షీణిస్తుండగా, వేలికి నా కెంతో చిరపరిచితమైన పగడపు వుంగరంతో, నాకు అసరాగా వచ్చిన ఆ చెయ్యిని చూడగానే మెరుపులా తలెత్తి చూశాను. నాకు బియ్యం అందించిన వ్యక్తి ఎవరో కాదు! స్వయంగా - అక్షరాలా మా నాన్నగారు.

“నాన్నగారా? స్టూలుమీదనుంచి ఒక్క అంగలో ఉరికినట్టు దిగిన నేను ఊన్నీ హత్తుకుపోయాను.

హఠాత్తుగా ఆయన్ని చూడగానే నాకు చెప్పలేనంత ఆనందంతో పాటు, ఖోలేనంత దుఃఖం కూడా వచ్చేసింది.

“నాన్నగారు!” మరింత గాఢంగా ఆయన్ని హత్తుకుపోయాను. నాన్నగారు మెప్పుమీద చెయ్యివేసి ఆప్యాయంగా నిమిరారు.

“అరే! ఏమిటో పిచ్చితనం? మూడురోజులేగా అయింది?” ఆయన కంఠం కూరబడింది.

“మూడురోజులా! మూడు యుగాలు అయినట్టుంది నాకు!” కంగారుగా జ్ఞాను. ఎవరో “ఒకతే కూతురట పాపం!” అనటం వినిపించింది.

“ఊ! సరే! సరే, అవన్నీ తర్వాత, టైమయిపోయింది. మళ్ళీ వర్షం వస్తుందిట. పొర్నాభర్తలు యిద్దరూ అలా పక్కపక్కగా నిలబడండి దిష్టి తీసేయాలి” భారంతో అజ్ఞాపిస్తున్నట్లుగా వినిపించింది.

నాన్నగారి కౌగిలిలో వులిక్కిపడిన నేను తిరిగి చూశాను. ఎదురుగా అమ్మ బిడింది. పక్కనే తాయారమ్మ చిన్న కూజాబిందే చేతితో పట్టుకుని అతి మృదుంగా నిలబడి వుంది.

“మమ్మీ!” అమ్మని చూడగానే నాకెప్పుడు యింత ఆనందం అన్పించలేదు. తన మెడనుట్టు చేతులు వేసి కరుచుకుపోయాను. అమ్మని చూడగానే నేను నడిచిన అనుభూతి అపురూపమైనది, అనిర్వచనీయమైనది!

నాన్నగారిలా, మమ్మీ నన్ను హత్తుకోలేదు. వీపు మీద చెయ్యివేసి నిమరలేదు. నాన్నగారే అయినా ఖచ్చితంగా నా చేతులు తన మెడనుంచి తప్పించివేస్తూ అదోజలకే యింత బెంగపడితే జీవితాంతం మమ్మల్ని ఎలా వదిలి వుండగలవే మమ్మహమా?” అంది.

ఆవిడ మాటల్లో శ్లేష నా ఒక్కదానికే అర్థమైంది. మమ్మీ నన్ను క్షమించిందేమో నా మీద ఆగ్రహం మాత్రం పోలేదని తెలుసుకున్నాను.

కృష్ణ, నేను పక్కపక్క నిలబడ్డాం. అమ్మ, రాజు, అత్తయ్య కలిసి హాసం తెచ్చి నాకు అద్దారు.

నేను, కృష్ణ లోపలికి అడుగు పెడుతుంటే మంగమ్మగారు అడ్డంగా పట్టి అటకాయించింది.

“ఏరా! ఆ రోజు నేను మీ మామయ్య కూతురు లేదా అంటే నా మీద విరుచుకుపడ్డావా? ఇప్పుడు నువ్వు చేసిన పనేమిటి?” అంటూ నిలదీసింది.

కృష్ణ వెంటనే సమాధానం చెప్పలేనట్లు మెడమీద గీక్కున్నాడు. తర్వాత జేబులోనుంచి పదిరూపాయల కాగితం తీసి అవిడ చేతిలో పెడుతూ, “పెళ్ళి నీ నోటికి దేవుడు తథాస్తు మంత్రం ఇచ్చివుంటాడు. అందుకే దయయ్యించి యికముందు ఎప్పుడూ అందరిపట్లా శుభాలే పలుకుగాని, అశుభాలు పలుకుతెలిసిందా?” అన్నాడు. అందరూ ఘొల్లున నవ్వారు.

పదిరూపాయల కాగితం చూడగానే ముఖం చాటంత అయిన మంగమ్మ చీరకొంగున కట్టుకుంటూ, నాన్నగారివైపు తిరిగి, “ఓరే! హనుమంతా! నీ అడ్డుబీ భారీ బుద్ధిరా! ఇలాటి అల్లుడు దొరకడం నీ అదృష్టం అనుకో” అంది.

అత్తయ్య కోరికమీద నేను - కృష్ణ కలిసి అమ్మకి, నాన్నగార్ని అక్కడనుంచి మిగతా పెద్దలందరికీ నమస్కరించి ఆశీస్సులు అందుకున్నాం. మేం రోపకి వస్తుంటే సారథి ఎదురువచ్చి, “ప్రయాణం కులాసాగా జరిగిందా?” అంటూ పలకరించాడు. అతన్ని చూడగానే నేను - కృష్ణ అప్రయత్నంగా ముఖం చూసుకున్నాం.

సారథి కృష్ణ చెయ్యి అందుకుని కరచాలనం చేశాడు.

నావైపు నిష్ఠూరంగా చూసి, ఫిర్యాదు చేస్తున్నట్లు కృష్ణతో “మీ మరదలి యింత అసాధ్యురాలని నే ననుకోలేదు సుమండీ! రాజేశ్వరి ఎవరో చెప్పకుండా దాచి నా చేత సర్కస్ చేయించింది” అన్నాడు.

నేను లోపల గదిలోకి వచ్చాను. యింటినిండా కిటికీటలాడుతూ చూడుతుంటే బంధువులున్నారు. కొద్దిసేపయిం తర్వాత, రాజు “స్నానం చేస్తావా? అంటూ నా దగ్గరకు వచ్చింది! నేను దాని చెయ్యి పట్టి దగ్గరకు లాక్కున్నాను.

“ఏయ్! నువ్వు విశేషాలు యేమీ చెప్పవేమిటి? నేను వచ్చినతర్వాత యే జరిగిందో వినాలని నా ప్రాణం తహతహ లాడిపోతుంటే!” అన్నాను.

రాజు చుట్టూ చూసింది. అమ్మ ఆ చుట్టు ప్రక్కల లేదని నిర్ధారణ తెలుసుకున్న తర్వాత అంది. “చెప్పటానికి ఏముంది? నువ్వు వెళ్ళిన గంట తర్వాత

అత్తయ్యకి స్త్రీలు వచ్చింది. వెంటే నువ్వు ఎక్కడ అని అడిగింది. మామయ్య నీవు వెళ్ళిపోయావని చెప్పాడు. అత్తయ్య లేచింది. మంచం మీద దిక్కు విసిరిపారేసింది. ఇంకా మీరే చేశారు, అంటూ మామయ్యని నోటికి వచ్చినట్లు నిందించింది. మామయ్య నచ్చచెప్పాలని చూశాడు. “కృష్ణవేణీ! ఎంత పొరబడుతున్నావు, ఇంత భయపంగా పెంచిన నా కూతురిని, ఆ పల్లెటూరు విడిచిపెట్టిరాని వాడికి యిస్తానుకున్నావా? కృష్ణ మీద అభిమానం వున్న మాట వాస్తవమే కాని, కూతురి పట్టి కట్టబట్టేంత ప్రేమ నా కెప్పుడూ లేదు, యిది నువ్వు నమ్మకపోతే ఇక నా కళ్ళ అనుకుంటాను” అన్నాడు.

అత్తయ్య ఏడవటం మొదలు పెట్టింది. మామయ్య తలపట్టుకుని కూర్చున్నాడు. ఆ రాత్రంతా వాళ్ళు అలాగే గడిపారు. మీ కక్కి-బాబాయి యిద్దరు “ఇక జన్మలో ఆ పాపిష్టిదాన్ని ముఖం చూడకండి. దానికి అదే శాస్తి” అంటూ సూరిపోశారు.

మామయ్య భారంగా, “అలా చెప్పటం తేలికే!” అన్నారు. అత్తయ్య తన ప్రాణం పోయినా యిక నీ ముఖం చూడనని అంది. నా చెయ్యి పట్టుకుని నన్ను దగ్గరకు లాక్కుని, “రాజూ! యిక నువ్వే నాకు తోడని అనుకుంటాను. నిన్ను సోదరిచ్చి పెళ్ళి చేస్తాను. నా ఆస్తి అంతా నీకు వ్రాసియిచ్చి వాళ్ళకి బద్ధివచ్చేలా చేస్తాను” అంది. నాకు భయం వేసింది. ఆ మధ్యాహ్నం కక్కి, బాబాయి వెళ్ళిపోయారు. అత్తయ్య గదిలోకి నేను భోజనం తీసుకెళ్ళి బలవంతంగా తినిపించాను. అత్తయ్య భోజనం చేస్తూ మధ్యలో చెయ్యి కడుక్కుని లేచి నా చెయ్యి దగ్గరకు లాగి ఏడుస్తూ “చూశావా, దానికి కన్నతల్లిననే గౌరవం కూడా లేకుండా పోయింది. ఉన్న ఒక్క పిల్లని దూరం చేసుకుంటే నలుగురూ నన్నెలా ఆడిపోసుకుంటారు?” అంది. నేను నిజమేనన్నాను. అత్తయ్య చిన్నపిల్లలా మనస్సు విప్పి మాట్లాడటం వల్లనేమో నాకా ధైర్యం వచ్చేసింది. మెల్లగా జరిగిన దంతా చెప్పేశాను. అత్తయ్య నిర్ఘాంతపోయి వినసాగింది. ఇంతలో అదే సమయంలో ఉత్తరం కూడా వచ్చింది. ఆ ఉత్తరం చదవగానే “రాజూ! తలుపు దగ్గరికి వేసిరా అంది వేసి వచ్చేశాను.

దాదాపు అరగంట తర్వాత మామయ్య యింటికి వచ్చారు. అత్తయ్యకి ఉత్తరం వచ్చిన వైనం, ఆ వెంటనే తలుపులు మూసుకున్న సంగతి చెప్పాను. మామయ్య వెళ్ళి తలుపుతట్టారు. సమాధానం రాలేదు. ఇంకో క్షణంలో తలపులు తెరవకపోతే వికాట్టి లోపలికి వస్తానని అరిచారు. అత్తయ్య తలుపులు తెరిచింది. అవిడ కళ్ళు బాగా ఏడ్చినట్లు ఎర్రబడి వాచి వున్నాయి. ముఖం వుబ్బి వుంది. నువ్వు ప్రాసిన వుత్తరం చేతిలో యింకా అలాగే వుంది. మామయ్యని చూడగానే ఆయన

గుండెల్లో తల దాచుకుని వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ “అనలు నాకు పిల్లలు పుట్టకుండా వుంటే ఎంత బాగుండేదండీ” అంటూ బావురుముంది.

“ఒకే ఒక పిల్ల పుట్టడం మన దురదృష్టం కృష్ణవేణీ” అన్నాడు మామయ్య. ఆ రోజంతా మామయ్య అత్తయ్యని సముదాయిస్తూనే వున్నాడు.

ఆ రాత్రి నేను అత్తయ్యతో మార్చాడు నిమ్మలూరు వెళ్లిపోతానని చెప్పాను. అత్తయ్య సరేనంది. తీరా నేను బయలుదేరుతుంటే మామయ్య నీతోపాటు మేం కూడా వస్తున్నాం అన్నాడు. నేను తెల్లబోయాను. అత్తయ్య సారధికి ఫోన్ చేసింది. వాళ్ళిద్దరూ ఏం మాట్లాడుకున్నారో ఏమో నాకేం తెలియదు. సారధి కూడా మాతో బయలుదేరాడు.

మమ్మల్ని చూడగానే అమ్మ పడ్డ కంగారు అంతా ఇంతా కాదు. మేం వచ్చిన కొద్ది సేపటికి రేపు సాయంత్రం మీరు వస్తున్నట్లుగా యిచ్చిన టెలిగ్రాం వచ్చింది. మామయ్యే చదివి వినిపించారు, అదీ సంగతి. కానీ, వదినా! అత్తయ్యని అంత బాధపెట్టినందుకు నీ మీద నాకు చాలా కోపంగా వుంది. నువ్వు నోరు విప్పి చెప్పకపోవడం వల్లన వచ్చిన అరిష్టం అదంతా” అంది.

నేను ఎండం అవటంతో, ఆ విధంగా అమ్మ - నాన్నగారి మధ్య అభిప్రాయ భేదం తొలిగి వారిద్దరూ సన్నిహితులవటం నాకెంతో ఆనందం అనిపించింది. నేను వెళ్లిపోవటంవల్ల ఏర్పడిన వంటరితనం భరించలేక అమ్మ నాన్నగారిచేపు తిరిగి వుంటుంది. నేను కోరుకున్నదే జరిగిందన్న మాట! ఎంతో భారం దింపుకున్నట్లు నిట్టూర్చిన నేను, “ఇంతకి సారధి ఇక్కడికి వచ్చింది ఎందుకుట?” అన్నాను.

“ఏమో నాకేం తెలుసు?” అంది రాజు.

“నీతో అతనేం చెప్పలేదా?”

“ఛీ! పో వదినా! నేననలు అతనితో యింతవరకూ ఒక్కమాట కూడా మాట్లాడలేదు.”

“మాట్లాడకపోతే పోనీ, కనీసం చూడనన్నా చూశావా?”

“చూస్తే ఏమోతుందిట!”

“చూపులతో గ్రంధాలు మాట్లాడుకోవచ్చు.”

“ఏమో బాబూ! ఆ విద్య ఏదో నీకే తెలియాలి, నాకు రాదు. అదుగో అమ్మ పిలుస్తోరేది.” రాజు అక్కడనుంచి వెళ్లిపోయింది.

నేను స్నానం చేసి గదిలోకి తిరిగి వచ్చాను. అమ్మ అక్కడే వుంది. నాకు గుండె చెవి అందిస్తూ, “ఇదుగో నీ పెట్టి తాళించెవి. నువ్వు అన్నీ వద్దని వదిలేసి ప్లా, తెప్పి ఇవ్వాల్సిన బాధ్యత నాకుందిగా!” అంది. నేను తల దించుకున్నాను. మమ్మీ అంది.

నేను రెపటెల్లుండిలో వెళ్లిపోతున్నాను. వెళ్ళే ముందు నీకు కొన్ని విషయాలు పుట్టబుకున్నాను. నువ్వు వ్రాసిన ఉత్తరం అందింది. నువ్వు ఇంత ధైర్యంగా నీ కష్టం ఎదుర్కున్నందుకు చాలా సంతోషం. కానీ యింత ధైర్యం చేసి చూపగలిగిన నీకీ నోరు తెరిచి చెప్పలేని పిరికితనం ఎందుకు వచ్చిందో, ఎలా వచ్చిందో నా బాధగావడంలేదు. నువ్వు ముందే నీ నిర్ణయం చెప్పి వుంటే నాకు, మీ నాన్నగారికి బాధ అవడానం తప్పి వుండేది.”

“మమ్మీ!”

“బహుశా నీకు మేం గుర్తు వచ్చి వుండం అనుకుంటాను. నువ్వే కాదు, నువ్వయిప్పటి మీ తరచే యిలా వుంది. ఎంతసేపూ స్వతంత్రం! స్వేచ్ఛ! బాధ్యతలు తప్పలేదు. కానీ హక్కులు అధికారాలు మాత్రం బాగా కావాలి. చిన్నప్పటినుంచి మీ కింక, చచ్చిచెడి పెంచి పెద్ద చేసిన తల్లిదండ్రులు మినహా మీకు మిగతా వాళ్ళూ ఆవులు అయిపోతారు. నేను ఇక్కడికి వచ్చానంటే నీతో కాదు, నీ మమ్మీతో, యదార్థంతో రాజీ పడటానికి వచ్చాను.”

“మమ్మీ!” అర్థిస్తున్నట్లుగా పిలిచాను. నాకు వెంటనే వెళ్లి ఆవిడని చూడమోవాలని వుంది. కానీ ఆ చూపుల్లో బలం ఏమిటో కాని నేను అదుగుకూడా చూడలేకపోయాను.

అమ్మ ముఖం జేవురించినట్లుగా అయింది. కళ్ళు చురకత్తుల్లా వున్నాయి. పంటలు పడునుగా, వాడిముక్కులూ వున్నాయి. ఆవిడ పెదవుల మీద విరక్తి వున్న చిరునవ్వు కదిలింది.

“హం పిల్లలు పెరిగి పెద్దవాళ్ళయ్యే వరకూ, అందరి - తల్లి దండ్రులూ పోలి వెలిహూలోకాల్లా, ‘మా పిల్లలు వేరని మా పెంపకంలో ప్రత్యేకత వుందని చూపిస్తారు కాబోలు!’ నా మటుకు నేనుచూడు, నీ చుట్టూ ఎన్ని ఆశలు వున్నాయి. ఎన్ని స్వప్నాలు సృష్టించుకున్నాను. నిన్నేదో ఆకాశంలోకి ఎత్తాలని, క్షణో కూర్చోపెట్టాలని యెంత తపాతపా లాడాను. నా ఆలోచనలు, ఆశలు నీనే మిగిలిపోయినాయి. రెక్కలు వచ్చిన పిట్ట ఎగిరిపోయినట్లుగా నాకు దూరం అవుతోయ్యాయి. నీ స్వార్థంతో, నీ సుఖాన్వేషణలో నన్నెంత బాధపెడుతున్నదీ నీకు తెలియలేదు. చివరికి ఈ వయసులో నాకు మిగిలిందేమిటి? వంటరితనం! నిరాశ!

ఇందుకోసమేనా నిన్ను ఇంత గౌరవంగా పెంచి పెద్దచేసింది. ఈ బోర్లాదన కోసమేనా ఇన్ని రోజులూ తపస్సు చేసి నేను వేచి చూసింది?”

“మమ్మీ! నువ్వు పొరబడుతున్నావు” ఆవేశంగా అద్దు తగలబోయాను కానీ ఆవిడ వినిపించుకోలేదు.

“నిన్ను యెంత అపురూపంగా పెంచానో నీకు గుర్తులేదేమో! నీ చిన్నప్పటి ఒకసారి వంటవాడు నీకు పాలు ఐదు నిముషాలు ఆలస్యంగా ఇచ్చాడని నేను మండిపడి వాడిని తరిమివేసిన రోజులున్నాయి. నీకు కాస్త జలుబు చేస్తే నువ్వు మాగన్నుగా పడుకుంటే - జీవితమే శూన్యమైపోయినట్టు నేను భయపడిన క్షణాలు గుర్తుకు వస్తున్నాయి. నీ శరీరభాయ బంగారంలా మెరవడంకోసం, నీ జుట్టు ఇంత బారుగా పెరగడం కోసం, నేను చేయని ప్రయత్నం లేదు, పడని అవస్థలేదు. నీ యీడు పిల్లలో యెవరైనా నీకంటే అందంగా, పైలేగా వుంటే నా వంటిమీద తేళ్ళు - జెర్లులు పాకేవి. నేను - నేను నిన్ను యెంతగా ప్రేమించానంటే - నాకు యింకోపిల్ల వుడితే నీ మీద మమకారం తగ్గిపోతుందేమోనని భయపడిన రాత్రులున్నాయి. అంత వెర్రిగా నిన్ను ప్రేమించాను. ఈ ప్రపంచంలో నేను ఒక్కాణ్ణి తల్లిని అయినట్టు ప్రవర్తించాను. నేను పొందలేనన్నీ నువ్వు పొందాలని, నేను అందుకోలేని శిఖరాగ్రాలకి నువ్వు చేరుకోవాలని ఆరాటపడ్డాను. నా జీవితం, నా ఆలోచనలు, నా సర్వస్వం నీ మీద కేంద్రీకరించుకున్నాను. చివరికి నాకు దక్కిందేమిటి? అందరి ముందూ అవమానం! నలుగురిలోనూ నవ్వులపాలు కావటం! ఇప్పుడు అనిపిస్తోంది. నేనూ అందరిలాంటి తల్లినే! నా ప్రత్యేకత ఏమీ లేదు. కనీసం మిగతావాళ్ళు వాళ్లకన్నా సంబంధం పిల్లలకి చేసినట్టుకాదా చేయలేకపోయాను. నా వ్యక్తిత్వపు విలువ నా కన్నబిడ్డ ముందే పనికిరానప్పుడు యింకెవరిముందో ఎలా నిలుస్తుంది?” హఠాత్తుగా ఆవిడ కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి.

“మమ్మీ! నేను.....” చప్పున దగ్గరగా వెళ్ళబోయాను. కానీ ఆవిడ చెయ్యిచాచి నన్ను ఆగమన్న సౌంజ్జు చేసింది.

“నువ్వు కనీసం డబ్బుమీద ఆశగల వ్యక్తిని పెళ్లాడినా నా కింత బాధ ఎదురు అయేదికాదు. నాకున్న డబ్బుతో అతనికి విలువ సృష్టించి నేను కోరుకున్న ఎత్తైన నిలబెట్టగలిగేదాన్ని. నువ్వు పెళ్లిచేసుకున్న యీ మనిషి ఒట్టి కొరకరాని కొయ్య తను పట్టిన కుందేటికి మూడేకాళ్ళు అనే తత్వం గలవాడు. ఎదుటవారు అతనిపాట వినాలిందే తప్ప అతను వివేరకం కాదు. ఇప్పుడు నాకెలాటిసరకం ఎదురయ్యిందో నువ్వే చూడు. నేను నిన్ను వదిలి పెట్టి వుండలేదు. నిన్ను అతను నా దగ్గరకు పంపాడు. నా కిప్పుడు రెండే మార్గాలున్నాయి. నేను అహం చంపుకుని వచ్చి మీ దగ్గరైనా వుండాలి లేకపోతే నీ మీద మమకారం చంపుకుని బ్రతకాలి. ఈ రెండు

నాకు సాధ్యంకాదన్న సంగతి నీకు తెలుసు. నాకు మిగిలింది ఒక్కటే, భవిష్యత్ బాట ఆశాంతితో వేగతూ సరకయాతనగా గడవటం అమ్మ కళ్ళలో నిండిన ప్శు చెంపలమీదికి జారినాయి.

“మమ్మీ!” నేను నిస్సహాయంగా చూశాను. ఇంతలో అత్తయ్య లోపలికి వ్పింది. ఆవిడను చూడగానే అమ్మ చప్పున కళ్ళు తుడుచుకుంది.

“హరాయి యింటికి వచ్చిందయ్యో! అత్త-ఆడబడుచుల మధ్య ఎలా ఒడ్దికగా పెరిగో నేర్పుతున్నాను.” అంది. ఈ మాటలు వినగానే అత్తయ్య ముఖం ద్విప్పుకుంది. “అదేమిటి వదినా? మీనా నాకు పరాయిదా! రాజు యెంతో ళీ అతే! నిజం చెప్పాలంటే రాజుకంటే ఎక్కువేమో కూడా!” అంది.

“ఏమో కమలా? ఈ రోజుల్లో పిల్లలకి అట్టే అలుసు ఇవ్వటం మంచిది కాదని నా ఉద్దేశ్యం. తర్వాత బాధపడాల్సి వస్తుంది. ముందే చెబుతున్నాను” కానీ అమ్మ అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయింది.

అత్తయ్య చేత్తో తెచ్చిన పెద్ద పూలదండ నా తలలో తురుముతూ, “ఏమోనే ఉమా! మొదట కృష్ణుడు యిలా అని ఉత్తరం వ్రాసేసరికి ఏమాతందోనని వదలిపోయాను. ఆ పొగరుమోతువాడిని, మీ అమ్మని ఒక తాటి క్రిందకి తేగల సమర్థం నీకే చెల్లింది. నీ పుణ్యమా అని మళ్ళీ వదినా - అన్నయ్య ఇలా నా ప్శ్నల్లో తిరిగి అదృష్టం కలిగించావు. ఇక నాకే దిగులూ లేదు. నిన్ను భార్యగా ఊహ వాడి ముక్కుకి మంచి తాడే వేశాడు భగవంతుడు” అంటూ నా చెంపలు రాచి, తల వంచి నుదురు మీద ముద్దు పెట్టుకుంది.

73

అత్తయ్య మర్నాడు కొత్త దంపతలమైన మా చేత సత్యానారాయణ వ్రతం చేయించింది. వూళ్ళో అందరినీ భోజనాలకి పిలిచారు. నిన్న సాయంత్రం బండిదిగి యింట్లో అడుగుపెట్టిన కృష్ణ పూజ జరిగి సమయం వరకూ మళ్ళీ నాకంటికే కనిపించలేదు. అత్తయ్య వూళ్ళో అందరినీ భోజనాలకి పిలవాలని అనటంతో, అప్పటికప్పుడు హడావుడి యేర్పాట్లు ప్రారంభమైనాయి. కృష్ణకి కూడి భుజంగా వుండే గోపాలం మరో నలుగురిని కూడగట్టుకుని నిముషాలమీద, జరగవలసిన పనులు చూడసాగాడు.

వీరాయి అప్పటికప్పుడు బైలుదేరి వెళ్లి ఊళ్ళోదొరకని ముఖ్యమైన వస్తువులు తీసుకుని వంట బ్రాహ్మణులని వెంటబెట్టుకుని తెల్లవారేసరికి వచ్చాడు. దొడ్లో గాడిపోయ్యి రాత్రి త్రవ్వివుంచారు. వంట బ్రాహ్మణులు వస్తూనే పనిలో చొరబడ్డారు. రాత్రి పొద్దుపోయిన తర్వాత తాతగారు, కృష్ణ దూరపు బంధువులు కొంతమంది

బళ్ళు దిగారు. వాళ్ళంతా నాన్నగారిని - అమ్మని ఎంతో ఆప్యాయంగా పలుకరించారు. అత్తయ్య చీటికి మాటికి వదినా అంటూ అమ్మని పిలుస్తూ దేశం దానికి సలహా అడుగుతూనే వుంది.

అప్పటివరకూ దొడ్లో అరుగుమీద కూర్చుని ఆచార్యగారితో మాట్లాడుతున్న నాన్నగారు, తాతగారు వచ్చారని వినగానే ఎదురువెళ్ళారు. ఆయన “ఎన్నాళ్ళయిందిరా హనుమంతూ నిన్ను చూసి” అంటూ భుజం మీద చేయివేశారు. తాతగారు కాళ్ళు కడుక్కుని వచ్చి పడక్కుర్చితో కూర్చున్నారు. నాన్నగారు ఆయన పక్క స్థలు మీద కూర్చున్నారు. వాళ్ళిద్దరూ ఆపకుండా ఏవేవో మాట్లాడుతూనే వున్నారు. నా కెందుకో ఆ సమయంలో నాన్నగారిని చూస్తుంటే పదినంపళ్ళూ పయసు తగ్గినట్టుగా అనిపించింది. సంతోషంతో, అనిర్వచనీయమైన శాంతితో తృప్తిగా వున్న ఆ ముఖంలో బద్దకం, విసుగు, జడత్వం మచ్చుకైనా కనిపించటంలేదు. నాన్నగారిని యిలా చూస్తుంటే నా తపస్సు నెరవేరినట్టు, నేను ఆశించినది కళ్యాణ చూడగలుగుతున్నట్టుగా అనిపించసాగింది. నాన్నగారు అమ్మని కేక వేసి పిలిచారు. అమ్మ వచ్చి తాతగారికి సమస్కరించింది.

“ఏమే అమ్మాయి! బాగున్నావా? నిన్ను నీ పెళ్లికి చూడటం, మళ్ళీ నీ కూతురి పెళ్లికి చూస్తున్నాను. ఇన్నేళ్ళయినా కాస్త ఒక్కరావటం మినహా నీలో పెద్ద మార్చేమీ నాకు కనిపించటంలేదే. మా వాడేమిటి? చెంపలు నెరిసి యింత పెద్దవాడయిపోయినట్టు కనిపిస్తున్నాడు. నిన్ను వాడి పక్కన చూస్తే రెండోవై భార్య అనుకునేట్టున్నావు” అన్నారు. ఈ మాటలకి అందరూ ఫక్కున నవ్వారు. అమ్మ ముఖం వికసించింది.

అత్తయ్య ఎక్కడో వున్న కృష్ణని పిలిచి మా యిద్దరినీ తాతగారికి సమస్కరించమని చెప్పింది. ఇద్దరం సమస్కరించాము. “దీర్ఘ సుమంగళీ భవ, సుపుత్ర పౌత్రాభివృద్ధిరస్తు” అంటూ నన్ను దీవించిన ఆయన కృష్ణని భుజాలపట్టి లేవదీస్తూ, “అమ్మ కబురు చేయగానే నమ్మలేకపోయానా కృష్ణ! నాకు యెంత ఆనందం వేసిందని, అసలురాజు పెళ్లికి వచ్చినప్పుడే, మీ యిద్దరినీ పక్కపక్కన చూస్తే నా కెంతో ముచ్చట వేసింది. మా కృష్ణడికి కాబోయే భార్య యిలా వుంటే బాగుండు అనిపించింది. చూశావురా! నిజాయితీని - ధర్మాన్ని మర్చిపోనీవాళ్ళని భగవంతుడు యెలా ఆశీర్వదిస్తాడో! ఆ అదృష్టం మనకు కోరకుంటే వచ్చేది కాదురా బాబూ!” అన్నాడు.

కృష్ణ నావైపు చూశాడు. ఆ చూపులో కోటి స్వరాలు అరచేతిలో అందుకున్న ఆనందం, విజయం కల్పించాయి నాకు.

మర్నాడు పూజ ముగిసిన తర్వాత - మధ్యాహ్నం అంతా భోజనాల హడావుడితో సరిపోయింది. ఊరు వూరంతా తరలివచ్చారు. ఎలా తెలిసిందో గాని, కృష్ణ నన్ను రహస్యంగా వివాహం చేసుకున్న వైనం అందరికీ తెలిసిపోయింది. వాళ్ళ గునగునలు ఒకటి - అరా నా చెవిని కూడా పడ్డాయి. కర్ణంగారి భార్య కుండబద్దలు కొట్టినట్టు నన్నే అడిగేసింది. “ఏమే అమ్మాయి! మీ పెళ్ళిమాట మీ అమ్మావాళ్ళకి తెలియదుట, నిజమేనా?”

నేను నిజమేనన్నట్టు తల వూపాను.

“నయమే! మీ అమ్మా-నాన్న కోపం పెట్టుకోకుండా వచ్చారు.”

“రాక ఏం చేస్తాం చెప్పండి. మాకున్నది ఒక్కగానొక్క కూతురయ్యే.” అక్కడే వున్న మా అమ్మ వెంటనే నిష్కారంగా అంది.

“అవును, ఆ మాటా నిజమే. ఏమిటో! అసలు ఈ కాలపుపిల్లలు తీరే అంత. కని, పెంచే వరకే మన వంతు.” కర్ణంగారి భార్య పక్కకి మరో నలుగురు జరిగారు. తర్వాత - వాళ్ళ మాటలు ఈ కాలపు తరం విచ్చలవిడితనం, భాధ్యతలేనితనం గురించి నిశితంగా విమర్శిస్తూ సాగిపోయినాయి. అమ్మకి వాళ్ళ మాటల్లో కావలసినంత సానుభూతి దొరికినట్టు నాకు స్పష్టంగా తెలుస్తూనే వుంది.

నాన్నగారు వచ్చారని తెలియగానే పక్క వూళ్ళలో వున్న చాలా మంది షాపుకార్లు వసామని కబురుచేశారు. వాళ్ళలో చాలా మంది నాన్నగారి క్షయంట్నీట! భోజనాల హడావుడిలో కూర్చునేందుకు వాళ్ళతో మాట్లాడేందుకు వీలే వుండదని కృష్ణ వాళ్ళందరికీ సాయంత్రం తోటలో టీ ఏర్పాటు చేశాడు.

భోజనాలు అయిన తర్వాత ఆడవాళ్లం తమలపాకులు వేసుకుంటూ, ఒకచోట కూర్చుని కబుర్లు చెప్పుకుంటుండగా, కృష్ణ అక్కడికి వచ్చి, మా మధ్య కూర్చుని వున్న అమ్మని ఉద్దేశించి “అత్తయ్యా! ఒకసారి ఇలా వస్తావా!” అంటూ పిలిచాడు. అమ్మ “ఆ! అంటూ వెంటనే లేచి వెళ్ళింది. సాయంత్రం తోటలో టీ పార్టీకి ఫలహారాలు ఏం చేస్తే బాగుంటాయో చెప్పమని సలహా అడుగుతున్నాడు. ఇంతలో అత్తయ్య అక్కడికి వచ్చింది. అమ్మ కృష్ణని ఏదో అడుగుతోంది. అతను జవాబుగా ఏదో అంటున్నాడు. అమ్మ - కృష్ణ - అత్తయ్య ముగ్గురూ కలిసి మాట్లాడుకుంటూ దొడ్లో వంట బ్రాహ్మణులు ఉన్నచోటికి వెళ్ళారు. దూరం అవటం వల్ల వాళ్ళు ఏం మాట్లాడుకుంటున్నదీ నాకు వినిపించటంలేదు. కానీ - ఒకరిని ఒకరు - సంప్రదించుకుని, సలహాలు అడుగుతున్నారని మాత్రం అర్థం అయింది. ఆ దృశ్యం నా కనులకి ఇంపుగా వుంది. పొట్టిగా, కాస్త బిక్కపలుచగా, వయసు వచ్చినా లావణ్యం తగ్గని అమ్మ పక్కన కృష్ణ పొడుగ్గా దారుఢ్యంగా, మగిసిరి

పుట్టిపడుతున్నట్టుగా ఉన్నాడు. విభిన్న మైన - విశిష్ట వ్యక్తిత్వం గల ఈ ఇద్దరినీ అలా పక్కపక్కన చూస్తుంటే నా కళ్ళు చమర్చినాయి. అమ్మకి కృష్ణలాంటి కొడుకువుంటే ఎంత బాగుండేది. ఆవిడ యెంత గర్వపడేది. ఎప్పటికైనా నేనీ కృష్ణలో ఈ పుత్ర ప్రేమ అమ్మ చవిచూడాలి. ఇలా ఇప్పుడు ఆవిడని బాధపెట్టి నేను తెగించి పెళ్లి చేసుకన్నా ముందు ముందు - ఎంత మహత్తరమైన అనుభూతి కానుకగా ఆవిడకి సమర్పిస్తానో తెలియాలి. అమ్మ కొడుకులేదని అనుభూతి ఎప్పుడూ కొరవడకూడదు. ఏనాటికైనా కృష్ణ ఆ లోటు భర్తీచేయాలి. ఆ రోజు అమ్మ నిండుమనసుతో నున్న తప్పక ఆశీర్వాదిస్తుంది అనిపించసాగింది.

సాయంత్రం అరుగంటలు అవుతుండగా, అందరం ముస్తాబు అయి తోటకి వెళ్ళాం. తోటకి వెళ్ళటానికి బయలుదేరే ముందు స్నానం చేయటానికి వెళుతున్న నేను, కావాలనే “మమ్మీ! ఏం చీర కట్టుకోను?” అని అడిగాను. పూలమాల కడుతున్న ఆవిడ ఛర్రుమన్నట్టు తలెత్తిచూసింది.

“నన్నెందుకు అడుగుతావు? తెంచుకున్నావుగా సంకెళ్ళు ఇంక నీ ఇష్టం వచ్చినట్టు పూరేగు.” అంది. ఆ మాటల్లో తీవ్రతకి నా అభిమానం గాయపడింది. అక్కడనుంచి మాట్లాడకుండా వెనక్కి తిరిగివెళ్ళిపోయాను. ఈ క్షణం నుంచి నేను బొట్టు - కట్టు విషయంలో యెవరిని సంప్రదించ దలుచుకోలేదు. పెళ్లి తెరచి చీరలన్నింటినీ చూశాను. తెల్లని ఫారెన్ నైలాన్ జాకెట్ చీరమీద జరి ఎంబ్రాయిడరీ చేసిన చీర తీసి కట్టుకున్నాను. అది సింపుల్ గా వుంది. కావాలనే నగలేమీ పెట్టుకోలేదు.

నేను తయారయేసరికి ఆలస్యం కావటంతో - అప్పటికే అమ్మ - నాన్నగారు, సారధి అందరూ తోటకి వెళ్లిపోయారు. రాజు - నేను - మరికొంతమంది నాయాడు పిల్లలం కలిసి వెళ్ళాం. ఇంట్లో చాలా పని వుండటంతో అత్రయ్య రానంది.

మేం వెళ్ళేసరికి, అమ్మా - నాన్న - కృష్ణ - సారధి - షావుకార్లూ ఇంకా ఎవరెవరో అంతా కలిసి తోటంతా కలియతిరిగి చూస్తున్నారు. తోటలో మధ్యగా కొన్ని పొడుగుగాటి బల్లలు - కుర్చీలు వేసి వున్నాయి. తెల్లటి బల్లలు పరిచిన బేబుల్స్ మీద టీపార్టీకి అనువుగా అన్నీ అమర్చి ఉన్నాయి. నేను - రాజు మిగతా ఆడపిల్లలం అందరం అక్కడికి వెళ్లి కూర్చున్నాం. చీకటి పడుతుండటంతో వీరాయి పెట్రోమాక్స్ లైట్లు తెచ్చి పెట్టాడు.

అమ్మా-వాళ్లందరూ వచ్చి మా పక్కన కూర్చున్నారు. సారధి చొరవగా నా పక్కన వచ్చి కూర్చుంటూ, “కంగ్రాచులేషన్స్ మీనా! మీ ఆయన ఇంత సమర్థుడనిగాని, ఇన్ని థాట్స్ వున్న మనిషి అనికాని నేను అనుకోలేదు. ఈ పల్లెటూరి వాతావరణం - ఈ గాలి - ఈ హాయి చూస్తుంటే నాకూడా ఇక్కడెక్కడైనా చిన్న

ఇల్లు, కాస్త పొలం కొనుక్కుంటే బాగుండు అనిపిస్తోంది! సిటీ రద్దీకి విసుగిత్తిపోయినప్పుడల్లా ఇలాటిచోట నాలుగు రోజులుంటే ప్రాణం కాస్త తేరుకుంటుంది.” సారధి నిష్కల్మషంగా, జరిగినదేమీ మనసులో పెట్టుకోకుండా, అలా చనువుగా మాట్లాడుతుంటే నాకు చాలా ఆనందంగా అనిపించింది.

టీ పార్టీ సింపుల్ గా జరిగినా, చేసినవన్నీ రుచికరంగా, కొత్త తరహాగా వున్నాయని అందరూ మెచ్చుకున్నారు. పార్టీ మధ్యలో అమ్మ నిర్బాహమాటంగా అనేసింది “మీరంతా ఇంత డబ్బుగలవాళ్ళు ఉండి కూడా యీ వూళ్ళు ఇంత అడ్డానంగా ఉండటం నాకేం బాగాలేదు. ఒక మంచి రోడ్డులేదు, లైట్లు లేవు. మీరంతా ఏం చేస్తున్నట్టు” అంది.

అందరూ ప్రయత్నాలు చేస్తూనే వున్నామని నసిగారు. ఎవరి పస్లతో వారికి ఘోషిడటంలేదని సంజాయిషీ ఇచ్చారు. ఒకసారి గట్టిగా ప్రయత్నించమని, తనకూడా సహకరిస్తానని నాన్నగారు అన్నారు.

పొద్దుపోవటంతో, వచ్చినవాళ్ళంతా నాన్నగారి దగ్గర - అమ్మ దగ్గర శలవు తీసుకుని వెళ్లిపోయారు. సారధి - అమ్మా - దూరంగా నిలబడి ఏదో మాట్లాడుకుంటున్నారు. నాన్నగారు వచ్చి నా పక్కన కూర్చుంటూ, ‘అమ్మలూ! ఇబ్బళ్ళకి, నీ వుణ్ణమా అని - కృష్ణవేణమ్మగారి భర్తగా కాకుండా లాయరు హనుమంతరావుగారు యీ ఒక్క రోజుయినా గుర్తించ బడ్డాను’ అన్నారు. నేను ఆయనవైపు చూశాను. చల్లటి చిరునవ్వుతో నిర్మలంగా వున్న ఆ ముఖం, పితృభక్తితో నా మనసంతా నిండిపోయింది. నేను కోరుకున్నది సాధించాననే తృప్తి - ఆనందం కలిగాయి. అక్కడ అందరూ ముఖ్యంగా అమ్మ వుందనే సంకోచం నన్ను వెనక్కి లాగింది. కానీ లేకపోతే వెంటనే వంగి ఆయన పాదాలు కళ్ళకి అడ్డుకుని వుండేదాన్ని.

దూరంగా వున్న అమ్మ రాజుని పిలిచి ఏదో చెప్పింది. రాజు మా దగ్గరకు వచ్చి “మామయ్యా! ఇంక యింటికి వెళ్ళామా అని అడుగుతోంది అత్రయ్య” అంది. నాన్నగారు లేచారు. ఆయనతోపాటు నేనూ లేచాను. నా భుజం మీద చేతులువేసి అదిమి కూర్చోబెడుతూ “ఏయ్! నిన్నెవరు పిల్వారు! కూర్చో” అంది.

“నేనూ వస్తున్నాను” అన్నాను.

“అన్నయ్య ఉండమన్నాడు, నీతో ఏదో మాట్లాడాలిట. మీ ఇద్దరూ కలిసి తర్వాత రండి.” రాజు కొంటేగా నవ్వి వెళ్లిపోయింది.

అందరూ వెళ్లిపోయారు. అమ్మ నాతో కనీసం వెళుతున్నానని కూడా పెప్పలేదు.

వీరాయి, మరో నలుగురు వచ్చి బల్లలు కుచ్చీలు సర్దేస్తుండడంతో నేను లేచి వెళ్లి అరుగుమీద కూర్చున్నాను.

“మీరు కూర్చోండమ్మా, మిగతావి తీస్తాం” అన్నాడు వీరాయి.

“ఫర్వాలేదులే” అన్నాను.

పెట్రోక్స్ లైట్లు అన్నీ తీసేసి ఒకటి అట్టేపెడుతుంటే నేను అది కూడా తీసేయమన్నాను. పొద్దుమి వెళ్లిన తదియ కావడం వల్ల తెల్లటి వెన్నెలతో తోటకా ఆవరించుకుంటోంది. ఆ లైటుకూడా తీసేస్తే తప్ప ఆ వెన్నెల అందం తెలియదు అనిపించింది. వీరాయి లైట్లన్నీ తీసేసి బల్లలు సర్దించి వెళ్లిపోయారు.

నేను తోటంతా కలియచూస్తూ కూర్చున్నాను, అమ్మావాళ్లని సాగనంపటానికి వెళ్లిన కృష్ణ ఇంకా తిరిగి రాలేదు.

తోటలో ప్రతి ఆకు, ప్రతి చిగురు నావైపు ఆపేక్షగా చూస్తున్నట్టు అనిపించసాగింది. నిజం చెప్పాలంటే కృష్ణ వ్యక్తిత్వాన్ని అద్దం వట్టి నాకు చూపించింది యీ తోటే! మేం యద్దరం సన్నిహితం అవటానికి యీ తోటే కారణం. ఈ తోట కృష్ణకి లేకుండా పోతుండేమోనని ఒకప్పుడు భయంతో నా గుండెలు ఎంత విలవిలలాడాయో! ఆ రోజు నాన్నగారు కృష్ణ పేరిట రిజిస్టర్ చేయించి తెచ్చి యిచ్చిన కగితాలు చూగానే నేను పొందిన ఆనందం గుర్తుకు వచ్చింది. నేను నిమ్మలూరు వచ్చినప్పటినుంచి జరిగిన ప్రతి దృశ్యం కళ్ళముందు గిరిగిరా తిరగసాగింది. ఆ రోజు సుందరి అలా మండిపడి వెళ్లకపోతే, శేషయ్య రాజు పెళ్లి చెడగొట్టి వుండకపోతే పరిస్థితులు ఇంకో రకంగా వుండేవేమో!

“ఏమిటి? అంత దీర్ఘాలోచనలో మునిగిపోయావు!” కృష్ణ పలకరించడంతో ఉలిక్కిపడ్డాను. కృష్ణ వచ్చి నావక్కన కూర్చుంటూ, “అమ్మయ్య” ఇప్పటికీ వూపిరి పీల్చటానికి తీరిక చిక్కినట్టు అయింది.” అన్నాడు.

“అందరూ వెళ్లిపోయారా?”

“అందరూ వెళ్లిపోయారు” కొద్దిసేపు ఇద్దరిలో ఎవరమ్మా మాట్లాడలేదు. వెన్నెల వరచుకుని వున్న ఆ తోట అందాన్ని ఆ నిశ్శబ్దాన్ని గమనిస్తున్నట్టు కూర్చుండిపోయాం. కృష్ణ హఠాత్తుగా, చెప్పలువదిలి కాళ్ళెత్తి గట్టుమీద పెట్టుకుని, వెనక్కివాలి, నా ఒళ్ళో తల పెట్టుకుని పడుకున్నాడు. ఎప్పుడూ నేను చనువు చూపించటం, అతను వెనక్కు తగ్గటం అలవాటు. ఈ సారి వ్యతిరేకం అయ్యింది.

“ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు చెప్పు?” అన్నాడు.

“నువ్వేమాలోచిస్తున్నావు చెప్పు?” ఎదురు ప్రశ్నించాను.

“కలలా అసహజంగా వున్న వాస్తవం నిజం అని నా మనసుని నమ్మించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను.”

“సరిగ్గా నేను కూడా అదే పని చేస్తున్నాను” అతని ముఖం సీరియస్ గా అయింది.

“అత్తయ్యని - మామయ్యని మళ్ళీ చూసి సరిగ్గా మాట్లాడేవరకూ నువ్వు నా భార్యవని నేను నమ్మలేదు. ఎంత గొడవ అవుతుందోనని భయపడ్డాను.”

“అయింది చాలలేదా?”

“ఉహూ! అది లెక్కలోనిది కాదు. నేను ఇంకా ఏదో అనుకున్నాను. ఏవేవో ఎదుర్కొన్నాల్సి వస్తుందని అనుకున్నాను. ముఖ్యంగా అత్తయ్య ఇంత తేలికగా పడులుతుందని అనుకోలేదు.”

నేను హఠాత్తుగా చేయిజూస్తూ అన్నాను. “నువ్వు నాకో వాగ్దానం ఇవ్వాలి. అమ్మ ఏమన్నా - ఏం చేసినా నువ్వు సహనంతో క్షమించాలి. అమ్మకి కొడుకులులేని కొరత భర్తీ చేయాలి. ఇది నా అభ్యర్థన!”

“మీనా! అత్తయ్య నాకు అవకాశం ఇవ్వాలే గానీ, అంతకంటే ఆనందం నాకు యింకేం వుంటుంది. అన్నట్టు చెప్పటం మర్చిపోయాను. మన వూరికి దక్షిణంగా చెరుకుతోట అమ్మకానికి వుంది. అది అత్తయ్య కొంటోందిట. ఇక్కడ షుగర్ ఫ్యాక్టరీ పెట్టబోతున్నారట! అందులో సారథి, అత్తయ్య యిద్దరూ జాయింట్ గా షేర్ తీసుకుంటారట!”

నేను ఆశ్చర్యంగా చూశాను. ఈ కాస్త వ్యవధిలో ఇన్ని నిర్ణయాలా? నాకు అర్థమయ్యింది. అలాటిదేదయినా వుంటే తప్ప అమ్మ ఈ ప్రాంతాలకి రాలేదు. కేవలం నన్ను చూడటానికి వచ్చినట్టు గాకుండా యిక్కడ పనిమీద వచ్చినట్టు వస్తుంది కాబోలు! ఏరికోరి నేను కృష్ణని చేసుకున్నందుకు నా జీవితం ఎలా వుంటుందో అడ్డగడుగునా గమనించక మానుతుందా?

నేను కృష్ణ జుట్టులోనికి వేళ్ళు పోనిచ్చి సరిచేస్తూ భవిష్యత్తుని ఊహించటానికి ప్రయత్నించసాగాను.

అతనుకూడా పరధ్యాసగా చూస్తూ అన్నాడు. “ఇంత క్రితం తోటకి వస్తుండగా మామయ్య ఏమన్నాడో తెలుసా? నేను నిన్ను నాతో తీసుకువచ్చేసినందుకు ఫలితంగా రాజుని వాళ్ళతో పంపాలిట. రాజుని వాళ్ళ దగ్గర వుంచుకుంటారట, దాని పెళ్లి కూడా వాళ్ళే చేస్తారట! అది అత్తయ్య ఆలోచనట!”

“నిజంగా, మరి నువ్వేమన్నావు.” అదుర్దాగా అడిగాను.

“నిన్ను అడగాలి అన్నాను.”

“ఛ! ఛ! అలా యెందుకు అన్నావు? వెంటనే ఒప్పేసుకుంటే పోయేది. అంతకంటే మనకి ఇంకేం కావాలి?”

“కానీ - మీనా - మన చేతుల మీదుగా రాజు పెళ్ళి చేద్దామని అనుకోలేదా?”

“అమ్మా-నాన్నా అయితే మాత్రమేం? ఇది యింకా యెక్కువైన విషయం కదా? అందులో ముఖ్యంగా అమ్మ అడిగినప్పుడు.”

“ఏమో? నీ ఉద్దేశ్యం ఇలా వుంటుందని నేను అనుకోలేదు. కాదని చెప్పటం బాగుందదని - నిన్ను అడగాలని అన్నాను.”

“అతను నా ఒళ్ళిపై లేవబోయాడు.

నేను భుజాలు పట్టి లేవకుండా ఆపాను.

“కోపం వచ్చిందా నా మీద?”

“నీ మీద? అతని కళ్ళు నా మీద నిల్చాయి.

“ఇప్పుడే అడుగుతున్నాను. ముందే తెలుసుకుని వుంటే నయం. భవిష్యత్తులో నా మీద ఎప్పుడైనా నీకు కోపం వస్తే ఏం చేయాలో చెప్పు.”

“ఆ క్షణంలో కొద్దిసేపు మౌనంగా ఉండుకో? ఆ తర్వాత నీ ఇష్టం వచ్చినట్లు నా మీద విరుచుకుపడు” అతను నవ్వాడు, నేను కూడా నవ్వాను.

సవ్యతూనే నిట్టూర్పు విడుస్తూ అన్నాను. “అమ్మయ్యా మన పెళ్ళితో అన్ని సమస్యలూ తీరిపోయినాయి. ఇలా అని తెలిసివుంటే - నేను ఎప్పుడో ఈ పని చేసి వుండేదాన్ని!”

కృష్ణ ముఖం గంభీరంగా అయింది. “పెళ్ళితో నీకు సమస్యలు తీరిపోయినాయేమో! కానీ నాకు మొదలయినాయి.”

“నీకా! నీకేం సమస్యలున్నాయి?” ఆశ్చర్యంగా అడిగాను.

“ఏమున్నాయో? ముందున్నవన్నీ సమస్యలే! ఏడు మల్లెపువ్వుల యెత్తుగా అతి సుకుమారంగా పెరిగిన నువ్వు-ఏరికోరి వచ్చి నా జీవితంలో భాగం పంచుకుంటే నాకు సమస్యలు గాక యింకేమిటి? మేం అందరం వున్నట్లుగా ఏ సౌకర్యాలు లేని ఆ చిన్న యింట్లో నిన్ను వుంచగలనా? నన్ను చేసుకోవడం వల్ల నువ్వు సుఖాలకి దూరమయ్యావని ఈ ప్రపంచం ఒక్క నిమిషం అయినా అనుకుంటే నేను బ్రతకగలనా?”

“తాళు చాలు! యింక నాకేం చెబొద్దు మిస్టర్ కృష్ణారావ్! అలాటి విషయాల్లో మీరు రవంత కూడా సందేహం పెట్టుకోవద్దు. ఈ మీనాకి ఈ క్షణం నుంచి

పతియే ప్రత్యక్ష దైవం. అతను నిల్చినచోటే స్వర్గం. అతను యివ్వలేనివాటిని గురించి బాధపడదు సరికదా కలలో కూడా ఆలోచించదు సరేనా?”

కృష్ణ నా ముక్కు పట్టి వూపాడు. “మిస్ మీనా! మెనీ మెనీ థాంక్స్” అంటూ లేచి సగ్గి కూర్చున్నాడు. నన్ను చేయి పట్టి లేవదీసి “యలారా” అంటూ తోటకి కుడివైపు చివరగా తీసుకెళ్ళాడు. అక్కడున్న చెట్టుకి ఆనుకుని నిలబడి ఎడంచేయి చాచి వేలుపెట్టి చూపిస్తూ “అదుగో! అక్కడ అదంతా చూశావా? అన్నాడు. నేను కళ్ళెత్తి చూశాను. దిగంతాల వరకూ వ్యాపించినట్టు మనోహరమైన వెన్నెల!

నేను చూశానన్నట్టు తలతిప్పుతూ “చాలా బాగుంది” అన్నాను.

“బాగుందా? ఏమిటది?” ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు.

“వెన్నెలలో ఆరుబయట యింత అద్భుతంగా వుంటుందని నాకింత వరకూ తెలియదు.”

“నీ మొహం! నేను చూపించింది వెన్నెల కాదు. మన తోటకి ఆనుకుని వున్న బంజరు భూమి, అది పడెకరాలు వుంది.”

“వుంటే?”

“అది కూడా ఎప్పటికైనా కొని మన తోటకి కలిపివేస్తాను. అందులో అన్ని సౌకర్యాలతో ముందు చిన్న దాబా వేస్తాను. ఆ దాబా మీద గది నీకు ప్రత్యేకం. నే నిక్కడ పనిచేసుకుంటూ “మీనా!” అని కేకపెడితే నువ్వు ‘ఆఁ’ అంటూ పిట్టగోడ దగ్గరికి వచ్చి కనిపించాలి, తెలిసిందా?” అన్నాడు.

“తెలిసింది.”

కృష్ణ చెయ్యెత్తి నా తలమీద పెడుతూ “ఇది నా శవధం. ఈ శవధం నెరవేరేవరకూ నిద్రపోను. రాత్రింబవళ్ళు కష్టపడతాను.” నేను అతనిచేయి విసురుగా తీసేశాను. “సరే!” నువ్వు అలా రాత్రింబవళ్ళు ఆ యిల్లుకోసం శ్రమపడుతూ కూర్చో! ఆ గొడవలోపడి నన్ను మర్చిపో! అప్పుడు నాకు బోర్ కొట్టి మా అమ్మ దగ్గరకు వెళ్ళిపోతాను. బుద్ధిమంతురాలిలా ముఖం పెట్టి. “మమ్మీ కృష్ణ విషయంలో నేను చాలా పొరబడ్డాను. బుద్ధితక్కువైంది. నాకు డైవర్స్ యిప్పించు అని అడుగుతాను. నువ్వు యిల్లు కట్టడం పూర్తి చేసేసరికి అందులో వుండటానిక నేనుండను -” ఆ పైన మాట్లాడ నివ్వకుండా కృష్ణ చప్పున చేయి జాచి నా నోరు మూసేశాడు.

“మీనా ఏమిటా మాటలు!” అన్నాడు. అతని కళ్ళలో కోపం బాధా రెండూ కనిపించాయి.

“లేకపోతే నువ్వనేమాటలు ఏమిటి? బంజరు మట్టి సాగుచేస్తాట్ట. యిల్లు కడతాట్ట. మట్టి ఓ పదేళ్ళు నానా కష్టాలు పడతాట్ట. ఇదిగో, ఇప్పుడే చెబుతున్నాను. అవసరానికి మించి నువ్వు ఏ కాస్త ఎక్కువ శ్రమపడినా నేను పూరుకోను.”

“ఇది వరకు వేరు, ఇప్పుడు పరిస్థితులు వేరు. ఇప్పుడు మనం ఏది చేయాలనుకున్న గవర్నమెంట్ ఎంత సాయం చేస్తుందో తెలుసా?”

“తెలుసు, అప్పుచేస్తే సరిపోతుందా? అది మట్టి తీర్చొద్దా? ఆ తీర్చటానికి ఎన్ని భాదలు పడాలి?”

సీరియన్ గా మాట్లాడుతున్న వాడల్లా అతను హఠాత్తుగా ఫకాల్లు నవ్వాడు.

“యిది బాగుంది! పెళ్ళి అయి పాతికేళ్ళు గడిచిన దానిలా పోట్లాడుతున్నావు మీనా! నువ్వు ఎప్పుడూ నాతో యిలా దెబ్బలాడుతూనే వుండాలి. దెబ్బలాడటం మానేశావంటే చూడు. నేనే అమ్మ దగ్గరికి పంపేస్తాను. నువ్వు పోట్లాడుతుంటే ఎంత బాగుందో తెలుసా? మొదట భరించలేనంత కోపం వచ్చినా, తర్వాత ఏదో చెప్పలేని వుత్సాహం - బలం వస్తాయి. నీకు తెలియకుండానే ఎదుటమనిషిలో జీవంపోస్తావు” కృష్ణ నన్ను దగ్గరికి తీసుకున్నాడు. నా తలని హృదయానికి హత్తుకుంటూ అన్నాడు. అతని కంఠం, లాలనగా, ఆర్థ్రతగా మారింది. “మీనా! నేను చిన్నప్పటి నుంచి దేన్నయినా సరే కష్టపడి సాధించుకోవాలనే మనస్తత్వం కలవాడిని, అదృష్టం అంటే నమ్మకం లేని వాడిని, ఊరికే కలలు కనటం అనేది నా స్వభావానికే విరుద్ధం. కాని, నువ్వు మొట్టమొదటిసారిగా నిమ్మలూరు వచ్చి వెళ్ళిన తర్వాత నాకు తెలియకుండానే నాలో ఒక సుందర స్వప్నం రూపుదిద్దుకో సాగింది. అది ఇలా అదృష్టంగా మారి నన్ను వరిస్తుందని కలలో కూడా అనుకోలేదు, నువ్వు నాలో ఏం చూశావో, నన్ను చేసుకోవాలని ఎందుకు పట్టుపట్టావో. నాకు ఎప్పటికీ అర్థంగాదు” నా చేయి ఎత్తి చెంపకి ఆనించుకున్న అతను, హఠాత్తుగా ఏదో స్ఫురణకి వచ్చినట్లుగా జేబు తడుముకుంటూ, అన్నట్టు మర్చిపోయాను. అమ్మ నీకు యివ్వమని ఒకటి యిచ్చింది” అన్నాడు.

“ఏమిటది!” కుతూహలంగా అడిగాను. కృష్ణ జేబులో నుంచి గాజుల జత ఒకటి తీసి నాకిస్తూ, “అమ్మ ఈ రాత్రి వీటిని నీ కివ్వమంది. వ్యవధి లేకపోవడం వల్ల కొత్తవి చేయించలేకపోయిందిట. తర్వాత మార్పించి నీ యిష్టం వచ్చినట్టు చేయిస్తానని చెప్పమంది” కృష్ణ నా చెయ్యి అందుకుని గాజులు ఎక్కించసాగాడు.

“ఇప్పుడు నా కెందుకు యివి” వారించబోయాను. కానీ అతను వినలేదు.

“ఏమో నాకేం తెలుసు, అమ్మ ఇవ్వమంది, యిస్తున్నాను.”

“ఈ రాత్రి ఎందుకివ్వాలి? ఏమిటా ప్రత్యేకత?”

కృష్ణ నావైపు చూశాడు. “ఏమో! నీకు తెలియంది నాకు మాత్రం ఏం తెలుస్తుంది” అతను అమాయకత్వం నటించాలని చూసినా, ఆ కళ్ళలో కొంటెతనం ఏలమిలలాడుతూనే వుంది. అయితే కృష్ణ నాతో మాట్లాడాలని, అందరితో కలిసిపోకుండా వుండమని కోరింది ఇందుకన్నమాట.

గాజులు తొడగటం పూర్తి అవగానే “ఇక యింటకి వెళ్దామా” అన్నాను.

అతను నావైపు విచిత్రంగా చూశాడు.

“పొద్దుపోయింది ఇంటిదగ్గర వాళ్లంతా ఏమైనా అనుకుంటారేమో” అంటూ సిగ్గు.

కృష్ణ నా మాట వినిపించుకోనట్టు, “అబ్బ! గాహం వేస్తోంది. ఇక్కడక్కడా మంచినీళ్ళు లేనట్టున్నాయి” అన్నాడు.

“అక్కడున్నాయేమో చూసి వస్తాను” అన్నాను దూరంగా తోట మధ్యలో వున్న ఇంటివైపు చూపిస్తూ, ఇదివరకు పాకగా వుండే ఆ ఇంటిని ఈ మధ్య కృష్ణ మ్హడో పెంకుటిట్టుగా మార్పు చేశాడు.

అక్కడకు వచ్చి - దగ్గరగా వేసివున్న ఆ ఇంటి తలుపు తెరిచి లోపల అడుగుపెట్టిన నేను అప్రయత్నంగా-మంత్రముగ్ధురాలిలా-రెప్ప వేయటం మర్చిపోయినట్టు నిలబడి చూడసాగాను. ఆ గది మామూలుగా లేదు. ప్రథమ రాత్రి సూతన దంపతుల కోసం ప్రత్యేకంగా అలంకరింపబడట్టుగా వుంది. మంచం ఏడా రకరకాల పువ్వులు పరిచి వున్నాయి. దిళ్ళమీద ఆ పూలతోనే అందంగా, ‘స్టేట్ డ్రీమ్స్’ అని పేర్కబడి వున్నాయి. గదిలో మూలగా అల్లిక గుడ్డ పరిచిన ప్లామీద లాంతరు వెలుగుతోంది. “అన్నయ్య నీతో మాట్లాడాలట” అన్న రాజు హాట్లర్ అర్థం, “అమ్మ యీ రాత్రి నీ చేతికి యీ గాజులు ఇవ్వమంది” అన్న కృష్ణ మాటల్లో అంతరార్థం ఒక్కసారిగా అర్థమైంది. నా బుగ్గల్లోకి వేడిరక్తం స్రవనం సాగివచ్చింది. అక్కడ నుంచి ముందుకు కదలలేనట్టు వెనక్కు తిరిగి వెళ్ళటానికి తగ్గలేనట్టు అక్కడే బొమ్మలా నిలబడిపోయాను.

కొద్దిసేపయింతర్వాత - నా వెనుక అడుగుల శబ్దం వినిపించింది. నేను వెనక్కు తిరగలేకపోయాను.

“మీనా! అతి దగ్గరగా వచ్చి అతను మృదుమధురంగా పిల్చాడు. నేను పక్కకు తిరిగాను, కళ్ళెత్తి అతనివైపు చూడాలనుకున్నాను. కాని అది కూడా సాధ్యంకాలేదు. అతని చేతులు నా భుజాలమీద ఆనాయి. నేను చప్పున అతని గుండెలో తలదాచుకున్నాను. అతని పెదవులు నా పాపిట్లో చుంబించాయి.

“మీనా!” రెండోసారి లాలనగా పిల్చాడతడు. అది పిలుపులా లేదు. మీ-నా అన్న రెండు అక్షరాల్లో అతని భవిష్యత్తు చూసుకుంటున్నట్టుగా కోర్కెలు, ఆశయాలు పేర్చుకుంటున్నట్టుగా-స్వర్గాన్ని చవిచూస్తున్నట్టుగా వుంది. నాకు ఆ క్షణంలో, అతని కంఠం వేయి గొంతులుగా మారి, అతని ప్రతిరూపం అయిన ఆ తోటలో ప్రతి చిగురులోనుంచి ప్రతి ఆకులోనుంచి రెమ్మ రెమ్మ నుండి, కొమ్మ కొమ్మలోనుంచి “మీనా-మీనా-మీనా” అని మృదుమధురంగా ప్రతిధ్వనిస్తూ పిలుస్తున్నట్టుగా అనిపించసాగింది.

మనసా-వాచా-ఆ పిలుపులో ఐక్యమైపోతున్నట్టు అనుభూతి చెందుతూ నిలబడ్డాను నేను.

